ŞAHİT LERİN DİLİNDEN

2

1.0

Bu kitap dört ciltlik *Son Şahitler, Necmettin Şahiner* serisinden derlenmiştir.

ALİ HAYDAR MORGÜL

1938'de Rize'nin Pazar kazasının Hisarlı köyünde doğdu. Bediüzzaman'ı 1956'da ziyaret etti.

"İstanbul'a Nur Talebeleriyle tanışmaya geliyorum"

İlkokul 5. sınıf sıralarında iken Rize'nin Pazar ilçesine bağlı olan köyümüze Risale-i Nurlar gelmişti. Köylülerimiz bu paha biçilmez eserlere dört elle sarıldılar. Bizim de gün geçtikçe bu mükemmel eserlere ve müellifine sevgi ve saygı hislerimiz kuvvet kazandırıyordu. Bu sebeple ilk etapta İstanbul'a gidip Nur Talebeleriyle tanışmak arzusu bende belirmişti. Büyük bir şevk ile İstanbul'a gelmiştik. Süleymaniye dershanesini bulmamız, tam bir tevafuk eseri idi. Bir gün Küçükpazar'a yolumuz düştü. Buradan Süleymaniye Camiinin minarelerini görünce camide namaz kılmaya karar verdik. Ve oradan Süleymaniye dershanesini soracaktık. İkindi vakti idi. Namaz kıldıktan sonra birisine dershaneyi sordum. O da başka birisine bizi gönderdi. İşte bu ikinci adam, Süleymaniye dershanesinde kalan bir ağabeyimiz idi. Bu zat bize 'Maşaallah, bize geliyorsunuz' diyerek iltifat etti. Artık tanıdığımız dershaneye sık sık giderdik. Zaten bizim İstanbul'a gelişimizin en büyük sebebi bu idi. Arzuma vasıl olmuştum.

"Galip Gigin'le Üstadı görmeye gidiyoruz"

O zamanlar yirmi yaşlarında idim. Henüz askerliğe gitmemiştim. Galiba 1956 senesi idi. İstanbul'dan Isparta'ya Üstadı görmek için Galip Gigin ile gitmeye karar verdik. Trenle gittiğimiz Isparta'ya sabah namazında varmıştık. Rüştü Çakın Ağabeyin dükkânının adresini almıştık. Elimizdeki adrese giderek maksadımızı anlattık. Üstadın evini uzaktan bize gösterdiler. Biz de gösterilen istikamete büyük heyecan ile gittik. Üstadın kapısında bir asker vardı. O da Üstadı ziyarete gelmişti. Bize kapıyı açan Ceylan Ağabey, Üstada haber vermeye gitti. Arkasından Bayram Ağabey bize kapıyı açıp Üstadın müsait olmadığını söyledi. Bu haber bizi üzüntü girdabına attı. Neşemiz gitmiş, ümitsizliğe kapılmıştık. Biz geri dönerken Bayram Ağabey de bizimle beraber çarşıya doğru yürüyordu. Bizim üzüntümüzü görünce bize 'Bu askeri yolcu edelim. Geri döner sizi, Üstadla görüştürürüm'

demişti. Bu konuşma bizi kendimize getirmişti. Yine Üstadı görme şevkiyle dolmuştuk.

"Risale-i Nur'u okuyan beni on sefer görmüş gibi olur"

Askeri yolcu ettikten sonra, biz Bayram Ağabeyle geri döndük. Bu sefer kapıyı Zübeyir Ağabey açmıştı. Ve bizi Üstadın yanına götürdü. İçeri girip mübarek ellerini öptük. Girdiğimiz oda şimdiye kadarki gördüğümüz odalara benzemiyordu. Apayrı bir görünüşü, bir havası vardı. Üstadın sarıkla oturuşu adeta bir Asr-ı Saadet manzarasıyla bizi karşı karşıya getirmişti. Odasında bal paketleri, çeşitli meyveler asılıydı. Bu durum çok hoşuma gitmişti. Üstadın şu sözleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor; 'Neden bu kadar masraf edip buraya kadar geliyorsunuz? Risale-i Nur'u okuyun. Bir defa Risale-i Nur okuyan beni on sefer görmüş gibi olur. Bütün masraflarınızı benim ödemem lâzım' diyerek cebinden çıkardığı dört tane yirmi beş kuruşun iki tanesini bana, iki tanesini de arkadaşıma verdi. Bu paralardan bir tanesini ben her zaman yanımda taşırım. (Sözün burasında Haydar Morgül'den bize bu parayı mümkünse göstermesini rica ettik. Ve cebine diktirdiği parayı çıkararak bize gösterdi.)

"Hem çalışıyor, hem de ibadet ediyorsun"

Üstadın ziyaretindeyken mübarek simasını seyrediyordum. Üstad,

Ben kimsenin yüzüme bakmasına müsaade etmiyorum' dedi. Bunun üzerine utanarak önüme baktım. Ne iş yaptığımı sorunca, marangoz olduğumu söyledim.

"Üstadı ziyaret bizim için en büyük şevk kaynağı oldu"

Mecmuaların matbaa paralarını İstanbul'dan Ankara'ya ben götürmüştüm. Bu vesileyle bunu da söyledim. Belki kardeşlerimin bana dua etmelerine sebep olur diye...

"Elhasıl, böylece Üstadı ziyaret etmekle arzumuza vasıl olmuştuk. Bu bizim için büyük sevinç kaynağı idi. Bizim için büyük huzur menbaı idi. Bu benim için hayatımın en tatlı ve kıymetli hatırasıdır. Bu dünyadaki hayatımı bu hatıraların şevki, sevinci ve tesiri altında yaşıyorum."

Ali Haydar Morgül tarafından yazılan 1.2.3. ve 4. Lem'aların sonuna Bediüzzaman şu duayı yazmıştı:

"Ya Erhamerrahimin, İsm-i A'zam hürmetine ve nüshayı yazan Ali Haydar'ı Cennetü'l-Firdevste ebeden mesud ve hizmet-i imaniyede daimen muvaffak eyle, âmin, âmin, âmin..."

ABDÜLBARİ POLAT (Eski Ağrı Müftüsü)

"Üstad bizi teker teker kucakladı"

1957 senesinde Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret maksadıyla iki arkadaşımla beraber Ağrı'dan Isparta'ya gitmiştik. Bulunduğu mahalle gidip, kapısını çaldık. Kapıyı açan şahıs, 'Kimi arıyorsunuz?' dedi. Bizler de Ağrı'dan geldiğimizi ve Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret etmek istediğimizi söyledik. Buna karşılık kapıyı açan şahıs, Üstadın, bir kaç günden beri çok rahatsız olduğunu kimseyle görüşmediğini ve kendisiyle görüşmek isteyenlerin eserlerini okumalarını tavsiye ettiğini söyledi. Biz ısrar edince içeri gitti ve az sonra Üstad Bediüzzaman'la birlikte geldiler, bahçeye indiler. Üstad Bediüzzaman bizleri teker teker kucakladı ve alnımızdan öptü. Ben de Üstadın sağ elini üç defa öptüm. Bana şöyle dedi:

Yavrum, şimdi şu kaideleri kaldırmışlar. (El öpme kaidesini söylüyordu.) Bu arada bir asker ziyaret maksadıyla bahçeye girmiş ve Üstadın talebesiyle konuşuyordu. Üstadın talebesi askerin söylediklerini Üstada nakledince Üstad askere sesli bir şekilde, 'Hele gel, hele gel hemşehriyiz' dedi ve askeri kucakladı. Zannıma göre, asker Üstaddan, çocuğu olmadığı için dua istemişti. Üstadın talebesi bu durumu Üstada iletince, Üstad da, 'Hele gel, hele gel, biz hemşehriyiz' latifesinde bulunarak kendisinin de çocuğu olmadığını söylemek istemişti.

"Abdülmecid Efendinin anlattıkları"

Isparta'ya Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret etmek için giderken, Konya'ya uğramıştık. Konya'da bulunan Üstadın küçük kardeşi Abdülmecid Efendiyi de ziyaret etmiştik. Sohbet esnasında Abdülmecid Efendi Üstadla alakalı olarak bir kaç hatıra anlatmıştı:

Bir zaman Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde Üstad Bediüzzaman, birkaç arkadaşıyla dağın eteğine çıkıp derslerini orada yapıyordu. Bir gün genç Said'in, dağın eteğindeki girintili çıkıntılı yerden yukarıya doğru yuvarlanmaya başladığını, yuvarlanarak dağın dik tepesine doğru gittiğini gördüm. Arkadaşlara dönüp dedim ki: 'Yahu bu ne yapıyor? Yere uzanmış,

aşağıdan yukarıya doğru gidiyor. Şayet yukarıdan aşağıya doğru yuvarlanıp gelse, ne âlâ, neden böyle ters ve acaip bir iş yapıyor?'

"Üstadın dut kabı"

Yine bir gün bir kaç arkadaşla beraber Van'ın çarşısında dolaşıyorduk. Yolda taze dut satan bir adama rastladık. Üstad Bediüzzaman, bana hitaben dedi: 'Abdülmecid bu adamdan bize biraz dut al.'

Ben de dut almaya gittim. Adam dutu tartarak verecekti. Benden dutu koymak için kap istedi. Ben de 'Kabım yok ki' dedim. Üstada gittim, Üstad bana, 'Sen dutu getir, benim kabım var' dedi. Ben de adamın terazi kefesiyle dutu Üstada getirdim. Üstad gömleğini sol kolunun ağzını iyice açtı, 'Dutu iyice buraya dök' dedi. Ben de dediğini yaptım. Üstad, dutu hem kendisi yemeye başladı, hem de bizlere dağıtmaya başlamıştı.

"Abdülmecid benim ihlasımı bozma"

Bir gün Üstad Konya'ya gelmişti. Mevlana Camiine gelince bana, 'Abdülmecid öyle acıkmışım ki... Ben ziyaretten çıkıncaya kadar bir çorba getirir misin?' dedi. Hemen eve gittim. Hazır bulunan bir tas mercimek çorbasını alıp getirdim. Mevlana Camiinin kapısında kendisine ikram ettim. Çorbayı içtikten sonra yeleğinin cebinden iki kuruş çıkarıp bana uzattı. Ben, 'Çorbayı para mukabili olarak mı getirdim?' deyince bana şöyle dedi:

Abdülmecid al hakkını, bu senin hakkındır. Benim ihlasımı bozma!'

"Üstadın mezarının nakli"

Ben Üstad Bediüzzaman'ın vefatından sonra yine Konya'ya gitmiştim. Abdülmecid Efendi bir esnafın dükkanında oturuyordu. İçeri girip selâm verdim. Biraz oturduktan sonra, beraberce dışarıya çıktık. Sohbet ederken Üstadın kabrinin nakliye alakalı olarak bir mesele sordum. Hadiseyi bana şöyle anlattı:

Bir gün kapımı çaldılar ve beni alıp karakola götürdüler. Beni götüren bir binbaşıydı. 'Sizinle biraz işimiz var' dedi. Bana bir yere kadar gidip geleceğimizi söyledi. Yanında iki asker daha vardı. Daha sonra hava alanına, oradan da beni Urfa'ya götürdüler. Üstadın kabrinin başına gelmiştik. Kabrin başında kalabalık askerler vardı. Üstadın tabutunu kabirden çıkarmışlardı. Tabutu açıp, Üstadı bana gösterdiler. Ben ağabeyim ve Üstadım olduğunu söyledim. Sonra tabutla beraber beni de alıp, tekrar hava alanına getirdiler. Sonra da önceden hazırladıkları bir başka şehirde, bir başka mezara Üstadı defnettiler.'

Abdülmecid Efendiyle sohbet ederken, yanımızda Konyalı Halıcı Sabri Efendi de vardı. Halıcı Sabri Efendi bana dönerek, 'Üstadı defnettikleri yer Isparta'dır. Hocam bu yeri söylemekten korkuyor' deyince Abdülmecid Efendi öfkeyle dönerek:

Hayır korkmuyorum. Ben bu kadarını biliyorum. Tahminime göre gömdükleri yer Isparta'ydı' demişti.

Bu kısa hatıralarımla 1965 senesinde Üstad Bediüzzaman'la alakalı olarak gördüğüm şu rüyamı da anlatayım:

"Bir hastalığa yakalanmıştım. Ne kadar doktorlara gittimse de, bir şifa bulamadım. Ankara'da bir otelde yatıyordum. O gece rüyamda Üstad Bediüzzaman'ı gördüm. Benim olduğumu yere teşrif etmişlerdi. Bir masanın yanında bana doğru dönüp şöyle söylediler: 'Cesette bir şey yoktur. Cesedi cesed yapan ruhtur.' Bu rüyadan sonra sabahleyin kalktım, Yüksek İhtisas Hastanesine gittim. Zaten oraya yirmi günden beri hep gidip geliyordum. Muayene için yine gittim. Muayene neticesinde doktorlar bana dediler ki: 'Kardeşim senin hastalığın ruh hastalığıdır. Ruh hastalığında, şifayı Allah'tan başka kimse bilemez. Görevinizin başına gidiniz' dediler. Mesele burada bitmiştir. Mucibince amel oluna."

ÖMER ADİL MEHALİFÇİ

1920'de Şam'da doğmuştur. Eskiden Suriye'de hapishane vâiziydi. Daha sonra Mekke, Taif hapishanesi vaizliği yapmıştır. 1957'de Konya'da ikamet eden Halıcı Sabri vasıtasıyla Bediüzzaman'ı ziyaret edip görüşmüştür.

"Evinin içi Sahabe evi gibiydi"

1957 senesinde idi. Cenab-ı Hak, ilk defa Türkiye'yi ziyaret etmeyi nasip etmişti. Kardeşimle sinir doktoruna gitmiştik. Kardeşimi Adana'da doktora bıraktım. Daha önce bazı âlimlerden Türkiye'deki allâme, mücahid-i âzam Bediüzzaman Hazretlerini duymuştum.

Bediüzzaman'a gidip görüşebilmek için Sabri Halıcı'yı tavsiye etmişlerdi. Konya'ya giderek Sabri Halıcı'yı buldum. Konya'da bir gece Pamuk Palas Otelinde kaldım. Ali Ulvi Kurucu'nun dedesi olan Hacı Mustafa Efendi ile görüştüm. Halıcı Sabri, Isparta'da zeytinyağı ve sabun ticareti yapan Süleyman Rüştü Çakın'a hitaben mektup yazdı. Israrla bana on lira vermek istedi. Kabul etmeyince, kıymetli bir seccade hediye etti.

Trenle Isparta'ya giderek kendisine mektup yazılan zatı buldum. Dükkânında Cevşen okuyordu. Bir mektuba, bir de bana baktı. Bana itimad etti. Üstadın evine beraber gittik. Orada Mustafa Sungur ve Ceylan Çalışkan'ı gördüm. 'Üstad Hazretleri rahatsız, ziyaretçi kabul edemiyor' dediler.

Mutlaka görüşeceğim. Ya burada öleceğim veya beş dakika dahi olsa, görüşeceğim' diye ısrar ettim. 'Üstada söyleyin, ben buradan gitmeyeceğim' dedim.

Gidip söylediler, Üstad izin vermiş, içeri girme şerefine nail oldum.

Üstad bir divan üzerindeydi. Yerde bir hasır vardı. Bütün evindeki eşyalar, o günkü para ile yüz lira değerinden daha az ederdi. Bir de demirden soba vardı. Selâmımı aldı, elini başıma koydu. 'Hoş geldin' dedi.

'Sesi çok zayıftı, yakından ancak işitilebiliyordu. Kendimi tutamadım, ağlamaya başladım. Ceylan Çalışkan da oradaydı. Ben Arapça olarak hasta olan kardeşimden bahsettim, ona dua etmesini söyledim. Üstad dua edeceğini söyledi.

Evin içi Sahabe evi gibiydi. İstese evi altından yaptırırdı. Halbuki yüz-iki yüz lira değerinde, üç-beş parça eşyanın olduğu bir yerdi. Ceylân Çalışkan, 'Ağlama' diye beni ikaz etti.

Ben ziyaretine gelmeden evvel bam başka şeyler hayal etmiştim, hayalimden ap ayrı bir halle karşılaşmıştım. Onun konuşması bana hayat veriyordu. Kardeşimin şifa bulacağını, iyileşeceğini söyledi. Bana Hutbe-i Şamiye, Asa-yı Musa ve Cevşen gibi kitaplardan verdiler.

"Üstad bana icazet verdi"

Cuma yaklaşmıştı. Çıkarken, Üstad, 'Gel' diye beni çağırdı. Yaklaştım. Başımdan öptü. Ben de elinden, ayağından öptüm. 'Yapma' dedi, müsaade etmedi. 'Şam ulemâsına selâmlarımı söyle, birbirini sevsinler. Allah için birbirini severlerse, Allah da onlara yardım eder. Tesanüdle, muhabbetle birbirlerine bağlansınlar' dedi.

Şam'da Ekrad Mahallesinde Hamuleylâ Camiinde imam olan Şeyh Ahmed Akbalizade'ye selâmlarını söyledi. Bana Şam'dan ilk defa kendisini ziyarete gelen bir kimse olduğum için iltifat etti.

Üstad bana icazet verdi. Bu hâdise ise şöyle olmuştu: 'Cenab-ı Hakkın sana ihsan ettiği rivayet ve dirayet ilminden bana da ver'' dedim

Tamam' ded. Elini tuttum. İsteğimi kabul etti. Bana icazet verdi. Bu büyük bir lütuf idi. Cenab-ı Hak, ihlâs sahibi bu büyük zatın, bu gerçek mücahidin takip ettiği yoldan gitmeyi bize, bütün arzu edenlere de nasip etsin. Cenab-ı Hak, bu İslâm ümmetine onun çizdiği cihad yolunda gitmeyi nasip etsin.

Daha sonra İstanbul'a ve Adana'ya uğrayarak Halep'e gittim. Şam'a giderek Üstadın selâmlarını tebliğ ettim.

"Kardeşim, Üstadın duası ve himmetiyle iyileşti."

MUZAFFER KÜÇÜKYILDIZ

"Asrın müceddidini görmeye geldim"

İlk defa 1957 yılının bir yaz mevsimi Üstadı ziyarete gittim. Isparta'da olduğunu söylediler. Bu ziyaretime vesile olan hâdise Şeyhim Abdulvahhab'a olan aşırı bağlılığımdı. Bu bağlılığım esnasında onun hakkında menfî olarak çok şeyler söylüyorlardı. Onu Bediüzzaman'dan öğrenmek için gidiyordum.

İlk defa Isparta'da Rüştü Çakın'ın dükkânına gittim. Oradan beni Ceylan Çalışkan Ağabey götürdü, Üstadın evini gösterdi. Evden Bayram Ağabey çıktı. 20 dakika sonra gelmemi istedi. Bu durum üç sefer tekrar etti.

En son olarak, gittiğim günün ertesi sabahı saat 8'de gittim. Zübeyir Ağabeyle karşılaştım. O da 20 dakika sonra gelmemi söyledi. Derken en son şişman bir ağabey çıktı. Ona 'Van'dan asrın müceddidini görmeye geldim' dedim. Nihayet içeri aldılar beni.

Önce salona girdim. Salondan sağdaki odaya aldılar. Orada hep duvarlarda peygamberlerin isimleri yazılıydı. Biraz bekledikten sonra Ceylan Çalışkan, 'Gel Üstad seni çağırıyor' dedi. Ben titremeye başladım. Vücudumu heyecan sardı. İçeri girdim, birinci ayağımı içeri attığımda çok zayıf gördüm. İkinci ayağımı atışta ise çok heybetli gördüm. Hemen eline yumuldum, öpmeye gayret ettim. O eliyle işaret ederek 'Otur' dedi.

Bana o sırada 'Seyyid Abdulvahhab'ı tanır mısın? Nasıldır? Hasta mıdır? Sağ mıdır?' diye sordu.

Ben bu ifadelerdeki mânayı ilk etapta anlayamadım. 'O ne hastadır, ne sağdır, ortadadır kurban!' dedim ve 'Halk Partisinden adaylığını koydu' dedim.

Üstad o sıra heybetli bir şekilde eliyle bir şeyi keser gibi sert bir biçimde 'Neyse' dedi. Ondan sonra Erciş Müftüsü ve İmamını sordu. Bunun yanında bazı ağabey ve kardeşleri tanıyıp tanımadığımı sordu. Ben tanıdığımı söyleyince, 'Sungur! Sungur! Maşaallah, maşaallah bu Muzaffer'dir' dedi. Halbuki o ana kadar ben ne ismimi söylemiştim, ne de bir şey. İsmimi kendisi söyledi.

Benim niyetim üç gün orada kalmaktı. Bu arzu ve niyetimi açmamıştım Üstada. Fakat o bana, 'Ben seni üç gün misafir edecektim, fakat ben hastayım, hemen memleketine git' dedi.

Yine bir gün memlekette rüyada Üstadın elini öpüyordum. Beş parmağını birden öpüyordum. O heyecanla kalkıp bağırmıştım. İşte bu rüyadan 5-6 ay sonar rüyadaki gibi Üstadın beş parmağını kendisiyle görüştüğümde öptüm.

"Üstadın üç müjdesi"

İkinci ziyaretim de Muradiyeli Kamil Acar'la olmuştu. Yine Isparta'ya gittik. O sırada Otelci Nuri Benli'yle karşılaştık. Bize lâtife yaparak 'Yine Hoca Efendiyi ziyarete mi geldin?' dedi. Üstad da Emirdağ'dan arabayla Isparta'ya inmişti. O sıra da Üstadı arabanın içinde görmeye muvaffak oldum ve elini öptüm.

Daha sonra yine evde gördüm. Bana, 'Benim canlı mektubumsun. Muradiye'nin küçüğünden büyüğüne kadar hepsine selâmımı söyle' demişti.

Ben de bir gün kahvede bağırarak, 'Bediüzzaman'ın Muradiyelilerin küçüğüne büyüğüne hepsine selâmı var' dedim.

Gariptir ki, o selâmdan sonra camimizin cemaatı gün geçtikçe daha da çoğalıyordu. O güne kadar az olan cemaat gittikçe çoğalmıştı.

O sıra bana ve Kamil Ağabeye dualar etti. Kamil Ağabeye İran'a götürmesi için bazı kitaplardan vermişti. O da götürmüştü. Kamil Ağabey götürdüğünü söyleyince 'Size üç müjdem var' dedi:

Birincisi: Şiilerle Sünnilerin geçimsizliği halledildi.

İkincisi: Almanya ve diğer bazı devletler Risale-i Nur'ları kendi lisanlarıyla okutacak.

Üçüncüsü: Van'da bir üniversite yapılacak.'

"Daha sonra elini öperek ayrılmıştık."

El-Fâtihâ!

Göçtü, dünya gözüyle görmemek üzere daha,

Sağ iken Fatihalar yağdırırdı ervâha...

Adını söyleyeyim: Muzaffer Küçükyıldız.

Rûhuna el-Fâtihâ!...

Mikâil Yaprak

HAMDİ SAĞLAMER

1932'de Samsun'da doğmuştur. İttihad'da, Yeni Asya'da ve Hak Yol İslam Yazacağız isimli şiir kitabında neşredilmiş birçok şiirleri bulunmaktadır. Bize gönderdiği yandaki resmin arkasında şu dörtlüğü okumaktayız.

Gerçi bir gölgedir, amma resim bir ömür andırır.

Gömülü hatıraları hayallerde canlandırır.

Basit bir kartı dost dilinde vesile-i dua olur.

İdrake dahi sığmayan saadeti kazandırır.

"Bir tokatla yola geldim"

Üstadla görüşmemin ilki rüyada, biri de maddî âlemde olmak üzerek iki kısım olup, rüyada görüşmem beni maddî görüşmeye hazırladığı ve ikisi birbirini tamamladığı için bence önemli olduğundan, kısaca anlatmakta fayda görüyorum. "1957'nin Aralık ayı. Gayri İslâmi bir hayatın içindeyim. İslâmiyetin fiiliyatına taallûk eden hiçbir bağım kalmamıştı. Bu hayatın sarhoşluğu yüce Allah'ımızı bile düşünmeme fırsat vermediğinden hayallerim ve duygularım gibi, düşüncelerim de maneviyata yabanileşmiş bir halet-i ruhiyede, günah deryasında girdaplar içinde döne döne korkunç âkıbetlere sürüklenip giden bir kuru yaprak gibiydim. "İslâmî ve imani ölçülerden bîhaber olduğumdan, bu gidişin dehşetini idrak edemiyor, çıkmaya da gayret sarfetmiyordum. Bu halim git gide çevremden kopmama, günahkârların bana çevre olmasına sebebiyet verdiğinden, bu da gittikçe kötüleşmeme vesile teşkil ediyordu. Bu yüzden bütün hayırlı dostların, hattâ yakınlarımın kurtulmamdan ümit kesip yüz çevirdiklerini görüyordum.

Bir gece rüyada işret âleminde idim. Yanımızda uzun boylu, nuranî yüzlü, gayet muntazam, kızıl sakallı, koyu yeşil sarıklı, çok ciddi ve her haliyle hürmete lâyık bir adam geldiğini görünce, gayri ihtiyarî ayağa kalktım ve bizi o halde görmesinden utandım. Orada arkadaşlarımın içinden beni çağırdı ve 'Evlâdım, bu içkiyi, bir daha sakın içme' diye tenbih etti. Ben de, 'Peki hocam, içmem' dedim. O zat da döndü ve gitti. Biz, 'Tamam, hocayı savdık' der gibisinden devam ettik. "Biraz sonra o zat tekrar yanımıza geldi. Fakat ne geliş! O mülâyim ve şefkatli hali gitmiş, yerini şiddet ve celâl almıştı. Gözlerinden sanki lâvlar saçıyor. Hiddetinden yüzü

korkunç bir hal almıştı. Yine o topluluktan yalnız bana muhatap olarak, 'Ben sana bunu bir daha içmeyeceksin demedim mi?' deyip enseme bir tokat yapıştırdı. Ben yüzükoyun toprağa gömüldüm. Nefesim kesildi. Nefes alamıyor, boğuluyordum. Uğraştım, bir türlü kurtulamadım. Büyük yemin ederek, 'İçmeyeceğim' diye bağırarak uyandım. Fakat tokadın yeri çok şiddetli ağrıyordu. Tam bir hafta o tokadın yeri ağrıdı. Âdeta parmaklarının izini ensemde hissediyordum. Ömrümde ilk defa böyle bir tokadın en hak ettiğim zamanda gelmesi ve hayatımın dönüm noktası olması tesadüf gibi bahanelerle izah edilemezdi.

"Risale-i Nur'u rüyada öğrendim"

O tokatın şevkiyle Müslümanlığa ait meseleleri sormaya başladım. Bu sormalar esnasında Risale-i Nur'a ulaştım. Fakat risaleleri pek anlamıyordum. Risaleleri okuduğum gece rüyamda, nur yüzlü, sarıklı, cübbeli mübarek bir zat, elinde tarif edemeyeceğim bir ışık, elimden tutup zifiri karanlıklardan bilmediğim ve görmediğim yerleri hem gezdirip, hem de risalelerden anlamadığım yerleri izah ediyordu. Bu hal fasılasız iki ay kadar devam etti. Ben risaleleri anlamaya başlayınca o zatı daha göremedim.

"Bana rüyada iki ay ders veren Üstadmış"

Nur'lara kavuşmamdan yedi-sekiz ay sonra Bafralı Muammer Şenel Ağabeyle Isparta'ya Üstadı görmeye gittik. Galiba Nur boya ticaret diye bir dükkâna uğradık. 'Üstadı ziyarete geldik' dedik mi hatırlamıyorum. Orada oturanlardan birisi, 'Gazi Yiğitbaş ile iki mebus, Üstadı ziyarete geldiler. Üstad çok hasta olduğundan görüşmeyi kabul etmedi. Şimdi geri döndüler' dedi. "O zaman, 'Bütün ümitlerim boşa çıktı' diye çok üzüldüm. Karamsar düşüncelere daldım. 'Koca iktidar partisinden üç mebus geldi, Üstad kabul etmedi de, benim adım yok, sanım yok, makamım yok, kim tanır, kim inanır, nesin, necisin?' diye düşünürken beş dakika geçti geçmedi, on dokuz-yirmi yaşlarında bir genç kapıya geldi. Bize hitaben, 'Üstad sizi bekliyor' dedi. Ve yürümeye başladı. Biz de apar topar kalkıp peşine düştük. Bir bahçe kapısı önüne gelince, kapı açıldı. Bayram Yüksel Ağabey -Samsun'dan tanıyordum- göründü. Bizi kapıdan içeri alıp, 'Maşaallah, sizi tebrik ederim. Üstad sizi kabul etti' diye bizimle musafaha edip, iki katlı ahşap evin ikinci katına, Üstadın yanına çıkardı. Üstad karyolanın üzerine oturmuş, başında ceviz yeşili bir sarık, sırtında cübbesi, içinde yakasız beyaz bir gömlek, -her halde hastalığından olacak- sırtında yorgan;

oturuyordu. "Üstadın şahsını görünce, kendisine bir yakınlık hissettim. Daha evvel sanki çok görmüşüm gibi geldi bana, ama nerede, bir türlü çıkaramıyordum. Halbuki daha önce resmini dahi görmemiştim. Fakat bunları şuurlu bir şekilde düşünemiyor, sadece farkında olmadan hissediyordum. Meğer iki ay, her gece rüyamda bana ders veren, Üstadmış. Aynı kılık, aynı kıyafet, aynı hâlde karşımda duruyordu. Bunu epey sonra anladım.

"Seni her sabah burada görüyorum"

Bu halette yanına yaklaştım. Daha evvel elini öptürmediğini duymuş, 'Ne olursa olsun, öpeceğim' diye niyetlenmiştim. Eline uzandım, baktım, elini öpmeme müsaade etti. Ben de, 'Elhamdülillah, niyetim oldu' gibisinden bir kenara çekilip oturmak istedim. Üstad, 'Gel kardaşım' dedi ve beni alnımdan öperek kucakladı, yanı başını göstererek, 'Buraya otur' diye, adeta emretti. O kadar tuhaflaşmıştım ki, odada kim var, kim yok, bilemiyordum. Muammer Ağabey yanımda idi, elini öptü mü öpmedi mi, farkında değildim. Yalnız karyolanın ayak ucuna, kilimin üzerine oturduğunu sonradan gördüm. Üstad bana bir şeyler soruyor, yanında olduğum halde sesini hiç duyamıyordum. Karşımızda duvarın dibinde birisi, 'Size Samsun'daki hizmetlerden soruyor' dedi. Ben de anlattım. Buna benzer tekrar tekrar sorular soruyor, ama fısıltı halinde dahi sesini bile duyamıyordum. Yine duvarın dibinde Hüsnü Ağabeyle Bayram Ağabeyi farkettim. O ânâ kadar odanın içinde onları -yanlarında biri daha vardı- fark edememiştim. Konuşmamız sual-cevap sürerken sesini -yakın olduğumuz halde- hiç duyamamam Hüsnü Ağabey tarafından -uzak olduğumuz halde- tekrarlanması üzerine içimden, 'Üstad konuşamıyor da bunlar kendilerinden mi söylüyor?' diye geçti. Üstad yatağın içinde iki dizinin üzerine gelerek, diklenip pürüzlü bir sesle konuşmaya başladı. 'Daha evvel sen buraya hiç geldin mi?' dedi. Ben de 'Hayır Üstadım, hiç gelmedim' dedim. "Fesubhanallah, fesubhanallah' hayretini ifade ederken, elini yükseklerde gezdirerek yüzlerce dönüm meydanı içine alacak bir daireyi çizer gibi gösterirken 'Seni her zaman sabah derslerinde burada görüyorum' dedi.

Üstad bunları söylerken, çok büyük bir meclisin daire hudutlarını görüyor gibi, yüz hatları, gözleri çok duygulu, kol hareketleri sert ve gergin, işaret parmağı bir oku andırıyordu. "Seni otuz senelik talebelerimle birlikte talebeliğe kabul ettim. Abdülmecid, Abdurrahman ve Ahmed Hamdi Savlı'larla duamda dahilsin. Samsun'daki kardeşlere benden çok selâm

söyle, ben Samsun'u ikinci bir Isparta olarak kabul ediyorum, gidince benim bedelime Karadeniz ve havalisini gezmenin hizmet bakımından iyi olacağını, benim halimin de buna müsait olduğunu tavsiye etmesiyle, gayrete gelerek kasaba kasaba dolaştım. Gittiğim yerlerde, kabiliyetimin fevkinde İslâmi meselelerle açıklık getiriyor, konuştukça mantıki delilller bulmakta kolaylık görüyor, sabahlara kadar benden çok daha kabiliyetli cemaatleri dinlettiriyordum. Ayrıca bu dini hizmetlere vesile olmak, başımın şiddetli ağrıması, iki kişiyle konuşmaktan aczimi hissettirir bir halden sonra olması, gezmenin benim bedelime olmadığına bana kat'i kanaat verdi. Hattâ bu halin o kadar tekrarını yaşadım ki, hizmetten evvel başka, hizmetten sonra tamamen başka bir hal alır oldum. Ne zaman sıkıntıya maruz kalsam, iyi bir hizmete vesile olacağımı şüphe götürmez bir surette hissediyordum.

"Şamlı Hafız Tevfik'in anlattıkları"

Muammer Ağabeyle hem gidiyor, hem de sevincimizden uçuyorduk. Eğirdir'i, Barla'yı ve Çam dağını gezecek, Üstadın kaldığı yerleri görüp hatıralarını dinleyecektik. Gerçi Üstadın bize Barla'ya kadar müsaade verdiğini müdriktik. Fakat 'Barla'ya git' demek, 'Çam dağına da gidin' demekmiş gibisinden bahaneler buluyor, ne hikmetse en çok da Çam dağını görmeyi merak ediyorduk. Eğirdir'e uğrayıp Çilingir Ali ve Hacı Bahri Ağabeylerin müzaheretiyle bazı yerlerini gezip Üstadın hatıralarını dinledikten sonra Barla'ya gittik. Altı kahve, üstü üç-dört yataklı bir otele çantalarımızı bıraktık. Camiye akşam namazını kılmaya gittik. İmam mübarek bir insandı, adeta beni çekiyordu. "Duadan sonra hiç âdetim olmadığı halde ellerine sarıldım ve öptüm. Nereden geldiğimizi sordu. Ben de Samsun'dan Bediüzzaman'ın ziyaretine geldiğimizi, Barla'yı ve Çam dağını gezmek istediğimizi söyledim, çok memnun oldu ve bizi gece saat bire kadar bırakmadı. Kendisinin de Şamlı Hafız Tevfik olduğunu söyledi. Bize Üstadın çok hatıralarından bahsetti, çok feyizlendik. "Yer ayırttığımız otelin altındaki kahvede geç saatlere kadar sohbet ettik. Bu sohbetimiz esnasında Hafız Tevfik Efendi Üstadın kâtibi olduğunu söyledi. Üstadla birlikte bulunduğu sıralardaki bir çok hadiseden bahsetti. Üstada kâtip oluşunu şöyle anlatmıştı: "Üstad Şam'a Cami-i Emeviyede hutbe irad ettiği zaman ben çocuktum ve orada bulunuyordum. Babam âlim bir zattı. Namazdan sonra bana eliyle Üstadı göstererek, 'Bak oğlum, bu zatı iyi tanı, ileride büyük bir hizmette beraber bulunacaksınız' dedi. Aradan zaman geçti, ben Barla'ya döndüm.

Garip bir tecellî, Üstadı da Barla'ya nefyetmişler. Barla'ya gelişinde beni görünce yanına çağırdı. Ben de gittim ve bu hizmette beni istihdam etti. Risalelerin yazılması için bende her şey hazırdı. Kâğıt, kalem, her şey koynumda hazırdı. Hattâ yağmura karşı yanımızda şemsiye bulunduruyorduk. Üstad bana âni olarak, 'Kâğıdı kalemi çıkar' diyordu. Bulutlara bakarak devamlı konuşuyordu. Biz de mütemadiyen yazıyorduk. Hattâ öyle ki, yanlış olacağından korkuyorduk. Fakat sonradan bakıyorduk ki, takatimizin fevkinde yazı hatasız ikmal oluyordu.' "Sohbetimiz devam ederken Hafız Tevfik Efendi bir sigara sardı ve sararken de şu hatırasını nakletti: 'Ben çok sinirli birisiydim. Sinirleniyordum. Hem sigara, hem de çay tiryakisi olduğum için bazen başıma vuruyordu. Bir defasında Üstad yine sinirlendiğimi anladı, bana bir hiddet etti. Alnında sim siyah damar -parmak kadar- dışarı çıktı. Ben o halinden çok korktum. Sonradan bana, 'Ya sigarayı veya çayı bırak' dedi. Ben de çayı terk ettim. Ondan sonra daha hiddetlenmedim.'

"Bediüzzaman'ı ziyarete geldik"

Sabahleyin sabah namazı için tekrar camiye gittik. Namazdan sonra Barla'yı Çınar ağacını ve medreseyi gezdirdi. Otele döndüğümüzde jandarmalar her şeyimizi toplamışlar, bizi bekliyorlarmış. Apar topar bavullarımızla karakola götürüldük. Jandarma kumandanı başçavuş bizi ‘suçüstü’ yakalamaktan gururla ve sert bir tavırla bir aşağı, bir yukarı dolaşıyor, ara sıra ‘Sizi gidi sizi’ der gibi kafasını sallıyordu. ‘Burada işiniz ne? Buraya neden geldiniz?’ Ben de ayak ayak üstüne atıp, aynı sertlikle ‘Bediüzzaman Hazretlerini ziyarete geldik, onun kaldığı yerleri de geziyoruz’ dedim. Ben istiyordum ki, Üstadı ziyarete gelmişken beni nezarete, yahut hapse atsınlar. Bu hatırayı hayatım boyunca bir iftihar vesilesi olarak taşıyayım. Bu yüzden sırf işi büyütmek için o tavrı takındığım halde, bana ne bir şeyler sordular, ne de valizimi karıştırdılar. Sanki ben orada yokmuşum gibi Muammer Ağabeyi ahiret sualine tuttular. Sual faslı bitti. Nüfus cüzdanındaki işaretlere baktılar. O bitti, bavul açıldı. Bütün eşyasından tek tek hesap vermek mecburiyetinde bıraktılar. Halbuki benim yanımda nüfus kâğıdım dahi yoktu. “Bu vaziyette üç-dört saat geçmişti ki, içeri bir onbaşı girdi. ‘Araba geldi’ dedi. Başçavuş bize, ‘Araba sizi bekliyor’ dedi. Biz de gittik. Bizi otobüse bindirdiler, geri gönderdiler. Çok istediğimiz halde, Üstadın iznini bir adım bile aşamadan geri döndük. Hem de süngülü muhafızlı.” Hamdi Sağlamer güzel şiirler yazan şair ruhlu bir insan.

SUBHİ TÜREL

Bize kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

"1926'da Antalya'da doğdum. Ortaokulu bitirdikten sonra çalışma zarureti hâsıl oldu ve liseye devam edemedim. Ancak liseyi ve daha sonra Hukuk Fakültesini dışarıdan bitirdim. 1949'dan beri İleri gazetesini çıkartmaktayım. Evliyim ve iki çocuk babasıyım."

"Gençlik Rehberi'ni bastım"

Risale-i Nur Külliyatından bazı risaleleri basıp neşrettiğiniz söyleniyor. Hadisenin mahiyetini anlatır mısınız?

"İlk defa 1957'lerde merhum Mustafa Ezener ve Rüştü Çakın bana geldiler. 'Gençlik Rehberi'ni basar mısınız?' dediler. 'Hayır, basamam' dedim. Sebebini sordular. Ben de 'Devlet bu hususta hassastır. Adı geçen kitap yasak neşriyat arasındadır. Bu yüzden istediğinizi yerine getiremem' dedim. O zaman bana kaziye-i mahkeme haline gelmiş Yargıtay ilâmı kararı gösterdiler. Karar üzerinde, o senenin tarihi vardı. Karar Yargıtay Genel Kurulunda alınmıştı. Ben o kararı okudum ve hiç kimseye danışmadan Gençlik Rehberi'ni basacağımı söyledim. Hemen Gençlik Rehberini'nin basım işlerine başladım. Hattâ gazetede tefrika suretinde Hanımlar Rehberi ve Hutbe-i Şamiye isimli kitapları da neşrettim. "

"Üstadın duasını aldıktan sonra hayatım zevklendi"

Üstad Bediüzzaman Hazretleri ile görüştünüz mü? Bu görüşme intibalarınızı anlatır mısınız?

Bir taraftan risaleleri gazetede neşrederken, bir taraftan da, yine merhum Mustafa Ezener ve Rüştü Çakın'ın delâletleriyle Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin ziyaretlerine gittim. Üstadı Isparta'da ziyaret edip ellerini öptüm, hayır dualarını aldım. 1957-58 arasıydı. İnanın, Üstadın duasını aldıktan sonra, hayatım renklendi. Beş yıldır evliydim, fakat çocuğum olmuyordu. Üstadın duasıyla Allah bana bir erkek evlât verdi. Üstad Hazretleri bana, 'Kızın olursa adını Zühre koy' demişti. Sonra bir de kızım oldu. Fakat ben unuttum, adını Zühre koyamadım. Sonra Üstaddan özür diledim, ama zannederim, bana gönüllendi. Şimdi çok pişmanım. Keşke kızımın adını Zühre koysaydım; çok, ama çok pişmanım. O ilk ziyaretten

sonra sık sık Isparta'ya ziyaretine giderdim. Bazen gidemezsem, Üstad arabasını veya şoförü Mahmud'u gönderir, beni alıp Isparta'ya getirirdi. Bu esnada Nur Risalelerinden altmış-yetmiş kadarını da okumuştum.

"Nur'ları okurken yakın çevremdeki insanlar bilmeyerek Üstadın aleyhinde konuşurlardı. Neden böyle 'menfi' bir kimsenin eserlerini neşredip okuduğumu sorarlardı. Ben de Nur Risalelerinin Kur'ân'ın tefsiri mahiyetinde olduğunu söyler, kendilerine de okumalarını tavsiye ederdim. Böylece birçok arkadaşları yanlış kanaatlerinden kurtarmıştım."

"Yapmasan iyi olur"

Üstad Bediüzzaman Hazretleri ile unutamayacağınız bir hatıranız var mı?

Bu vesileyle, içimde taşıdığım ve tazeliğini ölene dek devam ettirecek olan bir hatıramı üzerine basa basa anlatmak isterim.

Şöyle ki: Beni Üstad Hazretlerine şikayet etmişler. Bir gün yine Isparta'ya Üstadın ziyaretine gitmiştim. Biraz konuştuktan sonra bana şunları söyledi: 'Hakkında şikayetler var. Sen kumar oynuyor, rakı içiyor, bazı geceler de dansa gidiyormuşsun. Doğru mu bütün bunlar?'

Ben de kendilerine 'Evet, doğrudur Üstadım' dedim. O zaman bana döndü, 'Sana yapma, etme diyemem, yapmasan iyi olur derim. Yapma dersem, huzur-u mahşerde yapılacak hesaplaşmayı ben üstlenmiş olurum ki, bu Allah'la kul arasına girmek demektir' dedi.

Benim şahsi düşüncem de, Üstad Bediüzzaman Hazretleri ölçülemeyecek kadar muhteşem bir maneviyat sahibidir. Ona izafeten yapılan ithamlar ve hücumlar bir bilgisizliğin acı neticesidir.

"Üstad beş dil biliyordu"

Üstad Hazretleri her gün tıraş olurdu. Ben ziyaretlerinde uzun süre diz çöküp oturamazdım. Bana şefkat ve müsamahayla davranırdı. Beni karyolasına oturturdu. Benim kanaatim, Üstad Bediüzzaman birkaç tane yabancı dil bilirdi. Arapça, Farsça, Kürtçe, Fransızca ve Rusça konuştuğuna ben şahidimdir. Allah korkusunu ve Marifetullahı, yani Allah'ı bilmeyi insanlara en iyi bir şekilde talim eden en üstün bir mürşiddi. Böyle bir mürşidi tanımayanlar, bana kalırsa çok talihsizdirler.

Ben Risalelerden birkaçını bastığım zaman, Türkiye'nin birçok beldesinden tebrik telgrafları almıştım. O zamanki Isparta Valisi Mustafa Bağrıaçık, Üstadı seven ve hürmet eden bir kişiydi. Üstadla görüştükten sonra, Üstadın Cuma namazlarını camide kılması izin vermişti.

Ben mübarek kandil gecelerinde, Isparta'ya Üstada tebrik telgrafları çekerdim. Hatırladığım kadarıyla, kullandığım ibareler şöyle olurdu: 'Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerine en derin hürmet ve arz-ı takdimle, ellerinden öperek takdim olunacaktır.'

Bu tebriklerim aynen ulaşırdı.

Üstad iman derslerinde şu parti veya bu parti demezdi. O iman dâvâsına hizmet ederdi. Kur'ân dâvâsına sadakat gösterenler de, onu bulurlardı.

"Eski bakanlardan Celâl Yardımcı ve Tevfik İleri ile Üstad, Eğridir yolu üzerinde bir görüşme yapmışlardı. O zamanlar bu görüşmeyi muhalefet haksız olarak çok diline dolamıştı."

(Bu röportajı yapan Sebahaddin Boyacı'ya teşekkür ederim.)

Prof. Dr. HAYRETTİN KARAMAN

1934'te Çorum'da doğdu. Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi öğretim üyesidir.

"Akıl ile kalbi birlikte ele almıştır"

Takriben 1957 yılında Konya İmam Hatıp Lisesinde öğrenci iken merhumu görmek, onunla konuşmak istedim. Bu isteğe tekaddüm eden ve sebep olan hâdiseler arasında, aradan bu kadar yıl geçtikten sonra şunları kaydedebilirim. "1950'lerde, memleketim olan Çorum'da, aile dostumuz bir manifaturacı, İstanbul'a gidip döndükçe taze haberler getirir, görüştüğü ulemâdan bahsederdi. Bir defasında İstanbul vaizlerinden Urfalı Mahmud Kâmil Efendi'nin, Bediüzzaman merhum için, 'O yeryüzünde bir tanedir' dediğini nakletmişti. Ve bu söz, bende derin bir tesir bırakmıştı. "Tahsil için Konya'ya gidince önce Eşref Edip'in yazdığı biyografiyi, sonra da merhumun bazı eserlerini okudum. Bir yandan okuyor, bir yandan çevremi dinliyordum. Lehte, aleyhte mübalâğalı sözler, değerlendirmeler vardı. Bu sebeple önce okudum, sonra bir de göreyim dedim.

O zamanlar Isparta'da bulunuyordu. Rüştü Çakın isimli bir Isparat'lı bir tacirin dükkanına gittim, haber gönderildi, kabul edeceği bildirildi. Geniş bir avlu içinde iki kat gibi hatırladığım bir evin ikinci katında görüştük. Kendisi rahatsız idi, yatağında hafif doğrulmuş vaziyette bulunuyordu. Yandan sarkan uzun beyaz saçları ve beyaz bıyığı vardı, sakalı yoktu (yüzünü böyle hatırlıyorum). Yanında bulunan talebeleri yüzüne fazla bakmamamı, bundan hoşlanmadığını söylediler; halbuki ben bakmak, görmek istiyordum. Kaçamak olarak baktım. Şu anda hatırlayabildiğim kadarıyla, 'Benim uzun zamandan beri kendisini görmek istediğimi, nihayet bunun nasib olduğunu, beni seher dualarında ismen zikrederek dualarına kattıkları arasında anacağını' ifade etti ve dua etti. Yanımdakilerin ikazı ile kalktım, dışarı çıkınca tebrik ettiler, vedalaştık ve ayrıldım.

Merhum hakkında kısa bir değerlendirme yapmama izin verilirse şunları söylemek isterim: Âlim, zeki ve cesur bir zat. Akıl ve kalbi, birlikte ele alarak, tatmin etme, her ikisine birden hitap ederek iman ve itminan sağlama yolunu tutmuş, bu usulde önemli ve faydalı eserler vücuda

getirmiştir. Zamanında öyle gerektiği için 'önce iman' meselesini ele almış ve imanı kurtarma yolunda cehd ve cihad vermiştir. Kur'ân-ı Kerimin şakirdliğinde müstakil bir çığır sahibidir. Zemmedilemez. Medihte mübalağa etmek de, doğru değildir. Bilen bildiği kadar söylemelidir. Bugün onun açtığı çığırda, iman ve irfan yolunda hizmet veren binlerce tâbii, onun emelini devam ettirmekte, defterini doldurmaktadırlar. Allah ona rahmet, iman ve Kur'an'a hizmet yolunda tâbilerine muvaffakiyet lütfeylesin..."

MEHMED ŞÜKRÜ YEŞİLNACAR

1939'da Şanlıurfa'da doğdu. Ticaretle meşgul olmaktadır.

Taşıyla toprağıyla mübarek olan peygamberler beldesi Urfa, cömertliğiyle ve misafirperverliği ile de tanınan bir vatan burcudur. Urfa'nın bu mübarek faziletini yüzyıllarca evvel burayı da gezen meşhur Seyyah Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde, bu veliler diyarı ve peygamberler menzilini sitayişle anlatmaktadır. Risale-i Nur'ları okuyarak, İslâmî hayatı yaşamaya başladığım için Gaziantep Lisesinden kovularak gittiğimde, Urfalılar bana kucak açmışlardı. Liseyi orada tamamlamıştım. Bu iki senelik Urfa hayatımda, bu aydınlık beldenin nice faziletlerini gözlerimle görmüştüm. Lise hayatımdan çeyrek yüz yıl sonra Urfa'ya gittiğimde, mektepte velim olan muhterem Yeşilnacar Ağabey Risale-i Nur'u tanıyışını ve Üstadı ziyaretini şöyle anlatmıştı: "Allah'a şükür, 1956'larda Nur Risalelerini okuyarak, aydınlanmaya başlamıştık. Daha sonraki 1958 yılında Nur Talebelerinin Ankara dâvâsı olmuştu. Bu dâvâdan sonra Isparta'ya Üstad Hazretlerinin ellerini öpmeye, nurlu simasını görmeye gitmiştik. Giderken yanımıza bir bavul da kitap götürmüştük. Isparta'da Nuri Benli Ağabeyimizin oteline inmiştik. "Kapılarda bizi gören çocuklar yabancı olduğumuzu anlayarak, 'Hoca Efendiye mi geldiniz, Hoca Efendinin evini mi arıyorsunuz?' diye bize sormuşlardı. "Bizler de, 'Evet' deyince, nurlu Üstad Bediüzzaman'ın evini göstermişlerdi. "Daha sonraları Üstadın bulunduğu Isparta ve Emirdağ'da gezerken geceleyin kaldığımız otele polisler gelerek, 'Tabanca falan arıyoruz' diye bizi alıp karakola götürdüler. Karakolda bize epeyce dayak attılar. Bediüzzaman Said Nursî'yi ziyarete geldiğimizi söyleyince, 'Siz birbirinizi nereden tanıyorsunuz?' diyerek ayrı ayrı ifademizi aldılar.

"Ah! Ah! Şeyhiniz yetişti!"

Ben, 'Arkadaşım da terzi, ben de terziyim. İkimiz de Urfalıyız. Urfa'da ikimiz de aynı camiye gidip geliyoruz' dedim. "Ben bunları anlatırken bir taraftan da polisler durmadan ve dinlemeden bizi dövüyorlar ve tartaklıyorlardı. Sonradan nezarete attılar. "Akşam namazını kılıyorduk. Bir polis geldi, dedi ki: 'Eğer şeyhinizin kerameti varsa, sizi bu gece bıraktırır. Bıraktırmazsa sabaha kadar siz görürsünüz.' "Bu tehdidi yaptıktan 10-15

dakika sonra geldi, 'Ah! Ah! Şeyhiniz yetişti' dedikten sonra bizi nezaretten çıkardı. Sonra bir otele götürdüler. Bizleri de bir yere bırakmaması için otelciyi sıkı sıkıya tembih ettiler. 'Biz sabah gelip, yeniden bunları gelip alacağız' dediler. "Sabahleyin polisler geldiler, bizi alıp mahkemeye götürdüler. Mahkemede ellerimizdeki Risale-i Nur'ları alıp müsadere ettiler. Bizleri ise gayr-i mevkuf olarak serbest bıraktılar.

"Isparta'dan çıkışım Urfa'ya olacak"

27 Mayıs ihtilâl senesinin ilk ayına gelmiştik. Üstad Bediüzzaman'ın Ankara, İstanbul ve Konya'ya gidişlerini gazetelerde okuyorduk. Benim de gençlik günlerimin başlarında, artık askerliğim gelmişti. Denizli'ye askerlik yapmak için gidecektim. Bütün yol ve askerlik hazırlığımı yaptıktan sonra evime veda ederek 25 Ocak 1960 tarihinde Urfa'dan ayrıldım, doğru Nur Üstad Bediüzzaman'ın yıllarını geçirdiği, Nur Risalelerinin büyük bölümünü kaleme aldığı, güller şehri Isparta'ya vardım. "Ahmed Demir ismindeki arkadaş da benimle beraberdi. Bu arkadaş ehl-i ilim bir kimseydi. O da askerliğini Isparta'da yapacaktı. "Üstad Bediüzzaman'ın ikametgâhını kolaylıkla bulmuştuk. Ev ahşaptı. Damına üzüm asılmıştı. Bizi Mustafa Sungur Ağabey karşıladı, alakadar oldu. O âlicenap alakası hâlâ gözlerimin önündedir. "Üstad Bediüzzaman'ın huzuruna sevinçle, bayrama gider gibi girmiştim. O mübarek ellerini hürmetle ve gençlik günlerimin hasret heyecanıyla, iştiyakla öptüm. Üstad Hazretleri o zaman somyasında oturuyordu. "Denizli'ye asker olduğumu, askerliğimi yapmak için yola çıktığımı, bu vesileyle buralara, Isparta'ya kendilerini ziyaret edip, ellerini öperek, feyiz almak için geldiğimi ifade etmiştim.

"Üstad Bediüzzaman bana, "Ben seni talebeliğe kabul ediyorum ve sana dualar ediyorum, seni dualarıma dahil ediyorum' diye iltifat etti. "Daha sonra şöyle konuştular: "Benim Isparta'dan çıkışım, Urfa'ya olacak. Bu sözlerimi benim vekilim olarak sen Urfa'ya yaz. Ben çok hastayım, mübarek Urfalılar bana dua etsinler.' "Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin huzur dolu mânevî dünyasından, Nur ikliminden büyük sevinçlerle ayrılarak Denizli'ye gittim. Burada da birliğime teslim olmadan önce merhum Hasan Feyzi Ağabeyin mezarını ziyarete gittim. "Böylece Üstad Bediüzzaman'ın ve Denizli kabristanının mâneviyatıyla dolu olara vatanî vazifeye başladım. "Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri uzun ve bereketli ömrünün çeşitli zamanlarında hep Urfa'ya geleceğinden bahsetmiştir. Tahmin ediyorum, Urfa'ya geleceğini en son bana bahsetmişti.

Çünkü mübarek Üstadımız, benim ziyaretimden kırk-elli gün sonra ebediyete göçmüştü. Mekânı ve makamı nurlarla şad ve mesrur olsun."

RAHMİ ERDEM

1938'de Konya'nın Bozkır ilçesinde dünyaya geldi. Bir müddet Yeni Asya gazetesinin Genel Yayın Müdürlüğünde bulundu.

"Hayatımda büyük bir çığır"

Aziz ve necib Üstadımıza şu bedbaht ve karanlık asırda tebaiyet, muhakkak ki, şereflerin en büyüğüdür. Bütün mesele sadakat ve ona lâyık olabilmektir. Cenab-ı Hak cümlemizi daim etsin, âmin. "Dindar bir ailenin çocuğuyum. 1952 yılında ortaokul talebesi iken kazamızın küçük kitabevinin vitrininde Eşref Edip'in Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk adlı kitabında gördüğüm o kapak resmi bana tesir etmiş, amcama o kitabı aldırmıştım. Diyarbakır'da vatanî vazifesini yapan ve hafız-ı Kur'ân olan dayım Risale-i Nur'ların Kur'ân hattı nüshalarını alıp getirmiş, köyde bana okutmuş, epey malûmat edinmiştim. Dayımın teşviki ile Risale-i Nur'lara bağlanmış, bütün arzumla bu eserlerin yeni harflerle tab'ını bekler olmuştum. "Nihayet 1956 yılında dayım bana Sözler'ın ilk baskısını, Adana Ziraat Meslek Lisesine gönderdi. Hayatımda büyük bir çığır açan Kur'ânî hizmet devri böylece başlamış oldu. "O âna kadar ailemden aldığım taklidî iman dersleri şuura ve tahkike kalbolmuş, İlahî kulluk vazifesini, zevk ve şevkle ifa etmeye başlamıştım.

"Üstadı ziyaretim"

1958 yılında mektepten mezun olunca ziraat teşkilâtına intisap ederek staj hizmetini ifa ederken Hazret-i Üstadı ziyaret etmek, mübarek elini öpmek hasret ve iştiyakı ile Isparta'ya gittim. "Zaten aynı sene mekteple beraber gittiğimiz bu tetkik gezisinde Eskişehir'de saatçi Şükrü Yürüten'in dükkânına uğradığımda, beş dakika evvel Üstadımızın gelip gittiğini duyduğum zaman çok üzülmüş, hasret ve iştiyakım ziyadeleşmişti. "Ahmet Gümüş Konya'dan beni trene bindirdiği zaman çok heyecanlı idim. "Isparta'ya varınca otele indim. Otelin sahibi eski Nur talebelerinden merhum Nuri Benli, bana Hz. Üstadın bir aydır Barla'da olduğunu, bu yüzden otelin ziyaretçilerle dolu olduğunu söyleyince çok üzülmüştüm. "Her ihtimale binaen oğlu Osman ile beni Hz. Üstadın evine gönderdi. Yoldaki küçük çocuklar kemal-i saffet ve samimiyetle, 'Hocaefendimize mi

gidiyorsunuz? Gelin, sizi evine götürelim' sözleri tatlı bir hayal olarak hâlâ hafızamdadır. "Biz Hz. Üstadın evine vasıl olmuştuk ki, kapıyı çaldık; merhum Tahirî Mutlu Ağabey kapıyı açtı. O anda Üstadımız arabasıyla evin önüne geldiler. Hürmetle ellerinden öptük. Yanında merhum Zübeyir Gündüzalp Ağabey ile Mustafa Sungur Ağabey vardı. Çok heyecanlanmış ve titremeye başlamıştım. Yüzüne bakmak istedim. Bakamadım. Bana önce yaşımı sordu. 18 yaşında olduğumu söyledim. Mübarek elleri ile başımı sıvazladı. Herhalde o anda yaşımdan daha küçük görünüyordum.

"Sen Nuri Benli'nin oğlu musun?"

Konya'dan yalnız Ahmet Gümüş'ü sordu. Ahmet Gümüş o sırada İmam Hatip Okulunda okumasına rağmen, büyük bir mağduriyet içinde, sırf imanî hizmetlerinden dolayı mektep mektep sürgüne gönderilen mazlum ve mağdur bir Kur'ân talebesi idi ve Üstadımızın alâkasını da fedakârlığı nisbetinde çekiyordu. "Üstadımız bana hasta olduğunu, yoksa bir ay yanında alıkoymak istediğini söyleyince, heyecanım son noktasına varmıştı. Artık ne söylediğini anlayamamıştım. "Otelci Nuri Benli Ağabeyin oğluna kim olduğunu sordu. O da Nurii Benli'nin oğlu olduğunu söyleyince Hz. Üstad, 'Acaip, sen bizim Nuri Benli'nin oğlu musun?' dediği zaman çok şaşırmıştım. Buradaki inceliği sonradan öğrendim. Büyük bir vecd ve istiğrak içinde kendimden geçmiş bir şekilde otele döndüm. Otelin terasında oturmuş, düşünüyordum. Ağzı alkol kokan bir adam yanıma yaklaştı sordu: 'Hocaefendiyi mi görmeye geldin?' 'Evet' deyince, 'Ben üç defa elini öptüm, ama adam olamadım' deyip ağlamaya başladı. Bu hale çok duygulanmıştım ki, birden heybetli bakışı, kartal kaşları, gür bıyıkları ve bütün insanlardan farklı görünüşü ile hemen dikkatimi, alâkamı, muhabbetimi celb ve cezbeden rahmetli Zübeyir Gündüzalp yanıma geldi. "Ziyaretin hemen arkasından otele kadar gelmesi, hususî alakasının neticesi idi. Benimle yarım saat kadar konuştu. Fevkalâde edip ve beliğ bir ifade ile beni âdeta büyüleyen Zübeyir Ağabey, ileride kudsî Kur'ânî hizmetimizde, bize bütün hayatımızda rehber bir şahsiyet olarak gönlümüzde taht kurmuştur. Allah makamını cennet etsin

"Çorlu'da bizim Küçük Rahmi"

Ziyaret dönüşü Konya'ya geldim. Bir sene sonra vatanî vazifemizi ifa etmek için Çorlu'ya gitmiş, çok büyük bir şevk içinde hizmetimize devam ediyorduk. O sıra alayda bir hadise olmuş, rahatsız edilmiştim. Ispartalı bir er izne ayrılacağını söyleyerek vedalaşmaya geldi. Ben, Üstadımıza hürmet

ve selâmlarımı götürmesini söylemiştim. "O erin izin dönüşünde o hadiseden zararsız kurtulmuştum. Üstad Hazretlerinin kapısından içeri girince daha bir şey konuşmadan, 'Hoş geldin kardeşim, Çorlu'da bizim küçük Rahmi ne yapıyor?' demiş, bir âyet-i kerime okuyarak meâlini bana söylemesini emretmiş. O zât hafız olduğu için bana şifahen nakletti, ama not almayı ihmal ettim. Fakat mânâ itibarıyla, hadisemizle vech-i irtibatı vardı.

Lâyık olmadığımız halde, manevî himmet ve feyzinin üstümüzde devam ettiğinin delilleri idi. Hâzâ min fadli Rabbî... "1960 yılının başında İstanbul'a bir Cumartesi günü izne geldiğimiz zaman, bütün gazetelerin manşetleri Hz. Üstadın İstanbul'a teşrifini haber veriyorlardı. "Piyer Loti Oteline geldiğimiz zaman otel lobisi ve önündeki meydan mahşerî bir kalabalık içindeydi. İstanbul çalkalanmaya devam ediyor, zamanın Valisi Ethem Yetkiner gazetelere beyanat vererek memlekette seyahat hürriyeti olduğunu söylüyor, muarızlara cevap veriyordu. "Hz. Üstadın ikamet ettiği odanın yanında bir oda ayırtmıştım. O gün akşamı beklerken âni bir kararla Ankara'ya gitmeye karar vermişti. Otel odasından arabasına kadar refaket etmiş, son defa o aziz Üstadı o zaman görmüştüm. Üstad, şefkat-i İslâmiyenin zirvesinde idi. Kendisini rahatsız etmeye çalışan güruha, 'Ben size dua ediyorum. Siz de bana dua ediniz' sözlerini duya duya arabasına bindirmiş, gözyaşları içinde uğurlamıştık. "Ebedî istirahatgâhına gitmek üzere Urfa yolculuğuna hazırlandığı günlerdi. Bizleri şaşkına çeviren, inanamayacağımız, ihata edemeyeceğimiz bir vefat haberini duyacağımız günler sayılı idi. "Hayatımızın ondan sonraki bölümü aziz Üstadımızın doğup büyüdüğü, ilk tahsilini yaptığı mübarek Doğu Anadoluda geçmiş, Cenab-ı Hak kemal-i keremi ile irademiz dışında kudsî bir hizmette istihdam ederek lûtuf ve merhametini göstermişti."

H. MUHAMMED TÜYLÜOĞLU

1921'de Erzurum Hasankale'nin Tuy köyünde doğdu..

Nur Üstad Bediüzzaman'la alâkalı hatıralarını bizlere şöyle anlattı:

Memleketimizdeki çermiğe gitmiştim. Çermikte akrabalarımdan üç dört ihtiyar vardı. Elbiselerimi çıkardıktan sonra havuza girmiştim. Dinlenmek için havuz dışına çıkınca Hasankale'de istasyon memurluğu yapan şahıs, zannedersem Said'di. Diğerlerinden daha yaşlı ve yüzü de nurluydu. Bu zat sohbet esnasında diğerlerine bir şeyler anlatıyordu. Etrafındakilere Bediüzzaman'dan bahsediyordu. Ben de dinliyordum..

"Mutlaka Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret edeceğim"

O esnada bu sohbete konu olan büyük Üstad Bediüzzaman'ı gidip ziyaret arzusu içimde doğdu. Bu arzu gittikçe şiddetleniyordu. Sonraları Erzurumlu Muhammed Şercil Ağabeyi arayıp buldum. 1959 yılında üç arkadaş İstanbul'a gitmeye karar verdik. Benim fikrim, İstanbul'daki işlerimi bitirdikten sonra gidip Üstadı ziyaret etmekti. Diğer arkadaşların niyetlerin pek bilmiyordum. "Arkadaşlar benden ayrıldılar, ben de Isparta'ya geldim. O sıralarda Üstad Bediüzzaman kimseyi kabul etmiyordu. Benim niyetim ise mutlaka Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret edip sohbetini dinleyip, ellerini öpmekti. "Üstadın talebesi Nuri Beyle görüştüm. Çok israr ettim, 'Mutlaka Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret edeceğim' dedim. "Gittik, ama Üstad hastaydı. Bahçede epeyce bekledik. Bizi karşılayan kişi Üstadın yanına gidip, haber verdikten sonra, Üstad, 'Yalnız Erzurumlu olan gelsin' demiş. "Böylece kabul edilmiştik, Nurlu Üstad Bediüzzaman'ın huzurlarına. Bize yol gösteren Nur Talebesi Üstadın odasına girdik. İçeride hiç kimse yoktu. Üstad ayakta doğrulmuş bir vaziyetteydi. Cübbesi omuzlarında duruyordu. İçeride mis gibi bir koku vardı. Bu vaziyetten ben çok büyük bir mânevî tesir altına girmiştim. Üstad Bediüzzaman'ın ellerini öperek, yatağın yan tarafına oturdum. Pencerenin kenarında bir kitap duruyordu. "Üstad, bana 'Risale-i Nur okuyor musun?' dedi.

"Ben de Erzurumlu olduğumu ve Risale-i Nur okuduğumu ifade ettim. "Üstad hastaydı ve rahatsızdı, bu yüzden fazla kalarak konuşamadık. Daha evvel de kimseyi ziyaretine kabul etmediğini bana söylemişlerdi. Beni

Erzurumlu olduğum için ve tâ Erzurum'dan geldiğim için kabul etmişlerdi. "Allah'a şükür, böyle bir İslâm kahramanının ve büyük bir İslâm âliminin ellerini öpmüştüm. Üstaddan ayrıldıktan sonra tekrar otele geldim. Nuri Ağabeyin otelinde kendisine çok ısrar ettim. Üstadın sohbetine katıldıktan sonra tekrar tekrar o sohbetin lezzetini tatmak istedim. Fakat Nuri Ağabey, bana Üstadın çok rahatsız olmasından dolayı kimseyle görüşüp konuşmadığını söyledi. Kısa bir müddet sonra, bu nurlu ziyaretin lezzetiyle Isparta'dan ayrıldım."

HASAN SAĞLAM

1937' de İnebolu'nun İlişi köyünde doğdu. Hasan Sağlam, İnebolu gibi Müslüman Türkiye'nin düşmandan kurtuluş mücadelesinde iskelelik yapmış, Bediüzzaman'ın mukaddes İslâmiyet davasına gönül vermiş mücahidler kadrosunun bahtiyar beldesine mensuptur.

"Ben de dersimi Risale-i Nur'dan alıyorum"

1959 senesinin başında İzmir'de askerliğimi bitirince doğru Isparta'ya, Üstadın ziyaretine gitmiştim. Giderken Mustafa Birlik, Üstada götürmem için altı tane kaşık vermişti. Bu ziyaretim sırasında, Tahirî, Zübeyir, Bayram ve Ceylân Ağabeyler de oradaydı. Nazif Çelebi Amca ile aynı köyden, İnebolu'dan olduğumu söyledi Üstada. Üstad bana harçlığım yok diye para vermek istedi. "Kaşıklar için şunları söyledi: 'Hediye kabul etmediğimi bilir; madem Mustafa Bilir göndermiş, alın, ama para verin. 'Ayrıca Isparta'ya, Üstada vermem için Ahmed Feyzi ve Âtıf Eğemen mektup vermişlerdi. Mektupları Zübeyir Ağabeye, kaşıkları da diğer ağabeylere verdim.

'Param var ' dedim ve Üstadın bana verdirmek istediği parayı kabul etmedim. "Üstad, 'Kardaşım, bütün suallerinize cevap verecek, müşküllerinizi halledecek Risale-i Nur'dur. Ben de dersimi ondan alıyorum' dedi. Ceylân Çalışkan Ağabey İstanbul'a götürmem için mumlu kâğıt verdi. Bunları Süleymaniye'deki dershaneye bıraktım. "Ziyaretine girdiğimde bir mektup okuyordu. Ziyaretinde yarım saat kadar kaldım. Mektuptan sonra elini öptüm. İzmir'den, Âtıf Eğemen ve Ahmed Feyzi'den selâmlar götürmüştüm. Kendileri de İstanbul'daki bütün Nur talebelerine selâm gönderdi. Bu ziyaretim, Isparta'da Fitnat Hanımın evi olan dershanede olmuştu. İlk anda heyecanlıydım, konuşmalarına intibak edemedim, sonra bütün konuşmalarını anlamıştım.

"Gençlerin duası makbuldür"

Bana, 'Sizin gibi gençlerin duası makbuldür, bana dua edin' diyordu. Ziyaretten önce de Zübeyir Ağabey bana, 'Sizin gibi gençleri kabul eder' demişti. Daha sonra, ağabeyler beni istasyondan İstanbul'a yolcu ettiler."

Av. GÜLTEKİN SARIGÜL

Üstadın ismini ve Risale-i Nur'u 1956 yılında Antalya'da münteşir İleri gazetesi vasıtasıyla duydum. O yıllarda ilk defa olarak Gençlik Rehberi bu gazetede tefrika olunuyordu. Bu tefrikayı takip edip okumuştum. "O zamanlar Antalya'da şimdiki Merkez Bankası binasının bulunduğu yerde bir halk kütüphanesi vardı. Kütüphanenin müdavimleri arasındaydım. İleri gazetesindeki tefrikayı kütüphanede takip etmiştim.

"Sıtkı Tekeli'nin anlattıkları"

Cenab-ı Hak bir vazifeye namzet kıldığı kulu için, onu hazırlayıcı hadiseleri de birbirine tevafuk ettirir. Bu kabilden kütüphanenin müdürü bulunan, Abdülhamid Hazretleri maarifinde yetişme ve kendisine 'Üstad' diye hitap ettiğimiz Sıdkı Tekeli isminde bir zat-ı muhterem vardı. Kendisinden zaman zaman bazı meseleleri sorar ve mâlumatından istifade ederdik. Bir seferinde bana Kur'ân-ı Kerimin mucizelik vasfını anlatıyordu. Elif Lâm Mim'in belki kırk bin ayrı mânâsı bulunduğunu söyleyerek, 'Bu zamanda bu mânâları bilse bilse ancak Bediüzzaman bilebilir' diye ilâve etti. Büyük bir merakla Bediüzzaman'ı tanıyıp tanımadığını sordum. Cevaben şöyle dedi: "Bediüzzaman'ı gençlik yıllarından tanırım. Beyazıt Camii dibinde bir kahvehane vardı. Oraya gelirdi. Ben de bazen sohbetinde bulunurdum. Korkunç bir hafızaya mâlikti. Hafızasını tecrübe için bir gün eline o zamanların nâşir-i efkârı Sabah gazetesini verdim. Sabah gazetesi on sayfadan ibaret ve her sayfası da bugünkülerden ebatça büyük idi. "Hazret, gazetenin sayfalarına on dakika kadar baktı ve bana iade etti. Kendilerine merakla, 'Üstadım okudunuz mu?' diye sordum. 'Tecrübe edebilirsiniz' buyurdular. Gazetede yer alan tâli derecedeki haber ve mevzuları sordum. Aynen olduğu gibi aktardılar. Sormakta o kadar ileri gittim ki, gazetenin basıldığı matbaayı da söylemelerini istedim. Hiç yanılmadan matbaanın ismini de söylediler. Böylece gazetenin münderecatını on dakikalık bir zamanda tamamen hafızasına almış bulunduğunu hayretlerle müşahede ettim. Bunun ilmen izahı mümkün mü bilemiyorum.'

"Fakülte Mescidinde okunan Risale-i Nur"

Merhum Sıdkı Tekeli'nin anlatıkları, Bediüzzaman ve eserlerini tanıma mevzuunda iştiyakımı tahrik etti. 1957 yılı... Ankara Hukuk Fakültesi ikinci sınıfındayım. Fakülteye artık devam etme ihtiyacı duymuştum. Fakülte binasının arka tarafında ona bitişik vaziyette Hukuk Talebe Yurdu vardı. Yurdun bir odası mescit haline getirilmişti. Mescidin fahrî imamlığı haddim olmaksızın bana tevcih edilmişti. Ramazan ayı gelmişti. İlâhiyat Fakültesi birinci sınıfında Mehmet adında bir kardeşimiz, Ramazan müddetince teravihlerden önce olmak üzere Risalelerden okudu ve izah etti. Muhteva itibarıyla Risaleler hakkındaki intibah mükemmeldi. Daha sonra Mehmet beni merhum Âtıf Ural Ağabeyle tanıştırdı. Âtıf Ural her bakımdan nümune-i imtisal, müstesna bir talebe idi. Kendisiyle ruhen kaynaşıvermiştik. O bana gerçek bir ağabey ve Risale-i Nur'lara intibakta muallim oldu. "Yıl 1958... Nur talebeleri ve Üstad merhum hakkında basında açılan iftira ve tezyif kampanyasının başlangıcı... Buna paralel olarak da devlet, bütün imkânlarıyla, umumi efkâra yanlış aktarılan bu mevzu üzerinde mücadelesini seferber etmişti. Her yer ve belde de Nur talebeleri yakalanıp tevkif ediliyorlardı. Tevkif haberleri matbuatta manşetler halinde yer alıyordu. "Gerek Âtıf Ağabeyde ve gerekse bende bu iftira kampanyasının izalesi istikametinde içimizde yanıp tutuşan bir ateş vardı. Âtıp Ağabey bana bir kitap hazırlamamı teklif etti. Ben de bunu uygun karşıladım. Külliyatın tamamını edindim.

Yaz tatilinde tamamını okuyup belki bir deneme mahiyetindeki kitabı hazırladım. Daha sonraları bunun Âtıf Ağabeyin benim külliyatı tam olarak okumamı temin etmek için güzel bir taktiği olduğunu anlamıştım. "Fakülte yıllarında Hazret-i Üstadı her yıl için bir kaç defa ziyaret etme fırsatlarım vardı. Şöyle ki: Sömestri ve yaz tatillerinde, trenden başka bir vasıta olmadığı için posta treni ile Burdur ve Isparat'ya gelip, icabında bir gece kaldıktan sonra ertesi sabah otobüsle Antalya'ya muvasalat edebiliyorduk. Ankara'ya gidiş de aynı şekilde idi. Neşriyat da Ankara'da yapılması hasebiyle, neşre taalûk eden hususlarda haber götürüp getirme işi benimle yapılabilirdi. "Fakat ağabeylerimizin telkinatı, Üstadın kabul etmediği, Nur'ları okumanın kifayet edeceği merkezinde idi. Ben de bunu ihlâsın icaplarından kabul etmiştim. Üstadı bu düşünce tahtında ziyaret etmedim.

"Üstadı ilk ziyaretim"

1959 yılı Ekim ayının sonlarıydı. Yaz tatili bitmiş, son sınıfı okumak üzere Ankara'ya dönecektim. Âtıf Ağabeyin teşviki ile hazırladığım kitabı

Üstadın tasviplerine arz etmek fikri geldi. Bu vesile ile de ziyarette bulunmayı uygun gördüm. Isparta'ya hareket ettim. Geceyi otelde geçirdim. Ertesi sabah merhum Mustafa Ezener Ağabeyi buldum. Kendisine durumu arz ettim. Bana hiç iltifat buyurmadı. Bilâkis gayet soğuk karşıladı. Bu ziyaret meselesinden son derece tedirgin oldukları anlaşılıyordu. Bana 'Kardeşim, şu ileride gördüğün birkaç kişi ziyarete gidiyorlar. Peşlerine takıl. Belki görebilirsin' dedi. Peşlerine takıldım. "Üstadın evine yaklaşırken karşıdan telâşlı şekilde öbür âleme ait olduğu intibaını uyandıran bir zat geliyordu: Merhum Zübeyir Ağabey... Kendisini daha sonra tanıyacaktım. Büyük feraset sahibi... Sima itibarıyla beni derhal anladı. Hemen yanıma yaklaştı. 'Kardeşim siz nereye gidiyorsunuz?' dedi. 'Üstadı ziyarete gidiyorum' dedim. 'Üstadımız ziyaretçi kabul etmiyor, rahatsız. Kusura bakmayın' buyurdular. Hemen ağabeylerimin devamlı telkin buyurdukları ve ihlâsın bir vecibesi olarak kabul edilen husus hatırıma geldi. 'Öyle ise ben kendilerini rahatsız etmeyeyim. Ben acizane bir kitap hazırlamıştım, tasviplerini arz edecektim' dedim ve geriye döndüm. Benim bu tavrım, Zübeyir Ağabeyin belki beklemediği bir hareket tarzı olmuştu. Çünkü ziyarete gelenler kimbilir ne kadar ısrarlı davranıyorlardı. Zübeyir Ağabey hemen akabinden, 'Kardeş! Bir dakika... Üstadımız birazdan Eğirdir'e hareket edecek. Siz şu mescidin yanında durun. Geçerken görürsünüz.

Sonra o kitabı yanınızda getirin' dedi. "Hemen otele gelerek kitabı beraberime aldım. Bahsedilen mescide yaklaştım. Üstadın kaldığı evin cümle kapısı elli metre ileride görünüyordu. Birkaç ziyaretçi de kapının önünde duruyorlardı. Kapıya doğru yürüdüm. Zübeyir Ağabey gayet telâşlı bir şekilde dışarıya çıktı. Beni görür görmez, 'Kardeşim, Üstad sizi istiyor' dedi ve beni içeriye aldı. Avluya girer girmez kahverengi bir taksinin hazır vaziyette durduğunu ilk nazarda müşahade ettim. Taksinin yanında emirber nefer gibi duran, başındaki sarığı ve mübarek sakalıyla gayet müşekkel ve heybetli görünen merhum Tahirî Ağabey dikkatimi çekti. Kendisini ilk defa görüyordum. Taksinin sağ arka kapısına doğru yaklaştım. Üstadımız, yorgana sarılı bir vaziyette sağ arka koltukta oturuyorlardı. Arka kapının pencere camı inik vaziyette idi. Ellerini uzattılar. Eğilip ellerini öptüm. Kendimi tanıtmaya firsat kalmadan hizmetkârlarındam Bayram Ağabey, 'Üstadım! Bu kardeşimiz Âtıf'ın arkadaşıdır. Risale-i Nur'ları okuyor. Bir de kitap yazmış, kitabı size arz edecek. Dershaneye devam ediyor ve Âtıf'la beraber hizmet ediyorlar, şeklinde takdimimi yaptı.

Üstad sağ elleriyle, bütün zerratı vücudunda kopup geldiği intibaını veren derin bir şefkatle huzurlarında bulunduğum yirmi-yirmi beş dakikalık zaman zarfında, sol vechemi 'Maşaallah Mâşâallah!" diyerek meshettiler. 'Kitabı verin bana' buyurdular. Kendilerine takdim ettim. Yüzlerine sadece arada sırada kısacık atf-ı nazarla iktifa ediyordum. Bana devamlı bir şekilde çok dikkatli baktıklarını müşahede ettim. Adımı sordular. 'Gültekin' dedim. 'Gülte-kin' diye gayet ağır ve vakur bir şekilde hecelediler. İsmimi belki değiştirir diye bekledim. Fakat bir şey söylemediler. Bir ara sesleri kısıldı. Sadece mübarek dudaklarının kıpırdadığını görüyordum. Söylediklerini anlayabilmek için pür dikkat kesildim. Fakat nafile... Sadece 'otuz' sözünü anlayabilmiştim. Hizmetinde bulunanların ise bu hususta ihtisas kesbettikleri anlaşılıyordu. Nitekim Bayram Ağabey hemen devreye girdi. 'Üstad, seni otuz sene hizmet etmiş bir talebe olarak kabul ettiğini söylüyor' şeklinde meramlarını aksettirdi. Hemen akabinde sesleri açıldı. 'Antalya'da hanım talebeler var. Kendilerine selâmlarımı ilet. Ben seni onlar için kendime vekil tayin ediyorum. Anne ve babanı da duama dahil ettim' buyurdular. "Zekeriya Kitapçı adında bir imam hatip talebesi de Üstadın yanında bulunuyordu. Bir ara ona hitapla, 'Zekeriya kardeş! Sikke-i Tasdik-i Gaybi'yi beraber tashih edin ve formları bu kardeşimizle Ankara'ya gönderin' buyurdular. "Bana nasip olan bu kısa görüşmeden sonra taksi hareket etti. Mübarek kollarını göğsüne doğru çekerek beni selâmladılar ve ayrıldılar. "Merhum Tahirî Ağabey beni yukarıya buyur etti. Hizmetkârlarının kaldığı odayı sadece görebildim. Çok fakirane bir yaşayışları müşahede ediyordu. Sikke-i Tasdik-i Gaybi'nin basılmaya hazırlanan formlarını beraber tashih ettik. Bana emanet ettiler. Emaneti aldım ve ayrıldım. "Akşam üzeri Ankara'ya hareket edecek posta trenine bindim. Kompartıman ararken Bayram Ağabey çıkageldi. Kitabı geri getirdi. 'Kardeş! Üstadımız, Tarihçe-i Hayat varken şimdilik buna ihtiyaç yok. Bu arada isterlerse Ankara'daki kardeşlerle istişare etsinler. Münasip görülürse neşredebilirler buyurdular' dedi. Ben de 'Üstadımızın dediği en doğru olanıdır ' dedim. Vedalaştık.

"Üstadın Ankara'ya gelişi"

Üstadın Ankara'ya son iki defa teşriflerinde kendilerini görmek nasip oldu. Ancak izdiham sebebiyle görüşüp ellerini öpmek mümkün olmadı. Son gelişlerinde dershanede kalan talebeleri oteldeki odasına çağırmışlardı. Âtıf Ağabey her nasılsa yukarıya çıkmamıştı. Sordum. Sebebini izah etmedi. Ben de görüşmek isteyenlerin kalabalıklığı ve izdihamı karşısında

başkalarını kendi nefsine tercih etmek icap ettiği şeklinde anlayarak, 'Madem sen çıkmayacaksan ben de çıkmayayım' dedim. Meğer Üstad beni sormuş. Tarihçe-i Hayat varken ikinci bir tarihçeye ihtiyaç olmadığını belirtmiş. "İşte benim yönümden herhangi bir imtiyaz bahşetmeyen, ancak Üstad Hazretleri bakımından çok ehemmiyet arz eden hatıratım bundan ibarettir. "Nur'lara sadakat ve liyakat meselesinde herhangi bir iddia sahibi olmadım. Ancak o zamanlardan bu tarafa Cenab-i Hakkın lütfu, inayeti ve istihdamıyla Nur'lar istikametinde bir gayret ve hizmetin içinde bulundum. Son nefesime kadar da inşâallah istihdam buyurur. Bundan daha büyük mazhariyet olamaz.

YUSUF DEHRİ

"Aradığını Risale-i Nur'da bulursun"

İnsan 15 ile 25 yaşları arasında kendisinde mânevi bir boşluk hisseder. Fıtrî olarak böyle bir boşluğun tatmini için çare arar. Ben de böyle bir hal içinde 15-16 yaşlarındayken kıvranmaya başladım. Kendime mürşid arıyordum. Birçok vilayete gittim, tarif üzerine aradığım mürşidi bulamıyordum. Gemlik'e kadar gittim, yine de tatmin olamıyordum. "Böylece ruhumdaki mânevî boşluğun acısını çekerek bir sarhoşa benzer halimle Beyazid Camiinde öğle namazını kıldıktan sonra aşağıya doğru inerken omzumu yabancı bir el tutuverdi, yüzüne doğru bakınca sanki senelerce beraber ünsiyet etmiş gibi bir sevgi ve bir halvet-i ruhi hissetim. Bana şöyle hitap etti: "Kardeşim aradığını Risale-i Nur'larda bulabilirsin, boşuna yorulma.'

Dilim tutulur gibi oldu, 'Sen kimsin, benim aradığımı ne biliyorsun?' diye bir şey soramadım, sadece, 'Risale-i Nur'lar nedir, nasıl bir eserdir, bunları kim yazmış, okursam ne olur? Bunlar nelerden bahseder?' diyebildim. "Kardeşim' dedi, 'bunlar senin aradığından bahseder, bunları okursan aradığını bulursun. Bunlar iman hakikatlarından bahseder.' "Dedim ki: 'Ben şimdi İzmir'e gideceğim. Orada bu eserlerden bulabilir miyim?' "Evet bulabilirsin' dedi ve İzmir'e Abdurrahman isminde bir kitapçının ismini verdi. Oraya gittim, tarif üzerine kitapçıyı buldum. Adamın çok güzel bir siması vardı. Susayan bir insanın suyu bulunca sevinmesi gibi, ben de bu kardeşimi görünce sanki bütün dertlerime çare bulacak ümidiyle beni bir sevinç aldı ve durumu izah ettim. O da bana ilk olarak Elhüccetü'z-zehra isimli risaleyi verdi.

Eseri okumaya başlayınca hakikaten aradığım ruhî boşluğun telafisini o kitapla temin ettim. Beni bir aşk aldı. İmkân dairesinde bu eserlerin bir çoğunu temin ettim. Gece gündüz okumaya başladım, ama yine de ruhumda bir boşluk hissediyordum, tam tatmin olamıyordum, olmayışımın sebebi de bu eserlerin müellifini görüp ondan şifaen ilâç almaktı. Bu şekilde bir kaç sene çırpındım. O zamanlar Üstad Bediüzzaman, Barla nahiyesinde ikamet ediyordu. "Bu arada Ankara'ya geldim. Et Balık Kurumuna girdim, bir sene çalıştıktan sonra bir hafta kadar mazeret izni aldım. Arkadaşım İsmail

Kuzucu ile birlikte Üstadı ziyarete gittik. Bu arada Risale-i Nur talebeleri yazıya çok önem veriyorlardı. Ben de kardeşlerimin ve ağabeylerimin teklifiyle eskimez yazıyı öğrenmiştim ve bir Gençlik Rehberi yazmıştım. Onu yanıma aldım ve Bediüzzaman'ı ziyarete gittik.

"Üstad ay gibi parlıyordu"

Akşamleyin Isparta'nın Eğirdir kazasında kaldık ve sabahleyin kayıkla Barla yoluna geçtik. Bediüzzaman'ın kaldığı evi aradık bulduk ve kapıya dayandık. "Kapıyı çalınca karşımıza Zübeyir Ağabey çıktı ve 'Kardeşlerim Üstad hastadır, ziyarete müsade etmiyor' dedi. "O anda sanki mânevi telefon gelmiş gibi hemen içeri koştu, biraz sonra tebessüm ederek geldi. 'Kardeşlerim, buyurunuz, geliniz' dedi. "Büyük bir heyecanla içeri girdik ve Üstad, yatak içerisinde oturmuş, başına sarığa benzer bir bez sarmış, beyaz bir cübbe giymiş, sanki ay gibi parlıyordu. Yanına vardık, elini öptük ve gösterilen yere oturduk. Bize ne söyleyecek bekliyorduk. Baktı ve elini uzatarak, 'Kardeşlerim beni görmek isteyen, eserleri, Risale-i Nur'ları çok okusun. Ben bütün fikrimle beraber eserlerde mevcudum' dedi.

Böyle bir kaç kelâm ettikten sonra, bilhassa sünnete son derece ehemmiyet vererek tatbik etmemizi ve sünnetin en küçük adabını büyük bir emr-i İlâhi gibi tutmamızı tavsiye etti. Namazları vaktinden evvel hazırlıklı karşılamamızı, yani namaz vaktinden önce abdestli olmamızı, namazı abdestli karşılamamızı bize tavsiye etti. Münferit yaşamanın çok zararlı olacağını, Müslümanların cemiyet halinde yaşamasının çok önemli olduğunu, ibadeti ve dinî müzakereleri cemiyet halinde yapmanın, yani dershaneler halinde yapmanın çok lüzumlu olduğunu, böyle yerlere devamlı gitmenin gerektiğini bahsetti. "Üstad Bediüzzaman'ın konuştuklarını pek anlayamıyorduk, fakat Zübeyir Ağabey bize tercüme ediyordu.

Arkadaşım İsmail Kuzucu'yla oruç tutuyorduk. Şaban-ı Şerif ayıydı. Bediüzzaman Hazretleri bizim oruçlu olduğumuzun farkına vardı, yani keşfetti ve Zübeyir Ağabeye dedi ki: 'İki tane pasta getir.' O da iki tane pasta getirdi ve onları Üstadımız bize verirken, 'Bunlarla iftar vaktinde iftar edersiniz kardeşlerim' dedi. Bizim oruçlu olduğumuzu Ramazan olmadığı halde keşfetti ve bize iki tane kırmızı 25 kuruşlardan hediye etti. Biz bu paraları cüzdanımıza koyduk. O günden sonra ben şehadet ederim ki, bugüne kadar cüzdanımdan para eksikliğini bilmiyorum. Yalnız o parayı ben kaybettim, ama yine bereketi bitmiyor. "Yazdığım Gençlik Rehberi'ni Üstadıma takdim ettim. Aldı, baktı ve 'Bârekellah' dedi ve kitabın arkasına

bir dua yazdı. Duasında, 'Ya Rabbi, bu kitabı yazan Yusuf'u Cennetü'l-Firdevse nasib eyle' diyordu. "Kitabı koynuma koydum ve tekrar nasihatini beklerken dedi ki: 'Hiç durmayın burada, hemen kalkıp gidin.' Sanki başımıza gelecekleri hissetmiş gibi tekrar tekrar tavsiye etti: 'Hemen kayığa binin ve gidin. ' Kendisi de dışarıda hazırlanmakta olan bir ata binip kıra çıktı.

"Üstadı görmeye doyamadık"

Üstadı görmeye doyamadık, tekrar görelim diye kırda kendisini takip ettik. Arkadan Üstadımızı seyrediyorduk. 'Dönüşte de görürüz ' diye bir yerde Üstadı beklemeye koyulduk. Fakat ne oldu bilemedik, iki jandarma ve bir de karakol komutanı bizi hemen yakaladılar ve kelepçelediler. Çok hakaret ettikten sonra kayığa attılar, Eğirdir'e mahpushaneye tıkadılar. "Bizi abdest almaya değil, helaya bile bırakmıyorlardı. 15 gün demirlerin üzerinde yatırdılar. 15 gün sonra mahkemeye çıkardılar. İfade verdiğimiz mahkemede bize çok büyük defter açtılar, künyemizi de oraya kaydettiler. Ve Biiznillahi Teala, o uzun ifadeden sonra beraat ettik, serbest bıraktılar. Fakat kitabımı elimden aldılar, vermediler. "Öylece sokağa çıktık. Niyetimiz bir vasıta bulup Ankara'ya gidip işimize başlamaktı. Bir haftalık izin 16 güne çıkmıştı. İzin bir gün geçse, hemen işten atarlardı. Böyle düşünürken, hiç tanımadığımız bir zat bize selâm verdi ve 'Geçmiş olsun' dedi.

Hayret ettik, bu zat bizi tanıyor da, bizim hapis olduğumuzu nereden biliyor? Sadece ismini sorabildik. 'Benim adım Salih, bir ağabeyimiz beni size gönderdi, oraya gidelim' dedi. "Biz de çekinmeden beraber gittik ve ahşap bir binaya girdik, kapı açıldı, içeride pejmürde bir merdiven vardı. Merdivenin başındaki çok nurani bir zat, Salih kardeşimize, 'Salih kardeşim, yavruları getirdin mi?' diye sordu. Sanki anlaşmışlar gibi, biz hayret ediyorduk ve merdivenden yukarı çıktık. Bizi çağıran zatın Ali Çilingir olduğunu sonradan anladık. Bu zatın hiç yazısı yok ve ümmi idi. Yalnız bu zat, Risale-i Nur'ları çok tehlikeli zamanlarda postahanelere götürüp getirdiği için Allah'tan bu abimize mânevi bir rütbe verildiğini anladık.

Şöyle ki: Bize birçok teselli ve nasihat ettikten sonra dedi ki: 'Dün dükkâna giderken gözüme bir hal oldu ve gözümü birden açıp baktım ki, yolda iki tane kuş yavrusu. Büyük bir yılan, o yavrulara hücum etmiş, o yavruları yutmak üzereyken anneleri geldi, yılana hücum etti ve yılan kaçtı,

anneleri yavruları kanatlarının altına aldı ve bu gördüğüm perde de gözümden kayboldu. O zaman anladım ki, Üstadın duası ve himmeti size yetişecek ve beraat edeceksiniz. Müjdeler olsun! Beraat ettiniz. Üstadın himmeti Allah'ın kudretiyle size yetişti' dedi. "Oradan ayrıldık ve Ankara'ya geldik ve hemen müdürün yanına vardık, bize niçin geç kaldınız demeden hemen işe aldılar. Bunun da Üstadın duası ve himmetiyle olduğunu anladık. Bundan sonra birkaç defa daha mahkemeye girdik.

"Üstadı ikinci ziyaretim"

Üstad Emirdağ'da idi, oraya gittik. Eskişehir'de otururken bir zat bize sordu: 'Nereye gidiyorsunuz?' Biz durumu anlatınca kendisi de ziyarete gelmek istedi. "Birlikte gittik, fakat bu adamı ruhumuz hiç sevmiyordu. Her nedense 'Gelme' de diyemiyorduk. Beraber Üstadın bulunduğu eve gittik. Kapıyı çalınca karşımıza yine Zübeyir Ağabey çıktı ve katiyen Üstadla görüşmenin mümkün olmadığını, Üstadın çok rahatsız olduğunu söyledi. "Çok müteessir olmuştuk ve üzülerek geri döndük, giderken bize işaret etti. 'İkiniz durun' dedi. Zübeyir Ağabey, Eskişehir'de bize katılan adamı savmak istemişti. "Bize gizlice, 'Gidin başka sokaktan dolaşın ve tekrar gelin' dedi. "Biz de o adamı yanımızdan ayırdık, başka bir sokaktan dolaşarak tekrar geldik. Üstadın huzuruna vardık, elini öptük ve oturduk. Üstadımız bize yine iman hakikatlarından bahsettikten sonra bana hususi olarak, 'Evladım, sen gittiğin yerde İslâmi hakikatleri anlatacaksın' dedi ve emr-i bi'l-marufun ehemmiyetinden bahsetti ve 'Anne-baban, bir Risale-i Nur talebesine anne-baba olmuşlardır, benden onlara selam söyle' dedi. "Üstadın selamını anne-babama söyleyinceye kadar babamın bir çok hataları vardı. Ondan sonra babam o hataları tamamen bıraktı.

"Üstadı üçüncü ziyaretim"

Tarihini unutmuşum. Üstadımız Ankara'da Beyrut Palas Otelinde kalıyordu. Sû-i zan erbabı çok sıkı emniyet tedbiri almış ve bir tank birliği otelin etrafını sarmış, kimseyi içeri bırakmıyorlardı. Müşteri dahi sokmuyorlardı. Fakat biz, Biiznillahi Teâla, yabancı bir yolcu iddiasıyle otele bilet alıp Üstadı ziyarete gittik ve feyizli beyanlarından istifadeye çalıştık. Cenab-ı Allah'ımız cümle Ümmet-i Muhammedi hakiki Üstadları bulmayı ve Üstadların ağızlarından akan hakikatları anlayıp da mucibince tatbik etmeyi nasip eylesin derim.

"Bediüzzaman 20. asrın Müceddididir"

Üstadım Bediüzzaman 20. asrın Müceddididir. Bunu hayatıyla ispat etmiştir. Peygamberimiz (a.s.m.) dünya ile nasıl alâka kurduysa, dünyaya ne kadar rağbet ettiyse, Üstadımız da onun bir vârisi olarak aynen yapmıştır. Benim bildiğim ve gördüğüm kadarıyla, Bediüzzaman'ın siyah kaput bezinden bir cübbesi, messiz bir gıslavet lastiği, omzunda bir seccadesi ve elinde bir ibriği vardı. Dünya malı bu, gittiği yerlerde bunları peşinde taşırdı, geri kalan bütün dünya malını ve muhabbetini dünya ehline ve ihtiras sahiplerine bırakmıştı. Bütün ömrünü (Tarihçe-i Hayat'ta olduğu gibi) çeşitli çileler halinde İslâma vakfetmişti. Bu mücadeleyi ancak Müceddidler yapabilir. Bediüzzaman'ın dünyaa ile zerre kadar alâkasını ve menfaat arzusunu hissetmedik ve görmedik. Anlıyoruz ki, bu zat İlâhi bir memurdur." (N.ŞAHİNER)

ÂDİLE SULUK

Âdile Suluk Hanımefendi, 1950'lerde Isparta'da Üstad Bediüzzaman'ı birkaç defa ziyaret edip, duasını alan bahtiyar hanımlardan birisidir. 1928 Muğla doğumlu olan bu hanımefendinin kocası da Üstadın elini öpüp, feyzine mazhar olanlardan bir zattı.

Âdile Hanım kavuştuğu bu manevî feyzin tesiriyle, hiç bilmediği İslam yazısıyla, bakarak bir dua kitabı yazmış ve Üstad bu eseri tashih ederek, şu duayı not etmişti: *"Yâ Erhamerrahimin, İsm-i Âzam hürmetine bu tevhidnâmeyi yazan Âdile'yi Cennetü'l-Firdevste ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin."*

Bu eseri gören Hüsrev Altınbaşak da bu duaların sonuna kalemiyle iki "Âmin" kelimesini de kendisi yazmıştı. Âdile Hanım, engin, şefkatli, ince yürekli ve çok duygulu, Nur'lardaki hakikatlere öylesine gönül vermişti ki, onu dinlemeden, okumadan, hayal etmeden bir ânı geçmiyor. Gözleri daima nemli. Hasretini duyduğu dostlarını her zaman görmemenin ıztırabını çekiyor. Hizmet yapamıyor diye dertli. Arzu ettiği saadete kavuşmamış, belli ama büyük Üstaddan aldığı mânevî feyizle ruhen aziz ve kalben mesrurdur. Bütün ruhlara ve kalplere iman aşkı dolsun diye çırpınır. Elleri, Cenab-ı Hakka dua için açılmış. Büyük Yaratıcıdan merhamet diler. Saadet-i ebediyeye ulaşmak için gözlerden yaşlar akar. Bir elde Cevşen, diğerinde Risale. Kulaklarda teypten okunan hakikatler. İşte bahtiyar Âdile Hanımın hayatı...

MEHMED SOYMEN

1950-1961 yılları arasında Isparta'da müftülük yapmıştır. Milyonun üzerinde basılan Cep İlmihali isimli eseri, İngilizce ve Almanca'ya tercüme edilmiştir.

Elimde bir adres ve Isparta sokaklarında eskilerden bir zat arıyorum. Pîr Mehmed Mahallesinde arayıp soruşturduğumuz Mehmed Soymen'i bulmak pek zor olmuştu.

Mehmed Soymen, Diyanet İşleri Yayınlarından çıkan ve rağbet-i âmmeye mazhar olan Cep İlmihali adlı eserin yazarı. 1954 senesinde Diyanet İşlerince açılan bir müsabakaya bütün müftülerin iştirak etmesi söylenmiş. Bu arada müsabakaya iştirak eden son iki müftü arasında Mehmed Soymen'in eseri birincilik kazanmış ve neşredilmiş. İlk baskısını 1954 senesinde yapan kitap bugüne kadar devamlı neşredilmektedir.

1973 senesinde bu küçük Cep İlmihali, Ekmeleddin İhsan tarafından İngilizce'ye, Ahmed Sehmid tarafından da Almanca'ya tercüme edilerek yine Diyanet tarafından neşredilmiştir.

Pîr Mehmed Mahallesinde kendisini ziyaret ettiğimiz zaman, mütevazı, ehl-i takva, bir pir-i fâni ile karşılaştık. Bizi içeri evine davet etti. Çok rahat ve gayet net, çalışmalarımızla ilgili bildiklerini anlattı.

"Üstadı ilk ziyaretim"

Ak sakallı emekli Isparta Müftüsü Mehmet Soymen, Bediüzzaman'ı ilk ziyaretinin Isparta Valisi Mustafa Bağrıaçık'ın arzusuyla olduğunu söyledi.

Şunları anlatıyordu:

Bediüzzaman'ın Bey Mahallesindeki evinin önünde devamlı bir polis beklerdi. On iki saatte bir devamlı değişen bu polislerden kendisi rahatsız oluyordu.

Vali Mustafa Bey beni çağırtmıştı. Gittiğimde Bediüzzaman ile görüşmemi istedi. Sık sık dışarıya çarşıya, pazara çıkmasını; namazlarda camiye gelmesini istiyordu. Valinin düşüncesi, böylece halkı kendisine alıştırarak izdihamı ve tehacümü bu şekilde önlemek istiyordu.

Halk ilk defa duyduğu, ilk defa gördüğü kimseyi daha çok merak eder. Ama daima gördüğü ve görüştüğü bir kimseyi, pek fazla merak etmezdi. Bu düşünce ile, Bediüzzaman'ı sık sık halkın arasına çıkmasını istiyordu.

Ben ziyaretimde kendilerine Valinin bu arzularını söyledim. Vali Bey size selâm ve hürmetler ediyor, 'Dışarıya çıksın, gezsin, serbestçe çarşı pazarda dolaşsın, halkın dikkatini çekmesin diyor' dedim.

Valinin bu ricasını söyleyince, dertlendi. 'Ben nereye gidebilirim ki, kiminle görüşebilirim?' diye konuştu.

Kucaklaştık.. Beni kapıya kadar yolcu etti.

"O bahtiyar bir mücahitti"

İkinci görüşmeyi ise, ben kendi arzumla yapmıştım. O büyük bir insandı. Ona düşman olanlar, dine aykırı olan insanlardır. Müslümanların uyandırılmasını istemeyenler, ona düşmanlık etmektedirler. Biz zavallı insanlarız. O ise mesud, bahtiyar bir mücahitti.

Evinden dışarı çıkmasından korkuyorlar, kapısında polis bekletiyorlardı. İslâmiyet’e düşmanlıklarını, Bediüzzaman'ın şahsında gösteriyorlardı.

Büyükler çok mütevazı oluyorlar. İnsan kendisini ne kadar büyük görürse, o kadar küçülür. Ama büyükler tevazu gösterdikçe büyüyorlar. Bediüzzaman'ın alçak gönüllülüğüne ben hayranımdır.

"İstisnadır bu tevazu... Yalnız bize karşı tevazu göstermiyordu... Onun tevazuu istisnadır. Herkese karşı mütevazıydı"

Dr. TAHSİN TOLA

Halim-selim, melekler gibi temiz bir şahsiyet. Senirkent'te kendisine "Kara Melek" diyorlar.

Türkiye'de demokrasi mücadelesinde, vatan, millet ve İslâmiyete hizmetleri büyük olmuştur.

Halk Partisi istibdadına karşı büyük mücadele vermiş, Senirkent faciasında ve Milliyetçiler Derneği çalışmalarında da yine ön saflarda yer almıştır.

Nihayet masum ve mazlum Nur Talebelerinin yardımına koşarken görüyoruz onu.

Dr. Tahsin Tola'dan bahsetmek istiyorum.

Nureddin Topçu, Yarınki Türkiye isimli eserinde "Zafer" isimli yazısında ondan bahseder:

Zaferimiz ebedi olmalıdır ve iyi araştırılırsa her zaferin gayesi ebediliği kazanmak, ebedîlik âleminde bir ülkeyi ele geçirmektir.

Siz çok istiyorsunuz ve sanki iradenizle bir şey istemiyorsunuz. Sizin elinizden bir ekmeğiniz alınmış. Onun yerine iki ekmek istiyorsunuz. Çok bir şey isteyebilmiş değilsiniz.

Ve iradenin sonsuzluğa giden hareketini bu noktada durdurup bitiriyorsunuz. Halbuki bir ekmeğinizi elinizden alana siz bir ekmek daha verseniz, hem ruh inceliğiyle, hem de güler yüzle verseniz, iradeniz sonsuzluğa doğru gidişinde yol alacaktır.

Senirkent köylüleri gibi olunuz. Size zulmeden jandarmaları doyurunuz. Muvaffak olursunuz. Böyle yaparsanız kaynağı aynı olan iradelerimiz çatışmaz. Aynı âhenkte birleşir ve kendinden geldiği Allah'a doğru ilerler.

"Gandi dünyaya, Dr. Tola Anadolu insanın ruhunu tanıtmak istedi."

Büyük bir fedakârlıkla, Senirkent köylülerinin yardımına koştuğu gibi, aynı fedakârlıkla Bediüzzaman'ın ve Nur Talebelerinin de yardımına koşmuştu.

"Üstadı ilk ziyaretim"

Bediüzzaman ile tanışmasını, ziyaretini o tatlı diliyle sakin sakin şöyle anlatıyor:

Hz. Üstad ilk görüşüm ve ziyaret edişim şöyle olmuştu:

Senirkent'ten Isparta'ya gitmiştim. Milletvekili olduğum için, içimde bir endişe vardı. Gazeteciler görmesin diye düşünüyordum. Onların görüp de yaygara yapmalarından çekiniyordum.

Isparta'da Bey Mahallesindeki evine gittim. Her zaman kullanmadığım halde, o gün hilaf-ı âdet olarak, başımda bir şapka vardı. Evine gidince şapkayı salona asarak abdest aldım.

Üstad Bediüzzaman'ın huzuruna abdestli olarak, hürmet ve edep içinde çıktım.

Elini öperek gösterdiği yere oturdum. Hatırımda kalan Üstadın bana ilk sözleri şöyle olmuştu:

"Şapkaya fetva verdim"

"Kardeşim size şunu söyleyeyim; şapka için ben fetva verdim: Şapkayı giyen kâfir olmaz. Eğer ben o fetvayı vermeseydim, yirmi Şeyh Said daha çıkardı, isyan ederdi. Binlerce masumun kanı dökülürdü. Otuz sene eziyet ve sıkıntı çektim, helâl olsun... Şeyhülislâm Zenbilli Ali Cemâli Efendinin şapka hakkındaki fetvasını bildiğim halde, mukabil fetva verdim. Bu şapka için sevap kazanayım diye, yirmi Şeyh Said çıkar isyan ederdi. Bu yüzden yüz bin insan öldürüldü. Benim çektiğim eziyetler helâl olsun. Pişman değilim."

"Menderes'e söyle: Risale-i Nurları neşretsin"

Tahsin Tola, daha sonraki hatıraların şöyle anlatıyor:

Afyon mahkemesi neticelenmesi ve temyizin beraet kararını tasdiki üzerine, Üstad beni Adnan Menderes'e gönderdi. Selâmlarını mektup ve medrese ehlini birleştiren şarkta uhuvvet-i İslâmiyeyi temin eden aklen ve kalben İslamiyeti ders veren Risale-i Nur'un neşrini söylememizi istedi.

Isparta milletvekili İrfan Aksu ile birlikte rahmetli Adnan Menderes'e gittik. Üstadın selâmını tebliğ ettik. Adnan Bey bu selâmı hürmetle aldı. Daha sonra Risale-i Nur'un mahiyetini anlattım.

Ayrıca Nur'ların neşredilmesi, hariçte, İslâm âleminin bu vatan ahalisine kardeşlik ve alâkasını celbedecek, dahilde ise umumî bir hoşnutluk

meydana getirecek. Adnan Menderes'e bütün bunları söyleyince, merhum Menderes hiç itiraz etmedi. Daha bir iki cümle söylemeden , 'Tamam' dedi.

Sizi vazifelendiriyorum. Hemen faaliyete geçin. Diyanet İşlerine gidin... Eyüb Sabri Efendi (Hayırlıoğlu) ile görüşün... Risale-i Nur'ları neşretsin!' dedi.

"Mebus maaşlarına zam"

Milletvekili maaşlarına zam yapılmıştı. Bu duruma Üstad üzülmüştü.

Kırk kişi çıkmayacak mı? Bu parayı kabul etmeyecek, çıkmayacak mı? Kırk kişi fedakârlık edin, bu parayı kabul etmeyin' dedi.

Bediüzzaman'ın bu sözlerini bir işaret olarak kabul ettim. Milletvekili olan arkadaşlarım Gazi Yiğitbaşı'na söyledim. O da cevaben, 'Nerede kardeşim o fedakâr insanlar? Bizim dindarlar bu parayı istiyorlar. Maaşlarının artmasını talep ediyorlar' diye cevap verdi.

Ben Gazi Yiğitbaşı ile konuştuktan sonra, belki kırk kişi bulabilirim ümidiyle çalışmaya başladım. Maalesef muvaffak olamadım.

"Ben Tahsin'i alıyorum"

1957 seçimlerinde Senirkent ile Eğirdir arasında ihtilâf vardı. Ben ihtilâflar büyümesin diye, adaylığımı koymadım. Sonra benim haberim olmadan merkezden, beni Bingöl adayı olarak koymuşlardı.

Bingöl'e giderken Isparta'da Üstadı ziyaret ettim. Üstad Hazretleri:

Bingöl'de çok şehit var. Mübarek bir beldedir' diye konuştu. Ayrıca Hulusi Beye, Mehmed Kayalar'a selâm gönderdi, bizi desteklemelerini söyledi.

Ben Bingöl'e gittikten sonra Üstad Hazretleri bizim çocuklara:

Ben Tahsin'i alıyorum içlerinden, demiş.

"Kazanamadığınızı tebrik ederim"

Eğirdir'de Nur Risalelerine dost olan Ali Çetin isminde maliyede memur bir arkadaş vardı.

1957 seçimlerinde aday olamamıştı. Üstadı ziyaret ederek dert yanmıştı.

Efendim nasıl olur. Tevfik Tığlı kazandı. Ben kazanamadım?'

Üstad ise, 'Tebrik ederim, tebrik ederim... ' diyordu.

Ali Çetin, Üstad herhalde anlamadı diye, yine kazanamadığından bahsediyor, Üstad yine,

Tebrik ederim, tebrik ederim...' diyor. Bu şekilde tam üç sefer Ali Çetin söyleyince, nihayet Üstad,

Tebrik ederim, kazanamadığınızı tebrik ederim' diye kazanmadığını açıkça tebrik ediyordu.

Biz 1957'de kazanamadık. Böylece ileride gelen ihtilâl hapishanelerinden, Yassıada'dan da, Üstadın himmet ve duasıyla kurtulmuştuk.

"Adnan Bey kardeşime selâm söyle"

Ankara'ya gideceğim zaman Isparta'da Üstada uğradım. Üstad daima,

Adnan Bey kardeşime selâm söyle... O bizim himayemizdedir. Eğer biz onu himaye etmezsek (eliyle işaret ederek) bir anda altı üstüne gelir. Bizi âlem-i İslâmdan, Pakistan'dan çağırıyorlar. Eğer burayı bırakıp gitsek, bir anda altı üstüne gelir. Burayı biz muhafaza ediyoruz' diye dersler verirdi.

Adnan Menderes'in Londra seyahati sırasında, Üstad çok telaşlanmıştı. Ali İhsan Tola ile Atıf Ural'ı Menderes'e göndermişti. Seyahatini tehir etmesini istiyordu. Arkadaşlar Menderes İstanbul'a gittiği için görüşemediler. Üstadın çok mühim bir arzusunu Menderes'e ulaştıramadık. Daha sonra Üstadın bu derece telaş sebebi ortaya çıktı. Menderes uçak kazası geçirdi, fakat inayet-i İlâhî ile kurtuldu.

"Üstadın son Ankara seyahati"

Üstad son Ankara seyahatinde, beni Ankara Valisine gönderdi, görüşmek istedi.

Ben kendisinin makamına gitmek isterdim, fakat çok hastayım. Çok mühim bir meseleyi görüşeceğim kendisiyle, selâmımı söyle, buraya gelsin' diye haber gönderdi.

Valiye gittiğimde yerinde yoktu. Tekrar dönerek Üstada bulamadığımı söyledim. Bu sefer de Üstad beni savcıya gönderdi. Mutlaka bir devlet adamıyla görüşmek istiyordu.

Savcıyı yerinde bularak durumu arzettim. Savcı gelmek istemedi:

Biz onun kitaplarını iade ettik' dedi. O günlerde Sikke-i Tasdik-i Gaybi'nın davası vardı.

Üstad:

Yok... Yok... Ben onun için, kitaplar için çağırmadım. Başka çok mühim bir mesele için çağırdım' diyerek tekrar savcıyı çağırmamı istedi. Hattâ hiç

unutmam aynen şöyle dedi:

Git çağır gelsin... Yoksa o demokrat değil mi?'

Tekrar acele ile savcıya gittim. Bu sefer savcı daha da evhamlandı. Korktu ve telaşlandı. Gelmek istemedi.

Üstad çok telaşlı idi. Gelen bir musibeti, bir felâketi önlemek istiyordu. Daha sonra şu haberi gönderdi:

Ayasofya'yı tekrar camiye çeviriniz. Risale-i Nur'un serbestiyetini resmen ilân ediniz. 'Eğer bunları yaparsanız, biz de sizlere resmen dua etmeye karar vereceğiz.'

Bizi başka yerlerden, âlem-i İslâmdan, Pakistandan çağırıyorlar. Ben gitmiyorum. Eğer ben gitsem böyle böyle olur burası.' (Eliyle Türkiye'nin karışacağını, hükümetin yuvarlanacağını, tepe taklak olacağını işaret ediyordu.)

Yine Ankara'da Üstad bana bir Gençlik Rehberi verdi, arkasına bir dua yazdı. Bu kitabı Demokrat Partinin Adliye Bakanlığını yapan, daha sonra da Millî Emniyet Başkanı olan Prof. Hüseyin Avni Göktürk'e vermemi söyledi.

Kitabı alarak Ali İhsan Tola ile birlikte, Hüseyin Avni Beye gittik. Kitabı kendisine Üstad Hazretlerinin gönderdiğini ifade ettik. Hüseyin Avni Bey çok memnun oldu.

Kendisinin dindar bir Müslüman olduğunu söyleyerek, cebinden bir Kur'ân-ı Kerim çıkarıp gösterdi.

"Üstadın son günleri"

Üstadın son günleriydi. Yine yanına ziyarete gittim. O zaman içimden, emr-i Hak vuku bulduğu zaman 'Üstada Isparta'da bir türbe yaptırırız' diye düşünüyordum.

Üstadın elini öpüp oturunca, Hazret-i Üstad,

Gel kardeşim... ' diye yanına çağırdı, yer gösterdi. Bana şunları ifade etti:

"Ben şimdi vasiyetnamemi yazdırdım. Ben sağlığımda olduğu gibi, vefatımda da kimsenin ziyaret etmesini, türbe vesaire gibi şeyler istemiyorum... "

Dr. Tahsin Tola, Isparta gülistanının, mübarek bir meleğidir. Üstad Bediüzzaman'a ve onun kudsî dâvasına yaptığı hizmetler genç nesillerin şükranını celbetmiştir. Isparta'nın bu "Kara Meleği" bir tevazu burcudur.

HAKKI YILMAZ

"Risale-i Nur'ları dağdaki çobana bile vereceksin"

"Üstadın vefatından pek az bir zaman önce Isparta'ya ziyaretine gitmiştim. Yanımda Van'dan gelmiş bir kişi daha vardı. Kafamdaki serpuşu çıkarıp, takke takmıştım. Üstad küçük bir somya üzerinde sağ tarafına kabul ediyorum' diye buyurdu. Bu esnada heyecandan ağlamaya başladım. Gözyaşları içinde dışarıya çıktım. Bizi bu ziyaretimizden dolayı tutup karakola götürdüler. 'Ne yaptınız, orası tekke midir?' diye sorguya çektiler. İfadelerimizi aldılar. Sonra tekrar serbest bıraktılar. Üstad bize, 'Vazifeniz bu, Risale-i Nur'ları en ümmi insanlara, dağdaki çobanlara bile vereceksin' diye buyurmuştu. O günden beri üzerimde Risale-i Nur'ları, Küçük Sözler'i hiç eksik etmem, hep dağıtırım. Bizim Üstadı ziyaretimizi emniyet buraya bildirmiş. Burada da emniyete çağırıp, sorup soruşturdular. Kimlere Risale verdiğimi sordular. Ben de muhtaç olanlara hep Küçük Sözler dağıttığımı söyledim."

MUSTAFA GÜL

"İlk ziyaretim Medrese-i Yusufiyede oldu"

Bir hakikat kahramanı olan Mustafa Gül Ağabeyimiz yıllarca evinde Nur ve gül kâtipliği yapmıştı.

Yazdığı Nur Risalelerinde, hep Nur Üstadın dualarını okuyorduk. On dokuzuncu yüzyılın son yılında Sav'da dünyaya gelen bu bahtiyar Nur kâtibi yine doğduğu köyde, 1985 yılının Kasım ayında ebediyete kavuşmuştu.

Kendilerini son ziyaretlerimde aziz hatıralarını bana şöyle anlatıyordu:

Üstad Bediüzzaman'ı daha önceleri manen tanırdım. Daha sonraları ise maddeten gördüm ve tanıyarak feyizyab oldum. 1942 yılının sonlarında, Kastamonuda hapsedilerek getirilip, Isparta Hapishanesine konulmuştu. Kendisi her şeyi güzel görüp, güzel gösterdiğinden, hapishaneye Medrese-i Yusufiye diyordu. İşte benim de ilk ziyaretim bu Yusufiye Medresesinde olmuştu.

Masum Nur talebelerini Denizli Hapsinde toplamışlardı. Bu hapishaneye bizim Sav köyünden de on beş kişiyi alıp götürdüler.

Üstada, yazdığımız kitapları ve Isparta gülleri götürmüştüm. Hapishanenin penceresinden bizlere yaptığı iltifatlar, hayatımın en mesut hatırası oldu. Bana oradan 'Sav'dan mı geldin?' diye soruyordu. Ben de 'Evet Üstadım, Sav'dan geldim' diye cevap vermiştim. O zaman benim kardeşim Ali Gül de Üstadla birlikte Denizli Hapishanesinde verilecek beraatin kararını bekliyordu. Bu bekleyiş tam dokuz ay sürdü. Sonunda suçlu olmadıklarını anladıklarından Nur Üstadı ve Nur talebelerini serbest bırakıp, beraat ettirdiler.

Yarım asırdır, hep Nur Üstadın himmetleriyle ve feyizleriyle yaşadım.

Denizli Hapsinde Kuleönlü’lü bir jandarma vardı. Bu jandarmanın eliyle Üstadımıza vereceklerimizi gayet rahat verip gönderirdik. Bu jandarmayla Isparta'nın gül yağını ve Sav'da yazılan risaleleri Üstada ulaştırdık.

Asılsız ver telâş ve bir korkuyla evimizdeki küçük notlarımızı bile sanki devleti yıkacağız gibi toparlayarak, ellerimizi bağlarlar, bizleri kamyonlara

doldurur, götürürlerdi. Sonunda hep beraat ederek tekrar yuvamıza dönerdik.

Hizmetimiz esnasında Üstad bizlere çok iltifat eder, dualar eder, çok teşvik ederdi. Mesnevî'i Nuriye mecmuasının sonundaki yazıyı Ceylân Çalışkan yazmıştı. Üstad bize iltifat olarak, benimle Tahirî Mutlu'nun isimlerini yazmıştı. Nur'larda isim, resim değil, hizmetler ve ihlâs ehemmiyetlidir."

Üstadın mektubu

Şualar, Mesnevî-i Nuriye ve Emirdağ Lahikası gibi eserlerde imzası bahsi bulunan, ismi gibi kendisi de sanki bir gül olan merhum Mustafa Gül'ü, Nur Üstad bir Nur mektubunda şöyle ifade etmektedir:

Aziz sıddık kardeşlerim!

"Ben size bugün mektup yazacaktım. Ziyade rahatsızlığım sebebiyle telâşta iken, aynı dakikada Mustafa Gül ve İbrahim Gül geldiler. Hem bana ilâç, hem tesellî, hem büyük sevince vesile olduklarından, o iki mübarek kardeşimi benim vekillerim ve bir mektup olarak size gönderiyorum. Onlar birer Said olarak benim bedelime sizi ziyaret ve tebrik edip, sair şeylerimi de size beyan etsinler."

Beraat kararı

Isparta Sav köyünün Nur kâtiplerinden Mustafa Gül'ün, otuz yıl önce Türk adliyesinde aldığı bir mahkeme kararı:

T.C

Isparta C. Müddeiumumîliği

Sayı: 954-311

Esas:

Karar: Takipsizlik kararı

Laikliğe aykırı olarak devletin içtimaî, iktisadi, siyasi ve hukukî temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla bir kısım şahıslar tarafından tesis ve teşkil eden, Nurcular cemiyetine girmekten maznun, Sav köyünden Ahmed oğlu 1915 doğumlu Mustafa Gül hakkında memuriyetimizce cemiyetin faaliyet merkezi Isparta olması bakımından topluca yapılan hazırlık tahkikat sonunda:

Maznun gösterilenlerin Said Nursi'nin liderliği altında Nurcular ve Nur talebeleri adı altında tesis ve teşkil edilen gizli cemiyete girdikleri ve

girmek için başkalarına yol gösterdikleri anlaşılmış ve her ne kadar bir kısım maznunların evlerinde ve iş yerlerinde usûlûne tevkifan yapılan aramalarda Said Nursî'ye ait eserler bulunmuşsa da maznunlardan bir kısmının aksi sabit olmayan müdafaaları veçhile bu eserleri merak saikasıyla okumak için tedarik ettikleri, bir kısım eserlerin de Nurcular tarafından kendilerinin mâlumatı haricinde maznunlardan bazılarının gösterildiği sabit olmuş ve yukarıda isimleri yazılı şahıslardan hiçbirinin faal bir durumu tesbit edilmemiştir. Maznun gösterilen umumiyet itibariyle müdafaalarında Nurculuk diye bir cemiyet tanımadıklarını, Said Nursî'yi ancak büyük bir İslâm âlimi tanıdıklarını, fakat hiçbir şekilde ve bir maksat tahtında münasebet tesis etmediklerini, Nurcular adı altında gizli bir cemiyetin varlığından bile haberdar olmadıklarını, Risale-i Nur'ları Kur'ân'ın bir tefsiri olduğu için sevip okuduklarını beyan etmişler.

"Netice itibariyle suçlulukları hiçbir veçhile sabit olmayan ve haklarında mahkemeye sevklerinde yeter derecede bir delil bulunmayan, maznun gösterilenler hakkında C.M.U.K. 163 ve 164'üncü maddeleri gereğince takibat icrasına mahal olmadığına, kararın birer suretinin maznun sıfatıyla ifadesi alınmış bulunanlara tebliğine ve bunlardan zaptedilen, hakkında selâhiyetli mercie verilmiş bir müsadere kararı mevcut olmayan ve suç delilleri bulunmayan kitap ve vesairenin sahiplerine iadesine 22 Mayıs 1954 Cumartesi günü kabil-i itiraz olmak üzere karar verildi. 22.5.1954"

Cumhuriyet Müddeiumumi

Rabi Aktürk

İmza resmî mühür

ABDURRAHMAN YARGIN

"Ben Said Nursî'yim"

Antalya'nın Gözene nahiyesinde askerdim. Askerliğimi Jandarma olarak yapıyorum.

Burdurlu Mehmet Onbaşı bir gün bana, 'Burada senin hemşehrin derin bir hoca var, sen onu tanıyor musun?' diye sordu. Ben de tanımadığımı söyledim. Daha evvel köydeyken, Said-i Kürdî diye duymuştum.

Bir gün Karacaören köyüne vazifeli olarak gitmiştik. Yağmurlu havada ıslanıp hasta oldum, yatsı namazını zorla kıldım. 'Ya Şeyh Abdülkadir-i Geylanî diye medet isteyip, çok yalvardım. O gece rüyamda birisi arkadan gözlerimi tuttu. Sanki vücudum elektrik tedavisi oluyordu.

O arkadan gözlerimi tutan zat, 'Sen kimi çağırıyorsun?' diye sordu. Ben de, Şeyh Abdülkadir Geylanî Hazretlerini çağırdığımı söyledim. O zaman o zat, 'Ben buradayım' deyince 'Siz kimsiniz?' diye sordum. Kendisini tanımadığımı ifade ettim. O zat ise heybetle 'Ben Said Nursi'yim' dedi. Bu esnada aniden uyandım. Hiç mi hiç hastalığım kalmamıştı. Sanki tedavi olmuştum. Bu rüyadan sonra Said Nursî kalbimi, gönlümü fethetmişti.

"Üstadı ziyaretim"

Yine Burdurlu Mehmet Onbaşıdan, Üstad Bediüzzaman'ın Isparta'da olduğunu da öğrenmiştim.

İlk fırsatta Üstadın ziyaretine varmak istiyordum.

Üç jandarma arkadaş ve bir minibüs sivil insan vardı. Bir an evvel Üstadı ziyaret edebilmek için 'Masraflar bana ait' demiştim. Şoför mevzuyu duyunca, 'Siz madem ki Üstada gidiyorsunuz, o halde ben sizden ücret almam, masraflar bana ait' dedi. 'Sizi trene yetiştireceğim' dedi ve çabucak yetiştirdi.

Üstadın evine iki yol gidiyordu. Burada duran iki polis 'Yasak' diye bırakmıyordu. Bu polislere çok yalvardım, 'Ben jandarmayım, sizin bir yardımcınızım' dedim. 'Burada hemşehrim bir hoca var, onu ziyaret edip dualarını alacağım' deyince polislerden biri gideceğim yolu bana gösterdi.

Az sonra Üstadın avlusundaydım. Orada Zübeyir Gündüzalp Ağabey vardı. 'Niçin geldiniz?' diye sordu. Ben de, 'Biz askeriz, Seyda hemşehrimizdir, onu ziyarete geldim' dedim. Az sonra müsaade ettiler. Üstadla uzun uzun konuşacağımı zannediyordum. Ellerini öperek diz çöküp oturdum. Çok ter içinde kalmıştım. Çok hoş bir feyzin içine girmiştim. O feyizli ânı tarif etmem mümkün değildir. Heyecandan Üstada bakamıyordum. Sanki manevi bir dünyaya girmiştim. Ne bakabiliyor, ne de konuşabiliyordum.

Üstad bana memleketimi sordu. Diyarbakırlı olduğumu söyledim. Bana dualar etti. Derin bir haz, coşkun bir feyiz içine dalmıştım. Büyük bir kutbun huzurundaydım. Bu ulvî huzurda ne kadar kaldım, bilemiyorum. Sonra Üstad, 'Trene yetişin' dedi. Bu yüksek huzurdan huzur içinde, selâmlar vererek, ulvî bir şekilde ayrıldım. Üstad, Zübeyir Gündüzalp Ağabeye söylemiş. O da bize bir risale verdi.

SÜLEYMAN KAYA

Gaziantep ve havalisine Nur'ları tanıttı

Burdur'un Bucak kazâsının Kargı köyünden 1898'de dünyaya gelmişti.

Gençliğinden beri iffetli, az konuşan, ilim ve ibadete devam eden bir zattı.

Isparta'nın Geyran (Erikli) köyünde Üstadın ismini ve ilmini duyarak, çobanlardan muhabbetle dinleyerek, yoğurt ve ekmek alıp ziyaretine gitmiş. Üstad kendisine, 'Bu getirdiklerinden çoluk çocuğunun haberi var mı?" diye sormuş. O da "Var" deyince, Üstad oradan harika bir kerametle, taze ekmek çıkartmış.

Süleyman Kaya Üstadla tanıştıktan sonra on yıl Nur'lara hizmet etmiş.

Bilhassa Gaziantep, Adıyaman, Diyarbakır ve Maraş'ta Risale-i Nur'ları götürüp dağıtan, tanıtan bir zattı.

Antep harbi gazisi, Ahmed Hamdi Serdar'ın merhum babasının eliyle Nur'ları etrafa yaymıştı. Esans satma perdesi altında muhtaç ve müştaklara hep Nur'ları dağıtıyordu.

Diyabakır'da ise Melik Ahmed Camii müştemilâtında kalarak yine Nur'ları dağıtırdı.

Gaziantep ve havalisinde Nur'ları tanıtmayı Üstaddan vazife olarak aldığını Emirdağ Lahikası'nın ikinci cildinde ifade etmektedir.

Üstadla beraber 1954 yılında Isparta'da mahkemeye verilen seksen dokuz kişiden birisi de Süleyman Kaya'dır. Diğer yüzlerce dâvâda olduğu gibi bunda da Nur talebeleri beraat etmişti. Babası gibi kendisinin ismi de Süleyman olan bu mübarek zat, Üstadın ebediyete intikalinden altı ay kadar sonra, 1960 yılı sonbaharında Isparta'nın Erikli köyünde vefat etti.

YAŞAR GÖKÇEK

1921'de Diyarbakır'ın Ergani kazasında doğan Gökçek, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü mezunudur. Merhum Abdülmecid Nursî'nin (Ünlükul) çok yakın ve candan bir aile dostudur. Kendileri Cizreli Seyda Hazretlerinin bir talebesidir.

Dayım, Ali Murtaza Gökçek İstanbul'daki hayatından hatıralar anlatırken, bize Üstâd Bediüzzaman Hazretlerini tanıyışını ve onun İstanbul'daki odasının kapısında yazılı olan 'Burada her suâle cevap verilir, hiç kimseye suâl sorulmaz' tabelâsını ve bulunduğu bazı münazaralarını naklederdi. Bu ifadelerle o zamanki muhayyelemde (4-7 yaş arası) masal âlemlerinin destânî bir şahsiyeti, ilmin evc-i balâsı büyük bir din alimi teşekkül etmişti.

"Üstadı ilk görüşüm"

Aradan yıllar geçti. İlkokul, orta ve lise tahsilini Diyarbakır'da ikmal ettikten sonra üniversite tahsili için 1942'de İstanbul'a geldim. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümüne devam ederken, bir taraftan da avukat kâtipliği yapıyordum. Hemşehrimiz Diyarbakırlı Avukat Reşad Köksal'ın yanında (Sirkeci 4. Vakıfhan) çalışıyordum. Arada Reşat Beyden, Üstad Hazretlerinin Anadoluda mahkeme mahkeme ve şehir şehir süründürüldüğünü dinliyordum. Biz Doğu ve Güneydoğu Anadoluda devletin ve jandarmanın kendi vatandaşlarına karşı sürdürdüğü vahşet politikasını hem yaşayarak, hem görerek çok iyi bildiğimiz için, Üstad Hazretlerine karşı bu davranışları da tabii karşılıyor, sızlayan vicdânımızı duâlarla teselliye çalışıyorduk

Tarihini iyice hatırlayamadığım bir gün, Adliye Sarayında (şimdiki Sirkeci Merkez Postahanesinin üst katları) bir iş tâkip ederken, Üstadın Gençlik Rehberi dâvâsının o celsesi olacağını ve Üstadın da bu celsede bulunmak için İstanbul'a geldiğini öğrendim. Rabbim lütfetti, o gün hem mahkemeyi takib edebildim, hem de Üstad Hazretlerini ilk defa yakından gördüm. O zamanki İslâmî kültürüm, bir ilmihal çerçevesini aşamadığı için kıyafetinin orjinalitesini ilk seferde anlayamadım, daha çok bölgeye has bir kıyafet zannettim. Ama davranışlarına ve bakışlarına hayran oldum. Kendimi yıllar evvelinden hayalimde destanlaşan mitolojik bir kahramanın

huzurunda hissetim. Bugün, o mahkeme gününden hafızamda kalan sadece o destâni kahraman motifidir. Üstad bende daima o motifle yaşamaktadır.

"Her Risaleyi yutarcasına okudum"

Aradan yıllar geçti. Hayatın sürpriz ve depremlerine çıkar yol ararken, 1958'de Konya'da Dr. Sadullah Nutku Bey merhumla tanıştım. Onun vasıtasıyla da o güne kadar neşredilmiş Risale-i Nur Külliyatına sahip oldum. Çölde suya kavuşmuş insanın iştiyakıyla her Risaleyi yutarcasına, ezberlercesine, her satırını hafızama nakşedercesine ve geceli gündüzlü bir zaman içerisinde ve kısa sürede okudum. Bu okuyuşla da Hazret-i Üstada karşı büyük bir muhabbet ve iştiyak duydum. O sırada Isparta'da bulunan Üstadı ziyarete karar verdim. O gün yol-iz öğrenmek için Konya'da Yorgancı Mehmet Efendi geldi ve Isparta'ya gidecek birinin bulunup bulunmadığını sordu. Beni gösterdiler. Çocukken beni tanıdığı zamandan 30 yıla yakın zaman geçmişti, tabii beni tanımadı. Ben de o halet içersinde kendimi tanıtmak arzusu duydum. Ama diyebilirim ki, o zaman Konya'ya yerleşmek kararı verişimizdeki âmillerin başında Abdülmecid Efendinin Konya'da bulunuşu olsa gerek.

Abdülmecid Efendi, bana aynen şöyle dedi:

Üstada hürmetlerimi arzet. Hamdolsun hep iyiyiz. Yaramaz hiçbir şey yoktur. Saadet (Abdülmecid Efendinin kızı) Konya öğretmen okulunu bitirdi, Elhamdülillah. İnşaallah Konya'ya tayinini bekliyoruz.'

"Diplomanızla Risale-i Nur hizmetinde olun"

Ertesi gün, Isparta'dan geçen bir İzmir otobüsü ile yola çıktım. Isparta'da Üstad Hazretlerinin kaldığı evi buldum. Büyük bir heyecan içersinde kapıyı çaldım. Allah'tan beni Üstadla görüşmeye muvaffak kılmasını yalvararak bekledim. Güzel ve şahsiyetli bir yüze sahip bir kişi kapıyı açtı ve beni içeri aldı. Üstad Hazretlerinin odasına girdik. Kendileri Şark usulü bir sedirde o mükemmel kıyafetiyle oturuyorlardı. Etrafında iki veya üç kişi vardı. Ellerini öpmek istedim öptürmediler, yüzümü gözümü ellerine, cübbesine ve dizlerine sürdüm. O anın yüksek heyecan ve sevincinden ağlamamak için kendimi zor tutuyor ve o ana kadar duymadığım büyük bir huzurla, mübarek yüzünü seyrediyordum. Nereli olduğumu, kimliğimi, ne iş yaptığımı, şimdi nereden geldiğimi sordular. Konya'dan geldiğimi öğrenince de 'Abdülmecid'i gördün mü? Nasıllar?' diye sordular. Kendileriyle bir gün evvel görüştüğümü ve mesajını arzettim. Herkese ve hassaten Saadet'e duâ buyurdular. Ergani ve Diyarbakır'dan tanıdığı bazı

kişileri sordular. Tanıdıklarım hakkında kendilerine bilgiler arz ettim. Malatya'dan Terzi Said Çekmegil'i sordular. Son ay içinde görüştüğümüzü ve hakkında bildiklerimi arz ettim.

Ziyarete geliş sebebimi ve bir dileğim olup olmadığını sordular. Yetişme ve okuma tarzımı ve bunun üzerimizde yaptığı tahribatı arz ettim ve bilhassa Nur Risalelerini okuduktan sonra o güne kadar, gerek dünya ve gerekse İslâm hakkında bize öğretilen bilgi dünyasının tarumar olduğunu, Kur'ân'ın açılan ışıklı yolunda yürümenin de büyük müşküller arz ettiğini, bu hususta elimizden tutmasını istirham ettim. Tahsilimizi sordular. Eşimin Hukuk mezunu avukat olduğunu, benim de tarih tahsili yaptığımı Edebiyat Fakültesini bitirdiğimi arz ettim.

"Risale-i Nur şakirdleri"

Seni de, eşini de, bugünden itibaren Risale-i Nur şakirtleri listesine kaydettim. Bundan evvelki hayatınızın bütün seyyielerini Cenab-i Hak affedecektir, inşaallah. Hasenatınız kalacaktır. Bundan sonraki hayatınız, ruh ve bedeninizle ve diplomalarınızla Risale-i Nur hizmetinde olacaktır' buyurdular.

Bu sırada ziyarete Konya'dan, isminin Ahmed olduğunu ve İmam Hatip öğrencisi bulunduğunu söyleyen bir delikanlı geldi. Ve konuşma esnasında, bu delikanlı:

Efendim, Konya İmam Hatip Okul Müdürü, herhalde komünist' dedi.

Üstad Hazretleri, Müdürün namaz kılıp kılmadığını sordu. Kıldığı cevabını alınca da, aynen,

benim kardaşımdır' buyurdular. Bu ölçü, o günden geçerli olarak hayatımızın şaşmaz ölçülerinden biri oldu ve beni hiç yanıltmadı.

Hz. Üstad ve kardeşi Abdülmecid

Üstadın Urfa'ya hareket ettiği gün, öğleden sonraydı. Abdülmecid Efendilerin Mevlâna Meydanına çıkan bir sokaktaki evlerinin üst katında hep beraber oturuyorduk. Kapıları çalındı. Kapıya bakan Saadet, Üstad Hazretlerinin teşrif ettiklerini ve aşağıda arabada beklediklerini haber verdi. Abdülmecid Efendiyle beraber hepimiz kapıya indik. Üstâd, arabadan;

Abdülmecid ben Urfa'ya gidiyorum. Belki bir daha görüşemeyeceğiz. Bana hakkınızı helâl ediniz' buyurdular.

Abdülmecid Efendi:

Seydâ! Bizim sana ne hizmetimiz oldu ki, hakkımız olsun. Asıl sen bize hakkını helâl et. Bizi sen okutup yetiştirdin' dediler.

Bunu üzerine Üstâd:

Senin de, Rabiâ'nın da bende çok haklarınız vardır. İkiniz de bana haklarınızı helâl ediniz' buyurunca karşılıklı helâllaştılar. Üstâd arabadan yerleşmek üzere biraz geri çekilmişken, tekrar eğildi ve Abdülmecid Efendiye:

Abdülmecid, Abdülmecid! Bu kadar korkak olma! Vallahi mahpushanede sana Rabiâ'dan daha iyi bakarlar' buyurdu.

Abdülmecid Efendi de,

Seydâ! Ben neyleyeyim ki, Cenab-ı Hak benim cesaretimi de sana lütfetmiş, seninki iki kat olmuş, bende hiç kalmamış' dedi.

Ertesi gün Urfa'dan Konya'ya ve hemen hemen bütün Türkiye'ye edilen telefonlar, o gün Üstadın fâni âlemden bakî âleme göçtüklerini haber veriyorlardı.

"Makamları Cennet-i âlâ olsun ve Cenab-ı Mevlâ orada da şefaatlerine hepimizi mazhar buyursun."

YUSUF KERVANCI

Yusuf Kervancı Nur kervanının mensuplarından bir ebed yolcusudur. Barla eşrafındandır. Nur risalelerinden Yirmi Sekizinci Sözün, cennet bahsinin yazıldığı bahçenin sahibidir. Sekiz sene Bediüzzaman'a hiç gücendirmeden hizmet eden ve Üstadın sıddık ünvanını verdiği Süleyman Kervancı'nın büyük oğludur.

Yusuf Kervancı'nın Barla'da, Yokuşbaşı Mahallesinde, Üstadın medresesinin karşısındaki evde dünyaya gelişini ve ilk günlerini annesi Memnune Kervancı şöyle anlatmaktadır:

Ayşe ve Huriye gibi dört kızdan sonra bir oğlum dünyaya gelmişti. Çeşme başında kadınlar 'Çınar ağacına tuğ dikildi' diye sevinçle konuşmuşlardı. Üstad 'Bu sesler nedir?' diye sorduğu zaman bizim bey (Sıddık Süleyman Kervancı) 'Bir oğlumuz oldu' diyerek, doğumu Üstada haber vermiştik. Üstad, 'Fesübbanallah, ben tam Sûre-i Yusuf'u okuyordum. İsmini ben koyacağım' diye buyurmuş. Kocam, 'Bir haftalık oldu, getireyim mi?' diye sorunca, Üstad, 'Yok, ben on beş günlük olunca çağırırım' demiş. On beş günlük olunca kundakladım, alıp Üstada götürdü. Üstad kıbleye döndü, ezan okudu ve ismini Yusuf olarak koydu. Bizim evden gözüküyordu, biz de bakıyorduk. Üstadın dershanesinin karşısında soldan dördüncü ev bizim evimizdir.

"Üstadın zaman zaman çamaşırını yıkar, çorap ve elbiselerini yamalardım."

Bediüzzaman'ın bizzat ismini koyduğu bahtiyar simalardan, sıddıkların evlâdı Yusuf Kervancı, bize babasının el yazısı, Üstaddan tashihli eserlerle birlikte şu bilgileri verdi:

Bize Barla'da lâkap olarak Türdüler derlerdi. Dedelerim, Barla'dan İstanbul'a kervancılık yaptıkları için, soy ismimizi Kervancı olarak aldık.

"Askerden Isparta'ya geldiğimde, Üstada cübbe ve çay getirmiştim. Asker olduğum için hediyemi kabul etmişti. Başımdaki bere de hoşuna gitmişti. 1950'den sonra Barla'ya geldiği zaman Mustafa Çavuş'un kızı Zekiye yemek göndermişti. Üstad yemeği çok buldu, önce yirmi beş kuruş verdi, sonra elli kuruş daha gönderdi. Yemeğin yarısından fazlasını da geri

verdi. Daha sonraları ise Üstadı Ankara Beyrut Palas Otelinde ziyaret etmiştim."

HÜSMEN HÜSEYİN DURAN

1932'de Konya'da doğdu. Nur Risalelerini okuduğu için mahkemeye verilen on binlerce Nur Talebelerinden birisidir.

"Üstadı ziyaretim"

Hazret-i Üstadı ziyaret etmek üzere Isparta'ya vardık, fakat elimizde adres yoktu. Ulu Camii vardı, oraya gittik. Orada birine sorar öğreniriz dedik. Gittim, baktım biri abdest alıyor. Ona yanaşıp sordum. 'Siz nereden tanıyorsunuz Üstadı?' dedi. 'Kitaplarını okuyoruz' dedim. 'Hangi kitaplarını okuyorsunuz?' dedi. Ben de 'Lem'alar, Şuâlar, Mektubat' dedim. 'Siz Sıddık Süleyman diye birisini duydunuz mu?' diye sordu. 'Evet duyduk' deyince, 'İşte o benim' dedi. Sonradan anladım ki, onu oraya Üstad göndermiş. Yoksa namaz vaktiydi, namazı kılıp gidelim derdi. Beraber Üstadın evine gittik, 'Siz merdivende bekleyin, ben Üstada haber vereyim' dedi. 'Yalnız, Üstad anlatacaklarını anlatır, konuşması bittiği zaman gitmenizi isteyince Esselâmu Aleyküm der, siz de Aleykümselâm dersiniz ve çıkarsınız' dedi. İçeri girdim, Üstad yatakta, hasta, sesi zor çıkıyordu. Söylediklerini Zübeyir Ağabey bize tekrar ediyordu. Beni gösterdi ve dedi ki: 'İşte Zübeyir, bu benim yirmi senelik talebemdir.' Hafız olduğumu öğrenince 'Kur'ânı ezberleyen gözleri öpeyim' dedi. Gözlerimden öptü. Biraz daha konuştuktan sonra, Üstad 'Esselâmu Aleyküm' dedi. Ben kalktım, fakat çıkarken, ailemden niye bahsetmedi diye kendi kendime söylendim. Tam kapıdan çıkarken Üstad, 'Annen baban var mı?' diye sordu. 'Var' deyince, 'Madem onlar seni yetiştirmiş, sen benim talebem olduğun gibi, onları da talebe olarak kabul ediyorum ve her sabah dualarıma ortaktırlar' dedi. 'Madem ki sen beni ziyarete geldin, senin yol paranı ben vermem lazım' dedi. 'Ben almam' dedim. Fakat cüzdanımda 10 lira param vardı, harcamıştım. Daha sonra baktım, cüzdanımda bir 10 lira daha var. Gelirken birisi pasta göndermişti. 'Ben karşılıksız bir şey almam' dedi ve bana 1 lira verdi. O 1 lirayı hâlâ hâtıra olarak saklıyorum.

Daha sonra Isparta'dan ayrıldım. 15 gün sonra tekrar Üstadın yanına geldim. Üstad beni görünce, 'Kardeşim daha 15 gün oldu görüşeli, niye tekrar geldin' dedi. 'Üstadım artık sizin hizmetinizde kalmak istiyorum'

deyince, 'Kardeşim git, Konya'da hizmet et' dedi. Böyle olunca tekrar Konya'ya gittim. Konya'da hocalık yapmaya başladım.

Bir ara Eğirdir'de kitap getirmeye gittim. Üstadı tekrar ziyaret etmek nasip oldu. Bu gidişimde Üstad bir liste çıkarmıştı. Bu listede Mesnevî'nin gittiği ülkeler yazılıydı. Öyle ülkeler ki, adını hiç duymadığım ülkeler. Üstad bana Arapça biliyor musun?' dedi. 'Bilmiyorum, ama öğrenmek istiyorum' dedim. Üstad 'Mesnevî'yi getir Zübeyir' dedi. Zübeyir Ağabey Arapça bir Mesnevî getirdi. Üstad bir kaç satır okudu, tercüme etti. 'Bunu sana hediye ediyorum. Konya'da kardeşim var, Abdülmecid Efendi, ona götür sana ders versin' dedi. Abdülmecid Efendiye götürdüm, 'Bunları ben de anlamıyorum' dedi. Ben de, 'Anladığın tarzda anlat' dedim.

Üstad bir sene sonra bana ve kardeşi Abdülmecid Efendiye mektup yazmış. 'Kardeşim Hüseyin, sana verdiğim Mesnevî'yi Abdülmecid Efendiye ver, tercüme etsin. ' Abdülmecid Efendiye de aynı şekilde diyor ki: 'Hüseyin'den al, tercüme et. ' Nihayet mektup gelince Abdülmecid Efendiye gittim. Ben gidince o da Mesnevî'yi aldı, okumaya başladı, papağan gibi anlatmaya başladı. 'Anlamadığım kitabı anlamaya başladım' diyordu.

Abdülmecid Efendi 'Demek Üstad bana sevap kazanayım diye bu tercümeyi yaptırıyor, önceden anlamıyordum, bak şimdi anlatmaya başladım' diyordu.

Bir gün bir tefsir hocası dedi ki: 'Bediüzzaman Vehhâbî'dir, hiç hadisten bahsetmiyor, hep ayetten bahsediyor. ' O zaman Hayrettin Karaman bu söze kızmış. Bana geldi, 'Buna cevap vereceğim' dedi. Ben de bu durumu Üstada yazdım. Üstad cevaben dedi ki: 'Kardeşim Hüseyin, o hoca aldanmış veya aldatılmıştır. Benden selâm söyleyin ve katiyyen münakaşa etmeyin.' O hoca birkaç ay sonra boğazından ameliyat oldu, konuşamaz hale geldi, tefsir hocalığını bıraktı. Bir sene sonra da ahirete gitti. Allah günahlarını affetsin.

Bir ara camilerde risale okunmaya başlandı. Üstada bunu soruyorlar. Üstad da 'Maşaallah, Bârekallah' diyor ayağa kalkıyor, memnuniyetini izhar ediyordu. O zaman bize bir kuru ekmek gönderdi. Biz de parçalayıp yedik.

Üstad Ankara'ya geldiğinde biz de ordaydık. Diyarbakırlı bir yüzbaşı karşıladı Üstadı. Üstad da ona müspet hareket etmek, menfi hareket etmemek hakkında ders verdi. Daha sonra birz Konya'da hapishaneye

düştük. Çok zor günler geçirdik. Azılı katillerin, yan kesicilerin, sarhoşların, kumarbazların arasında kaldık. Cenâb-ı Hakkın inayetiyle Konya hapishanesi de Medrese-i Yusufi ye oldu. Risale-i Nurun inkişâfına, çok hizmetlere vesile oldu. O azgın insanlar tevbe edip namaza başladılar, Kur'ân okumayı öğrendiler, günahlarına tevbe ettiler. Dr. Sadullah Nutku Ağabey de hapishanedeydi. Sonra Osman Yüksel Serdengeçti de hapishaneye geldi. Hattâ o zamanlar Türkiye'de huzur yok diyorlardı. Osman Yüksel Serdengeçti de 'Huzur isteyen Konya hapishanesine, Nurcuların yanına gelsin' diyordu.

"Bir gün Zübeyir Ağabeyle sohbet ederken Zübeyir Ağabey dedi: 'Bir gün ben Üstadla Afyon hapsindeyken Üstadı bir odaya koydular. Pencere kırık, kapı kilitli, biz giremiyoruz. Soba var, yakmıyorlar. Biz de giremiyoruz ki yakalım. Bir gün Üstad abdest almış, namaz kılmış oturuyor. Adeta abdest aldığı sular sakal ve bıyığında donmuş. Ben donmuş kalmış zannettim. O zaman ben kilidi kırdım, 'Üstadım!..'diye yanına girdim. 'Korkma kardeşim, öldüremeyecekler' dedi. O zaman gardiyanlar geldi, 'Nasıl olur da bizden izinsiz buraya girersin, kilidi kırarsın?' dediler. Beni falakaya yatırdılar, dövüyorlardı. Ben de Allah diyordum. Siz de böyle bir duruma düşerseniz Allah deyin, başka bir çare yok!"

VELİ IŞIK KALYONCU

1936 senesinde Kastamonu'da doğdu. İlk ve Orta tahsilini İnebolu ve Kastamonu'da yaptı. Ankara İlâhiyat Fakültesini bitirdikten sonra, Anadolunun çeşitli şehirlerinde muallimlik yaptı. 1989'da emekli oldu. Halen Bursa'da ikâmet etmektedir.

"Hazret-i Üstadı ziyaretim"

Mektubat'ın tabedilmesi tamamlanmış sıra Tarihçe-i Hayat'ın basılmasına gelmişti. Tarihçe-i Hayat'ın başına, 'Önsöz'ün kime yazdırılma mes'elesi meşveret edildi. Neticede Medine-i Münevverede bulunan Ali Ulvi Beye yazdırılmasına karar verildi. Atıf Ural Ağabey kendisine bir mektup yazdı. O da fazla gecikmeden Tarihçe-i Hayat'ın başındaki 'Önsöz'ü gönderdi.

Tarihçe-i Hayat'ın tabedilme çalışmaları, Tahsin Tola Ağabeyin 14 Mayıs Mahallesindeki evinde başladı. İki katlı gayet lüks evin üst katını bize tahsis etmişti. Ev çok lüks idi, ama bizim oraya serecek sergimiz bile yoktu. Üzerimizdeki battaniyeleri alıp bir odasına sermiştik. Orada tashih ve diğer çalışmalar yürütülüyordu. Diğer eserlerde olduğu gibi, bir formanın hazırlanışı tamamlanınca, ilk forma Hz. Üstada gönderiliyor; tashih ve tasvibinden geçince o forma baskıya veriliyordu.

Hz. Üstad, hizmet taalluk etmeyen ziyaretleri kabul etmiyordu. Onun için Hz. Üstadı ziyaret etmek isteyenler Said Özdemir Ağabeyden forma alıp ziyarete gidiyorlardı. Arkadaşların hepsi Hz. Üstadı ziyarete gitmişlerdi. Ben utancımdan Said Ağabeye, bu sefer de ben gideyim diyemiyordum. Aylarca, sıra gelsin diye sabırla bekledim. Sonunda arkadaşların hepsi, bu defa benim gitmemi Said Ağabeye söylemişler; o da kabul etmiş. Bunu duyunca çok sevindim. Sevincimden geceleri gözüme uyku girmiyordu. Hz. Üstadı dünya gözüyle görecektim. Senelerce düşlediğim tahakkuk edecekti.

Hz. Üstadın o günlerde Isparta'da olduğu öğrenildi. Hz. Üstad bazen Emirdağ'a geliyordu. Formalar da oraya gidiyordu. Bana Hz. Üstada götürmek üzere iki forma düşmüştü. Ankara'dan trene bindim; sabah saat dokuzda Isparta'ya vardım. Adres üzerine Rüştü Çakın Ağabeyin dükkânını buldum. Beni kendisi o has gülümsemesiyle karşıladı. Beni tanıyordu; Ankara'ya broşür mahkemesine geldiğinde görmüştü. Kendisine Hz. Üstada

forma getirdiğimi söyledim. Bana, 'Biraz dükkanda otur, şimdi Hz. Üstadın yanından birisi gelir' dedi. Bir baktık, karşıdan Zekeriya geliyor. Zekeriya'ya beni Hz. Üstada götürmesini söyledi. O önde ben arkada yürüdük. Beyaz badanalı iki katlı bir evin tahta kapısı önünde durdu; zili çaldı. Kapı açılıncaya kadar ben de yetiştim. Bizi Zübeyir Ağabey karşılamıştı. 'Ben Hz. Üstada haber vereyim' dedi. Biraz sonra Hz. Üstadın 'Gelsin' emrini getirince, benim heyecanım son haddini bulmuştu. Hemen takkemi başıma geçirdim. Zübeyir Ağabeyin arkasından tahta merdivenleri çıktım. Sergisiz tahta salonun karşısında, odada Hz. Üstad başında beyaz sarığı ve üzerinde beyaz pamuklu hırkasını giymiş, karyolada oturuyordu. Zübeyir Ağabey, beni Üstada 'Kastamonulu Veli' diye tanıttı. Elini öptüm. Hz. Üstad üç defa şefkatle beni bağrına bastı. Her defasında 'Veli sensin, maşâallah kardeşim' diye iltifat etti. O kadar samimi, o kadar şefkatli, o kadar müşfik ve merhametli idi ki, bunu tarif etmek imkânsız. O anda Üstad beni nereden tanıyor diye düşündüm. O zaman aklıma Kastamonu'dan Hz. Üstadı ziyarete gidenler bizden bahsetmişler. 'Kastamonu'dan lisede Nurları okuyan talebeleri var' demişler. Üstad da isimlerimizi sormuş ve deftere yazdırmış. Bu geldi aklıma. Zübeyir Ağabey benim İlâhiyat Fakültesinde okuduğumu söyledi. Hz. Üstad, 'İmam Hatipte okur' dedi. Bu üç defa böyle tekrar olundu. Zübeyir üçüncüden sonra sustu. Bunun mânâsını seneler sonra anladım. Hz. Üstad bana: 'Bak ben konuşmuyordum; sen geldin sesim açıldı. Seni Mehmed Feyzi gibi kabul ettim. Sen Feyzi'ye benziyorsun. Eğer (Zekeriya'yı göstererek) bunu yanıma almasaydım seni alırdım' diye iltifatta bulundu. Kastamonu'dan birçok kişiyi sordu. Bunlardan bir kısmını tanıdım, bir kısmını tanıyamadım. Hepsiyle ayrı ayrı alakadardı. Bize 'Hz. Üstadın yüzüne sakın bakmayın kızar' demişlerdi. Ben kaçamak olarak iki, üç defa baktım. Hz. Üstadın bilhassa gözleri, o kadar yaşlı olmasına rağmen çok keskin idi.

Ben götürdüğüm formları Hz. Üstada takdim ettim. Bu formalar Afyon hayatına dairdi. Bizler yere yarı halka şeklinde oturduk. Tahirî Ağabeyde Hz. Üstadın ayak ucuna oturmuştu. Bizlere sırayla birinci formayı okuttu. Bazen kesip, 'Tahirî, böyle olmamış mıydi?' diye soruyor. Tahirî Ağabey de, 'Evet Üstadım böyle olmuştu' diye cevap veriyordu. Birinci formanın okunuşu bitince Hz. Üstad bizi dışarıya çıkardı. Öğle ezanı da okunmak üzere idi. Öğle namazından sonra, öğle yemeği yendi. Öğle yemeği ekmek ve yaş üzüm idi. Hz. Üstad, 'Benim tayınımı Veli'ye verin' demişti. Hz.

Üstadın günlük tayını küçük bir ekmeğin dörtte biri kadardı. Ben o ekmeği yememiş, teberrüken Ankara'ya arkadaşlara götürmüştüm.

Hz. Üstadımız öğleden sonra bizi tekrar çağırdı. Tekrar yerdeki kilim parçasının üzerine oturduk. Hz. Üstadın evinde o kilim parçasından başka sergi görmedim. Yerler bembeyaz, temiz tahta idi. Hz. Üstad bize ikinci formayı da okuttu. Tashih işi bitmişti. Bizler tekrar dışarıya çıktık. Ağabeylerin kaldığı odaya geldik. Hz. Üstad biraz sonra beni çağırmış. Hz. Üstadın huzuruna üçüncü defa girmiş olduk. Hz. Üstad ban, 'şimendiferle hemen geri dönmemi, Ankara'daki hizmetlerimizin çok mühim olduğunu' söyledi. Ellerinden öptüm; tekrar beni bağrına bastı. Bayram Ağabeye, beni istasyona kadar geçirmesini tembihledi. Hz. Üstadın huzurundan, huzur içinde sürurla ayrılırken, Cenab-ı Hakka, bu büyük insanı ziyaret etmeyi nasip ettiği için hadsiz şükür ettim.

İlk talebe dershanesi

Doğuş Matbaasında tab işleri devam ediyordu. Bir gün Said Ağabey, 'Matbaaya yakın büro gibi bir yer tutalım, tab hizmetleri orada yapılsın' dedi. Ulus'ta, Dışkapı Caddesi üzerinde, o zamanki Murat Lokantası üstünde, büyükçe bir oda tutuldu. Artık tashih vs. işleri, burada yapılıyordu. Biz fakülteden çıkınca buraya geliyor geç vakitlere kadar çalışıyorduk. Nizip Apartmanındaki dershaneyi de, Dış Cebeci'deki İlâhiyat Fakültesinin yakınındaki Artukoğlu Apartmanına taşıdık. Bir taraftan fakültelerimize devam ediyor, diğer taraftan hizmetlerle uğraşıyorduk. Burada yedi arkadaş beraber kalıyorduk. Mehmed, Kâmil, Hasan, Hüseyin Aşçı, İbrahim Canan, İbrahim Ergun ve ben. Burası aynı zamanda, sayıları az da olsa üniversitedeki dindar talebelerin uğrak yeri idi. Cumartesi akşamları, bu talebelerle toplanıp burada, Risale-i Nur dersi yapıyorduk. Çoğu zaman bu derslerimizde Bekir Berk Ağabey, Serdengeçti, Şevket Eygi de bulunuyordu.

Hz. Üstadımız hizmet için, hizmetinde bulunan ağabeylerimizi Ankara'ya gönderdiklerinde bizde kalırlardı. Bu ağabeylerimize Hz. Üstadın hallerini sorardık, onlar da anlatırdı. Biz bu ağabeylerimizden çok istifade ettik. Üstadımız ekseriyetle bu ağabeylerimizi bir devlet büyüğü ile görüşmek üzere gönderirdi. Bir defasında Üstadımız, Ayasofya'nın tekrar ibadete açılması için ağabeylerimizden birisini göndermiş; bunun için tek tek dindar milletvekilleri ile görüşmeler yapılmıştı. Bu görüşmelerin bazılarında biz de bulunurduk. Üstadımız daha çok hizmet gayesi ile Sungur Ağabeyi, sonra

Ceylan ve Bayram Ağabeyi gönderirdi. Bazen Zübeyir Ağabeyi de gönderdiği olurdu.

Bizler bazı akşamları, Risale-i Nur'u tanımış zatların evlerine derse de giderdik. Her gün belli zamanlarda beraberce Risale-i Nur'dan dersler yapardık. Namazlarımızı cemaatle kılar, dershanenin işlerini ve hizmetlerini iş bölümü yaparak yürütürdük. Bir taraftan da fakültelerimize devam ederdik.

Hz. Üstadın Ankara'ya gelişleri

Bir gün Hz. Üstadın Ankara'ya geleceğini haber aldık. Hemen araba kiralayarak karşılamaya gittik. Ankara'nın Gölbaşı mevkiinde beklemeye başladık. Üstadın arabası uzaktan gözüktü. Biz 40-50 kişi yolun kenarına dizildik. Önde iki üç tane trafik arabası olduğu halde, sur'atle geçti. Biz Üstadı selâmlarken, Üstad da bize iki eliyle selâm veriyordu. Üstad doğrudan Hacı Bayram Hazretlerinin türbesine gitmiş. O zamanlar, ziyaret için, türbenin kapısını açmıyorlardı. Görevliler Hz. Üstad için açmışlar; içeride bir müddet yalnız kalmış. Oradan, kendisi için yer ayırtılan, sahibi Nurların dostu olan, Denizciler Caddesindeki Beyrut Palasa gelmişler. Biz de oraya geldiğimizde, otelin etrafını sivil polisler sarmıştı.

Hz. Üstadın Ankara ve İstanbul'a gelip gidişlerine basın çok yer vermişti. Bütün gazeteler birinci sayfalarında büyük puntolarla 'Said Nursî Ankara'da,' 'Said Nursî İstanbul'a hareket etti!' gibi başlık atıyorlardı. Onların niyetleri ne olursa olsun, bunlar bir nevi ilânat oluyordu.

"Hz. Üstadı ziyaret için otele çok kişiler gelip gidiyorlardı. Fakat herkesi kabul etmiyordu. Hz. Üstadın son Ankara'ya gelişlerinde Ağabeyler, 'Buradaki Kastamonulu talebeler sizi ziyaret etmek istiyorlar' demişler. Hz. Üstad, 'Gelsinler' deyince, biz ayakkabılarımızı çıkarıp içeriye girdik. Hz. Üstad hepimize elini öpmeye müsaade etti. Hz. Üstadın eli hâlâ gözlerimin önündedir. Parmakları incecik bir deri bir kemik kalmıştı. Hz. Üstad ayakta bize beş dakika kadar ders verdi. Ağaçtan, yapraktan, çiçekten, çekirdekten bahsetti. Bunların Allah'ın varlığının şahitleri olduğunu anlattı. Bu Hz. Üstadı son görmemiz oldu. Cenab-ı Hak âhirette tekrar görmek nasip eylesin."

İSMAİL DİKEN

1926 senesinde, İdris Köşkü Caddesindeki, yine İdris-i Bitlisi Çeşmesi'nin karşısındaki evde dünyaya gelmişim. Babam merhum Vanlı Fakih İsa Cafer (1876-1963) Efendiydi. Pederim de Hizan'da dünyaya gelmişti. Daha çok gençken, Sultan Abdülhamid zamanında on beş-yirmi yaşlarında buraya, İstanbul'a tahsile gelmişti. Üstad Bediüzzaman'ı tâ Hizan ve Van'dan tanıyordu. Üstad Bediüzzaman'ın gıyabında evimizde bizlere, onun ilminden ve kahramanlığından sitayişle bahisler açardı. Üstad için 'Molla Said' ifadesini kullanırdı.

Üstad Bediüzzaman Rus esaretinden geldiği zamanlarda Eyüp'te bir müddet kalmıştı. Hatta İdris-i Bitlisi'nin hanımının adıyla anılan Zeyneb Hatun Camiinde bir Ramazan'da itikafta kalmıştı.

Bir gün, zannediyorum 1952 veya 53 senelerindeydi. Ben yalnız başıma evimizden çıkıp İdirs-i Bitlisi'nin hanımının adıyla anılan Zeyneb Hatun Camiine doğru gidiyordum. Sokağın başında karşıma üç kişi çıktı. Bunların ikisi genç ve kıravatlıydı. Talebe oldukları belliydi. Üçüncü zat, cübbeli ve dar şalvarlı birisiydi. Ben bu zatlara selam verdim. Bu zat heybetli bir şekildeydi. Selam verince de zaten bakışlarıyla heybetini göstermişti. Gençler yirmi-yirmi sekiz yaşlarını gösteriyorlardı. Temiz kıyafetliydi ve üniversiteli oldukları anlaşılıyordu. Bu heybetli zat bana selam verdi ve 'Sen kimin oğlusun?' diye sordu. Ben hiç cevap vermeyerek, hemen eve koştum. Babamı çağırdım, 'Baba, baba, bir muhterem zat seni soruyor' dedim. Babam, 'Bu zat bizim Molla Said Efendi olmasın?' dedi. 'Bilmiyorum' dedim. Babam ise kapıdan çıkarak, bu zatları karşılamak için koştu. Bize doğru on beş-yirmi adım kadar gelmişlerdi. Babam tanıdı ve hemen Üstadın ellerine kapandı, ellerini öpmek istedi, Üstad elini çekti ve öptürmedi. Yürüyerek mezarlığın başına kadar gittiler. Üstad Bediüzzaman, uzun bir ağacın yanındaki yuvarlak bir taşın üzerine varıp oturdu.

Merhum babam da Üstadın yanına oturdu, diğer genç üniversiteliler de oraya oturdular. Ben ise arkada ve ayakta durarak konuşmalarını dinlemeye çalışıyordum. Bazen Kürtçe konuşuyorlardı. Ben o zaman konuşmalarını anlayamıyordum. Türkçe konuştukları zaman ben de anlıyordum. Galiba babam Üstada bir şey söyledi. Üstad ona cevaben: 'Hiç üzülmeye değmez.

Ben şimdiki bu halleri, bugünün böyle olacağını, seneler evvel görmüştüm. Hani şimdi sinema diyorlar ya, bunun ben böyle olacağını, aynen bu taşın üzerine oturmuştum ve aşağıdaki denizi seyrediyordum, sinema perdeleri gibi bugünler gözlerimin önünden gelip geçmişti.'

Bu bahisten sonra Üstadla babam yine Kürtçe konuşmaya başladılar. Bu yuvarlak taşın üzerinde on beş dakika kadar oturdular. Oradan kalkarak babamla vedalaştılar ve ayrıldılar. Üstad Bediüzzaman Eyüb'e doğru yürüyüp gitti. Biz babamla eve dönerken, ben babama sormaya başlamıştım. Babam bana 'Bu zat benim sana daima bahsini ettiğim Molla Said dediğim zattır, Bediüzzaman'dır.'

Üstad Bediüzzaman Zeyneb Hatun Camiinde itikafta kalırken, ablam Emine akşamları iftarlık yemek götürürdü. Üstad ise sadece bir çorbayı alırdı.

"1952 senelerinde 'Üstad Bediüzzaman'ın Sirkeci'deki ağır ceza mahkemesinde mahkemesi var' demişlerdi ve ben de bu mahkemeyi takip etmek için gitmiştim. Ama o zaman mahkeme günü Sirkeci'deki şimdiki postahane olan yerde mahşerî bir kalabalık vardı. Bu kalabalık ve izdiham yüzünden mahkemeye girememiş, sadece seyirci olarak dışarıda kalmıştım."

MUHSİN ALEV

1974 kışının soğuk, 6 Aralık Cuma günü, Batı Berlin'de Fray Ünivertesinin mescidini arıyorduk.

Nihayet arkadışım ve dostum İhsan Atasoy'la epey yorulduktan sonra cumadan önce mescidi bulabilmiştik.

40 yaşlarında kısa boylu bir zat, aradığımız Muhsin Alev Bey, yeni abdest almış bize doğru geliyordu.

Küçük mescidde namazı kıldıktan sonra, Muhsin Alev'in hatıralarını tespit etmeye başlamıştık.

Muhsin Alev'in Türkiye'den ayrıldığı yirmi yılı geçmişti. Yirmi yıl vatandan, dostlardan uzak kalmak, en katı kalpli bir insanı bile rikkate getirirdi.

Muhsin Alev Türkiye'yi, buradaki dostlarını, bilhassa Üstadı unutamıyordu. Hasretle, hicranla anıyor, gözleri dolu dolu... Dalmış yıllar öncesini hatırlayarak anlatıyordu:

Muhsin Alev anlatıyor

"Unutamadığım, asla unutamayacağım anlar Üstadımla birlikte geçen anlardı. Hele birgün Afyon'da mahkemede koridorda bekliyorduk. Üstadım başını omzuma dayamıştı. İşte o günün, o anın lezzetini unutamam. Hayatımın bundan daha mes'ut bir hatırasını hatırlamıyorum."

Muhsin Alev duygulu bir insan, bu duygularından birinde şunları mısralaştırıyordu:

Üstadım Said Nur

Onun kitapları var Risale-i Nur

Yanında alır ve kırlara açılır,

Rüzgârlar onu okşar, güneş onu kucaklar,

Çiçekler tebessümle ona doğru bakarlar

Kuşlar cıvıldaşarak, ona doğru koşarlar

Çünkü kâinatta, firaktan, ayrılıktan elemden bahsetmedi,

Sevinçten, kavuşmaktan, visalden haber verdi.

Böyle tefsir eyledi Nur'un bir bendesi."

1952 senesinde Üstad Bediüzzaman için açılan İstanbul Mahkemesinin diğer bir sanığı da Muhsin Alev'di.

1951 senesinde iki bin tane Gençlik Rehberi Risalesini matbaada bastırmıştı. Bu mahkeme dolayısıyla İstanbul'a gelen Üstad Bediüzzaman, Sirkeci'deki Akşehir Palas Otelinde kalıyordu.

Kendi dilinde

Söz, Akşehir Palas Otelinden açılınca Muhsin Alev Bey, Üstadla ilgili orada geçen hatıralarından yirmi beş yıl sonra hatırında kalanları başladı anlatmaya:

Kâmil Öztürk ile birlikte Necip Fazıl Kısakürek'in yanına gidip geliyorduk. O yıllarda Necip Fazıl, Büyük Doğu faaliyetleriyle meşguldü. Necip Fazıl'la münasebetlerimiz devam ediyordu. Risale-i Nur'larda bazı parçaları Büyük Doğu mecmuasında neşrettiriyorduk.

"Necip Fazıl'ın Üstadı ziyareti"

Üstad İstanbul'a gelince sanki bütün İstanbul halkı Akşehir Palas Oteline boşaldı. Her gün yüzlerce insan Üstadı ziyaret ediyordu. Bu arada bir çok tanınmış zevat da bu ziyaretçiler arasındaydı. Necip Fazıl da Üstadı ziyarete gelmişti. Üstad, kendisini alaka ile karşıladı. Bir sandalyeye oturttu.

Necip Fazıl, kendisinin yanına gelip giden gençleri Üstad Bediüzzaman'ın yanında ve hizmetinde görünce (ben tahmin ediyorum) üzülmüş olacak ki, Üstad kendisine:

Üzülme! Üzülme! Ben Doğucuları, Risale-i Nur talebesi olarak kabul ettim. Ben seni Risale-i Nur'a yirmi senelik hizmet yapmış olarak kabul ediyorum' dedi.

Yine Necip Fazıl'la olan görüşme sırasında Üstadın şöyle dediğini hatırlıyorum.

Biz bir ağacın meyveleriyiz. Aramızda ayrılık-gayrılık yoktur. Ders almak ve kaynak bakımından aynı yere gidiyoruz.'

"Reşadiye Otelinde"

Üstad Akşehir Palas Otelinden sonra, Fatih'teki Reşadiye Otelinde kalmaya başladı. Burada da çok ziyaretçiler gelmişti. Bunlardan birisi de Osman Yüksel Serdengeçti idi. Osman Yüksel'e şöyle demişti:

Seni oğlum gibi kabul ediyorum. Oğlum olsaydı senin ismini koyardım. Yazılarında şahıslarla, bilhassa menfî şahıslarla uğraşma.'

Üstad zaman zaman eski hatıralarından da anlatırdı' diyen Muhsin Alev, bu hatıralardan şu latif meseleyi nakletti:

Üstad eski gençlik günlerindeki hatıralarından anlatırken, mevzu 31 Mart Olayındaki Hurşit Paşa Divan-ı Harbinden açılmıştı. Mahkemede reise karşı söylediği,

Eğer meşrutiyet İttihat ve Terakkinin istibdadından ibaret ise, bütün dünya ins ve cins şahit olsun ki, ben mürteciyim' cümlesini İmam-ı Şafiî Hazretlerinden ders aldığını söyledi.

İmam-ı Şafiî Hazretlerinin Âl-i Beyte sevgi ve muhabbetinden dolayı, 'Sen Alevî misin, Rafızi misin?' diye sordukları zaman, Şafiî Hazretleri cevaben,

Eğer ehl-i beyte sevgi ve muhabbet Rafizîlik ise, bütün dünya şahit olsun ki ben Rafızîyim' buyurmuşlardı.

Bu eski günlerin geçtiği yerleri zaman zaman gezmeyi de çok severdi. Hassaten hatırası geçen yerleri bazen birlikte gezerdik.

Yine böyle bir gezinti sırasında, eski Harbiye Nezareti olan İstanbul Üniversitesi merkez binasını gezerken, 31 Mart Olayında asılanların yerlerini göstererek, anlatıyordu. Kendisini de asılanların, pencereden gözüktüğü yerde muhakeme etmişlerdi.

Yaptığı çok şahane ve celâlli müdafaadan sonra, beraat etmişti. Kendisi beraat etmekle kalmamış, bir çok suçsuz insanların da tahliye edilmelerini sağlamıştı.

"Bu şiddetli mahkemelerde suçsuzluğu tebeyyün etmişti. Temyizi, müdafaası ve avukatı olmayan mahkemede kararlar derhal infaz ediliyordu. Mahkemede beraat etmekle kalmamış, vuku bulan yanlışlıktan dolayı Hurşid Paşa Divan-ı Harbi kendisinden özür dilemişti."

Mezkûr yıllarda Üstad Bediüzzaman, gerek Gençlik Rehberi mahkemesi, gerekse Samsun mahkemeleri için iki yıl üst üste iki defa İstanbul'a gelip, üçer ay kalmıştı.

Kendisi bu yıllarda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde öğrenci olarak bulunuyordu

Muhsin Alev'in felsefe konularında da Üstadı ile konuştuğu olmuştu.

Bununla ilgili de hatıraları vardı. Bir gün Üstad Bediüzzaman'la ders esnasında bahis Sokrat'tan açılmış. Muhsin Alev, Sokrat'ın zehir içerek intihar ettiğini söyleyince, Bediüzzaman, Sokrat'ın intihar ettiğini kabul etmeyerek, şu cevabı veriyor:

Nasıl intihar edebilir? İntihar etmedi, mahkûm edildi... Zehir içmeye mahkûm edildi. Neticede zehir içirilerek öldürüldü.

İntihar etmek günahtır. İntihar eden, büyük katil olur.'

Nur talebeliğinin dört esasından birisi de şefkat oluşu itibariyle Üstad,

Ben şefkat dersini çocukluğumda annemden aldım. Hikmet intizam ve nizam dersini de rahmetli babam Mirza'dan aldım' diye buyuruyordu.

"İstanbul'un fethinin 500. yıldönümünde"

1953 senesinde İstanbul'un 500. Fetih yıldönümünde, Fatih Camii avlusunda yapılan merasimlere Üstad da iştirak etti. Tribünlerden bayramı takip etti. İlk defa hazırlanan ve gösterilere çıkan mehter takımını sevinçle seyretti. Mehterden memnuniyetini ve mesruriyetini izhar etti.

Yine 1953 senesinde Beyazid'de Marmara Palas Otelinde bir kaç gün kalmıştı. Otelin penceresinden bakarken, derin bir tefekküre dalmıştı. Medreselerin ve mabedlerin harabe haline çok üzülmüş ve dertlenmişti.

Eski medreselerin canlı olduğu günleri, binlerce medrese talebesinin girip çıktığı günleri hatırladım' diye hasretle bahsetti.

"Üstadın tedbir dersi"

Bir gün gece vakti Nur Risalelerini bir bohçaya doldurmuş, başka bir yere taşıyordum. Yolda bir arabadan karpuz almak istedim. Karpuzcudan fiyatını sordum. Bu sırada orada olan bekçiler benden şüphelendiler. Beni karakola götürdüler. Karakolda kitapları açıp baktılar, kim bilir ne zannetmişlerdi. Kitapları görünce bunlarda bir şey yoktur diye beni serbest bıraktılar.

Sabahleyin Üstadın yanına gittiğimde akşamki hâdiseyi aynen Üstada anlattım.

Üstad bana tedbir ve dikkat dersi verdi.

Niçin gece götürüyordun. Gece götürmeye ne lüzum var. Gündüz götürseydin' dedi.

Zaman zaman bize çeşitli dersler verirdi.

Yine bir gün bir vesilesini bulmuştu;

Abdülmuhsin'in eli, dili kalbi iyidir. Fakat aklına karışmam' diyordu.

Bazen çeşitli meseleler olunca Üstad yazmamı isterdi. 'Yaz unutursun' derdi. Sonra daima sorup istişâre etmemi isterdi. 'İki kişiye sormadan bir şey yapma' derdi. 'Eline, diline itirazım yok, fakat senin aklına karışmam' derdi.

"Asıl suçlu erkeklerdir"

1953 senesinin bahar aylarında Fırıncı Mehmed kardeşin Çarşamba'daki evinde kaldığı günlerde, gezmeye çıkacaktı. Bizim beraber gelmemizi istemedi. Yalnız başına gitmek istiyordu. 'Bugün beni bırakın, ben yalnız başıma gideceğim' dedi.

Tramvayla gidip çeşitli yerleri gezmişti. Akşam döndüğünde kadınların açık-saçık halleri üzerinde durdu. Hanımların bu şekilde açık gezmelerinde ve açık giyinmelerinde, erkeklerin suçlu, kabahatli olduğunu, büyük suçun erkeklere ait olduğunu söyledi. Kadınlara makamlarından fazla hürmet ettiklerini, yüksek muamele yaptıklarını, onlar bir er ve onbaşı iken, albay gibi muamele ettiklerini; bunun neticesi olarak da kadınların hakimiyeti ellerine alarak istediklerini yaptıklarını, açık-saçık gezdiklerini üzülerek anlattı.

Tarihçe-i Hayat'taki, Tiflis'te Şeyh Sanan Tepesinde Rus polisiyle aralarında geçen konuşma bahsolundu.

Benim içimden, oralara gitmeyi çok arzu ediyordum. Bu arzumu Üstad hissetti. Bana hemen cevap verdi:

Hayır sen oraya gitmeyeceksin. Seni Tiflis'e göndermeyeceğim. Oraya Sungur gidecek. Sungur'u göndereceğim. Sungur, Tiflis'e gidip benim medresemi açacak!'

"Üstadın Fener Patriğiyle görüşmesi"

Çarşamba'da Ziya Arun kardeşimizle birlikte gezmeye gitmişlerdi. Eve döndüklerinde Ziya Arun heyecanlı bir şekilde. Üstadla birlikte Fener Patrikhanesine gittiklerini ve Üstadın Patrik Athenagoras'la görüşüp konuştuğunu anlattı.

"Nur Âleminin Bir Anahtarı'nın yazılması"

İstanbul'da 1953 senesi baharında en son eseri Nur Âleminin Bir Anahtarı'nı telif edip bitirmişti.

Bu eserine bir isim koymak istiyordu. Bize ders vermek ve hem de istişârenin ehemmiyetini bildirmek için, bize sordu, istişâre yaptı. Neticede Nur Âleminin Bir Anahtarı isminde karar kılındı ve esere bir isim verildi. Bu risale aynı zamanda Üstadın yazdığı en son kitap oldu.

"Nevruz mahlûkatın bayramıdır"

Üstad gezmeyi, bilhassa bahar ve yaz aylarında kırlarda dolaşmayı çok severdi. Mahlûkatla, mevcudatla baş başa kalıp, derin derin tefekkür ederdi.

İstanbul'da Nevruz günü (21 Mart) kıra giderken, bizi de yanında götürdü. Kırda,

Bugün mahlûkatın bayramıdır' diye Nevruzun önemini bize anlatmıştı. Kırdaki köpeklere ekmek parçası verdi.

Bugün, bu Nevruz bayramından, bu köpeğin bile bir hissesi vardır. Bahar mahlûkatın bayramıdır. Biz de onların bayramına iştirak edelim' demişti. Çok sevinçli bir hali vardı Nevruz günü...

"Tavus Kuşlarındaki İlahî sanat"

Yine güzel bir bahar günü... Günlük güneşlikti. Ziya Arun kardeşimiz de beraberimizde namaz kılmak için Yavuz Selim Camiine gittik. Namazı camide kıldıktan sonra, caminin önündeki eski Bizans su sarnıcı, o zamanda çiftlik olan yeşil bahçeliğe indik. Çiftlikte rengârenk tavus kuşları vardı. Üstad, kuşları görünce onlarla çok alâkadar oldu. Hayran hayran temaşa etti. Sonra bize dönerek hislerini ifade buyurdu:

Nur Risalelerinde bu kuşlardan bahsetmiştim' diye onlardaki İlâhî sanatı nazara vererek dersler yaptı. Kuşların sahibine para verdi. Bu para ile kuşlara yem almasını söyledi. Belki de, on-on beş dakika sevinç ve huzurla tavusları seyretti.

Üstad, zaman zaman eski esaret günlerinden de bahis açarak sohbetler yapardı. Yine böyle bir hasbihalde, Rusların kendisine çok daha fazla zulüm yapmak istediklerini, fakat, 'Bu bizim çocuklarımıza ve kadınlarımıza dokunmadı, onları kesmedi' diye fazla eziyet etmediklerini anlatmıştı.

"Ben Abdülhamid'e veli nazarıyla bakıyorum"

İstanbul'da Sultan Abdülhamid hakkında kitap yazan bir adam, merhum padişaha çok hücum edip hakaret ediyormuş. Bunu Üstad duyunca üzüldü. Bize,

Sultan Abdülhamid 60 milyon Müslümanın halifesiydi. Ben ona bir veli nazarıyla bakıyorum' diye buyurarak Abdülhamid Han hakkında bir lahika mektubu neşretmişti.

Çok çeşitli ziyaretçiler gelirdi. Akşehir Palas Otelinde Urfalı iki kardeş gelmişti. Üstad bunların aşırı hürmetlerinden sıkıldı. Ağlayıp duruyorlardı. Bunlar Üstada çok fazla hürmet ediyorlardı. Bunların aşırı hürmetlerini kabul etmedi.

Kardeşim, şimdi hürmet zamanı değil, hizmet zamanıdır' diye ikaz etti.

Üstadı ziyaret ediyorlardı. Hafızlara hafızlığın ehemmiyetinden bahsediyordu:

Siz de hafızsınız biz de hafızız. Biz Kur'ân-ı Kerimin mânâsını, siz de lafzını muhafaza ediyorsunuz' diyordu.

Çok basit yiyeceklerle günlerini geçirirlerdi.

Trabzonlu imam ve aynı zamanda lokantacı olan zattan getirdiğimiz yemeklerden pek az yerdi. Düstur ve prensiplerini bozmazdı.

Şarklı bir zat gelmişti. Üstadla Kürtçe konuşmak istiyordu. Üstad,

Kardaşım, Türkçe konuş, bunlardan saklayacak bir şeyimiz yoktur. Hem ben Kürtçeyi unutmuşum' dedi.

Kürtler, İran'da, Suriye'de ve Türkiye'de vardırlar. Eğer onlar İslâm milliyetini esas alarak kabul ederlerse, ittihad-i İslâma sebep olacaklardır. Böylece, onlar bölücü bir unsur değil, bilakis ittihad-ı İslâma sebeb olurlar' dedi.

* * *

Üstadla Bakırköy taraflarında kırlara çıkmıştık. Orada Süleyman isminde Beyrutlu bir Hıristiyan, koşarak Üstada doğru geldi. Üstad, bu adamı reddetmedi, kabul etti. Biraz onunla sohbet ettiler. Adam ayrılırken Üstad kahve hediye etti. Sonra Üstad kahveyi bana verdi.

Üstadın bu Hıristiyan’la görüşmesinden çok sevindim ve şevke geldim. Namaz vakti girmişti. Elimi kulağıma atıp, cezbe ile ezan okumaya başladım. Ezan okurken çok bağırmışım. Üstad beni ikaz etti.

Keçeli! Ne bağırıyorsun böyle?' dedi.

Bakırköyden gelirken Muammer Topbaş'ın arabasındaydık. Arabada Musa Topbaş ve Mustafa Oruç da (Ramazanoğlu) vardı. O gün okunan mevlidi arabasının radyosundan dinleyerek takip ettik.

Bu mevlidin bahsi Nur Âleminin Bir Anahtarı isimli Risalede geçmektedir.

Bütün ilimleri elde ettiğini, okuduğunu söyledi. Yalnız organik kimyayı tam elde edemediğini ifade etti.

Enver Paşadan bahsetti. Onun Orta Asya'da şehid oluşunu iyi bir şekilde anlattı.

Ziyaretine gelen tıbbiyeli bir arkadaş, 'Ben namazımı kılıyorum, fakat ibadet esnasında kalbime fena şüpheler geliyor' deyince, Üstad da beni göstererek;

Bak buna! Felsefe tahsil ediyor, hiçbir şüphesi de yok. Bundan ders al, Nur'ları oku' diye ona nasihat etti.

"Evine dön"

Bafralı İhsan Efendi Emirdağ'da Üstadın ziyaretine gitmişti. Üstad,

Kardeşim ben seni genç zannediyordum. Sen ihtiyarmışsın. Dön git köyüne!... demiş.

Kendisi İstanbul'a gelmişti. Ali Fuat Başgil kendisinin sınıf arkadaşıymış. Merhum Başgil'e Risale-i Nur'lardan bahsetmiş. Başgil alâka ile dinlemiş.

Başgil, 'Madem Üstad sana köyüne dön demiş, sen hemen köyüne dön' diye İhsan Efendiye söylemiş. Bafralı İhsan Efendi, bir hafta sonra köyünde vefat etmiştir.

"İman hizmeti ve Kur'ân hizmeti"

İstanbul'da bir bayram günü Üstad, Gönenli Mehmed Efendinin evine bayramlaşmaya gitti. Gönenli evinde yoktu. Üstad, kapıdan selâm ve bir not bıraktı. Gönenli'ye hitaben,

"Kardeşim, siz olmasaydınız. Kur'ân hizmetini biz yapacaktık. Biz iman hizmetini yapıyoruz, siz de Kur'ân hizmetini yapıyorsunuz' diyordu."

Üstad Bediüzzaman'la ilgili bize bunları anlattı. Hatıralarının sonunu Muhsin Beyin şu içli ifadeleriyle bağlamak isterim:

Afyon'da mahkeme salonunda beklerken, Hazret-i Üstad bana yaslandı. O günü hiç unutamıyorum. Yirmi yıldır annemden, babamdan, vatanımdan, hepsinde de acı olan Üstadımdan ayrılıp buralara geldim.

"Üstadımla geçen günlerim hayatımın en mesut anlarıydı."

HÜSEYİN RAHMİ YANANLI

Hüseyin Rahmi Yananlı, 1930'da Gaziantep'in Kilis ilçesine bağlı Yananlı köyünde doğdu.

"Necip kardeşim"

Tarihini hatırlamıyorum, ama Üstadın ziyaretine gittiğimizde Sirkeci'de Ahşehir Palas Otelinde kalıyordu. İçeri girdiğimizde bizi ayakta karşıladı. Odanın ortasına kadar geldi, kucakladı bizi.

Bana 'Hüseyin kardeşim' diye hitap etti. Çok mültefit idi. Ben bu sırada Hukuk Fakültesinde talebe idim. Ziyaretine giderken, onun büyük bir zat olduğunu bilerek gidiyorduk tabii.

O sırada Necip Fazıl ile beraber çalışıyorduk. Bizim gittiğimizi işitince başladı Üstad aleyhinde konuşmaya. Ben de Said Nursî'nin evliya olduğunu söyledim. 'Biz ne evliyalar gördük' v.s. sözler söyledi. Ondan sonra da 'Beraber gidelim ziyaretine' dedi. Beraber gittik. Ancak beraber gittiklerimizden şimdi Necip Fazıl'dan başka kimseyi hatırlamıyorum. Necip Fazıl'a da, 'Necip kardeşim' diye hitap etti.

"Ziyaretinden dönüşümüzde vapurla Necip Fazıl'ın evine gidiyorduk. O yine Bediüzzaman aleyhinde konuşmaya başladı. Bazen de takdir eder gibi. Öylece evine vardık."

KEMAL BAŞTUĞ

1335'te Aksaray'a bağlı Helvadere köyünde doğdu. 1938'den beri İstanbul'da oturmaktadır. Çeşitli özel müesseselerde garsonluk yaptı. 1976'da emekli oldu.

Bediüzzaman'ı ilk defa 1952'de Gençlik Rehberi Mahkemesinde gördüm. Mahkeme salonu o kadar doldu ki, mahkeme işlemez oldu. Vazifeliler halkı çıkaramayınca Bediüzzaman'dan yardım istediler.

Bediüzzaman Said Nursî, 'Beni sevenler, dışarı çıksın' dedi ve ilave etti: 'Beni sevenler teker teker içeri gelsin.'

Salon doluncaya kadar girdiler. Mahkemede, yanında avukatlarından Abdurrahman Şeref Laç vardı.

Mahkemenin çıkışında Bediüzzaman Hazretlerinin yürüyerek gitmesi mümkün olmadığından bir arabaya bindirildi. Çünkü caddede mahşerî bir kalabalık vardı.

Daha sonra kendisini Sirkeci'de Akşehir Palas Otelinde ziyaret ettik. Ziyaretine gittiğimizde kapıda talebeleri bizi içeri almadılar. 'Şemseddin Efendi bizi gönderdi' dedik. Talebeleri kendisine haber verince, Hazret merdivenden 'Siz gelin' diye işaret etti.

Biz yanına girince, 'Ben sizi tanımıyorum, ancak Şemseddin Efendi ile tanışıklığımız var, onunla Denizli mahkemesinde beraberdik' dedi.

Son defa ise İstanbul'un fethinin 500. yıldönümü merasimleri sırasında görüştük.

Merasimleri seyretmek için Topkapı'ya gitmiştim. Ancak orada merasim bölüğünün Yedikule'ye gittiğini ve oradan da Fatih Camii avlusundan geçeceğini söylediler. Cami avlusunda resmî vazifeliler için yerler hazırlanmıştı. Biz de yaya olarak Topkapı'dan Fatih'e gittik. Bediüzzaman Hazretleri yolun ortasındaki ağaçlardan birine dayanmıştı. Yanımdaki arkadaşım İhsan'a dedim ki: 'Bu, Bediüzzaman Said Nursî değil mi?'

Evet' dedi. Biz hemen geri döndük. Selâm vererek, hürmetle elini öptük. Ayakta durmasına tahammül edemedim. Hemen koşup bir çayhaneden sandalye getirdim, oturması için kendisine ikram ettim.

Teşekkür etti, 'Camiye gidecektim. Mademki sandalye getirdin hatırın için oturacağım' dedi.

Biraz oturduktan sonra müsaade isteyerek 'Namaza gideceğim' dedi. Yanındaki adam koluna girdi. Hırka-i Şerif tarafına doğru yürümeye başladılar. Biz de arkasından gidiyorduk. Bu hal milletin nazarını celbetti. 'Bu zat kimdir?' Biz de, 'Said Nursî'dir' dedik.

Böylece kendisini takip eden binlerce kişi oldu. Hırka-i Şerif yanındaki camiye girdik. Namaz kılıp tekrar Fatih Camiinin önüne geldik. Müthiş bir kalabalık vardı. İçeri girmek için polis ve jandarmalar yol açıyordu. Böylece ben de içeri girdim. Herkes yerleşmiş oturuyordu. Bize de dört yer boşalttılar. Said Nursî Hazretleri ortada olduğu halde oturduk.

Minarelerde salâ okunuyordu. Bu sırada kendimden geçmişim. Uyandığımda, ilk işim sağımda oturan Bediüzzaman'a bakmak oldu. Sandalyesi boştu. Solumda oturan İhsan'a 'Nerede Hazret?' diye sordumsa da, o da bana aynı suali sordu.

"Nerede? Hâlâ o günden beri arıyor gözlerim, bulamıyor."

H. HAFIZ SELAHADDİN GÜNEY

1934 yılında Çanakkale'nin Lapseki ilçesinde doğdu. 1948-1950 arası hafızlığı bitirdi. 1951'de müezzin olarak vazifeye başladı. 1982'de emekli oldu.

"Bediüzzaman'a nasıl namaz kıldırdığımı hatırlamıyorum"

Bediüzzaman Said Nursî ile görüşmemiz 1952 senesinde olmuştu. O zaman yirmi yaşında ve Fındıklı Molla Çelebi Camiinde vazifeli idim. Bir gün, caminin önünde dururken biri bana, 'Bu gelen Bediüzzaman Said Nursî'dir' dedi. O zamana kadar kendisini hiç görmemiştim. İlk defa görüyordum.

Vakit öğle idi. Camiye girdi. Ben elini öpmek istedim öptürmedi. Sonradan öğrendim ki, hiç kimseye öptürmüyormuş. Cübbeyi kendisine giydirmek istedim. Giymedi ve bana, 'Sen burada vazifelisin, sen imamlığa geç' dedi.

Yanakları kırmızı, sakalları yoktu. O sırada hiç unutamıyorum. Heyecandan titriyordum, namazı nasıl kıldırdığımı hatırlamıyorum.

"Bir de mahkeme sırasında kendisini uzaktan görmek ve sesini işitmek nasip oldu. Erkenden gittiğimiz halde salon dolmuştu."

HALİL SIDKI ÖZTURAN

"Risale-i Nur'un her satırı bir Said'dir"

Eşref Edip Beyin çıkardığı Sebilürreşad'ın abonesiydim, devamlı okurdum. Raif Ogan Bey'in İslâm Dünyası'na aboneydim, onu da devamlı okurdum. Büyük Doğu'nun, Serdengeçti'nin hep abonesiydim. Bu İslâmî dergilerin vasıtasıyla Üstad Bediüzzaman Hazretlerine âşinalığımız vardı. Yine de sonbahar mevsiminin Eylül ayında İstanbul'a gelmiş, Bozkurt otelinde kalıyordum. Bu esnada Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin İstanbul'da olduğunu işitmiştim. Hemen kaldığı otele gittim. Otelciye çok rica ettim. Üstadı ziyarete geldiğimi söyledim. Otelci, 'Bu gece Nur Talebeleri Hazret-i Üstadı buradan alıp başka bir otele götürdüler, ama nereye götürdüklerini ben bilmiyorum' dedi.

Merak ve heyecanla soruşturma yaptım, ama kimse nereye götürüldüğünü bilmiyordu. Bunun üzerine hemen Sebilürreşad mecmuasının idarehanesine koştum. Rahmetli Eşref Edip Beyin ellerini öptüm. Zaten Sebilürreşad'ın abonesi olduğum için evvelden beri beni tanıyordu. Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin nerede olduğunu sordum. Rica ettim ve ziyaretine gitmek istediğimi söyledim. Merhum Eşref Edip Bey, Üstadın yerini söyleyerek yerini tarif etti. 'Oğlum, Üstadın kaldığı yer mahrem tutuluyor' dedi ve bana Fatih'teki Reşadiye Otelini söyleyerek, otelin yerini de tarif etti. 'Otelin on bir numaralı odasında kalıyor, rahatsız etmemek için gitmemek lazım' dedi. Çok teşekkür ederek, koşup Fatih'teki Reşadiye Otelini bularak üst kata çıktım.

Çok talebe vardı, hep ziyaret için gelmişlerdi, ama rahatsız' diye kimseyi bırakmıyorlardı. Ben tam on bir numaralı odanın kapısı önünde durdum. Orada bulunan Nur talebesine çok rica ettim, 'Görüşeceğim' dedim, itiraz etti. Ben, 'Üstad Hazretlerine bir söyleyin' dedim. 'Bir Diyarbakırlı müştakınız var, sizinle görüşmek istiyor' deyin. Gitti, Üstada haber verdi. Üstadın beni beklediğini söyledi.

Bunun üzerine hemen içeri girdim. Az sonra nur yüzlü, nurdan yapılmış bir zatla karşı karşıya gelmiştim. Somyasının üzerinde yatağında oturmuş,

zayıf mahif bir nur âbidesi. Hemen ellerine sarıldım. Doya doya öptüm. Beni yanına oturttu. Nereli olduğumu sordu. 'Diyarbakırlıyım' dedim.

Hazret-i Üstad, 'Ben Diyarbakırlıları çok severim, Cemil Paşalarda çok kalmıştım. Evladım ben şimdi çok rahatsızım. Beni ziyaret etmek isteyenler Risale-i Nur'ları okusunlar. Risale-i Nur'ların her satırı, bir Said'dir' dedi. Bu esnada elindeki bir bardakla süt içiyordu. Bardakta biraz süt vardı, kalan sütü bana verdi, benim içmemi söyledi. Ben de verdiği sütü içtim. Fazla rahatsız etmek istemediğimi söyleyerek hemen müsaade istedim. Tekrar mübarek ellerini öperek ayrıldım.

"Dışarıda Nur talebeleri bana yedi-sekiz tane Nur Risalelerinden verdiler. Ben artık Nur Üstaddan Nur Risalelerini alarak vatanıma, Diyarbakır'a bir kuş hafifliğinde uçarcasına döndüm."

MEHMET ŞEVKET EYGİ

Mehmet Şevket Eygi 1933'te doğdu. Galatasaray Lisesinden sonra Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. Yeni İstiklal, Bugün ve Büyük Gazete'yi çıkardı. Bedir yayınevinin sahibidir.

Mehmet Şevket Eygi, Üstadı ziyaretini ve Risale-i Nur hakkında kanaat ve tesbitlerini şöyle anlatıyor.

Sene 1952, Galatasaray Lisesinin son sınıfındayım. O tarihlerdeki Türkiye'nin siyasî, iktisadî, sosyal, kültürel manzarası bugünkünden çok başka. Cumhuriyet Halk Partisinin yirmi dört yıllık kâbuslu idaresi 1950'de sona ermiş; ama kafalar henüz fazla değişmemiş, birçok dinî konular hâlâ tabu. Galatasaray'ın son sınıfında belli başlı üç dindar genç var. Bunların başını Sandıklılı Said Mutlu çekiyor. Hayli uzun boylu, zayıf, sinirli ve heyecanlı bir genç. İkincisi bu fakir. Üçüncü arkadaşımız da Elbistanlı Ahmet. O zamanın İslâmî basınından Büyük Doğu'yu, Serdengeçti'yi, Sebilürreşad'ı, Hür Adam'ı, Komünizmle Mücadele'yi ve diğer mukaddesatçı ve milliyetçi neşriyatı takip ediyoruz.

Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur isimleri Müslüman cephede bir efsane gibi dilden dile dolaşıyor. Risale-i Nur'ların matbaada basılması yasak. Biri Isparta'da, ötekisi Kastamonu'da bulunan iki teksir makinası ile basılıyor Risâleler. Daha önceleri de el yazısıyla, İslâm harfleriyle çoğaltılıyormuş. Başlangıçta Üstad, (Bediüzzaman için bu ün kullanılırdı) Risâlelerin yeni frenk yazısıyla basılmasına müsaade etmemişti. Daha sonra, İslâm yazısını bilmeyen genç nesillerin istifade edebilmesi için müsaade verdi.

Galatasaray'a Risale-i Nur'ları ilk getiren rahmetli Said Mutlu olmuştur. (1966'da Sandıklı'da bir cinayete kurban gitmiştir) Teksirle basılan Risalelerin bazıları hayli büyük ebattaydı. Bunları, kitaplarımızı ve defterleri koyduğumuz sıraların gözlerinde muhafaza etmek tehlikeli ve netameli olacağından, en emin yer olarak öğretmen kürsüsünün çekmecesine koymuştuk. Kürsüdeki bu çekmeceyi hiçbir öğretmen sahiplenmezdi. Risâleleri zaman zaman oradan çıkartır, okurduk.

"Üstadı ziyaret eden üç Galatasaraylı"

Bir gün Said heyecanla geldi ve 'Üstad Bediüzzaman, aleyhinde açılan bir dâvâda bulunmak üzere İstanbul'a gelmiş; Sirkeci'de bir otelde kalıyormuş, ziyaretine gidelim' dedi.

Ben ve Ahmet, 'Olur' dedik. Bu ziyareti bir Cumartesi mi, Pazar günü mü yaptık hatırlamıyorum. Kararlaştırılan gün, güzelce giyindik ve Sirkeci'nin yolunu tuttuk. Hocapaşa Maliye Şubesinin bitişiğindeki çıkmaz sokakta Ahşehir Palas adlı otele girdik. Bu otel 1980'li yılların ortalarına kadar duruyordu. Sonra yıktılar ve yerine han yaptılar.

Üstad otelin en üst katında küçük bir odada kalmaktaydı. Karşısında diğer küçük odada hizmetini gören kimseler vardı. Bunlardan Ziya adında, saçları biraz uzunca bir genci hâlâ hatırlıyorum. O tarihte Teknik Üniversitede okuyan Muhsin Alev de Üstadın yakın hizmetkârları içindeydi. Zaten, kendisinin İstanbul'a mahkemeye gelmesine sebep olan hâdise, Muhsin'in Gençlik Rehberi'ni matbaada bastırması olmuştu.

Bediüzzaman'ın kaldığı küçük odaya girdik. Burası basık tavanlı, küçük pencereli bir yerdi. Üstad karyolasına bağdaş kurmuştu. Başında, renkli bir kumaştan (yanılmıyorsam kaşkol gibi bir şeyden) sarılmış bir sarık vardı. Duvarda kavukluk gibi bir rafta, bakalitten küçük bir radyo vardı. Galiba başka bir eşya da yoktu. Yerdeki yaygıya çöküp oturduk.

Üstad Türkçeyi Şark şivesiyle konuşuyordu. Zaten o tarihlerde Türkiye'nin birçok bölgelerinde Türkçenin ayrı şiveleri vardı. Bizim Galatasaray talebesi olduğumuza sevindi. Nasihatâmiz bir konuşma yaptı. Bilhassa Bolşeviklik tehlikesinin üzerinde çok durdu.

O zamanın Türkiye'sinde komünizm bu kadar yaygın değildi. Hattâ hiç yaygın değildi. Bilemediğiniz, birkaç bin ütopyacı Marksist vardı. Üstadın, komünizmin ileride Türkiye'nin başına belâ olacağını sezmesi gerçekten büyük bir uzak görüşlülük, bir kerametti.

Ziyaretimizin sonuna gelmiştik. Bediüzzaman Hazretleri üçümüze, 'Bu konuştuklarım bir ders mahiyetindedir. Siz bundan böyle benim talebem oldunuz' dedi. Elini öpüp izin aldık ve ayrıldık.

Aslında, bir İslâm büyüğü ve Kur'ân hâdimi olan Bediüzzaman'ı seven, ona saygı duyan, eserlerini benimseyen her Müslüman bir Risale-i Nur talebesidir. Elbette her hareketin, her meşrebin bir hiyerarşisi vardı. Nurculuğun da has talebeleri, işleri çekip çeviren, hizmetleri yürüten elemanları vardır. Ama, Risale-i Nur çok geniş bir dairedir. Ortada ve

kenarda olan Bediüzzaman ve Risale-i Nur muhiblerini de talebe olarak kabul etmek gerekir.

"İki küçük teksir makinesinin yaptığı fütûhat"

Şu sözlerimle bazılarına dolaylı yoldan da olsa bir gerçeği hatırlatmak isterim: Bediüzzaman bana ve arkadaşlarıma, 'Ziyaretime geldiniz, dersimi dinlediniz, talebem oldunuz' demiştir. Ben de bütün gazetecilik ve yayıncılık hayatımda Risale-i Nur'ların müdafaasını yapmış, mağdur ve mazlum Nurcuları savunmuş bir kimse olmuşumdur. Bundan ancak şeref duyarım. Bununla iftihar ederim.

Allah'ın bir kuluna verdiği en büyük nimet muhakkak ki, iman ve İslâm nimetidir. Bu nimete nailiyetimden dolayı ne kadar şükür, hamd ve sena etsem azdır. Bu Allah vergisi iman ve İslâm nimetini kişide kuvvetlendiren, devamına sebep olan şeylerden biri de ehlullahın nazarıdır.

Bu fakir, ömrümün çeşitli zamanlarında ehlullahtan, mazanne-i kiramdan birtakım muhterem şahsiyetlerin nazarlarıyla şereflendim, sohbetlerinden istifade ettim. Bunlardan biri de, yukarıda anlattığım Bediüzzaman Hazretleriyle görüşmemizdir.

Bediüzzaman gerçekten çok müstesna bir şahsiyettir. İmkânların kıtlığı ve neticenin azameti göz önünde tutulursa, bu husus hemen anlaşılır. O, iğne ile kuyu değil, koskoca bir deniz kazmaya muvaffak olmuştur. Onun iman, İslâm, Kur'ân, Şeriat ve ümmet-i Muhammed'e yaptığı hizmetler, hangi meşrepten olursa olsun bütün Müslümanların hayran ve minnettar bırakacak mahiyettedir.

Üstadın özeliklerinden en önemlisi, bence, onun bütün bu hizmetleri parasız pulsuz başarmasıdır. Kimseden, hizmet için bile para istemezdi; istenilmeden getirilse, teklif edilse de kabul etmezdi. Elle çevrilen, mumlu kağıtla çalışan iki külüstür teksir makinesi ile harika ve muazzam hizmetler yapılmıştır.

İhlâs, istikamet, ittihad, feragat, mürüvvet, sabır sahibi Bediüzzaman ve talebelerine İlâhî tevfik rehber oluyor, mânevî fütuhat kapıları açılıyordu. Emin olunuz, o kahramanlık devrinin iki küçük teksir makinesinin yaptığı fütuhatı bugün kos koca ve ofset rotatifleri yapamıyor.

Risale-i Nur hareketinin temel prensiplerinden biri, belki birincisi ihlâstır. Uyduruk Türkçede karşılığı bile bulunamayan bu büyük kelime, bir sırlar

hazinesidir. Nitekim Rab Teâla Hazretleri, kudsî bir hadiste şöyle haber vermiyor mu?

İhlâs Benim sırlarımdan bir sırdır ki, Ben onu sevdiğim kulumun kalbine koyarım.'

Mü'minin ihlâsı öyle bir silâhtır ki, bunun mânevî kuvveti karşısında hiçbir kuvvet direnemez. İhlâs sadece dille söylenip tekrarlanmakla gerçekleşmez. Esbabına tevessül etmek, şartlarını yerine getirmek, zedelenmesine mani olmak gerekir. Kardeşler arasında dargınlık, hizipleşmenin, benliğin, aleyhte konuşmanın, ayrılık gayrılığın olduğu yerde ihlâs mı kalır? İhlâs gidince de hizmetler sönükleşir, fütuhat rüzgârları kesilir.

"Bediüzzaman Hazretleri, Risale-i Nur talebeleri içinde tam bir birlik ve beraberlik olmasına son derece önem verirlerdi. En ufak bir rekabete, hodgâmlığa, dargınlığa, münazaaya müsamaha etmezlerdi."

Mehmet Şevket Eygi, Üstadı ziyaretini ve Risale-i Nur hakkında kanaat ve tesbitlerini şöyle anlatıyor.

Sene 1952, Galatasaray Lisesinin son sınıfındayım. O tarihlerdeki Türkiye'nin siyasî, iktisadî, sosyal, kültürel manzarası bugünkünden çok başka. Cumhuriyet Halk Partisinin yirmi dört yıllık kâbuslu idaresi 1950'de sona ermiş; ama kafalar henüz fazla değişmemiş, birçok dinî konular hâlâ tabu. Galatasaray'ın son sınıfında belli başlı üç dindar genç var. Bunların başını Sandıklılı Said Mutlu çekiyor. Hayli uzun boylu, zayıf, sinirli ve heyecanlı bir genç. İkincisi bu fakir. Üçüncü arkadaşımız da Elbistanlı Ahmet. O zamanın İslâmî basınından Büyük Doğu'yu, Serdengeçti'yi, Sebilürreşad'ı, Hür Adam'ı, Komünizmle Mücadele'yi ve diğer mukaddesatçı ve milliyetçi neşriyatı takip ediyoruz.

Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur isimleri Müslüman cephede bir efsane gibi dilden dile dolaşıyor. Risale-i Nur'ların matbaada basılması yasak. Biri Isparta'da, ötekisi Kastamonu'da bulunan iki teksir makinası ile basılıyor Risâleler. Daha önceleri de el yazısıyla, İslâm harfleriyle çoğaltılıyormuş. Başlangıçta Üstad, (Bediüzzaman için bu ün kullanılırdı) Risâlelerin yeni frenk yazısıyla basılmasına müsaade etmemişti. Daha sonra, İslâm yazısını bilmeyen genç nesillerin istifade edebilmesi için müsaade verdi.

Galatasaray'a Risale-i Nur'ları ilk getiren rahmetli Said Mutlu olmuştur. (1966'da Sandıklı'da bir cinayete kurban gitmiştir) Teksirle basılan Risalelerin bazıları hayli büyük ebattaydı. Bunları, kitaplarımızı ve defterleri koyduğumuz sıraların gözlerinde muhafaza etmek tehlikeli ve netameli olacağından, en emin yer olarak öğretmen kürsüsünün çekmecesine koymuştuk. Kürsüdeki bu çekmeceyi hiçbir öğretmen sahiplenmezdi. Risâleleri zaman zaman oradan çıkartır, okurduk.

"Üstadı ziyaret eden üç Galatasaraylı"

Bir gün Said heyecanla geldi ve 'Üstad Bediüzzaman, aleyhinde açılan bir dâvâda bulunmak üzere İstanbul'a gelmiş; Sirkeci'de bir otelde kalıyormuş, ziyaretine gidelim' dedi.

Ben ve Ahmet, 'Olur' dedik. Bu ziyareti bir Cumartesi mi, Pazar günü mü yaptık hatırlamıyorum. Kararlaştırılan gün, güzelce giyindik ve Sirkeci'nin yolunu tuttuk. Hocapaşa Maliye Şubesinin bitişiğindeki çıkmaz sokakta Ahşehir Palas adlı otele girdik. Bu otel 1980'li yılların ortalarına kadar duruyordu. Sonra yıktılar ve yerine han yaptılar.

Üstad otelin en üst katında küçük bir odada kalmaktaydı. Karşısında diğer küçük odada hizmetini gören kimseler vardı. Bunlardan Ziya adında, saçları biraz uzunca bir genci hâlâ hatırlıyorum. O tarihte Teknik Üniversitede okuyan Muhsin Alev de Üstadın yakın hizmetkârları içindeydi. Zaten, kendisinin İstanbul'a mahkemeye gelmesine sebep olan hâdise, Muhsin'in Gençlik Rehberi'ni matbaada bastırması olmuştu.

Bediüzzaman'ın kaldığı küçük odaya girdik. Burası basık tavanlı, küçük pencereli bir yerdi. Üstad karyolasına bağdaş kurmuştu. Başında, renkli bir kumaştan (yanılmıyorsam kaşkol gibi bir şeyden) sarılmış bir sarık vardı. Duvarda kavukluk gibi bir rafta, bakalitten küçük bir radyo vardı. Galiba başka bir eşya da yoktu. Yerdeki yaygıya çöküp oturduk.

Üstad Türkçeyi Şark şivesiyle konuşuyordu. Zaten o tarihlerde Türkiye'nin birçok bölgelerinde Türkçenin ayrı şiveleri vardı. Bizim Galatasaray talebesi olduğumuza sevindi. Nasihatâmiz bir konuşma yaptı. Bilhassa Bolşeviklik tehlikesinin üzerinde çok durdu.

O zamanın Türkiye'sinde komünizm bu kadar yaygın değildi. Hattâ hiç yaygın değildi. Bilemediğiniz, birkaç bin ütopyacı Marksist vardı. Üstadın, komünizmin ileride Türkiye'nin başına belâ olacağını sezmesi gerçekten büyük bir uzak görüşlülük, bir kerametti.

Ziyaretimizin sonuna gelmiştik. Bediüzzaman Hazretleri üçümüze, 'Bu konuştuklarım bir ders mahiyetindedir. Siz bundan böyle benim talebem oldunuz' dedi. Elini öpüp izin aldık ve ayrıldık.

Aslında, bir İslâm büyüğü ve Kur'ân hâdimi olan Bediüzzaman'ı seven, ona saygı duyan, eserlerini benimseyen her Müslüman bir Risale-i Nur talebesidir. Elbette her hareketin, her meşrebin bir hiyerarşisi vardı. Nurculuğun da has talebeleri, işleri çekip çeviren, hizmetleri yürüten elemanları vardır. Ama, Risale-i Nur çok geniş bir dairedir. Ortada ve kenarda olan Bediüzzaman ve Risale-i Nur muhiblerini de talebe olarak kabul etmek gerekir.

"İki küçük teksir makinesinin yaptığı fütûhat"

Şu sözlerimle bazılarına dolaylı yoldan da olsa bir gerçeği hatırlatmak isterim: Bediüzzaman bana ve arkadaşlarıma, 'Ziyaretime geldiniz, dersimi dinlediniz, talebem oldunuz' demiştir. Ben de bütün gazetecilik ve yayıncılık hayatımda Risale-i Nur'ların müdafaasını yapmış, mağdur ve mazlum Nurcuları savunmuş bir kimse olmuşumdur. Bundan ancak şeref duyarım. Bununla iftihar ederim.

Allah'ın bir kuluna verdiği en büyük nimet muhakkak ki, iman ve İslâm nimetidir. Bu nimete nailiyetimden dolayı ne kadar şükür, hamd ve sena etsem azdır. Bu Allah vergisi iman ve İslâm nimetini kişide kuvvetlendiren, devamına sebep olan şeylerden biri de ehlullahın nazarıdır.

Bu fakir, ömrümün çeşitli zamanlarında ehlullahtan, mazanne-i kiramdan birtakım muhterem şahsiyetlerin nazarlarıyla şereflendim, sohbetlerinden istifade ettim. Bunlardan biri de, yukarıda anlattığım Bediüzzaman Hazretleriyle görüşmemizdir.

Bediüzzaman gerçekten çok müstesna bir şahsiyettir. İmkânların kıtlığı ve neticenin azameti göz önünde tutulursa, bu husus hemen anlaşılır. O, iğne ile kuyu değil, koskoca bir deniz kazmaya muvaffak olmuştur. Onun iman, İslâm, Kur'ân, Şeriat ve ümmet-i Muhammed'e yaptığı hizmetler, hangi meşrepten olursa olsun bütün Müslümanların hayran ve minnettar bırakacak mahiyettedir.

Üstadın özeliklerinden en önemlisi, bence, onun bütün bu hizmetleri parasız pulsuz başarmasıdır. Kimseden, hizmet için bile para istemezdi; istenilmeden getirilse, teklif edilse de kabul etmezdi. Elle çevrilen, mumlu

kağıtla çalışan iki külüstür teksir makinesi ile harika ve muazzam hizmetler yapılmıştır.

İhlâs, istikamet, ittihad, feragat, mürüvvet, sabır sahibi Bediüzzaman ve talebelerine İlâhî tevfik rehber oluyor, mânevî fütuhat kapıları açılıyordu. Emin olunuz, o kahramanlık devrinin iki küçük teksir makinesinin yaptığı fütuhatı bugün kos koca ve ofset rotatifleri yapamıyor.

Risale-i Nur hareketinin temel prensiplerinden biri, belki birincisi ihlâstır. Uyduruk Türkçede karşılığı bile bulunamayan bu büyük kelime, bir sırlar hazinesidir. Nitekim Rab Teâla Hazretleri, kudsî bir hadiste şöyle haber vermiyor mu?

İhlâs Benim sırlarımdan bir sırdır ki, Ben onu sevdiğim kulumun kalbine koyarım.'

Mü'minin ihlâsı öyle bir silâhtır ki, bunun mânevî kuvveti karşısında hiçbir kuvvet direnemez. İhlâs sadece dille söylenip tekrarlanmakla gerçekleşmez. Esbabına tevessül etmek, şartlarını yerine getirmek, zedelenmesine mani olmak gerekir. Kardeşler arasında dargınlık, hizipleşmenin, benliğin, aleyhte konuşmanın, ayrılık gayrılığın olduğu yerde ihlâs mı kalır? İhlâs gidince de hizmetler sönükleşir, fütuhat rüzgârları kesilir.

"Bediüzzaman Hazretleri, Risale-i Nur talebeleri içinde tam bir birlik ve beraberlik olmasına son derece önem verirlerdi. En ufak bir rekabete, hodgâmlığa, dargınlığa, münazaaya müsamaha etmezlerdi."

MUSTAFA GÜLEÇ

Mustafa Güleç 10 Ocak 1933'te Bursa İnegöl'ün Yenice Müslüm köyünde doğdu. 7 Ocak 1989'da İstanbul'da vefat etti.

Üstadı ilk olarak ne zaman görmüştünüz?

İlk gördüğüm 1952'deydi. Bir kaç sefer gördüm. Son İstanbul'a gelişinde de ziyaret edip ellerini öpme saadetine erdim, dualarını aldım.

Üstad İstanbul'a geldiğinde, Gönenli Mehmet Efendi kendisine bir ev bulmayı söylemiş, 'Bir ev bulalım, Üstadım' demiş.

Üstad da ağabeyim Mehmet Fırıncı'yı kastederek, 'Ben söyledim Muhammed'e, o evi tedarik edecek' demiş. Böylece Üstadı bizim evde üç ay misafir ettik. Ve her seferinde yemeği götürüldüğünde, yemek tepsisine parasını bırakırdı. Güya bizde misafir kalıyordu Üstad, ama parasını da veriyordu.

Bir gün ben Üstadı görmeyi arzu ettim. Mehmet Ağabeyime söyledim. O da, 'İsmail Ağa Camiinin kapısının iç tarafında bekle' dedi. Cuma günüydü. Üstad Hazretleri geldi, İsmail Ağa Camiini geçti. İleride bir dolmuş durağı vardı. Orada bir taksiye bindi. Ben de taksiye doğru yürümüş bulundum. 'Bir selâm vereyim' dedim. Üstad da bana selâm verdi ve bir el işaretiyle 'Gel buraya' dedi.

Üstad sizi nereden tanıdı da arabaya çağırdı?

Bana kendisi sordu. Ben de cama doğru yürümüştüm, 'Sen kimsin?' dedi.

Mehmed'in kardeşiyim, Mehmed Fırıncı'nın.'

Üstad tanıyamadı. Tekrar sordu. Ben yine 'Mehmed'in kardeşiyim' deyince soruyu yine tekrarladı. Yanındaki talebelerinden birisi, Abdulmuhsin olacaktı. 'Bu Muhammed'in kardeşi Üstadım' dedi.

Üstad, Ağabeyime 'Muhammed' dermiş, 'Mehmed ' demezmiş. Ve ondan sonra Üstad, 'Gel' dedi.

Çok kalabalık oldu Üstadım, binmeyeyim' dedim.

Dolmuşta beş kişi vardı. Yani doluydu. Bir de ben altı olacak, sıkışacaklar diye binmek istemedim. Üstad celâlli bir şekilde, 'Gel buraya'

dedi. Ve bindim. Ben elini öpünce o da benim boynuma sarıldı. Böylece gönüllerin fatihi Üstad Said Nursî bizi de gönlüne aldı, bağrına bastı.

"Üstad babamı bekliyormuş"

Beyazıt Camiine gittik ve namaz kıldık. Orada talebelerden ikisi ayrıldı, biz tekrar dolmuşa bindik. Fatih-Çarşamba'ya doğru gideceğiz. Bir hayli bekledik. Cuma günü o saatte dolmuş bulmak imkânsızdı. Dolmuşta bir kişilik yer var, fakat binen kimse yoktu. Ben dedim: 'Devam etsin, bir kişilik ücreti veririz.'

Üstad, 'Hayır olmaz!' dedi.

Üstad böyle deyince, tabii ben bir şey diyemedim.15-20 dakika kadar bekledik. Şoför devamlı 'Çarşamba! Çarşamba!' diye bağırıyordu. Nihayet baktım, ileride merhum babam Ahmed Naci Güleç geliyor.

Üstadın kerameti işte! Zaten uzun ve bereketli ömrü hep hârikalarla geçmişti. İşte yine bir keramet göstermişti.

"O gün Üstad ayrılacakmış. Yani ertesi sabah gidecekmiş. İşte böyle, nurlu Üstadın elini öpmüş ve nurlu simasını yakından görmüştük. Aynı dolmuşta beraber Fatih-Çarşamba'ya kadar yolculuk etmiştik. İnşaallah Hazret-i Üstad ebedî âlemde de bizleri yalnız bırakmaz, yanına alır."

HÜSEYİN CAHİT PAYAZAĞA

Hüseyin Cahit Payazağa 1926'da Bitlis'te doğdu.

Üstad Hazretleri Fatih-Çarşamba'da ahşap bir evde kalıyordu. Biz beş arkadaş birlikte ziyaretine varmıştık. Yanında bulunan Muhsin Alev vasıtasıyla isimlerimizi ve babalarımızın isimlerini sordu. Ellerini öptük, hatırlarımızı sordu.

Çok derin düşünceli ve mütefekkir bir insan olduğu her halinden anlaşılıyordu. Bizimle birlikte Malatyalı Mustafa Derya Ağabeyimiz de vardı. Kendisi Üstad Hazretlerinden Kürtçe bir şeyler sordu. Hazret kızdı ve Türkçe konuştu, o ne söylediyse Üstad Hazretleri hep Türkçe cevaplar verdi.

"Ben öyle ufak şeylerle uğraşamıyorum"

O günlerde Ahmet Emin Yalman'a suikast davası vardı. Ben de Üstaddan bunları sordum. Kendileri ise, 'Ben böyle ufak şeylerle uğraşmıyorum, böyle şeylere ben tenezzül etmiyorum' şeklinde cevaplar verdi. O zaman yanında Avukat Mihri Helav vardı. O günlerde bir başkomiseri kendisini takip için vermişlerdi.

Oturdukların evin karşısında bakkal Mehmed Efendi vardı, çok muhterem ve dini bütün bir insandı. Başkomiser onun önünde oturuyor ve devamlı Hazretin evini gözetliyordu. Kimin girip çıktığını takip ediyordu. Karşısında yine bizim Millet Partisi vardı. Biz de partiden görüyorduk. Sabahlara kadar ışık yanıyordu. Geceleri namaz kılıyor ve hep ibadet ediyordu. Cuma günleri ise Yavuz Selim Camiine namaza geliyordu. Yolda kenarlardan gidiyordu. Camide arkalarda oturuyordu, orada namazını kılıyordu. Devamlı peşinde polis takip ediyordu.

Ziyaretlerine gittiğimde, 'Evladım, ziyaretime geliyorsunuz, benim sizlere zararım olur, görüyorsunuz devamlı polisler takip ediyor' diyordu.

Bizler, bir ara takip eden polisleri dövmeyi plânlamıştık.

Çarşamba'ya zaman, zaman bir araba gelip Üstadı alıyor ve gezdirmeye götürüyordu. Eyüp Sultan'a Cumaya gidiyor, boğaza gezmeye gidiyordu. Ben o zamanlardı Fethiye Semt Ocağı başkanıydım.

Ramazan günü, sahura kadar bekleyen bir adam gelmişti. Meğer kendileri Adalar imamıymış. Bu zat da Kastamonu'dan Üstad Hazretlerini tanırmış, oradaki hârika kerametli hallerini bizlere anlatmıştı.

"Bir Rumun itirafı"

Çarşamba'da Rum teb'alı bir gayrimüslüm bakkal vardı. Üstad Hazretleri o adamdan alışveriş yapardı. O Rum bakkal Üstadı yüz metre öteden görse, hürmeten hemen ayağa kalkıyordu.

Ben, Dimitros adındaki bu adama sordum: 'Bu zata neden bu kadar hürmet ediyorsun?'

Siz' dedi, 'bu zatı tanımıyormusunuz. Eğer bu zat Yunanıstan'da olsa kendisine altından ev yaptırırlar.'

Üstad Hazretleri bu Rumdan beyaz peynir alıyordu. Kesesinden çıkarıp parasını veriyor, 'Helal et' diyordu.

Fethin 500. yılı için büyük hazırlıklar yapılmıştı. Fetih için kesilen kurban etinden Üstad Hazretlerine de götürmüştük. Üstad Hazretlerinin Ayasofya'ya gidip orada namaz kılacağı söyleniyordu. Bu söylentiden polisler çok telaşlanıyorlardı.

O törenlerin rozetlerinden ben de hâlâ bulunur.

"Hazret-i Üstadı bizlere verin"

Demokratlar, Halk Partisinden çok korkuyorlardı. Adnan Menderes iyi bir insandı, fakat Celal Bayar katıydı. Menderes'le Bayar, Pakistan'da Karaçi'ye gittiklerinde, Pakistan Maarif Vekili Ali Ekber Şah onlardan, 'Hazret nasıldır?' diye Bediüzzaman Hazretlerini sormuştu. Pakistanlılar Üstad Hazretlerini çok seviyor ve Pakistan'a gelmesi için davet ediyorlardı.

Pakistan hükümeti, 'Hazret-i Üstadı bizlere verin, ülkemize gönderin' diyorlardı.

Zannediyorum Üstad Bediüzzaman Hazretleri kendileri, hep Türkiye'yi istiyor, başka yere gitmek istemiyordu. Bizim milletimizi çok seviyordu. Bir de tahmin ediyorum, nereye gitse, Türkiye'den daha büyük hürmet ve alâka görürdü.

Zalim ihtilalciler, merhumun mezarını bile bir gece vakti kırıp, naaşını kaçırmışlardı. Ama bugün görüyoruz, Nur Risaleleri kaç dile çevrilmiş, her yerde serbestçe satılmaktadır. Neden, bu mübarek Üstadla bu kadar uğraştılar?

"Onunla uğraştıkça, Risale-i Nur'lar bütün dünyaya yayıldı."

İSMAİL DAYI

Bir dönem Balıkesir Milletvekili olan Dayı, Yağmur yayınevi'nin de sahibidir. 1952'de bir tıp talabesiyken, arkadaşı eczacı Said Mutlu ile birlikte Üstadı Akşehir Palas Otelinde ziyaret edip dualarını almıştı.

1952'de Üstad Bediüzzaman Hazretlerini Sirkeci'deki Akşehir Palas Otelinde bir grup üniversiteli arkadaşla birlikte ziyaret edip, ellerini öpüp dualarını almıştık. O zaman Ağır Cezada Nefi Demirlioğlu Beyin riyaset ettiği bir dâvâsı devam ediyordu. Bizler muhtelif fakültelerdendik; hukuk, iktisat, ve çoğunluğu tıbbiyendendik. Ziyaretimiz sırasında bize şunu söylemişti:

Ben en çok öğretmenleri severim, sonra da doktorları severim. Çünkü insanların kalbine giriş evvelâ muallimlerle, sonra da maneviyatı tam, hâzık ve imanlı doktorlar sayesinde olur' Üstadın bu sözleri şahsen bana çok tesir etmişti. Bu sözü çok kıymetli buluyorum.

Yatakta bağdaş kurup oturur bir vaziyetteydi. Her zamanki gibi başında sarığı, sırtında cübbesiyle oturuyordu. O sırada kendisine sevgi besleyen bir aşçı her gün üç öğün yemek gönderiyordu. Buna teşekkür ediyor ve 'Kabul etmem' diyordu. Aşçının ısrarı üzerine, Üstad, 'Bu yemekleri bekleyen polislere verin, çünkü onlar zahmet çekiyor' diyordu. Kendisi yumurta, peynir ve zeytin gibi çok basit gıdalar yiyordu.

Üstad Bediüzzaman Hazretlerini ikinci defa olarak 1953 yılında, İstanbul'un fethinin 500. yıldönümünde, Beyazıt'taki Marmara Otelinde rahmetli eczacı Said Mutlu ile birlikte ziyaret etmiştik. O zamanlar ben tıptaydım, Said Mutlu da eczacılık fakültesinde okuyordu.

Üstad, Marmara Otelinin ikinci katında, sol bloktaydı. O zamanlar Said'in evlenme meselesi vardı. Üstad, Said'in evlenme meselesine nereden muttalî olmuştu, onu bilemiyorum. Said Mutlu'ya hitaben, 'Şimdi evlenmeyin, evlenmenizi biraz tehir edin. Biraz ilme ve dine hizmet edin. Yaşınız hele otuz beşe gelsin, evlenmeyi o zaman düşünürsünüz' diye buyurmuştu. Bu söz hafızamda yer etmişti. Bu ziyaretten bir hayli zaman sonra, Sandıklı'da Said Mutlu'yu vurarak öldürmüşlerdi. Orada eczacılık yapıyordu. Kendisin ilme ve İslâmı hizmetlere vermişti. Daha önceleri

birkaç defa evlenmeye teşebbüs etmişti, ama evlenememişti. Tam otuz beş yaşında vefat ettiği zaman, Üstadın sözlerin düşünmüştüm. Sandıklı'da eczacılık yaparken yanındaki kalfası zimmetine çok para geçirmiş, tesbit edilip mahkûm olunca, Said Mutlu'yu vurmuşlardı. Katillerini idama mahkûm etmişlerdi; sonra idam oldu mu, affa mı uğradı bilmiyorum.

"Marmara'da Üstadı ziyaretten yıllar sonra, Said Mutlu'nun otuz beş yaşının içindeyken bir cinayete kurban giderek vefat etmesi üzerine Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin bu yıllar evvelki sözlerindeki kerameti düşünmüştüm."

AVNİ TOKTOR

Emekli Yarbay Toktor 1924'de Emirdağ'da doğdu. Babası Rüştiye öğretmeni Ali Vehbi Beydi. Birinci Dünya ve İstiklâl Harblerinde gönüllü olarak çarpıştı. Cumhuriyetten sonra ilk mektep muallimi olarak çalıştı.

Avni Toktor birçok vilâyetlerde vazifede bulundu. Mahmudiye Askerlik Şubesinden yarbay olarak emekli oldu.

1952 yılına kadar Bediüzzaman hakkında kulaktan dolma bilgim vardı. Bu bilgiler de matbuatta aleyhinde yapılan neşriyattan ibaretti.

İlk defa Serdengeçti mecmuasında müsbet bir yazı okumuştum. Serdengeçti, Bediüzzaman Rusya'da esaretteyken vuku bulan bir hâdiseyi anlatıyordu. Buna göre; Rusların Kafkas Cephesi Başkumandanı Nikola Nikolaviç esirler kampını gezerken, bütün esirler generale karşı hürmeten ayağa kalktıkları halde, Bediüzzaman yerinden bile kıpırdamaz. Bunun sebebini soran generale, 'Bir mü'min bir kâfire kıyam edemez' diye cevap verir. Rus generali de, 'Bu hareketiniz Rus ordusuna ve dolayısıyla milletime hakarettir' der. İdam tehdidi ile karşılaşan Bediüzzaman'ın, 'Sizin hakkımda vereceğiniz idam kararı, benim ebedî âleme intikal ve Peygamberime kavuşmak için bir pasaport hükmündedir' demesi, bu kahramanca hareket, İslâmî şecaat bakımından zihnimde yer etmişti. Bu cesaretten zaman zaman şüphe ediyordum. Sonra bu durumu pederime sormuştum. Aldığım müsbet cevap üzerine, bende bu zata karşı bir muhabbet ve görüşme arzusu belirmişti.

Büyük Doğu mecmuasını her hafta okurdum. 3 Şubat 1952'de Necip Fazıl Kısakürek'i ziyarete gitmiştim. Sabahın erken saatlerinde Kadıköy'de ikamet ettiği evine varmıştım. Kapıyı çaldım açtı, beraberce yukarıya çıktık. Az sonra kapının önündü duran taksiyi işaret ederek binmemi söyledi. Beraberce Kadıköy'e gittik ve iskelede duran vapura bindik. Vapurda bana Bediüzzaman'ı ziyarete gideceğimizi, bir gün evvel randevu aldığını söyledi.

"Necip Fazıl'ın sözleri"

Vapurda bana bu zat hakkında bilgim olup olmadığını sordu. Ben de bilgim olmadığını ifade ettim. Necip Fazıl, halkımızın birçok âlimler

hakkında mübalâğalı şeyler anlattıklarını, veli olmayan insanlara veli nazarıyla baktıklarını söyleyerek Bediüzzaman'dan da bahsetti. Bediüzzaman'ın da bir âlim olduğunu söyledi, fakat, 'Kendini beğenmişin birisidir' diye ilâve etti. Eserlerini okumadığını fakat okuyacağını da belirtti.

Yolculuğumuz ve sohbetimiz devam ederken, tekrar sordu; 'Had'leri biliyor musun?' Sorunun cevabını beklemeden kendisi izah etmeye başladı.'Peygamberler insanların en mümtaz ve en müstesna şahsiyetleridirler. Onlar için ne kadar senakâr sözler söylesek yine de hürmetimizi ifade etmekten âciz kalırız. Yalnız onlara ulûhiyet verecek olursak 'had'di tecavüz etmiş oluruz. Velilik de vardır. Veliler büyük insanlardır. Onlar için de her türlü hizmeti ifa edebiliriz. Ama onlara peygamber diyecek olursak küfre düşeriz. Allah'ın mü'min kullarına da hürmet ve tazim duygularımızı söyleyebiliriz, ama onlara da veli dersek 'had'di aşmış oluruz.'

Bu minval üzere devam eden sohbet Sirkeci İskelesinde sona ermişti. İskeleye çıktığımızda o zaman hukuk tahsili yapan Hüseyin Yananlı'yı bekler bulmuştuk. Hep birlikte bir taksiye binerek Akşehir Otelinin önüne geldik. Etrafta polisler vardı. İçeri girerken hüviyetlerimiz kontrol edildi.

Otelin dördüncü katına çıktığımızda Bediüzzaman Hazretleri bizi kapıda ve ayakta karşıladı. Girişte Necip Fazıl selâm vermişti. Bediüzzaman Hazretleri daha selâmı almadan, kendisine has Şark şivesiyle,

"Ben kendimi kendime beğendirmemişem"

Necip Fazıl Bey kardaşım, ben kendimi kendime beğendirmemişem!' demişti.

Bu sözler bende bir anda irkinti yaptı. Bu sözlerden doğrudan doğruya gemide Necip Fazıl'ın konuşmasına bir cevap teşkil ediyordu. Kendisi yatağına, biz de gösterdiği sandalyelere oturduk.

Bu büyük zatı belki bir daha görmek nasip olmaz diye düşünerek, bütün pisiko-fizik enerjimi topladım, her sözünü ve halini hafızamda toplamaya gayret ettim.

Küçük otel odasına kapıdan girişte sol tarafta karyolası, karyolanın bitişik olduğu duvarda ise, beyaz bir torba asılıydı. İçinde kitap ve gazeteler olduğunu anlamıştım. Pencerede çaydanlık, demlik ve bardak duruyordu. Yere serilmiş bir hasır ve kenarda üç sandalye vardı. Üzerinde uzun, beyaz, pamuklu, kenarları dikişli bir hırka vardı ve belinde ucu sağ tarafa sarkmış

bir kuşak bağlıydı. Başında takkeye benzeyen bir külâhın üzerine az renkli sarığı çaprazlama bağlıydı. Sarığın altında görünen saçları, kaşları ve kirpikleri bembeyazdı. Gözleri çok mânâlı ve haşmetliydi. Çok tesirli bakıyordu.

Sohbet boyunca, Bediüzzaman Hazretleri mahkeme safahatından bahsetmişti. Konuşmalarda Arapça ve Farsça kelime ve terkipler çok olduğundan, o zamanki bilgimle çoğunu anlayamamıştım. Bu arada hatırımda kalan şu sözünü hiç unutmam: 'İslâmiyetin aleyhinde bulunanları mücahedemle zir ü zeber etmişim.'

Bu arada Necip Fazıl sigara içmek için dışarıya çıkmıştı. Bediüzzaman Hazretleri bana Risale-i Nur'ları okuyup okumadığımı sordu. Hiç bilgim olmadığını ifade ettim. Rusya'daki esaretinde cereyan eden hadiseyi sormuştum. Kendileri de, 'Evet, öyle olmuştu' diye cevap verdi. Akabinde Risale-i Nur'ları okumamı tavsiye etti.

"Ziyaretimiz tahminen üç saat kadar devam etmişti. Görüşmeden sonra, Necip Fazıl Beyle evine döndük."

ALİ KIRANKOLLULAR

1922'de Bursa'da doğdu. On yıl kadar İrşad gazetesini neşretti. İstanbul'da ve Eskişehir'de Üstadı ziyaret edip elini öpmüştü.

Ali Kırankollular, şair, yazar ve gazetecilik yapmış bir zattır. Kendisi Bursalıdır. Babası İncirli tekkesinin son şeyhi Tevfik Efendidir. 1963 ile 1972 yılları arasında Ankara'da İrşad isimli bir haftalık gazete neşretmiş, Nur'lardan da bazı bölümlere yer vermişti.

Üstad Bediüzzaman'la ilgili olarak bize şunları anlattı:

Üstadı ilk defa 1952'de Osman Yüksel Serdengeçti ile beraber İstanbul Fatih'teki Reşadiye Otelinde; daha sonraki senede ise Eskişehir'de İstanbul Otelinde Abdülvahid Tabakçı'yla beraber ziyaret ettim.

Serdengeçti'yle Ankara'dan tanışırdım. Bana gazetemin isminden dolayı 'İrşad' diye hitap ederdi. İstanbul'a birlikte gelerek Reşadiye Oteline ziyaretine gittik. Üstadın elini öpüp, önünde diz çöktük. Beni sorduğunda Kâdirî olduğumu, Bursa'da İncirli tekkesinin son şeyhi Tevfik Efendinin evlâdı olduğumu söyledim. Üstad bana, Abdülkadir Geylânî Hazretlerinin talebesi olduğunu, ona sonsuz hürmet ve muhabbeti olduğunu söyleyerek, 'Fakat zaman tarikat zamanı değil, imanı kurtarma devridir' diye buyurdular. Kendilerine hurma götürmüştüm, bu hediyemi kabul etmediler. Ziyaretten sonra hurmaları Nur talebelerine verdim.

"Bu ziyaretin hatıra ve intibaını Serdengeçti mecmuasında çok nefis bir şekilde yazmıştı Osman Yüksel."

CESİM KÜFREVÎ

Muhammed Küfrevî Hazretlerinin torunudur.

Gençlik Rehberi Mahkemesi için İstanbul'a gelen Bediüzzaman'ı Akşehir Palas Otelindeki odasında ziyaret eden Cesim Küfrevî bize şu bilgileri vermektedir:

Dedem yüz yirmi üç yaşlarında vefat etmiş. Sultan Abdülhamid Han Bitlis'te dedeme türbe yaptırmak için İtalyan mimarlar getirtmiş. Türbenin yapılışı sırasında Üstad Bediüzzaman, 'Muhammed Küfrevî benim üstadımdır, onun türbesine ben de taş taşıyacağım' diyerek, arkasına konan bir taşı türbeye kadar götürmüş.

Dedem Muhammed Küfrevî Arapça, Farsça ve Kürtçe bilirdi. Kendisi Hasenî kolundan seyyiddir. Karısı, Şirvan hakiminin kızı Fatma Hanım da seyyiddir. Fatma Hanım, Mehmed Emin Efendinin kız kardeşiydi.

Dedem, mantık ve akaidi çok severmiş, hattı çok güzelmiş.

"1952'de Sirkeci Akşehir Palas Otelinde bulunan Üstad Bediüzzaman'ı Ali Şirvan'la birlikte ziyaret etmiştik. Üstad bize çok iltifat etti. 'Siyasete girmeyin, kız evlâtlarınızı dindar yetiştirin. Kasım Küfrevî'nin siyasete atılacağını işittim, girmese daha iyi olur. Sizler, yani Küfrevîler birer taçsınız. Böyle asil insanlar siyasete girmemelidir. Ben sakal bırakmadım ve evlenmeyerek iki sünneti terk etmiş oldum. Bunlar Cenab-ı Hakla benim aramda olan bir meseledir. Küfrevî Hazretlerinin evlâtları olarak, ona lâyık olmaya çalışın' dedi."

TONUSLU HAŞMET HOCA

Yozgatlı Haşmet Hoca 1894 yılında dünyaya geldi. 12 Mart 1966'da Hakkın rahmetine kavuştu.

Medresede tahsil yapmıştı. Arapça, Farsça ve Fransızcayı bilirdi. Çok küçük yaştan beri kendisini ilme ve ibadete vermişti. Devamlı çalışırdı. İmamlık, vâizlik ve müftülük vazifelerinde bulunmuştu.

Bir Cuma günü cemaatle vedalaşıp artık vaaz edemeyeceğini, vefat edeceğini bildirmişti. Bir hafta sonraki vaaz vaktinde vefat etti.

1952 yılında İstanbul Fatih'teki Reşadiye Otelinde Bediüzzaman'ı ziyaret edip görüşmüşlerdi.

Emirdağ ve Kastamonu mektuplarında ismi ve bahsi geçer.

Yıllar sonra çıkan rüya

Bir gün rüyasında billûr bir köşk görmüş, gökten, semâlardan yere doğru sarkmış vaziyette. Billûr köşkün içinde de Halife-i Rûy-i zeminin olduğunu söylemişler. Haşmet Hoca heyecan, merak ve muhabbet içinde köşke doğru gitmeye başlamış. Her adımda "Esselâmü aleyküm" diyerek selâm veriyormuş. Tam yedi adım sonra billûr köşkteki yeryüzü halifesine, asrın sahibine kavuşmuş ve ellerine kapanmış. Haşmet Hocanın bu rüyasından bir müddet sonra, 1952 baharında Gençlik Rehberi Mahkemesi açılmış. Bediüzzaman bir müddet Sirkeci'deki Akşehir Palas Otelinde, daha sonra ise Fatih'teki Reşadiye Otelinde kalmış. Haşmet Hoca Reşadiye Otelinde Bediüzzaman'ın huzuruna çıkmış. Rüyasında gördüğü aynı vaziyet yıllar sonra orada tecellî etmiş. Her adımda bir defa "Esselâmü aleyküm" diye diye yürümüş ve nihayet yedinci adım ve selâmda asrın sultanının eline, eteğine kapanmış.

Fatih Reşadiye Otelinde Haşmet Hocanın Bediüzzaman'ı ziyareti böyle olmuştur.

Yozgat'ta Nohut Dağı eteğindeki Camızlık Camiinde imamlık ve vaizlik yapmıştı. Soy ismi olan Tonus, Yozgat'ta bir çarşının ismi olduğu gibi, Sivas'ın Şarkışla kazasının Altınyayla nahiyesinin eski adı da Tonus'dur. Bu mevkiler yüzyıllarca önce Tonus'tan buraya hicret dolayısıyla bu isimle anılmaktadır.

H. ALİ AKALAY

"O zâtın istikbali çok parlak olacak"

Arkadaşımdan Risale-i Nur'un Kur'ân hattı ile yazılıp çoğaltılarak hizmet edildiğini duydum. Ben de yazabilirim niyetiyle Kandıra'ya gittim. Oradaki Nur talebeleriyle buluşup yazıya başladım. Astsubay olmam hasebiyle gündüzleri yazıya vaktim olmuyor, ancak geceleri çalışabiliyordum. 'Beş tarikat' adı verilen tarikata mensup idim. Şeyh Ahmed Hazretlerine,

Bediüzzaman'ı nasıl tanırsınız?' diye sordum. O da,

O zâtın istikbali çok parlak olacak. Büyük İslâmî fütûhatlar yapacak. Başı göğe değecek' dedi.

Hocam Şeyh Ahmed Hazretlerinin bu takdirkârane cevabı beni çok duygulandırmıştı.

Biz hizmetimize yavaş yavaş devam ediyorduk. Gece yarılarına kadar yazıyor, sabaha kadar okuyorduk. Bizimle beraber çalışan, köyden gelen kardeşlerimiz de vardı. Onların yaz mevsiminde çok işleri olduğu halde, gece yarılarına kadar bizimle yazı yazar, okurlardı. Sabah da işe giderlerdi.

Çevre köylerle ilgilenmeye başladık. Köyün birinde bir kişinin namaz kıldığını duyunca, o köyle ilgilenmeye başladık. Elhamdülillah, kısa bir zaman sonra, o köyün hepsi namaz kılmaya başladı. Bunlar Allah'ın birer lütfu idi.

"Üstadı ziyaretim"

Bediüzzaman hakkında söylenen takdirkârane sözler ve Risale-i Nur'daki ulvî hakikatler, beni ona daha sıkı bağlıyordu. Ben de artık Hazret-i Üstadın aşkıyla yanan bir şakirdi olmuştum. Bu aşk daha ileri giderek kendisini görme iştiyakı şeklini aldı. Nihayet o nimete de nail olduk.

Üstadın İstanbul'da mahkemesi olduğunu duydum. 1952'deki Gençlik Rehberi Mahkemesiydi. Bu vesileyle kendisini göreceğimi ümit ederek, izin alıp İstanbul'a gittim. Sirkeci'deki Akşehir Palas Otelinde kaldığını öğrendim.

Büyük bir heyecan ve sevinçle, âdeta uçarcasına Bediüzzaman'ın bulunmuş olduğu mevkiye gittim. Kapıdan girdiğim zaman büyük salonda

çok kalabalık vardı. Bediüzzaman'la görüşmek için gelmişlerdi. Fakat polisler yukarıya hiç kimseyi göndermiyorlardı. Ben resmî elbiseli olduğum için direkt olarak yukarı çıktım. Üçüncü katta bir odanın önünde bir çift lastik gördüm, içi keçeli idi. 'Bu, olsa olsa Hocanındır' dedim. Yandaki odada sarı benizli bir genç yatıyordu. Yorgun olduğu belli oluyordu. Beni görünce birden irkildi.

Ne arıyorsun burada?' dedi.

Hocayı görmek istiyorum.'

Ne yapacaksın, nasıl geldin buraya?'

Onu görmek istiyorum'

Üstad çok hasta, kabul etmez.'

Onu mutlaka görmem lâzım.'

Beni bir aşağı kata indirdi. Yine kabul etmeyeceğini söyledi. Artık bende tahammül kalmamıştı:

Kardeşim, ben onun mübarek simasını görmek, duasını almak istiyorum. Tâ Kandıra'dan, bunun için geldim. Bırakın, müsaade edin de onu bir an dahi olsun göreyim.'

Peki bir sorayım.'

Ona söyleyin. Eğer kabul etmezse, Resulullah'ın (a.s.m.) yanında dâvâcı olacağımı bildirin.'

Bunun üzerine o genç içeri girdi. Hemen dışarı çıktı. Bana müjdeler müjdesini vermişti:

Üstad seni kabul etti.'

Artık dünyalar benim olmuştu. Büyük bir saadete ermiştim. Hemen içeriye girdim. Üstad karyolada oturmuştu. Başında sarığı vardı. Bir ucunu arkaya, bir ucunu ön tarafa bırakmıştı. Sırtında cübbesi vardı. Odanın gayet sade bir vaziyeti vardı. Hemen yanına gittim. Onun mübarek ellerinden sevinç gözyaşları içersinde öptüm, kokladım. O da benim yüzümden öptü. Rabbim, ne idi o? Yirmi beş sene geçmesine rağmen onun öpmesini hâlâ unutamıyorum. O mübarek dudaklarını daha hâlâ yüzlerimde hissederim.

Onun sohbetinde yeni bulunuyordum. Anlattığını önceleri pek anlayamamıştım, fakat ruhen hissediyordum. Kendimi onun cezbesine kaptırmıştım. Mübarek simasına bakarak, biteviye onu dinliyordum. O bir

çağlayan olmuş, Kur'ân'ın ilim hazinesinden akmaya, çağlamaya başlamıştı. Oturuşuyla bile bir 'arslan' idi.

Vaktin ne kadar çabuk geçtiğini anlayamadım. Çok konuşmuş idik. Onun sohbetinde bulunup da vaktin nasıl geçtiğini anlayabilmek mümkün müdür?

Üstadı yorgana sarmışlardı. Çok hasta ve yorgun idi. Bir müddet sonra, 'Üstadı çok konuşturdum, çok yordum. Gitmeliyim artık' diye içimden geçirmiştim. Sanki Hazret-i Üstad içimden geçenleri duymuş gibi,

Gideceksin değil mi?' diye sordu.

Evet, sizi yorduk, gideceğim' dedim. Hattâ bu ara Üstada ismimi söylemeyi de unutmuştum. O ise bana,

Senin ismin Ali Çavuş idi, değil mi?' dedi. 'Bu kadarı da fazla' diyerek gözyaşlarımı tutamadım ve ağladım.

Üstad Hazretlerinden aldığım aşk ve şevk ile uçarcasına memleketime vardım.

"Afyon Hapishanesine müdür oldum"

Üstadın Emirdağ'a gittiğini duydum. Kader-i İlâhînin şu âşikâr tecellîsine bakın. O kadar taliplisi ve elyak zatlar bulunduğu halde, beni Afyon Hapishanesi müdürü yaptılar. Uçarcasına Afyon'a vardım.

Bu sırada Üstadın on iki yaşından beri mânevî evlatlığına kabul ettiği Hüsnü Bayram'ın askerliği Afyon'a çıkmıştı. Bu vesile ile Üstad hemen her hafta Afyon'a gelir, konuşur, görüşürdük. Hüsnü Bayram'da izin alır, Afyon'da görüşür veya Emirdağ'a götürürdü.

Üstad Afyon'a geldiği zaman gerekli eşyaları bizim fakirhaneden tedarik ederdik. Üstadın kullandığı yorganı biz kullanmaz, saklardık. Eşyaları daha çok hizmette kullandık.

Daha önceleri Risaleleri yazmaya fazla vaktim olmuyordu. Fakat hapishane müdürü iken gündüzleri bol bol yazmaya vaktim oluyordu. Ben de bu hoş vakitlerimden istifade ederek durmadan Risale-i Nur'u yazıp neşre devam ediyordum.

"İniş bitti, çıkış başladı"

Hazret-i Üstadın Barla'ya gideceğini öğrendik. Yanıma bir arkadaş alarak trenle Isparta'ya vardık. İstasyonda indik ve hayli uzaklaşmıştık. Bir ara arkadan birisinin koşarak geldiğini gördük. Bu, Bayram Yüksel idi. Bayram Yüksel yanımıza geldiğinde,

Üstadı görmeye geldiniz, değil mi?' diye sordu.

Evet.'

Sizi bekliyor.'

Hayret etmiştik. Halbuki biz trende, 'Bediüzzaman'ın ziyaretine gidiyoruz' diye bir şey söylememiştik. Üstadın yanına vardığımızda,

Kardeşlerim, ben şimdi Barla'ya davetliyim, icabet etmem gerekiyor. Siz Bayram kardeşle beraber dersaneye varın. Biz kısa bir zamanda döneceğiz' dedi.

Olur Üstadım'cevabını verdik.

Dersaneye vardığımızda Tahirî Mutlu Ağabey de oradaydı. Biraz sohbetten sonra yemek yedik. Sofradan bir avuç kadar ev mantısı ve el kadar ince bir dilim ekmek, bir domates salatası vardı. Sofrada dört kişi idik. Dördümüzde doyasıya yediğimiz halde, o kadar yemeği ve ekmeği bitiremedik. Bu, bereket-i Îlâhiye idi. Hem o salataya ne katmışlar, nasıl yapmışlar, daha hâlâ hayret ederim. Bu kadar seneler geçmesine rağmen, o salatanın tadı damağımdadır.

Bir müddet sonra Üstad geldi. Mübarek ellerini öptük. O yaşta hâlâ arslan gibi idi. Bize, 'Hiç hediye almadığım halde sizin için Barla'dan hediye aldım. Sefer tasının iki gözünü, siz memleketinize götürürsünüz. İki gözünü de burada kardeşlerle beraber yersiniz' dedi.

Üstad yine o tatlı sohbetine başladı. Sohbetin arasında bir soru sormuştum:

Üstadım, âlem-i İslâmın hali ne olacak?'

Kardeşim, göreceksiniz, iniş bitti, çıkış başladı' dedi.

Üstadın bundan maksadı, İslâmın gerilemesinin bittiğini, ilerlemesinin de başlamış olduğunu ifade etmekti.

Hocam Şeyh Ahmed Hazretleri bana,

Türkiye İslâm âleminin liderliğini yapacak. Bunu inşaallah göreceksiniz' demişti. Gerçekten öyle, belki bunu biz göremeyeceğiz. Ama sizler göreceksiniz.

Isparta'da Üstadla biraz daha konuştuktan sonra müsaade isteyerek ayrıldık. Memleketimize gitmek için trene bindik.

Üstadın gözlerine doğrudan bakamazdık. Cezbedici, tesir altına alıcı bir güzelliğe sahipti.

Üstadın son olarak Afyon'da ziyaret ettik. Zübeyir Ağabey ile karşılaştık. Üstadın çok hasta olduğunu, kabul edemeyeceğini söyledi. Bizde mahzun mahzun geri döndük. Ne yapalım, o isterse kabul eder, istemezse etmezdi. Ondan ne şikayetimiz olacaktı ki?

"Üstadın vefatının tesiri bende çok büyük oldu. İnanamamıştım.Ona kopmaz bir bağla bağlanmıştım. Aramızdan ayrılışını bir türlü kabullenemiyordum."

MEHMED FIRINCI

1928'de Bursa'ya bağlı İnegöl'ün Yenice Müslim köyünde doğdu. Bediüzzaman 1953'te onun Fatih Çarşamba'daki evinde üç ay kadar misafir olarak kalmıştır. Otuz yıldan beri Risale-i Nur hizmetlerinde bulunup, eserlerin bilhassa dış dünyada tanıtılması için büyük hizmet ve gayretleri olmaktadır.

"Üstadı ilk duyuşum"

Zonguldak'ta askerlik yapan ağabeyim izne gelmişti. Dükkânda Büyük Doğu gazetesi almış, okuyorduk. Gazete, Üstadın hayatını yayınlıyordu. Ağabeyim mecmuayı okuyunca, çok beğenerek, takdir duygularıyla 'Ah askerden gelsem de şu zâtın yanında çalışsam' diyordu.

Bu esnada aramızda dinî bir sohbet başlamıştı. Askerde ağabeyim kantini işlettirirken, ara sıra çay içmeye gelen hoşsohbetli bir asker, memleketi olan Kastamonu'dan, liseyi bitirmeden askere geldiğini, lisede iken arkadaşları ile kır gezintisinde dağda bir hocayı gördüklerini, bu hocanın kendilerine nasihat ettiğini ve bu esnada iki bardak hacmindeki küçük bir çaydanlıktan, 20 kişiye birer bardak süt içirdiğini ağabeyime anlatmış. Sohbet esnasında ağabeyim bunu bana anlatınca, bir anda içim yandı. 'Ah' diye bir iç geçirdim, hasret ve iştiyak duydum. 'Acaba bu hoca sağ mı, nerededir?' diye düşündüm.

Üstad Bediüzzaman'ı ilk duymam bu şekilde olmuştu. Çünkü o gençlere nasihat eden hocanın o olduğunu yıllar sonra öğrenmiştim. Ve Allah duamı kabul etmişti.

"Nur talebeleri ile tanışmam"

Köyde iken hafızlığa çalışan çocukluk arkadaşım Hafız Nuri, talim için İstanbul'a gelmişti. Bu vesileyle bazan Nuruosmaniye Camiine akşam namazlarına gidiyordum. Enver Ceylân Hocaefendi, o zaman müezzindi. Ona bir sual sormuştum. O da sualime cevaben, 'Seni Nur talebeleri ile tanıştırayım mı?' diye cevap verdi. Ben de kabul ettim.

Beni Çankırılı Hafız Ahmed isimli bir talebe ile Kadırdga'daki ahşap bir evin bodrum katında ikamet eden birkaç üniversite talebesiyle tanıştırdı. Bir

portakal sandığının üzerinde, eski yazı bir kitap duruyordu. Sonra öğrendim ki, bu kitap, İhlâs Risalesi imiş. Ve bana ondan okudular.

Beni ilk defa Nur medresesine götüren Hafız Ahmed'le yirmi sene sonra, rahmetli Zübeyir Gündüzalp Ağabeyin cenazesinde ikinci defa görmüştüm. O da beni tanıdı.

"Gençlik Rehberi Mahkemesi"

Muhsin Alev Gençlik Rehberi'ni bastırmıştı. Polisler Kadırga'daki evde arama yapmışlar. Benim haberim yoktu. O gidiş gelişlerimde on-on beş kişi bazen bir araya geliyorduk. O arkadaş grubunu göremeyince nerede olduklarını sordum. Bana polislerin geldiğini söylediler. Polisler 100 tane kitap götürmüşler.

O zaman polislerle biz her gece fırında çay içer, sohbet ederdik. Bu sebepten, ben polislere hiç yabancılık çekmedim. 'Polisler gelmişse ne olmuş?' gibilerden, yine oraya devam ettim. O sıralarda, kimsenin gelmeyişine de hayret ettim.

Bir müddet sonra Süleymaniye'ye taşındılar. Oraya da gitmeye devam ediyordum. Bu sıralarda fırını Nuruosmaniye'den Çarşamba'ya taşıdık. Bu sebepten, birkaç gün gitmek mümkün olmadı.

Üstad Hazretleri Gençlik Rehberi Mahkemesi için İstanbul'a gelmişti. Ben bu haberi Gece Postası gazetesinde okumuştum. O akşam Süleymaniye'ye gittim. Muhsin Alev'i buldum. 'Sabah namazında gel, Hazret-i Üstada gidelim' dedi. Ertesi gün beni Sirkeci'de Akşehir Palas Oteline götürdü.

"Sen Ispartalısın"

Üstad Hazretleri otelin üst katında, cadde tarafında bir odada namaz kılmış, dua ediyordu.

Muhsin Alev Hazret-i Üstada,

Bu Fırıncı Mehmed'dir' diye takdim etti.

Üstad Hazretleri,

Sen hoş geldin, safa geldin kardaşım!' dedi. Elini öptüm, o da beni başımdan öptü. Bundan sonraki diğer bütün ziyaretlerimde elini öptüğüm zaman, Hazret-i Üstad da başımdan öperdi.

Halimi, hatırımı, annemi, babamı ve kardeşlerimi sordu. Büyüklerin hal hatır sorması, bir lütuf oluyordu.

Memleketimi sordu. İnegöllü olduğumu söyledim. Aralıklı olarak tekrar tekrar, tam üç defa sordu. Sonuncusunda, 'Esas, esas nerelisin?' diye suali tekrarladı. Dedemin Ispartalı olduğunu söyledim. 'Dedem Uluborlu'dan İnegöl'ün Yenice Müslim köyüne gelip imam olmuş' deyince,

Sen Ispartalısın' diye mülâtefe ettiler.

Bundan sonra ilk Mecliste geçen hatıralarından bahsetti. 'Mecliste bir gün önce hariçten karışanları en şiddetli şekilde cezalandırmaya, hattâ idam etmeye karar almışlar. Fakat ben bilmedim. Bazıları namaz kılmıyorlardı, ben onları namaza davet edici konuşmalar yaptım. Bu sohbetlerimizle, Abdurrahman ve Hafız Ali çok alâkadardır. Biraderzadem Abdurrahman tek başına otuz kişinin işini ve hizmetini görürdü. Şimdi Abdurrahman ile Hafız Ali buradadır.'

Üstadın konuşmaları kalbimde derin tesir yapıyordu. Bilhassa Hafız Ali ve Abdurrahman mânâları ruhumda ve kalbimde çok derin izler bırakmıştır.

Üstad mesleğimin fırıncı olduğunu öğrenince, 'Fırıncılar halkın gıda ihtiyacını karşılamak bakımından çok ehemmiyetli hizmet yapıyorlar. Namazlarını kılmak şartıyla , çalışmaları da aynen ibadettir' dedi.

Ben, 'Efendim, ekmekçi değil, börekçiyim' dedim. Hazret-i Üstad,

. daha iyi' diye iltifatta bulundular. Konuşmasına devamla, kendisini müteaddit defa zehirlediklerini, Cenab-ı Hakkın hıfz ettiğini söyledi.

Konya'da bir komünist komitesi, beni öldürmek için karar almışlar. Kırk bin lira ayırmışlar. Said'i kim imha ederse, bu parayı ona vereceğiz demişler' dedi.

"Üstad bana şeker ve tereyağı aldırarak börek yaptırdı"

Hazret-i Üstad bu meseleyi anlattıktan sonra,

Kardeşim, sen bana şeker ve tereyağı getir' diye para verdi. Yanında bir buçuk saat kadar kalmıştım. O kadar zaman içinde çok sohbet olmuştu, lâkin uzun zaman geçtiğinden hatırlamak mümkün değil. Elini öperek ayrıldım..

Üstaddan ayrıldıktan sonra beni vesvese sardı. Acaba yağı ve şekeri nereden alsam, diye derin derin düşünüyordum. Çünkü bir yanlışlık yapabilirdim. Beni gafil avlayıp alacağım yağa bir hain zehir atarlarsa, ben ne yapardım? Bu vazife bana çok ağır gelmişti. Muhsin Alev'e, 'Üstad niçin benden istedi? Siz dururken, bana niçin söyledi?' diye sordum. Muhsin Alev'de, 'Seni hizmetine kabul ettiğinin delilidir bu' diye cevap verdi.

Mısır Çarşısından kesme şeker aldım. Babamın Ömer Bey isminde bir dostu vardı. Halepli Ömer Bey yağcı idi. Ona gittim, çok mühim bir din âlimi için taze tereyağı almak isteğimi söyledim. O da, 'Bugün ne?' dedi. Ben 'Perşembe' dedim. O, 'Mısır çarşısının arkasında bir tavukçuya, Tekirdağ'dan benim yağım gelecek. Ben eve gelecek hafta götüreyim. Onu sen al' dedi. Ben gidip sordum, yağ gelmiş. Tartıp parasının Ömer Beye bıraktıktan sonra, böyle kendimce her cihette emniyetli bir şekilde yağı temin edebilmenin sonsuz şevk ve lezzeti içinde Hazret-i Üstada götürdüm.

Şekerle yağı Üstada götürünce,

Sen bana börek yap' diye buyurdu. Ve yağın bir kısmını verdi.

Böreği yaparak ertesi sabah erkenden Üstada götürdüm.

İşte o börektir ki, bizi, 'Fırıncı Mehmed' yaptı. ismimiz 'Fırıncı' kaldı.

Artık hemen her gün yanına gidiyordum. Polisler kapıda gelenlerin hüviyetlerini tesbit ediyorlardı. Fakat benim hüviyetimi hiçbir kimse sormadı ve almadı.

"Öğretmenler çok mühimdir"

Akşehir Palas'a yine bir sabah gittiğimde, Üstad Hazretleri Ebussuud Caddesine bakan tarafta, balkonda, şezlonga oturmuş; elindeki Asa-yı Musa eserini okuyordu.

Saat on sıralarında bir misafir geldi. Bu zat göz doktoru Hüsnü Oğan'dı. Aynı zamanda Kuleli Askerî Lisesinde kimya derslerine giriyormuş. Üstad kendisini kabul etti:

Kardeşim, hoş geldin, öğretmenler çok mühimdir, öğretmenlerin yeri ya kulenin başı, ya kulenin dibidir. Ortada tutunacak yer yok' dedi.

Risale-i Nur'u çok okumak lâzım' diye elindeki eseri gösterdi. 'Kendim telif ettiğim bu kitabı, en az kırk defa okudum' diye ifade etti.

"Üstad hediye kabul etmezdi"

Yine bir gün, akşamla yatsı arası, Üstadın yanına gitmiştim. Yanında, talebelerinden Ziya Arun ve Muhsin Alev vardı ve çok üzgündüler. 'Ne oldu?' diye sordum. Onların müteessir olması bana da çok dokunmuştu. Onlar ne olduğunu söylemediler. Ben de üzgün vaziyette bir kenara oturdum. Az sonra oturduğumuz odanın tam karşısında olan kapı açıldı. Kalblere ve ruhlara nüfuz eden şifalı bir tebessümle Üstad göründü. Elinde, ayaklı kristal bir kâsede kayısı reçeli, kapıda durdu. Ve biz de kendisine

yaklaştık. Bana, 'Senin hatırın için bunları affettim' dedi. Kâseyi bize uzatarak, 'Siz az yiyin, çoğunu sen ye' diyerek ruhları ve kalbleri mest eden iltifatta bulunarak odasına çekildi. Sonra talebelerin suçunun ne olduğunu öğrendim. Meğer çok hürmet ettiğimiz ve sevdiğimiz Karabüklü Mustafa Osman Ağabey gelirken, yanında bir miktar portakal getirmiş, zorla kabul ettirmiş. Onlar da onu kırmamak için, hediyesini almışlar. Fakat Hazret-i Üstad sonradan çok hiddet etmiş. Hâdise buymuş.

"Necip Fâzıl'ın Üstadı ziyareti"

Yine bir gün Akşehir Palas'a gitmiştim. Sonradan bir müddet İslâm mecmuasını da neşreden İsmail Doyuk, otelin giriş kısmındaydı. Bana, 'Yukarıda Hazret-i Üstadın yanında Necip Fazıl Bey var. Biz bekleyelim. Biraz sonra o çıkınca biz ziyaret edelim' dedi. Ben de 'Peki' dedim. O çıkarken, biz de kendisiyle hal hatır ettik ve uğurladık. Biz de beraberce Hazret-i Üstadı ziyaret ettik.

"Üstada un kavurması yaptım"

Bir müddet sonra Hazret-i Üstad, Fatih'teki Reşadiye Oteline geçmişti. O sırada bir gün İsmail Doyuk, ben fırında çalışırken Hazret-i Üstadın beni istediğini haber verdi. Hemen Reşadiye Oteline gittim. Otelde deniz görünen, aydınlık ve güneşli bir odaya kapıdan girince, tebessümle elini sallayarak beni yanına çağırdı. Elinde 1916'da basılmış, biraderzadesi Abdurrahman Ağabeyin yazmış olduğu Hazret-i Üstadın kendi tarihçesi vardı. Kitabın birici sahifesinde beraber çektirdikleri resmi tebessümle göstererek, 'Sen bunu gördün mü?' diye sordu. 'Şimdi gördüm Üstadım, ' dedim. Neşe ve sürur içerisindeydi. Sonra, 'Sen bana yemek yap' dedi. Nasıl bir yemek olacağını sorunca, orada bulunan tereyağı ve unu alıp kavurmamı söyledi. Ben nasıl olacağını kavrayamamıştım. Lâtife ederek 'Bizim Kürtler yaparlar, unla yağı beraber kavuracaksın' dedi. Evden, gidip tencere ve yandan pompalı gaz ocağı getirerek Hazret-i Üstadın gözünün önünde un kavurması yaptım. Çok lezzetli olmuştu. Hazret-i Üstad bir parça da bize verdi, yedik. O gün âdeta hakikî bir cennet'te yaşamış gibi oldum. Bayram, bahar, şehr-i âyin gibi bir âlemdi o gün.

"Gönenli Mehmed Efendi ile Üstada çay hazırladık"

Bir Cuma günüydü. Hazret-i Üstadın yanına gittiğimde hiç kimse yoktu. Kimsenin olmayışına hayret ettim. Kapısını vurdum. Beni görünce, 'Çok iyi oldu, geldin' dedi. Ve 'Seninle Cuma'ya gidelim' dedi. Biz Üstadla tam çıkarken, Salih Özcan'la Osman Köroğlu geldiler. Hazret-i Üstad odanın

kapısını kilitleyerek anahtarı bana verdi. 'Sen burada nöbetçi kal' dedi. Beni nöbetçi olarak bıraktı. Cuma'dan geldikten sonra çay yapmam için emretti. O zaman şimdiki gibi kolaylıklar pek yoktu. Mangal kömürü ile mangalı yakmaya çalışırken Gönenli Mehmed Efendi Hoca geldi. O da bana, 'Sana yardım edeyim' dedi. Beraber çayı hazırladık.

Bir müddet sonra Ziya Arun gelince, Gönenli Mehmed Efendi ona,

Bugün bu eller, onun kömürünü yaktı, çayını ısıttı' diye sevincini ve memnuniyetini ifade ediyordu.

Üstadın anahtarını verip beni nöbetçi tayin etmesi, hayatımın en mesut ve zevkli ânıdır. O ânı, o lezzeti unutmam mümkün değildir.

"Emirdağ'a Üstadı ziyarete gittim"

Üstad, Emirdağlıların küçük bir otobüsüyle İstanbul'dan Emirdağ'a dönüyordu. Otobüs bizim köyün yakınlarında mola vermiş. Bu esnada köyden iki arkadaş Üstadı görüp elini öpmüşler. Bunlardan İsmail Bayav, Üstadın Emirdağ'a geçtiğini bildirdi.

Üstadın İstanbul'dan ayrıldığını öğrenince köyde bir ay kaldım. Bir ay sonra Emirdağ'a Üstadı ziyarete gittim. Basit bir otel vardı. Oraya indim Sabahleyin Musatafa Acet'i buldum. Üstadın Emirdağ'da evde olmadığını öğrenince Keçeliköy taraflarına yürümeye başladım. Tarlalardan buğday biçenlerin küçük çocukları, buğdayı biçilmiş anızlı tarlada koşarak bana doğru geliyorlardı. Ben onlara hiçbir şey sormadığım halde, bu küçük yavrular "Bediüzzaman dede bu tarafa gitti"diye, bana Üstadın gittiği istikameti gösteriyorlardı.

Böylece kimseye sormadan Emirdağlı masum çocukların rehberliğinde Üstadı bir ağacın altında, taş yığınının üstünde otururken buldum.

Üstad beni görünce tebessümle karşıladı:

Fırıncı Muhammed'sin sen ' diye hitap etti.

Mübarek elini öperek diz çöküp önünde oturdum. Üstad sevinçliydi. 'Pakistan'da yirmi milyon Nurcu olmuş' diye gayet memnuniyet ve beşaretle anlattı. Pakistan'a Risaleler gönderilmiş ve oradan Üstada mektuplar gelmişti. Nur'lardan istifade eden Pakistanlılar memnuniyetlerini bildirmişlerdi. Hazret-i Üstadın bu meseleyi ifade etmek istediğini anladım.

"En büyük hakikat"

İstanbul'a geldim. O zaman İstanbul'da hizmetler, Isparta'da ve İnebolu'da eski yazıyla teksir edilen kitapların ciltletilmesi, muhafazası ve Anadolu'da istenilen yerlere sevk edilmesi şeklinde idi. Derslerimiz Süleymaniye'de evvelâ 50 numarada, sonra yanındaki 46 numarada devam etti. O zamanki arkadaşlar Muhsin Alev, Ahmed Aytimur, Mehmed Emin Birinci, Üzeyir Şenler, Hakkı Yavuztürk idiler. Hizmetleri hep beraber 1952 yazından 1953 baharına kadar bu minval üzere devam etti. 53 baharın Hazret-i Üstadın Samsun'da Büyük Cihad gazetesinde çıkan 'En Büyük Hakikat' yazısından dolayı Sungur Ağabeyi tevkif etmişlerdi.

Bundan dolayı, Emirdağ'dan Samsun'a gelmesi için mahkeme ihzariye çıkarmış. Üstad Hazretleri de Emirdağ'dan Eskişehir'e gelip aynı arabayla yeniden pazarlık yapılarak İstanbul'a gelir. Bu tarih tahminen 20 veya 25 Nisan 1953 arası olabilir. Üstad Beyazıt'taki Marmara Palas Otelinin üst katında kaldığı sırada Muhsin Alev'le görüştük. Tedbir düşüncesiyle birkaç gün Üstadın yanına gitmemizin doğru olmadığını bize söyledi. 'Madem maslahat öyle icap ediyor, peki' dedim.

"Üstad benden börek yapmamı istemiş"

Bir gün fırında yoktum. Ahmed Aytimur gelip bir not bırakmış. 'Kardeşim, Üstadımız senden börek yapıp getirmeni istedi. İmza: Aytimur.' Çok heyecanlanmıştım. Gene böyle bir nimet-i İlâhiyeye mazhar olmaktan ve Üstadla görüşeceğimden çok sevinmiştim. Ertesi gece sabaha karşı böreği yapıp sabah namazına Süleymaniye'ye medreseye götürdüm. Fakat, vâesefâ, kardeşler gene tedbir düşüncesiyle bizlerin, sadece ben değil, diğer arkadaşların da bir müddet Üstadın yanına gitmemizin doğru olmayacağını ifade ettiler. Tabiî, Üstad İstanbul'da olduğu halde kendisiyle görüşmemek, çok büyük üzüntüye sebep olmuyor değildi. Hakkı Yavuztürk, Üzeyir Şenler'den öğrenmiştim ki, Üstad Marmara Otelinde. Ertesi gün Cuma idi. 'Hazret-i Üstadın Cuma'ya çıkar, ben de otelin önünde veya camide karşılaşırım, dolayısıyla görüşmüş oluruz' düşüncesiyle Marmara Palas Otelinin önüne gittim. Biraz karşıdan takip ediyordum. Cuma namazı vakti çok yaklaştı. Merak ediyordum. Üstad Hazretleri çıkmadı. Bu esnada başörtülü ve kıyafetinden otel hademesi olduğunu tahmin ettiğim yaşlıca bir kadın otelden çıkıp bana doğru gelmeye başladı. Ben de ona doğru gidip sordum. 'Otelde yaşlı bir Hocaefendi kalıyor. Cuma namazına gitti mi?' diye. Kadın, 'Ah çocuğum, çok üzgünüm, Hocaefendi otelden ayrıldı' dedi. Ben, 'Nereye gitti!' dedim. 'Bilmiyorum. Şimdi bu otelde kalmıyor' dedi.

Çok müteessir olmuştum. Bir ara düşündüm, nereden öğrenebilirim diye. O sırada Beşiktaş'ta Vişnezade Camii imamlığını, Isparta'da Hazret-i Üstadın hizmetinde, Risalelerin telifinde çok hizmeti geçen Refet Barutçu Ağabey yapıyordu.

Hem Cuma namazını orada kılmak, hem de ondan bir mâlûmat alabilmek ümidiyle, acele bir taksiye atladım. Cuma namazına yetiştim. Namazı kıldık. Namazdan sonra Refet Ağabeyle sohbet ettik. Ve bu arada Hazret-i Üstadın nerede olduğunu sordum. Onun ise, Hazret-i Üstadın İstanbul'da olduğundan haberi bile yoktu. 'Hadi bize genciz, bize söylemediler, ama Refet Ağabeye niye haber vermediler?' diye, hem şaştım, hem üzüldüm. Oradan Süleymaniye'ye geldim, kimse yoktu. Gece hiç uyumamıştım. Onun için biraz yatmıştım ki birisi geldi, uyandırdı. Kapıyı açtım, içeri aldım. Hüseyin Kileci isminde bir gençti. Onunla biraz ders okuduk. Çay içtik. Bu arada hiçbir sebep yokken, kendi kendine gülmeye başladı. Ben merak ettim, 'Ne gülüyorsun?' diye ısrar ediyordum ama o söylemiyordu. Neticede söylettim. Nasıl olduğunu bilmiyorum, fakat Üstad Hazretlerin ziyaretten gelmiş. Ve Üstad Hazretlerinin o gece, ikinci gece olarak Çamlıca'da Bodrumî Camii diye anılan bir camiin karşı sırasında kalacağını söyledi. Bunun üzerine 'Artık, ertesi sabah gideyim' düşüncesiyle fırına gidip o geceki işe başladık.

Sabahleyin erkenden Fatih Çarşamba'dan Küçük Çamlıca'daki Bodrumî Camiine gitmek üzere yola çıktım. Oraya varana kadar vakit hayli ilerlemişti. Vardığımda camideki tanıdığım müezzin Ahmed, 'Üstad Hazretleri maalesef buradan ayrıldı' dedi. Ben dehşetli müteessir olmuştum. Bir türlü Üstada kavuşamıyordum. İzini yine kaybetmiştim.

O teessür içinde döndüm, eve geldim, Akşam medreseye gittim. 12'ye yakındı. Kimse gelmemişti. Muhsin Alev'in Şehzadebaşında bir talebe yurdunda yeri vardı. Polislerin takibinden kurtulmak ve onları şaşırtmak için, yurda gittim ve müdüre, Muhsin Alev'in gelip gelmeyeceğini sordum. Müdür bu gece gelmesi ihtimalinin kuvvetli olduğunu söyledi. Ne olursa olsun bekleyeyim, dedim. Gece saat 1'e doğru Muhsin Alev geldi. Görüştük. Tabiî üzüntüden birden, 'Neredesiniz? Sağ mısınız? Üstad nerede?' diye arka arkaya sormaya başlamıştım. O da bana anlattı. 'Sorma ahî. Ahşap bir otelin olmasını arzu etti. Aradık. Öyle müsait bir otel bulamadık. Çamlıca'da bir yerde, bir gece kaldık. Orada da dinsiz bir adam varmış. Üstad bundan çok rahatsız oldu. Ertesi sabah oradan da ayrıldık.

Şimdi Bağlarbaşı'nda Helvacı Şükrü Efendinin evinde misafir bulunuyor. 'Yarın bir otel bulursanız bulun, yoksa İstanbul'u terk edeceğim' dedi.

"Üstadı kendi evime yerleştirmeyi düşündüm"

Bu konuşma, beni birden bire çok fazla müteessir etmişti. Ve hattâ Hazret-i Üstadın İstanbul'u terk etmesi felâket işareti gibi geldi bana. Şiddetli bir ızdırap çöktü. Ve o anda ikamet etmekte olduğumuz ev, gözümün önünde tecessüm etti. Çok hoş, şirin ve rahat, arkasında bir miktar bahçesi ve çiçekliği olan bir evdi. 'Biz bu evi boşaltsak Hazret-i Üstad acaba orada oturmaz mı?' diye düşündüm. Ve hemen Muhsin'e söyledim. O da bir zaman düşünürken, ben 'İstersen gel, şimdi evi görelim. Sen sabahleyin git, Hazret-i Üstada arz et. Kabul buyururlarsa, fırının yanında iki odalı bir yerimiz daha var. Peder ve kardeşlerimi oraya naklederiz. Hazret-i Üstad da, tahmin ediyorum, orada rahat edebilir' dedim

Muhsin 'Peki' dedi. Yurttan ayrıldık. Fatih Camiinin avlusuna kadar konuşarak gidiyorduk. Orada Muhsin, 'Ben şimdi görsem de Üstad Hazretlerinin tekrar görmesi lâzım. Benim görmem veya görmemem bir şey değiştirmez. Onun için, sen sabahleyin gel, beraber Hazret-i Üstada gidelim. Meseleyi anlatalım. Nasıl tensib ederse öyle yaparız' dedi. Ve yurda geri döndü. Ben eve gittim. Peder ve valideyi uyandırdım. Meseleyi anlattım. Onlar maalmemnuniye kabul ettiler. Ben de gece fırına çalışmaya gittim.

"Üstad Çarşamba'daki evimde kalmayı kabul etti"

Sabahleyin Muhsin'le buluştuk. Bağlarbaşı'nda, Allah rahmet etsin Helvacı Şükrü Efendinin evinde, Üstad Hazretleriyle nihayet mülâki olduk. Elhamdülillah. Hazret-i Üstad, 'Hoş gelmişsen Fırıncı Muhammed kardeşim' dedi. Elini öptüm. Her zaman olduğu gibi, o da benim başımı öptü, sarıldı. Hal ve hatır ettikten sonra, maksadımızı kendisine arz ettik. Hazret-i Üstad 'Peki' dedi, 'sen şimdi git, biz arkadan gelelim.' Ve ben sür'atle Fatih Çarşamba'ya yol aldım. Eve geldim, Üstad Hazretleri de arabayla arkamdan geldi. Halbuki benim niyetim peder ve valideleri fırının yanındaki eve göndermekti. Tâ ki Hazret-i Üstad, evi rahatça görebilsin ve rahatça karar versin.

Yazdıkları bir risale için Üstadın el yazısıyla kaydettiği dua: 'Yâ Erhamerrâhimîn, ism-i âzamın hürmetine bunu ve böyle risaleleri yazan Ahmed, Muhammed, Hakkı ve Üzeyir'i Cennetü'l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eyle, Âmin."

Ama böylesi de güzel oldu. Peder, valide ve kardeşlerim de Üstad Hazretlerini görmüş oldular. Üstad Hazretleri de onlara dua ettiler.

Üstad Hazretleri evin şeklini beğendiler. Ve o andan itibaren evde kaldılar. Bir kısım eşyayı diğer eve naklettik. Hazret-i Üstad takriben üç ay kadar orada ikamet etti. Bir kısım ihtiyaçları Hazret-i Üstadın yanında bulunan kardeşlerle görüşerek temin ettik.

"Git haber ver, çok telâşlandılar"

Bu arada bizim evde ve fırının bazı kısımlarında Risaleler muhafaza halinde bulunur, oradan sevk yapardık. O evde de epeyce, yani dört-beş sandık kitap vardı. Üstad Hazretleri onları görünce, 'Bunları buradan kaldır, kardeşim' dedi. Ve bir araba bularak, onları başka yere naklettik. Bu arada polis Hazret-i Üstadın izini kaybetmiş olduğu için, Üstad Hazretleri Muhsin Ağabeye, 'Git haber ver, çok telâşlandılar' dedi.

"Biz Hocaefendiyi muhafaza ile mükellefiz"

Muhsin, Sirkeci'ye Emniyet Müdürlüğüne gitti. Ben de biraz istirahat etmek üzere fırın tarafındaki eve gittim. Bir saat olmuştu, uyandırdılar. 'Seni polisler arıyor' dediler. İndim baktım, iki sivil polis. 'Seninle biraz görüşelim' dediler. Niçin geldiklerini anladım. Üstad Hazretlerinin bulunduğu evin tarafında şimdiki imam hatip okulunun girişinin yanında bir kahvehane vardı. Orada polislerle uzun uzun konuştuk. Bana, 'Sen nereden tanışıyorsun? Niye evini verdin? Maksadın nedir?' gibi çok uzun sualler ve cevaplardan sonra, 'Biz Hocaefendiyi muhafaza ile mükellefiz, devamlı burada nöbetçi bulunduracağız' dediler. Ben polislerin yanından ayrıldım. Hazret-i Üstada meseleyi anlatmak üzere yanına gittim. Polislerin 'Biz Hocaefendiyi muhafaza ile mükellefiz' dediklerini anlatınca, 'Doğru' dedi, 'bana bir şey olursa onlar mes'ul olurlar. Beni muhafaza etmek mecburiyetindedirler. Doğru söylüyorlar' dedi ve o gün böyle geçti.

"Mahalle sakinleri Üstadı tanımaya başlamıştı"

Hazret-i Üstad âlayişli nümayişli, lüks görünüşlü, dünyevî câcibedar meskenlerden, mahallerden hoşlanmazdı. Bu bakımdan, bu mütevazı evde çok memnun ve huzurlu bir vaziyetteydi. İstanbul'daki dostlar yavaş yavaş Üstadın İstanbul'da olduğunu öğrenmeye başlamışlardı. Gelip gidenler çoğalıyordu. Mahalle sakinleri evvelâ meseleyi kavrayamadılar. Sonra gelip gidenlerin çok olmasından meraklandılar ve Üstadı yavaş yavaş tanımaya başladılar. Muhtar Hüseyin Efendi, mahallede dost ve ahbaplarıyla bir nevi

mahalle nâmına ziyarette bulundular. Üstad onlara çok iltifat etti. Onlar da Üstaddan çok memnun kalmışlardı. Böylece mahalle Üstad Hazretlerini daha yakından tanıdı. Dolayısıyla bize karşı da çok daha farklı bir muhabbetle muameleye başladılar.

Üstad Hazretleri burada kaldığı zamanlarda mevsim ilkbahar ve yaz idi. Üstad çok zaman gezintiye çıkardı. Bu gidiş gelişleri Draman otobüsleri ile olurdu. Üstad otobüsün en önüne otururdu.

Bu bindiği otobüsler Cihangir-Draman arasında çalıştığı için, Taksim'de iner, Sarıyer otobüsüne biner ve boğaz tarafına hava almak için çıkardı.

Üstad o gidiş gelişlerinin bir semeresi olarak Emirdağ Lâhikası'nın 2. cildinin 97-99 sayfalarında yer alan iki sualli mektubu yazmıştı.

"Seb'a Semâvât' meselesi

Muhsin Alev, Edebiyat Fakültesinin Felsefe bölümünü bitirmek üzereydi. Üstad Hazretleri fakülteyi bitirip üniversiteden alâkasının kesilmesini istemiyordu. Çünkü üniversite talebesi o zaman yok gibiydi. Üniversite camiasına Nur'ları anlatacak kimse kalmıyor ve hizmet bakımından zararlı oluyordu. Bu esnada bir İngiliz müsteşrik gelmişti. Edebiyat Fakültesi salonlarında yedi gün üst üste konferans vereceği ilân edilmişti. Birinci gün konferansında 'Seb'a Semâvât' âyetini inkar etmişti. 'Bugün astronomi çok ilerlemiştir. Yapılan inceleme ve araştırmalar, sema katlarının varlığını tesbit etmemiştir. Bu âyet ilme aykırıdır' diye beyanda bulunmuştu. Muhsin Alev ve Ziya Arun konferansı dinlemişlerdi. Üstad Hazretlerine geldiler, anlattılar. Üstad Hazretleri hemen İşârâtü'l-İcaz'da ve aynı zamanda Lem'alar'da bulunan o âyetin izahatını, tefsirini, baş tarafına birtakım ilaveler koyarak bir mektup halinde teksir ettirdi.

İşârâtü'l-İcaz'da olan o parça:

Üçüncü mes'ele: 'Seb'a kelimesi hakkındadır.

Ey arkadaş! Semavatın dokuz tabakadan ibaret olduğu, eski hikmetin hurafelerinden biridir. Onların o hurafevâri fikirleri, efkâr-ı âmmayi istilâ etmişti. Hattâ bazı müfessirler, bazı âyetlerin zâhirini onların mezheblerine meylettirmişlerdir. Hikmet-i cedide ise, feza denilen şu boşluktan yalnız yıldızların muallâk bir vaziyette durmakta olduklarına kâildir. Bunların mezhebinden semavatın inkârı çıkıyor. Ve bu iki hikmetin birisi ifrata varmışsa da ötekisi tefritte kalmıştır. Şeriat ise, Cenab-ı Hakkın yedi tabakadan ibaret semâvatı halketmiş olduğuna hâkimdir ve yıldızların da

balık gibi o semalar denizlerinde yüzmekte olduklarına kaildir. Hadis ise semanın 'mevcun mekfûnü'den ibaret bulunduğunu emrediyor. Şu hak olan mezhebin, 'altı mukaddeme' ile tahkikatını yapacağız.

Birinci mukaddeme: Şu geniş boşluğun esîr ile dolu olduğu fennen ve hikmeten sâbittir.

İkinci mukaddeme: Ecrâm-ı ulviyenin kanunlarını rabteden ve ziya ve hararetin emsalini neşr ve nakleden, fezayı doldurmuş bir madde mevcuttur.

Üçüncü mukaddeme: Madde-i esîriyenin, yine esir olarak kalmak şartıyla, sâir maddeler gibi muhtelif teşekkülâtları, ayrı ayrı nevileri vardır. Buhar ile su ve buzun teşekkülâtları gibi.

Dördüncü mukaddeme: Ecram-ı ulviyeye dikkat edilirse tabakaları arasında muhalefet görünür. Evet, yeni teşekküle ve in'ikada başlamış milyarlarca yıldızlardan ibaret Kehkeşan ile anılan tabaka-i esîriye, sabit yıldızların tabakasına ve hâkeza... yedi tabakaya kadar birbirine muhalif tabakalar vardır.

Beşinci mukaddeme: Araştırmalar neticesinde sabit olmuştur ki, bir maddede teşkil, tanzim, tesviyeler vâki olursa, birbirine muhalif tabakalar husule gelir. Bir mâdenden kül, kömür, elmas meydana gelir; ateşten alev, duman husule gelir. Muvellidülmâ ile müvellidülhumuzanın imtizacından su, buz, buhar tevellüd eder.

Altıncı mukaddeme: Şu müteaddit emarelerden anlaşıldı ki; semavat müteaddittir; şeriat Sahibi de, yedidir, demiştir; öyle ise yedidir. Maahâza yedi, yetmiş, yedi yüz sayıları Arap üslûplarında kesret için kullanılır.

Arkadaş! Pek geniş bulunan Kur'ân-ı Kerimin hitaplarına, mânalarına, işaretlerine dikkat edilmekle bir âmiden tut, bir veliye kadar bütün tabakat-ı nâsa ve umum efkâr-ı âmmeye olan müraatları, okşamaları fevkalâde hayrete, taaccübe mûcibdir.

Meselâ, 'seb'a semavatin' kelimesinden bazı insanlar havâ-i nesîmiyenin tabakalarını fehmetmiştir; öbür bazı da, arzımız ile arkadaşları olan hayattar küreleri ihata eden nesîmi küreleri fehmetmiştir; bir kısım da seyyarât-ı seb'ayı fehmetmiştir; bir kısım da, şu bilgimiz manzume-i şemsiye içinde esirin yedi tabakasını fehmetmiştir; bir kısım da, şu bilgimiz manzume-i şemsiye ile beraber altı tane daha manzume-i şemsiyeyi fehmetmiştir; bir kısım da esirin teşekkülâtı yedi tabakaya inkısam ettiğini fehmetmiştir.

Hülâsa: Her bir kısım insanlar, istidatlarına göre feyz-i Kur'ândan hisselerini almışlardır. Evet, Kur'ân-ı Kerim, bütün şu mefhumlara şâmildir diyebiliriz.'

Ertesi gün bu mektubu konferans esnasında dinleyiciler arasında dağıtıldı. Orada bulunanlar yazıyı görüp konferans başlamadan önce kendisine okuyup tercüme ettiler. Onun üzerine İngiliz sormuş: 'Kim bu zât?' Cevaben demişler:

Bediüzzaman Said Nursî adında bir âlim vardır. O bu âyeti size cevaben böyle tefsir etmiş. 'İngiliz o günkü konferansı kısa kesip beş günlük konferansını da iptal ederek Türkiye'den çekip gitmiştir.

"Üstadın arkasında cemaatle namaz kılardık"

Üstad Hazretlerinin yanında ikindi sırasında umumiyetle bulunmaya çalışırdım. Ve evde bulundukları zaman, cemaatla namaz kıldırırlardı. Bu vesileyle çok feyizli bir hal hâsıl oldu. Bir gün ikindi namazını eda edecektik. Üstad kendi bulunduğu mahalde Ezan-ı Muhammedîyi okuturdu. Ziya Arun kardeşin abdest alması uzun sürdü. Namaza tahiyyat esnasında son ka'dede yetişti. Fakat imama uymadı. Üstad selâm verir vermez, biraz hiddetlenmiş gibi, 'Neden cemaate iştirak etmedin?' dedi. Ziya Arun 'Namaz bitmişti, artık sonradan kılayım dedim' diye cevap verince Üstad Hazretleri, 'Hayır, namazda selâm verene kadar iştirak edersen cemaatin sevabını alırsın' dedi. Tesbihatları gayet ağır ve her kelime üzerinde basa basa durarak yaparlardı.

Bir gün yine Muhsin'le Üstadın yanına geldiğimizde görüşürken farklı bir hâlet-i Ruhiye hissettim, merak ettim ve sordum. Üstad Hazretleri o gün Fener Patrikhanesine giderek Patrik Athenagoras'ı ziyaret etmiş ve ziyaret esnasında kendisine hitaben, 'Siz Kur'ân'ı Allah'ın kitabı, Hz. Peygamberi de peygamber kabul etseniz ve Hıristiyanlığın da dini hakikîsiyle amel etseniz ehl-i necat olacaksınız' demiş. O da 'Ben kabul ediyorum' diye cevap vermiş. Üstad tekrar 'Dünyadaki diğer ruhanî reisler de kabul ediyorlar mı?' diye sormuş. O, 'Onlar kabul etmiyorlar' demiş. Üstad kendisini gayet hürmetle karşılamış olduklarını söyledi.

"Üstadı Edirnekapı Camiinde bulduk"

Bir gün eve gittim. Zili çaldım. Hiç kimse yoktu. Tam o esnada Ziya Arun geldi. Anahtar vardı, içeri girdik. Baktık, Üstad Hazretleri yoktu. 'Ne oldu Üstad kiminle gitti, nereye gitti?' diye merak ediyorduk. O esnada

Ahmed Aytimur geldi. Konuşmaları neticesinde Üstad Hazretlerinin yalnız olarak dışarı çıkmış olduğu anlaşıldı. Üzülmüş ve telâşlanmıştık. Ahmed Aytimur, Ziya ve ben vazife taksimi yaptık. Ziya ile ben Edirnekapı Camiine, Ahmed Aytimur da Eyüp Sultana giderek, Üstad Hazretlerini bulursak yalnız bırakmamış olmak niyetiyle hemen hareket ettik. Biz Edirnekapı Mihrimah Sultan Camiine gittik. Vakit ikindiydi. Baktık, Üstad Hazretleri camiin arka tarafında oturuyor. Ezan okunmasına on dakika vardı. Biz de arka plâna geçip oturduk. Ezana okunmaya başladı. Namaz kılındı. Tesbihattan sonra Üstad Hazretleri bizi görünce 'Mâşaallah, mâşaallah!' diyerek memnuniyetini ifade ettiler. Beraber camiden çıktık. Avludan caddeye inmeden Üstad Hazretleri sordu. 'Burada yüksekçe, etrafı görecek bir yer yok mu?' Caminin kıble tarafındaki çevre duvarını elimle göstererek, 'Üstadım, burası var' dedim. Ve o tarafa doğru yürümeye başladık. Daha o zaman yüksek binalar yoktu. Bu semtlerde, eski İstanbul'un mütevazı binaları vardı. Caminin bulunduğu mahal yüksek olmakla beraber, çevre duvarı pek yüksek değildi. Duvarın yanına geldik. Hazret-i Üstada bana, 'Sen eğil, ben senin sırtına basıp duvara çıkayım' dedi. Ve ben hemen eğildim. Üstad bana bu sefer, 'Sen dur, Ziya eğilsin' dedi. Ve o eğildi. Onun üzerine basarak duvara çıktı. Ben aşağıdaydım. Ziya da Üstadın yanına çıktı. Üstad bana sordu:

Şimdi sen hakem ol. Bu Ankara'dakiler bana, 'Sen bizim işimize yardım etmiyorsun' diye kızıyorlar. Sen ne dersen ben öyle yapayım. Ben onların yanına mı gideyim? Yoksa bildiğin gibi, Risale-i Nur hizmet tarzında mı çalışayım?' dedi. Ben ellerimi dua eder gibi Üstada doğru kaldırarak, 'Üstadım, nasıl olur, siz onların içersine nasıl girersiniz?' der demez yüksek sesle, 'Tam...' dedi. Ve kabristan tarafını bir eliyle göstererek, 'Bu ölülerin arasına gireceğim, bu delilerin arasına girmeyeceğim' dedi. Sonra, 'Sen de yukarı çık' dedi. Ben de çıktım. Üstad Hazretleri mülâfete ediyordu. Bana, 'Sizin evi buradan göster bakalım' dedi. Ben Draman Camiini ve avlusundaki büyük selvileri nirengi alarak evin yerini tesbite çalışırken, 'Vah zavallı, evini de kaybetti, nasıl gidecek?' diye mülâfete ediyordu. Duvarın üzerinden indik. Eve doğru, şimdiki Vefa Stadının yanındaki yokuştan aşağıya inip sağ taraftaki mahalle aralarından Draman'a doğru gidiyorduk. Üstad Hazretleri siyah cübbesi ve başında kendisine mahsus sarığı, boynunda beyaz bir tülbent, nazar-ı dikkati çekiyordu. Geçtiğimiz yerlerde çocuklar, kadınlar üstada alâka duyuyorlar, bilhassa çocuklar, Hazret-i Üstadın etrafını sarıyorlar, Üstad onlara 'Siz masumsunuz,

dualarınız makbuldür. Bana dua edin. Benim çok hastalıklarım var, tâ şifa bulayım' diyor ve bazılarının başlarını okşayarak seviyor, iltifat ediyordu. Böylece, bir saatlik bir zamanda, on dakikalık yolu ancak alabiliyorduk.

Samsun Mahkemesi

Üstad Hazretleri İstanbul'da bulunduğu sırada Sungur Ağabey de Samsun' da mevkuf bulunuyordu. Üstad Hazretlerini de mahkemeye celbedip ifade almak istiyorlardı. Üstad Hazretleri gitmemek için rapor almıştı. Dostlarının gayretleriyle, 'Ne karadan, ne havadan, ne denizden gidemez' diye rapor verilmişti. Fakat bir ara Samsun'a gitmeye karar verdi. Çok hiddetli ve sıkıntılı bir safha idi. Çünkü Birinci Şube Şefi sık sık gelip gidiyordu. (Sonradan bu zât dost oldu. Hattâ Üstadın o zaman yazdığı bir lâhika mektubunu Üstad ona okuyunca, kendisi 'Bunu teksir edip her yere göndermek lâzım' deyince, Hazret-i Üstad, 'Al, götür, teksir edip gönderilsin' dedi. Ve o mektup teksir edildi. Hayli yere gönderilmişti.) Üstad yanında bulunan kardeşleri de beraber götürecekti. Bana, 'İstanbul'da kitap ve neşir hizmetlerini sana bırakacağız, tevdi edeceğiz, biz Samsun'a gideceğiz' dedi. Hem Üstadın İstanbul'dan ayrılma elemi içime çökmüştü, hem kendimin böyle bir şeyi yapabileceğime kat'iyyen kalbim kanaat etmiyordu. 'Üstadım, ben nasıl yaparım bu işi, ben bilebilir miyim?' diye izhar-ı acz ettim. O zaman dokumacı Mustafa Gören diye bir kardeş vardı, âniden o içeriye girdi. Ve 'Mustafa da sana yardım etsin' dedi. Ben çaresiz boynumu büktüm. Kabul etmiş oldum. Fakat sonradan Samsun'a gitme işinden vazgeçildi.

Üstad Hazretlerinin İstanbul'da iki defa ifadesine müracaat edildi. Üstad İstanbul sorgu hakimliğinde Tarihçe-i Hayat'ın 489-91. sayfalarında yer alan ve 'Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî bu müdafaayı İstanbul mahkemesinde okumuş ve mahkemesi beraatle nihayet bulmuştu' başlığı altında yer alan müdafaasını okumuştu.

O sıkıntılı vaziyetin, Muhsin'in pek Samsun'a gitmek istemeyişi olduğunu ve Üstadın hiddetlendiğini anladım. Hatırımda kaldığına göre... Cenab-i Hakka hamdolsun. Sanki o hizmette tavzif hâdisesi, ömrümüzün tamamını içine almıştı. Düşe kalka bugüne kadar gelebildik.

"İnşaallah fütûhat olacak"

Bir gün sabahtan, Üstad Hazretlerinin yanına (saat 10 civarındaydı) geldim. Üstad çok hiddetlendi ve yüzü kıp kırmızı idi. Elini sallıyor ve 'edepsizler' tabirini kullanıyordu. Elini salladığı zaman bina sallanıyordu. O

gün gazeteler, Sungur Ağabeyin, Samsun Mahkemesinde 1,5 yıla mahkûm edildiğini yazıyordu. Birkaç gün o üzüntülü sahne devam etti. Üstad Hazretleri sonradan, 'Her ne ise, inşaallah fütûhat olacak' diyordu. Bu esnada Sungur Ağabeyin müdafaası gelmişti. Üstad Hazretleri okutturuyor, dinliyorduk. İkindi namazlarından sonra müteaddit defa okuttu. Dinledik. Sonra da bir kitapçık olarak bunun teksir edilmesini istedi. Ve yaptırdı.

İstanbul'un fethinin 500. yıldönümü

Bu esnalarda Bayram Ağabey asker ve Kore'deydi. Ceylan Ağabey de askerdi ve Siirt'teydi. Üstad Hazretleri Bayram Ağabeyden hemen hemen her gün, 'Bayram şimdi Kore'de komünistlere karşı çarpışıyor' diye bahsederdi.

Üstad Hazretleri İstanbul'da bulunduğu zaman İstanbul'un fethinin 500. yıldönümü idi. Çok geniş bir kutlama merasimleri programı hazırlanmıştı. Mehter yeniden kurulmuştu. İstanbul'da büyük bir bayram havası esmekteydi. Fatih Camiinin Akdeniz kapısı tarafından büyük bir şeref tribünü kurulmuştu. "Merasım başlamadan önce emekli binbaşı Refik Bey, Üstad Hazretlerini ve arkadaşları alarak, Fatih'teki merasim mahalline getiriyor. Fakat çok şiddetli izdihamdan içeri girilemeyecek bir durum olduğunu görünce, Binbaşı Refik Bey, etrafa hiddetle bağırarak açılmalarını ve son derece büyük bir âlimin burada bulunduğunu ilân ediyor. Âsayiş vazifelileri derhal Üstad Hazretlerinin yolunu açmak için tedbir alıyorlar. Halk da bu tedbir gereğince yolları kendiliğinden açıyor. Ve Üstad Hazretleri doğru şeref tribününe, o zamanın İstanbul Valisi Fahreddin Kerim Gökay'ın sağ tarafında ayrılan yere oturuyor. Ve oradan merasimi gayet şâşalı ve muhabbetli bir şekilde takip ediyorlar.

Üstad Hazretleri, mehterin de resmi geçit yaptığı bu merasimden sonra eve döndüler. Ve istirahata çekildiler.

"Üstad, Hafız Cemiyetine katıldı"

Yine bir gün Gönenli Mehmed Efendinin talebelerinden hafızlığı itmam edenler için hafız cemiyeti yapılacaktı. Mehmed Efendi davet etti. Üstad Hazretleri de maalmemnuniye kabul ettiler. Fatih Camiindeki hünkâr mahfelini müezzinler açtılar. Üstad Hazretleri hafız cemiyetini, üç saate yakın bir zaman hünkâr mahfelinden takip etti.

Üstadın Ramazan'daki usulü

Ramazan gelmişti. Üstad Hazretleri bütün Ramazan boyunca hiç yatmadı. Usulü şöyleydi. Derdi ki: 'Ramazan'da insan oruçla ibadet halinde olduğundan, uykuda da olsa farz bir ibadeti ifa etmiş oluyor. ' Her dakikası bire bin verebilen bir ayda ibadetsiz bir zaman boşluğu bırakmak istemiyordu. Onun için iftardan sonra zaten akşamla yatsı arası kendisinin her zaman normal olarak evrad vaktidir. Tâ sahura kadar, İmsak vakti girer girmez hemen sabah namazını kılar, tesbihatı kendisine mahsus ifadan sonra istirahata çekilirdi. Tâ kuşluğa kadar. Ondan sonra kalkar, gene Nur dersleri ve evrad-ezkâr ile meşgul olurdu. Benim hayretimi mucip olan bir husus olmuştu. Üstad Hazretlerinin karşısındaki evler yüksekti. Oradan Üstadı görmek için kadın-erkek, çoluk çocuk hepsi toplanırlardı. Üstadı görmek ve ibadetini seyretmek için. Biz de mecburen kapatıyorduk. Sonradan komşulardaki yaşlı hanımlarla konuştuk. Onlar, 'Niye kapatıyorsunuz? Hocaefendi sabaha kadar evrad-ı ezkâra devam ediyor, biz de onunla beraber devam ediyoruz' dediler. Üstad Hazretleri geceleri çok parlak ışıkta evrad ve ezkâra devam ederdi. Loşluktan hoşlanmadığını görürdüm.

Bizim vazifemiz Risale-i Nur'un neşri

Bir gün Galatasaray Lisesinde okuyan ve sonradan eczacı olan Said Mutlu ziyarete gelmişti. Ben son ânında geldim. Tatsız bir vaziyet vardı. O anda anlayamadım. Onun ayrılmasından sonra Hazret-i Üstad, o anda hizmetinde bulunan kardaşlara çok hiddet etti. 'Çocuk bunlar, çocuk olmasa tardedeceğim, bilmiyorlar. Çocuk bunlar' dedi. Ben de meseleden çok endişeli bir hâlet-i ruhiyeye girmiştim. Bu sırada Üstad Hazretleri karyolada oturuyordu. Ben ise yerde ve halının üzerindeydim. Birden bana hitaben, şöyle dedi:

Muhammed, kardeşim! Sen hakem ol, ben diyorum ki Risale-i Nur'un neşir ve medrese tarzı hizmetlerinin devam ve inkişafı lâzım: bunlar ise başka yerler, başka hizmetler düşüncesinde. 'Ben meseleyi 'başka hizmetler' tabirinden anlamakla beraber, 'Üstadım bizim vazifemiz, Risale-i Nur'un neşri ve medreselerin devamıdır' deyince Üstad yüksek sesle 'Tamam' diye ifadede bulundu. Ve o hiddet hali, akşama doğru hayli hafifledi. Sonra Muhsin Ağabeye sordum. Said Mutlu kardeşin bizim tarz-ı hizmetimizi pasif telâkki etmesi ve orada bazı konuşmaların cereyan etmesi, Üstadın hiddetlenmesine sebep olmuş.

"Üstad fitresini bana verdi"

Ramazan sonuna doğru Hazret-i Üstad, bana -şu anda miktarını bilemiyorum- 'Sen bana buğday al' dedi. Birkaç kiloluk buğday aldım, getirdim. Üstad Hazretleri iki elini birleştirerek, avucuyla doldurdu. Ve 'Benim fitrem' diye buğdayla fitresini bana verdi. Ben de o fitreyi köye götürdüm. 'Köyün tarlalarında bu buğday ekilsin' dedim. 'Bereket getirir.' Ve ektiler. Hakikaten de köyde son 15-20 senedir bereket kıtlığı vardı. O sene bol mahsul alındı.

Zübeyir Ağabey, Abdullah Ağabey, Hüsnü Ağabey Urfa'da bulunuyordu. Hizmetler inkişaf ediyordu. Bir mesele için, Valiye bir dilekçe verirler. Dilekçenin başında 'Bismihi Sübhanehu, Ve İn Min Şey'in Esselâmü Aleyküm, ilâ âhir' yazarlar. Bunun üzerine Vali kendilerini nezarete aldırır. Savcılığa havale eder. Savcının tevkif talebiyle sevk ettiği sorgu hakimliğinde tevkif edilirler. Bir müddet Urfa hapishanesinde kaldıktan sonra, kendilerini Isparta'ya sevk ederler. Ramazan boyunca Isparta hapishanesinde kalırlar. Tam bayrama bir gün kala tahliye edilirler. Bayram günü, üçü birden İstanbul'a Üstadın yanına gelirler.

Onların gelişi hepimize birden, bilhassa Üstadımıza büyük bayramın sevincini birkaç kat arttırmıştı. Zübeyir Ağabey gelince Üstad Hazretleri yeni bazı hizmetler yaptırmaya başlamıştı. Evvelâ 6., 7., 8. Meyve'leri yeni yazıyla bir araya getirerek Tamirci Atom Bombası ismiyle bir kitap yaptı. Sonradan Asâ-yı Musa'dan Akan Nur Çeşmesi isimli kitabı yine yeni yazı olmak üzere daktiloyla mumlu kâğıda yazdırarık teksir ettirdi. Sonunda Avrupalı 45 feylesofun Kur'ân-ı Kerim, Peygamberimiz (a.s.m.) ve İslâmiyet hakkında müsbet şehadetlerini ihtiva eden beyanlarını ilâve etti. Hz. Üstad bir müddet sonra onları yine Urfa'ya hizmetin başına gönderdi.

Beyazıd Camiinde Cuma namazı

Yazın en sıcak günlerini yaşıyorduk. Cuma günleri mümkün olduğu kadar namaza Üstadla beraber gitmeye gayret ederdim. Yine bir Cuma günü Üstada gittim. Fakat Hz. Üstad evden çıkmış. Nereye gittiğini de bilemedim. Düşündüm. Ben de Beyazıt Camiine Cumaya gittim. Namazdan sonra baktım; Hz. Üstad, Muhsin de yanında, bizim birader Mustafa da var. Birlikte camiden çıktık. O zaman caminin tam önünden Draman'a taksi dolmuşları kalkardı. Tam bu sırada dolmuşçuluk yapan bizim yakın dostumuz Adnan Ağabeye işaret ettim. Üstad Hazretleri ve Muhsin arabanın ön tarafına oturdular. Biraz bekledik. Beşinci müşteri gelmeyince, 'Adnan Ağabey, çekip gidelim' dedim. Üstad yine müdahale etti, arabayı

hareket ettirmedi. Ben tekrar söylemeye cesaret edememekle beraber, çok şiddetlice sabırsızlanıyordum. Birden babam Sultanahmet'den yürüyerek Draman dolmuşlarının olduğu yere geldi. Hepimiz birden şaşırıp kalmıştık. Çok sürurlu ve neşeli bir hava meydana gelmişti. Üstad Hazretleri lâtifeler ediyordu. Çarşamba'ya bizim fırının sokağına geldiğimiz zaman arabayı durdurduk. Üstad Hazretleri sanki veda ediyormuşcasına bizimle muamele etti. Ve hakikaten o gün akşama yakın, Emirdağ'dan Hamza Emek ve terzi Sadık Efendi gelmişler; bir arabaya Üstad Hazretlerini Emirdağ'a alıp götürmüşler. Akşam namazı esnasında Üstad Hazretleri uçmuş gitmişti. 'Yeller eser ol saltanatın şimdi yerinde' sözü gibi ev öyle bom boş, karanlık bir mahzen şeklinde göründü ki, teessürümden şaşkınlığa düşmüştüm. Muhsin Alev, bereket versin oradaydı. Onun tesellîsi bana kuvvet verdi. Artık orada beraber birkaç saat sohbet ettik. Ömrümüzün bir parlak sayfası böylece kapanmış oldu.

"Asker dönüşü Üstadı ziyaret ettim"

Üstad Hazretlerinin İstanbul'dan ayrılışından bir ay sonra askere gittim. Askerden geldikten sonra bir müddet fırındaki işlerimizi bir düzene koydum. Ve Isparta'ya Üstad Hazretlerin ziyarete gittim. Üstad Hazretleri bu ziyaretten çok memnun ve mütehassis olmuştu. O esnada Afyon mahkemesindeki dâvâ affa girmekle beraber, kitaplar yönünde devam etmekteydi. Mahkeme, kitapları Diyanet'e göndererek tetkikinden sonra bir karara varılmasını kabul etmişti. Tam o günlerde kitaplar (5 sandık) Ankara'ya gönderilmişti.

"Üstad beni Ankara'ya gönderdi"

Hazret-i Üstad bana, 'Senin geldiğin çok iyi oldu, çok güzel oldu' diyerek tekrar etti. Ve 'Ben Ceylân'ı Ankara'ya gönderecektim, sen geldin, iyi oldu. Şimdi seni Ankara'ya göndereceğim' dedi. Ve 12 veya 13 mektup Ceylân Ağabeye dikte ederek Ankara'daki bir kısım dostlara hitaben yazdırdı. Mektupların mahiyeti, hatırımda kaldığı kadarıyla, 'Risale-i Nur bu asırda çok ehemmiyetli bir hakikattır. Vatana ve millete büyük hizmeti geçmiş ve geçecektir. Gizli dinsiz münafıklar aleyhimizdeki propagandalarıyla adliyeyi şaşırtıp, aleyhimize çevirip bizi sıkıntılara soktular. Bunun için şimdi Diyanet'e tetkik için gelen kitaplarımızın hakkı teslim edilerek lehinde beraatı için rapor tanzim edilmesi hususunda gayretlerinizi rica ederiz' mealindeydi. Hatırımda olduğuna göre, imza, 'Üstad Hazretlerinin Hizmetkârları' şeklindeydi.

Bu bölüm hatırımda böyle kalmış, eksik fazlasını bilemiyorum.

Ben Ankara'ya gittim. Daha evvel Ankara'da kalabalık bir ehl-i hizmet grubu bulunuyormuş. O sırada çeşitli sebeplerle sağa sola gitmeleriyle bir dağılma olmuş. Verilen adreslerde bir türlü kimseyi bulamamıştım. Ankara'ya ilk defa geliyordum.

"Âtıf Ural'ı buluyorum"

Nihayet bir akşam üsta talebe yurdunda Konyalı birisinin delâletiyle Âtıf Ural'ı buldum. O zaman Cebeci'nin üst tarafında gecekondular vardı. Derenin yamacında tek odalı bir gecekonduda buluştuk. Daha evvel 1952'de, Üstad Hazretleri İstanbul'da iken Âtıf'ı gördüğümü hatırlıyorum. O anda Âtıf Ural'ın hakikaten çok muhlis ve fevkalâde hizmet aşkı ile dolu, aklı, fikri, zikri devamlı Üstad ve Nur'larla meşgul olduğunu gördüm. Hattâ bir ara, 'Hayalimde Üstad ve Hüsrev Ağabeyden başka dünya varlıklarından hiçbir şey temessül etmiyor' demişti. Âtıf Ural, o esnada Hukuk Fakültesi talebesiydi. O da beni Üstadın yanından gelmiş olarak görünce, fevkalâde sevinçten mesrur idi. Mektuplarla geldiğimizi anlattım. O da, 'Tamam, yarın inşaallah o hizmetleri ifa ederiz' dedi. Ve 'Bu akşam bir yere ziyarete gidelim' diye, Gazi Lisesinde Türkçe Öğretmeni Celâl Bey diye bir zâtın evine gittik. (Sonradan Sözler'in neşrinde çalışmıştı) O gece o zâtla çok güzel sohbet oldu. Abdullah Cevdet'le hayli arkadaşlık yapmış, o yüzden itikadı sarsılarak pekçok sıkıntı çekmiş ve iki defa Bakırköy Akıl Hastanesine yatmış. Ne zamanki Sözler mecmuası eline geçmiş, dünyası aydınlanmış, nurlanmış. 'Tahmin etmiyorum ki sizler benim gibi Sözler'i anlayasınız. Öyle ki, bu harflerin benim için her çengelinde âdeta bir kandil asılı gibi, nurlandırıyor' diyordu. Sözler'deki Tevhid hakikatlarının ispatları karşısında kimsenin durmasının mümkün olmayacağını, mutlaka teslime mecbur olacağını, Abdullah Cevdet'in eline geçseydi mutlaka kurtulacağını ifade etti. Ve onun daima tekrar ettiği mısrasını söyledi.

Takıldı kaldı fikrim nokta-i Tevhidde diye' mütemadiyen tekrar ederdi. Onun bu sarsıntıları beni de sarsmıştı. Fakat benim elime Sözler geçti, kurtuldum. Onun eline geçmedi ve o gitti.'

Saatler geçti, gece geç vakit oldu. Ve ayrıldık.

Ertesi gün Diyanet'teki bazı dostlar, Avukat Hulusî Bitlisî Aktürk, Afyon DP milletvekillerinden bazılarını ziyarete giderek mektupları verdik. Bu arada Mustafa Türkmenoğlu da Hukuk Fakültesinde okuyordu. Onunla da

akşamları buluşuyorduk. Üç günlük Ankara seyahatimden sonra neticeleri Isparta'ya Âtıf'la beraber bir mektupla bildirip İstanbul'a döndüm.

"Süleymaniye'de 46 numaraya geçtik"

Bir müddet daha fırında çalıştıktan sonra Süleymaniye'de 46 numaraya geçerek doğrudan doğruya hizmete başlamıştık. Çünkü o esnada Ziya Arun Isparta'daydı. Birinci Ağabey ve Hakkı askere gitmişti. Ahmet Ağabey de havluculuk yapıyordu. Medresede devamlı kalacak kimse yoktu. Ben artık ondan sonra medreseye kapağı atmıştım. Üstad Hazretlerinden lâhika mektupları gelirdi. Onları teksir eder, gerek dünyanın, gerekse Türkiye'nin değişik yerlerine, yaklaşık 120 yere gönderdik. 1956 senesinin başlarında Diyanet'ten çıkan müsbet rapor neticesinde Afyon mahkemesi bütün Risalelerin iadesine karar vermişti. İstanbul'a o sıralarda Isparta'dan ekseriyeti hatt-ı Kur'ân, pek az da yeni yazı Risaleler gelirdi. Bazan da Mersin'den gelirdi. Mersin'den kimden geldiğini bilmediğimden sordum: 'Mersinde kaç tane Nur talebesi var' diye 'Yalnız Mustafa Ezener var. Başka kimse yok' dediler. O zaman 'Biz de burada teksir edelim kitapları' diye kitapları ısrar ediyordum. Bir türlü muvaffak olamadık. Bu esnada yine Isparta'dan şapoğrafla (ispirtolu teksir) çoğaltılmış 30 tane Yirmi Üçüncü Söz gelmişti. O anda medreseye birkaç kişi Anadolu'dan, birkaç kişi de İstanbul'dan gelmişti. Kitapların hepsi bir anda bitti.

"Isparta'ya Üstadı ziyarete gittim"

Ben bir-iki gün sonra Isparta'ya Hazret-i Üstadı ziyarete gitmek için yola çıktım. Bursa'ya, İnegöl'e uğrayıp Isparta'ya gittim. Isparta'da Hazret-i Üstad yoktu. 'Eğridir'e gitti' dediler. Medresede Hüsnü Bayram Ağabey vardı. Ben o gün Eğridir'e gittim. Orada hizmetlerin tedvirinde Çilingir Ali Savran vardı. Onunla görüştük. Üstadın Barla'da olduğunu söyledi. O arada birden bire hava çok bozuldu. Şiddetli bir kar fırtınasıyla göl haşin, dalgalı bir vaziyete girmişti. İki gece Eğridir'de kaldım. Hava biraz sakin görünüyordu. Ali Savran'a Demirci Salih Efeye, 'Beni bırakın, mutlaka ben Barla'ya gideceğim' diye ısrar ettim. Mevsim kış olduğu için onlar da bırakmak istemiyorlardı. Çarnâçar bıraktılar. Elbisem zayıftı. Ayaklarımı dolaklara sardılar. Boynuma uzun bir atkı ve külâh verdiler. İki de ekmek verdiler. Biri bana, birini de Üstad Hazretlerine vermek için. Ben öylece yaya olarak yola çıktım.

"Adnan Menderes Nur'ların neşri için emir verdi"

O zaman Barla'ya otomobil gidecek yol yoktu. Atla veya eşekle gidiliyor, gölden de kayıkla geçiliyordu. Şimdiki göl kenarında su pompası olan noktaya gelmiştim. Bir ara güneş çıktı. Oradan gölden bir abdest alayım, dedim. Abdest aldım, çoraplarımı, ayakkabılarımı giydim. Bir de baktım, Barla tarafından bir kafile geliyor. Evvelâ tanımadım. Sonra baktım; bir işlek. Üzerinde sepetler, ibrikler, Ceylân ve Bayram Ağabey arkasında yaya olarak yürüyor, onların arkasında da yedeğinde bir at olduğu halde Zübeyir Ağabey geliyordu. Çok acip bir mülâkat vuku buldu. Üstad Hazretlerine koştum. Ellerini öptüm. Böyle yol ortasında soğuk bir havada karşılaşmak çok enteresan olmuştu. Bana 'Sen Muhammed Fırıncı'sın' diyerek mütemadiyen lâtife ediyor ve Risale-i Nur'un fütuhatından bahsediyordu. 'Adnan Menderes, Maarif Vekili Tevfik, Nur'ların neşri için emir verdi. İnşaallah yakın zamanda neşrolacak, merak etme' diye çok sürurlu bir haldeydi. 'Ne kadar yol parası masraf ettin?' diye sordu. 'Üstadım, ehemmiyetsiz' dediysem de, çok ısrar ediyordu. 'Olmaz, mutlaka ben senin yol paranı vermem lâzım' diyordu. Ben ne kadar yalvardıysam da, Üstad kabul etmedi. 2 lira verdi. Mecbur oldum, kabul ettim. Hava birden bire çok sert bir fırtına şekline dönmeye başladı. 'Siz' dedi, 'Ceylân'la konuşarak, sohbet ederek gelirsiniz. Benim nâmıma Ceylân'la konuşursak, sohbet ederek gelirsiniz. Benim nâmıma Ceylân'la ne istersen konuş. 'Kendisi için getirdiğim ekmeğin yarısını bize verdi. Ata bindi. Zübeyir Ağabey çekiyor, Bayram Ağabey de Üstad Hazretlerini atın üzerinde ayağından tutuyordu. Sür'atlı bir şekilde gitmeye başladı. Üstad Hazretleri biraz sonra durdu. Adnan Menderes'in ve Maarif Vekili Tevfik'in Nurların neşrine karar verdiğini tekrar etti ve yine tekrarla, yol parası ne kadar masraf ettiğimi sordu. Ben, 'Üstadım 2 lira tamamdır' dediysem de, Üstad kabul etmedi. Zorla 2 lira daha verdi. Ve 'Sen istasyona git. Mahmud'a söyle, sabahleyin gelsin, bizi alsın. Sen medresede bu gece kal, bizi bekle' dedi. Ve hızla yola devam etti. Ben Eğirdir yakınındaki tren istasyonunda Ceylân Ağabeyin yardımıyla akşam üzeri trene bindim. O gece Isparta'da medresede kaldım. Mahmut Çalışkan sabableyin gitti. Hazret-i Üstad 10 sıralarında Isparta'ya gelmişti.

"Kardeşim, sen tayinatı alacaksın"

Üstad gelince tekrar yanına gittik. Bir miktar ders okundu. Mesnevî-i Nuriye'nin Arapça kısmından haşir bahsi, Onuncu Söz den de Türkçe olarak karşılıklı olarak devam ediyordu. Bu esnada 'Levlâke levlâke Lemâ halaktu'l-eflâk' hadis-i kudsîsi geçmişti. Üstad Hazretleri, 'Ben bu hadis-i

kudsîyi, şahsiyet-i mâneviye-i Muhammediye olarak kabul ediyorum' dediği hatırımda kalmış. Dersten sonra ağabeylere hitaben beni gösterek, 'Bu olmasa idi, ne Muhsin, ne Ahmed, İstanbul'da iş yapamazdı' dedi. Ve 'Kardeşim Muhammed ben sana tayinat vereceğim' dedi. 'Benim mutlaka vermem lâzim senin tayinatını' diye israr etti. Ben boynumu büktüm. O sırada ders bittiği için ağabeylerle çıktık. Tahirî ağabeye dedim: 'Ağabey, ben tayinat mes'uliyetini kaldıramam, taşıyamam, sonra mânen benim için tehlikeli olur, korkarım, siz ne dersiniz?' dedim. Tahirî Ağabey boynunu büktü, 'Ahî, bilmem ki' diye bir iki kelime söyledi. O sırada Üstad tekrar çağırdı. 'Kardeşim sen tayinatı alacaksın' dedi. Üstada itiraz edememiştim. Ama gene içimden, 'Yahu, ben şimdi birkaç saat çalışmakla 10 lira yevmiye kazanıyordum. Üstad neden ısrar ediyor acaba?' diye tereddütler içerisinde odadan çıktım. Ağabeylerin odasında Mesnevi-i Nuriye'nin Türkçe tercümesini Abdülmecid Ağabey Konya'dan göndermiş, onu tebyiz ediyorlardı. Ben de yanlarında oturdum. O esnada Üstad Hazretleri birden kapıdan içeri girdi. Biz ayağa kalktık. 'Kardeşim, sen günde 10 banknot kazansan da tayinatı almalısın' dedi. Ve ben artık ses çıkaramaz olmuştum. O zaman tayinat günde bir ekmek parasıydı.

"Hüsrev Ağabey'i ziyarete gittim"

Sonra ben Hüsrev Ağabeyi ziyarete gitmek istedim. Ağabeyler 'Peki' dediler, gittim. Hüsrev Ağabey çok alâkadar oldu. Memnun oldu. Ben yeni yazı Yirmi Üçüncü Söz kitaplarını İstanbul'a diğer kitaplar gibi Hüsrev Ağabey göndermiş zannıyla, 'Ağabey, ' dedim, '30 tane Yirmi Üçüncü Söz göndermişsiniz, fakat geldiği anda bitti. Bunları gönderirken biraz fazla miktarda göndermeniz daha iyi olur.' Hüsrev Ağabey, 'Kardeşim, talebeler çok çoğalmış, elhamdülillah, artık Isparta'daki çalışmalarımız kâfi gelmiyor. İstanbul'da siz de yapın' dedi. Neşriyat için böyle bir teklifle karşılaşmış olduk. 'Peki' dedim, 'inşaallah İstanbul'da da başlayalım. 'Sonra Ayetü'l-Kübra'nın okunmasının ehemmiyeti, ondaki Tevhid hakikatının yüksekliği hakkında uzun sohbet oldu. Hüsrev Ağabeye veda edip, Üstadın yanına gittim. Gider gitmez Üstad çağırdı. 'Ben seni Hüsrevin yanına gönderecektim, iyi oldu, gittin' dedi. 'Ceylân ve Zübeyir benim evlâdımdır, bunlarla benim nâmıma hizmetler hakkında ne istersen konuşabilirsin' dedi. Ayrılma saati de yaklaşmıştı. Üstadın elini öpüp ayrıldım. Ağabeylerin odasında Ceylân Ağabey bana Hüsrev Ağabeyle ne konuştuğumuzu sordu. Ben de konuşmamızı olduğu gibi anlattım. O anda öğrendim ki, Yirmi Üçüncü Sözü Ceylan Ağabeyler sapoğrafla teksir edip göndermişler. Ceylân

Ağabey 'Siz Yirmi Üçüncü Söz'ü mumlu kâğıda yazın ben İstanbul'a gelirim' dedi.

"İlk olarak Yirmi Üçüncü Söz'ü teksir ettik"

O gün Isparta'dan ayrılıp İstanbul'a geldim. Yirmi Üçüncü Söz'ü, o zaman lisede talebe olan Galip Gigin'le mumlu kâğıda daktilo ettik ki, Ceylân Ağabey geldi. Yirmi Üçüncü Söz'ün metninde bulunan âyetleri, duaları yazdı. Hizmetleri gözden geçirdi. Ve döndü. Böylece Hazret-i Üstadın emriyle, Hüsrev Ağabeyin de yeni yazıya yukarıda anlattığım şekilde teşvikiyle başlamış oldum. Yirmi Üçüncü Söz, Hanımlar Rehberi, İman Hakikatleri, Risale-i Nur Hakkında Verilen Bir Konferans (Ankara Üniversitesinde) kitaplarını neşrettiğimiz sırada Ankara'da, Samsun'da ve Antalya'da da matbu neşriyatlar başlamıştı. Biz halen hazırlık yapmakla beraber, tab'a geçememiştik. Bu arada İman Hakikatleri ile Konferans risalesinin teksirleri bitmişti. Acele bir miktar ciltletip Isparta'ya tekrar gittim. Üstad Hazretleri kitaplardan memnun olmakla beraber, 'Ankara çalışıyor, Antalya çalışıyor, İstanbul duruyor' dedi. Ben ise götürdüğüm kitaplar için Hazret-i Üstad iltifat edecek zannediyordum. Demek teksir devri kapanmıştı. Üstad Hazretleri, matbaayla neşriyata başlamamızı emir veriyordu. Bu arada ben Konferans'tan çok istifade ettiğim için, matbu olarak bunun İstanbul'da basılması hususunda teklifte bulundum. Hem Hazret-i Üstad, hem ağabeyler kabul etmişlerdi.

Üstadın sadakat ve fedakârlık dersi

Bu arada bazı dersler de vermişlerdi. Risale-i Nur'a ömür boyu hizmet edebilmek için bazı şakirdlerin mücerred kalması lüzumunu beyan ederken, bana hitaben, 'Sana dünyada 10 tane Cennet hurisi de verseler, Zübeyir evlenmez. Sen küçük kardeşini evlendirme' demişti. Üstad Hazretlerinin fedakârlık hususundaki telkin ve dersleri umumiyetle akla kapı açıp da, o talebenin bizzat kendisinin fedakârlığa talip olmasını temin etmekti. 'Sana on tane huri verseler, Zübeyir evlenmez' tabirinde çok lâtif nükte vardı. Zübeyir Ağabeye sonradan bunu hatırlattığım zaman çok güler, 'Mübarek Üstadımız nasıl irşad ve telkinde bulunuyor' derdi.

Hazret-i Üstad bence çok mühim bir ders daha vermişti. Şöyle ki: Bulunduğu odasını tarif ederek, kapının arkasında bir Nur talebesi bulunduğunu, kapıdan girince karşıda da iki tane hanım Nur talebesi bulunduğunu, onlara ders verdiği sırada dışardan Hafız Ali Ağabeyin odaya girdiğini , hanımları görünce, 'Üstad iki hanıma ders veriyor demek' diye

geri çekilip odaya girmediğini ve kapının arkasındaki talebeyi görmediğini, sonradan Hafız Ali Ağabeye 'Bu iki kadınla odada oturduğumu görünce, aklına ne geldi?' diye sorduğunu, onun da, 'Üstadım, zavallı iki masume fırsat bulmuşlar, Üstadımdan ders alıyorlar' dediğini anlattı ve 'Kalbine dikkat ettim, aynen samimî, öyle söylüyordu. Sen dışardan odama girsen, (başucundaki sehbayı göstererek) şunun üzerinde şarap şişesini görsen, sarsılmaman lâzım' diye bence çok müthiş bir ders vermişti. Seneler sonra Zübeyir Ağabeye anlattığım zaman, 'Kardeşim, Üstad sana âzamî sadakat ve fedakârlık dersi vermiş' demişti. Maalesef o mânâlara yetişemedik, ama Allah hizmetin dışına atmadı.

"Risale-i Nur'ları basmaya başlıyoruz"

Konferans sonradan Ankara'da Sözler mecmuasının arkasına ilâve edilmeye karar verilmişti ve daha sonra da kitap halinde basılmıştı. Biz İstanbul'da basmamıştık.

Üstadın yanından ayrıldık. Ceylân Ağabey matbaacılık hakkında bana bilgi verdi. Çünkü ben matbaacılık tabirlerini hiç bilmiyordum. İstanbul'da da bilen yoktu. Ahmed Aytimur, Hakkı Yavuztürk ve ben bu neşriyatı plânlamaya karar verdik. Ve Hanımlar Rehberi'nin sonundaki, hanımların yazdığı mektupları Çeltüt matbaasında dizgi ve baskı için anlaştık. 10.000 adet Küçük Sözler ile 5000 adet hanımlar mektubu basılacaktı. Fakat neticenin nasıl olacağını, polis müdahale edecek mi, etmeyecek mi, bilmiyorduk. Aynı gün basıldı, 2500 adedini Anadolu'ya postaladık. 7500 adedini de bir akrabanın boş bir odasına koyduk. Polis bizi ne zaman arayacak, diye bekliyorduk. Polisten, savcılıktan hiçbir ses çıkmadı. Ondan sonra diğer kitapların basımı için başka matbaalarla da çalışmaya başladık. Sonradan Birinci Ağabey de İstanbul'a geldi. Galip Bey ve diğer bazı arkadaşlar, bir neşriyat komisyonu haline girmişti.

Hanımlar mektubu

Bir müddet sonra hanımlar mektubu için tahkikat açılmış. "Polis bizden, 'Bu mektubu kim yazdı?' diye sorunca, biz de 'Bilmiyoruz, Isparta Savcısı, Üstad Hazretlerinin evine giderek, 'Bu mektubu siz mi gönderdiniz?' diye sormuş. Zübeyir Ağabeyin sonradan anlattığı üzere, Üstad, 'Bilmiyorum, oku bakalım nedir?' diye savcıya okutmuş. Bu defa Üstad Hazretleri, 'Ne var bunda, gayet güzel' demiş. 'Ben göndermedim, ama mektup gayet güzel.' Savcı geri dönmüş gitmiş. Faturaları benim üzerimize kestiğimiz için, matbaadan sormuşlar. Bu defa savcılık beni çağırttı. Müftüoğlu diye

bir İstanbul başsavcısı vardı. Bizzat kendisi kabul etti. 'Bu yazıyı siz mi yazdınız, yoksa başkası mı yazdı? Bu kadınlar nerededir?' diye sordu. Hakikaten ben o kadınları tanımıyordum. Ve savcıya o şekilde ifade ettim. Mesele o şekilde kapandı. İstanbul'da neşriyat hakkındaki ilk adlî muamele böyle kapanmış oldu.

"Formaları Hazret-i Üstad tashih ederdi"

Matbaalarda kitaplar dizildiğinde forma halinde tashihler bize verilir, biz de Hazret-i Üstada ya bizzat kendimiz, ya da ziyaret etmek isteyen birisiyle gönderirdik. Formalar Hazret-i Üstada okunur, Üstad Hazretleri tashih edilecek yer varsa eder, tekrar İstanbul'a gönderir ve basılırdı. Ankara'da matbuat aynı şekilde cereyan ederdi.

"Abdülkadir-i Geylânî şimdi gelse..."

Neşriyat esnasında Isparta'ya forma götürdüğüm bir defasında, dersten ağabeyler yeni çıkmışlardı. Üstad Hazretleri dersin sonunda şöyle bir sohbette bulunmuş. Zübeyir Ağabey taze taze nakletmişti:

Kardaşlarım, Abdülkadir-i Geylânî şimdi gelse, 'Said, sen bu mesleğinden bir parça taviz versen, milyonlar insanlar senin kitaplarını okuyacak, fakat öyle yapmasan hem bunlardan mahrum kaldığın gibi, hapislerde zulümlerle, eziyetlerle cefa çekeceksin' dese, 'Hayır Üstadım, ben bu zulümlere, işkencelere razıyım, fakat mesleğimden en küçük bir taviz vermem' diye ona söyleyeceğim.'

"Üstadın Ankara'ya gidişi"

İstanbul'da matbu neşriyata devam ederken bir taraftan da hatt-ı Kur'ân'la Lem'alar mecmuasını teksire devam ediyorduk. Seneler gittikçe ilerliyordu. 59 senesinin son günlerindeydik. Yenikapı'da Hakkı Yavuztürk'lerin evinde sabaha kadar çalıştığımız teksir makinasından kalkıp Bekir Ağabeyin yazıhanesine gitmiştik. O esnada Üstad Hazretlerinin Ankara'ya geldiğini öğrendik. Çok hayret etmiştim. 'Acaba İstanbul'a gelmez mi?' diye çok düşündüm. Bu arada Üstad tekrar Emirdağ'a döndü. Matbuat, 'Said Nursî geziyor, dolaşıyor' diye çalkalanıyordu. Üstad Hazretleri, bir ara Konya'ya gitti. Mevlâna türbesini ziyareti esnasında mahşerî bir kalabalık toplanınca, bundan emniyet fena halde ürkmüştü. Bu esnada Ankara'da Sikke-i Tasdik-i Gaybî kitabına matbaada el konmuştu. Üstad Hazretleri, talebelerin bundan dolayı müteessir olup da menfî bir

harekete tevessül etmemesi için midir bilmem, Emirdağ Lâhikası'nın sonunda bulunan vasiyetname şeklindeki konuşmayı Ankara'da yapmıştı.

"Üstadı İstanbul'a davet ettik"

Eskişehir'de çıkan bir gazetede Üstad Hazretleri aleyhinde çok haince bir yazı çıkmıştı. İstanbul'da da yine bir gazetede Ali Kemal imzalı olduğunu hatırladığım mütecavizâne bir yazı çıkmıştı ki, daha evvelden de maalesef matbuat aleyhte neşriyat yapardı. Bekir Ağabey de vekaletnâme isterdi. Tâ mahkemeye versin. Fakat Üstad Hazretleri, 'Ben hakkımı helâl ettim, onlarla uğraşmam' derdi. Biz Tahsin Tola Ağabeye telefonla meseleyi anlatıp, 'Bu adamları mahkemeye verirsek, mutlaka mahkûm olurlar, Üstadımıza söyleyin, kendisi bu defa vekaletnâme verse çok iyi olur' diye kararlaştırdık. Bekir Ağabey söyledi. Sabahleyin telefon geldi ki, 'Vekaletnâme vereyim, lüzum görüyorlarsa İstanbul'a geleyim' diye Üstad Hazretleri cevap vermişlerdi. Onun üzerine ben, 'Madem Üstad böyle söylemiş, biz diyelim, Üstad İstanbul'a gelsin. Hem bir seyahat olur. Üstad kendi kendine gelmez, ama bizim davetimiz, gelmesi için bir vesile olabilir' dedim. Ve telefon ettik. Hazret-i Üstada söyleyin; mümkünse vekaletnâmeyi İstanbul'a gelip versinler. Onun üzerine Hazret-i Üstad hemen harekete geçip İstanbul'a doğru ertesi gün yola çıkar.

"Üstadı Kartal'da karşıladık"

1959 senesinin son ayının son günü, kendisini Kartal'da karşıladık. Kartal'dan itibaren biz önde, Hazret-i Üstad arkada olmak üzere Üsküdar'a geldik. Araba vapuru sırasına girildi. Üstad Hazretleri, ikindi namazını iskeledeki Valide Camiinde kıldılar. Ben arabanın yanında beklemiştim. Namazdan sonra arabaya geldiler. Biraz sonra vapura binildi. Biz, Üstad Hazretleri için Piyer Loti Otelinin bir dairesini ayırtmıştık, fakat kimin geleceğini söylememiştik. Herhangi bir mümanaat olmaması için, karşıladığımız yerdeki benzin istasyonundan otele telefon edip, gelen zâtın Bediüzzaman Said Nursî olduğunu bildirmiştik. O anda Üstad Hazretlerinin İstanbul'a geldiğini, hem Emniyet, hem de basın öğrenmişti. Araba vapuru Kabataş'a yanaşırken Üstad Hazretleri, Zübeyir Ağabeyle Bekir Ağabeyi ön tarafa, beni ise arka yanına oturttu. Bu esnada gazeteciler mütemadiyen flâş patlatıyorlardı. Ve bu flâşlardan Üstad Hazretleri rahatsız oluyordu, biz üzülüyorduk. Bu arada Üstad, Bekir Ağabeye 'Sen söyle, ben Şafiiyim, fotoğraf benim mezhebimde iyi değildir, çekmesinler' dedi. Bekir Ağabey söyledi. Fakat gazeteciler gittikçe, çoğalıyor ve flâşlar da patlıyordu.

Zübeyir Ağabey 'Kardeşim, Üstad çok rahatsız oldu, şemsiyeyi aç, tâ ki ışıkları Üstada gelmesin' dedi. Bunun üzerine ben de Üstad Hazretlerinin başının üzerine şemsiyeyi öne doğru eğerek açtım. Şemsiye, flâşlardan Üstad Hazretlerini korudu. Araba vapurundan indik. Cağaloğlu istikametinden Çemberlitaş'ta Piyer Loti Oteline gidecektik.

"Risale-i Nur aleyhine, İslâmiyet aleyhine neşriyat yapmazsanız hakkımı helâl ediyorum"

Vilâyetin önüne geldiğimiz zaman Ayasofya birden göründü. Bekir Ağabey, 'Üstadım, işte Ayasofya' dedi. Üstad da, 'Mâşâallah, mâşâallah' dedi. Ve sonra Piyer Loti Otelinin önüne vardık. Hayret, biz hemen hemen hiç kimseye haber vermediğimiz halde, mahşerî bir kalabalık vardı. Bekir Ağabeyle Zübeyir Ağabey Üstadın kollarında, ben önündeydim ve şemsiyeyi tutuyordum. Gazeteciler fotoğraf çekemedikleri için, sinirleniyorlardı. Üstad Hazretleri gazetecilerin sinirlendiklerini anladıkları halde, 'Kaldırın' diye bir şey söylemediği için, biz aynı halde otele girmeye çalışıyorduk. Fakat bir taraftan gazeteciler, bir taraftan halk, bir taraftan kardeşler öyle bir izdiham meydana getirmişti ki, 5 metrelik mesafeyi âdeta yürüyemiyorduk. Zaten biz haber verince otelin lobisi ve etrafı, santralı, kâtibi polis olmuş. Fakat polis bize bu hususta yardım etmiyordu. Veyahut kimsenin aklına gelmemişti. Güç belâ merdivenlerden çıkmaya çalışıyordu. Üstad Hazretleri gazetecilere, 'Risele-i Nur aleyhinde, İslâmiyet aleyhinde neşriyat yapmazsanız hakkımı helâl ediyorum. Ben size dua ediyorum. İslâmiyet aleyhinde neşriyat yapmayın, yoksa zarar edersiniz' diye tekrar ederek, merdivenleri akşam namazından sonraya doğru çıkabildik.

"Bizim mesleğimiz ihlâstır"

Üstad Hazretleri tuttuğumuz iki odadan birine yerleştiler. Diğer odada hizmet edebilmek için ağabeyler ve biz bulunuyorduk. O anda orada gelen kardeşleri Üstad kabul etti. Hatırımda olanlar, dersin ilk bölümünde, Avukat Bekir Berk, Avukat Necdet Doğanata, Salih Özcan, Hakkı Yavuztürk, Mehmed Emin Birinci, Halil Yürür, Ankara'dan Üstadı arabasıyla getiren Hüsnü Ağabey (Bayramoğlu); ikinci bölümünde de Ahmed Aytimur, Ali Demirel, Zekeriya Kitapçı, Galip Gigin, Üzeyir Şenler idi. Üstad Hazretleri akşam namazından sonra uzun, çok uzun ders yaptı. Çok şiddetli konuşuyordu. Divanında dizleri üzerinde duruyor, bazen fırlayıp ayağa kalkıyor, divan yaylanıyordu. Çok haşmetli bir vaziyeti vardı. Üç husus üzerinde durduğu hatırımda:

Birisi, 'Bu mahşerî kalabalığı buraya niye topladınız?' diye bize kızıyordu. Ve diyordu, 'Bizi de kendilerine benzetirler. Bizi de nümâyişçi, âlâyişçi zannederler. Halbuki bizim mesleğimiz ihlâstır. Hizmetimiz böyle şeylere müsaade etmez. Biz her halükârda ihlâsı muhafazayla mükellefiz' diyordu. Fakat vâkıa o ki, o kalabalığı biz kimseye haber vermemiştik. Ben sadece kardeşim Mustafa'ya söylemiştim. O da Üsküdar'a gelmişti.

İkincisi, 'Bizim vazifemiz yalnız ve yalnız ihlâs dairesinde imana hizmet etmektir. Risale-i Nur ehl-i küfrün belini kırmıştır. Merak etmeyiniz. Hiçbir halt edemeyecekler. Ermeni-Taşnak komitesi, mason komitesi, komünist komitesi benimle uğraştı. Dünyanın en müthiş komitesi Nurculuktur. Fakat kat'iyyen menfî harekete iznim yok. Her birinizi o genç Said kabul ediyorum' diyordu.

Üçüncüsü, Risale-i Nur'un müsbet iman hizmetiyle memlekette âsayişin temin edileceğini söylüyordu. 'Risale-i Nur'da ve Nur talebelerinde kuvvet var. Fakat kullanmaya izin yok. Kur'ân müsaade etmiyor. Yoksa 28 senelik düşmanlarımdan bir günde intikamımı alırım. Masumlara zarar gelir. Kat'iyyen menfî harekete izin yoktur' derken, iki dizinin üstünde kollarını bize doğru sallayarak odanın içinde âdeta yıldırımlar çakıyordu. Bizler hayretler içersinde kalmıştık. O gece böyle geçti.

"Gazeteci, Üstadın resmini nasıl çekti?"

1960 yılının birinci günüydü. Gazeteciler Piyer Loti Otelinin lobisini doldurmuştu. Bizim kardeşlerimizden bir grupla beraber Avukat Bekir Berk ve Necdet Doğanata bulunuyorlardı. Bekir Ağabey bir ara Risale-i Nur hakkında seminervâri bir konuşma yaptı. Biraz da İhlâs Risalesi'nden okudu. Gazeteciler soruyorlardı: 'Niçin geldi İstanbul'a?' Gazetecilerin sorusu Üstad Hazretlerine bildirildi. Üstad Hazretleri, 'Ankara'da basılmakta olan bir kitabıma Emniyetin müdahalesi üzerine avukatıma vekâlet vermek için geldim' diyordu. Bizler nöbetleşe bazan Üstadın yan tarafındaki odada duruyorduk. Foto muhabirleri fotoğraf çekmek için akla gelmedik işler yapıyorlardı. Otelin arka kısmındaki odaların önü boydan boya balkondu. Balkondan bütün odaların görünmesi mümkündü. Zübeyir Ağabey gazetecilerin diğer odalardan girip de balkona geçmemesi için, Üstadın odasının önüne gelen balkona nöbetçi bıraktı. O esnada Üstad Hazretleri öğle namazı kılıyordu. Namazdan sonra da Eyüp Sultanı ziyaret plânlanmıştı. Ben balkonda dururken foto muhabirlerinden birisi, diğer odaların balkon kapısından balkona çıkmıştı. Bana doğru yaklaştı. Zübeyir

Ağabey odadaydı. Cam açık. Ben Zübeyir Ağabeye baktım. Zübeyir Ağabey, 'Bırak kardeşim, Üstadı o haşmetli vaziyetle çeksin' dedi. Adam camın önüne gitti. Üstad tahiyyatta iken, birkaç flaş patlattı. Ne çare ki, Üstad çok rahatsız olmuştu, namazı bozdu. 'Ne oluyor?' dedi. Zübeyir Ağabey sese koştu. Üstad Hazretleri çok hiddetlenmişti. Namazı yeniden eda etti. İstanbul seyahatının geri kalanını iptal edip Ankara'ya dönmeye karar verdi. Ve hemen araba hazırlandı.

İstanbul Valisinin beyanatı

Üstad ikindiye doğru, İstanbul'dan ayrılıyordu. Böyle bir firaka, bir gazeteci sebep olmuştu. Gelirken meydana gelen mahşerî kalabalık ve gazetecilerin tecavüzkâr vaziyetleri giderken daha da fazlasıyla oldu. Ama biz daha evvelden iyi bir plânlamayla kardeşleri birkaç kat halka yapmıştık. Üstad Hazretleri oradaydı. Ve şemsiyeyi yine ben tutuyordum. Bu teşkilâtı hazırlarken Üstad, Bekir Ağabeye, 'Sen bir kumandan gibi hareket ediyorsun' diye iltifat etmişti. Ve ertesi iki gün, İstanbul matbuatı Üstadın ayrılışını manşetlerde 120 punto harflerle vermişti. Gazetelerde çok serzenişli makaleler çıktı. İnönü İstanbul'daydı. O gün Bursa'ya bir miting için vapurla giderken, vapurda 'Hükûmet nereye gidiyor? Bediüzzaman'ı koluna takmış, nereye gidiyor?' diye konuşma yapmıştı. Bu konuşmanın matbuatta yer alması üzerine İstanbul Valisi Ethem Yetkiner, hükümetin direktifiyle radyoda okunan bir beyanat verdi. Beyanat hülâseten şöyleydi:

Yaşlı bir din âlimi, mütevazı bir seyahat yapmaktadır. Memlekette seyahat hürriyeti vardır. Hiçbir vatandaşın seyahat hürriyeti kısıtlanamaz. Eğer gazeteler meseleyi bu kadar büyütmeseler, bu zâtın, memleketin herhangi bir yerinden bir yerine gidişi bir mesele olmazdı.' Biz de, birkaç gün sonra, gazetelerde de çıkan bu beyanatı, 'Valimizin pek haklı ve isabetli beyanatını takdim ediyoruz' diye bir lâhika mektubu yaparak Anadolu'daki kardeşlere göndermiştik.

27 Mayıs İhtilâlinden sonra Vali tevkif edilip Yassıada'ya götürülünce, ondan bu beyanatının hesabını sormuşlardı. Ve Galip Gigin'le beni Emniyete çağırarık, bize de 'Valiye bu beyanatı siz mi verdiniz?' diye sormuşlardı.

"Çendan milyonlar talebe var..."

1960 senesinin başındaydık. Bir gün Üstad Hazretlerine tayinat olarak ayrılan Şualar kitabından yüz tane kadar iki çuval içinde Emirdağ'a gitmek üzere Konya otobüsüne binmiştim. Emirdağ'a gece saat 2:30 sıralarında

varacak idi. Hakikaten 2:30 sıralarında vardık. Fakat ben düşünüyordum. 'Bu kadar ağır yükü gecenin bu saatinde nasıl yalnız başıma götüreceğim' diye. Fakat Hazret-i Üstadın mânevî telefonları sayesinde işler kolaylaşmıştı. Bir de baktım ki, otobüsün durduğu noktada ağabeylerden iki kişi bekliyor. Birisi Ceylân Ağabey, ama diğerini hatırlayamıyorum. Meğer Hazret-i Üstad, gece saat 2'de kalktığında, ağabeyleri çağırmış, 'Gelen var, gidin, karşılayın' demiş. O saatte Üstad Hazretleri kabul etti. Çok memnun ve müferrah idi. Bana, 'Muhammed kardeşim, sana 250-300 banknot maaş versem azdır. Fakat Risale-i Nur'daki ihlâs müsaade etmiyor. Sen Risale-i Nur'un malını yeme. Çendan milyonlar talebe var. Fakat işi gören 50-60 fedakârdır. Sana bin tane anan kadar şefkat ediyorum. Merak etme. Bütün akraban duamda dahildir' dedi. Ben kalbimden, 'Üstadım Bursa için ne düşünür? Bursa'yı hizmet dairesinde aldı mı, almadı mı?' diye çok merak ediyordum. Çünkü Emirdağ'dan her dönüşümde Bursa'ya mutlaka uğrardım. Böyle düşündüğüm sırada, Üstad Hazretleri 'Bursa ve havalisini Barla ve Isparta gibi kabul ediyorum' diye kalbimdeki merakıma cevap veriyordu.

Tarihçe'nin önsüzünden yapılan ders

Kitapları beşer beşer paket haline getirerek sardırdı. Tavan arasına kaldırttı. Ondan sonra ders okunmaya başlandı. Ders Sikke-i Tasdik-i Gaybî'den yapılmıştı.Sabah namazı yaklaştığında, 'Abdestlerinizi tazeleyin, namazınızı kılın' dedi.Üstadın odasından ayrıldık. Ben merdivenlerden aşağıya iniyordum.Birden kendi kendime, 'Hey Allah'ım, ne büyükler var, pek çok büyükler onların yanında küçük kalıyor' sözünü söylüyordum.10 dakika sonra tekrar yukarı çıktığımda abdest alırken, Üsta Hazretleri, Zübeyir Ağabeye emir vermişti. 'Namazdan önce Tarihçe-i Hayat önsözünü okuyun' diye. Evvelâ bana verdiler. O söylediğim kelimeler, Tarihçe-i Hayat'ın önsözünde imiş. Daha evvel okuduğumdan, şuur altından ihtiyarsız dökülünce, Üstad Hazretleri de bize önsözü okutturmak için emir vermişti. Ders devam ediyordu. Üstad Hazretleri bizim oturduğumuz odaya çekildi. Biz ayağa kalkmak istedik. Kaldırmadı, 'Devam edin' dedi. Pencerenin kenarında sedir vardı. Sedir üzerinde yatak ve yorganlar, dibinde Zübeyir Ağabey oturuyordu. Üstad Hazretleri gitti. Zübeyir Ağabeyin üzerine oturdu ve tecahül-ü arifânede bulunarak, 'Allah Allah, burada adam varmış' diye lâtife etti. Sonra Üstad yere indirilen yatak ve yorganın üzerine oturdu. Önsözün yarısına kadar dinledi. Sonra, 'Namaz kılın' dedi ve odasına çekildi.

"Üstad tayinatı bana dağıttırırdı"

Risale-i Nur'a hizmet etmeye başladığım ilk andan itibaren Risale-i Nur hizmetine büyük bir malî imkânla katılmayı şiddetle arzu ettiğim halde, malî imkânlara malik olamamak yüzünden bunu muvaffak olamadım. Hz. Üstad, âdeta benim bu kalbî duama şu şekilde çare bulmuştu. Üstadımızın bu usulü olan talebelerin tayinatını vermek tatbikatı, son iki senesinde, şu şekilde cereyan ederdi. Hazret-i Üstad tayinat paralarını talebelerin eline mümkün olduğu kadar mâdeni para olarak verilmesini isterdi. İşte, iki sene üst üste Ramazan'dan evvel tevafuken Emirdağ'a gittiğimde, 10.000-11.000 lira arasında olan tayinat meblâğını bana, 'Bu parayı benim anamın, babamın, bütün akraba-ı taallûkatımın zekât, fitre ve sadakası olarak sana veriyorum' diyerek vermişti. 'Sizin peder ve validenizin ve bütün akraba-ı taallûkatınızın zekât, fitre ve sadakası olarak aldım, kabul ettim. Üstadım' deyip sonradan ben de, tekrar Hazret-i Üstada hitaben, 'Bu meblağı talebelerinizin nafakası için tayinat olarak kullanmak üzere size hibe ediyorum' diyordum. Ve Üstad Hazretleri bana, 'Al bu emaneti, İstanbul'a listesi bulunan talebelere dağıtın' derdi. Ve ben de alıp, İstanbul'a getirip buradan dağıtırdık. Son defasında Eskişehir'e kadar arabasıyla, 'Fırıncı'yı yolcu edelim' diyerek gelmişlerdi. Beni de getirdiler. Son tayinatı da alarak Bursa'ya gittik. Arabanın gerekli tamiratını yaptırdıktan sonra, ben İstanbul'a, Hüsnü Ağabey de Eskişehir'e gitmişti. Ve Hazret-i Üstadla, dünyada son görüşmemiz hitama ermişti.

Bir müddet sonra Ceylân Ağabey İstanbul'a gelmişti. Biz de 400 sayfalık Lem'alar'ın teksirini tamamlamıştık. Ceylân Ağabeyi Üstad Hazretlerine gönderdik. Sonradan Ceylan Ağabey geldiğinde, Üstadın ne dediğini sordum. 'Üstad çok hastaydı, kardeşim' dedi. Ve kitabı kendisinin eline verdiğini ve öpüp başına koyduğunu söyledi. Ve o hastalıkla Üstad Hazretleri ahiret yolculuğuna çıkmıştı.

Cenab-ı Hak ona karşı yaptığımız hürmetsizliklerden dolayı kusurlarımızı affetsin ve onun şefaatine nail etsin. Ve ömrümüzü, onun Nur'larının hizmetinde tüketmek nasip etsin.

"Bu hatıraları günlerce beni dinleyerek usanmadan not eden kıymetli kardeşim Orhan Gülgün'e, Hazret-i Üstada ömr-ü billah hizmet etmek nasib-i müyesser etsin, bize de hakkını helâl eylesin."

MUSLİHİDDİN SÖNMEZ

Bediüzzaman'ın avukatlarından, Ziya Sönmez'in oğlu, Hasan Feyzi Yüreğil'in yakın talebesidir. 1921'de Salihli'de doğdu.

İstanbul'da Üstadla görüşme

1952 senesinde, henüz vazifesinin ilk senelerinde iken, İstanbul Sirkeci Akşehir Palas Otelinde Bediüzzaman Said Nursî'nin bulunduğunu işitince kalbi heyecan ve sevinçle dolmuştu Muslihiddin Sönmez'in.

Ellerinde bavullarla, dilinde dualarla, Akşehir Palas Otelinin bir odasında yer bulabilmenin ümitleriyle doluydu. Ya yer bulamazsa ne olacaktı? Havf ve reca arasında otelin yolunu tutmuştu. Maksadı, otele yerleştikten sonra, tecessüslü bakışlardan kurtularak, babasından sitayişle, hürmet ve sevgi ile dinlediği Bediüzzman namındaki muhteşem şahsiyete mülaki olmaktı.

Otele geldiğinde boş oda sormuştu. Bu soruştaki heyecan ve iştiyak az sonra tatlı bir sükûnet ve sevince dönüşmüştü. Otelde boş oda vardı. Hem de Bediüzzaman'ın kaldığı odaya çok yakın bir oda boştu.

Muslihiddin Sönmez Bey, otele yerleştikten sonra, akşamın sakin ve tenha vakitlerini bekliyordu artık.

Nihayet Bediüzzaman'ın kapısını tıklatarak huzura kabul edildi.

O günden sonra sık sık, hemen her gün akşam üzeri Bediüzzaman'la mülâki oluyordu.

"Türk-Kürt ayrılığı yok"

Muslihiddin Sönmez, Bediüzzaman'la olan hatıralarını bütün samimiyetiyle anlatıyordu:

Üstada sorduğum sualler cevaplar almanın bahtiyarlığını duyuyordum. Bana şunları anlatmıştı:

Bana eskiden Said Kürdî derlerdi. Ben Kürtçü değilim. Müslüman bir kimse kavmiyetçi olamaz. Türk-Kürt yok. İslâmlık hepsini birleştirmiştir. (Ellerini birleştirerek, birliğe işaret etti.)

Ben nasıl Kürtçü olabilirim? Ben Kur'ân'da Türklere dair işaretler bulunduğunu, tefsirimde zikretmişimdir.'

Ayrıca eserlerine temas ederek, 'Risale-i Nurlar mirî malıdır. Herkes ondan istifade edebilir' dedi.

Ben kendisini ne yiyip ne içtiğini, nasıl yaşadığını merak ediyordum. Zihnimden geçen bu hususları daha kendisine sormadan, bu mevzulara girdi. İktisadın ehemmiyetinden bahsetti. Kendisi pek az yiyip içiyordu, bir parça kuru ekmek ve kaynayan çay, onun günlük maişetiydi. 'Kur'ân'ın iktisat emrine uymaya çalışıyorum' derdi.

Allah'a giden üç yol

Denizli'de Nureddin Topçu ile ziyaret ettiğimizde Allah'a giden üç yoldan ve bu yolların en ehemmiyetlisinden bahsetti. Bu üç yolu şöyle sıraladı:

Felsefe, bilim, din...

Birinci yol, yerin altından tünel kazarak gitmektir.

İkinci yol, yerin üstünden yürümektir.

"Üçüncü yol ise, en kısa ve süratlidir ki, uçarak gitmektir. İşte bu yol din yolu, Kur'ân yoludur."

Bediüzzaman bu görüşmelerde Muslihiddin Sönmez'e iltifatlar da bulunuyor:

Kalbini muhafaza et. Nazarımda sen on şeyhden daha hayırlısın!" diyordu.

MEHMED EMİN BİRİNCİ

1933'te Rize-Pazar Hisarlı köyünde dünyaya geldi. Ankara ve İstanbul'da Risale-i Nur neşriyatı ile başlayan hizmet hayatı devam etmektedir.

Sene 1947... Ortaokul son sınıfındayım. Memleketimizin düçar olduğu, karanlık devirlerin son yıllarını yaşamaktayız. Karanlık devir, zulmet devri... Zira çok iyi hatırlıyorum, köylünün elbirliği ederek tutmuş olduğu köy imamından, din dersleri almak için bütün köy çocukları camiye gidiyoruz. Din dersleri denince, Kur'ân okumak, namaz hallerini öğrenmek, îman şartlarını bellemekten ibaret...

Fıtraten dindar olan Türk milletinin ruhunda cahil bile olsa Kur'ân'a karşı olan saygı ve bağlılık sonsuzdur. Bu duygunun icabı olarak din derslerinin çocuklara öğretilmesinde azamî gayreti göstermektedirler.

Öteden beri dine olan baskının devamı olan Türkçe ezan ve kametin hâlâ hükümran olduğu o zamanlar, elinde çantasıyla köye gelen tahsildarlardan nasıl korktuğumuzu ve elimizdeki amme cüzünü ve Kur'ân-ı Kerim'i nasıl sakladığımızı hiç unutamıyorum. Hattâ bir defasında korkudan, evimizin altındaki hayvan yemliği içine girdiğimi çok iyi hatırlıyorum.

Zaten üç ay yetecek kadar yiyeceğini temin edebilen köylünün ödeyebileceği meteliği de bulunmazdı ki...

Fakat ne olursa olsun tahsildarın aldığı emir, demiri kesmekte, zavallı köylünün paslı tenceresini ve bakır kaplarını haczeder (!) ve köylü gözyaşını içine döker...

Bununla kalsa razıdır belki! Civar köylerin kaç hayvanı olduğunu tespit için memurlar geldiği duyulunca, köylüler gece yarısı sicim gibi yağmur altında hayvanlarının bir kısmını dağa kaçırmakta ve birkaç geceyi dağlarda geçirmektedir. Ta ki birkaç hayvanı, vergiye dahil olmasın.

Elhasıl, çileli devirlerin çocukları olarak biz de okula devam ediyoruz.

Yemyeşil Karadeniz şeridinin mavi ile birleştiği sahil kesiminde o zamanlar çay ziraatı olmadığı için erkeklerin yüzde sekseni gurbete çıkar, kazandığı üç-beş kuruşla ailesinin nafakasını temin ederdi.

Remzi Efendi ile Halil Dayı

Bu cümleden olarak, bizim akrabalarımızdan Remzi Efendi ile Halil Dayı da, mezkûr gurbetin daimî müşterileri idiler.

Kızılırmak'ın denize dökülen kısmında balıkçılıkla meşgul oluyorlardı. 1948 gurbet dönüşlerinde kendilerinde bambaşka bir değişme olmuştu. Bütün köylü -hattâ-, civar köyler -bu iki zattan bahsetmeye başlamışlardı. O zamana kadar dine lâkayd kalan bu iki şahıs nasıl oldu da birden bire değişivermişlerdi.

Sonradan öğrendik ki, bir tarikata intisap etmişler. Bütün günahlarına tevbe ederek kazaya kalan namazlarını eda ederek ellerinden geldiği kadar takva ile hareket etmeye başlamışlardı.

Balık avlama mevsimi gelince yine gurbete açıldılar. Mekânları yine Kızılırmak'ın bulanık olarak denize dökülen kısmı ve balıkçı barakaları... Bu sefer diğer arkadaşları, onlara bir başka gözle bakmakta; kimisi gıpta ile, kimisi alaylı... Fakat onlar aradıklarını bulmanın sevinci içinde daima Hakkı zikretmekte, her işlerin Besmele ile yapmaktadırlar. Huzur içindeler. O sene de balıkçılık mevsimi bitince avdet etmek üzere Bafra'ya gelirler. Bafra'da Hacı İhsan Bey, Muammer Efendi ve daha birkaç zatla tanışırlar. Sohbet esnasında Muammer Efendi bunlara Afyon taraflarında Bediüzzaman isminde bir büyük zatın bulunduğunu, birçok eserleri olduğunu, hükümet onun nüfuzundan korktuğu için, daimî tarassutta bulundurduğu ve sair bazı malûmatlar vererek, nazar-ı dikkatlerini Bediüzzaman Said Nursî ismine çekiyorlar ve kendilerine bir-iki küçük kitap veriyor.

Remzi Efendi ile Halil Dayı bu heyecanla köye geliyorlar... Bazı tasavvufî meselelerle birlikte, Bafra'da Muammer Efendi ile aralarında geçen muhavereyi bizlere naklediyorlar. İşte ilk olarak Bediüzzaman ismini 1949 yılında (Allah rahmet eylesin) bizim Remzi Efendiden duydum. Remzi Efendi çok kısa zamanda hakikata ulaşmış, Risalelerin hepsini daha okumadan Bediüzzaman'ın çok yüksek bir zat olduğuna kanaat getirmişti. Okumaya çok meraklı olan Remzi Efendi Nur Risalelerini getirmek istiyor, fakat bir türlü elli, yüz lira bulup sipariş edemiyor. Remzi Efendinin akrabalarından Hakkı Usta diye bir zat var. Bu zat gemi inşaat ustasıdır. Bir gün bir teknenin motor kısmını monte ederken 'Arkadaşlar' diyor. 'Bizim Remzi Efendinin bildiği yüksek, âlim bir zat var. Onun çok güzel kitapları varmış. Birkaç kuruş verin de o zatın kitaplarından getirtelim, bizim de istifademiz olur.' Bu söz üzerine 33 lira kadar bir para toplarlar. O zamana

kadar, başı pek ender secdeye değen Kadir Usta da buna iştirak eder. Biraz da kendileri ilâve ederek, kitapları sipariş ederler. Aradan onbeş-yirmi gün geçince ayakkabıcılıkla iştigal eden Sefer Usta, bir akşam üstü bir torba kitapla köye gelir.

Merak ve heyecanla torbayı açınca büyük büyük bazı eskimez yazılı kitaplar çıktı. Hemen karıştırdılar. Oradan buradan okumaya başladılar. Birisi Beşinci Şua diye bir bahis bulmuştu. Tam aradığı yer burası idi. Remzi Efendi gönlünün istediğini elde etmiş, duası kabul olmuş Risale-i Nur'lara kavuşmuştu.

Bunların heyecanı yavaş yavaş bana da tesir etmeye başlamıştı. Fakat eskimez yazıyı okuyamadığım için ancak onları dinlemekle iktifa ediyordum.

Akşamları Hakkı Ustanın evine giderek:

Ne olur Hakkı Amca, biraz oku da dinleyelim. Biz de istifade edelim' diyordum. Ama o, sabahtan beri çalışmanın yorgunluğu ile hemen uyuklamaya başlıyordu. Köyde yapılacak başka işim de yoktu. Ne yapıp yapmalı, mutlaka bu yazıyı okumasını öğrenmeliydim.

Ahdettim, cehdettim, belki inanılmaz, ama yirmi gün içinde eskimez yazılı kitapları okumaya başladım. Azmin elinen hiçbir şeyin kurtulmadığının canlı bir örneği bu...

Gerçi ilk zamanlar bu Risaleleri tam anlayamıyordum. Fakat içimde bu kitapların, bu zamanın insanlarına en faydalı kitaplar olduğuna dair bir his vardı.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerine sonsuz bir saygı ve hürmetle bağlanmıştım.

Fıtrî olarak, içimdeki bir hissin sevkiyle okuldaki arkadaşlarımdan yine yakın olanlara Bediüzzaman'ı ve Risale-i Nur'u anlatmaya başlamıştım.

Hattâ İhlâs Risaleleri'ni yeni yazı ile deftere yazdım. Okumaları ve istifadeleri için arkadaşlarıma verdim.

Bir gün bizim Remzi Efendi, Hakkı Ustaya diyor ki:

Hakkı Usta, on lira ver. Sözler Mecmuasını ısmarlayalım.' Hakkı Usta aldırış etmez. Bu istek birkaç kere tekrarlanır. Yine vermeyince bir gece Hakkı Usta bir rüya görür. Şöyle anlatır rüyasını:

Gece yatsı namazını kılıp yattım. Rüyamda bir tayyare beni aramaya başlamış. Evim kara yemiş ağaçlarının içinde olduğu için yukarıdan kolay kolay görülmüyor. Fakat tayyare mütemadiyen alçalarak uçuyor. Ha bomba attı ha atacak, derken benim kalbimde çatlarcasına atıyor. Bu esnada uyandım. Korkunun dehşetinden bir daha uyuyamadım. Sabah erkenden Remzi Efendiye gidip 'Al kardeşim şu on liranı, bu akşam az kalsın beni öldüreceklerdi.' Bunun üzerine Remzi Efendi, Sözler mecmuasını sipariş verir.

Bu seferki siparişte teksir edilmiş bir kısım yeni yazı Risaleler de gelir. Bunlardan bir tanesinde, muallim Mustafa Sungur'un müdafaası ve Üniversite Nur Talebelerinin Adliye Vekiline yazdıkları bir dilekçe vardı.

Gelen Risaleleri, hususiyle Mustafa Sungur'un merdane ve cesurane müdafaasını okuya okuya ezberlemiştim. Köylerde ve kazalarda kahvelerde bana okuttururlardı. Halis bir niyetle yazıldığı belliydi. Bazıları böyle bir devirde böyle bir müdafaanın nasıl yazılabildiğini merakla, takdirle dinliyordu. Ben de zevkle, bıkmadan okuyordum.

Her tarafta bizlerden bahsedilmeye başlandı. Hattâ Kadir

Usta kısa zamanda öyle hale geldi ki, Risale-i Nur'un hakikatlerini dünyaya ilân etmek için harekete geçmiş gibiydi. Köylerde, kahvelerde artık, hep Nurlardan, Nurculardan konuşmaya başlamıştı.

Risale-i Nur hareketinin müessiriyeti dalga dalga yayılmaya başladı. Bafra, İnebolu ve İstanbul'daki Nur Talebeleriyle mektuplaşmaya başladık. Bu arada Üstad'ın bazı lâhika mektupları da geliyordu, sevinçle okuyorduk.

Ortaokulu bitirdikten sonra, bir yıl okumaya ara verdim. O zaman amcam Yusuf Birinci bir motorda çalışıyordu. Samsun'dan mal getireceklerdi. Beni götürmelerini rica ederek Samsun'a gittim.

Samsun mahkemesi

O günlerde Mustafa Sungur Ağabey'in Samsun Ağır Ceza Mahkemesinde muhakemesi vardı. Samsun'da çıkan Büyük Cihad gazetesinde 'En Büyük İsbat' başlığı altında yazdığı yazıdan dolayı muhakeme olacaktı. Bafra'daki Muammer Efendi ile mahkemeye gittik.

Birkaç tane başka davalar gördükten sonra, mübaşir 'Mustafa Sungur!' diye çağırdı.

Jandarmalar tarafından kelepçeleri çözülen Mustafa Sungur'u ilk olarak mâsum yüzüyle maznun sandalyesinde gördüm.

Hak ve hakikatı duyurmak, insanlığa gerçek saadeti sunmak için kendi hürriyetini kelepçeye vuran, büyük ruhlu Sungur'u işte o zaman tanımak şerefine erdim. Mahkeme müddetince hep ona baktım, hep onu süzdüm, bir başka dava sebebiyle müdafaasını ezberlediğim Sungur, bu Sungur'du. Mahkeme reisinin:

Bediüzzaman Said Nursî senin neyindir?' sorusuna karşılık:

Üstadım, hocamdır!' cevabından başka mahkeme safahatından hiç bir şey aklımda yok... Ancak onun o andaki nuranî halinin ve davasına olan sadakatinin bende akisleri var. Ve kollarına tekrar kelepçe takılarak hapishaneye giderken mütebessim çehresi gözlerimin önünde...

Ertesi gün bir fırsatını bulup, hapishaneye ziyarete gittim. Hiç bir şikâyette bulunmadı. Hapishanede Risaleleri okutmadıkları için bana bir tane 'El-Munkızu Mineddalâl kitabını getir. Boş zamanlarımda mütalâa edeyim' dedi.

İstediği kitabı alıp getirdim. Hapishanenin parmaklıkları arasından selâmlaşarak ayrıldık.

Bu görüşmeler beni bir kat daha Risale-i Nur'un hakkaniyetine ve kudsî davanın hizmetlerine bağladı.

O halet-i ruhiye ile memleketime döndüm ve arkadaşlara Samsun seyahatimi anlattım.

"İstanbul'a gelişim"

Sene 1952... İki arkadaş, yatılı bir okula girmek için İstanbul'a geldik. Nihayet Deniz Astsubay Okuluna girmek için lüzumlu evraklarımızı tamamladık, muayenelerimiz bitti. Neticede bana dediler ki:

Senin tansiyonun biraz yüksek, bunun için sen okula giremeyeceksin' ve ben okula giremedim. 'Tevekkeltü Alâllah' deyip neticeyi beklemeye başladım. Bir müddet yakın akrabalarımın yanında kaldıktan sonra bir otelde kâtiplik yapmaya başladım.

İstanbul'daki mahkeme

O günlerde Hür Adam Gazetesinde bir haber gördüm.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin yarın mahkemesi var' diyordu. Dizlerimde mecâl kalmamıştı. Heyecandan titredim. Birkaç yıldan beri nurlu kitaplarını okuduğum büyük ve eşsiz Üstadı görmek nasip olacaktı. Muhakeme olacak yeri öğrendim ve erken saatlerde mahkeme koridorunda

beklemeye başladım. Kısa zaman içinde koridor tamamen doldu. Mahkeme saati yaklaşınca o kadar izdiham oldu ki, aşağıdaki caddeden tramvaylar geçemez oldular, otobüsler yollarını değiştirdiler. (O zamanki Adliye, şimdiki Büyük Postahanenin üst katı idi). Halk, Adliyenin karşısındaki evleri ve hanları doldurmuş muazzam kalabalığa temaşa ediyordu. Mahkeme saati yaklaştı ve aziz Üstad, hasretini her an bütün duygularımla hissetiğim büyük insan, tarihî şahsiyeti ve kıyafetiyle koridorun başında göründü. Telaşsız ve fütursuz, vakur adımlarla dim dik yürüyerek binlerce kendisini karşılayanları iki eliyle selâmlayarak mahkeme kapısına kadar geldi. Yanında üniversitede okuyan sadık talebeleri vardı. Mahkeme kapısı açılınca kendimi içerde buldum. Yüç kişilik yere binlerce kişi girmek istiyordu. Mahkeme reisi bu izdiham karşısında mahkemenin cereyan edemeyeceğini, salonun boşaltılmasını rica etti. Fakat hiç kimse istifini bozmadı. Birkaç dakika sükûttan sonra Üstadın dönüp taleberine bir bakması kâfi geldi ve kalabalık bir anda dışarıya çıktı. Fakat yine biz mahkemeyi içerde ayakta dinledik.

Akşehir Palas'ta

Üstadın Akşehir Palas'ta kaldığını öğrenince ertesi günü hemen otele gittim. Görüşmek istedim. Mahcubiyetimden ve heyecanımdan ısrar edemiyordum. Yanında kalan ve hizmet eden Üniversiteli Nur Talebelerine gıbta ediyordum. Ne olurdu ben de onların yanında bulunaydım, diye coşar bir arzu ile istiyordum. Kaç kere Akşehir Palas Oteline gittimse de orada görüşmek nasip olmadı.

Yine bir defasında görüşmek için gittiğimde o zaman hizmetinde bulunan Üniversiteli Muhsin Alev dedi ki: Üstad yarın karşımızdaki küçük camide Cuma namazına gidecek, sen de gel oraya, görürsün.' Gittim. Üstad arka tarafta müezzin mahfelinde namaza durdu. Ayaklarındaki çorapları çıkarmıştı. Çok dikkatli bakıyordum. Her selâmdan sonra dişlerini misvaklıyordu. Namaz bitti. 'Sübhânallah, Elhamdülillah, Allahüekber...' Sonra herkes dua etmeye başladı. Ben baktım Üstada. Tesbihatı bitirmediğinden bir eliyle tesbih çekiyor, diğer elini kaldırmış, umumî duaya amin diyordu. Namazdan sonra görüşmek yine nasip olmadı. Bu arada Abdülmuhsin Alev'in kaldığı Süleymaniye'deki evine gitmeye başladım. Yavaş yavaş orada Risaleleri daha fazla okuyabiliyordum. Hem de oraya gelenlerle beraber okuyorduk.

Bir gün Abdülmuhsin, benim bulunduğum otele gelerek 'Filan gazetede bir haber var. Onu Üstad görmek istiyor, tanıdığın bir bayi varsa, para vermeden emaneten o gazeteyi al, sonra iade edersin? dedi. Ben de gittim, aldım, sonra bayiye geri verdim.

Yine bir başka gün Abdülmuhsin yanıma gelerek 'Üstada sormak istediğin, yazılmasını arzu ettiğin bir sualin var mı? Üstad soruyor. Sualin varsa söyleyelim' dedi. Hiç unutmam. Demiştim ki: 'Namazın ta'dil-i erkânına dair bir kitap yazsa iyi olur.' Gülümsüyordu. Gitti. Ve ondan birkaç gün sonra bir bavulla bana gelerek, 'Bunlar senin yanında biraz kalsın. Üstad Hazretleri Akşehir Palas'tan çıkıyor. Fatih'teki Reşadiye Oteline gidecek. Bunları bir müddet sonra alacağız' dedi. Üstadın eşyaları imiş. Bir müddet sonra aldılar. Ve Üstad Akşehir Palastan Reşadiye Oteline gitti.

"Üstadı ilk ziyaretim"

Artık sabrım tükenmişti. Ne yapıp yapıp Üstadı görecektim. Aradan birkaç gün geçtikten sonra Fatih'e gittim. Reşadiye Otelini buldum. 'Falan odada kalıyor' dediler. Çıktım. Beni Abdullah Yeğin Ağabey karşıladı. Ve Üstadın hizmetinde bulunanların kaldıkları odaya götürdü. Üstad kendi odasından bir ara abdest almak için çıkınca tekrar odasına giderken beni gördü. 'Bu kimdir?' diye sormuş olacak ki, biraz sonra beni çağırdılar, gittim. Titreyerek, çekinerek, ürkerek Üstadın odasına gittim. Elini öpmek için yaklaşırken bana işaret ederek 'otur' dedi, oturdum. O esnada Hz.Üstad, Türk Milliyetçiler Derneği tarafından Süleymaniye Camiinde okutulmakta olan Mevlid-i Şerifi küçük el radyosundan dinliyorlardı.

Mevlid yayını bitince kalktım ve büyük Üstadın elini öptüm. Hz. Üstad da alnımdan öperek nereli olduğumu ve ne yaptığımı sorunca dilim tutulmuştu. Orada beni tanıyanlar cevap verdiler. Risale-i Nuru okuduğumu, elimden geldiği kadar hizmet ettiğimi söylediler. Hz. Üstad bana dönerek:

Seni, hem Zübeyir, hem Bayram, hem Ceylân, hem Hüsnü, hem Tahirî, hem de Abdülmuhsin gibi kabul ettim. Risale-i Nur'a hizmet eyle' dedi.

Kendime geldiğim zaman, o mübarek zatın sıcacık eli hâlâ şakaklarımdaydı. Ruhumla birlikte bir anda bütün duygularımın yıkandığını hissetim. İkindi namazını oradaki arkadaşlarla kıldıktan sonra otelden ayrıldım.Bütün vücudumda bir hafiflik, bir rahatlık hissediyordum. Büyük Üstadın elini öpüp, onun mübarek duasına nail olmanın huzuru ve saadeti gönlümde bambaşka ufuklar açmıştı. Hele bana iltifat ederek bizzat kendine hizmet eden has talebeleri arasına dahil etmesinin sevinci içimi daha bir

başka yakmakta idi. Tarifi imkânsız bir saadete kavuştuğumu hissediyordum.

"Kendimi Nurlara vermeliyim"

Artık bundan sonra ben de kendimi Nurlara vermeliydim. Bu hayatımı Nur'un inkişâf ve tealisi uğruna vekfetmeli, feda etmeliydim. Nasip, kısmet bu. Cenab-ı Hakkın takdiri bu. Nereden, ne için İstanbul'a geldim? Nasıl, ne biçim hâdise ile karşılaştım. Elbette 'kader söylese ihtiyar-i cüz'î susar, iktidar-ı beşer konuşmaz.' Bizim de ihtiyar-ı cüz'îmiz sustu. Ve iktidarımız elimizde olmayan bir istikamete itildi. Ve Nur'un, Nur cemaatinin, halis-muhlis mü'minler topluluğunun müşfik kucaklarına düştüm. Merhamet dağıtan sinelerine rabt oldum. Memleketin ücra bir köşesinde gerçekten ihtiyarımız harici, karınca kararınca birkaç seneden beri yapmakta olduğumuz, daha doğrusu istihdan edildiğimiz kudsî hizmetin, cihanşümûl îman davasının nurlu menbaını bulmuş, Allah'ın inayetiyle kafile-i Nur'a dahil olmuştum. Sevincim hudutsuzdu. Ehemmiyetsiz bir sebepten dolayı demek ki hıfz-ı İlâhî bizim gibi bir âcizi büyük Üstadın hizmetinde istihdam edecek bir kemter olarak kabul buyurmuş ki, böyle bir saadete nail oluvermiştim.

Halis niyetin kabule karin bir dua olduğunu Risale-i Nur'da okumuştum. Daha ilk Risale-i Nur'u Üniversite Nur Talebelerini duyup onların hizmetlerinden bahsedilirken kalbimden geçirmiştim ki, ne olurdu ben de aralarında olsaydım. Nasıl onlar Üstada ve Risale-i Nur'a hizmet ediyorlarsa ben de onlara hizmet edeydim. Cenab-ı Hak bu niyetimin kabûlünü Hz. Üstadı bilfiil ziyaret etmek suretiyle gösterdi. Hadsiz hududsuz hamdü senâlar...

Fatih'te Cuma namazı

Üstad Hazretlerini ziyaretimden kaç gün geçtiğini bilemiyorum. Bir gün dediler ki: 'Yarınki Cuma namazını Üstad Fatih Camiinde kılacak.' Namaz vakti camiye gittim. Daha evvel tanıdığım birkaç arkadaş da orada idiler. Osman Köroğlu ismindeki bir arkadaş hemen orada bulduğu seyyar bir fotoğrafçıya tembihleyerek Üstad Hazretleri camiden çıkarken fotoğrafını çekmesini söylemişti. Hz. Üstad ezan okunurken camiye geldi. Namazı müezzin mahfelinde kıldıktan sonar, Nur Talebeleriyle birlikte dışarı çıktık. Üstad bizim beş metre kadar önümüzde gidiyordu. Tam Fatih türbesine girilen kapının önüne gelince durdu. Kabristana yarım dönük vaziyette ellerini açıp Fatiha veya dua okumaya başladığı zaman fotoğrafçı hemen

birkaç resim çekti Hz. Üstad ses çıkarmadı. Hep beraber Reşadiye Oteline kadar yürüdük. Onlar yukarı çıktılar. Biz de yerlerimize gittik.

İkinci defa Üstadımızı görmüş olmak bana dünyalar verilse değişmeyeceğim bir sevinç verdi. Artık sık sık Süleymaniye'deki 50 numaralı eve gidiyor ve oradaki Nur Taleberinden hizmetin usûl ve metodlarını öğreniyordum. Baktım olacak gibi değil. Otelde çalışırken biriktirdiğim bir miktar param vardı. 'Tevekkeltü Allah, bu bitinceye kadar Allah Kerim'dir' dedim ve otelden ayrılarak ben de onların yanında kalmaya başladım. Her hallerini dikkatle takip ediyordum.

Sabah dersleri

Sabah namazını evde kılıp çıkıyor, sabah derslerine Aksaray ve Saraçhanebaşı'ndaki parka münavebeli gidiyorduk. (Aksaray ve Saraçhanebaşı'nın şekli o zaman başkaydı.) Sabahın erken saati olduğu için etraf sessizdi. Oralarda bir-iki saat Risale-i Nur'dan okur ve tefekkür ederdik. Ara-sıra bazı kimseler de derslerimize iştirak ederlerdi.

Yine bir gün Aksaray parkında Risale-i Nur'dan haşre dair bir bahis okunmaktaydı. Bir genç karşı kanepeye oturmuş bizi dinliyordu. Her meseleyi olduğu gibi, haşir meselesini de iki kere iki dört eder derecesinde isbat eden Risale-i Nur'un muknî ve müdellel izahlarına o genç hayran kalmış, bilhassa 'İncir ağacı kendisi çamur yer, yavrusu hükmündeki meyvelerine süt içirir' mealindeki cümle çok hoşuna gitmiş. Bundan sonra derslerimize devamlı gelmeye başladı. Artık yavaş yavaş arkadaşlara ısındım. Beraber hizmete devam ettik. Bir gün Abdülmuhsin; 'Arkadaşlar! Üstad bir yerde diyor ki: 'Ben dünya yükümü bir elimle kaldırabilirim' (elindeki büyükçe bir bohçayı göstererek), 'İşte Üstadın dünyadaki malı mülkü, hepsi bu kadar' dedi.

"Memlekete döndüm"

Hz. Üstad, İstanbul'dan Emirdağ'a gitti. ben de altı ay kadar İstanbul'a hizmette bulunduktan sonra askerlik yoklaması için memlekete gittim. Yanımda merhum Eşref Edip'in bastığı küçük Tarihçe-i Hayat'tan bir miktar götürmüştüm.

Bizim Kadir Amca Risale-i Nur'un hakikatlarını herkese anlatmak istiyor, kendisinin eline daha evvel geçmediği için hayıflanıyordu. Müftülere, hocalara, kahvelere gider, daima Üstad Bediüzzaman'dan, onun büyük hizmetlerinden bahseder ve anlatırdı. Bu hal bazı münafıkların ve din

düşmanlarının hoşuna gitmez, çeşitli bahaneler ararlardı. 'Ata et, arslana ot atılmayacağını' yani her mevzuun herkese anlatılmasının mahzurlu olacağını tam kestiremeyen Kadir Amca, halis bir niyetle ve insanları irşad etmek kasdiyle gece gündüz demeden anlatıyordu. Onun bu vaziyeti gizli din düşmanlarının şikâyetine mucib oldu. Defalarca şikâyet edildi. Savcılık harekete geçmeyince, bu kere, 'Gizli bomba imal ediyor' yalan ihbarlarıyla savcılık arama kararı çıkartarak Kadir Amcanın atölyesini ve evini arattırıyor. Neticede Risale-i Nur'dan birkaç parça ile dinî kitaplardan başka bir şey bulunamıyordu. Aynı arama kararında benim ve Halil Santepe isimli -Bize ilk Risale-i Nur'u getirenlerden- zatın evinin aranacağını haber aldık. Ben aramaya gelenleri iskele dediğimiz yerde bekledim. Birkaç saat sonra geldiler, beni sordular.

Arama kararı aldıklarını, binaenaleyh evimizi arayacaklarını söylediler. Eve doğru yürümeye başladık. Bulunduğumuz yerden evimize yirmi dakikalık mesafe vardı. Aramaya gelenlerden biri ilçe jandarma komutanı, diğeri Sami isimli bir polis memuruydu. Yağmur hafiften yağıyor ve biz hızlı adımlarla bizim eve doğru gidiyoruz. Yanımızda onlardan başka bizim akrabalarımızdan bir çocuk var. Ona mahallî lisanla, arka taraftaki yoldan çabuk bizim eve gitmesini, masada bulunan silâhı almasını, Risalelere dokunmamasını söyledim. O da öyle yapmış. Yolda giderken jandarma kumandanına gayet rahatlıkla niçin aramaya geldiklerini, suçumuzun ne olduğunu sordum, cevap vermedi. Polis memuru hayret ediyordu. Nasıl olur da konuşabilirdim? Bu cesareti nereden almıştım? Çünkü daha devr-i sabıkın zulüm ve işkence hırsları birtakım memurlarda henüz sona ermemiş ve bizim demokrasi içindeki hür düşüncelerimizi bir jandarma kumandanına söyleyebilmemizi cüret saymıştı.

Eve gittik. Odaları aradılar. Buldukları birkaç Risale ile mektupları aldıktan sonra Halil Efendinin evini aradılar. Orada da birkaç Risale bulup gittiler. Ertesi günü savcılığa gitmemizi tembih ettiler.

Savcılık durumu Rize Ağır Ceza Mahkemesine intikal ettirmiş. Ve Kadir Ustayı tevkif etmişlerdi. Bu hal bazı din düşmanlarının hoşuna gitmekle beraber, ehl-i îmanı incitmiş ve mahzun eylemişti. Ağır Ceza Mahkemesi ilk duruşmada Kadir Ustayı tevkif etmiş, ikinci duruşmada ise beraat ve müsadere edilen eserlerin sahiplerine iade edilmesi kararını vermişti. Bu mahkeme münâsebetiyle Risale-i Nur'lar halk arasında daha fazla duyulmaya başladı. Hattâ Kadir Usta, iade edilen Risale torbasını sırtına

alarak, bir bisiklete binip, kazada dükkân dükkân dolaşarak, 'Arkadaşlar! İşte devletin temel nizamlarını yıkmak için kullandığım âletler bu torbanın içindedir. Herkesin mâlûmu olsun' diyerek menfi zihniyet sahiplerini protesto etmişti.

Üstad beni İstanbul'a istiyor

1953 senesi içinde Üstad Bediüzzaman tekrar İstanbul'a gelmiş bulunuyordu. Bir gün bir telgraf aldım. Telgrafta 'Üstad seni İstanbul'a istiyor, acele gel' deniyordu. Bu telgraftan birkaç gün önce Millî Eğitim Müdürlüğünce ortaokul mezunlarına öğretmenlik için ihtiyaç olduğu ilân edilmiş, ben de müracaat etmiştim. Talebelere îman hakikatlarını anlatmak hissi galebe çaldığı için Aziz Üstadın davetine icabet etmeme hamakatını gösterdim. Hata ettim. Fakat kısa bir zaman sonra tokadını da yedim.

Gerçi kısa sayılacak zamanda çocuklara çok şey öğrettim, örnek hareketler gösterdim. Hem dünyevî, hem uhrevî meseleleri birleştirerek akıl, kalb ve vicdanın nurlanmasını temine çalıştım. Fakat bütün bunlar Hz. Üstadın hizmeti yanında bir zerre bile olamayacağını sonradan öğrendim. Ama iş işten çoktan geçmişti.

Vazifeme son verildi

Uzun kış gecelerinde akrabalarımızdan yanında kaldığım Ahmed Dayının evinde sohbet eder, Risalelerden okurduk. Vazifeye başladığım iki ay olmuştu. Bir Cumartesi okulu tatil edip, bazı talebelerle çarşıya iniyorduk. Kasabaya yaklaştığımızda jandarma ve polisle dolu bir jip önümüzden geçti. 'Kimbilir nerede vukuat olmuş da bunlar oraya gidiyorlar' dedik. Meğer vukuatı yapan bizmişiz. Bizim menzilimizi basmaya gidiyorlarmış. 'Sen misin büyük Üstadın davetine icabet etmeyen, kaderin adaletine bak da gör' dercesine ehl-i dünyanın tazyikiyle muvakkat vazifemize son verilmek istenildi. Nihayet valilik emriyle vazifemize son verildi.

Hâdise şuydu: Diyarbakır Öğretmen Okulunda okuyan bir arkadaşa küçük Tarihçe-i Hayat'tan göndermiştim. Orada arama yapmışlar. Arkadaş kitabı benden aldığını söylemiş ve adresimi vermiş. Bunun üzerine harekete geçilip, kaldığım evde birkaç Risale zabtederek, savcılığa çıkıp, bu kitapların yasak kitaplar olmadığını, hem yakında Rize Ağır Ceza Mahkemesinin iade ettiğini, binaenaleyh kitaplarımın geri verilmesini istedim. Savcılık sorgu hâkimliğine intikal ettirdi. Sorgudan men-i muhakeme ile kitapları tekrar geri aldım. Tabii bunlar yukarıda bahsettiğim

gibi basit sebeblerdir. Bence esas sebep Üstadın davetine icabet etmememdir.

Tekrar İstanbul'a

Kısa bir tereddüt devresinden sonra 1953 Nisan veya Mayıs aylarında yine amcamın çalışmakta olduğu motorla İstanbul'a hareket ettik. 5-6 günlük yorucu bir deniz yolculuğundan sonra İstanbul'a geldik. Her zaman kalmakta olduğumuz Süleymaniye'deki eve gittim. Baktım ev yıkılmış. Komşular dediler ki: 'Ev sahibi bu evi yıkıp yeniden yaptırmıştı. Tam girecekleri sırada bir gece böyle yıkılıverdi.'

Sonradan öğrendiğimize göre ev yıkılmasaymış, bir daha bizlere kira için orasını vermeyeceklermiş. Allah'ın hikmetine akıl ermez. Orası yeniden inşa haline gelince bizim arkadaşlar Aksaray tarafındaki bir handa bir oda kiralamışlar. Orada kalıyorlarmış. Bir tanıdıktan adresini alıp gittim. Hakikaten bir han odası. İmkânlar mahdud. Ben İstanbul'a geldiğim vakit, Hz. Üstad dönmüş, Abdülmuhsin de Almanya'ya gitmişti. Bir müddet bu handa kaldık. Daha sonra Ahmed Aytimur'un havluculuk yaptığı binanın bir köşesine yerleştik. Bu sırada Abdurrahman Tan isminde sâfi kalbli, merd yürekli, sobacılık yapmakla geçimini temin eden bir zat bizim bu vaziyetteki hal-i pür-melâlimize dayanamayarak Süleymaniye'de iki katlı bir ahşap ev satın almış. Bize verdi. Artık Risale-i Nur'a hizmeti buradan devam ettirmeye başladık. Aksaray ve Saraçhanebaşı'ndaki sabah derslerimize devam ediyor ve Risale-i Nur'dan âzamî istifadeye çalışıyorduk. Bu arada eski yazı imlâyı da doğru yazmaya tâlim ediyor ve bir kısım zamanımızı da ona sarfediyorduk.

Aksaray parkında tanıştığımız Hakkı ismindeki genç sık sık görüşür, onunla beraber yazı yazar ve mütalâa ederdik. Babası -Allah rahmet eylesin- merd, cesur, ehl-i sehavet bir zattı. Hakkı'nın henüz devam ettiği yatılı okulu bitirmeden bizimle arkadaş olmasını pek istemiyordu. Her nasılsa bizim Şehzadebaşı Camiinde yazı öğrendiğimizi duymuş. Bir gün öğle namazına oraya gelmişti. Cemaat dağılınca etrafına bakmış, kimseler yok. O da gitmeye karar vermiş. O esnada bir de müezzin yerine bakayım, demiş. Merdivenlerden çıkarken yüz yüze geldik. Ben hemen yanımızda bulunan İslâm yazısı Asâ-yı Mûsâ'yı göstererek: 'Ne iyi ettin de geldin, Allah senden razı olsun. Bak şurayı okuyup anlayamadık. Sen bize oku da izah et' deyince birden gevşeyiverdi. Asâ-yı Mûsâ'yı eline aldı. Birkaç satır okuduktan sonra 'Çalışın çocuklar. Malım mülküm size helâl olsun. Sizi

affettim. Kafalarınızı birbirine vurmak için gelmiştim. Mâdemki böyle bir hakikat için çalışıyorsunuz, ben size yardımcı olacağım' diyerek sükûnetle ayrılmıştı.

Ondan sonra Hakkı'nın bütün ailesi bize ve Nurlara dost oldular. Evleri ikinci medresemiz oldu.

Kirazlı Mescid Sokağında

Kirazlı Mescid Sokağındaki daracık evde hizmetlerimizi yürütmeye devam ediyorduk. Bir taraftan Kur'ân'ın tefsiri olan Nur Risalelerini okuyor, diğer taraftan muhtaçlara ulaştırmak için teksirle ve İslâm yazısı ile çoğaltıyorduk. Öylesine huzur ve sürûrla dolu idik ki, tarifi imkânsız. Maddî imkânlarımız çok kıt olmasına rağmen, Risale-i Nur'un hizmetinden başka bir şeye bakmıyorduk. İçimizi doyuran, duygularımızı tatmin eden ruhânî ve mânevî hazla dopdolu idik. Adeta ihsan-ı İlâhî tarafından âciz, fakir ve zayıf omuzlarımıza büyük bir hizmetin yükü tevdi edilmiş gibiydi.

Cenab-ı Hak, bize mütevekkilâne sabır ve sebat imkânı vermiş, gelecekte inkişâf edecek büyük davanın bir nevi bekçiliğini yapma görevini bizlere yüklemişti. Allah rızası için bu kudsî hizmeti elimizden geldiği kadar yapmaya karar vermiştik.

1954 Mart'ında askere gitmek üzere ayrıldım. Askerlik müddetince boş zamanlarımda birçok Risale yazdım. Büyük Sözler Mecmuasını tashih için Üstada gönderdim. Üstad Hazretleri tashih ettikten sonra arkasına dua yazarak geri gönderdi.

Askerden sonra

Askerlikten sonra İstanbul'a geldim. Eski arkadaşlarımızla tekrar çalışmaya başladık. Bu arada Ankara'da Risale-i Nur'lar matbaada basılmaya başlamıştı. Allah rahmet eylesin, Ankara Hukuk Fakültesinde okuyan Atıf Ural, İstanbul'dan bir yardımcı istedi. Arkadaşlar beni gönderdiler. İlk olarak Sözler mecmuası tabediliyordu.

Risaleler tabediliyor

O zamana kadar ancak el yazısı ve teksirle çoğaltılabilen Nur Risalelerinin 1957 senesinde resmen matbaalarda basılması büyük sevinçle karşılanmıştı. Her tarafta bayram havası vardı. Üstad Hazretleri bu Risalelerin basılmasına o kadar ehemmiyet veriyordu ki, çabuk tashih edilip, formaların basılması için Tahirî Ağabeyle Ceylân kardeşimizi de

Ankara'ya göndermişti. Basılan formalar biraz geç kalınca mutlaka sordurur, merakla neticeyi beklerdi.

Bir gün matbaacılar araya bir iş sokup, bizim baskı işimizi 15 gün kadar geri bırakmışlardı. Ceylân Ağabey bunu fırsat bilerek hemen Hz. Üstada bir mektup yazıp müsaade isteyerek, peder validesini ziyaret etmişti. Üstad Hazretlerinden gelen cevap, 'Nurların Ankara'da basıldığı bir zamanda medreseyi -uyuyarak dahi olsa- beklemek oradan ayrılmadan daha hayırlıdır' şeklinde idi.

Yine bir başka gün Ulucanlar'da kaldığımız evin zili çalındı. Kapıyı ben açtım. Tanımadığımız bir zat selâm vererek içeri girdi. Atıf Ural, o esnada Risalelerin tashihiyle uğraşıyordu. Hiç başını kaldırmadan -sesinden anlamış olacak ki- 'Hoşgeldin ağabey' dedi. Ve tashihine devam etti. Kemal ismindeki bu kâmil zat, Atıf'a hiç gücenmeden onu tebrik ederek, vazifesine devam etmesini diledi ve ona dua ederek ayrıldı.

Sözler Mecmuasının baskısı bitince o zaman DP Isparta Mebusu olan Nur Talebesi Dr. Tahsin Tola'nın nezareti altında bir kamyona yükleyip İstanbul'a cilt için gönderdik. Din düşmanlarının ihbarlarıyla, polis kitaplarımıza el koyar diye endişeleniyorduk. Dr. Tahsin Tola'nın dokunulmazlığı olduğu için, herhangi bir müdahaleye karşı kitaplar benim diyecek ve polisler teslim etmeyecekti. Bütün mesuliyeti üzerine alan kahraman doktorun ihlası ve Allah'ın inâyetiyle hiçbir hâdise ile karşılaşmadan kemal-i rahatla kitapları İstanbul'a naklettik. Hâzâ min fadlı rabbi.

Sözler Mecmuasından sonra Lem'alar ve Mektubat tab'edildi.

Ankara Medrese-i Yusufiyesinde

Mektubat'ın son formaları basılırken Nazilli'de bir hâdise olmuş, bunun üzerine gazeteler Nur Talebeleri aleyhinde yalan beyanlarda bulunup havayı bulandırmak istemişlerdi. Üstadımızın hizmetinde bulunanlar, gazetelerin bu yalan ve iftiralarını ortaya koyup hakikatı bildiren bir lâhika mektubu neşredip, Nur Talebelerine göndermişlerdi. Daha okunaklı olması ve daha fazla kimsenin istifade edebilmesi gayesiyle Mustafa Türkmenoğlu, bu lâhika mektubunu matbaada bastırmıştı. O esnada Mektubat'ı kamyona yüklemiş, İstanbul'a götürmek için hazırlıklarımızı tamamlamıştık. Türkmenoğlu ile ikimiz İstanbul'a hareket ettikten sonra matbu mektubu bahane ederek 'Nurcular beyanname dağıttılar' şeklinde gazeteler hücuma geçtiler. Ankara C. Savcılığı mektupta ismi bulunanların derhal gıyabî

tevkifatını kesmiş, Türkmenoğlu ve benim tevkifim için de İstanbul emniyetine haber salmış. Ertesi günü âşina olduğumuz polisler bizi 1. Şubeye götürdüler. Bir gece misafir kaldıktan sonra trenle polis nezaretinde Ankara'ya gittik. Gıyabî tevkif, vicâhîye çevrilerek Ankara merkez hapishanesine gönderildik. Bizden evvel Zübeyir Gündüzalp, Ceylân Sungur, Ahmed Kalgay Ural ve Tahirî Mutlu ağabeyler orada idiler. Kaderde tayin edilen rızkımızı orada yemek varmış. Ürpermeden, çekinmeden ve aslâ fütur getirmeden Medrese-i Yusufiye'ye alıştık. Mahpuslar bizlere azamî hürmet ediyorlardı. Biz de onlara nasihat ediyor, Risalelerden okuyorduk.

Dr. Tahsin Tola, İstanbul Barosu avukatlarından Av. Bekir Berk'e bizim davamızı almasını rica etmiş, o da memnuniytle kabul ederek vekâletname tanzim edilmek üzere ziyaretimize geldi. Vekâletname tanzim edildi. Bize ilk sorusu şöyle olmuştu:

Arkadaşlar! Biz sizlerin bir an önce hapisten çıkmanız için mi çalışalım; yoksa inandığınız dava için mi müdafaa yapalım?' Biz hep beraber, 'Bizler burada on sene yatsak razıyız. Siz Risale-i Nur'daki ulvî davanın müdafaasına çalışınız' dedik. Bu şekildeki cevabımız genç avukatın ruhunda şimşekler çaktırdı. Umumiyetle bütün avukatlar müvekkilleriyle 'Aman avukat bey! Beni bu hapishaneden çıkar da ne olursa olsun' şeklinde muhatap olduklarından, bizim o şekildeki cevabımız karşısında takdir duygularını ifade etti. Ve bize bu ruhu nakşeden kuvvetin menbaını, Risale-i Nur'u okuma ihtiyacı duyarak Nur Külliyatını kısa zamanda mütalaa etmişti. Artık müdafaa kolaydı.

Maznun sandalyesinde oturan masum insanların tek suçu iman hakikatlarına susamış bir milletin mânevî yardımlarına koşmaları, vatan, millet din sevgisinin kalblere nakşedilmesi için Risale-i Nur'larla hizmet etmeleri, her türlü şer kuvvet ve materyalist zihniyetle Allah rızası için mücadeleleri idi.

Müdafaa bu çerçeveler mucibince hazırlanadursun savcılık makamı da iddianamesini tanzim etmiş, şahsî nüfuz ve menfaat temini gayesi ile propaganda yaptığımızı ileri sürerek tecziyemizi istemişti. En ufak bir telaşımız yoktu. Bütün düşüncemiz Risale-i Nur'u en güzel şekilde müdafaa edebilmekti, onun hakikatlarını mahkeme heyetine ve dinleyicilere duyurabilmekti.

Nitekim öyle de oldu. Bütün maznunların müdafaalarının mihrak noktasını, Risale-i Nur'un hakikatlarını beyan, Muhterem Üstadın gaye ve maksadını izah ve onun yüksek şahsiyetini bir nebze olsun dile getirmek teşkil ediyordu.

Son müdafaa celsesi

Son müdafaa celsesi... Çok kalabalık bir dinleyici ve Risale-i Nur'un hakikatlerinden mülhem hazırlanan müdafaası ile genç avukatımız Bekir Berk, müdafi mevkiinde. Kendisine has üslûbuyla hey'et-i hâkimeye; otuz yıllık baskı, terör, zulüm ve işkence ile din-i İslâma vurulan ve fakat vurdukça geri tepen alçakça silâhların muhasebesini yapmakta, karanlık devirlerin milletçe çekilen ızdıraplarını dile getirmektedir. Ve nihayet Üstad Bediüzzaman'ın iman ve Kur'ân'a hizmet eden bu vatanın en sadık ber evlâdı olduğu, Risale-i Nur'un millet ve gençliğin mâneviyatını kurtaran eser külliyatı olup, herkesin ona muhtaç bulunduğunu belirterek ondan istifade edilmesi gereğini müdafaalarında uzun uzun izah etti. İttifakla beraatimize karar verilen mahkemede her maznun kendine ait ithamları cevaplandıran birer müdafaa hazırlamıştı.

Mahkeme sonra

Mahkeme safahatı, itham ve iddialara verilen cevap ve yapılan müdafaalar sayesinde büyük çapta Risale-i Nur'un müsbet manâda ilânatına vesile olmuştu. Demek kader-i İlâhî'nin bir cilvesi idi ki, basit bir sebepten meydana gelen bu hapis musibeti, inâyet-i Hakla rahmete çevrilmiş ve hakikat-i Nuriye'nin mânevî fütuhatı dalga dalga memleket afakında yayılmıştı.

Biz hapiste iken Fırıncı Ağabey (Mehmed Nuri Güleç) Üstad Hazretlerinin ziyaretlerine gittiğinde Üstad, 'Kardaşım ehl-i dalâlet Demokrat Hükümetle aramızı açmak istiyor. Şimdi bana da gelseler hiç itiraz etmeden bağlamaları için kollarımı uzatacağım. Merak etmeyiniz taarruz ondan bire indi' dediklerini bize nakletti.

Hazret-i Üstadın bu beyandan maksadı; millet ekseriyetinin toplanarak meydana getirdiği Demokrat Hükümeti muhafaza etmek suretiyle din düşmanlarına fırsat vermemek ve Nur Talebelerinin hükümetin aleyhine geçmelerine mani olmak ve ikaz etmekti.

Vatan, millet, din hesabına Kur'ân hakikatlerini neşretmek suretiyle asrımız insanlarının maddî-mânevî huzur ve saadetini temin etmekten ve

iman-ı tahkikîyi kalb ve gönüllere nakşetmekten başka gaye takip etmeyen Nur Talebeleri, hiç bir zaman tahriklere kapılmamışlar, her zaman olduğu gibi o zaman da itidal ve temkinle hareket ederek müfterilerin plânlarını akîm bırakmışlardı.

Annemi ziyaret ettim

Mahkememiz beraatle neticelenip dâvâ sona erdikten sonra, dört senedir gidemediğim şimdi merhum validemin ziyaretine gittim. Okumuş olmamasına rağmen Allah'a olan kuvvetli îman ve teslimiyetle dop dolu buldum. Her gittiğimde söylediği gibi, yine tekrar sordu:

Ne zaman döneceksin?' 'Ona göre, o gece evde kalmadan Allah'a ısmarladık deyip gidebilirdim.)

Kaç gün kalabileceksin demezdi rahmetli anam... Şefkatini, sevgisini hep gizli tutar, göz yaşlarını hep içine akıtırdı.

Ne yapalım evlâdım, işlerin, güçlerin fazla, seni bekleyen hizmetlerin var. Âhirette inşallah beraber oluruz' diye kendini avuturdu. Komşular onun bu haline hayret eder, 'Bir tek oğlun var, niye salıveriyorsun, biraz yanında kalsın ya!' diye sitem ederlerdi. O ise hiç oralı olmaz, mütevekkilâne, sabûrâne kaderin çizdiği istikamete boyun eğerdi. Senenin hemen her günü oruç tutar, hiç kimseyi asla incitmezdi. Köylü ona melek gibi bir insan nazariyle bakardı. Mahallî tabirle, 'Cennet böceğidir bu kadın' diyorlardı. Yemeğini yemeyen kimse yoktu köyde. Öylesine masumdu. Allah rızası için yapamayacağı fedakârlık yoktu.

Annem yetmiş-yetmiş beş yaşlarındaydı. Kendi yaşını kendiside bilmezdi pek, Cihan Harbinden tutardı hesabını, 'Seferberlikte yeni yetme kızdım' diyerek, yaşını bulmaya çalışırdı.

Tahsil görmemişti. Yalnız Kur'ân okumasını bilirdi. Tarla işlerinden fırsat buldukça koyun postundan seccadesine çömelir, bir dervişin ahenkli yalpasıyla sağa-sola yalpalayarak Kur'ân'ını, evradını okurdu.

"Şeriatı getireceksiniz ha!"

Anamdı. Başımı kucağına koyup beni büyüten anam... Çileli günlerin bütün ızdırabını yüreğine gömerek bana, kardeşlerime hep iyiyi, hep güzeli anlatan anam, Allah'ın varlığını, birliğini, yüceliğini yüreğinin inançlı köşesinden fışkıran kelimelerle körpe dimağımızı yoğurmaya çalışan anam. Ben Ankara hapishanesinde iken anam da 'Devletin temel nizamlarını dinî inanç ve akidelere uydurmak maksadiyle propaganda yapmak' suçundan

yargılanıyordu. Oysa devleti de temel nizamlarını da bilmiyordu, propaganda kavramından habersiz bulunuyordu, ama savcı parmağını namlu gibi yüzüne uzatıp uzatıp çekiyor, sesindeki tehdit pürüzleri salonun grî duvarlarını sıvayarak. 'Sen şeriatı getireceksin ha!... ' diye itham ediyordu.

Anlamıyor, öyle tuzağa düşmüş serçenin ürkekliğiyle bakıyordu anam. Mahkemeye ilk çıkışıydı. Duruşunda bir azamet vardı her şeye rağmen. Bazılarını ürküntü dolu görünen bakışları savcıya meydan okur gözükmüş olacaktı. Hiddetine hiddet, hücumuna hücum katarak ithamını tazeliyordu:

Şeriat getireceksin ha!' Anamın yanında halam, onun yanında kızkardeşlerim vardı. Halam ellisini geçmiş, anam ise yetmişini sürüyor. Ve savcı bey durmadan, dinlemeden ithamlarını sıralıyordu:

Şeriat getireceksiniz ha!..

Ayin yapıyorsunuz ha!..

Dini siyasete âlet ediyorsunuz ha!..

Yaşlı mahkeme reisi tereddüdün engebeli boğumlarıyla boğuşuyordu. Belli ki dört köylü kadının temiz inançları onu da etkilemiş, siyasetin ne demek olduğunu bilmediklerinden emin, nasıl siyaset yapabileceklerini düşünmeye başlamıştı. O tereddüd içinde bir savcıya bakıyor, bir maznunlarda gözlerini dalgalandırıyor, oradan granit kadar sessiz dinleyen halkla bütünleşiyordu. İhtimal kafasının içinde buruk, acı ve hattâ biraz komik bir sual dönüp dolanmakta idi: 'Şeriatı bunlar getirecek, vay canına!..

İhbar almışlardı. Bir solcu öğretmenle bir CHP üyesi şikâyet etmişti onları. 'Falanca köyde falancanın evinde her gece Nur ayini yapılıyor.' İhbarları değerlendirmeye koşmuşlardı. Yanlarında muhbirler, jandarmalar, polis ve muhtar olduğu halde, evin üst yanındaki tümseğe çöreklenip geceler boyu beklemişlerdi. Ha bu gece, ha öbür gece... derken tam üç gece üst üste. Fakat bir fevkalâdelik yoktu evde, bütün köy evleri gibi sessiz, sakin. Biraz da gecenin meçhulüne gömülmüş, esrarlı. Komiser bey orada sıkılmış, muhbirlere çıkışmıştı:

Hani?'

Arada jandarma başçavuşu fikir yürütmüştü:

Bir yanlışlık olacak, hiçbir şey olmuyor.'

Muhbirler işi sıkı tutmaya kararlıydılar.

İçerde neler var neler, girmeden anlayamazsınız ki.'

Nur Risalelerini çoğaltıp dağıtıyorlar. Bunlar çok tehlikeli insanlardır. Makineli tüfek filan bulunduruyorlardır mutlaka.'

"Evi basalım..."

Muhtar akraba gelirdi bize. Gelirdi ya, Halkçı oluşunu akrabalığından öne çıkarmıştı. Bu ev Demokrattı. Birinci düşmanlık sebebi. Bu evdekiler çok dindardı ve Risale-i Nur okuyorlardı; ikinci düşmanlık sebebi. Köylülere tesir ediyor, Halk Partisine oy verdirmiyorlardı. Üçüncü düşmanlık sebebi.

"Evi basalım!..

Ev halkı komşuda idiler. Yaz mevsiminde geceler kısaydı. Akşam ile yatsı arası uzun bir süreydi. Günün yorgunluğunu üstlerine çöreklenir de uyuyakalırlar, yatsı namazını kaçırırlar diye komşu evlerine giderlerdi. Azıcık dertleşmek, birkaç satır söyleşmek, bu arada yatsıyı beklemek için...

Dönmüş, namaz hazırlığına başlamışlardı.

Basalım' demişti muhtar, 'evi basalım.'

Kapıya yüklenmişlerdi. Açılması gecikince pencereye. Kapağı kırmışlardı.

Bir jandarma eri içeriye dalmıştı. Komutanın emriyle gaz lambasının ürkek ışığı vicdan sızısının yüzüne kazıdığı telleri tıngırtıyordu. Belki de köyünü hatırlamıştı, evini, ailesini, hatırlamıştı. 'Korkmayın' demişti sızım sızım bir sesle, 'birşey yok, korkmayın.'

Kapıyı açmıştı diğerlerine, içeri fışkırmışlardı. Muhbirler kara vicdanları kadar koyu karanlığın ortasında başbaşa kalmışlardı. İçerdekilerden çok daha ürkek, çok daha korkaktılar. Yine de siyasetin taassubunda, şahsî kinin kıskacında vicdanlarını duyamıyorlardı. Kimbilir belki de bir vicdan taşımıyorlardı.

Muhtar sofada dinleniyordu. Raftan aldığı kitabı ileri geri sallıyor, hıncına salyalarını katarak hım hım sesi isli duvarlara çarpıyordu:

Ben size bu kitapları okumayacaksınız demedim miydi?.. Ben size tembih vermedim miydi? Ben size...'

İlk şaşkınlık dağılmış, yerini meçhul bir korkuya bırakmıştı. Evde bir erkeğin bulunmayışı en büyük üzüntü kaynağıydı. Erkekler hem aile

bütçelerine tanzim, hem de devlete vergi vermek için gurbete çıkmışlardı. Ben ise Ankara'da anamın itham edildiği suçtan(!) mevkuf bulunuyordum.

Anam... Devletin düzenini değiştirmekten sanık... Yetmiş yaşında okuma yazması olmayan bir köy kadını, mantık tepe taklak olmuş, dört kadının ne yapıp da, nasıl bir ordu kurup da, ne gibi silâhlar kulanıp da düzeni değiştirebileceklerini soran, düşünen yok.

"Suçsuzdurlar!..."

Köylü sabahın erken saatinde yankılanan bu haberle korkunun cenderesine kısılmış. Kur'ân-ı Kerim'leri bile saklama telaşında. (Şimdi düşünüyorum, bir sonuç alamayacaklarını bile bile kasıtlı davranışlar acaba halkı ürkütüp dinden uzaklaştırmaya mı matuftu? Şayet öyle ise başaramadılar.) Çünkü savcının ithamı yalnızca mahkeme duvarlarında asılı kaldı.

Şeriatı getireceksin ha!..

Ağır cezaya kaldırılmasına rağmen beraat kararı, muhbirlerin ve müttehimlerin yüzüne kırbaç kırbaç şakladı.

Suçsuzdurlar!..

Ben, mahkemeden sonra köye gitmiş, hâdiseyi köyde öğrenmiştim. Birkaç gün kaldıktan sonra yine Ankara'ya döndüm. Yeni bir şevk, taze bir heyecanla Risalelerin tab işleri ile tekrar başbaşa kaldım.

Tarihçe-i Hayat'ın neşri

Bu sefer büyük Üstadın Tarihçe-i Hayat'ı basılıyordu. Onu gören, Onu bilen, Onu tanıyan ve hizmetinde bulunan sadık talebeleri Aziz Üstadlarının tarihçe-i hayatını, meslek ve meşrebini kaleme almışlar. Risale-i Nur'un müellifini yüksek vasıflarını nazara vermek istiyorlardı. Hazret-i Üstad ise kendi hususî hayatı ile ilgili çoğu yerleri çıkarmış ve nazarları tamamiyle Risale-i Nur'a tevcih ettirmişti. O, 'Ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum, her şey Risale-i Nur'a aittir' düsturunu benimsetmeye çalışıyordu ve bu açıdan meseleye bakıyordu. Risalelerden yazdığı hakikatleri önce nefsinde tatbik etmeyi bilen ve her haliyle yaşayan Aziz Üstadın bu Tarihçe-i Hayat'ı tab edilirken Üstada ait fotoğrafların esere girip girmemesi bahis konusu oldu. Şark'tan bir kısım talebeleri fotoğrafların girmemesi taraftarıydılar.

Eserin baskısı hitama erince yine ciltletmek için Ankara'dan İstanbul'a götürdük. İlk ciltlenenlerden bir miktar alıp o zaman Emirdağ'da bulunan

Hazret-i Üstada götürdüm. Büyük bir memnuniyetle karşıladı. Kitabı eline alarak biraz karıştırdı. Ve bana dönerek:

Bu kitap kaç panganottur' diye sordu.

Yirmi beş liradır efendim' dedim. O zaman Üstad:

En az kırk panganot olmalı... Çünkü ucuz olan ucuz bakar. Hem burada Eski Said'in resimleri de yok' (niye konmadı mânasında) diye bazı tavsiyeler de bulunduktan sonra Asâ-yı Mûsa'dan bir miktar ders okuttu. Sonra müsaade isteyip ayrıldım. O anda hizmetinde rahmetli Zübeyir Ağabeyle Ceylan Ağabey vardı. Bir müddet onların yanlarında kaldım. Ayrılırken Mustafa Acet'e yeni yazdırılan 'Hizbü'l Envar-ı Hakaik-ı Nuriye'yi bastırmak için alarak İstanbul'a getirdim.

Ankara'da Tarihçe-i Hayat'ın baskısı bitince İstanbul'a geldim.

Neşriyat işini İstanbul'a aldık

Ben Ankara'da iken bizim Fırıncı Ağabey, Üstad Hazretlerinin ziyaretine gider. Üstad ona 'Ankara, Samsun, Antalya çalışır, İstanbul uyur' mânâsında ikazda bulununca, derhal harekete geçerler ve ilk olarak Mesnevi-i Nuriye'yi tab ederler.

O tarihlerde Risale-i Nur'un neşriyatı Samsun'da ve Antalya'da da devam ediyordu. Hattâ Üstadı Isparta'da bir ziyaretimde Mustafa Ezener'e yardım için beni Antalya'ya gönderdi. Hutbe-i Şamiye tashihini bitirdikten sonra tekrar Üstadı ziyaretimde: 'Kardeşim Risale-i Nur'lar küfrün belkemiğini kırmıştır. Artık doğrulamaz' buyurmuşlardır. Zübeyir Ağabeye, 'Bu benim misafirimdir' deyip kendi yemeğinden bana bir miktar ikramda bulundular ve Ceylân Ağabeye dönerek, 'Şimendifer parası ne kadar?' diyerek bilet parasını verdiler.

Bu defa neşriyat işlerini İstanbul'da yapmaya başladık. Hazret-i Üstad, Risalelerin süratle çıkmasını istiyor ve bir an önce milletin istifadesine sunulmasını arzu ediyordu. Zaten tek maksadı insan olarak dünyaya gelen zişuurların saadet-i ebediyeye nail olmaları için tahkiki imanı kazanmaları ve bu suretle Cehennemden kurtulmaları idi. Onun yüksek şefkati, aziz ruhu ve ism-i Rahîm'e mazhar olan asîl şahsiyeti düşmanlarına beddua etmekten bile kendini men etmiş, onlara iman nasib etmesini dileyerek zamanımızın Sıddîk'ı olmuştu.

Hazret-i Üstadın bu yüksek şahsiyetini o zamanlarda naçiz kalemimle şöyle dile getirmiştim:

Asrımıza hoş geldin

Ey muhterem Müslüman, ey mücahid kahraman
Sultansın gönlümüzün köşesinde he zaman...

Ulvîleşen ruhunla fetheyledin âlemi
Örnek olsun cihana, kırdın küfrün kalemi...

Nefes aldı insanlık zulmün pençelerinden
Kurtardın biiznillah cehaletin selinden...

Yılmadın, yorulmadın çarpıştın mülhidlerle
Hakir gördün hayatı Nurlu mücahidlerle...

El kaldırıp Rahmana nice yıllar yalvardın
Milyonlarca insanın kalbinde yüce aldın...

Cihad meydanlarında savaştın at üstünde,
İ'lâ ettin Kur'ân'ı kâfir Moskof önünde...

Rabbim gönderdi seni muzdarip bir beşere
Kavuşturdu bizi yepyeni bir esere...

Sildik gözlerimizden akan kanlı yaşları
Kutladık uğrunda feda olan başları...

Nurun nurlu yolunda hız aldık gidiyoruz,
En derin sevgimizle seni selâmlıyoruz.

Kalbimizin tahtında sultan gibi oturdun,
Susayan insanları iman ile doyurdun...

Hâdimsin sen Kur'ân'ın eşsiz ulviyetine,
Uymaktır makasıdın Peygamber sünnetine...

Yandın yanardağ gibi, lâvlar saçarak geldin
Karanlık, kapkaranlık küfrü yırtarak geldin...

Ab-ı hayatı sundun ölmüş olan ruhlara,
Güneşler gibi doğdun kararmış bulutlara.

Kükredi birden bire kanları uyuşanlar...
Hakkın yoluna geldi kötü yolda koşanlar,

Nur aldı Nurlandılar, genç ihtiyar, kadın kız.
Kudsî dâva uğruna feda olsun başımız...

Müsterih ol ey Üstad ey büyük insan artık
Nâşiriyiz Nurların nurlu gözlükler taktık.

Milyonlarca insan kurtulmuştur bu Nurla,
Sabrın mükâfatını seyret artık huzurla...

Gebermek üzere küfür, ezeceğiz başını...
Sil artık doksan yıllık mübarek göz yaşını.

Yetmez mi bunca yıldır bizim için çalıştın?
Zulmün boyu devrinde zâlimlerle çarpıştın.

Sabrın mükâfatını Rabbim ihsan eyledi,
Nurların intişarı düşmanı kahreyledi...

Bugün milyonca insan minnettardır hep sana.
Şefkatine eremez toplansa yüzbin ana...

Gâye uğruna ölüm senin için hiç olmuş...
Mahkemeler, zindanlar Nura medrese olmuş,

Rehberimiz Kur'ân'dır, parolamız muhabbet,
Bekliyoruz her zaman Cenab-ı Hak'dan rahmet

Denizler gibi çoştun, zındıklarla boğuştun,
Allah'a giden yolda meleklerle buluştun.

Azimkâr çalışmanla zulmün ufkunu deldin
Ey vakur büyük insan, asrımıza hoş geldin...

Yeni bir devre başlıyor

Adliyeler vasıtasıyla önüne geçmek için çare aradılar ve her tarafta mahkemeler açtırmak suretiyle gözdağı vermek istediler. Fakat heyhat! aldandılar. Çünkü Nur Talebeleri onların itham etmek istedikleri suçlardan

tamamen berî idiler. Her zaman olduğu gibi bu fırtınada da göğüslerini gererek mahkeme önünde haklı davalarını savunmaktan geri kalmadılar. Bilakis mahkemeler onların şevk ve gayretlerini artırdı. Mukavemet göstermeleri ve merdane çıkışları Risale-i Nur'un maksat ve mahiyetini daha da süratli intişarına vesile oldu. Risale-i Nur hizmeti için yeni bir safha açılmış oldu.

Tarihini hatırlamıyorum. Yine Üstadın ziyaretine gitmiştim. 'Bu bizim Mehmed Emin mi?' diye iltifat ettiler. Hazret-i Üstad:

Kardaşım İnebolu'da Nazif Çelebi (Allah rahmet eylesin) mühim Risaleler teksir ediyor, yardımcıya ihtiyaç var. Sen onun yardımına git diye emretti. Ben de hemen İstanbul'a ve oradan da bir vapurla İnebolu'ya gittim.

Risaleler Anadolu ve âlem-i İslâm çapında neşrolmaya başladı. Böylece iman hareketleri dalgalanmaya başladı. Uzun senelerin biriktirdiği zulmetli kâbus dağılmaya yüz tutmuş ve hakaik-i Kur'âniye gönülleri ferahlandırıp, kalb ve ruhları Nur'larla ziyalandırmıştı. Artık Anadolu insanı bahtiyardı. Kuraklıktan şerha şerha çatlayıp viran olmuş gönülleri Nur Risaleleri toprağa düşen Nisan yağmuru gibi serinletip adeta yeniden hayata kavuşturuyordu.

Anadolu dolayısıyla bütün Müslümanlar, büyük bir bayram sevinci içinde bunca çektikleri sıkıntı ve işkenceli hayatlarının sona ermesinden sürurla dopdoluydu. Bu, aslında İlâhî takdirin ve inâyet-i Rabbanîye'nin Hazret-i Bediüzzaman'ın duasına mükâfaten ihsan ettiği bir nimet-i azime idi.

Büyük Üstadın 'Ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum, her şey Risale-i Nuru'a aittir' demesi, nazarları hep Risale-i Nur'a veriyor ve Nur'ları okuyanları, neşredenleri tebrik ediyordu.

Hizmet-i imaniye bu şevkle inkişaf etmekte devam ederken milletimizin ezelî düşmanları gizli dinsizler bu saf iman hareketinin yayılmasını hazmedemediler. Artık Türkiye, eski devirlerin habis baskılarından bir derece kurtulmuş, demokrasiye yanaşmıştı. Bunun için bu hizmete direkt engel olamadılar.

İnebolu

İnebolu, Batı Karadenizin şirin bir kasabası. Üstad Bediüzzaman Said Nursî vaktiyle nefyi sırasında buraya da uğramıştı. Her hareketi hikmetle

tanzim eden Cenab-ı Hak, kim bilir belki de ileride büyük hizmet görecek olan sadık kullarını tâ o zamanda istikbal için oraya göndermiş olabilir.

Nitekim de böyle oldu. Üstad, İnebolu'nun bir caddesinden geçerken ona selâm vaziyetinde duran pırıl pırıl gençle gözgöze gelmişlerdi. İşte bu zât merhum Hacı Nafiz Çelebi idi. Bir anlık selâmlaşmanın üzerinde bıraktığı sıcak muhabbeti uzun zaman kalbinde yaşatan Nazif Çelebi, nihayet Üstad Kastamonu'ya nefyedildiği zaman ziyaretine gidiyor ve hizmet-i Nuriye'ye yardım etmeye başlıyordu.

Belki de ilk defa el yazısı ile mumlu kâğıda yazıp kitap basan bu zattır. Uzun zaman kalemle istinsah edilen Risale-i Nurlar Nazif Çelebi'nin bulduğu bu formül sayesinde kolaylıkla çoğaltılmaya başlanmıştı.

Beni kendisine işlerinde yardım için çağırmıştı. Beraberce bir hayli çalıştıktan sonra vazife bitince yine İstanbul'a geldim.

Artık hizmet-i Nuriye her tarafta inkişafa başlamış. Kur'ân tefsiri olan Risale-i Nur'a karşı alâka ziyadeleşmişti. Buna mukabil mahkemeler, sorgular, takipler de devam ediyordu.

"Gerçek maksadınızı öğrenmek istiyorum"

Bu cümleden olarak bir gün beni Birinci Şubeye çağırmışlardı. Gittim. Komiser bey iltifat ederek yer gösterdi, kahve ikram etti.

Bak' dedi, 'bu sefer yine beraat edeceğinizi biliyorum, ama ne yapalım ki vazifemiz bunu gerektiriyor. Ancak anlayamadığım bir soru, çözemediğim bir müşkilim var, onu sizden zapta geçirmemek kaydıyla ve bir vatandaş sıfatıyla anlatmanı rica edeyim.'

Buyurun' dedim.

Efendim' dedi, 'ben sizin ve Bediüzzaman Said Nursî'nin gerçek gaye ve maksadınızı, fikir ve düşüncenizi öğrenmek istiyorum. Devletin sizinle bu derece uğraşması, bunca takip, mahkeme ve hapisten yılmayıp, hiç fütursuz çalışmanızdaki gaye ne ola ki, bu derece bu faaliyetinize ehemmiyet veriyorsunuz? Zahire baktığımız zaman hiçbir menfi durumunuzu tespit edemiyoruz. Mahkemeler ise her defasında beraat veriyor. Bu meselelerde lütfen beni aydınlatır mısınız?' deyince güldüm ve ayağa kalkarak pencereye yaklaştım, kendisini de yanıma çağırdım. 'Bak, dedim, şu köprüden geçen insan kalabalığını görüyorsunuz.. bölük bölük.. binler.. on binler.. milyonlar... Ve insan olarak dünyaya gelen herkes ve hattâ siz, bu köprüden rahatça geçtikleri gibi âhirette sırat köprüsünden de aynı

rahatlıkla geçebilmelerini, Cehennem ateşinden kurtulup, ebedî saadete nail olmalarını dilemekten başka hiçbir dünyevî ve siyasî maksad ve gayemiz yoktur. Bunun böyle olduğunu, mahkemeler, bilirkişiler tesbit etmişler, defalarca beyan ve ikrarda bulunmuşlardır. Madem ki ne siz ve ne mahkemeler bu gayenin dışında bir maksad ve gayenin mevcudiyetini tesbit edemediniz, niye kendinizi zorlayarak mevhum bir suç ihdas etmek istiyorsunuz? Risale-i Nur meydanda.. onu okuyanlar da meydanda.. ve onların fiilî durumları da meydanda.. Şimdiye kadar Nur talebelerinin asayişi ihlal eden bir ciheti görülmüş müdür? Bediüzzaman Said Nursî'den kim zarar gördüğünü iddia edebilir? Bilâkis o, bu eserleri yazmasa idi bugün memleket imansızlık çamurunda boğulacak, ebedî hayatı mahvolacaktı. Kur'ân, İlâhî kitap ve Onun hakikatlerini kalpte, kafada ve vicdanda yerleştiren Risale-i Nur, bu asır insanlarının muhtaç olduğu imanî huzur ve saadetin rehberidir, tavsiye ederim, boş zamanlarınızda okuyun' dedim.

"Göz ise, maneviyatta kördür"

Ne kadar izah ettimse inanmak istemedi. Mevcut alışkanlığını terk etmek ona zor geliyordu. Ona göre her şey dünya için bir menfaat karşılığında yapılır. Halbuki bizler yalnız Allah rızası için hizmet ediyor, maddî-mânevî bir karşılık beklemiyorduk. İşte hafsalasının alamadığı taraf burasıydı. Nasıl olur da parasız-pulsuz hiçbir menfaat beklemeden uzun seneler bu hizmette kalabilmişiz. Neden herkes gibi maddî düşünceye sahip değil de yalnız Risal-i Nur'u ihtiyar etmişiz.

Anladım ki ne yapsak nafile. Çünkü o Risale-i Nur'u okumamış, ondaki hakikatleri idrak etmemişti. Her şeyi madde gözü ile menfaat nazarıyla görüyordu. Değer ölçüleri ona göre teşekkül etmişti. O zaman Risale-i Nur'daki şu vecizeyi bütün berraklığıyla anladım: 'Her şeyi maddede arayanların akılları gözlerindendir, göz ise maneviyatta kördür.' Bu vecizenin ışığı altında muhatabımı incelediğimde onu bütün bütün maneviyatsız, ruhsuz, ayakta gezen cenaze gibi gördüm. Ayrılırken sabit fikrinde ısrar ediyor, ihtimallere, hattâ muhale vaki nazarla bakarak istikbalde bizlerden kendilerine biz zarar gelebileceğinden endişeleniyordu. 'Hâdisat ve zaman kimin haklı olduğunu gösterecek' diyerek ayrıldım.

Zaman zaman bu kâbil hâdiseler başımızdan eksik olmadı. Fakat biz, onların vehimlerinin aksine daima Risale-i Nur'un gösterdiği tarzda müsbet hareket ederek hizmetimize devam ettik, bıkmadık, yorulmadık, usanmadık.

Çünkü biliyorduk ki, yolumuz Hak yolu, Kur'ân yolu, iman yoluydu. Gayemiz: Muhtaçlara yardım, insanlara yardım, biçarelere yardımdı.

Üstadım dediğiniz gibi 'Milletin imanı namına, bir Said değil, bin Said feda olsun' gerçeğine uyarak bize zulmedenlere, biz de beddua etmedik, daima kurtulmalarını temenni ettik, imana gelmelerini diledik. Vazifemiz, hizmetimiz bunu gerektiriyordu ve öyle yaptık.

Yıllarımız bu minval üzere geçti.

Artık Risale-i Nurların neşri tamamlanmış ve bütünü Hazret-i Üstadın tashihinden geçerek, milletin istifadesine sunulmuştu. Hazret-i Bediüzzaman mutluydu, mes'uttu, bahtiyardı. Doksan seneye yaklaşan mübarek ömrünün semeresini görmüş ve Risale-i Nurlar en ücra bölgelere kadar yayılmıştı. Herkes rahatlıkla Risale-i Nurları bulabilecek, okuyup istifade edecek ve ettirecekti.

Üstadın, 'Risale-i Nur'un hakiki fiyatı en az on kişiye okutturmaktır' diyerek ona verdiği ehemmiyeti hepimiz biliyoruz. Çünkü Risalelerin okunması ile imanlar kurtulacak, herkes saadete kavuşacak, memlekete huzur ve sükûn hâkim olacaktır. Her türlü anarşinin önü ancak bu şekilde kalp, ruh ve aklın imanî hakikatlerle tenvir edilmesiyle mümkündü. Ve Hazret-i Üstad, gayesinde muvaffak olmuştu.

Risale-i Nur'un bu kabil mânevî fütuhatını ve kalb ve gönülleri nasıl fethettiğini bir şiirimde şöyle belirtmiştim:

Nur

Kur'ân'dan fışkıran Nur! Muhit ol arzı kuşat,
Ya kabre götür beni, ya iman ile yaşat...

Tek tesellim, ümidim, sana hizmet etmektir,
Sensiz hayatı bence dünyada terk etmektir.

Karda, kışta, tipide meçhul bir yolcu iken,
Gaflet etrafımızı sarmıştı diken diken...

Geldin kurtardın bizi, Rabbim rahmet eyledi,
Râm olur dünya sana bu gerçeği bileydi...

Bahşettin insanlığa Cennet saadetini,
İçirdin hastalara imanın şerbetini...

Ruha ferah getirdin, doldurdun kalbe iman...
Boğdun bir avuç suda, küfre vermedin aman...

Ey sebeb-i saadet, ruhların gıdası Nur!
Her mü'min ancak senden buluyor mutlak sürur.

Sen, mahvedilen bir neslin hidayet kaynağısın...
Mazlûm ehl-i imanın selâmet bayrağısın...

Sen ki, bugün Kur'ân'ın muciznüma tefsiri,
Olur muyuz biz artık nefsimizin esiri!..

Sarıldıkça biz Nura Mevlâm huzur verecek,
Kur'ân'ın hakikatı küfrü yere serecek...

Vazifemiz, daima hizmet etmek Nur'larla,
İnayet altındayız Nurdan muhkem surlarla,

Hedefimiz: ufukta batmadan doğan güneş,
Emr-i ma'rufu yapıp, dünya olmalı kardeş.

Sa'yimiz olmaz heba, niyette varsa ihlâs!
İnsanlık da kurtulur, beşer de olur halâs

Enaniyet, hodgâmlık bizden ırak olmalı,
Her işte, her amelde Hakkı razı kılmalı...

Yepyeni ruh vermeli asil hareketlerle,
Fethetmeli kapleri Nurdaki hüccetlerle...

Her halimiz, tavrımız İslâma uygun olsun.
Nasıl olur insanlık ehl-i dalâlet görsün.

Muzdaripti gönlümüz, ağlardık için için,
Ruh verdi Rabbim bize, Kur'ân'a hizmet için,

En büyük şereftir, Nurlara şakird olmak,
Kuvvet veriyor bize Hak yolunda yorulmak.

Hidayet başımıza kondu bir devlet gibi,

Kaçırılmaz fırsattır ebedî servet gibi.

Madem ki tek kurtuluş, tek ümid kaynağı Nur!
Vur dinime dahleden sefahet ehline vur!..

Ruhlara ruh veren Nur, elimizde bayraktır,
Çar-naçâr bu insanlık Nur'a sarılacaktır!...

Lâhika mektupları

Hazret-i Üstad, zaman, ahval-i umumiyeye dair bazı lâhika mektupları yazar ve neşrettirirdi. Bilhassa Ankara'daki erkân-ı hükûmeti, bazı desiselere mukabil ikaz ve irşad ederdi. Hükümet, Demokrat iktidarın elinde bulunmasına rağmen icra organı hükmünde bulunan bir kısım memurların keyfi hareketi de eksik olmuyordu. Nitekim Hazret-i Üstad Ankara'ya gelişleri hâdiseli geçmişti. Hazret-i Üstadın Ankara'ya gelişleri mânalıydı. Devleti yıkmak isteyen, hürriyet rejimini değiştirmek emelinde olan gizli dinsizlerin emellerini keşfetmişti. Bu endişesini dine müsamahakâr olan Demokrat Hükûmete duyurmak, anlatmak istiyordu.

Bütün hayatı boyunca milletin iman selameti için çalışan Hazret-i Üstadı maalesef onlar da anlayamamışlardı. Ahval-i siyasiyenin karışık olduğu o zamanda ise Üstad, son vasiyeti manâsında talebelerine bazı telkinlerde bulunmuştu.

Bu telkinlerinde Üstad Bediüzzaman Said Nursî, -bütün derslerinde olduğu gibi- daima müsbet hareket etmeyi nazara vermiş, menfi hareketlerden talebelerini men etmiştir. Bunun içindir ki Nur Talebeleri her devirde mânevî bir zabıta vazifesini görmüş, memleketin ilerlemesine, maddî-mânevî kalkınmasına yardımcı olmuşlardır.

"Üstad İstanbul'a geliyor"

Üstad Hazretleri Ankara'da bulundukları sırada en son neşrolan Risele-i Nur Külliyatından Sikke-i Tasdik-i Gaybî eseri hakkında takibat açılmıştı. Üstad vekâletnâmesini Avukat Bekir Berk'e göndermiş, icap ediyorsa İstanbul'a gelebileceğini de ima etmişlerdi. Bunun üzerine Avukat Bekir Berk bir telgraf çekerek Üstad'ı İstanbul'a davet etti. Daveti kabul edip Ankara'dan hareketlerini bildirmeleri üzerine Piyerloti Otelinde yer ayırttık ve bir araba ile şehir dışında Üstadı karşılamaya gittik. Bir müddet bekledikten sonra Üstadın arabası hızla yanımızdan geçerken bizi görüp durdular. Üstad, 'Niçin karşılamaya geldiniz' diye biraz hiddet etti. Sonra

hep beraber Üsküdar vapur iskelesine kadar geldik. İkindi namazını kılmak için camiye girdik. Üstad Hazretleri seccadesini sererek namaza durdu, biz de arka tarafta kıldık ve sonra arabalı vapurla İstanbul yakasına geçtik. Kalabalık bir topluluk ve gazeteciler Üstadın arabasını sarmışlardı. Bir fırsat bulup Piyerloti Otelinin önüne geldiğimizde Otelin etrafı hıncahınç dolmuştu. Gazeteciler mutlaka fotoğraf çekmek istiyorlardı. Üstad ise çektirmek istemiyordu. Bunun üzerine Zübeyir Ağabey bir şemsiye ile üstünü örttü biz de etrafını alarak Üstadı otele çıkardık.

Üstad Hazretlerinde yorgunluk âlâmetleri yoktu, bir zindelik, bir cevvaliyet ve faaliyet halinde idi. Adeta 'Eski Said' tabir ettiği gençlik devirlerindeki sıra dağlara baş eğmeyen şehametli tavrını yaşıyordu. Ve o tavırla bize sanki diyordu ki:

Ölüm mukadderdir. Hizmet-i imaniye için feda olan bu baş zındıkaya eğilmediği gibi, sizin başınız da eğilmesin. Kur'ân'ın hakikatlerini âleme duyururken, her türlü mehalike göğüs gerip benim hayatımı hüsn-ü misal alınız ve hizmetinize devam ediniz.'

"Asayişin mânevî muhafızlarıyız"

Ve biraz sonra içeri girdiğimizde lisan-ı halle vermek istedikleri ibret dersini lisan-ı kâl ile sifahen anlatmaya başladılar;

Ehl-i dalâlet bir Said'den korkuyordu, şimdi Saidler, genç Saidler binler oldu, artık ehl-i dalâlet titremelidir. Dünyada birçok komiteler ver. Ermeni komitesi, Rum komitesi, Taşnak komitesi. Hiçbirisi Risale-i Nur kadar kuvvetli değil. Fakat bizim vazifemiz menfi hareket etmek değil. Biz müsbet hareketi şiar edinmişiz. Anarşiye karşı, bozgunculuğa karşı cihadımız var. Asayişin mânevî muhafızlarıyız.' Ve sözlerine yaydan fırlayan ok gibi ayağa kalkarak devam etti:

Ben M. Kemal'e dedim, namaz kılmayan haindir. Hainin hükmü merduttur, diye...' ve ilâve etti:

Divan-ı Harpte mahkeme reisi beni çağırarak pencereden, asılan adamları gösterdi.

Sen de Şeriat istemişsin!'

O vakit dedim:

Şeriatın bir meselesi için bin ruhum olsa feda etmeğe hazırım...'

Üstad bunları söylerken, sanki o anı yaşıyorcasına anlatıyordu. Heyecanlıydı. Doksan seneden beri takip ettiği kudsî davasının geçirdiği

tarihî sahnelerden bölümler anlatıyordu. Ve neticede demek istiyordu ki, bunca tehlikeler, bunca zorluklar ve meşakkatlerle göğüs gererek bu davayı, bu iman hareketini, bu Risale-i Nur hizmetini buraya kadar getirdim. Hiç kimseden korkmadan, kimseden yılmadan ve asla taviz vermeden Allah rızası için çalıştım. Bugün Risale-i Nur'un kiymetini müdrik gençler Saidler benim meslek ve meşrebimi takip edip Risale-i Nur'a sahip çıkacak ve benden sonra bu hizmet-i imaniyeyi benim muhlis kardeşlerim yapacaklar.

Üstadın İstanbul'a gelişini büyük puntolarla ilân eden gazeteciler de siyasî bir maksad aramakta ve hâdiseleri ters yönde değerlendirmekte idiler. Gazetelerin bu yargılarına mukabil İstanbul Valisi bir açıklama yaparak, ortada hiçbir hâdisenin olmadığını, bir Türk vatandaşı olarak seyahat hürriyetine sahip, ihtiyar bir zatın seyahat etmesi onun en tabiî hakkı olduğunu, binaenaleyh gazetelerin boş yere havayı bulandırmak istediklerini beyan etti.

Gazeteciler ise, âdeta Piyerloti Otelinde karargâh kurmuş Üstad'ın fotoğrafını çekmek istiyorlardı. Bu arada Avukat Bekir Berk bir basın toplantısı yaparak Bediüzzaman Said Nursî'nin İstanbul'a geliş sebebini izah ederek, gazetecilerin sorularına cevap verdi.

İstanbul'a gelişinin ikinci günü Üstad odasında öğle namazını kılarken arka balkondan giren bir gazeteci Üstadın fotoğrafını çekmek üzere pencerenin önüne geldi. Biz mani olmak istedik, fakat rahmetli Zübeyir Ağabey, 'ilişmeyin' deyince gazeteci fotoğrafı çekti. Bunun üzerine Üstad hiddet etti ve derhal İstanbul'dan ayrılacağını söyledi. Hemen harekete geçtik. Avukat Bekir Berk'in tedbirli organizesiyle Üstadın etrafını aldık. O zaman bu tedbiri gören Bekir Berk'e Hazreti Üstad 'Sen benim Abdurrahman'ım gibisin' diye iltifat etmişti. Bu şekilde Üstadı merdivenlerden indirdik ve arabasına binerek İstanbul'dan ayrıldı.

"Korkmayın, muvaffak olacaksınız"

Üstad İstanbul'dan ayrılmasından bir müddet sonra İzmir savcılığı tarafından Gençlik Rehberi ve Hanımlar Rehberi isimli kitapları neşredip dağıtmaktan maznun olarak dâvâ açıldı. Maznunlar arasında ben de vardım. Mahkemeden çıkınca Üstad Hazretlerini ziyaret etmek için bir minibüsle Isparta'ya müteveccihen yola çıktık. Minibüste şimdi hatırlayabildiğim kadarıyla Avukat Bekir Berk, Ahmed Aytimur, Said Özdemir, Mustafa Birlik ve Doktor Esat Keşşafoğlu vardı. Gece sahur vakti Isparta'ya indik ve bir otele giderek yatsı namazlarımızı kıldıktan sonra ziyaretçilerden bir

kısmı, 'Üstada haber gönderelim belki kabul eder' dediler ve öyle yaptık. Hazret-i Üstad hilaf-ı âdet olarak hemen gelmemizi emrettiler, gittik.

O gece mübarek Ramazan'ın ilk sahuruydu. Sahuru Hazret-i Üstadın medrese-i mübarekelerinde yaptık. Üstad, her zaman olduğu gibi Risale-i Nur'un ehl-i dalalete galip geldiğini, hizmet-i imaniyenin her tarafta yapılmakta olduğunu beyan buyurdular.

Yanımızda yeni teksir edilmiş eskimez yazı Lem'alar'ın ikinci cildini getirmiştik. Hazret-i Üstad eline aldı, baktı baktı, gözleri buğulu idi. Bizi işaret ederek:

Bunlar, dedi, İstanbul'da ve Ankara'da Risale-i Nur'u neşrederek yirmi şeyhü'l-İslâm kadar hizmet ettiler.' Ve ilâve ederek:

Hem, korkmayın muvaffak olacaksınız. Bu avukatınız da size yardım etsin' buyurdular.

Aziz Üstadın dar-ı bekaya intikalinden yirmi üç gün evvel kendisinden duyduğumuz son sözler idi bunlar. Ve hâlâ kulaklarımızda çınlamaktadır.

"Bir Üstad tanıyorum"

Bir Üstad tanıyorum, o da Bediüzzaman,
Bir Üstad tanıyorum, en büyük bir kahraman,

Bir Üstad tanıyorum; asrın vekili ancak
Lailahe illallah, elinde duran sancak.

Bir Üstad tanıyorum, imandan bir kaledir...
Bir Üstad tanıyorum, Nurlardan bir hâledir.

Bir Üstad tanıyorum, imanı dalga dalga,
Tard eder vesveseyi, şüphe bırakmaz akla.

Bir Üstad tanıyorum, zulme boyun eğmemiş,
Bir Üstad tanıyorum, hiçbir tâviz vermemiş...

Bir Üstad tanıyorum, cihanşümul mücahid!
Bir Üstad tanıyorum, içiyle dışı Said...

Bir Üstad tanıyorum, güneşler kadar yüksek
Hak söyler ne söylerse, bütün sözleri gerçek.

Bir Üstad tanıyorum, gözlerinden nur saçar
Bir Üstad tanıyorum, kâfirler ondan kaçar.

Bir Üstad tanıyorum, şefkatın timsalidir.
Bir Üstad tanıyorum, imânın misâlidir.

Bir Üstad tanıyorum, ıslah etmiş nefsini,
Bir asırlık ömründe kısmadı nefesini.

Bir Üstad tanıyorum, cevherdir bütün sözler,
Allah, Kur'ân Peygamber, davasının en özü.

Bir Üstad taniyorum, ilân etti tevhidi,
Kahretti zalimleri, yere serdi mülhidi.

Bir Üstad tanıyorum, küfr-ü mutlakı kırdı,
Karanlık gönüllere imanın nuru girdi.

Bir Üstad tanıyorum, cihana meydan okur,
Yazdığı eserleri milyonca insan okur.

Bir Üstad tanıyorum, tek korkusu Allah'tan,
Yılmadı bu dünyada ne atomdan, silâhtan...

Bir Üstad tanıyorum, dünya zevkini bilmez
Vâris-i Peygamberî, Hakkın en sadık kulu.

Bir Üstad tanıyorum, imandan bir varlıktır,
Kâinatı titreten bir kuvvete maliktir,

Bir Üstad tanıyorum, yoktur cihanda eşi,
Son asrın müçtehidi, insanlığın güneşi...

Bir Üstad tanıyorum, mücehhezdir imanla,
Hizmet etti daima davasına Kur'ân'la.

Bir Üstad tanıyorum, bakidir tasarrufu
Gayesi: insanlığa tebliğ emr-i ma'rufu...

Bir Üstad tanıyorum, kalblerde mektep kurdu,

Kütle kütle insanlar onun safında durdu.

Bir Üstad tanıyorum, canileri çevirmiş,
Kalplerinden çıkarıp putlarını devirmiş

Bir Üstad tanıyorum, Allah demiş, Hak demiş,
Bir Üstad tanıyorum, şanı dünyayı tutmuş.

Bir Üstad tanıyorum, her hali müstakimdir,
Tek, biricik gayesi, sırat-ı müstakimdir.

Bir Üstad tanıyorum, ilham kaynağı Kur'ân,
Dostu da, düşmanı da cümlesi ona hayran.

Bir Üstad tanıyorum, ilmi, muhit bir deniz,
Dar gelir tefekküre koskocaman küremiz.

Bir Üstad tanıyorum, Bahr-i Ummandan derin
Kutlu olsun Üstadım bu mübarek zaferin!...

Bir Üstad tanıyorum, Allah'ın en sevgili, mübarek bir kuludur,
Gittiği yol, Hazret-i Muhammed'in yoludur.

Bir Üstad tanıyorum, hârikalar asrında!
Bir iki yıldan sonra bu cihad meydanında

Mematı hayatından hizmet ediyor zâhir,
Son asrın son vekili, son müceddid,en âhir..."

İSMAİL YILDIZ

Diyarbakır'ın Hani kazasına bağlı Ceviz köyünde doğdu. Eski eğitmenlerdendir.

"Nasıl ziyaret edebilirim?"

Üstad Bediüzzaman Hazretleri bir takım eserleri olan kıymetli bir âlim. Şark hâdisesi sebebiyle Anadolu'ya nefy edildiğini duyardık. İstanbul'da Eşref Edip'in çıkardığı Sebilürreşad mecmuası elime geçti. Ondan tefrika edilen Üstad'ın hayatı ile alakadar yazılardan fikir sahibi oldum. Mahkeme müdafaalarının nefis müdafaası olmadığını, İslâm davasının müdafaası olduğunu bihakkın öğrendim. İştiyakla Üstad'ı ziyaret etmek istedim. Üstad'a hitaben Eşref Edip Bey vasıtasıyla bir mektup yazdım. Görüşmenin ve eserleri elde etmenin yolunu sordum. Epey zaman sonra İstanbul Üniversitesinde okuyan Muhsin Alev'den cevap mahiyetinde bir mektup aldım. Yirmi üçüncü Söz ve Gençlik Rehberi'ni bana göndermiş. İslâm harfleriyle olan eserler için de, Urfa'daki Nur Talebelerinin adresini vermişti. İkinci mektupla da Asa-yı Musa'yı göndermişti. O zaman Urfa'da Abdullah Yeğin, Zübeyir Gündüzalp, Hüsnü Bayram bulunuyordu. Onları ziyaretimde Zülfikar, Mektubat, Sözler, Şualar, Lem'alar mecmualarını aldım.

"İlk ziyaretim"

1952 senesinin sonunda Üstad'ın İstanbul'da olduğunu öğrendim. Mektubat'taki ziyaretçiler kısmını okuyarak, Üstad'ı Kur'ân'ın bu asırda bir tercümanı olarak yalnız Allah rızası için ziyaretine gittim. Aldığım tarif üzere Üstad'ı kolaylıkla buldum. Zübeyir Gündüzalp, İstanbul Çarşamba'da beni Üstad'a takdim etti. Üstad Diyarbakır'daki hizmetleri sordu. Yarım saat kadar yanında kaldım. Başında bir sarık, boynunda bir atkı vardı. Üstad'a bir müddet yanında kalmayı arzuladığımı söyledim. Üstad yarım saatlik bir görüşmeden sonra mükerreren yanlarında kalmayı arzu ettiğimi ifade etmeme rağmen 'Memleketinize gidin orada hizmet edersiniz. Bu görüşmemizi 4 senelik hizmete mukabil kabul ettim' buyurdular. Üstad'ı bir pederin oğluna şefkatinden daha şefkatli olarak gördüm. Ona kavuşmak lezzeti dünyevî hiçbir lezzetle mukayese edilmez. Üstad kendisinin tarassut

altında bulunduğunu söyledi. Siyasiler için; 'Bunlar Risale-i Nur'un neşrine mani olmak istiyorlar. Olmuyor değil, olamıyorlar. Ve inşallah olamayacaklar. İnşallah Risale-i Nur neşrolacaktır' buyurdular.

"İkinci ziyaretim"

İkinci ziyaretim; bir kaç ay sonra, Üstad Emirdağ'da iken oldu. İki katlı bir binada kalıyordu. Üstad merdivenlerin yarısına kadar indi. 'Sizinle daha evvel görüşmüştük' dedi. Görüşmemiz 10-15 dakika kadar sürdü. Derslerden ve hizmetlerden sordu, anlattım. Risale-i Nur elhamdülillah ehl-i insafa kendini kabul ettirdi. Hatta bizim kazada bir tek muhalif kalmadı.

Sebilürreşad'a yazdığım mektup, idarehanenin aranması sırasında ele geçirilmiş, hakkımda takibata başlamışlar.

Bir gün köy camiinde iken, kaymakamla jandarma komutanın geldiklerini ve benimle görüşmek istediklerini söylediler. 'Sizin evinize kadar gidelim' dediler. Ben arama yapacaklarını tahmin ettim. Arama yapmadan önce kitapları kaldırmak mümkün oldu. Arama sırasında buldukları Kur'ân-ı Kerim, mevlid ve Nur Âleminin Bir Anahtarı idi. Bir kaç eseri zapta geçtiler. Mahkemeden celp geldi.

İlk mahkemede savcı, 'İstanbul'a gittin mi?' diye sordu. 'Evet' dedim. 'Niçin' dedi. 'Bediüzzaman'ı ziyaret etmek için' dedim. 'Bediüzzaman kimdir' dedi. 'Büyük bir âlimdir, Risale-i Nur müellifidir' dedim. 'Başka âlim yok mu?' dedi. 'Var' dedim.

Gayeniz gazetelerde isminizin çıkması mıdır?' dedi. Cevaben: 'Öyle bir gayemiz olsaydı, ya gazetelerde yazı yazardım veya siyasî partiye girerdim' dedim. 'Niye böyle bağırıyorsun?' dedi. 'Yüksek sesle söylüyorum' dedim. 'Kelimeler anlaşılsın diye.' 'Ben sağır mıyım?' dedi. 'Hayır' dedim. 'Yüksek sesle söylemesem, ne dediğim anlaşılmaz. Ne dediğim anlaşılmayınca da hakikat anlaşılmaz.' Sizi tevkif edersem ne yaparsınız?' dedi. 'Hiçbir şey yapmam' dedim. Aynı soruyu sordu. 'Ben de gider rahat yerde yatarım' dedim. 'Yani hapiste yatmak rahat mıdır?' dedi. 'Sizin bu şekildeki hareketinize karşı rahattır' dedim. Bunun üzerine 'Tevkifini taleb ederim' dedi. İkinci celsede tevkifime karar verildiği beyan edildi.

Kazamızın cezaevinde on beş- yirmi kadar mahkûm vardı. Katil, kaçakçı ve adam yaralayanların içindeydik. Bana siyasî suçlu süsü verdiler. Orada kimse bunun ne olduğunu bilmiyordu. Bir gün zeminde kaldım. Ertesi gün 'Risale-i Nur nedir? Bediüzzaman kimdir? Günümüzde dinin durumu

nedir?' diye mahkûmlarla konuşunca mahkûmların ileri gelenlerinden biri yatağını ranzasından indirerek benim yatağımı oraya koydu. Ve yemin etti 'Sen burada yatacaksın' diye. Bütün mahkûmlar muhabbetle karşıladılar.

Kazada işitenler ikinci mahkemeye geldiler. İkinci mahkemenin sonunda Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesine naklettiler. 35 günde Diyarbakır cezaevinde kaldım.70 gün kadar mevkufiyetim oldu. Cezaevinde Cevşen, Delâilü'n-Nur ve bir kısım Risaleleri yazıyordum. Mevkuflardan biri okuma yazma bilmediği halde, sabahtan öğleye kadar yanımızda oturur, yazılara bakardı. Bir gün hapishane müdürü vasıtasıyla mahkemeye bir dilekçe yazdım. Müdürün yanındaki kâtip bizim köylüdür. Ona soruyor. 'Sen bu adamı tanıyor musun?' O da 'Evet normal bir adamdır. Sevdiğim bir adamdır' diyor. Müdür 'Öyle ise bu dilekçeyi göndermeyelim' diyor. Şimdiye kadar hiçbir maznunun iddia makamının isnatlarını kabul ettiğini görmedim. Bu ise kabul ediyor, dilekçeyi gönderirsek aleyhine olur, diyor. Bana haber verdiler. Müdürün odasında konuştuk. Neticede: Müdüre 'Bu istinatlarda hakikat-ı halde suç yoktur. Beni seviyorsanız, dilekçemi gönderiniz' dedim. Dilekçemi gönderdi. Bunun üzerine mevkufiyetten kurtuldum.

Müdür, Urfalı bir mahkûma, 'Bu ahlâksızlıktan vazgeç' diyordu. O da 'Ben ahlâksız değilim. Beni sana yanlış anlatmışlar' diye cevap verince Müdür de 'Senin hakkında çokları aleyhte ifade vermişler, halbuki şimdiye kadar, İsmail hakkında aleyhte ifade veren olmadı. Yanlış olsaydı, onun hakkında da aleyhte ifade verilebilirdi' demişti.

"Müdür bir gün koğuşa bir manga askerle girerek 'Ben sizin kardeşçe geçinmenizi istiyorum. Dışarıda ne yaparsanız yapın' dedi. Beni göstererek 'Hepiniz bu adam gibi olursanız, hiçbir zabıta tedbirine lüzum kalmaz, kardeş gibi geçinirsiniz. Daha iyi insanlar olarak evlerinize dönersiniz' dedi. Tahliyeden sonra gayr-ı mevkuf olarak devam eden mahkeme, 4 Mart 1955'te beraat ve kitapları iade kararıyla neticelendi."

GALİP GİGİN

"Bayrak insan, gerçek kahraman"

Pertevniyal Lisesinde okuyordum. Bir arkadaş bana ondan bahsetti. O günlerde, yol gösterdiği gençler için yazdığı Gençlik Rehberi isimli kitabını elde ettim. Bu hakikatli dersler için, akıl fukaraları onu mahkemeye sevk etmişti. Sonra Asa-yı Musa, Nur Çeşmesi ve Sözler isimli esreleri ile tanıştım.

O zamana kadar bir hayli kitap okumuştum. Okumaya karşı küçük yaştan beri ilgim fazla idi. Fakat onun eserlerinden her biri, bana okkalı bir kütüphaneden daha muhtevalı ve değerli göründü. Ve bu kanaatimi de hep muhafaza ettim.

İstanbul'a gelmiştim. Muhsin ve Ziya isimli yüksek felsefe tahsili yapan gençleri tanıdım Onların delaletiyle ziyaret ettim. Büyük ve muhteşemdi. Nereli olduğumu sordu, Artvinli olduğumu, lisede okuduğumu söyledim.

O zaman sevgi ve şefkatle bana önemli ikazlar yaptı. Komünistlerin iki dehşetli yalan ve fitne ile beşeriyeti esaret altına almaya çalıştığını, insan topluluklarında huzur, barış ve sevgiyi yok ederek, zalim ve müstebit idarelerini kurmak gayretinde olduklarını anlattı.

Bu iki iğrenç silâhın biri: Zavallı, ilerisini ve sonunu düşünmeyen gençlere nefislerine hoş gelen bir serbestî (özgürlük) vermek. Onları, başı boşluk ve ahlâksızlığa iterek ellerine geçirmek ve kör bir âlet olarak kullanmaktı. Bunun için namus, iffet, haya duygularına düşmandılar. Namuslu insanların haysiyet ve şereflerini, serseri ahlâksızlara peşkeş çekerlerdi.

İkincisi: Emek ve alınteri ile, tasarruflarla elde edilmiş varlıkları, tembel, serseri ve berduşlara peşkeş çekerek hak-hukuk bilmeyen bir kısım maceracı ve lüpçülere vadederek, o zavallıları menfi menfur emellerine âlet etmeleriydi. Elbet o serserileri, onlara umut vererek kendi uğursuz saltanatlarını gerçekleştirmek için kullanacaklardır.

"Tevazü ve mahviyette emsalsizdi"

Biz, serhat boylarının çocukları, böyle insan soyunun tiksinip titrediği bu musibete karşı, sair kimselerden on defa imanlı ve iman hizmetinde gayretli

olmalıydık.

Nur Risaleleri bütün küfür ve şirkin ateşlerini söndürecek, bütün dalâlet ve batıl efkârı susturacak güçte ve kuvvetteydi.

İlim ve hakikat noktasında, bütün şer fikir ve kuvvetleri mağlûp etmişti. Ondan istifade edilmeliydi. Onu elde edersek hiçbir batıl cereyan bizi mağlûp edemezdi. Ve elhak öyledir. Onun eserlerini anlayarak okuyan, hiçbir surette sarsılmaz, yolunu şaşırmaz; Hak ve hakikatten uzaklaşmaz.

Kendilerini yakînen tanıdıktan ve eserlerini dikkatle okuduktan sonra beni çok etkileyen belli başlı müşahedelerim şunlar oldu:

inandığı gibi yazan ve yaşayan bir insandı. Söyledikleri ile yaşayışı arasında en ufak bir tezat yoktu. Asrımızın aydınlarında çok görülen riya, müdahene, gerçek dışı, şahsî ikbal ve menfaati için söz ve hareket onda yoktu. İndinde, hakkın hatırı yüksekti ve hiçbir hatıra feda edilemezdi.

Samimiyetin, sadakatin, ihlas ve hakperestliğin müşahhas bir sembolüydü. Gerçek âlim, fâzıl ve büyüktü. Onun rehberliğinden bu milleti ve gençleri mahrum edenlerse, gerçekten cani idiler.

Tevazü ve mahviyette emsalsizdi. Eserlerinde bizzat kendisini eleştiren, sözlerinin akıl terazisine vurulmasını isteyen, kendisine candan bağlı olanları daima bu yolda ikaz eden ve onları, şuurlu, muhakemeli, olgun birer varlık haline getirmek isteyen o idi.

Okuyanlar bilirler: Lem'alar'da, Muhakemat'ta ve Lahikalar'da, böyle son derece hikmetli ikazları vardır. Hal böyle iken, hiçbir kıymet tanımayan kıskanç, geri ve çağdışı kafalar, ona, tamamen bunun tersi bir takım vasıflar izafe etmek istemişlerdir.

Fevkalâde mahviyetiyle, 'Üstad'ım' dediği İmam-ı Gazalî Hazretleri, Eyyühel-Veled'inde, daima peder mevkiindedir. Muhataplarına 'Ey oğul' diye hitap etmektir.

Said Nur ise, mürşid mevkiinde olduğu halde, daima muhataplarına kardeşim hitabı ile konuşur. Mesnevi-i Nuriye eserinde, klişeleşmiş hitabı 'İ'lem Eyyühel-Aziz'dir. Daima 'Ey aziz kardeşim' diye hitap etmektedir.

Bir kitabın neşri hizmetinde, gencecik bir talebe iken ziyaretine gitmiştim. Dedemden daha yaşlı o ilim ve irfan kutbu, elini ve öpmeyi saadet bilen bu vasıfsız hayranına elini öptürmemişti. Beni kucaklamış, alnımdan öpmüş ve 'kardeşim' diyerek kalbinin ve sesinin bütün sıcaklığı ile kucaklamış, hizmetin kudsiyetinden Kur'ân hizmetinin her şeyden yüce

olduğundan bahsetmişti. Gerekli hizmetleri yapamadığımızdan üzülmememizi, Kur'ân hizmeti için uyanık bekçiler olduğumuzu; nöbetçi bir askerin, hiçbir vukuat olmasa da, o hizmetindeki ciddî görev duygusu ile gazilerin aynı sevabını, binaenaleyh hiç mahzun olmamak gerektiğini, gene ciddiyetle anlatmıştı.

Gerek davranışlarındaki bu ciddiyet ve samimiyet, gerekse Kur'ân ve iman hizmetindeki üslubu fevkalâde câlib-i dikkattir. Eserleriyle ve davranışlarıyla göstermiştir ki; yeni tabiriyle, tam anlamıyla çağdaştır, demokrattır, hürriyetçi ve medeniyetçidir. Bütün beşer ondan sevgi, kardeşlik, feragat ve fedakârlık öğrenebilir.

Faziletinin zekâtını dağıtsa, aydın geçinen çağdışı bir çok büyük ve küçükbaş insanı, faziletçe bayağı zengin edebilir.

Bu dava için defalarca sorguya çekildik. Risale-i Nur'dan aldığımız hakikat dersleriyle hiç başımız eğilmedi. Bizi sorguya çekenleri, o büyük Üstadımızdan aldığımız derslerle mağlûp ettik.

Çünkü: O ve dâvası, yakın çağların bir benzerini gösteremeyeceği emsalsiz bir mazlumdu. Fiilen zulmün ve keyfî idarenin mahkûmuydu. Fakat hiç bir zâlime serfüru etmeyen bir kahramandı.

Yetiştirdiği muhteşem insanlar, Hüsrevler, Rüştüler, Tahirler, Refetler, Hasan ve Ahmet Feyziler, Muallim Galipler, Zübeyirler, Atıflar, Ceylânlar, yaşayanlar ve ölenler hepsi de muhteşem, fazilet, feragat, ihlas sembolü kişilerdir.

"Biz muhabbet fedaileriyiz"

Anadolu'da Yunus Emrelerin, Mevlânâ Celâleddinlerin, Hacı Bektaşların, Hacı Bayramların, Mevlânâ Halidlerin ve Anadolu'da İslâm harcını yoğuran nice veli, âlim, fazıl, hakimlerin varisleri, devamları, emanetçileridirler. O emanetlerin büyük muakkibi büyük ve muhteşem Üstad Said Nur Hazretlerinin vasiyeti ile, vatanlarını ve İslâm dünyasını içten ve dıştan kundaklayanların ateşlerine bağırlarını siper etmiş gerçek kahramanlardır.

Meslek hayatımın başında, kendi matbaacılığımda, kendi ellerimle bir tebrik basıp göndermiştim..

O tebrikte Üstadın şu altın sözleri vardı: 'Biz muhabbet fedaileriyiz, mesleğimiz muhabbettir. Husumete vaktimiz yoktur.'

Evet, ümitvar olunuz, şu istikbal inkılâbı içinde en yüksek gür seda İslâmın sedası olacaktır.'

İşte bu iki söz, hakkımızda, adlî bir takibata müncer olmuştu. Bir millet kendi temellerini nasıl tahrib eder, düşündükçe içim hüzünle dolar.

O zaman beni celbeden, gencecik savcı ile bir tartışmamız olmuştu. Benim hukuk talebesi olmamı, gülünç telakkilerle şartlanmış savcı, bir türlü aklına sığıştıramamıştı. Neden hukuk okuduğumu istihza ile sormuştu. O zaman, her türlü köpekleri serbest bırakıp, taşları bağlayan, hak ve hukukla hiçbir surette bağdaşmayan icraatlarını yüzlerine vurmuş, işte demiştim, bunlar hukuk diye ne okuyorlar onu merak ettim, onun için şu okula yazıldım.

Bu şamar gibi patlayan cevabıma çok kızmıştı. Fakat gerçekler açıktı ve acıklıydı. Bu iç ve dış bazı çevrelerin anud ve azad kabul etmez zalim köleleri, hakikatleri haykıran ifadelerimiz karşısında mağlûp olup susuyorlardı. Soruşturma sonunda adem-i takip kararı almıştım.

Heyhat, günü birlik hırslarının kurbanı olanlar, bu hayat verici sözleri anlamaktan acizdiler. Şimdi husumetin yurt sathını yangın gibi sardığı şu zamanda, büyük ve küçük baş, kafasında iz'an bulunan herkese o büyük vatan evlâdının şu muhteşem sözünü vird-i zeban etmesini tavsiye etsek acaba duyarlar mı?

Evet, eğer zerre kadar insaf ve iz'anınız varsa. Anadolu'nun yetiştirdiği o en büyük evlâdın sözlerini ve nasihatlarını bütün yurt sathına; köy kahvelerinden, üniversite anfilerine, ordu karargâhlarına, meclislere, başbakanlığa, bütün hukuk mercilerine, Riyaset-i Cumhur şeref gönderine çekiniz. Korkmayın, o size yalnız şeref ve kurtuluş yolu gösteriyor. 'Biz muhabbet fedaileriyiz. Mesleğimiz muhabbettir, husumete vaktimiz yoktur.'

"Mürşidlik taslamamış tek mürşid"

Hayatında şeyhlik, mürşidlik taslamamış gerçek mürşiddi. Peygamberin ve sahabelerin ölçülerine sık sık bağlıydı. Büyüklük taslamayı büyüklükle bağdaştıramıyordu. Böyleleri, sabiyy-i müteşeyyih (şeyhlik taslayan bebeler) diye tavsif etmişti.

Gerçekçiydi, acı da olsa gerçek dışı konuşmazdı. Acı da bazen şifalıydı. Dağ meyveleri bazan acı idi, ama elbet şifalı da. Dalkavuk ruhluların onu anlaması mümkün değildi elbette. O, elli sene önceden bugünkü anarşi ve fitneleri görmüş ve ikaz etmişti. Ama zavallı beyinler bunu idrak edemediler.

Ayrıca fitnekâr cereyanları kökünden reddediyordu. Bin sene aynı sancak ve bayrak altında dövüşen, imanı, kitabı, kıblesi, vatanı, peygamberi, mukaddesleri bir olanlar içinde ayrılığın yeri olamazdı. Din ve milliyet, bizde tenden bir zırh gibiydi; ayrılamazdı, biri birine karşı olsa olamazdı.

"Mezheplerin taaddüdü rahmetti. İtişmek için sebep ve bahane olamaz; ittihad-ı maksat için bir vesile olurdu."

İleri, medenî bütün gelişmeler Kur'ân ilham ve buyruğu idi. Geriliğin içimizde yeri yoktu. Eski hal muhaldi, ya yeni hal veya izmihlâldi. İ'la-yı kelimetullah artık maddeten terakkiye vabesteydi. Vicdanın ziyası ulum-u diniye, aklın nuru fünûn-u medeniyeydi. İkisinin beraber gelişmesiyle hakikat tecelli ederdi. Beşer ancak böyle terakki ederse, mesut, huzurlu ileri topluluğu oluştururdu.

İstikbalde kılıç yerine kalem, ilim hükmedecekti. Fakat Dr. Duzilerin, Durkhaim, Freud, Darvin gibi sapık ve çarpıkların müritleri, bu büyük evlâdını, bu emsalsiz hakikat kahramanını dinlemek istemediler. Adeta gözleri kör, kulakları sağır, kalpleri mühürlü idi.

O emsalsiz hakikatleri gizlediler. Milletimizin, gençlerimizin istifade etmemeleri için her densizliği yaptılar.

Yazık, musab olduğumuz bunca devahî yetmez mi? Artık bu millet, kendi büyüklüğünü, kendi mürşidini bağrına basmayacak mı? Onun şifa dolu, ilim, fazilet hakikat dağıtan ışığını, okullarımız yurt evlâdına bir sebil gibi dağıtmayacak mı?

Kendi ikballerinden zerre feda etmeden sömürü edebiyatı yapan kişiler; acaba onun çorap üstüne lastık giyen ve 'Ben halkımın çoğunluğunun seviyesi üstünde giyip yiyemem' diyen o Üstad'ın halinden bir ders, bir ibret, bir hikmet koparabilirler mi? Eğer hamiyet dâva eden sürü ile hamiyet-füruş ondan ders alsalardı; elbet kimsenin yutmayacağı yalanlarla, ancak safdil bazı cahilleri aldatan bu zevat, ehl-i dikkat nazarında maskara olduklarını kavramakta güçlük çekmeyecekti.

Velhasıl, Nur derslerinden alınacak sayısız faydalı neticeler vardır. Akıl ve feraset sahibi devlet ve hükümet efradı bir gün bulunursa, elbette milletimizi bu değerli hazineden mahrum etmenin ağır vebalinden kurtulmanın yollarını arayacaklardır. Umut Kaf dağının ardında değil, göz önündedir. Ama onu görecek göz, idrak edecek beyinlere ihtiyaç vardır.

"Siyasetin çirkin yüzünden Allah'a sığınmıştı"

Müteşeyyih değil, hoca idi. Hem de Skolastik bataklıkta bir ortaçağ hocası değil, bütün çağdaş bilgilerle mücehhez, üç lisanda muhteşem eserler telif eden bir âlimdi. Sıkılmadan ona cahil diyen, Türkçe'yi dahi tasarruftan âciz aydınlarımız olmuştu.

Siyasetten, onun çirkin yüzünden Allah'a sığınmıştı. Basit politikacılar, onu kendi düzeylerinde görmek istediler. Hayatı örnek olduğu gibi, vefatı dahi ibretamizdi. 1960 darbesinden önce, vefatından evvel, Anadolu'nun sinesinde yatan büyük zatları ziyaret için dolaşmıştı. Bu gezi çok manidar birer veda ziyaretiydi. Anadolu'nun büyük velilerini, Yunusları, Hz. Mevlânâ'yı, Hacıbayramları, Eyyüp Sultan ve Yuşa Hazretlerini ziyaret etmiş. Anadolu'nun bağrındaki nebi Hz. İbrahim'in dergâhına varıp orada ruhunu Rahmana teslim eylemişti. O günkü zalim politikacılar, Onun bu gezintilerinden kendi hasis ve habis emellerine muvazi anlamlar çıkarmak istediler.

"DP için; 'Ben gidersem onlar da gidecek' demişti"

İstanbul'daki son ziyaretinde yanında bulunmuştum. Küçük politikacıların yurdu karıştırmak için çevirdikleri fırıldaklardan son derece elem duyuyordu.

Açıkça ifade etmişti ki: 'Ben Sultan Eyyüb Hazretlerini ziyarete geldim. Fakat bahane arayanlara âlet olmamak, fitneyi tahrik etmemek için yanına varamıyorum. O koca sultan beni mazur görür' demiş ve kaldığı Piyerloti Otelinden geriye dönmüştü.

Kader, 1960 ihtilâline cevaz vermişti. İzah olunmaz bir gaflete düşen o günkü iktidarın dahiliye vekili, o muhteşem zatın Hacı Bayram ziyaretine izin vermemişti. D.P. esasen bir bakıma gurur verdiği bazı idraksizliklerin kurbanı idi. Bana sorarsanız, Üstad Said Nur; Sözler mecmuasının sonunda 'EDDAİ' isimli manzum ve mahzun sözleriyle, ölümünü çok önceden haber verdiği gibi, D.P.'nin elim sonunu da çok evvelden görmüştü. Menderes ve Tevfik İleri gibi hamiyetperver ve vatanperverleri ikaz ve kurtarmak için çok gayret etmişti. Fakat onları sürüklendikleri çaresizlikten kurtaramadı. Hattâ diyebilirz ki; onların ve memleketin uğrayacağı büyük felâketi görmemek için Rabbinden ruhunu kabzetmesini diledi. Esasen vefatından önce, 'Beni anlayamadılar, bana dayanıyorlar, ben gidersem onlar da gidecekler' diyerek üzüntü ve esefle duygularını ifade eylemişti. Düşünürüm ki, o hayatta olsa idi, 1960 darbesi zor yapılırdı. Belki de fiilen

mukabeleye mecbur kalırdı. O kadar mert ve büyüktü ki, dostum diye baktığı kimselere öyle kötü muameleler yapılmasına tahammül edemezdi.

Yurdun bu fitne içinde perîşan olmasını istemezdi. Vefatından önce acı acı: 'Ben bütün ömrümde acı çektim, zulüm gördüm, hepsini sineme çektim. Dinimi, mukaddesatımı politikaya ve politikacıya âlet ettirmedim. Semavî, İlâhî Nurları, mücevherleri yerdeki fani cam parçacıkları hükmünde cereyanlara, siyasetlere âlet ve tabi kılmadım; Onu, ayağa düşürmedim.'

Âhir hayatımda, kabir kapısında, beni desiselerle politika çamuruna bulamak istiyorlar, yazık' demişti.

"Onun eserleri İslâm dünyasında tek kaynak olacak"

Bunlara müsaade etmedi. İzzetle yaşamıştı, şerefle öldü. Belki milletinin felâketini önlemek için ruhunu feda etti. Bilmem kardeşlerimiz ne derler. Bu benim şahsî kanaatim ve duygumdur.

Onu anlatmak, bizim gücümüzün ve tahsis olunan sayfaların yetmeyeceği bir iştir. Hayatının ve eserlerinin her sahife ve satırı, ciltlerce eserlere kaynak olacak o zat için ne söyleyebilirim? Sözümü bitirirken, yine rahmetli, namlı âlimlerimizden Ömer Nasuhi Bilmen Hocamızın, Bediüzzaman Hazretlerinin eserleri için söylediği şu sözü zikretmek isterim: 'Onun eserleri, ileride İslâm dünyasında tek me'haz olacak değerdedir' demişti. Birçok hakikata gururunu feda eden âlimin de, esasen kanaatı bu merkezdedir.

"Allah ona rahmet etsin, emanetini kesin zafere ulaştırsın, dilerim."

HAKKI YAVUZTÜRK

1934'de Kemaliye'de doğdu. Emekli sağlık memurudur. 1952'de Nur Risalelerini okumaya başlamış; Nur Müellifini müteaddit defalar ziyaret edip, dersinde bulunmuştur.

"Büyük bir lütf-u ilâhî"

Rahmet-i İlâhî'nin bir inayeti olarak Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin seksen yıllık mübarek ömür yıllarının son yedi senesine yetişebilmenin bizler için büyük bir lûtf-u İlâhî olduğunu anlamak ve yüce İslâm kahramanlarının yaptıklarından ve yapmak istediklerinden idrakimiz nisbetinde görüp müşahede ettiklerimizi anlatabilmekle, az da olsa, o nimete bir şükür olacağı düşüncesindeyim. Yoksa, onu anlatabilmek karıncanın dağı delmesi misali benim gibilerin çok fevkinde ve takadı dışındadır. Çünkü, Büyük Üstad, gerek şahsî yaşayışı ve gerekse Risale-i Nur adlı eserleriyle ve hattâ en küçük tavır ve hareketleriyle İslâmı bütünüyle yaşamış, kendisini dinleyen ve eserlerini anlamış olanları İslâma bağlamış, Kur'ân'a ve Hazret-i Peygamber Efendimiz'e (a.s.m.) rapteylemiştir.

Böyle mütefekkir ve her söylediğini yaşamış ve seksen küsur yıllık hareketli ve bereketli ömrüyle ve eserleriyle, değil yalnız şanlı Türkiye'mize ve mukaddes âlem-i İslâma; belki bütün âlem-i insaniyete ders vermiş, hizmet etmiş bir büyük zat, her akşamdan sora bir sabah olacağı kat'iyyetinde inanmaktayım ki; her cephe ve yönleriyle anlatılacaktır. Bu, onu anlayanların en büyük gayelerinden biridir kanaatindeyim.

"Müsbet ilimlerle imanı birletiren yeni bir bakış açısı"

Risale-i Nur Külliyatından Küçük Sözler, Gençlik Rehberi ve Onuncu Söz denilen Haşir Risalesi'ni Bediüzzaman Hazretlerini tanımadan önce, 1952 yılı sonbaharında okumuştum. Önceleri pek bir şey anlayamamıştım, diyebilirim... Zira onları bir ilmihal ve dua kitabı gibi ortaokuldan arkadaşım olan Özer'den (Üzeyir Şenler) almıştım. O nazarla, yani dua kitabı telakkisiyle okuyordum. Daha sonra aynı arkadaşlar o zaman oturmakta olduğumuz Yenikapı' daki evimize yakın olan eski Aksaray Parkına, sabah namazlarından sonra yapılan Risale-i Nur okuma

toplantılarına gider, bilhassa o tarihlerde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümü talebesi olan Muhsin Alev Ağabeyimizin okuma ve izahlarını dikkatle dinlerdik. Hiç unutmam, onların toplantılarını ve Risale-i Nurlar'dan haftanın muayyen günlerinde muhtelif bahisler okumalarını ve anlatmalarını gördükten sonra, bu eserlerin tefekkürle okunması, bir dua kitabı gib okunmaması lâzım geldiğini anlamaya başlıyor, âdeta kendimde her geçen gün bir başkalık hissediyordum. Bunlar benim için o zamana kadar duymadığım izah tarzı, hâdiselere ve meselelere bakış şekilleriydi. Gerçi dinine bağlı bir ailenin çocuğuydum. Babam, annem namaz kılarlardı. Ben o zamanlar daha namazımı (on sekiz yaşında olmama rağmen) tam olarak kılamıyordum. Ama çok içtimaî ve dinî kitaplar okumuştum. Sağlık Okulu ikinci sınıfına, yani Lise 2'ye gitmekle beraber, merak saikasıyla çeşitli mütalâalarım vardı. Fakat, Risale-i Nur bahisleri onların hiç birine benzemiyordu. Meselâ, Gençlik Rehberi'nin bir bölümünde, şöyle deniliyordu:

Kastamonu'daki lise taleberinden bir kısmı yanıma geldiler. Bize Hâlıkımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar, dediler. Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusiyle mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlık'ı tanıttırıyorlar. Allah'tan bahsetmeyen muallimleri değil, onları dinleyiniz.'

Bunlar bambaşka bir izah şekliydi. Fenlerin, ilim derslerinin kendi hususî dilleriyle Allah'tan bahsetmesi hakikatı, müsbet ilimlerle, imanı birleştiren yeni bir bakış açısı getiriyordu. Hazret-i Üstad, her Risalesinde ayrı ayrı mevzulara temas ederek, bu zamana kadar yazılagelen dinî eserlerden çok farklı izahlar yapıyordu. Bütün bunlar, bizler üzerinde bambaşka manevî bir bomba gibi tesirler yapıyor, mektepte fikrimize yerleştirilmek istenen materyalist fikirleri parça parça ediyordu, diyebilirim. Bu sebeplerle de, haftanın o muayyen toplantı günlerini, âdeta büyük bir iştiyakla bekliyorduk. Evet, bekliyorduk ki, yanlış bir lâiklik anlayışı neticesi, 'Allah'tan bahsetmeyi' ilericilik ve medeniyetçiliğe zıt sayan öğretmenlerimizin bize devamlı maddecilik telkin eden bunaltıcı havasından kurtulabilelim. Nasıl her fen, her ders, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedermiş, öğrenelim.

"Aksaray parkında her sabah ders yapıyoruz"

Başta da dediğim gibi, tek başıma okumakla pek bir şeyler anlayamamıştım, âdeta her Nur Talebesiyle tanışmak, o eserleri anlamama

bir anahtar oluyordu.İşte tam bu sıralar Ahmed Aytimur, Mehmed Fırıncı, Mehmed Emin Birinci, Marangoz Hüseyin gibi ağabey ve kardeşlerle de tanışıyor ve onlarla alâkamı daha da sıklaştırıyordum. Ve hattâ kendi tanıdıklarımı da onlarla tanıştırmaya çalışıyordum. Artık haftanın muayyen günlerinde toplanıp ders okumayı ve dinlemeyi kâfi görmüyor, her sabah oturduğumuz Aksaray Yenikapı'daki evimize yakın olan Valide Camiine sabah namazlarında gidiyor, orada o zaman Aksaray parkı denilen yerde arkadaşlarla sabah namazlarından sonra bir-iki saat, broşür büyüklüğündeki (daktilo ile yazılmış) bir kısım Nur Risalelerini hayretle ve merakla okuyup dinliyorduk. Çok defa Muhsin Alev ağabeyimiz okur, izah eder, biz de dinlerdik.

Meselâ, bir gün Onuncu söz adlı Haşir bahsine âit bir meseleyi okuyorduk. O teşbihli ve fevkalâde mantıklı ve güzel izahlı Risaleyi okurken, o kadar tesiri altında kalarak dinliyorduk ki, âdeta Roma'yı istilâ ederek, Arşimed'i çalışma yerinde yakalayıp öldürmek veya tevkif etmek isteyen askerlere, onun, 'dairemi bozmayın' dediği meşhur tarihî olay misali, etrafımızda olup bitenlerden habersiz, bütün benliğimizi veriyorduk, dersem mübalâğa etmiş sayılmam.

Evet, o Haşir bahsinin o zaman o Aksaray parkında, âdeta tefrika edilen bir heyecanlı eserin, 'devamı yarın' der gibi, her gün parça parça okunması artık her sabahı iple çeker gibi beklememize sebep oluyordu. O zaman daktilo ile yazılmış broşür halindeki Onuncu Söz risalesinden sadece bir nüsha olduğu için mecburi bekliyorduk. Mecburi bekliyorduk, Muhsin Ağabeyimiz gelsin ve o Risaleyi getirsin, okusunlar dinleyelim diye. Benim o günler her sabah namazından sonra sık sık evden çıkıp gitmem rahmetli annemin nazar-ı dikkatini çekmiş, tereddütle:

Oğlum, böyle nereye gidiyorsun ki, sabah namazlarından sonra geç geliyorsun?' diye sormuştu.

Fakat ben, ilk zamanlarda anneme dahi bilgi vermezdim. Okul tatilini de kendimce tam değerlendirdiğimi kabul ediyor, âdeta içim içime sığmayacak şekilde seviniyor; İslâmiyeti artık bambaşka görmeye, onun sadece namaz kılıp, oruç tutmaktan ibaret olmayıp, yepyeni bir hayat görüşü olduğunu anlamaya başlıyordum.

O tarihlerde Büyük Doğu ve Serdengeçti gibi dinî ve millî mecmualar çıkıyordu. Çok defa alır okurdum. Bilhassa, Bediüzzaman, Risale-i Nur ve Nurculuk bahislerini her gördüğümde heyecanla bir nefeste içer gibi

okurdum. Ancak o mecmualar, Risale-i Nur'dan az bahsetmekle beraber, lehte yazılar olduğundan son derece memnuniyetle karşılıyor; benim gizli gizli daktilo sayfaları halinde ve acaip şekildeki büroşürvari okuduğum risaleciklerin başkaları tarafından da takdir edilmesine, makaleler halinde gazetelerde çıkmasına çok seviniyordum.

"Hiç unutmadığım bir hâdise"

Risale-i Nurları vermeyi çekindiğimiz kimselere veya mübtedi olanlara, önce bu gazete ve mecmuaları verirdik. Şayet iyi karşılarlarsa, sonra Nurları vermek cihetine giderdik. Ama yukarıda da dediğim gibi, bu mecmualar Risale-i Nurlardan çok az bahsediyorlardı. Ayrıca yine o tarihlerde Milliyetçiler Derneği, Millet Partisi gibi İslâmiyetten bahseden dernek ve teşkilatların sempati duyanlarıyla da tanıştıklarım oluyordu. Onlardan birini burada anlatmadan geçemeyeceğim:

Hiç unutmam, Milliyetçiler Derneğine üye, sık sık toplantılarına giden okul arkadaşım Orhan'la Çemberlitaş yakınlarında karşılaştığımız, aynen kendisi gibi derneğe üye, üniversiteli bir arkadaşına beni, 'Bu arkadaş Said Nursi'ni kitaplarını okuyor ve onların okunduğu toplantılara gidiyor' diyerek taktim etmişti. Benden beş-altı yaş büyük, üstelik İktisat Fakülteli bir kişinin kanaatlerinin ne olacağı ve bu takdim edilmemi nasıl bir mukabele ile karşılayacağı hususunda merak ederek, onu dikkatle takip etmeye ve dinlemeye başlamıştım. O şahıs, 'Said Nursî, çok kıymetli ve büyük bir İslâm âlimidir. Çeşitli mücadeleleri vardır. Takdir ederim, fakat o tamamen ilmî ve âdeta hedefine bir kaplumbağa gibi yavaş yavaş giden bir islahatçı. İlmî toplantılar, kitap okutmalar suretiyle, fertelerin imanının kurtarmakla, cemiyetin değişmesine çaba göstermek istiyor. Biz ise, (Milliyetçiler Derneğini kasdederek) çok hızlı gitmek, bir tavşan hızı ile hedefimize varmak istiyoruz. (Yüzüme bakıp, kelimelere bastırarak) Bak, bir kaç ay içinde, her hafta yüzden fazla dernek şubelerimiz oldu. Neşriyat ve mecmularımız var. Çok kısa zamanda bilmem şu kadar olduk...' gibi izahlarla kendi görüşünü anlatıyor, ben de bu vesile ile, Risale-i Nur ve Said Nursi hakkında 'aydın kesim' dediklerimizin mütalaalarını o tarihlerde ilk olarak dinliyordum. Sonra bu çeşit kimseleri çok görecek ve dinleyecektim. Hattâ günümüzde dahi, büyüklü küçüklü, partili dernekli, pek çok misallerini, hep birlikte ibretle görecektik. Risale-i Nur'un devamlı parlaklığı artan ışığına rağmen, bu gibiler bir an parlayıp gözlere görünecek, sonra da sönüp gideceklerdi.

"Nurlarla daha fazla meşgul olmak istiyorum"

O başlangıç zamanlarında çeşitli İslâmî akımların tam değerlendirmesini yapmamakla beraber, onların metod ve davranışlarını başka türlü görüyor, onlara ısınamıyor, hep istiyordum ki, Risale-i Nur'dan bahsetsinler. Bu sebeple Risale-i Nurları daha çok okuma yollarını arıyordum. O tarihlerde Süleymaniye'de Hacı Nazif Çelebi Beyin evinde haftanın tatil günlerinde dinî ve içtimaî konularda -daha ziyade talebelerin iştirak ettiği- toplantılar olurdu. Bilhassa Risale-i Nurların okunduğu günlere denk gelecek şekilde -on beş günde veya ayda bir okunuyordu.- O toplantılara bir kısım talebe arkadaşlarla birlikte giderdik. Çeşitli dernek ve cereyanların, Risale-i Nur'daki, İslâmî yepyeni izahlarla insanlara sunma metoduna aykırı hareket ettiklerini ve o cereyanlarla alâka kurmanın, bana en azından gaflet vererek Nurları anlamama perde olacağını hissediyor, ama yine de zaman zaman kendimi kurtaramıyordum. Halbuki Risale-i Nurlarla tam meşgul olmak, okumak ve tam anlamak arzu ediyordum. Muhsin Alev abinin bizlere okuduğu daktilo ile yazılmış kitapları nasıl temin edebilir, nasıl daha çok okuruz, diye Özer Şenler arkadaşıma söylemiştim. O da bu defa Süleymaniye'de Kirazlı Mescit'teki 50 numaralı eve götürmüştü. Ahşap, küçük bir evin giriş katıydı. Bir oda, bir mutfak v.s. ibaret dar bir yerdir.

Muhsin Alev ve Ahmed Aytimur Beyler burada kalıyorlardı. Burayı öğrenmiş ve artık buraya sık sık gitmeye başlamıştım. Risale-i Nurları buradan alıyor, müstakillen okuyor, ayrıca toplu derslere iştirak ediyordum. Hatta gizli tutulan, neşriyat işlerinden de, bazen haberdar ediliyordum. Sanki aylar gün gibi geçiyordu. Ve ben içten içe Bediüzzaman Hazretlerini görmeyi ve elini öpmeyi çok arzuluyordum. O kadar ki, rüyalarıma girdiği oluyordu.

"Üstadı ilk ziyaretim"

1953 yılı İstanbul'un 500. Fetih yıldönümüne yakın günlerde idi. Arkadaşlardan Bediüzzaman Hazretlerinin İstanbul'a geldiğini duydum. Bayezit Marmara Otelinde kaldığını söylediler. Onun ilk ziyaretine gittiğimde, Marmara Otelinin en üst katında kaldıklarını öğrendim. İkindi vakti sıraları idi, odalarında yoktular. O anda, hizmetlerinde bulunan Ziya Beye ziyarete geldiğimi bildirince, beni daha önce tanıdığından, Üstad'ın otelin taraçasında (damında) olduğundan bahisle kendisine duyuracaklarını, müsaade ederlerse görüşebileceğimi söyledi.

Bekledim. Müsaade almış olsa gerek ki, biraz sonra beraberce taraçaya çıktık. Hiç unutmam, Bediüzzaman Hazretlerini elinde bir dürbün, Marmara Denizinin Adalar istikametine baktıklarını gördüm. Dama daha önce kurulmuş sandalyeler vardı. Beni orada kabul ettiler. Ellerini öptüm. Oturmamı söylediler.

Beraberce oturduktan sonra, ne iş yaptığım, nereli olduğum hakkında sordular. Talebe ve Erzincan'ın Kemaliye kazasından olduğumu söyledim. Hitap ederlerken, 'Kardeşim' demeleri ve davranışlarındaki sâdelikleriyle mi yoksa, bilmiyorum ama, bendeki ilk heyecanlı hâl gitmiş, yerini dikkatle dinlemek almıştı. Belki Şark tarafından olduğumu söylememden olsa gerek ki; hangi aşiretten olduğumu da sordular. Aşiretin o anda tam mânasını bilmiyordum. 'Türküm' diye cevap vermiştim. Bana iltifat ettiler. Risale-i Nur'u anlayarak okuyan talebelerinin dalâlet fırkaları da hucüm etse, sarsılmayacaklarından, Risale-i Nur'dan aldıkları iman kuvvetiyle onlara karşı koyacaklarından, Risale-i Nur'un Kur'ân'a dayandığından bahsettiler.

Ayrıca, eskiden insanları dalâlete sevk edenlerin memleketimizde az olduğunu, ancak binde bir kişinin o zaman insanın kötü yola sevk edebildiğini, şimdi ise, tersine bir durum bulundu. Fakat hak yola teşvik eden bir kişi bile zor bulunabildiğini söylediler. Bu durumdan ye'se ve üzüntüye kapılmamak gerektiğini de, şöyle bir misâlle izah ettiler:

Nasıl ki, bin tane badem çekirdeği bulunan bir kimse, onları toprağa dikmesi neticesinde, o bin çekirdekten, sekiz-onu badem ağacı olarak meyva verse ve diğerleri de çürüse, o adamın 'Ben bu işten zarar ettim, çünkü çekirdeklerim çürüdü' demeye hakkı yoktur. Zira o sekiz-on fidanın ağaç olmaları sonucu, her birinin binler meyva vermesiyle, o çürüyen dokuz yüz doksan çekirdeğin verdiği zarar fazlasıyla telafi edilmiş olmaktadır. Aynen böyle de, binler adamın batıla giderek çürümesine mukabil, bir kısmının hakkı görerek, doğru yolu bulmaları neticesi, bunların cemiyete, insanlığa vereceği fayda, o çürüyenleri kat kat fazlasıyla telafi edecektir.'

Ben o zaman ağdalı üslûp ve şivelerine alışık olmadığım için, anlamakta müşkilat çekiyor, ancak pür dikkat can u gönülden dinliyordum. Beni 'talebeliklerine kabul ettiklerini ve Risale-i Nur'u okumamı' söylediler.

Üstad Hazretlerinin elini öperek Marmara Otelinden ayrılırken, ben, âdeta bir kuş gibi hafiflemiş olarak uçarcasına ayrılmıştım. Bu benim, o İslâm kahramanı ve çok şefkatli Üstad'ımı ilk ziyaretimdi.

"Süleymaniye'deki 50 numaralı evden ayrılıyoruz"

1954 yılına çok değişiklerle giriyorduk. Süleymaniye Kirazlı Mescit'teki 50 numaralı evde, bazı değişiklikler oluyordu. İstanbul'daki faal Nur talebelerinin bazılarında değişiklikler olmuştu. Muhsin Ağabeyimiz çeşitli sebeplerle Almanya'ya gideceğini beyanla teksir edilmeye hazır mumlu kâğıtlara daktilo edilmiş, Pencereler Bediüzzaman Said Nursi adlı risalecikleri bize bırakarak, 'Bunları siz Üstaddan müsaade alarak teksir edersiniz. Okul biterse Üstad'a gidersiniz, hizmetinde bir süre kalırsınız' gibi tavsiye ve temennilerle Almanya'ya gitmişlerdi. 50 numaralı ev boşaltılmıştı sayılır. Ahmed Aytimur Ağabeyin hemşehrisi olan ev sahibi, evi kiraya vermek ve tamir ettirmek isteğiyle, bizi çıkardıktan bir müddet sonra, evin tamamen çökerek yıkıldığını duymuş ve giderek bizzat da görmüştük. Duymuştuk diyorum, çünkü o semte pek gitmiyorduk. Cerrahpaşa ile Aksaray arasında bir yerde Aytimur Ağabeyimiz bir dokuma atölyesi açmıştı. Hüseyin isimli bir kardeşle ortak çalıştırıyorlardı. Oraya gider, oturur, Kur'ân hattına çalışır, Risale-i Nur okurduk. Gerçi Horhor taraflarında bir iş hanının odası da vardı. Oraya giderdik ama, ekseri ders ve Risale-i Nur çalışma yerimiz bu havlu dokuma atölyesi idi. Mehmed Emin, Özer ve ben Kur'ân yazısını artık seri şekilde hem okur hem de yazar bir hale gelmiştik.

"Kur'ân harfleriyle Risale yazar,Üstada gönderirdik"

Risaleleri asıllarına bakarak veya şeffaf kâğıtla üzerine koyarak yazıp bitirdikten, yani asıl Risalelerden bir nüsha bu suretle elde ettikten sonra, bu artık bizim olan Risaleyi ciltçiye gönderir, ciltlendirir, sonra da Bediüzzaman Hazretlerine gönderirdik. Üstad Hazretleri bunları tashih eder, arkasına ismimizle dua yazar ve iade ederlerdi. Biz de bu el yazımızla yazılmış ve Bediüzzaman Hazretleri tarafından ekseriya tashih edilerek iade edilmiş ve kendi el yazılarıyla dua yazılmış Risaleleri, büyük bir hatıra olarak hıfzeder, saklardık. Öyle oluyordu ki, bazı günler mektep tatili ve müsait zamanlarımızda günde sekiz-on sayfa (Daktilo sayfası büyüklüğünde) yazdığımız oluyordu.

Biz bunlara Kur'ân harfleriyle yazılmış olduğu için, Kur'ân harflerine izafeten 'eskimez yazı' ismini takmış 'eskimez yazıyla çoğaltılmış Risale-i Nurlar' diyorduk. Kâinatın kurulmasıyla var olan, bizi ve dünyamızı aydınlatan güneş 'Şu kadar milyon yıl evvel yaratılmıştır. O halde eskidir' demek hiç kimsenin hatırına gelmediği gibi...

Maddî ve manevî âlemimizi nurlandıran ve ışıklandıran Kur'ân'ın da harfleri dahil hiç bir parçasına eski demek gönlümüze sığmıyordu. Onun için 'eskimez' diyorduk.

Evet, bu Kur'ân harflerini öğrenmemiz, ecdadımızla bağlarımızı, köprülerimizi kurmaya büyük bir vasıta olduğunu veya olacağını, o zamanlar pek takdir edemiyorduk ama, yine de şevkle yazıyorduk.

Hiç unutmam, okulumuzda Yunanistan mı Bulgaristan mı, birisinden gelme bir göçmen Türk öğrenci arkadaşımla, bir de benden başka eskimez yazıyı bilen hiç kimse yoktu. Okul öğrencilerini tarihî yerlere götürmek, tarihî eserleri göstermek hususunda sınıfta yapılan bir sohbet anında, benim bu harfleri mektup yazacak kadar öğrenmiş olmamı gören yaşlı edebiyat hocamız, çok hayret etmişti.

"Isparta'ya Üstadı ziyarete gidişim"

Evet, 1954 yılında yukarıda izaha çalıştığım tebeddülatlarla birlikte, yine de İstanbul'un muhtelif yerlerinde toplanarak Risale-i Nur okumak, Anadolu'da teksir makinasıyla çoğaltılan Risaleleri ciltlendirerek, istenilen mahallelere göndermek gibi hizmetler, büyük zahmetlere rağmen sürüp gidiyordu. O yıl okul tatilinde Muhsin Ağabeyin tavsiyesi ve temennisine uyarak yeniden görmeyi, çok da arzuladığım Üstad Hazretlerinin ziyaretine gideceğimi Ahmed Ağabeye söylemiştim. O da bir çok bakımlardan zahmetli, kararsız, fakat sabırlı haldeydi. 'Üstad'a selâmlarıyla birlikte, memlekete gitme arzusunda olduğunu bildirilmesini' bana söylemişti. İstanbul'a Özer, Mehmed Fırıncı ve Mehmed Emin kardeşlerin hiç birisinin, her işini ikinci plâna iterek, münhasıran Risale-i Nur meseleleriyle meşgul olacak şartları yoktu.

Bu şartlar altında Isparta'ya Üstad Hazretlerini ziyarete gitmiştim.

Isparta'yı hiç görmemiştim. İlk defa gidiyordum. Yolculuğu trenle yapmıştım. Geldiğimde öğle saatleriydi. Tren istasyonu ile Üstad'ın kiraladığı evin arası uzaktı. Daha önceden adresi ve tarif aldığım için, kolaylıkla bulmuştum. Kapılarını çaldım, rahmetli Zübeyir Ağabey kapıyı açarak, beni karşılamışlardı. İstanbul'dan gelmekte olduğumu söylemiş, kendimi tanıtmamla (daha önce de Muhsin Alev Ağabeyin söylemiş olması sebebiyle olsa gerek) ilk karşılaşmış olmamıza rağmen derhal eve alınmış, Hazret-i Üstad da daha evvel tanıdıkları için huzurlarına kabul edilmiştim.

Yukarıda izah ettiğim durumları, bilhassa Muhsin Ağabeyin gidişini kısaca izah etmek istiyordum. 'Hoş geldin Hakkı kardeşim' diyerek ve 'Maşaallah, barekallah kardeşim' gibi ifadelerle alnımdan öperek rahat olmamı (çünkü çok heyecanlıydım) ve oturmamı söyledi. Karyolada yatmıyor fakat yarı dik vaziyette duruyorlardı. Odalar evin ikinci katı, tabanları tahta ve battaniye ile kilimlerle kısmen kaplıydı. Karyolalarına yakın kilim üzerine dizlerim üzerine oturdum.

'Kardeşim, Ahmed'e söyle, Muhsin'i Emniyet'ten sorarlarsa, Almanya'ya benim Mucizeli Kur'ân'ın tab'ı için gönderdiğimi söylesin...' şeklindeki ifadelerinden sonra, diğer bazı hususlarda da şimdi tam hatırımda kalmayan bazı soruları sordu ve benim de cevaplandırmaya çalışmalarım oldu. Ahmed Ağabey hakkında ise, 'Ahmed şimdilik İstanbul'da kalsın' şeklinde buyurmuşlardı. Huzurlarında bir süre kaldıktan sonra, 'Kardeşim benim misafirimsin' demeleri üzerine, rahmetli Zübeyir Ağabey vasıtasıyla diğer odaya alınmıştım. Tahirî, Ceylan, Bayram ve Sungur Ağabeyler o zaman Üstadın hizmetlerinde idi.

O gün ve gece evlerinde kalmıştım. Ertesi günü bir kısım İmam Hatipli talebelerin de iştirak ettiği sabah dersinde, tekrar Hazret-i Üstad'ın odalarına derse girmiştim. 10-15'ten fazla talebe vardı. (Sonradan İstanbul'da bir süre çok yakın arkadaşlık yapacağım Zekeriya Kitapçı da o talebelerin içindeydi.) Aynı bir okul dershanesi gibiydi.Yalnız, tahta sıralarda değil, kilimler üstünde oturuyorduk. Dikkatle okunan Risale-i Nur derslerini dinliyorduk. Üstad Hazretleri karyolalarında, fakat âdeta üniversite kürsüsünde gibi izah ediyor ve çeşitli bahisleri talebelere okutturuyordu. Talebeler ayrı ayrı okuyorlar, bir miktar okuduktan sonra, Üstadın işaretiyle diğeri okumaya geçiyordu. Ben arka taraftaydım. Ve devamlı dinledim. Gördüklerimi heyecanla takip ediyordum. Ders, tahminen bir saat kadar sürdü. Orada, o talebelerle tanışıp, hususî görüşmemiz mümkün olmadı. Beni misafir olarak tekrar odama aldılar. Odamda bir süre daha kaldıktan sonra, bir ara 'İstanbul'dan gelen var' dediler. Çıktım, baktım, arkadaşım Özer'di. İstanbul'da aniden o da karar vermiş ve beni takiben gelmiş olduğunu öğrendim. Üstad Hazretleri, bizi tekrar bu defa da Özer kardeşle birlikte huzurlarına aldılar. Diğer talebeleri de vardı odada... Çeşitli dersler anlattılar. Bir ara rahmetli Ceylan Ağabeye, 'Sen dışarı çık' diyerek bir talebesinin (Ceylan ağabeyin) kendilerini tarassut ve ta'cizde ileri giden gizli teşkilattan bir kişiye, tabancayla yaptığı bir olayı naklederek, o olayda, o talebesinin Kur'an hizmetinin hürmetine, hıfz-ı İlâhî'nin himaye ettiğini

söylediler. Cesaretini bize örnek gösterip, bizim de cesûrâne hareket etmemizi, bazı haller olmasa, bizi yanlarında bırakacaklarını (ki biz her ikimiz de çok arzu ediyorduk. Yanlarında kalmayı ve hizmet etmeyi...) her ikimizi de talebeliğe kabul ettiğini bildirdiler. Son olarak da İstanbul'daki talebe ve bir kısım dostlarına (hatırımda kaldığınca Eşref Edip Bey, Gönenli Mehmed Efendi gibi...) selâmlarını söylememizi belirterek, bizim derhal İstanbul'a dönmemizi istediler. Ve döndük. Ayrıca bu ziyaretimizde, sıhhatli olmasına çok dikkat etmek şartıyla. Muhsin Alev Ağabeyimizin mumlu kâğıtlara yazarak teksir etmeye hazır hâle soktuğu ve İstanbul'da bıraktığı Pencereler ile Divan-ı Harb-i Örfî ve Bediüzzaman Said Nursî adlı küçük risalelerini teksir edilme müsaadesini de almıştık.

"Maddî ve manevî imkânsızlıklar içindeydik"

İstanbul'a dönünce sıkıntılı bir devremiz başlıyordu. Çünkü bütün zamanını ve imkânını Risale-i Nur'a hizmete verebilecek, maddî ve manevî durumları müsait kardeş ve ağabeylerimiz yoktu diyebilirim... Meselâ teksir yapacak bir yerimizi yoktu. Ahmed Ağabeyin havlu dokuma atölyesinde iki katlı ranzalı yerler vardı ama, bunlarda ancak, elle risale yazıyor ve okuyabiliyorduk, o kadar. Üstelik işçiler içinde, namazsız ve lâkayd, en azından taraftar olmakla beraber, meselelerimizden habersizler vardı. Dost-düşman müşteriler gelip gidiyordu. Ahmed Ağabeyin 'dişini sıkarak sabrettiği' karpuz sergisi gibi dağınık bir işleri de vardı ki, bütün bunlarla birlikte, kâğıt almak, teksir mürekkebi almak, yer bulmak gibi işleri de ilâve ettiğimizde , şimdi düşünüyorum da Ahmed Ağabeyin memlekete gitmek hususunda benimle haber göndererek Hazret-i Üstad'tan müsade almak istemesi, o kadar dağınık ve karışıklıklar içinde, 'hizmeti bırakıp gitmek değil' bunalan ruhunun rahata kavuşmasını arzu etmektir, diyorum, kendi kendime, her ne ise... Evet o işleri de ilâve ettiğimizde diyorum, çünkü bu mevzularda etrafına bilgi vermekte çok ketûm olan Muhsin Alev Ağabey ve Ahmed Ağabeyimizden başka, Risale-i Nur'un iç hizmet işlerini pek bilen yoktu. O bakımdan Risalelerin teksir makinesine çıkarılması için bir hayli Ahmed Ağabeyin şartlarının müsait olmasını bekledik. Sonra Ahmed Fırıncı arkadaşımızın Çarşamba'da rahmetli eniştesinin evinin bir odasında teksir makinesi teşkilatını kurarak yapalım dedik. Yine tam muvaffak olamadık.

"Abdurrahman Ağabeyin evi dershane oluyor"

Nihayet Abdurrahman Tan Ağabeyin Süleymaniye Mimar Sinan Caddesindeki dükkânı üzerinde, Mehmed Emin kardeş, Özer Şenler, Mehmed Fırıncı'larla, işi çok gizli tutarak teksir makinelerini yerleştirip çalışmaya başlamıştık. Bu risaleleri, bir nevi manevî kerameti olarak da, Kirazlı Mescid Sokağında eski yıkılan evimizin bir ev arayla bitişiğindeki evi Abdurrahman Tan Ağabeyimiz (dilimiz alıştığı için ağabey diyorum, esasında dayı demem lâzım. Çünkü annemin süt kardeşi ve akrabası idi) satın almış, Mehmed Emin kardeşin ikna ve ricasıyla da, daha ev sahipleri taşınmadan, evin o zaman çatı katı olan en üst katına teksir ettiğimiz Risale yapraklarını gayet gizlilikle taşımıştık. Ve tasnif etmek üzere gayet rahatlık ve ferahlıkla, sıra sıra dizip o dar yerlerdeki sıkıntılı tasnif meşakkatinden kurtulmuştuk.

Daha sonra Mehmed Emin Birinci kardeşin, Abdurrahman Ağabeyden evi bu işte kullanma talebi üzerine, alt katı hâlâ dershane olarak kullanılan Süleymaniye Dershanesi, Risale-i Nur Dershanelerinin İstanbul'daki ilk çekirdeklerini teşkil etmişti. Biz artık bir değil, bir çok meşakkatlerden kurtulmaya başlıyorduk. Bir müddet sonra, havlu dokuma atölyesindeki ranzalı, gürültülü Risale-i Nur çalışma yerimizden, Süleymaniye Kirazlı Mescid sokaktaki Medrese-i Nuriyemize taşınacaktık. Rahmetli Abdurrahman Ağabey, hem dükkânının mağara gibi taş ve küçük, fakat müstakil olan üst katını hem de yeni aldığı evin üst katlarını bize tahsis etmişti. Dükkânın üstünde, âdeta gece yatıp uyumadan teksir yapıyor, evin üst katında da, tasnif ile cilde hazır hale getiriyorduk. Risale-i Nur okumaktan ibaret olan umumî derslerimizi de, o zamanlar Taştekneler Mescidi, Şehzadebaşı Camii, Soğanağa Kâtip Sinan Camii ve bazı evlerde ve muayyen zamanlarda yapıyor, hususen Horhor, Sofular Mescidi gibi yerlere, teksir işlerimizi dahi bırakarak gidiyorduk. Gerek neşriyat hususunun ve gerekse derslerin devamı, çeşitli aksaklıkları olmakla beraber, hizmette hepimize müstakil hareket etmek ve Risale-i Nur'a kendi malımız ve eserimiz gibi sahip çıkmak konusunda büyük bir tecrübe ve cesaret sahibi olmamızı sağlıyordu. 'Kimin himmetli milleti ise, o tek başına bir millettir' vecizesini Risale-i Nur'da beyan eden Hazret-i Üstad, her talebesinin âdeta tek başına dâvayı omuzlayacak bir himmetle hareket etmesini istemekteydi. Böylece, İstanbul'da o zaman basit çapta bir hizmet cemaatı teesüs etmişti. Her birimiz o şahs-ı manevînin birer âzası olmaya çalışıyorduk. Bazılarımız, başta ben, belki bunu idrak edemiyorduk ama, Üstadımız şuurla bunu istiyordu. Rahmet-i İlâhî veriyor, kader-i İlâhî de

ağlarını örüyordu. Bunun böyle olduğunu, ancak yeni yeni idrak edebiliyor, Allah'ın bu büyük lütfuna karşı, Hâzâ min Rabbî diyoruz.

"Üstadı müteakip ziyaretim"

Müteakip senelerde sayısını hatırlayamayacağım kadar Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret ettiğimi söylemiştim. Bunlardan bazılarını tafsilatıyla hatırlayamıyorum. Yalnız, Emirdağ'da rahmetli Zübeyir Ağabeyle Üstadın arkasında cemaat olarak namaz kıldığımızı; yine ziyaretimde, yoğurtla karıştırarak yapılar yumurtalı-yoğurt yemeğini bana ikramlarını, (o yemekteki lezzeti hâlâ unutamam) askere giderken 'Allah'a ısmarladık' demek için uğradığımda, o tarihlerde İşaratü'l-İcaz adlı eserin Isparta'da, rahmetli Hüsrev Ağabeyin kalemiyle yazılmış mumlu kâğıtlarla teksir baskısı yapılmakta olduğu cihetle, 'Kardeşim, namaz tesbihatında hatırladım, derhal İstanbul'a dön! Teksir için lüzumlu kâğıtları İstanbul'dan, Ahmed Isparta'ya göndersin' dediklerini, benim de, dönüp bu haberi intikal ettirdiğimi; yine bir başka ziyaretimde, Rahmetli Zübeyir Ağabeyi göstererek 'Zübeyir'e bin lira maaş verseler, Risale-i Nur'a hizmetini bırakıp memuriyete girmez...' meâlindeki hitaplarını ve yine o yıllarda bir kısım kardeş ve ağabeylerimizle birlikte otuz kuruş yevmiye üzerinden hesaplanarak, 'bez kese' içinde 'tayın bedeli' olarak tuğralı tek liralardan meydana gelen (sonradan bu liralar tedavülden kaldırılmıştır) paraları, kese içinde alışımı da o yılların en büyük ve en tatlı hatıraları olarak unutamadığımı zikredebilirim.

"Üstadın İstanbul'a en son gelişi"

Son yıllar çok çalkantılı geçiyordu. O zamanlar, Üstad Hazretlerini gazetelerden ve diğer vasıtalardan âdeta gün-begün takip ediyorduk. Nihayet 1959 Aralık'ın son günleriydi ki Bediüzzaman Hazretlerinin İstanbul'a gelecekleri hususunda telgraf geldiğini ve daha sonra da Çemberlitaş-Piyerloti Oteline indiklerini öğrenmiştik. Başta kahraman Zübeyir Ağabey olmak üzere birçok Nur talebeleri oteldeydiler. Bir kısmı da daha sonra geldiler. Üstad Hazretleri çok yorgun olmasına, oteldeki odalarında istirahat halinde olmalarına rağmen, ilk gün akşam vakti odalarında bizlere topluca ders mahiyetinde eski Divan-ı Harp Mahkemesinde yaptıkları mahkeme müdafaasından bahisle, Divan-ı Harp Mahkemesinde beraat ettikten sonra Beyazıt'tan tâ Sultanahmet, Divanyoluna kadar 'Yaşasın zalimler için cehennem' diyerek kendilerini takip eden kalabalıkla topluca geldiklerini, Risale-i Nur'da geçen bazı

mevzuları da ayrıca ders olarak anlattıklarını, ayrıca; kendilerini birçok vilâyetten şimdi dâvet ettiklerini, ancak Ankara, Konya ve İstanbul gibi birkaçına gidebildiklerini, ayrıca menfi milliyetçiliğin zararlarından bahsettiklerini hâlâ unutamam.

Ertesi günü 1960 yılının yanlış hatırlamıyorsam ilk günüydü, sabahleyin erkenden yine gelmiştim. Otelde birçok Nur talebesi kardeş ve ağabeylerimiz vardı. Ayrıca, Emniyetten memurlar, bir kısım gazeteci muhabir ve bilhassa foto muhabirleri de vardı. Hususen bir ara İstanbul Yenikapı Ortaokulundan tanıdığım Rüçhan adındaki foto muhabirini, Üstad Hazretlerinin otelin üçüncü katındaki odaları karşısında, bitişik komşu evin dam kiremitleri üzerinde fotoğraf makinesiyle birlikte görmüştüm. Nasıl o dama çıkmıştı bilemem. Gerçi hemen mâni olmuştuk, ancak ertesi günü gazetelerde Üstad Hazretlerinin namaz kılarken çekilmiş fotoğraflarını görünce, bizler görmeden, belki rahmetli Zübeyir Ağabeyin müsaadesiyle o veya arkadaşları tarafından çekilmiş olduğunu tahmin etmekteyim.

Üstad Hazretlerinin bir müddet İstanbul'da kalacağını tahmin ettiğimiz için, nasıl olsa sonradan söyleriz, gelir ziyaret ederler düşüncesiyle en yakınlarımıza dahi söylememiştik. Halbuki aniden rahmetli Zübeyir Ağabey; 'Üstadımız İstanbul'dan gidiyor' demişti. Hepimiz çok üzülmüştük. Amma çaresizdik. Üstadın çok kısa bir süre kalmaları, hepimizi de âdeta şaşkına çevirmişti. Zira, ben dahil oradaki bazılarımızın dünya gözüyle bir daha göremeyeceğimiz gidişleriydi bu.

"Üstad İstanbul'dan ayrılıyor"

Evet, hazırlıklar yapılmıştı. Artık İstanbul'dan gidiyorlardı. Topluca odalarındaydık. Av. Bekir Ağabey hepimizi ayrı ayrı Üstad Hazretlerinin cenahlarına göre bizleri düzenli şekilde vazifelendirmişti. 'Sen sağında, sen solunda, bu ön, o arka taraflarında vesair gibi' dizilmiştik. O sıra Üstad baktım, takdirle Bekir Ağabeyi izliyordu. 'Maşaallah kardeşim sen tam Abdurrahman'ım gibisin...' (rahmetli biraderzadesini kastederek) şeklinde, takdirli tabirler kullanıyorlardı. Düzenli bir halde otel odasından çıkmıştık. Yukarıda da belirttiğim gibi, otel; gazeteciler, emniyet mensupları ve diğer meraklılar tarafından hıncahınç bir şekilde doldurulmuştu... Hele otelin önü.. Üstad Hazretlerini kapı önündeki Hüsnü kardeşin kullandığı otomobile âdeta bindirmemize imkân yok gibiydi. Üstadı, başta rahmetli Zübeyir Ağabey, Bekir Bey, Fırıncı, Birinci, Zübeyir, Abdünnur, Abdülkafi... gibi şimdi hatırlayabildiğim birçok kardeşler ve ağabeylerle bir

çember içine alarak zorla otomobile bindirebilmiş ve Kabataş araba vapuruna kadar takip ve teşci etmiştik.

"Nereden bilebilirdik ki; 'bu helâket ve felâket asrının güneşi...' İstanbul ufuklarından ufule gidiyordu. Âdeta güneş doğuda batmak üzere batıdan gidiyordu. Onu, ta Kabataş vapur iskelesine kadar uğurlamıştık. Evet, ne bilirdik ki o tarihten sonra geçecek her gün bir saniye gibi tez geçecek ve bir daha görmeden üç dört ay gibi kısa bir süre sonra; doğuda, nebiler, evliyalar yurdu Urfa'da ebede uful edecek. Nur içinde yatsın."

Prof. Dr. ALİ ÖZEK

1932 yılında Fethiye'de doğdu. Mısır Ezher Üniversitesini bitirdi. Arap dili ve edebiyatı hocası olan Özek, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünde 1978'den sonra bir müddet müdürlük yaptı. Kendi sahasında kıymetli eserleri bulunmaktadır. 1953'de İstanbul'da Bediüzzaman'la görüşmeleri vardır.

"Kahire'de Mustafa Sabri Efendinin ziyaretine giderdik...

1952 senesinde eski seyhülislâmlardan Mustafa Sabri Efendi Kahire'de Şehzade Şevket Beyin evinde kalıyordu. Biz Türk talebeler haftada, bazen da on beş günde bir defa ziyaretlerine giderdik. Kendileri de bizleri daima beklerlerdi. Güzel sohbetler olurdu, dinlerdik ve istifade ederdik.

Bir defasında herkese memleketini soruyordu. Ben de Muğla'nın Fethiye kazasının Doğanlar köyünden olduğumu söyledim. Bizim köy Elmalı'ya yakındı. Elmalı Hamdi Efendinin hemşehrisi sayılırdık. Mustafa Sabri bu vesileyle Elmalı'ya olan hayranlığını izhar etti.

Yine böyle bir sohbet sonunda elini öptüm, ayrılıyordum. Türkiye'ye izine geliyordum. Mısır'da okuyan Ezher Talebe Teşkilâtının sekreteri ve başkanıydım.

"Mustafa Sabri Efendi benden üç şey istemişti"

Mustafa Sabri Efendi, 'Sana üç vazife vereceğim' dedi.

1. Kırkağaç kavunu (Mısır'da kavun yoktu)

2. Leblebi,

3. Şeyh Said Nursî'yi göreceksin. Bediüzzaman'ı ziyaret edip ne kadar talebesi olduğunu soracaksın. Sana bir rakam verecek. Bunun üzerine neden Türkiye'de bir hareket yapmıyor, neden duruyor, niçin bir İslâmî harekâta girişmiyor? Bunları sor' dedi. Emirdağ Belediye Reisi olan H. Ali Kılıçalp da Mısır'da talebeydi. O da selâm ve hürmetini söyledi.

"Bediüzzaman'ı ziyaretim"

İstanbul'a geldiğimde Bediüzzaman da Fatih Çarşamba'da ahşap bir evde kalıyordu. Ziyaretimizde divan üzerinde, arkasında hafif eğik bir yastığa yaslanmış, uzanmış yatıyordu. Mustafa Sabri Efendinin selâmını

söyleyince, kalktı, doğruldu, oturdu, 'aleykümselâm' diye selâmı aldı. 'Kelâmı nedir?' dedi. Bir saat kadar ziyaretinde kaldık.

"Bizim vazifemiz imandır"

Ben selâmını söylemeden, 'Bizim H. Ali ne yapıyor?' diye sordu, ben de selâmını söyledim.

Mustafa Sabri ne kadar talebeniz olduğunu soruyor Efendim' dedim

Türkiye'de Risale-i Nur'u okuyan beş yüz bin şakirdim var' dedi.

Sabir Efendi bu kadar talebesiyle neden İslâmî cihada başlamıyor, diyor.'

Üstad:

Şimdi sen Sabri Efendiye selâm söyle, bizim dâvamız imandır. Cihad, imandan sonra gelir. Şimdi imana hizmet etmek zamanıdır. Bizim vazifemiz imandır, imana hizmet etmektir...' diye iman hizmeti üzerinde uzun uzun durdu ve izahlarda bulundu. Müsaade isteyip ayrılırken, ayağa kalktı. elini öptüm, ayrıldım, kendisi de yatağa oturdu.

Emanetleri, bu arada Şevket Beyin istediği vatan toprağını çok sıkı arama ve kontrolden sonra Mısır'a götürdüm. Leblebi ve kavunu da Sabri Efendiye götürdüm.

"Şeyh Said Efendi haklıdır"

Sabri Efendi artık iyice ihtiyarlamıştı. Bu sebepten rahatsızdı. Türkiye'de Bediüzzaman'la geçen konuşma ve hatıraları, aynen kendilerine naklettim. Dikkatle dinledi. Şu cevabı verdi:

Şeyh Said Efendi gerçekten haklıdır!

"Evet söyledikleri doğrudur. O dâvasında muvaffak oldu. Biz hata ettik. O memleketten hiç bir yere ayrılmadı, sebat etti...' diye Bediüzzaman'ı tasvip etti."

MUSTAFA RUNYUN

1917'de Konya'da doğmuştur. Yüksek tahsilini Mısır'da yapmıştır. Cumhuriyet devrinde İslâmiyete, vaazlarıyla, konuşmalarıyla ve eserleriyle hizmet eden büyük âlimlerimizden birisidir. 1957'de Demokrat Partiden milletvekili seçilmiştir. Yassıada maznunlarındandır. İslâmî sahada çok değerli eserleri bulunmaktadır.1952'de Bediüzzaman Said Nursî ile görüşmüştür.

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsündeki odasında, tanıyıp, elini öptüğüm Mustafa Runyun Hoca, daha önceleri, eserlerini okuyup, istifade edip, gıyaben tanıyarak muhabbet ve hürmet duyduğum bir zattı.

Bu ehl-i kemal ve ehl-i takva zatı, geç de olsa tanımış, tatlı sohbetinden feyiz almıştım.

Tahminen Bediüzzaman Said Nursî ile görüşmüş olduğunu düşünüyordum.

Sohbetimiz esnasında kendilerine bu hususu sordum. Mütevazı ilim ve irfan erbabı Runyun Hoca, Bediüzzaman'ı 1952 senesinde İstanbul'da ziyaret ettiğini söyledi.

O zamanlar askerliğini yedek subay olarak yapan Mustafa Runyun Beyefendi, Sirkeci'deki Akşehir Palas otelinde Üstad Said Nursî ile olan görüşmesini bize şöyle nakletti:

1952 senesinden İstanbul'da yedek subay olarak vatanî vazifemi yapıyordum.

Ata Kulaksızoğlu ismindeki Kastamonulu tüccar bir dostumdan, Üstad'ın İstanbul'da bulunduğunu işitmiştim. Yine Ata Beyle birlikte ziyaretine gittik. Kapıdan ismimizi söyleyerek ziyarete geldiğimizi bildirdik. Az sonra kabul buyurduklarını bildirdiler.

Ziyaretimiz yarım saat kadar devam etti. Üstadın elini öptük, bize iltifat etti. Ben askerî elbise ile bulunuyordum. 'Ne zaman istersen buyur gel, yalnız askerî elbise ile gelme, sana zararları dokunur' diye buyurdu.

Kurban.. kurban' diye tatlı bir hitap tarzı vardı.

"Daha sonraki senelerde Risale-i Nurlarla alâkalı olarak ehl-i vukuf tayin edilip, Nurlar hakkında raporlar vermiştik. Bu eserlerin şeriata aykırı olmadığını, İslâmî, ilmî eserler olduğunu bildirmiştik."

Runyun Hocanın bu latif hatırasını dinledikten, yeniden görüşüp, ziyaretine gelmek arzumuzu izhar ettikten sonra kendileriyle vedalaşıp, ayrıldık...

Dr. ALÂEDDİN YILMAZTÜRK

1927'de Düzce'de dünyaya geldi. 1968'de Bolu Adalet Parti Senatörü seçildi. Adlî Tıp'ta vazife yaptı. Sağlık İstatistik Planlama Dairesi Genel Müdürlüğü yaptı. Bediüzzaman Said Nursî ile müteaddit defalar görüşmeleri vardır.

"Üstadı ilk defa Reşadiye Otelinde kalırken ziyaret etmiştim"

1941 yılında trenle İstanbul'a okumaya geliyordum. Bediüzzaman Said Nursî'nin ismini ilk defa bu yolculuk esnasında duydum. Kendisini tanıyanlar şahsiyetinden ve hizmetlerinden sitayişle bahsettiler.

1952 senesinde İstanbul'da Reşadiye Otelinde kalıyordum. Bu sıralarda Bediüzzaman da bir mahkemesi için İstanbul'a gelmiş, aynı otelde kalıyorduk.

İşte Üstadı ilk defa bu otelde ziyaret edip ellerini öptüm.

"Mahkeme salonu onun bir işaretiyle boşalmıştı"

Şimdiki Büyük Postahanenin bulunduğu adliye binasında mahkemesi oluyordu. Çok kalabalık ve izdiham olmuştu. Kalabalık adeta bir sel halini almıştı. Binbir güçlükle ben de mahkemenin yapılacağı salona girebildim. Kalabalıktan muhakeme yapmak imkânsızdı. Mahkeme Reisi Üstad'a rica etti. Kalabalığın çekilmesini istiyorlardı:

Efendi Hazretleri işaret etseniz de şu izdiham kalksa!'

Üstad dönerek kalabalığa bir işaret etti. Salonun yarısı hemen boşaldı.

"Üstada gözleri için ilaç verdim"

Said Nursî Hazretleri otelde iken gözlerinden rahatsız olmuştu. Göz kapaklarının altı kızarmıştı. O zamanlar 'Terramisin' merhemi yeni çıkmıştı. Kendilerine bu ilaçtan alarak götürdüm.

Ben hiç bir kimseden karşılıksız bir şey almam. Fakat seninkini alacağım' dedi.

O ilacı kullanınca hastalığı geçti. Çok memnun oldu, bana dualar etti.

Yanındaki gümüş liralardan bir tane bana hediye etti:

Bunlardan bende on beş tane vardı, senelerden beri bunlarla idare ettim. Bir tane de sana yeter' diyerek bir lira verdi. Ben bu parayı bir kaç kat kâğıda sardım. Annem de bunu iç cebime dikmişti. Bu lirayı üzerimde taşıdığım müddetçe Allah beni parasız bırakmadı.

"Üstadı otobüste ayakta görünce"

Bir gün Sarıyer'den otobüse binmiş geliyordum. Bir de baktım otobüsün arka sahanlığında Efendi Hazretleri ve yanında iki genç talebesi vardı. Ayakta duruyorlardı. 'Aman Efendi Hazretleri, siz ayaktasınız' diye bağırarak otobüsün içini velveleye verdim. Bir kaç kişi hemen ayağa kalkarak Üstad'a yer verdiler. Üstad memnun olarak boşalan yere oturdu. Çok güzel ve temiz bir kıyafeti vardı. Başında sarığı, uzun siyah geniş kollu bir cübbe giymişti.

Benim otobüsteki kendisine karşı olan hürmetimden de çok memnun olup, mütehassis olmuştu.

"Reşadiye Otelinde zaman zaman ziyaretine giderdim"

Reşadiye Otelinde zaman zaman ziyaret ederdim. Devamlı yanında bulunmaktan ziyade ara sıra ziyaret tarzında görüşürdük. Nasihat ve tavsiyelerini hiç bir zaman unutmam. Bazı zamanda yaramaz çocuk gibi kaçardım. Uzun zaman görüşmediğimiz zamanlar rüyalarımda tecelli ederdi.

Bir gün Müzeyyen Senar'ın konserine gidiyordum. Yolda Üstadla karşılaştık. Üstad kolumdan tutarak beni geri çevirdi, konsere bırakmadı.

"Şemseddin Yeşil'den dinlediğim hatıra"

O zamanlar Şemseddin Yeşil Hocanın yanına da gider gelirdim. Şu hatırayı da Şemseddin Yeşil Efendiden dinlemiştim:

Said Nursî Hazretleri ile birlikte Denizli mahkemesinde ifade vermeye çıktıkları zaman, Üstad hakime:

Sizin benden ifade almaya selahiyetiniz yoktur. Benim temsil ettiğim dâvayı muhakeme etmek selahiyetine sahip değilsiniz!' demiş.

Hakim, 'Ne demek istiyorsunuz?' diye hiddet ettiği zaman da, şu cevabı vermiş:

Çünkü sizin yıkanıp da gelmeniz lâzım; temiz değil, cünüpsünüz!'

Hakikaten hakim şaşırıp kalıyor, sonra mahkemeye ara veriyor.

"Kendisine hürmet ve bağlılığımız sonsuzdur"

Said Nursî Hazretleri İstanbul'dan ayrılınca kendisini bir daha dünya gözü ile görmek kısmet olmadı. Ama ona hürmet ve bağlılığımız vardır.

Bende Risale-i Nur eserlerinin İslâm yazısı ile basılmış eski kitaplarından vardı.

Kitapları arıyorlardı. Biz de sıkışmıştık. Bir gece yarısı Nurları çuvala doldurduk Düzce'ye kaçırdık. Kitapları bulsalardı yakacaklardı, sonra biz bu kıymetli eserleri nereden bulacaktık.

Daha sonra bu kitapları eşe dosta dağıttık, o seriyi böylece elden çıkarttık.

O tarihlerde dinî kitapları okumak sanki suçtu. Yine gizli gizli okuyorduk. Yakaladıkları zaman alıp götürüp mahkemeye veriyorlardı. İyi biliyorum, Cağaloğlu'nda matbaada Risale-i Nurlar basılırken bir kişi kapıdan çıkar gözcülük ederdi. Öbürü kitabı koynuna saklar öyle çıkardı. Kitapları götürmek bile suçtu.

"Şunu ifade etmek gerekir ki, otuz-kırk seneden beri Türkiye'nin yüksek tahsil gençliğinden Said Nursî Hazretleri büyük fetih yapmıştır. O, okumuş insanlardan en çok talebesi olan bir Üstaddır."

OSMAN YÜKSEL SERDENGEÇTİ

1917 yılında Akseki'de dünyaya geldi. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi mezunudur. Serdengeçti ismiyle çıkarttığı mecmuasıyla ve yaptığı mücadeleleriyle tanınır. AP mebusluğu yapmıştır. Bir Nesli Nasıl Mahvettiler, Bu Millet Neden Ağlar ve Gülünç Hakikatlar isimli eserleri vardır. İki defa Bediüzzaman Said Nursî'yi ziyaret etmiştir. 10 Kasım 1983'te vefat etti.

Serdengeçti'nin Said Nursî ve talebeleri ile ilgili yazıları

Mukaddesatçı cephenin ateşli kalemlerinden ve imanlı mücadelecilerinden Osman Zeki Yüksel (Serdengeçti) 1952 yılının Mart ayında, Serdengeçti mecmuasının altıncı sayısında "Said Nur ve Talebeleri" başlıklı bir yazı neşretmişti.

Bu yazı Bediüzzaman'ın Büyük Tarihçe-i Hayat'ında, Bekir Berk'in Mülâkat isimli eserinde, Nurculuk isimli kitapta, ayrıca çeşitli mecmua ve gazetelerde iktibas edilmişti. Nesir ve şiir karışımı bu yazı, çoşkun bir iman ve sevgisinin neticesi olarak Bediüzzaman, Nur Talebeleri ve Nurculuk hakkında yazılmış en güzel yazılardan birisiydi.

Bu şahane makaleden sonra Osman Yüksel Serdengeçti, 1952'de İstanbul'da Fatih semtinde bulunan Reşadiye Otelinde Bediüzzaman Said Nursî'yi ziyaret edip, görmüştü. Bu ziyaretin neticesi olarak Serdengeçti, o çoşkun ruhuyla, o berrak üslûbuyla mecmuasını Mayıs-Haziran (15-16) 1952 tarihinde, 7. sayfada "Said Nursî'nin Huzurunda" başlıklı bir muhteşem makale daha neşretti. Daha sonraki senelerde bu yazı da Nurculuk isimli kitapta ve Yeni Asya gazetesinde iktibas edildi.

Bediüzzaman Said Nursî ile olan ilk görüşmesini mezkûr makalede gayet veciz olarak ve bütün teferruatıyla anlatmıştı.

"Said Nursî 20. asrın karanlığını delerken"

Osman Yüksel, Serdengeçti mecmuasının müteakip sayılarında Nur Risaleleriyle alâkalı yazılar, Bediüzamanla ilgili şiir ve resimler neşretmiştir. Bunlardan birisi de mecmuanın Ağustos 1952 tarihli 17. sayısı idi. Kapakta bir temsilî resim vardı, resmin altında ise şunlar ifade ediliyordu, İslâm dâvasının Serdengeçti'si:

"Said Nursi yirminci asır karanlığını delerken!.

Yıllardır yollarında yorgun emekliyoruz!
Musa ol! Hakka yüksel, tecelli et Tûr'a..
Zulmet yıkılsın gitsin, cihan garkolsun Nura!.."
Çık nerdesin zuhur et, biz seni bekliyoruz...

"Bir kahraman bekliyoruz"

Daha önceleri Osman Yüksel, Serdengeçti mecmuasının 1947'de çıkan ilk sayısında bir hiss-i kablelvuku (önsezi) ile Bediüzzaman'ın huzurunda buyurduğu ilhamı "Bir Kahraman Bekliyoruz' şiiriyle dile getirmişti:

Kal'a gibi dik başın bulutlarla yarışsın.
Dalga dalga saçların rüzgârlara karışsın.

Adını nakşedelim, eski-kadîm surlara
Sesini haykıralım asırdan asırlara

Savletinden titresin yeniden Doğu, Batı
Ve kurulsun ebedî Allah'ın saltanatı

Ufukları kaplasın bayraklarımız al al
Göklere zaferini çizsin vahşi bir kartal

Kahramanlar büyüsün masalda dev misali,
Eğilsin öpsün gökler canım nazlı hilâlli.

Ordularım yeniden Tuna'ya akın etsin
Bir yıldırım çıksın da uzağı yakın etsin.

Selâm dursun karşımda bütün şerefler şanlar,
Namını tebcil etsin, yıldızlar, kehkeşanlar.

İçimde hiç sönmeyen bir fetih sevdası var,
Yavuz gibi diyorum: Bir dünya insana dar!

Bir seda duymak için, sahralara düşmeyim,
Helâl olsun bu yolda varım yoğum her şeyim.

Volkan gibi lâv atmış, ne susmuş ne sönmüşüm,

Ben fikir uğruna çılgınlara dönmüşüm.

Bir deha bekliyoruz, gençliğe mihrap olsun,
Ruhları tutuşturan bir ateş mihrak olsun.

Sinesinde birleşsin sağa sola sapanlar
Kahrolsun Hak dururken yabancıya tapanlar

Çık nerdesin zuhur et, biz seni bekliyoruz
Yıllardır yollarında, yorgun emekliyoruz

Musa ol Hakka yüksel, tecelli et de Tûr'a
Zulmet yıkılsın gitsin, cihan garkolsun Nûra

İstiyorum yeniden bir hilkat istiyorum
Ne hayâl ne kuruntu, hakikat istiyorum.
Hakikat, hakikat, hakikat istiyorum...

Bizzat Osman Yüksel'in ağzından tesbit ettiklerim

Osman Yüksel Serdengeçti'yi ilk defa 1962 kışında Gaziantep'te görmüş ve sohbetlerini dinlemiştim.

On sekiz yıl sonra İstanbul'un fethinin 527. yıldönümünde ikinci defa görmek ve dinlemek imkânı bulabilmiştim.

Bu imkânı değerlendirebilmek maksadıyla, uzun zamandır zihnimde hazırlanan suallerimi sormaya başlamıştım.

Öldürücü, güldürücü" fıkralarından zaman buldukça Üstad Bediüzzaman'la olan görüşmelerinin intibalarını tesbite çalışıyordum.

1952'de Reşadiye Otelinden sonra Üstadla tekrar görüşüp görüşmediğini sormuştum. Cevap olarak, 1952 senesinde Ahmet Emin Yalman'ın Malatya'da vurulma hâdisesinden sonra, kendilerini de tevkif ettiklerini, tahliyeden sonra Isparta'ya uğrayıp Üstadı ziyaret ettiğini ifade etti.

Bu görüşme ve ziyaretten hatırında kalan intibalarını şöyle anlatıyordu:

1954 senesiydi, bu, Üstadı ikinci defa ziyaretimdi.

Isparta'da dinî ve millî neşriyatı satan bir kitapçı dükkânı vardı. Oraya giderek Üstadı sordum. Bu esnada aniden Ziver (Zübeyir Gündüzalp) zuhur etti. Rahmetli ne kahraman insandı, ne iman vardı Rabbim onda, ateş gibi bir delikanlıydı. Üstadı ziyaret etmek istediğimi söyledim. 'Üstad hasta

ama, sizi kabul eder' dedi. Ayrı ayrı yollardan Üstadın kaldığı eve gittik. Devamlı polis kontrolündeydi. Mahalle arasında ahşap bir eve girdik.

"Elbette hapse gireceksin"

Kendilerine Said Bilgiç ve Dr. Tahsin Tola'dan selâm ve hürmetler götürmüştüm. Malatya hâdisesinden sonra tevkif edilişimi Üstada şikâyet ettim. 'Eskiden, Halk Partisi devrinde olduğu gibi, bunlar, Demokratlar da bizi hapsediyorlar efendim' dedim. Cevap olarak, 'Elbette hapse gireceksin , yoksa hizmetten vaz mı geçti, İslâm dâvasından döndü mü diye Müslümanlar senden şüphelenirler' diye buyurdu.

"Halk Partisine karşı Demokrat'ı desteklemek lâzım geldiğini söylüyordu"

Halk Partisiyle, Demokrat'ın mukayesesini yaptı. Halk partisinin kol kestiğini, Demokrat'ın ise parmak kestiğini, ehven-i şer olduğunu ifade etti. Halk Partisine karşı, Demokrat'ı desteklemek lâzım geldiğini söyledi.

Bu arada lâtife ederek, 'Serdengeçti, beni siyasete karıştırıyor, bende siyaset yok' dedi, ama bu arada da mevzu ile alâkalı ne söylemek lâzım geliyorsa onu söyledi.

Antalya'ya gidiyordum. Üstad, 'Dönüşte yine uğra' dedi. Maalesef ben uğrayamadım.

Daha sonraları ise görüşmek, ziyaret edip, elini öpmek nasip olmadı.

"Vefatını Ankara'da iken haber almıştım. Bu acıklı vefat hâdisesinin arkasından bir yazı kaleme almıştım. Fakat bu yazıyı hiçbir yerde neşredememiştim."

"Sekiz defa mahpus, bir defa mebus olmuş"

Serdengeçti bu sohbet esnasında yaptığı nüktelerle, lâtifelerle, vezinli konuşmalarla hepimizi kahkahalarla güldürüyordu.

Sekiz defa mahpus, bir defa mebus oldum" diyordu.

Beş defa Halk Partisi devrinde, iki defa Demokrat devrinde, bir defa da Millî Birlik Komitesi devrinde tevkif edilip, hapis yattığını söyleyerek, yine Üstad Bediüzzaman'ın parmak ve kol kesme meselesini teyit ediyordu.

Said Nursî'nin huzurunda Serdengeçti Osman Yüksel

Bundan birkaç sene evvel, hatırı sayılır bir din adamıyla Said Nursî Hazretleri hakkında münakaşa ediyorduk. Muhatabımın dinî bilgisi ve bu husustaki selâhiyeti münakaşa götürmez bir hakikattı. Fakat bütün bunlara

rağmen İslâmın hareket, hamle, heyecan tarafına yanaşmıyordu. O bakımdan Said Nursî'nin mücadeleci hayatı onu fazla alâkadar etmiyor, hattâ bu yaştan sonra onun bu işlerle uğraşmasını doğru bulmuyordu. Bilâkis ben hareket haline gelmeyen, gelemeyen hiçbir imana taraftar değildim. Çok bilmek bir şey ifade etmezdi. İş, bildiğini yapabilmekti. Said Nursî'nin mücadelelerle dolu hayatı, o yılmazlığı, o dönmezliği, bana İlâhî bir heyecan veriyordu. Galiba Hazret o zaman Denizli Hapishanesinde bulunuyordu. Denizli adliyesinde stajyer bulunan bir arkadaşım Said Nur'un harkikulâde hayatından bahsetmiş, bana Nur Risaleleri getirmişti. Eserlerini tam mânasıyla okuyamamakla beraber, kudretli, kurtarıcı bir ruhun karşısında olduğumu görüyordum. Yukarıda da zikrettiğim gibi beni asıl ilgilendiren onun mücadelelerle dolu hayatı.

Muhatabımı dilimin döndüğü kadar iknaya çalıştım. Said-i Nursî'nin gençlik üzerindeki tesirlerinden bahsettim.

O gece bir rüya görüyorum: Geniş yeşil bir meydan. Meydanda binlerce, onbinlerce insan. Bu insanlar hem genişliğine, hem derinliğine meydana yayılmışlar. Omuz omuza göklere kadar yükselmişler. O onun omzuna basmış, o onun omzuna.. Böylece bu muazzam insan yığınından adetâ koskoca bir dağ meydana gelmiş... Bu insanların en yükseğinde de Said Nursî Hazretleri... Sanki minarenin alemi gibi... Sanki kâinata Allah'ın varlığını, birliğini işaret eder gibi, bir heybetle duruyor. Ben karşıdayım. Beni gördü. Gülümseyerek iki eliyle selâm verdi. Selâmını aldım. Başı göklere değiyordu. Saçları rüzgârlara karışmıştı. Bütün insanlar ayaklarının altında idi... Omuz omuza vererek onun dünyadaki mesnetleri haline gelmişlerdi. Rüyada heyecanlanmışım, uyanıverdim.

Zaman zaman, gördüğüm bu harikulâde rüyanın tesiri altında kalıyordum. Geçenlerde bunu Nur talebelerine anlattım. Çocuklar 'Ta kendisini görmüşsün Osman ağabey, şekli de tarif ettiğin gibi. Selâm verişi'de' dediler. Bunun üzerine Serdengeçti'de 'Said Nur ve Talebeleri' başlıklı bir yazı yazdım. Bu suretle bu bahtiyar ihtiyara ve onun etrafında toplanan tertemiz din ve iman kardeşlerime hayranlığımı izhar ettim. Yazım, inanmış temiz, mü'min gönüller tarafından heyecanla karşılandı. Birçok tebrik telgrafları, mektupları aldım. Artık Said Nursî Hazretlerini görmek benim için adetâ bir mecburiyetti. Rüyamda gördüğümü, gündüz gözüyle de görmek istiyordum.

İstanbul'a gittim. Aradım, sordum. Fatih'te Reşadiye Otelinde kalıyormuş. Yanımda Teknik Üniversiteden çok sevdiğim genç bir arkadaş var. Duydum ki Hazret, ikindiden sonra kimseyi kabul etmiyormuş. Aksi gibi vakit gecikmişti. Fakat muhakkak görmeliydim. Reşadiye Otelini buluyorum. Otelin kâtibine soruyorum. 'Üst katta 29 numaralı odada' diyor. 'Kabul ederlerse buyurun.' Onun kapısına kadar varmak bile benim için güzel bir şey' diyorum. Merdivenleri heyecanla çıkıyorum. İşte '29' numaralı odanın kapısındayız. Kapıda kendisine hizmet eden arkadaşlardan bir kaçına rastladım. Onları Ankara'dan tanıyorum. Kendilerine 'Bu saatte Üstadın kimseyi kabul etmediklerini biliyorum. Acaba ne zaman ziyaret edebiliriz?' dedim. 'Evet' dediler.

"Sen benim oğlumsun"

İkindiden sonra kimseyi içeri almıyorlar. Amma sizi herhalde kabul ederler. Bir soralım... Buyurun!' dediler. İçeri girdik. Beni görünce: 'Sen Serdengeçti Osman?' 'Evet' dedim. 'O yazıları yazan sen?' 'Evet'. Ellerinden öptük. Bize işaret etti. 'Oturun.' Oturduk. Kendileri yatağın içindelerdi. Sağında solunda kâğıtlar dağılmıştı. Bazı eserlerini tashih ediyorlardı. İlk heyecanım yatıştıktan sonra Üstada iyice baktım. Rüyamda başı göklere değen zat bu zattı. Kıyafetine varıncaya kadar aynısı ve tıpkısı. Hayret ediyordum. Bir anda durakladıktan sonra Üstad bize karşı tekrar döndüler... 'Ben seni eskiden biliyordum. Emirdağ'da iken mecmuanı getirdiler. Allah ve din yolundan her şeyimden vazgeçtim, ser'imi bu yola koydum, demişsin. Aferin, aferin, maşaallah, maşaallah... Daha çok da genç. Bir oğlum olsaydı adını Serdengeçti kordum' dediler.

Sonra etrafındakilere hitap ederek: 'Bu benim oğlum. Oğlum olsaydı böyle yetiştirirdim' iltifatlarında bulundular. Orada bir kitap varmış. O kitapta yanyana iki resim var. Bana gösterdiler. 'İşte şu benim biraderzadem Abdurrahman. O benim oğlumdu, öldü. Şimdi sensin...' Fotoğraflara bakıyorum. Bir tanesi kendilerinin gençlik resimleriydi. Diğeri biraderzadesi. Ben heyecandan nefes alamayacak bir hale gelmiştim. Talebeler karşısında diz çökmüş oturuyorlardı. Odada soba yanıyordu. Kendisine hizmet edenler var gibi, yok gibi, hayalet gibi insanlardı. Her tarafta insanı saran mânevî bir sükûn vardı. Sonra Üstad tekrar konuşmaya başladılar, bu sefer yanımda bulunan üniversiteli arkadaşa hitap ettiler: 'Madem ki Serdengeçti getirdi sen... Sen de talebemizsin, Nur Talebesi.' Nur Risalelerini okumasını söylediler. Nefse hakimiyetten bahsettiler. 'Vaktiyle

ben de gençtim. O zaman da İstanbul'da çıplak kadınlar vardı. Rum kadınları. Ben onların hiçbirine bakmadım. Kur'ân-ı Azîmüşşan'ın emirlerini yerine getirdim. Mücadele ettim, yılmadım.' Bu arada Muhyiddin-i Arabî Hazretlerinden bahsettiler. Onun sözlerinden bazı şeyler istihraç ettiler. Fakat pek anlayamadım.

Kendilerine yukarıda bahsettiğim rüyayı anlattım. Fevkalâde mütehassis oldular. 'O bütün insanların üzerinde gördüğün ben değilim. O Nurdur, Nur Risaleleridir. Ben bu dâvanın âciz bir hizmetkârıyım' buyurdular. Bana mecmuanın kapatılıp kapatılmadığını sordular. 'Hayır' dedim. 'İnşaallah çıkacak. Dua edin efendim' 'Mecmuanda şahıslara dokunma. Onların gurur ve enaniyet damarlarına basma. Zarar gelir.' Parmaklarını birleştirip, 'Bu dâvanın yolcuları birleşiniz, ayrılmayınız' dediler.

Parmaklarına bakıyorum. Bir zamanlar kılıç tutmuş, şimdi kalem tutan parmaklarına. Parmakları kalem gibi idi. Gözleri açık mavi, duru durgun bir bakışı vardı. Şark şivesiyle konuşuyorlardı. Fakat ne söylediklerini mükemmel anlıyorduk. Asliyetinden, yerliliğinden hiçbir şey kaybetmemişti.

Yüzü soluktu. Adı gibi kendisi de nurdu. Bir pîr-i fânî idi. Fakat fânî olmayan, ezelî ve ebedî bir varlığa bağlanmıştı. Bu varlık için her şeyini feda etmiş, onun yolunda yok olmuştu. İşte onun gönüller fetheden, kalabalıklar toplayan mânevî saltanatı oradan geliyordu. Varlığı bu yokluktan, 'yok' oluştan geliyordu.

Soba yanıyor, Üstad bir mürakabe halinde imiş gibi susuyor, etrafındaki talebeleri hayal gibi sessizce dolaşıyorlar, Üstadı'ın hizmetine bakıyorlardı. Sanki bu oda, bu köşe, şu binbir milletin, binbir rezaletin, kaynaştığı İstanbul'da değildi. Ahiretten bir köşe idi... Öyle bir haz içinde idim.

Artık fazla kalamazdık. Müsaadelerini istedik. Ellerini öptük. O da boynuma sarıldı, alnımdan, yüzümden, gözümden öptü, bana dualar etti.

"Yeniden dünyaya gelmiş gibi, basübadelmevte kavuşmuş gibi bir başka hal içinde, huzur içinde huzurundan ayrıldık."

NACİ ERDÖNMEZ

Eski Alay Müftülerindendir. Bediüzzaman'la müteaddit defa görüşmüştür.

"Reşadiye Otelinde Üstadı ziyarete gittim"

1952 senesinde Bediüzzaman Said Nursî İstanbul'a gelmiş ve Fatih'te Reşadiye Otelinde kalıyordu.

Birçok kimseler gelip kendisini ziyaret ederek, görüşüyorlardı. Bunlardan birisi de Eski Alay Müftülerinden Naci Erdönmez idi.

Naci Erdönmez, Bediüzzaman ile olan görüşmesini şöyle anlatıyor:

1952 senesinde Reşadiye Otelinde Üstadı ziyarete gittim. Yanında bulunan talebeler, 'Beş dakikadan fazla ziyaretçi kabul etmiyor' dediler.

Ben de 'Peki' diyerek kapısına varıp vurdum. 'Gel' dedi, içeri girdim, selâm verdim, elini öptüm. Kendiside beni tanıdı ve yanında bulunan zata şu şekilde tanıttı:

Bu emekli alay müftüsüdür, cesurdur. Harb-i Umumîde çarpışmıştır.

Oğlu da Kore'de şehit düşmüştür' diye iltifat etti.

Yanındaki misafir gittikten sonra, beş dakika kalmamak düşüncesiyle saate baktım.

Üstad:

Bırak saate bakmayı!' dedi.

Eski harplerden bahsettim, bulunduğum cepheleri saydım. Kafkas, Filistin ve İstiklâl Harbinde bulunduğumu söyledim. Askerlik mesleğini sevdiğim için, beş oğlumdan ikisini subay ettiğimi, birisinin de Kore'de öldüğünü anlattım. Kendisi de zaten beni tanıyordu.

"Yirmi beş sene evvel beni dinlemiştin"

Kendisine dervişlerin nasıl rabıta yaptıklarını sordum.

Şöyle bir durup düşündü ve daldı. Cevaben bana aynen şunları söyledi: 'Yirmi beş sene evvel bu rabıta hakkında beni dinledin. Ben şimdi de aynı fikirdeyim.

Bu yeri hatırladın mı?

Şehremeni'de Kiramî Dergâhında Şeyh Esat Efendi ile bu mevzuda bir sohbet olmuştu.'

"Sen oğluna öldü deme, o şehittir"

Sonra mevzuyu Kore'de ölen oğluma getirerek:

"Sen oğluna öldü deme. O şehittir. Dualarımda o 71. sıradadır. Sen de Muhammed Naci olarak 72. sıradasın."

Hafız ENVER CEYLAN

"Minarelerde o şarkıyı söyledin mi?"

Bediüzzaman'ı ilk ziyaretim 1952'de Akşehir Palas Otelinde olmuştur. Yedeksubaylığını yapan bir ziraat mühendisi de beraberimdeydi.

Bediüzzaman bana dedi ki:

Nerede olursanız olun namazınızı ihmal etmeyin. Siz zabit (subay) olduğunuz için diğer erler de sizden cesaret bulur ve onlar da kılarlar. Vakit bulamazsanız farz namazlarını kılınız.

Mühendis arkadaşla konuştuktan sonra, Üstad bana döndü, mesleğimi sordu, müezzinlik yaptığımı söyledim.

Üstad bir anda kaşlarını çattı:

O şarkıyı siz de söylediniz mi?'

Üstadın ne demek istediğini anlayamamıştım. Anlayamadığımı ifade edince, Üstad bu defa:

Minarelerde söylenen o şarkıyı...'

Türkçe ezanı kasdettiğini anlamıştım. Çok utandım ve sıkıldım, mahcup ve suçlu bir halde:

Evet... Malesef! diyerek cevap verdim.

Bu defa Üstad eski bir hatırasını anlattı:

Bir talebem vardı. Bu yeni uydurma ezan çıktığı vakit bana geldi. Yeni ezan okuyayım mı, yoksa müezzinliği bırakayım mı?' dedi.

Ben düşündüm... Bu muhlis kardeşim, bu vazifeyi bıraksın mı? Eğer bu vazifeyi bırakırsa, yerine bir fasık gelip, kendi isteğiyle okuyacak. Cahilliğinden bu ezanı hak bir şey zannedecek. O zaman kalbime şu geldi ve ona dedim ki: Sen müezzinliği bırakma. Minareye çıktığın vakit, kendi duyacağın kadar ezanın aslını oku. Aslî ezanı bitirdikten sonra onların istediklerini söyle. O zaman zaruretten dolayı, ezanın aslını okumuş ve tercümesini de duyurmuş olursun.'

Üstadın anlattıklarını dikkatle dinliyordum. Müezzin olarak ben de böyle yaptığımı söyleyince Üstad çok memnun oldu.

Öyleyse kurtuldunuz' diye bildirdi...

Üstad devamla:

Ben bu hususu Hamdi Efendiye de(Akseki) bildirdim. Ezanı bu şekle çeviren, bir ilândan ibaret zannediyorlar. Halbuki böyle değildir. Ezan-ı Muhammedî bir ilânat değildir. O divaneler bilmiyorlar. Şayet öyle olsaydı, her millet kendi lisanına göre 'namaza gelin' diye çağırırdı. Halbuki bu ezan asr-ı saadetten beri öyle devam ediyor. Bu ilâ-yı kelimetullahtır. İmanın esasını günde beş defa dünyaya ilân etmektedir. İslâmin şeâiridir. Bu şeâir, farzlar kadar ehemmiyetlidir.'

"Namazı keskin hareketlerle kılıyordu"

Bu ziyaretimden sonra, aradan üç-beş gün geçti. Üstad talebeleriyle, benim vazifeli olduğum Şişli Camiine namaza gelmişti. İkinci defa da burada elini öpüp dersini dinlemek nasip oldu. Burada da kendisinin başından geçen bazı hatıralarını anlattı. Bu arada 17 defa zehirlendiklerin anlattı. Sirkeci'de halkın tehacümünden kaçtığı için sakin bir yer olan bizim camiye gelmişti. Namaz kılışına çok dikkat ettim. Namazı yavaş yavaş sofiler gibi kılmıyordu. Keskin hareketlerle kılıyordu. Çevik, tam bir delikanlı gibi kılıyordu. Sırtındaki cübbe ve başındaki sarığı ile bir asr-ı saadet Müslümanını andırıyordu. İstanbul gibi bir şehirde bile bu İslâmî kiyafetini değiştirmemişti.

Çok heybetli bir zattı. Pırıl pırıl parlayan bir siması vardı. Kemali ve büyüklüğü her halinden belli oluyordu. Yanında hizmetinde bulunan Nur Talebeleri, cevval, pervane gibi etrafında dönen çok gayretli gençlerdi.

"Bugün memleketimiz, onun eserlerine ve yetiştirdiği Nur talebeleri nesline çok muhtaçtır."

Enver Ceylan, o görüşme günün tatlı havasını ve ulvî heyecanını yaşıyordu anlatırken.

MUSTAFA CAHİD TÜRKMENOĞLU

1930 Aralık ayında doğdu. Kur'ân hakikatları olan Nur Risalelerine hizmet ettiği için çok çileler çeken bir hakikat kahramanıdır.

(1957-1977) yılları arasında Risale-i Nurları okuduğu ve neşrinde bulunduğu için; Erzurum, Ankara ve Salihli hapishanelerinde, 'Medrese-i Yusufiye' mânâsında çileler çekmişti.

Avukat Bekir Berk'in ilk Nur davası olan Ankara Mahkemesinin zabıtlarında şunları okumaktayız:

"Mustafa Cahid Türkmenoğlu. Babası Mehmed Ali, annesi Saadet, (Aralık 1930) doğumlu. İstanbul-Kartal-Pendik 156'da kayıtlı. Ankara Turgut Reis Mahallesi Çamlıca sokak 27/3'e mukim. Hukuk mezunu, stajyer hâkim."

Nur kervanının bu bahtiyar siması Mustafa Cahid Türkmenoğlu'nu 1975-76'larda dinleyerek, sadece bir-iki sayfacık tesbit ettim. Mustafa Türkmenoğlu Ağabeyimiz, Nur hizmetinin yolunda, belki de, Üstad Bediüzzaman'ı on defa ziyaret edip görüşerek, ellerin öpüp dualarını almıştır. Yazdığı Nur Risalelerine Bediüzzaman kendi el yazılariyle Türkmenoğlu'na dualar yazmıştı. Ama din düşmanlarının Nur Talebelerini çeşitli yalanlarla, çeşitli iftiralarla zindanlara atmak için, tutup tutup, yakalayıp götürdüklerinde Üstadın davasının yazılı defterleri muhafaza etmek mümkün olmamıştır.

Üstad Bediüzzaman'la ilk defa Gülhane Parkı-Beyazıt arasında tıramvayda henüz hukuk talebesi olduğu gencecik günlerde görüşen Türkmenoğlu bu ziyaretten beş yıl sonra 1957 senesinin son aylarında Isparta'da Üstad Bediüzzaman'a gittiği zaman yarım saat kadar görüşebilmişti.

Türkmenoğlu, Üstad Bediüzzaman'ı bir başka ziyaretindeki bir hatırasını ise şöyle anlatıyordu:

Birgün Yirmi Üçüncü Söz'deki temsilde bulunan tünel meselesini okurken Üstad:

"Kardeşim, bu hayal değil, hakikattır' diye buyurdu. Ben de tam o esnada içimden aynı meseleyi düşünüyordum. Benim düşündüğüm meseleye ben sormadan cevap vermişti."

Üstad Bediüzzaman'ı son ziyaretlerinde, vefatından bir kaç ay evvel, o zamanlar Ankara Tıp Fakültesinde okuyan kardeşi Macid Türkmenoğlu'nun namaz kılmadığını üzülerek düşünüyor. Bu kalbî düşünce ve üzüntüye karşı Bediüzzaman: 'Kardeşim merak etme! O namazını kılacak!' diyerek bu manevî suale, maddî cevap veriyor. O senenin yani 1960'ın Ramazan'ında Dr. Macid Türkmenoğlu namazlarını hiç geçirmeden kılmaya başlıyordu.

Bu on beş-yirmi satırlık giriş yazısından sonra Mustafa Cahid Türkmenoğlu Ağabeyimin bizzat kendisi kaleme alarak, göndermek lütfunda bulunduğu yaşadığı hatıraları geliniz birlikte okuyalım:

"Gel, bu zatın elini öpelim"

Müteaddit defa ısrar ile Üstad Bediüzzaman Hazretleri ve Risale-i Nur ile ilgili olarak hatıralarımı yazmamı rica eden kıymetli kardeşlerimin hatıraları için aşağıdaki satırları yazmak mecburiyeti bende hâsıl oldu.

Hatıraları yazarken nefsime değil bir pay çıkarmak, belki nefsim hiç istemediği halde nasıl bu hizmette senelerce istihdam edildiğini belirtmek içindir.

1952 senesi Hukuk Fakültesi birinci sınıfındaydım. Konyalı Saffet isminde bir arkadaşımla (Bu arkadaşı o tarihten otuz beş sene sonra 1988'lerde Konya'da Mustafa Demirci'nin dükkanında bana 'Sana Üstadı tanıtan arkadaşını göstereceğim' diyerek Saffet'i dükkâna getirip görmek mümkün oldu) şimdiki Gülhane parkında biraz ders çalışmış ve fakülteye dönmek üzere tramvaya binmiştik.

Hukuk Fakültesine yaklaşırken yanımdaki arkadaşım bana; 'Vatmanın yanında ayakta duran zatı tanıyor musun?' diye sordu.

Ben de, 'Hiç böyle birini görmedim ve tanımıyorum' dedim.

Arkadaş bana, 'Gel bu zatın elini öpelim, bu zat büyük bir evliyadır' dedi. O sırada tramvay Beyazıt meydanına gidiyordu.

Arkadaşım Saffet yerinden kalktı, arkasından ben kalktım. Tramvayda vatmanın yanında ayakta duran zatın elini öptük. O zat bize, 'Siz nerede okuyorsunuz?' dedi.

Üniversitenin büyük kapısını göstererek; 'Burada okuyoruz' dedik.

Sonradan Bediüzzaman Said Nursi olduğunu öğrendiğim zat bize, 'Ben Fatih'te kalıyorum, gelin görüşelim' dedi. Biz de 'Peki' diyerek tramvaydan indik.

"Bir kandil günü ziyareti"

Birkaç gün sonra mübarek bir kandil günü Saffet'le beraber oruçlu olduğumuz halde bizi davet eden zatın ziyaretine gittik, biraz araştırdıktan sonra oteli bulduk. Bediüzzaman üst katta kalıyordu. Biz otele girdik, merdiven başında bir masa ve masanın etrafında, sandalye üzerinde birkaç kişi oturuyordu. Ben arkadaşımla merdivenden çıkacağımız sırada merdiven başında sandalyede oturanlar bize, nereye ve kime gideceğimizi sordular. Biz de, 'Burada kalan bir zat bize görüşelim diye davet etti. Onu görmeye geldik' dedik.

Onlar bize, 'Hüviyetinizi verin, öyle çıkın' dediler.

Biz hüviyetimizi vermeyi reddettik. 'Öyleyse yukarı çıkamazsınız' dediler. O sırada askeri lisede okuduğu giysisinden belli bir delikanlı birden yukarıya çıkmaya başladı. Ben merdiven başındakilere, 'Bakın o genç hüviyetini vermeden çıktı, biz de çıkacağız' dedim. Israrlı talebimiz karşısında 'Haydi siz de çıkın' dediler. İkimiz o sırada bir kaç kişinin girip-çıktığı bir odaya girdik. Odada bulunan iki genç bize sarılıp 'Hoşgeldiniz' dediler. Odada bulunan gençlerle biraz sohbetten sonra geliş sebebimizi söyleyerek bizleri evliya olarak bildiğimiz zatla görüşmelerini istedik. Orada bulunan gençler, o gecenin kandil olması münasebeti ile kimseye kabul edemeyeceklerini söylediler. Biz oradakilere 'Bizi kendisi çağırdı, onun için geldik, Siz kendilerine sorun, şayet kabul etmeyecek olursa gideriz' dedik. Onlar Bediüzzaman Hazretlerine sordular.Yorgun olduğundan kabul edemeyeceğini söylemiş. Bize söylediler. Biz de otelden ayrılıp okulumuza döndük.

"Ankara'da Atıf'la tanışmam"

1952 Ekim ayında ben İstanbul Hukuk Fakültesinden kaydımı alıp Ankara Hukuk Fakültesine naklimi yaptırdım ve fakültenin arkasında bulunan Hukuk Yurduna yerleştim.

Yurda yerleştikten kısa bir müddet sonra namaza başladım. Yurttaki mescitte namaz kılmaya gittiğimde rahmetli Atıf Ural ile tanıştım. Fakültede de sınıf arkadaşım olan Atıf ile sık sık görüşmeye başladım. Atıf'ın fakülte karşısında bulunan ve kaldığı yere gittiğimde onu, ekseri

Kur'ân yazısı çalışırken görürdüm. Yurttaki mescide gittiğimde Atıf ile bir-iki arkadaştan Kur'ân tefsiri olan Risale-i Nur eserlerini işittim. Kısa bir müddet sonra Risale-i Nur'un mahiyetini öğrenmek için yeni yazı Gençlik Rehberi'ni istedim ve aldım. Biraz okudum ve hiç birşey anlamadım. Gençlik Rehberi'ni iade ettim. Birkaç ay sonra aynı kitabı tekrar istedim ve okumaya başladım. Bir şeyler anlamaya başladım. O sırada Atıf Ural, Cebeci'nin yukarı taraflarında bir odalı kerpiç yapılı müstakil bir eve taşındı. Ben her gün onun yanına gitmeye başladım. Risale-i Nur'ları çok güzel okuyordu, artık Risaleleri anlamaya başlamıştım.

"Ankara'da ilk basılan kitaplar"

1955 yılının ortalarında Atıf'la beraber Mamak'ta ev kiraladık, ve beraber kalmaya başladık. Aynı zamanda evi dersane olarak kullanıyorduk. Haftada bir gün ders yapıyorduk. O sıralarda Atıf'ın ağabeyi bize bir teksir makinesi aldı. Bazı lahikaları teksir ettik. Bu arada ilk defa dosya büyüklüğündeki kağıtlara teksirle Haşir Risaleleri'ni bastık, akabinde teksir makinası ile Telviat-ı Tis'a ve bazı mektupları bastık.

Teksir makinesi ile baskı zor oluyordu. Bir gün Atıf'la bazı küçük risaleleri matbaada basmaya karar verdik. O sırada Mamak'tan çıkıp Ulucan'larda tek odalı bir ev kiraladık. Orada mabaada İhlas Risalesi'ni bastık. Bastığımız İhlas Risalesi'nden bir kısmını Isparta'ya gönderdik. Bir müddet sonra Hüsrev Ağabey'den bir mektup aldık. Mektubun içinde bastığımız kitaptaki yanlışlıkları gösteren yanlış-doğru cetveli ile bir de küçük kağıt vardı.

Kâğıtta, kitaptaki yanlışların düzeltmeden kimseye verilmemesi yazıyordu. Bunun üzerine Hüsrev Ağabeyin gönderdiği yanlış-doğru cetvelini çoğaltıp kitap gönderdiğimiz yerlere yanlış-doğru cetveli gönderdik ve içine bir pusula ilave edip 'Kitaptaki yanlışları düzeltmeden kimseye vermeyiniz' diye yazdık.

İhlâs'ı bastıktan sonra akabinde Uhuvvet, İktisat, Ramazan Risaleleri'ni birleştirip matbaada bastık. Bu risalede yalnız iki harf hatası çıktı. İhlâs Risalesi'nin fiyatı 40 kuruş; Uhuvvet, iktisat ve Ramazan Risaleleri'nin fiyatı 100 kuruştu. Bu kitapları bastıktan kısa bir süre sonra Isparta'dan bir mektup geldi. Büyük Sözler kitabının Diyanetçe basılması için teşebbüse geçmemiz, şayet onlar tarafından basılmazsa, bizim tarafımızdan basılması isteniyordu. Diyanet maalesef Sözler'i basmadı. Bunun üzerine Üstadın emri ile bizim basmamız istendi.

Akabinde üç-dört adet bizzat Üstadın tashihinden geçmiş büyük Sözler gönderildi. Elimizde bu büyüklükte bir eseri basacak para yoktu, ama Üstad Hazretleri Sözler'i basmamızı emretmişti. O sıralarda yanımıza Hava Binbaşılığından ayrılmış Hayri isminde birisi geldi. Bu zat daktilo yazmayı iyi biliyordu. Eski yazıyı bilen birisi okuyor, o da daktiloda yazıyordu. Sözler'in yazımı bittikten sonra iş tashihe geldi. Eski yazıda satırbaşı, nokta, virgül, ünlem ve soru işareti yoktu. Ben bu işaretleri doğru olarak yerlerine koymak için imlâ kılavuzu aldım, onu iyice okudum. Tashihin bir kısmını Atıf, bir kısmını da ben kendim okuyordum. Ayrıca birbirimizin tashihlerini de kontrol ettik.

İş matbaada basmaya geldi. Elde para yok denecek kadar azdı. Bunun üzerine bazı yerlere mektup yazarak para istedik. Fakat umduğumuz kimselerden yardım gelmediği gibi 'Çoluk-çocuğa para verilmez' diye de bir takım laflar işittik. Hiç ummadığımız kimseler bize bir miktar para gönderdi. Bilhassa bu hususta iki kişiyi rahmetle anmayı bir borç bilirim: Biri Vanlı Hamid Kuralkan, diğeri İnebolulu Nafiz Çelebi. Bu arada evlerinden üç-beş lirasını bize verdiler. Elimize 12-13 forma basacak kadar para geçmişti.

O sıralarda Isparta'dan devamlı haber gönderiliyor, Sözler'in bir an evvel basılması isteniyordu. Bunun üzerine Sözler mecmuasını 24. Söze kadar Ayyıldız, 24. Sözden kitabın sonuna kadar da Ankara'nın en iyi matbaası olan Doğuş matbaasına basmak üzere tashih ettiğimiz yeni yazı Sözler'i verdik. Sözler'i basım için matbaaya verdiğimizde Isparta'dan Üstadın emri ile Tahiri Ağabey ile Ceylan kardeş; İstanbul'dan Mehmed Emin Birinci, Ankara'ya bize yardım için geldiler. Sözler mecmuasının basımı devam ederken Said Özdemir kardeş de Risale-i Nur hizmetine fiilen girdi ve Ankara'da basılan bütün Risalelerde emeği geçti. Sözler'in basımı 5-6 ay gibi bir zamanda tamamlandı ve tahminin fevkinde ve hemen hemen o kalınlıktaki bir kitapta bulunması normal olan matbaa hatalarının en asgarisi ile tab'ı tamamlandı. Şunu hemen belirteyim ki, basım için lâzım olan kağıt ve matbaa parası nasıl bulundu, nasıl verildi? Hâlâ hayret içindeyim.

Sözler mecmuası basıldıktan sonra Tahiri Ağabey ile Ceylan kardeş Isparta'ya döndüler.

"Üstadı ziyaretim"

Sözler mecmuasının basımı bittikten sonra Üstadı Isparta'da ziyaret ettim, kabul ettiler. Bir saate yakın benimle konuştu. Odada Zübeyir Ağabey de

vardı. Ben gayet rahat bir şekilde bağdaş kurarak Üstad'ın karşısına oturdum. Üstad, benim bu oturma tarzıma hiç bakmayarak gayet ehemmiyetli bir ders verdi. (Sonraki senelerde Zübeyir Ağabey ile Ankara'da beraber aynı evde kaldığımızda onun da belirttiği gibi "Üstad sana tam dersini verdi' derdi.)

Üstad Hazretleri o dersinde bana, 'Kardeşim, bu zamanda azami ihlâs, azami fedakârlık ve azami sadakat ve azami dikkat lâzımdır' dedi ve fedakârlıkla ilgili konuştu.

Zübeyir Ağabey ile Ankara'da 27 isimli dershanede 1,5-2 yıl beraber kaldığımızda ara sıra bana "Üstad herkese fedakârlık dersi vermez, dikkat et' derdi.

Üstadı Isparta'da ilk ziyaretimde odanın kapısından içeri girip elini öpeceğim sırada bana 'Ben seni tanıyorum' dedi. Bana göre Üstad Hazretleri beni İstanbul'da tramvayda ilk gördüğü zamanı hatırladı.

Sözler Mecmuasının akabinde yine Üstadın emri ile Lem'alar ve Mektûbat mecmuasını bastık. Ben, Lem'alar ve Mektûbat basılırken 3-4 defa, Tarihçe basılırken ve bittikten sonra 2-3 defa cem'an 7-8 defa Üstadın ziyaretine gittim Büyük Risale-i Nurlar basılırken bu arada bir yandan da Küçük Risaleleri basıyorduk. Küçük Sözler, Zühretü'n-Nur, Uhuvvet, Ramazan ve Hanımlar Rehberi gibi.

"Ne hürriyeti?"

Büyük risalelerden biri basılırken bir ara Ankara'da bazı arkadaşlar vazife sebebi ile, bazı arkadaşlar da yaz tatili sebebi ile memlekete gitmişlerdi. Ben matbaada yalnız kalmıştım. Gerçi ara sıra talebelerden yardıma gelenler olurdu, ama pek durmuyorlardı. Ben de bir ara basım işini bırakıp Ankara'dan ayrılmak istediğim halde sanki gaybi bir kuvvet beni istediğim yere göndermiyordu. Doğuş Matbaasında bize tahsis edilen odada çalışırken bazen kendi kendime bağırarak 'Ben istediğim yere gidemiyorum, ben hürriyetime sahip değil miyim?' diyordum.

Bir müddet sonra matbaa işlerinde yardım etmek üzere

birkaç arkadaş geldi. Ben de onların gelişlerinden istifade ederek Üstadı ziyârete gittim. Isparta'da Üstadın bulunduğu eve geldim. Kapıyı çaldım. Arkadaşlar açtı. Benim geldiğimi Üstada söylediler, 'Gelsin' demiş. O sırada Üstad Hazretleri odada yalnızdı, ben oda kapısından içeri girip elini öpmek için yanına giderken Üstad birden yüksek sesle, 'Ne hürriyeti?' diye

bağırdı, şaşırmıştım. O anda matbaada odada bağırdığım sözler aklıma geldi. Mahcup bir halde elini öperek önüne oturdum. Üstad bana önemli bir ders verdi ve 'Kardeşim, öyle kimseler gelmişler ki, Kur'ân'ın bir tek hakikatı için kendilerini feda etmişler. Bize ne oluyor ki şimdi Kur'ân'ın tamamına taaruz var. Biz kendimizi niye feda etmeyelim?' dedi. Kur'ân'a ve imana hizmet etmenin bu zamanda çok ehemmiyetli olduğunu söyleyerek çok güzel bir ders verdi.

Ben Üstadın odasından çıkıp arkadaşların odasına girdim. Karnım acıkmıştı. Arkadaşlar az bir şey yemek ile, iki dilim ekmek ve bir parçada üzüm getirdiler. Ben bunları görünce içimden, 'Bunlarla nasıl doyarım?' diye düşündüm. Fakat yemeğe başlayınca doydum ve zorla bitirdim. Oradan Ankara'ya döndüm.

"Ankara davasının başlangıcı"

Mektûbat mecmuası tamamlanınca cilt için Mehmed Emin Birinci ile İstanbul'a götürecektik. O sırada Nazilli'de Risale-i Nur Talebelerinin ders okurken bulundukları yer basılıyor, arkadaşlar karakola götürülüyor. Ertesi gün gazeteler büyük manşetler atarak 'Nazilli'de Nur ayini yapanlar yakalandı' diye yazdılar. Bu yazıların akabinde Isparta'dan bir mektup geldi, mektupta Nurculuğun tarikat olmadığını, zamanın imanı kurtarmak zamanı olduğu ve Üstadın mücadelesinden bahsediyordu. Mektubun içinde ayrıca bir pusula vardı. Pusulada bu mektubun çoğaltılıp münasip yerlere vermemiz ve bir kısmını da Isparta'ya göndermemiz isteniyordu. O sırada biz devamlı matbaada bulunduğumuzdan gönderilen mektubu matbaada hemen çoğalttık, bir kısmını Cemaleddin Ağabey ile Isparta'ya gönderdik. Bastığımız mektup bir büyük dosya kağıdı kadar yer tuttu. Mektubun altında bulunan isimleri de yazdığımızda üç isim yukarıda, iki isim aşağıda idi. Bir ismin altı boş kalmıştı, ben de simetrik olsun diye iki ismin yanına rahmetli Rüştü Ağabeyin (Rüştü Çakın) ismini yazdım. Cemaleddin Ağabey bastığımız mektubun bir miktarını Isparta'ya götürdü. Önce doğrudan Rüştü Ağabeyin yanına gitmiş, mektubun altındaki ismini ona göstermiş. Rüştü Ağabey mektubun altında kendi ismini görünce hoşuna gitmiş ve gülmüş.

Ben ve Mehmed Emin Birinci Mektûbat'ın basımını bitirdiğimiz gün, bir kamyona yükleyip İstanbul'a götürdük. Ankara'daki neşriyat sebebi ile dört senedir Pendik'e annemlere gitmek nasip olmamıştı. İstanbul'a kitapları Kirazlı Mescit Sokağındaki dershaneye bırakıp hemen o gün Pendik'e

gittim. Bir gece evimde yatmıştım ki, sabah erkenden kapı çalındı. Kapıyı açtığımda M. Emin Birinci ile 2-3 genç yanında vardı. M. Emin bana 'Giyin gideceğiz' dedi. Ne olduğunu anlamadım. Giyinip evden çıktım. Meğer M. Emin'in yanındaki gençler sivil polis imiş. Bizi İstanbul'daki siyasi şubeye götürdüler. Ertesi günü mahkemeye çıkardılar ve tutuklandık. Meğer Isparta'dan gönderilen ve M. Emin ile beraber bastığımız mektubu Atıf Ural'ın kardeşi Ahmet Ural mektup okunsun ve Risale-i Nurun mahiyeti anlaşılsın diye bazı dairelerin kapılarından içeriye atmış. Bunu ihbar etmişler ve Cemaleddin Ağabey ve Ahmet'i yakalamışlar. Mektupların altındaki isimlerden dolayı da Isparta'daki arkadaşları yakalayıp Ankara'ya getirmişler. Ankara'daki sulh mahkemesi hepimizin hakkında tutuklama kararı vermiş. İstanbul'daki mahkeme de Ankara'nın verdiği tutuklama kararını vicahiye çevirdi. M. Emin ile beni bir gün Birinci Şubede tuttular. Ertesi günü akşam treni ile sivil polisler nezaretinde Ankara'ya getirdiler.

Ankara'daki 1. Şubeye bizi teslim ettiler. 1. Şubedeki polisler ve bizi doğru hapishaneye götürdüler. İlk defa hapse girdiğim için şaşırmıştım. Hapishaneye girerken gardiyanlar bizi sıkı bir aramadan geçirdiler. Sonra da koğuşlara gönderdiler. Koğuşlara geldiğimizde Isparta'dan getirilen arkadaşlar ile Cemaleddin Ağabey ve Ahmet'i gördük. Hepimiz birbirimize sarıldık. İçimizdeki üzüntü ve sıkıntı diye bir şey kalmamıştı. Aramızda en yaşlı rahmetli Rüştü Ağabey idi. O da biraz üzüntülü duruyordu. Yanına yaklaşıp, 'Ağabey üzülme, bu da geçer' dedim. Bana ''Türkmenoğlu geçer, geçer, ama delip geçer' dedi. O zaman yaptığım hatayı anlamıştım, ama iş işten geçmişti. Hepimiz ağır cezaya verildik. 45 gün sonra ilk duruşmaya çıktık. Mahkeme reisi hepimizi tek tek sorguya çekti. Sıra Rüştü Ağabeyin sorgusuna gelmişti. Rüştü Ağabey ayağa kalkıp 'Sayın Hâkimler, mektubun zirinde (altında) bir Rüştü ismi var. Mektuptan hiç haberim yok' dedi. Ben kalktım Reise, Rüştü ismini mektubun altına ben yazdım. Rüştü ismi mektubun altında yoktu. Sorgumuz bittikten sonra heyet müzakereye çekildi ve ilk celsede Cemaleddin Ağabey, Ahmet, M. Emin ve Rüştü Ağabey tahliye ettiler. M. Emin'in tahliyesi beni şaşırttı. Çünkü mektubu beraber basmıştık. Meğer M. Emin kardeşin memleketinde işi varmış, gitmesi lazımmış. Hapishaneden çıkar çıkmaz memleketine gitti.

Bu davanın en önemli hadiselerinden biri de, ağabeyimiz Bekir Berk'in ilk defa Risale-i Nur davasına girmesi ve Allah'ın inayeti ile bu hakikatları (Risale-i Nur hakikatlarını) benimseyip fisebilillâh Nur'un avukatlığını uzun müddet can siperane yapmasıdır.

Mahkeme davayı 22 gün sonraya atmıştı. 2. Celsede hepimiz tahliye olduk.

"Bu resim benim değil"

Tahliye olur olmaz Tarihçe-i Hayat'ın basılması istendi. Bu arada ben Üstadı ziyaret ettim. Fakülteyi de bitirmiştim. İçimde makam ve mevki sahibi olma arzusu belirmişti. Üstad ziyaretim sırasında bana, 'Kardeşim sana mebusluk, valilik, Diyanet İşleri Başkanlığı verilse bunları mı kabul edersin? Hem de serbest hareket edeceksin, yalnız cüz'i şeylerde onlara ittiba edeceksin. Kabul etmediğin takdirde hem seni hem de kardeşlerini hapse atacaklar. Bunu mu kabul edersin' dedi.

Ben hiç ses çıkarmadım. Üstad, 'Ben ikincisini tercih ederim' dedi.

Tarihçe-i Hayat basılırken (Bütün başladığımız kitaplarda olduğu gibi, tüm formaları Üstada gönderiyorduk.) ben bastığımız Tarihçe'nin 1-2 formasını alıp Üstada gittim. Üstad getirdiğim formaları verdim.

Üstad Hazretleri Sofya ateşmiliterliği tarafından verilen pasaporttaki resmine baktı, (Resim pala bıyıklı Üstada benzemeyen birisinindi) resmi göstererek 'Bu ben değilim' dedi. Yanlış fotoğraf bastığımızı anlamıştım. Ankara'ya döner dönmez yanlış resmi havi formadaki iki yaprağı yırtıp Üstadın resmi olan kalpaklı fotoğrafı havi yapraklara bastık.

Tarihçe-i Hayat'ta basılan resmi bilmeyerek Said Özdemir kardeş bana vermişti. Ben de iki resim de Üstada ait diye o yanlış resmi koymuşum. Basılan Tarihçe'nin adedi 5000 idi. Her forma basılınca bütün formaları matbaadan alırdık. Sebebi de formalar kitap haline gelince emniyet kitapları elimizden almasın diye. Bastığımız Tarihçe'nin 20-30 formasındaki resimleri her nasılsa değiştirememişiz. 20-30 Tarihçe Üstada ait olmayan resimleri havi olarak piyasa çıkmış.

Tarihçe-i Hayat'ın basımı Üstad Hazretlerini çok memnun etmişti. 'Bu eserin yirmi Risale kadar ehemmiyeti var' derdi. Tarihçe'de Üstadın boy resimlerini havi fotoğraflar da vardı. Üstad bu konuda bize hiçbir şey söylemedi. Yalnız onun hakkı olan kitaplardaki resimlere kurşun kalemle boyunlarında bir çizgi çekmiş. Bunu ben sonradan Üstadın hizmetkârlarından öğrendim.

Bir gün Üstad Hazretlerini Emirdağ'daki ziyaretimde (o zamanki ziyaretimde bir gün Üstad Hazretlerinin misafiri olarak evinde kalmıştım)

mevzuun nasıl açıldığını hatırlamıyorum. 'Kardeşim, istesem Menderes'i buraya getiririm, ama ihlâsıma zarar gelir!' demişti.

Yine bir seferinde Üstadı Emirdağ'da ziyâret etmiştim. Üstad bana kitapların basım ve cildi için 2500 lira para verdi. 'Bu parayı hizmete ebeveynin verdi' dedi. O gün Üstadı Emirdağ'da ziyaret ettikten sonra Ankara'ya dönmek için O gün Eskişehir'e geldim. Eskişehir'de yedek subaylığını Ankara'da yaparken sık sık yanımıza gelen Erhan Arbatlı'ya uğradım. Erhan bana, 'Bu gece burada kal, yarın gidersin' dedi. Ben de o gece Eskişehir'de kaldım. Sabah namazından sonra Üstad'ın Eskişehir'e geldiğini öğrendik. Erhan'la beraber Eskişehir'deki odun pazarında bulunan Abdülvahit Ağabeyin evine giden Üstadı ziyarete gittik. Kapıyı çaldık, açtılar. Üstada talebelerinden biri, 'Türkmenoğlu ziyârete geldi' dedi. Üstad tanımadığını beyan etti. Şaşırmıştım. Oda kapısı açıktı, yavaşça içeri girdim. Üstadın elini öpmek için yanına yaklaştım ve elini öpmek için eğildiğimde, enseme bir tokat indi. Üzülmüştüm, olduğum yerde yere çöktüm. Üstad üzüldüğümü hissetti. Hatamı anladım. Ankara'ya bir gün gitmemekle hizmeti aksatmış, dolayısı ile Risalelerin çıkmasının gecikmesine sebep olmuştum. Üstad Hazretleri Risalelerin bir an önce çıkmasını her şeyden ehemmiyetli görüyordu.

Ankara'daki matbaa işi ekseriyetle üzerimde idi. M. Emin Birinci hapisten sonra Ankara'ya dönmemişti. Rahmetli Atıf Ural da bazı sebeplerden dolayı hizmetini iyice azaltmıştı.

Benim de Ankara'ya bir gün geç dönmem hizmetin aksamasına neden olabilirdi. Ondan dolayı Üstadın tokadına maruz kalmıştım. Üstad çok üzüldüğümü görünce benim gönlümü aldı.

Benim dört Mustafam var' diye bana taltifli sözler söyledi.

Üzüntüm zail olmuştu. Konuşma biter bitmez, 'Hemen Ankara'ya dön' dedi.

"Büyük risalelerin hepsi Üstad hayatta iken basıldı"

Ben Üstadın yanından çıktıktan sonra Ankara'ya döndüm. Ankara'da küçük bir matbaada Kastamonu Lahikasını bastık. Doğuş Matbaasında İşârâtü'l-İcaz'ı basmaya başladık. Said Özdemir, vaizliğe geçtiği için tüm para işleri ile beraber matbaa işlerinde de bize yardım etmeye başladı. İşârâtü'l-İcaz'ın basımı bitince sene de 1959 olmuştu...

Okul biteli iki sene geçmişti, askere gitmem icap ediyordu. Gerçi askerlik için beni arayan soran olmamıştı. Bütün büyük kitaplar yeni yazı ile basılmıştı. Risale-i Nur eserlerinin arka arkaya basımı ve piyasaya çıkışı, Üstadı çok memnun etmişti. Kendisini ziyarete gelenlere 'Risale-i Nur'un bayramını yaşıyoruz' diye memnuniyetini izhar ediyordu. Eserleri yeni yazı ile basıldıktan sonra üniversite talebeleri arasında eserleri okuyanların adedi gün geçtikçe artıyordu.

"Risale-i Nur'lar artık her tarafa yayılmıştı. Bizden sonra gelenlerin bu eserlerin basımını daha iyi devam ettirecekleri huzuru içinde son defa Üstadı ziyârette gittim. Üstada işe girmek istediğimi söyledim. Bana 'Seni muallime bırakırım' dedi. Fakat askerlik işi ve bazı Risale-i Nur hizmetleri nedeni ile Üstadımın müsaade ettiği muallimlik görevine gidemedim. 1959 ortalarına doğru askere gittim. Bu şekilde Üstadımın sağlığındaki neşriyat hizmetini kapamış oldum."

Mustafa Türkmenoğlu Ağabeyimiz Nur manzumesinin isimsiz ihlâs kahramanlarından bir mübarek şahsiyettir. 1977'de bize anlattığı o bergüzâr hatıralarının sonunu böyle bağlamıştı:

"Biz onun davasına gönül verdik. Bu dâva İlâhî mukaddes bir dâvâdır. Kur'âna ve imana hizmet verme yolunda çok sıkıntılar çektik. Helâl olsun. Onun dersine lâyık olabilmişsek, benim için en büyük mutluluktur?"

Bu muhterem şahsiyet hukuk fakültesini bitirdikten sonra; hakim, avukat ve savcı olacakken, sırf Kur'an hakikatları, Risale-i Nurları okuduğu için, sevgili vatanımızın zindanlarında dolaştırıp durmuştur.

Üstad Bediüzzaman'ın o güzelim ifadeleriyle "Yusufiye Medreselerinde yatarken, bir defasında yani 1967'lerde, kendisi gibi yine fazilet âbidelerinden Saidler, Mustafalar, Şerafeddinler, Anbarlılar, ve Vahdi Karaçorlularla birlikte Mersin zindanlarında aylarca yatmışlardı.

Çok şakacı, nükteci ve fıkracı olan Vahdi Karaçorlu, sıkıntılı hapishane günlerinde Mustafa Türkmenoğlu Ağabeye bir şaka yapmıştı. Bu bergüzâr hatıraların sonunda, Türkmenoğlu Ağabeyimin şefkatine sığınarak, hapishane şakasını, burada zikretmek istiyorum.

Mersin Medrese-i Yusufiyesinde şair ruhlu Vahdi Karaçorlu Ağabeyim bir şiir yazarak, bir ziyaretçiye verip, bunu dışarıdan Mustafa Türkmenoğlu'na postalamıştı. Hapishanede yazıp, tekrar dışarıdan hapishaneye postayla gönderdiği bir mektup bir şiir şeklindeydi. O

zamanlar henüz bekar olan Mustafa Türkmenoğlu'na, Vahdeddin Karaçorlu, 'Nâsih' yani nasihatçı kardeşiniz imzasıyla kaleme aldığı bu şakalı şiirde şairimiz Karaçorlu Ağabey bu manzumesinde şunları ifade ediyordu:

Kendine Bir Yuva Yap

Selâm aziz kardaşım
Hem nurlu gönüldaşım
Bir hayli geçti yaşın
Kendine bir yuva yap

Kuşlara bak! güllere
Konarak yapmış yuva
Senin ise şu ömrün
Geçmiş bâd-i hevâ

Yüksek tahsilli gençsin
Bu günler nasıl geçsin
Gönlün bir hatun seçsin
Sen de kalkıp yuva yap.

Kon bir çiçek dalına
Pek bakma elvanına
Lâzım olur yarına
Kendine bir yuva yap

Hep kalınmaz ki; bekâr
Yalnızlıkta yoktur kâr
Gençliğin olmasın hâr
Güzelce bir yuva yap

Geçip gitmekte günler
Geride kaldı dünler
İnsan başını dinler
Orada, bir yuva yap.

Yavrularla şenlenir
Gönüller neşelenir
Hem de başın dinlenir

Rahatlarsin yuva yap.

Kardeşiniz Nâsih Vahdi

ATIF URAL

Nur Risalelerinin 1957'de Ankara'da yeni yazı ile resmen matbaalarda basılmasında emeği geçen Atıf Ural'ın ismi mezkûr neşriyatta, neşredenler kısmında "Hukuk Fakültesi son sınıf talebesi" olarak geçmektedir. Merhum Âtıf Ural Nur Risalelerini ağabeyi Kemal Ural vasıtasıyla tanımıştır.

Âtıf Doğan Ural'ın hanımı Aydoğdu Ural, merhum beyi hakkında bize şu bilgileri vermiştir:

Âtıf Ural, 1933'te Kars'ta doğdu. Babası Ali Baha Ural uzun seneler hakimlik yapmış, mekteb-i kuzat mezunu, Rizeli bir zatmış. Annesi ise Erzincanlı. Kendisi Ankara Hukuk Fakültesi mezunudur. Talebeliği esnasında Sözler, Mektubat gibi risalelerin yeni yazı ile ilk neşrinde çalışmıştır. 1959 senesinde, Kastamonu'da hakim A. Cemal Tümer'in (1980 Ağustos'unda vefat etti) kızı olan benimle evlendi. İki kız evlâdı dünyaya geldi.

"Sason, Nusaybin ve Bozkurt savcı yardımcılığında bulundu. 1966 senesinde Bozkurt'ta vazifeli iken, siyatik tedavisi için Ankara Tıp Fakültesinde fizik tedavisi görürken, âniden rahatsızlandı ve aynı hastahanede tetanoz teşhisi konuldu. Bir hafta sonra, 18 Eylül 1966'da vefat etti."

Atıf Ural, Hz. Üstadın Vasiyetnamesinde isimleri geçen 12 "Vâris"ten birisidir. (Bkz. Mustafa Sungur'un hatıraları)

Kıbrıslı Nur talebesi

Elimizde, Nur'ların ilk neşir yıllarında, Âtıf Ural'ın Kıbrıs'tan matbaa malzemeleri gönderen Hizber Hikmetağalar'a yazdığı kıymetli mektupları bulunmaktadır.

Hizber Hikmetağalar'ın bize verdiği mektuplardan, 19 Haziran 1955 tarihli ve "Duanıza muhtaç kusurlu kardaşlarınız İsmail Doyuk, Âtıf Ural" imzalı mektupta merhum Ural, Kıbrıslı Nur talebesine şunları ifade etmektedir:

Aziz, mübarek kardaşımız,

Gönderdiğiniz para ve müjdeli mektubunuzu aldık. Allah razı olsun ve hizmet-i Kur'âniyede muvaffakiyet versin. Bütün dost ve kardeşlerimize aynı dua ve temennîyi ediyoruz. Yalnız, hatırımızda kaldığına göre kitapların bedeli 21-22 lira idi. Sizler 30 lira göndermişsiniz. Herhalde sizlerin ihtiyacı olduğu münasip bir zamanda bu borcumuzu kitap göndermekle öderiz.

"Bundan evvelki gönderdiğimiz mektubunuzu aldık. Siz 'Kitapları aldık' deyince, geç geleceğini ümit ettiğimizden, ilk postadaki kitapları aldığınızı zannettik. Tekrar sorduk, kusura bakmayınız. Hizber kardaşımız tarafından tahrir edilen mübarek nurlu yazıyı Üstadımıza gönderdik. Muhakkak ki, o kardaşımıza ve hepinize dua etmiştir ve çok memnun olmuştur. Elhümdülillah, her tarafta Nur'ların neşri ve yazılması devam ediyor. Tahkikî imanı aşılayan Risale-i Nur, âlem-i İslâmı ve sonra bütün dünyayı zulmetten nura çıkaracaktır. Rıza-ı İlâhîyi istihdaf edip, faidesini kör gözlere de gösterdiğinden, inşaallah önümüzde çok müjdeleri haber veriyor. Âzamî fedakârlık, âzamî sadakat, âzamî ihlâs, âzamî dikkat düsturlarıyla yüründüğünden, çöken mutlak zulmet biraz aydınlandı. Âdeta fecir misali. Risale-i Nur, tahkikî imanı neşrediyor. Bu tamamlanınca haber verilen o saadetli günler doğacak. Her ne ise, bizler neticeye bakmayarak kulluk icabı vazifemizi yapalım, rızası için çalışalım, neticeyi Allahü Teâla ihsan edecektir ve Onun vazifesidir. Hakikî dersi Risale-i Nur verdiğinden, sizi noksan istidat ve kalemimle fuzulî meşgul ettiğimden kusura bakmayın. Hepiniz Hakka emanet olunuz. Dünya ahiret kardaşız. Bu ulvî ve kudsî dâvâda el birliği ile çalışalım... İnşaallah. Bütün alâkadarlara ve hepimiz selâm ve hürmet ederiz."

"Atıf Ural'dan hâtıralar"

2 Kasım 1966 tarihli, 273 sayılı Yeni İstiklâl dergisinde Avukat Gültekin Sarıgül, "İsimsiz bir mücahid: Âtıf Ural'dan Hatıralar" başlığı altında şunları ifade ediyordu:

Memleket çapında tanınmamış olsalar bile, mukaddes dâvânın nice kahramanları vardır. Onlar hakikî kemâli, fenada görürler. Şöhret gibi zâil şeylerin peşinde değildirler. Onlar, İslâm cemaatinin sadece âciz bir ferdi, bir hâdimi olmayı en ulvî makam bilirler. İhlâs, onlarda âdeta tecessüm etmiştir. Fedakârlık, feragat, kendilerinde hakikî ifadesini bulmuştur. İşte bu mücerret mânâ kahramanlarından birisini kaybettik: Âtıf Ural... Bu isim, mukaddes dâvâ yolcularının meçhûlü değildir.

Yeni İstiklâl'in 268. sayısının hâdiseler kısmında vefat haberi intişar eden genç müdde-i umumîlerimizden Âtıf Ural, benim karşılaştığım ilk ihlâslı Müslüman tipini temsil etmekte idi. Ankara Hukuk Fakültesinin 2. sınıfında idim. Âtıf Ural da fakültenin üçüncü sınıfında beş sene ara vermiş, Risale-i Nur'ların neşri işine kendisini vakfetmiş bulunuyordu. Ankara Hukuk yurdunda mevcut mescitte imamlık vazifesini âcizâne deruhte ediyorduk. Bu itibarla, mescide gelen üniversiteli genç Müslümanlarla tanışmak kabil oluyordu.

Sene 1958... Ramazan ayındaydık. Teravih namazlarını mescitte beraber kılıyorduk. 'Teravihlerden evvel dinî kitaplardan okuyalım' denildi ve daha ziyade, Büyük İslâm İlmihali'nden parçalar okuyorduk. Bir ara mescidin kütüphanesinde, üzerinde Sözler yazılı, kalınca bir kitap gözüme çarptı. Müellifi Bediüzzaman Said Nursî... Bu ismi bir sene evvelinden beri işitiyordum. Fakat mâlûmatım yoktu. Büyük bir İslâm mücahidi olduğu ifade ediliyordu.

Kitabın iç kapağında, 'Neşreden: Hukuk Talebesi Âtıf Ural' ibaresi dikkatimi çekmişti.

Mescitte yine bir Ramazan gecesi teravihten evvel kitap okumak üzere oturuyorduk. İçeriye uzun boylu, yakışıklı, dinamik bir genç girdi ve köşeye diz çöküp oturdu. Teslimiyeti dikkatimizi çekmişti. İçimizden Necati adlı bir İlâhiyatlı tarafından teklif vuku buldu. Kitaplardan okuyup izah etmesi istendi.

İlâhiyatlının adı Mehmed'di. Mehmed, cebinden ufak bir kitap çıkardı. Mevzu, Ramazan'a dâirdi. Okudu ve izah etti. Hayran kalmıştık. Sonra kitabı bıraktı. İslâmî mevzularda izahlarda bulundu. İzahlar çok güzeldi. Kısa zamanda câzibesine kapılmıştık. Bu arada Mehmed, münasebet getirip Âtıf Ural'dan bahsetmişti. Bundan sonra Âtıf Ural'la tanışmak için şiddetli arzu duydum. Nihayet, Mehmed beni Cebeci Câmiinin arkasındaki tepenin başında bir apartmana götürdü. İkinci katındaki daireye geçtik ve içeriye girdik. Yerde basitçe bir halı serilmiş; yanlarda minderler... Ortada bir rahle... Rahlenin üzerinde açık, kalınca bir kitap... Köşede bir kütüphane... Yüzleri pırıl pırıl... Üniversiteli oldukları belli oluyordu. En nihayet diğer köşede onlardan daha yaşlıca, hafifçe seyrek bıyıklı, bakışları derin ve mânâlı, mütebessim çehreli, olgunluğu her haliyle anlaşılabilen birisi oturuyordu. Manzara, iştiyak duyduğum ve yitirdiğim mânevî bir iklimi hatırlattı. Mânevî bir inşirahın vücudumu sardığını hissettim. Mehmed

hemen köşedekine işaret ederek, 'Âtıf Ağabey' dedi. Memnun olduğumu söyledim. Akabinde beni takdim etti.

Âtıf Ural derunî, âdeta ruhundan kopup geldiğini ihsas eden bir ses tonuyla 'Maşaallah' diyerek mukabelede bulundu.

Merhumla tanışmamız böyle oldu. Âtıf'ın bana en çok tesir eden tarafı, tevazuu idi. Eşsiz bir tevazuu nümunesi, son derece itidal sahibiydi. Ben, o zamanlar iddiacı ve tahammülsüz bir mizaçtaydım. Hukuk Tarihi derslerinin tesiri altında, İslâm Hukuku hakkındaki kanaatlerim menfî bir istikamet kesbetmişti. Gerçi, namaza müdavim idim.

Bir gece Âtıf'ı ziyarete gitmiştim. Kendisi ve diğer arkadaşlarla konuşmalarımız, İslâm Hukukunun, asrımızda tatbiki kabil olup olmadığı mevzuuna intikal etmişti. Biraz sonra konuşmalar münakaşaya döküldü. Benim iddiacılığım ve hararetliliğim karşısında Âtıf sâdece tebessüm ediyordu. Enaniyetimi hiç tahrik etmiyordu. Nihayet, 'Gültekin kardeş, bu hükümlerin Allah'ın kanunları olduğunu kabul etmiyor musun?' dedi. 'Elbette ediyorum' dedim. 'Öyle ise, Allah'ın kanunlarını değiştirelim mi?' deyince cevap veremedim. Ettiğim hatânın azametini bana hatırlatmış oldu. Gece saat ikiyi bulmuştu. Beni aldı; ısrarlarıma rağmen, iki kilometre mesafedeki fakülteye kadar uğurladı.

Âtıf Ural, hidayetime o an için vesile olmuştu. Ona karşı hayrandım. Fakat, kendisine olan hayranlığımı ve muhabbetimi esas menbaa tevcih etmek hususunda hal ve hareketleriyle muvaffak olmakta gecikmedi.

Sene 1959... Mayıs ayındaydık. Üstad ve Nur talebeleri hakkında iftira ve tezvir makineleri işitiliyordu. Âtıf, bana bu mevzuda bir kitap yazmamı teklif etti. Teklif güzeldi. Hemen külliyatı edindim ve yaz tatilinden istifade ederek kitabı bitirdim. Böylece, külliyatı da tetkik etmiştim. Yazdığım kitabı beraber okuduk. O sâdece meslek ve meşrebin inceliklerine vâkıf olup olmadığıma dikkat edermiş. Bunu sormadan anlamıştım. Bir ara, yanımızdaki arkadaşlara, 'Gültekin Ağabey muvaffak olmuş' dedi. Bana Ağabey diye hitap etmesi tuhafıma gitmişti. Meğer bütün bunlar, benim külliyatı okuyup hizaya girmem için düşünülmüş güzel bir plândan ibaretmiş...

Âtıf Ural, fevkalâde ferağat sahibiydi. Gerçi onun bu vasfı, Üstadının nümune olan hayatından ve onun gönüllere nüfuz eden telkinlerinden geliyordu. Daha önceleri Ankara'nın Ulucanlar mevkiinde bir gecekondu kiralamış. Sözler'in neşrine başlamış. Âtıf, tanıdığı Müslümanlardan,

sonradan ödenmek üzere borç para almış, kulübeciğinde riyazet erbabının ancak yapabileceği âzamî iktisat tahtında gece-gündüz çalışmış, eski taş basmalardan risaleleri daktilo etmiş ve evvelâ Sözler'in neşrine muvaffak olmuştu. Arkadan Mektubat ve Lem'alar neşredilmişti. Bütün bunların neşri ve tevzii, onun beş senesine mal olmuştu. Hürriyet-i diniyenin çok kayıtlar altında bulundurulmakta devam ettiği o günlerde bu tarz bir neşriyat işini deruhte etmek, âzamî feragat ve cesaret işiydi.

Âtıf, Üstadın 'hiç kimsenin minneti altında kalmamak' düsturuna riayet ederdi. Kendisinin maddî imkânları çok dardı. Ulucanlar'da iken bir gün parasız kalmış. Hiç kimseden borç almamak onun prensibi idi. Kitapların neşir paraları da beytü'l-mal gibi dokunulmazlığı haiz... Fakat, açlık da kendisini hissetirmeye başlamış. Bu vaziyet karşısında ne yapsın? Evi aramış, taramış, biraz un bulmuş, içine su döküp hamur haline getirdikten sonra gaz ocağında pişirerek kemâl-i âfiyetle yemiş. 'Bana o kadar lezzetli geldi ki, târif edemem' diye anlatırdı.

Âtıf'la iki seneye yaklaşan arkadaşlığım bana çok şeyler bahşetmiştir. Kendisinin sâlik bulunduğu mükaddes dâvânın yolcuları saflarına beni ilk defa o çağırmıştı. Bana mânevî ağabeylik etmişti. En hüzünlü anlarımda onunla karşılaşmam, kifayet ederdi. Zira o, her yere kendi havasını getiriyordu.

Merhumun meziyetleri, bu kadarcık bir yazıya sığmaz. Ben ancak, bunlardan birkaçını aksettirmeye çalıştım. Şu kadarını söyleyebilirim ki, gençliğine rağmen, asrımızda Cenab-ı Hakkın kurbiyetini kazanmış velî kullarından birisi idi.

"Mesleğine intisab ettikten sonra, altı senedir görüşemedik. Aramıza dünyevî mânâda mesafeler girmişti. En nihayet bu mânâ kahramanı ebedî yolculuğa çıktı. 'Hayat bir ân-ı seyyale' olduğuna göre, artık mâbeynimizde mesafe kalmamış demektir. Günah cihetinde vefat eden Âtıf'ın sevap cihetindeki hayatını temsil ettiğini düşünerek tesellî buluyorum. Bu düşünce benim hizmet aşkımın kaynağı olacaktır. Cenab-ı Hakkın rahmeti o ve onun gibi dâvâ kahramanlarının üzerinde olsun."

CEMALEDDİN GÜNEL

Cemaleddin Günel 1914' de Kemaliye kazâsının Geçeği köyünde doğmuştur.

Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret edip feyiz alan bahtiyarlardan bir zattı. 1958' de Üstad Bediüzzaman'ın talebe ve hizmetkârlarıyla birlikte Ankara'da hapis yatmıştı. 1977'de rahmete kavuştu. Bu mesele için ayrıca Hakkı Yavuztürk'ün hatıralarına bakınız.

A. HİKMET TEZCAN

1952'de Üstadın İstanbul Sirkeci'deki Akşehir Palas Otelinde bulunduğunu söylemişlerdi. Hemen koşa koşa ziyaretine gittim. Sonra Üstadın orada değil de Fatih'teki Reşadiye Otelinde bulunduğunu öğrendim.

Reşadiye Otelinin yirmi üç numaralı odasına müracaat edeceksiniz' demişlerdi. Çünkü orada talebeleri vardı. Kendisi ise yirmi dört numaralı odadaydı. Müracaat edince Üstadın risale yazdığını, meşgul olduğunu söylediler.

Günlerden Cuma idi. Namaz vaktine kadar bekledik. Baktım, Üstad konuşarak iniyordu. Sert ve heybetli bakışları vardı. Yanında bir talebesi vardı. O da Üstadı gibi heybetli bir haldeydi. 'Ziyaretinize gelmişler' diye Üstada bizi haber vermişti. Eli yumuktu. Kapanıp ellerini öptük.

Sağdan Fatih Camiine doğru yürüyorduk. Fatih türbesine gelince hemen durup, dua etmeye başladı. Duadan sonra Fatih Camiine girdi.

Üstadı ilk ziyaretten sonra 1959'daki son seyahatinde Ankara'da da ellerini öpmek saadetine erdim. Onu Ankara Beyrut Palas Otelinde ziyaret ettim.

Hacı Bayram Camiinde namazdan çok sonralara kadar kalmıştı. Çıkarken ehl-i iman hep ziyaret edip, ellerini öpmek istiyorlardı. Üstad iki eliyle selâm veriyordu.

Hacı Bayram imamı Mustafa Efendiye hitaben Üstad buyurdu ki: 'Ben kırk sene evvel buraya geldiğimde, Hacı Bayram Veli'nin ibadethanesi vardı, şimdi oraya ne oldu? Ben orada kalmıştım!'

"İmam Efendi ise, 'Orası yıkıldı, avluya katıldı' diye cevap verdi. Üstad orada bir müddet kalarak, o heybetli bakışlarıyla derin derin baktı. Daha sonra Hacı Bayram Veli'nin türbesine girdi. Kapıyı kapattı. Beş dakika kadar içerde kaldı. Derin gözlerle etrafa bakışlarını hiç unutamıyorum."

HÜSEYİN AKSU (İlk devre milletvekili)

Sabahın erken saatlerinde kuş cıvıltıları arasında girdik Girlevik'e.

Girlevik şelâlesinin gürleyen sesi ve sıçrayan su damlaları tatlı ve serinlik halide sarıyordu etrafı...

Erzincan'ın cidden çok can dostlarının yanında ve aralarında idik.

Ya sabahı, su, yeşillik, serinlik ve Erzincan'ın asil Nur Talebeleri...

Arabamız su arklarından geçerek girdi köye...

Aradığımız zatın ismi: Hüseyin Aksu. Girlevik'in sahibi ve ağası. Birinci devre Erzincan Milletvekili.

Tunceli harekâtından sonra 1939 senesinde Kastamonu'ya sürgün olarak gönderilen adam.

Biz Hüseyin Aksu'yu nasıl bulabileceğiz? diye düşünürken, yaşlı adam erken saatte çıkarak, arabamızın önüne durdu.

Uzun boylu, temiz giyimli, yaşlı bir insan... Arabamıza ve bizlere dikkatle bakıyordu. Selâm vererek aşina ve dost olduğumuzu hissettirmek istedik. Verilen her selâm, dostluğun başlangıcıydı. Selâmımızı sevgiyle aldı. Hemen buyur ederek bizi karşıladı. Bahçeye götürerek yer gösterdi. Hizmetçileri gelerek masaları ve sandalyeleri taşımaya başlamıştı.

Bahçedeki sandalyelerde yerlerimizi alınca, ilk işimiz teyibimizi çalıştırmak olmuştu. Sualli-cevaplı teyibimizdeki tespitleri kısaltarak sizlere nakledeceğim.

Hüseyin Bey, siz Bediüzzaman Said Nursî'yi ilk defa nerede ve ne zaman gördünüz?

Ben Bediüzzaman'ı Cumhuriyetin ilânından ve büyük zaferden önce Ankara'da gördüm.

Bediüzzaman Ankara'ya nereden gelmişti?

İstanbul'dan gelmişti. Oraya da Rus esaretinden sonra gelmişti. Bediüzzaman'a Ankara'ya gelmesi için davetiye yazmışlardı. 1922 yılının

yaz mevsiminde büyük zaferden önce geldi Ankara'ya."

İlk defa nerede görüşmüştünüz?

Kendisi şeref misafiri olarak Meclis'e gelmişti. İlk defa Meclis'te görüşüp tanıştık.

Daha önceleri ben asayiş kumandanlığı yapıyordum. Vehip Paşa zamanında Milis Teşkilâtı kurmuştuk. Bediüzzaman da Bitlis ve Van taraflarında Milis Teşkilâtı teşkil edip, düşmana karşı çarpışmıştı.

Mecliste Mustafa Kemal Paşa ile Bediüzzaman uzun uzun görüşüp konuştular. Mustafa Kemal, kendisinden yardım istedi.

Siz İstanbul'u ahval-i dünyayı biliyorsunuz, birlikte şu memleketi kurtaralım. Bizim gayemizin ne olduğu sizce malûmdur Hocam!" demişti. Konuşmada diğer mebus arkadaşlarda bulunmuşlardı.

Mustafa Kemal muvaffak olmak için kendisinden dua istedi. Bediüzzaman ise, "Memlekete hizmet edenlerin duasını Allahü teâlâ kabul eder. Vatan için çalışanların say ü mesaisini Allah boşa çıkarmaz. Biz de duamızı yaparız" demişti.

Osman Fevzi Efendi de oradaydı. Hacı Fevzi Efendi kendisini çok sever ve sayardı. Daima beraber bulunurlardı. Ben de Hacı Fevzi Efendiden ayrılmak istemezdim.

Bediüzzaman, Hacı Bayram tekkesinde kalıyordu. Hacı Bayram Veli'nin torunlarından Şemseddin Efendi vardı. O da milletvekili idi. Hacı Bayram Camiinin yanında güzel bir yer vardı, orada kalıyordu.

Mecliste yaptığı konuşmalardan bahseder misiniz?

Kendisi daima adalet üzerinde dururdu. 'Zorbalıkla kurulan bir binanın müddeti uzun sürmez. Adaletle kurulan bir bina yıkılmaz. Siz de adalet üzerinde yürüdükçe size engel olacak hiç bir kimse bulunmaz. Bulunsa dahi muvaffak olamaz" diyordu.

Durumumuz da çok kötü idi. Cephelerden bazen acı haberler gelirdi. Ellerimizi kaldırıp dua ederdik. Musibetli günlerde ellerimizi ters çevirip musibetten Allah'a sığınırdık. 'Ya Rabbi, sen bilirsin. Sen Türk, milletin muhafaza et!" diye yalvarırdık. Ümidimizi kesmiştik, kendimizi değil, sadece vatanımızı ve milletimizi düşünüyorduk. Meclisin en yaşlı temsilcilerinden Kayserili Alim Hoca vardı. Kötü haberler üzerine ellerimizi ters çevirip dua etmemizi o söylerdi. "Arkadaşlar bu Hazret-i Peygamberin duasıdır, böyle edelim" derdi.

Bütün memleket düşmanlar tarafından istilâ edilmişti. Mecliste toplanmış vatanın durumunu konuşuyorduk. Her yerden kara haberler geliyordu. Konya'da isyan olmuş, yok Bolu'da isyan olmuş... Hep böyle haberler geliyordu.

Mecliste oturmuş bir sohbet toplantısı yapıyorduk. Orada Mustafa Kemal Paşa ve Bediüzzaman da vardı. Mustafa Kemal: 'Hocam bizim gayemizi biliyor musun? Nedir acaba?'

Bediüzzaman cevaben:

Biliyorum... Bu vatanı kurtarıp, düşmanı bu topraktan atmaktır" dedi.

Yine Bediüzzaman, "Ben sizin bu gayenizi biliyorum" dedi ve şöyle devam etti.

"Bir binayı yaparken adalet üzerine kurmalıdır. Siz böyle bir adalet ve temel üzerine kurduktan sonra, Allah sizi muvaffak eder."

Bediüzzaman'ın Atatürk'le konuşmaları bu şekilde olmuştu. O günlerin bütün sohbetleri ve konuşmaları, bir an evvel vatanın kurtulmasıydı.

Mustafa Kemal Paşa, Bediüzzaman'ın daha önceleri harplerde gösterdiği kahramanlıkları yakînen biliyordu.

Benim daha sonraki yıllarda Bediüzzaman ile uzun uzun konuşup, ahbaplık etmem Kastamonu'da olmuştu.

Siz Kastamonu'ya niçin gitmiştiniz?

Tunceli harekâtından sonra bizi Kastamonu'ya sürgün göndermişlerdi. O yıllarda Bediüzzaman da orada bulunuyordu.

Kastamonu'da Bediüzzaman'la karşılaşmanız nasıl oldu?

Kastamonu'da Hacı İbrahim Dağı vardı. Oraya sık sık giderdi. Dağda dua eder, ibadet ederdi. Kastamonu'nun yüksek bir kalesi vardı. Bediüzzaman ara sıra bu kaleye de çıkardı. Diyarbakır Milletvekili Ali Özkan Beyle birlikte yanına gitmiştik. Eski günleri biraz yad ettikten sonra, bir ara Bediüzzaman bana, "Sizin aslınız nereden gelmiştir?" diye sordu.

Ben de bizim aslımızın Asya'dan geldiğini söyledim. Kendisi bu mevzuda daha bazı sualler sormuştu. Bu ilk görüşmemizden sonra, müsait zamanlarda yanına gidiyordum. Yine bu aslımız konusunda sohbet ederken, ben bizim aslımızın Zeynelabidin Hazretlerine kadar uzadığını söyledim.

Kendi benim aslımı ve şeceremi sorduğu için ben de kendisine, "Peki Üstadım, siz beni sordunuz, ben de söyledim. Peki sizin aslınız ve şecereniz

nereye dayanıyor?"

Kendisiyle samimi bir ahbap olmuştuk. Rahatlıkla konuşuyorduk. Bana şu cevabı verdi: 'Benim annem evlad-ı Resûl'dendir. Annem Nuriye Hanım, Hazret-i Hasan'a dayanmaktadır. Babam ise oranın yerlisidir."

Aslına ait bu bilgileri söyledikten sonra "Demek ki asılda birleşiyoruz. Esasat ve kökte aynı nesle dayanıyoruz" dedi.

Üstada tahsili konusunda bazı sorular sormuştum. Bunlardan birisinde de, bir sene zarfında bütün ilimleri nasıl elde ettiğini ve nasıl Bediüzzaman olduğunu sormuştum.

Bediüzzaman lâkabını kendisine zamanın büyük âlimlerinin verdiğini, bütün ilimleri de gençliğinde çalışarak hafızasına aldığını ifade etti.

Kendisiyle başka hangi konularda konuştunuz?

konuşurken şahsiyet mevzuunda konuşmazdı. Din, iman ve Kur'ân mevzularında konuşurdu. Gayesi insanlığı doğru yola sevketmekti. İnsanı insan etmek isterdi.

Kastamonu'da yine bir gün kar vardı. Bana dedi ki:

"İnsan bu dünyada bir ağaya çoban olur. Veya ona ortakçı olur. Zamanı yirmi dört saate taksim et. Yirmi iki saat gez, ye, iç, yat, geriye iki saat kalıyor. Bu iki saati ağaya hizmetle geçirmezse, ne kadar haksızlık ve zulmeder elbette anlaşılır."

Bediüzzaman hep böyle ibadet ve ahlâka ait sohbetler yapardı. Ben 1939 senesinden sonra iki sene Kastamonu'da kaldım. Kastamonu'dan sonra beni Kayseri'ye verdiler. Altı sene de Kayseri'de kaldım. Kastamonu'da onunla çok mes'ut anlarımız ve sohbetlerimiz olmuştu. İman ve fazilet dolu bir şahsiyetti. Bu vatanın yetiştirdiği müstesna bir insandı.

Prof. Dr. İBRAHİM CANAN

(Harran Üniversitesi, İlâhiyat Fakültesi Dekanı)

1940'da Konya'nın Ermenek kazasının Küçükkarapınar köyünde doğmuştur. Uzun yıllar Paris'te tahsil yapmış, sahasında kıymetli eserleri bulunmaktadır.

1959'un sonunda Ankara'da Beyrut Palas Otelinde Bediüzzaman'ı ziyaret etmiş, merdivenlerde talebeleriyle birlikte resmini çekmiştir.

"Üstadı ziyaretim"

Üstad Bediüzzaman 1959 senesinin son günlerinde 31 Aralık'ta, Ankara'ya gelmiş, Beyrut Palas Otelinin 37 numaralı odasında kalmıştı.

İlk zaman fazla gelen ziyaretçilerden dolayı çok tehacüm olmuştu. Bu günlerde müsait bir vakti bekleyip, o vakitte Üstadı ziyaret edip, ellerini öpmek istiyordum.

O zaman Üstad lavaboya çıkmıştı. İşte, Üstadı ilk defa o zaman görmek saadetine ermiştim. Daha sonra otelden çıkarken de ziyaret etmiştim. Otele eski DP milletvekillerinden Dr. Tahsin Tola gelmişti. Üstadın büyük bir gayesi olan tevafuklu Kur'ân-ı Kerimin basılması için arzusu vardı. Üstad kendisine çok iltifat edip, Kur'ân'ın basılması için Dr. Tahsin Tola'ya tam âyetler sayısınca 6666 lira verdi. Her âyete bir lira mukabil oluyordu. Dr. Tahsin Tola'nın başını okşayıp, teveccüh edip, dualar etti.

"Zübeyir'in yerine kabul ettim"

İşarâtü'l-İcaz basılırken tashih işlerinde çalışmıştık. Basılan formaları Senirkentli Hüseyin Aşçı ile Üstada gönderiyorduk. Hem de selâmlarımızı götürüyordu. Daha evvel de Üstad, Said Özdemir Ağabeye benim için 'Ben onu Zübeyir'in (Gündüzalp) yerine kabul edip dua ediyorum' demişti.

Hasan Okur, şimdi ilâhiyat profesörü olan Günay Tümer ve Said Özdemir, Üstadın etrafında Beyrut Palas Otelinden iniyorlardı. Said Özdemir Ağabeyin de işareti üzerine, tam merdivenlerde iken resimlerini çektim.

Hüseyin Aşçı tashihler için Isparta'ya sık sık gider gelirdi. Son defasında Isparta'da tashihleri verirken, Üstad taksi ile bir yere gidiyormuş, 'Seni

taksiye bindirmek isterdim, ama şimdi acele işim var, hemen gideceğim. Yalnız seni Ankara'da taksiye bindireceğim' demiş. Hüseyin Aşçı bize bu hadiseyi anlatmıştı. Aradan epey zaman geçtikten sonra Üstad Ankara'ya gelmişti. Taksi ile Ankara'da giderken Ulus'ta Hüseyin Aşçı'yı görürler ve taksiye alırlar. Bunu Hüseyin Aşçı aynen anlatmıştı.

"Hüseyin Aşçı çok gayretli ve çalışkan, Senirkentli bir Nur talebesiydi. Ben Ankara'ya ilk geldiğim zaman onların yanında kalmıştım. O zaman Mesnevî-i Nuriye basılıyordu, kendisi bu iş için matbaaya gidip geliyordu. Nihayet kitap basıldı, çıktı. Kendisi de parasını vererek bir kitap satın aldı. Halbuki kitabın basılmasında emeği çok fazla idi. Onun bu hali, o zaman, bende çok büyük tesir yapmıştı, çok hayretler ve takdirler içinde kalmıştım. Bu meseleyi hatırladıkça halen de düşünürüm. Demek Allah rızası yolunda ihlâs zerre gibi küçük de olsa, aslında güneş gibidir."

SAİD KÖKER

Demokrat Parti Bingöl milletvekilliğini yapan Said Köker, 1959 yılının son günlerinde Ankara'ya gelen Üstad Bediüzzaman'ı Beyrut Palas Otelinde müteaddit defalar ziyaret ederek görmüştü. Said Köker 1911 senesinde Bingöl'de dünyaya gelmişti. 1989 yılında vefat etti.

Said Köker merhumu Beyazıd'daki evinde ziyaretimde Üstad Bediüzzamanı ziyaret ettiği günlere ait hatıraları şöyle anlatmıştı:

Hazret-i Üstad hayatının son günlerinde Ankara'ya gelmişti. O günlerde Ankara Beyrut Palas Otelinde kalıyordu. O zamanlarda muzır gazeteciler bu büyük zatı çok rahatsız ediyorlardı. Ben Beyrut Palas Otelinde üç defa ziyaret ederek ellerini öpüp, dualarını aldım.

Bir ziyaretimde Dr. Tahsin Tola, Muş milletvekili Giyaseddin Emre ve Erzurum milletvekili Fethullah Taşkesen'le beraberdik. Üstad Hazretleri gençliğinde Gıyaseddin Emre'nin dedesi Fethullah Efendi ile tanışıyorlarmış, bu zattan sitayişlerle bahsetti. Mübareğin sesi çok lâtif ve hafif çıkıyordu, hastaydı. Sonra sohbet sırasında yakında gelecek 27 Mayıs musibetini haber verdi. Bizi bu musibete karşı uyardı. Şarktaki Fethullah Efendi gibi İslâm büyüklerinden bahsederken, bizim isimlerimizi aldı. 'Sizleri de onlar kadar severim' diye buyurdu. 'Benim partilerle hiçbir alakam yoktur. Dünyada bunlar benim için hiçtir' dedi. 'Yalnız Menderes'i severim' dedi. 'Dahiliye vekili Halkçıları himaye ediyor. Ben isterim ki, Menderes'le görüşeyim, kendisini Halkçılara karşı ikaz etmek isterim.'

Daha önceleri bizim Gıyaseddin Emre, bizden habersiz Isparta'ya giderek, Üstadı ziyaret etmişti. Biz, 'Niye bize haber vermedin?' dedik.

O da 'Acele oldu, onun için sizlere haber veremedim' demişti. Demek bizim Üstadı ziyaretimiz Ankara'da nasipmiş. Allah bizlere Ankara'da nasip etti. Ziyaret edip, dualarını aldık.

Şeyh Ali Rıza Üstada çok hürmet etti. O da ziyaret ederek, görüşüp, dualarını alıp, ellerini öptü.

Üstad, bizlere eski gençlik günlerinden anlattı. Kendisine teklif edilen milletvekilliğinden, Şark vaizliğinden bahsetti. 'Ben bunların hiçbirisini kabul etmedim' dedi.

Başımı okşadı ve bana dualar etti.

Üstad Hazretleri ilimde, irfanda hiçbir âlim ile mukayese edilemez, deryalar gibi derin bir irfan sahibiydi. Onun ilmini yüksekliğini tarif edebilmek bizim için imkânsızdır.

"Milyonların Üstadının mekânı ve makamı Cennet olsun."

ABDÜLKADİR AKÇİÇEK

Üstad Bediüzzaman'ın Ankara'da Beyrut Palas Otelinde kaldığını haber almıştım. Hemen koşarak otele gittim ve oteldeki Zübeyir Ağabeye Üstadı ziyarete geldiğimi söylemiştim. Zübeyir Ağabey Üstadın o gün çok öfkeli ve celalli olduğunu söyledi, bu yüzden ziyaret edemeyince gönlüm kırılmıştı. Kendi kendime 'Ben sizi görmek ve ziyaret ederek dualarınızı almak istiyorum. Huzurunuza layıksam beni kabul buyurun' diyerek dertlenmiştim. İşte tam o esnada Nevşehirli birisi geldi. Bana, 'Çabuk gel, Üstad geldi' dedi. Ben de hemen otelin önüne koştum. Böylece dünya gözüyle Üstadı görmüş oldum.

Hazret-i Üstad âdeta kükremiş bir arslan gibiydi. Çok heybetli ve haşmetli bir hali vardı. Öfke ve hiddeti her halinden belliydi. Koşarak Hazret-i Üstadın kollarına girdik. Kendilerini oteldeki odasına çıkarttık. Zübeyir Ağabey ise Hazret-i Üstadın etrafında pervaneler gibi hizmet için çırpınarak dönüp duruyordu.

"Ben Üstad Hazretlerinin büyük bir velayet sahibi olduğunun kesin inancı içindeydim."

Abdülkadir Akçiçek 5 Nisan 1960 tarihinde Hüradam gazetesinde 'Onun ardından' başlığı altında bir yazı neşretmişti. Bu yazı daha sonra Hilal dergisinin Bediüzzaman için hazırladığı özel sayıda da çıkmıştı.

Onun ardından

Merhum Akçiçek mezkur yazısında şunları ifade ediyordu:

Mes'ut bir gün, Ramazan gecesi ebedî istirahatgâhına yolcu olan büyük insan. Şu anda onu ebedi ve sonsuz âlemine teslim etmiş bulunuyoruz. Arkasında onun gözü kalmadı. Sadece gönüllerde derin bir mevki, akan gözyaşı, sel gibi akan iman sahiplerinin bölünmez topluluğu.

Belki bir eşini göremeyeceğiz. Belki bir daha onun boş bıraktığı yer dolmayacak. İşte gözler bundan yaş akıtır. Gönüller bundan hüzne boğulur. O büyük adamın ruhumuzun derinliklerinde bıraktığı hüzün sonsuzdur. Allah'a imanımız olmasa belki çıldıracağız. Hak yolunun nizamına uymasak belki dağlara düşeceğiz. Ama ne yapalım ki, nizam budur, yol budur. Her gelen gider. Her fâni ölüm acısını tadar. Ölmeyen, fena bulmayan budur:

Allah ve Onun için kalblerde yaşayan sevgili. İşte o değerli ilim ve din adamımız gönlümüze ölmeyen Allah sevgisini, hakka, doğruya imanı aşıladı ve sessizce aramızdan ayrıldı gitti.

Dünyalığım sağ elimin taşıyacağı kadar olmalı' diyen o mübarek insan zahirde böyle yaşadı. Gözünü bu fani âleme yumduğu zaman, hasretini çektiği bir şey kalmamıştı. Düşmanlarına dahi hakkını helâl eden o zat, iman ve İslâm dâvâsından başka bir gaye peşinde koşmamıştır. Bize, altın, gümüş bırakmadı, ama bunlardan milyar kere kıymetli, Allah kitabından ve Resulünün sünnetinden ilham alarak yazdığı eserini bıraktı.

Onun gidişi de gelişi gibi sessiz oldu. Fakat yaşayışı sessiz değildi. Onun yaşayışını, hayatını, zaman birden açığa vuracak. Iztıraplarla geçen o muazzam yaşayış, onun gönlümüzde ebedî yaşamasını sağlayacak. Gün geçtikçe gönlümüzde sevgisini arttıracaktır. Ömrü boyunca zindanlarda geçer gibi bir acı hayat, dertli ömür süren o bahtiyar kişinin hayatı tarihin unutucağı cinsten değildir. Sevmeyenleri batırmak istedikçe, sevenler ölmez bir sevgiyle onu ruhunda taşıyacaktır.

Said... Molla Said... Said Efendi Hazretleri ve nihayet Bediüzzaman Hazretleri. Gün geçtikçe ismine bir hürmet eki alan elbetteki büyük bir insan namzetidir.. Hiçbir büyük insanı tarih, sağlığında göklere çıkarırcasına övmemiştir. Eğer varsa, hayatında iken devrildiği görülmüştür. Fakat Bediüzzaman Hazretleri hergün bir yükselme değerine sahip olmuştur. Sağlığında böyle olunca, eserleri meydana çıkınca nasıl olur? Bunların cevabını kesin olarak şimdi söyleyemeyeceğiz, tarih bize gösterecek. Belki o müceddid, belki mehdi olarak anılacak ve her an ruhundan istimdad edilen bir aziz zat olarak kalacaktır.

İşte bizler, böyle bir devirde yaşamakla, o zatın ilminden, feyzinden müstefit olmakla bahtiyar insanlarız.

Tarih sayfalarını çevirirken zaman zaman, çok değerli insanların bu âleme gelip geçtiğini görürüz. Onların, sessiz bir gelişlerinde zamanın göstereceği, ufuksuz dâvâların peşinde koşmalarıdır. Dâvâlarına inanmış kişi olarak canlarını dahi seve seve inandıkları yolda fedâ edenleri hep görürüz. Her büyük insan zamanını işgal etmiştir. İmam-ı Âzamları düşünelim. Şafiileri düşünelim. Hanbelileri hatırlayalım. Mansurları görelim. Bundan sonra gelenleri bir göz ucuyla tetkik edelim. Bunların hepsi, devrini kucak kucak doldurmuş ve bucak bucak sarmış. İşte büyük

insan böyledir. Bulunduğu zamanda herşeyi meşgul eder. Sessiz yaşar, ama bu sessizlikte kâinatı coşturan, derin, içli hareketler görülür...

İşte devrinde herşeyi meşgul eden Bediüzzaman Hazretleri köşesinde sessiz yaşadı, ama her şey onunla meşgul oldu. Matbuat ondan bahsetti. Siyaset adamları ondan konuştu. Devlet adamları ona ilgi gösterdi. Halk onu sevdi, bağrına bastı. Ve nihayet ölmez bir sevgi, bir aşk, yılmaz, usanmaz bir iman kuvveti aldı, sonunda fani cesedi toprağa verdi. Kalblere aşıladığı iman kuvvetiye baş başa kaldı. İşte herşeyiyle devrini dolduran büyük insan.

Bediüzzaman Said Nursi, sessiz yaşayan büyük insanlardan biri. O ne kâşaneler kurdu, ne servetler elde etti. Çevresinde çocukluğu hârika olarak tanındı. Gençliği hep mücadele ile geçti. Yılmadı, usanmadı. Tek başına dağlardan geçti. Her şeye sonsuz bir iştiyak duydu. Tabiatı gördü, onda tevhid mühürlerini okudu, manzarasına hayran oldu. Kuşları gördü, hal dili ile onlarla söyleşti. Yapraklara, ağaçlara baktı, onlarda Allah'ın binlerce hikmetini, sırrını sezdi. Yerdeki karıncalara baktı, yediği yemeğin tanesini onlara tahsis etti. Mağaralarda çileler çekti. Vatan ve milletin aşkıyla yandı, tutuştu. Cihan Harbinde gönüllü alay kumandanı olarak cephede bir kahraman gibi çarpıştı. Rus ordularına esir oldu, onlara boyun eğmedi.

Türk gücünü, İslâm şehametini onlara gösterdi. En büyük kumandanların dahi önünden kalkmadı. Ve nihayet birkaç yıl sonra memleketine döndü. Memleketinde bulunduğu müddet içinde hapisler, sürgünler, zindanlarda hayat sürdü. Her gittiği hapisten çıktı. Her verildiği mahkemeden beraat etti. Bunların hiç biri onu yıldırmadı. İnandığı Allah ve Peygamber yolunda onu geri çevirmedi. 'Beşikten mezara kadar ilim öğrenin' diyen Allah Resulünün yolundan ayrılmadı. Gayesi, insanları, bilhassa gençliğin komünizm şerrinden kurtarmak, kalblerine iman aşılamak, Allah, Peygamber, ana, baba ve vatan sevgisini yerleştirmekti. Her güçlüğe rağmen, dâvâsını yılmadan gerçekleştirmek için o büyük insan böyle çalıştı.

İşte sessiz bir hayat. Bir asırlık insan ömrü. Berrak, temiz, nur gibi bir hayat... Nur gibi bir insan. Onu bir defa gördüm. Konuşurken insan kendini bu âlemden sıyırıp, öte âlemlere varmış sanır. Sanki bir ruhaniyet âleminde yaşar.

Bir asır kadar evvel Anadolunun yalçın dağları arasında dünyaya gelen bu büyük insan, şimdi yine Anadolunun bir köşesinde maddi varlığını terk

etti.

"Taşıyla toprağıyla nur olan Anadolu, bir nur daha bağrına bastı. Öyle bir nur ki, ölümsüz bir aşk zinciri manzumesini andırıyor."

H. MAHMUD HASIRCI (Erbaşı)

1928'de Şanlıurfa'da doğdu. Uzun yıllar terzilikten sonra, bakkaliye işleriyle uğraşmaktadır. Cömertlik, safvet, samimiyet ve ihlâsın nurlu aydınlığında yaşayan bir Nur talebesidir. Urfa'nın İpek Palas Otelinde Üstad Bediüzzaman'ı en son ziyaret eden Urfalılardandır. Belki de en sonuncu şâhitler'in dilinden'

Hacı Mahmud Hasırcı Üstadı ziyaretini şöyle anlatıyor:

Dediler ki: 'Üstad gelmiş.'

Otelin önündeki kalabalıktan geçilmiyordu. Fakat Yusuf Uruntaş ile birlikte aradan sıyrılarak yukarıya çıktık. Üstad, otelin 27 numaralı odasındaydı. Kapının önünde yere oturduk. Yusuf Uruntaş Kur'ân okumaya başladı. Ben de salavat getiriyordum. Bizlere kolaylık olsun diye Zübeyir Gündüzalp Ağabey kapıyı açmıştı. Kapı açılınca Üstadın mübarek nur yüzlerine baktım. Üstad ağır hastaydı, uzanmıştı. Ben o sırada salavatı bağırarak getirmeye başladım. Heyecan içindeydim, Az sonra Zübeyir Ağabey kapıyı kapattı.

Ertesi günü otele yalnız geldim. Baktım polisler gelmiş. Birden kapıyı açtılar. Ben de hiç oralı olmadan doğrudan doğruya yukarıya çıktım. Baktım Bayram Yüksel Ağabey oradaydı, selâm verip yanına oturdum. 'Sen Üstadla görüştün mü?' diye sordu.

"Gel kahraman kardeşim"

Dün görüştüm' dedim.

Ben sana gel dersem gel, gelme dersem gelme'dedi.

Peki' dedim. Kapıyı vurup, içeriye girdim. Kapıda Zübeyir Ağabey vardı. Üstad baktım, gözleri berrak mavi, saçları kınalı, başında o heybetli sarığı vardı. Tam kapıyı kapadılar, ben geri döndüm, arkama bakayım dedim, baktım Zübeyir Ağabey, 'Gel kahraman kardeşim' diye çağırdı, ben de hemen gittim.

Üstadın ayak ucunda bir tabure vardı. Zübeyir Ağabey orada oturuyordu. Üstad Hazretleri, Zübeyir Ağabeye hitaben, 'Niçin gelmiş, ne istiyor?' diye

sordu. Üstadın sesi hafif çıkıyordu. Bunun üzerine, Zübeyir Ağabey bana, 'Niçin geldin, ne istiyorsun?' diye sordu.

O zaman fikrimde hiçbir şey yoktu. Aniden, 'Evlatlığa ve talebeliğe kabul etmesi için geldim' dedim.

Baktım Üstad Hazretleri başını salladı. 'Evet' dedi."Zübeyir Ağabey, 'Gel, otur' dedi.

Oturdum. Az sonra kalktım, Üstadın elini öptüm. Zübeyir Ağabey, 'Kalk ve hemen çık, Üstadla görüştüğünü de kimseye söyleme' dedi.

Ertesi gün içim çok sıkılmıştı. Yine 27 numaralı odaya girdim, Üstad beni sakalımdan öptü. Zübeyir Ağabeye, 'Bu benimle görüşmüştü, yine niye geldi?'

"Ben Zübeyir Ağabeye, 'Geldim, ama bu defa gitmem Ağabey' dedim"

Baktım Üstad Hazretleri tebessüm buyurdular.

"Zübeyir Ağabey bana, 'Haydi emniyete gidelim' dedi. Ben Emniyet Müdürünü tanıyordum. Zübeyir Ağabey tanımadığı için beraberce gittik.

Emniyet Müdürü, 'Üstadı Urfa'dan götüreceksiniz. Şayet götürmezseniz, biz cebrî olarak göndereceğiz, Üstadınıza söyleyiniz.' dedi.

Zübeyir Ağabey ise, 'Biz Üstadımıza bir şey söyleyemeyiz' karşılığını verdi.

"Evet, biz camidiz"

Müdür, 'Siz camid misiniz?' dedi.

Zübeyir Ağabey, 'Evet, biz câmidiz, Üstad bize tekmesini nereden vurursa biz oraya yuvarlanırız. Üstadımız ne derse biz onu yaparız' şeklinde karşılık verdi.

Canımız sıkıldı, oradan döndük, geldik. 'Ne yapalım?' diye düşünürken, 'Üstadı heyete havale edelim, muayene etsin, bir şeyi yoksa rapor alırız' dedik.

O zaman hükümet tabibi Hasan Bafri'ydi. Doktora haber gönderdik, az sonra geldi. Üstadın koluna, ağzına ve başına baktı, 'Bu ihtiyar 1000 kilometrelik yolu nasıl gelmiş, 40 derece ateşi var, bir yere gidemez' diye rapor yazdı. O gün akşam üstü Üstad, saat 2-2.30 sıraları vefat etti.

O gün sabah erken Üstadı ziyarete gidiyordum. Abdullah Yeğin Ağabeyi yolda gördüm, Üstadın vefatını ondan öğrendim.

Daha sonra Zübeyir Ağabey ile beraber 250 yere tel çektik, herkesi haberdar ettik.

Oradan Üstadın cenazesinin bulunduğu otele gittim. Ben o sırada Üstadın ayağını öptüm. Üstadın şalvarı ve sarığıyla birlikte tabuta koyduk. Ondan sonrada ben tabutu kucağıma aldım, aşağıya indirdim. Cenazeyi Dergâh'a götürdük, orada yıkandı. O esnada Zübeyir Ağabey, Molla Hüseyin, Elazığlı Ömer Hoca, Molla Hamid hoca (o gün itikâftan çıkmıştı) gibi pek çok hoca vardı. Kefeni Zübeyir Ağabeyin yanına getirdim. Kefeni sararken yağmur da tane tane yağıyordu. Üstadın göğsünde bir delik vardı. Üstadı birçok defalar zehirlemişlerdi. Bütün bu zehirler kuş yumurtası kadar Üstadın göğsünde kahverengi bir iz bırakmıştı. Cenaze daha sonra namazı kılınmak üzere Ulu Camiye getirildi.

Gazeteciler getirilmişti. Fotoğraf çekmeye başladılar. Bir hayli telâş çıkardılar. Oranın mânevî havasını iyice bozdular.

Üstadı defnederken Abdülhamid adlı bir komiser 'Yasin' okuduğu için daha sonra görevinden olmuştu.

Üstadın mezarını kıran yüzbaşı

27 Mayıs İhtilâlini müteakip Üstadın mezarının parçalanıp naaşının nakli hasat zamanına denk gelmişti. Biz dağdan gelmiştik, Üstadı götürmüşlerdi. Hadiseye şöyle müttali oldum.

O gün ben damda yatıyordum. Sabahleyin üstümüzden bir uçak geçti, kalktım, 'Askerî uçak mı Ahmet?' dedim.

Evet' dedi, 'Askeri uçak.'

O sırada üzerimde bir ağırlık hissetim. Gözümü açtım, baktım gerçekten askerî uçak. Ziya Küçük diye bir kardeşimizin kardeşi vardı, az sonra geldi. Kapıyı vurdu, aşağıya indim, kapıyı açtım, baktım kekeme konuşuyor.

Aman... Aman... Ağabey Üstadın mezarını kırıp çıkarmışlar...'

Dedim, 'Hiç merak etme kardeşim Mustafa! Zaten Üstadın vasiyeti vardı.'

Mustafa'yla beraber mezarın bulunduğu yere gittik, çok kalabalıktı. Temizlik yapıyorlardı. O gün vazifeli olan yüzbaşı, askerlere, 'Mezarı kırın!' deyince birisi ben kırmam dediği için onu öldürmüşler, diye duymuştuk.

Aynı gün Yusuf Paşa Camiinde, hudutta öldüğü söylenen bir askerin cenaze namazını kıldılar. Aradan 15-20 yıl geçmişti. Hacı Mahmut Abacı isminde bir baba dostu vardı. İstanbul'da ziyaretine gitmiştim, bana şöyle demişti:

"Ya, Mehmed Kardeşim! Üstadın mezarını kıran yüzbaşı geçenlerde felç olmuş, bir odaya atmışlar, bakılmaz bir hale gelmiş, o şekilde eziyet görmüş, sonra perişan bir halde ölmüş gitmiş."

MEHMET SÖZER (Tenekeci Mehmed Efendi)

Hattat Mehmet Sözer, 1892'de Isparta'da doğmuştur. Tenekeci Mehmed diye bilinmektedir, fakat kendisinin asıl mesleği hattatlıktır. Isparta ve civarı camileri, onun levhalarıyla süslüdür. Bediüzzaman'ın talebelerindendir. 1981'de vefat etti.

"Üstad Isparta'ya ilk gelişinde Müftü Tahsin Efendi medresesinde kalmıştı"

Her Isparta seyahatinde imkânlar nisbetinde kendisini ziyaret edip, hatıralarını dinlerdik.

Bu dinlediklerimizden, derlediğimiz hatıra notlarından, sizlere şunları arz ediyorum:

Üsdat ilk Isparta'ya geldiği zaman, Müftü Tahsin Efendinin medresesi vardı. Maarif tarafından medreseler satıldığında müftünün oğlu Sadık Hoca burayı satın almıştı. Vakıf olarak kullanılıyordu.

Hazret-iÜstad ilk Isparta'ya geldiği zaman mezkûr medresede kalmıştı.

Sadık Hoca ve Şakir Efendi ile birlikte ziyaretine gittik. Üstad bir köşede oturuyordu. Müftü Şakir Efendi, beni takdim etti. Yazdığımız levhalarla çok hizmet ettiğimizi, camileri tezyin ettiğimizi söyledi. Üstad, "maşallah, maşaallah' diye bizi okşadı, iltifatlar etti. Hususî gel konuşalım' dedi.

Üstad'la Ulu Camiye gitmiştik. Üstad bana yazıları okuttu.

Yine hususî gel, hususî gel' diye beni çağırdı. Medresede haftada iki gün ders yapıyordu. Isparta uleması bu derslere devam ediyordu. Bu derse bir defa da ben gitmiştim. Çok kalabalıktı. Sadık Hoca'nın aldığı medrese tıklım tıklım doluyordu. Ben ancak kapının eşiğinde oturabildim.

Üstad'ın Barla'ya nefyi

Cami imamı Hacı Rıza Efendi ile birlikte misafir kabul ettiği bir gün ziyaretine gitmiştik. Yine Hazret-i Üstad: "Nerdesin kardeşim, ben sana hususî gel demiştim' dedi: Yanına allâmeler gelse iltifat etmezdi, hocalar bu

duruma çok şaşarlardı. Hiç tahmin etmediğimiz birisine: "Safa geldin kardeşim, safa geldin kardeşim, diye alâka gösterip, iltifat ederdi.

Sonraları dersleri çok kalabalık olmaya başlayınca. Vali Ekrem Bey, tedirgin olmaya başladı. Umumun nazarına çarpmasın diye, ücra bir yere nakledeyim, dedi. Neticede Üstadı Barla'ya nefyetti.

Üstadın Barla'dan dönüşü nasıl oldu?

Üstad'ın Barla'dan Isparta'ya gelmesine yakın, bir mektup geldi. Üstad: "Kardeşim, ben burada muallim ve nahiye müdürünün ezâsına tahammül edemez hale geldim. Beni çok rahatsız ediyorlar. Kırlara da çıkamaz oldum. Rutubetli odada kabirde yaşar gibi yaşıyorum' diyordu.

Mektubu alır almaz, kendi kendime, "Bu Vali dinsiz değildir', diye doğru Valiye koştum. Sabah erken sekizde gitmişim. Kâtip, "Hayrola telaşlısın, ne var, bir şeyin mi var?' diye sordu. 'Vali dokuzda gelecek' dedi. "Ben Valiye bir mektup vereceğim' dedim. 'Olur, ver mektubu ben veririm' diye mektubu elimden aldı.

Kâtip mektubu Vali Beyin masasına bıraktı. Vali gelince mektubu açıp okumuş, cebine koymuş, mektubu kimin getirdiğini bile sormamış.

Ertesi gün, Hazret-i Üstad'ı Barla'dan Isparta'ya getirmişlerdi. Yine eski medreseye inmişti. Geldiği saatte de ben ziyaretine gitmiştim. Mübarek Üstad'ım bana dedi: 'Kokumu mu aldın da hemen geldin. Geldiğimi ne bildin?' diye latife etti. Orada beş-on gün kaldıktan sonra, Kelle Mehmed'in evine gitti. Orada bir zaman kaldı. Bilâhare Şükrü Efendi'nin köşküne geçti. Orada da yedi ay kadar kaldı.

Eskişehir hâdisesi

Sonra Eskişehir hâdisesi çıktı.

Üstadın yanına gelip giden ne kadar dost ve talebesi varsa onları da taharri ettiler. bir arkadaş gelip bizi haberdar etti. Evde ne kadar Nur Risaleleri, İslâmî ve dinî kitaplar varsa, hepsini bahçeye gömdüm. On sekiz tane polis geldi. Soba borularının deliklerine kadar aradılar. Neticede aramada bir şey bulunamadı' diye zabıt tutup gittiler.

Ben hazırlanıyordum, bizi de Üstad'la Eskişehir'e götürecekler diye, gusül abdesti alıp, toplanıyordum. Ama neticede beni götürmediler.

Hâdiseden sonra, fırka kumandanı Şükrü Paşa'ya gittik. Dahiliye vekâletine kafa tutuyordu. "Nedir bu hal? diyordu. 'Ben burada bostan

korkuluğu muyum? Dışardan asker getiriyorlar. Ben bu işi yapamaz mıyım?' diyordu.

Üstadı götürüyorladı, dayanamadım, ben de gitmek istedim. Üstada koştum, elini öptüm. Üstad hemen sırtını döndü, 'Sen durma git buradan, sen gelme bizimle' diye beni ikaz etti.

"Benim vatan-ı aslim Isparta'ymış"

Üstad'dan dinlemiştim, buyurmuştu ki:

"Bana vaktiyle mânen, 'sen Isparta'ya git' denilmişti. Isparit namında bizim nahiyemiz vardı. Ben orası zannetmiştim. Yanlış anlamışım. Isparit nahiyesi zannetmiştim. Benim vatan-ı aslim, bu Isparta'daymış."

Bediüzzaman gibi bir mürşid-i kâmil ayağımıza gelmişti

Ecdadımızdan işitirdik:

"Bir mürşid-i kâmile intisap etmek için ayağınıza çarık giyin de, altı aylık yola gidin derlerdi."

Üstad Bediüzzman gibi bir mürşid-i kâmili ise, Cenab-ı Hak memleketimize, bizim ayağımıza göndermişti.

"Bizleri sohbetleriyle, dersleriyle, eserleriyle irşad etmişti. Ona ebediyyen medyun-u şükranız ve minnettârız."

MUSTAFA EZENER

1915 yılında Isparta'da dünyaya gelen Mustafa Ezener 1974'ün Mart ayı başlarında vefat etti.

1932 yılında Milâs askerî birliğinde yazıcı astsubayken, camide Halil İbrahim Çöllüoğlu ile tanışmıştı. Bu görüşme ve tanışma Mustafa Ezener'i de Nur talebeleri zümresine dahil etti.

Mersin'de gümrük muamele memurluğu da yapmıştı. Mersin ve civar vilâyetlere Nur risalelerini tanıtıyordu. Bu yüzden mahkemeye verilmişti. 9 Nisan 1954 tarihinde beraat etmiş, kendisinden alınan Nur risaleleri tekrar iade edilmişti.

Halim, selim ve melek gibi bir zattı. Birkaç defa Isparta'daki evinde misafir olmuştum. Geniş hatıralarından bir damla nev'inden şunları anlatabiliriz:

Savcının işgüzarlığı

Üstad Afyon mahkemesinden çıkarken kalabalık bir kitle elini öpmeye koştu. Sırayla ellerini öpüyorlardı. Bu durumu hazmedemeyen bir savcı, polis ve jandarmalara, 'Niçin izin veriyorsunuz?' diye bağırıp çağırıyordu. Üstad bu hale çok celâllendi. Yüksek sesle, 'Ne var, ne oluyor? Bırak, kardaşlarımla görüşeceğim?' derken öyle heyecanlanmıştı ki, sarığı başından düşmüştü. Biz sarığını yerden alıp başına koymuştuk. Savcı arkasına bile bakmadan korkuyla kaçıp gitmişti. Hadise çıkarmak için bir kardeşin ayağına tekmeyle vurmuştu. Kardeş hiç ağrı duymamıştı. Sonradan baktık ki, ayağı morarmış.

"1971: Hezimet-i fahişe"

Üstadın son yıllarında sık sık derslerinde bulunmuştuk. Sabah derslerinde hep bulunmuştum. Bir gün ders esnasında Meyve Risalesi okunuyordu. 'İzâvekab sekiz yüz on ederek o zamanlarda ehemmiyetli maddi manevî şerlere işaret eder. Eğer beraber olsa miladî 1971 olur, o tarihte dehşetli bir şerden haber verir. Yirmi sene sonra şimdiki tohumların mahsulü ıslah olmazsa, elbette tokatları dehşetli olacak.'

Mustafa Ezener, Üstad Bediüzzaman'ın 1971 hadiselerinden bahsettiğini zaman zaman anlatırdı. Bu hatırasını anlatırken Zübeyir Gündüzalp

Ağabeyim kendi güzel el yazısıyla bir kâğıda şöyle yazmıştı: "1971 senesi ehl-i dalâletin hezimet-i fahişe ile mağlubiyetlerinin senesidir. Mustafa Ezener soruyor: "Efendim, bu mağlûbiyet yalnız ehl-i dalâlete mi, yoksa ehl-i imana da şümûlü var mı?' Üstad Bediüzzaman ise, eserinde yazdığı bu bahsi şöyle ifade ediyor: "Kardaşım, 1971 ehl-i dalâletin büyük bir hezimetle mağlûp olacakları bir tarihtir."

Bu cümle okununca Üstad celâllenerek, ellerini kaldırdı ve "Tam! Tam! Hezimet-i fahişe ile mağlubiyetlerinin senesidir' deyince ben sordum: "Efendim, bu mağlubiyet yalnız ehl-i dalâlete mi, yoksa ehl-i limana da Şumûlü var mı?' Bediüzzaman ise 'Kardaşım, bu tarih küfrün mağlub olduğu tarihtir' diye cevap verdi?

"Bir defasında da her gün devam eden bir sabah dersinden sonra, 'Fesübhanallah! Seksen defa okumuşum. Bugünkü kadar anlayamamıştım' diyerek Kur'ân hakikatlarındaki ehemmiyetli sırlara işaret etmişti."

***

Bir müddet Isparta'da Mimar Sinan Kitabevini de işleten Mustafa Ezener'in mekânı ve makamı Cennet olsun.

Mustafa Ezener, İbrahim Ağabeyine, 18 Şubat 1952 tarihinde yazdığı mektubunda, Üstadın Gençlik Rehberi mahkemesi için İstanbul'a gidişini haber veriyordu. Bu mektupta şunları ifade ediyordu:

Aziz sıddık ve sevgili ağabeyim İbrahim Efendi!

Evvela: Sonsuz selâm ve derin hürmetlerimi sunar, mübarek ellerinizi öperim. Cenab-ı Hak Teâlâ Hazretlerinden daima sıhhat, âfiyet ve selâmet üzere olmanızı âcizane olarak dua ve niyaz eyler, dualarınızı isterim.

Saniyen: Kıymetli mektubunuzu aldım. Çok memnun ve mesrûr oldum. Bilhassa Siracunnûr'ları temin edeceğimize son derece sevindim. Rabbim Telâlâ Hazretleri siz sevgili ağabeyimi ve bütün ümmet-i Muhammedîyi de (a.s.m.) daima sevindirsin. Âmin.

Salisen: Son hadise dolayısıyla sevgili Üstadımız Hazretlerinin İstanbul'a teşrifleri, inşaallah, zulüm ve gaflet perdelerinin yırtılmasına ve Risale-i Nur'un parlamasına; sevgili, müşfik Üstadımız cihad-ı ekberinde muzaffer olmasına vesile olacaktır. Ve böyle olması ve büyük Üstadımız sıhhat, âfiyet ve selâmet üzere uzun ömürleri için Halık-ı Zülcelâl ve Teâlâ Hazretlerine dua ve yalvarmaktayız.

Bu münasebetle dün derin bir düşünceye vardığım sırada şu gönderdiğim şiire benzeyen cümleler kendi kendilerine sıraya dizildiler. Bu fakirin haddi değil, belki hata ve kusurları fakire aittir ki, af buyurmanızı rica ederim. Elhamdülillah, bu âna kadar cümlemiz iyiyiz. Merakı mûcip bir şeyimiz yoktur. Sizlerin de sıhhat ve afiyette olmanızı dileriz.

"Siracünnûr'ları posta ile gönderebilirsiniz. Çok memnun olurum. Zira Gaziantep'ten ısrarla istiyorlar. Hediyelerini inşaallah aybaşında takdim ederim."

MEHMET GÜRIRMAK

1935 senesinde Bediüzzaman'la birlikte tevkif edilerek Eskişehir'e sevk edilen yüz yirmi kişiden birisidir. 1911 yılında Isparta'da doğmuştur.

"Refet, Hüsrev ve Rüştü'yü Üstada ben götürdüm"

Bediüzzaman'ı ilk defa Burdur'dan Isparta'ya gelip, kaldığı yirmi günlük zamanda ziyaret etmiş. Kendisi o zamanlar 14-15 yaşlarında, "Üstad Müftü efendinin medresesinde kaldı' diyor. Üstada ilk defa Hüsrev, Refet ve Rüştü Efendiden bahsettiğini anlatmaktadır.

Eskişehir hapsinden önce Isparta'da Şükrü Efendinin evinde kalan Üstad, burada İktisad Risalesi'ni yazmış.

İktisat Risalesi'nde bahsi geçen bal yeme hâdisesini yaşayanlardandır. Ramazan'da Üstadın ikram ettiği balın oruçtan sonra tamamını, birer parça da Hüsrev ve Refet Beylere ikram ederek bitirmişler.

Mehmet Gülırmak, Üstadının gözlerinin çok haşmetli olduğunu, "yeşil gözlü" diyerek ifade etmektedir.

Bediüzzaman'la geçen günlerini şöyle ifade etmektedir.

Hüsrev, Refet ve Rüştü Efendileri ilk defa üstada haber vererek ben getirdim. Hüsrev Altınbaşak'ın babası eskiden Isparta derebeyi imiş, kendilerine Haşmetoğulları denmektedir.

Üstad beni 'posta' olarak istihdam ederdi. Isparta ve civarında postacılık yapardım. Isparta'da Şükrü Efendinin köşkünde iken, Üstad aşağıya inince sararmış solmuş bir gazete parçası gördü. "Yavrum, şunu al ve görünmeyen bir köşeye at' dedi. Siyasetle alâkadar, gazete okuyor demesinler diye.'

"Bunları konuşursanız siz de idam olursunuz"

Eskişehir hapsine giderken beni Refet Beyle (Barutçu) ile birlikte kelepçelediler. Isparta ve civar illerinden toplanan 120 adamı bağlamak için kelepçe yetişmiyor. Sona kalan. Bekir Ağa ile Antalya Müftüsü Çil Ahmed Efendiyi çamaşır ipi ile bağlıyorlar. Verilen emir; Isparta'yı geçtikten sonra, ıssız bir vadide hepsini imha etmek... Kumandan Ruhi Bey, vicdanlı ve insaflı bir insan olduğundan, emri yerine getirmiyor. Bediüzzaman'la dost oluyor. Dinar'da kelepçeleri çözdürüyor. Bediüzzaman o günleri anlatırken

Ruhi Beyden bahseder ve şöyle konuşurdu: "Hâdiseyi haber alan hükümet, Ruhi Beye taltif yerine tard cezası verdi.'

Hapse girdikten sonra, saatler geçtiği halde bizi yüz numaraya çıkartmıyorlardı. İçimizde ihtiyar çoktu. Hep sıkışmıştık. Sonra koğuşun kapısının yanında bir yeri delmeye başladılar. Biz de merakla ne olacak diye bakıyorduk. Sonra oradan bir boru soktular. meğer oradan küçük tuvaleti yapacakmışız. Kat'iyyen dışarı çıkartmadılar. Hep ihtiyaçlarımızı oradan gördük.

Zaten bize idam mahkûmu gözüyle bakıyorlardı. Hiç bir ziyaretçi bırakmıyorlardı. Siz de idam olacaksınız, bunlarla konuşursanız' diyorlardı.

Geceleri pislikten, tahta kurularından, hamam böceklerinden uyumak kabil değildi. Serde şairlik de olduğu için, şu satırları karalamıştım :

Vardığımız ellere,
Şu safalı güllere,
Eskişehir hapsinde,
Tahta kurularından,
Uyku tutmaz kimseyi
Döndük bülbüllere.

"Üstada söylediğim kaside"

Bazen Üstad, kaside ve ilâhî söylememi isterdi. Böylece o sıkıntılı havayı dağıtmak istiyordu. Bir gün elimi kulağıma atıp, rast makamındaki şu satırları okumuştum:

Ehl-i dünya dünyada
Ehl-i ukba ukbada
Allah!
Her biri bir sevdada

Bana Allah'ım yeter.
Bana Resûlum yeter.
Bana ehlullah yeter.

Dertli dermanın ister
Âşık sultanın ister
Allah!
Âşıklar daim Allah ister

Âşıklar daima Resûlü ister

Bana Allah'ım yeter
Bana Resûlüm yeter
Bana ehlullah yeter.

"İçinize onu Gazi göndermiştir"

Hapishanede aramızda hiç tanımadığımız birisi vardı. Bize 'Sizin yüzünüzde nur parlıyor' diye bizimle konuşmak istiyordu. Sonra Üstad çaydanlığın altına bir pusula yapıştırıp göndermişti. Pusulada, 'Dikkat edin, ileri geri konuşmayın. O adam çavuştur. İçinize onu Gazi göndermiştir' diye yazılı idi.

"Turnam" türküsü

Mehmet Gülırmak kendi ifade ve üslûbuyla "Turnam" türküsü meselesini şöyle anlatmaktadır.

Üstad, 'Muhammed, yavrum, bir nat't-ı şerif söyler misin?' dedi.

Söylerim efendim' dedim. Yahu! Birçok destan, naat biliyorum. Gelmiyor da aklıma, Turnam türküsü geliyor, başka bir şey gelmiyor. O kadar araştırıyorum, imkân yok. Koca evliyanın yanında Turnam türküsünden başka bir şey gelmiyor. Ben Turnam türküsüne başladım.

Bir beyit bitince, 'Fesübhanallah Muhammed, sen ne yapıyorsun? Bu, avam kısmının türküsü' dedi.

Ne olursa olsun Efendim, neyse cezam çekeceğim, bunu illâ çağıracağım' dedim.

Fesübhanallah' dedi. Boyuna "Fesübhanallah' çekiyor. Bir taraftan korkuyorum, öfkelenirse diye. Ama sesim de inadına daha fazla çıkıyor, dağ, taş inliyor. O devamlı "Fesübhanallah' çekiyor. 'Hiç böyle başıma gelmedi' diyor. Nihayet bitti. Ben hâlâ korkuyorum.

Bir an sonra gülümseyerek, 'Muhammed, bana hakkını helal et' dedi.

Ben de 'Hay hay, ne hakkı bu? Yerden göğe helâl olsun' dedim.

Üstad, 'Öyle bir ilham geldi ki, sakın çocuğa dokunma, biz ona nat-ı şerif sevabı yazıyoruz; ne çağırırsa çağırsın dendi, beni şaşırttın sen' dedi.

Hayret ediyorum. Bilerek değil, elimde olmadan, o kadar nat-ı şerif bildiğim halde "Turnam' türküsünden başka aklıma gelmiyordu.

"Mehmet'e bir şey yaparsanız Isparta'nın altını üstüne getiririm."

Isparta'da bulunduğumuz zamanı, 1934 senesi yazında Dündar isimli bir polis memuru gelip beni karakola götürmek istemişti. Bu adam Nur talebelerine çok eziyet ediyordu. Üstad buna 'murdar' derdi. Üstad bu adama, 'Beni iyi dinle, ben buraya geleli bütün âfâtların, belâların Def'i için dua etmekteyim. Eğer bu Mehmet'e dokunursanız, bir tek fiske vurursanız, Isparta'nın altını üstüne getirecek musibet için dua ederim. Emniyet âmirine selâm söyle, (Sert bir şekilde) haydi git! dedi.

"Polisle beraber emniyete gittik. Polis Üstadın dediklerini âmirine anlattı. Karakolda beni sorguya çektiler. Neticede beni Üstadla beraber Eskişehir'e sevk ettiler. Refet Beyle beni birlikte bağlamışlardı. Hayatımda böyle ehl-i takva bir kimseye rastlamamıştım. Çok muttaki bir emekli subaydı. Orada altı ay mevkuf kaldım."

Mehmet Gülırmak, Üstadıyla geçen günlerini kendine mahsus tatlı şivesiyle ve diliyle anlatıyordu. Ayrıca Sikke-i Tasdik-i Gaybi eserinin baş taraflarındaki mektuplarda da Mehmet Gülırmak ismi geçmektedir.

SÜLEYMAN RÜŞTÜ ÇAKIN

1899 yılında Isparta'da doğan Süleyman Rüştü Çakın 1974 Temmuz'un yine Isparta'da vefat etmiştir.

Bediüzzaman'ın yakın talebelerindendi. 1935'de Eskişehir, 1943'de Denizli ve 1958'de Ankara'da mevkuf bulundu. Eskişehir'de altı ay mevkufiyetten sonra tahliye olmuştu. Her taraflarının çok sıkı bir şekilde arandığı hapisten tahliye olurken, bazı masraflar için Üstad kendisine beş sarı altın vermişti. Süleyman Rüştü merhum bu altınların âdeta sarraftan yeni çıkmış gibi olduklarını anlatmıştı. Üstad kendisine "Bana para lâzım oluyor, bunları dışarıda bozdur" demiş.

Son günlerinde kendilerini ziyaret edip, resimlerini çekmiş, ellerini öpmüş ve anlattığı hatıralarını not almıştım. Bu notlarda şunları tesbit edebilmiştim:

Üstad vilâyetten Ankara'ya olan yazışmalarında "Paketleri Risale-i Nur yazılı kâğıtlara sarınız, Ankara'dakiler Eski Said'i tanırlar, benim ismimi bilirler, böylece, benim ismimi ve imzamı görünce merak saikasıyla Nur'ları okurlar" diyor.

"Isparta'ya niçin geldim?"

Üstad "Ben Isparta'ya niçin geldim?" diye soruyor ve kendisine şöyle cevap veriyor: "Benim siyasi maksadımı, içtimaî gayemi tahakkuk ettirecek birisi buradan çıkacaktır."

1935 yılında Eskişehir hapis ve mahkemesinden evvel, Üstad Cuma namazı için dışarıya çıkınca binlerce insan sokaklara dökülmüş. Vali ve idareciler telâş etmiş. Bu sırada "Onuncu Söz"ü de Valinin masasına bırakmışlardı."Bediüzzaman ve talebeleri harekete geçtiler, vilâyeti bastılar" diye Ankara'ya bildirilmiş. Eskişehir hadisesi böylece patlak vermiş.

Isparta Vergi Tahakkuk Müdürü olarak vazifede bulunan Süleyman Rüştü Çakın'ı "Yirmi Yedinci Lem'a," Eskişehir müdafaanamesinde Üstad şöyle müdafaa ediyordu:

Vâridat kâtibi Rüştü: "Ezcümle, bu masumlar içinde, Vâridat Kâtibi Rüştü, gençler içinde istikamet ve namusla mümtaz ve vazifesinde işgüzar,

hiçbir su-i ahlâkı görünmeyen bir zattır. Ben Isparta'ya getirildiğim vakit, gelip benim gibi garip bir adamın sobasını yakmak, suyunu getirmek, yemeğini pişirmek gibi hususî işlerimi Allah için yapmış. Bu zatın vazifesi vakit bırakmıyor ki, başka bir hizmette bulunsun. Yalnız akşamdan akşama bu hizmeti yapıyordu. Bu zatı mertlik ve misafirperverlik noktasında âli bir seciyede gördüm. Bazı vehham kimseler ona diyorlardı ki, 'Sen memursun, ona yanaşma' O diyormuş: 'Bu zatın dünyaya karışacak bir emare ve arzusu yok. Benim vazifeme mâni değil. ' Hattâ bu tevkif zamanında bile, o merdane hissiyle benim gibi zaif ve hizmete muhtaç bir biçareye herkes gözünü benden kaparken, o yardıma koşuyordu ve der idi ki: 'Bu Hocadan ben medar-ı ittiham bir şey göremiyorum ve yoktur ki, ben onun ittihamından temasla hissedar olayım.'

"İşte bu zat okumak için bir-iki küçük ve imanî risaleleri almış; kaza ve kadere ait risalenin yarısını yazmış, tamamlamaya vazifesi müsaade etmediği için nüshamı bana iade etmiş. Acaba dünyada böyle bir âlî seciyeyi taşıyan müstakim bir genci böyle münasebetle ittiham edecek bir kanun var mı? Eğer ecnebi bir düşman devletinin bir adamı bir şehre gelse, misafirperverlik veya ücret mukabilinde komşusundaki bir adama hizmet etse, o hizmette ittiham altına alınır mı? Halbuki bu zat, bu vatanın benim gibi bir evlâdı ve yirmi seneden beri bu millete, hassaten Harb-i Umumîde ve İstiklâl Har-binde mühim hizmetlerde bulunmuş ihtiyar ve garip bir komşuya böyle bir hizmet eden bir zata hiç itiraz gelebilir mi? Farz-ı muhal olarak, benim gizli, yanlış fikirlerim bulunsa da, akşamdan akşama sobamı yakmaya gelmesi ile iştirak tevehhüm edilir mi?"

Süleyman Rüştü Çakın memuriyetten sonra, ticaretle uğraştığı yıllarda Antalya Nur talebelerinden İbrahim Çerit'e 6 Şubat 1952 tarihinde şöyle bir mektup yazmıştı:

Muhterem Ağabeyim İbrahim Efendi,

Çok selam ve derin hürmetlerimi sunarım. Size evvelâ müjde; dün aldığımız bir telgrafla Üstad Hazretleri İstanbul Mahkemesinde beraat etmiştir, müjdeler..

Mektubat geldi. Elmalı'ya götürmek üzere size göndereceğiz. Oradan gönderirsiniz. Sizde isteyen var ise, bildirirsiniz.

"Bütün kardeşlere selâm ve derin hürmetler sunarım. Selam ve derin hürmetler."

ŞEFİK SARIOĞLU

1321 (1905)'de doğdu. 1954'te Milas'ta vefat etti.

"Üstada selam verince hapishaneye atıldı

Bediüzzaman "Yirmi Sekizinci Lem'a"da bir yazısı bulunan Milâslı Şefik Sarıoğlu'nu Eskişehir Mahkemesinde şöyle müdafaa ediyordu:

Isparta hapishanesinde iken, bir münasebetle bir selâm almıştım. Ben de selâm gönderdim. Sonra o zat memleketinin hapishanesine nakledilmiş, benim has kardaşlarımdan Halil İbrahim'e hemşerilik münasebetiyle gıyabî benimle sırf bir uhrevi dostluk tesis etmiştir. Bu zat hapishanede bulunduğu cihetle, mahpusların lüzumsuz faidesiz zamanlar veya gazeteler veya oyunlarla meşgul olmalarına mukabil, Şefik, faideli ve menfaatli ve zararsız okunacak ve mahpusları da namaz ve hüsn-ü ahlâka sevk edecek risaleleri diyaneti ve hüsn-ü ahlâkı noktasında alırmış, okurmuş. Belki o zararsız, faideli risaleler içinde benim de bir risalem eline geçmiş olabilir.

"Acaba böyle ciddî bir hüsn-ü ahlâk sahibi dindar bir gencin benim ile bu kadar cüz'i bir münasebetini i'zam edip, en büyük vasıta-i nâşir-i efkarım olduğunu ve bende hiçbir cihetle bulunmayan ve bir emaresi görülmeyen gizli entrikalarıma vasıta göstermek ve benim mevhum cürmümden ona bir hisse vermeyi, elbette mahkemenin nazar-ı adaleti kabul etmez. Farz-ı muhal olarak benim entrikalarım bulunsa da, bu zat mahpus iken tek bir selâmımla nasıl o gizli fikrimi bilecek, iştirak edecek ve vasıta olacak? Böyle kıymettar gençleri ehemmiyetsiz bahanelerle çürütmeyi vicdan kabul etmez."

Milâslı Şefik Sarıoğlu 1905'de Milâs'ta doğdu. Babası Emin Ağa, annesi ise Fatma'dır. Kendisinin Emin Sarıoğlu adında bir oğlu, Bakiye Acar isminde bir de kızı bulunmaktadır. Kırk dokuz yaşındayken, 27 Ağustos 1954'de Yatağan'ın Bözük ılıcasında vefat etmişti.

Milâs'ta Şefik Bey olarak bilinen bu Eskişehir maznunu Milâs'ta meftun bulunmaktadır.

28. Lem'adaki yazısında bahsini ettiği hemşiresinin kocası olan Feyzullah Ağa, Kuva-yı Millîye reisliği yapan kahraman bir zattı. Şair ve edip Nur

talebesi Milâslı Halil İbrahim Çöllüoğlu 12 Haziran 1930 tarihini taşıyan bir şiirinde de şunları ifade etmektedir:

"Bir tahassüngâh yok, bu değirmenin dairesinden dışarı
Âsiyab mahv-ı inkıraz durmayıp dönüyor

Melekül'l-mevt her gün önümüzden, arkamızdan
Êynemâ tekûnu yüdrikkülmevt âyetini okuyor.

Zengin gafletle mir'at-zamir cilâsız kalmış
Hâdisat-ı eyyam bizi bir yandan bir yana tutup atıyor

Tamâ'mız yelken ve hırsımızdan bir rüzgârla bahr-i emelde
Sefinemizi ecel enginlerinde mehalikle çalkıyor

Küme küme evham-ı hayalet bulutları arasında hâlâ
Oyuncağa dönüp hatif-i zeval kulaklarımızı tıkıyor

Dîde-i ruşnâmız yok, cemâl-i ba-kemâli görecek zira
Kemâl-i eşrakiyle beraber güneş âmâya ne fayda veriyor

Gündüzsüz bir gece gelip, bir gecede irtesiz kalacak
Enfas-ı mâhudun sayısı gün gün bitiyor.

Teyakkuz gelmemekte, zira yok kuvvet-i bâsıramız
Mezarların karanlık çukurları bizi bekliyor

Gözslerimiz perdeli, hakaikten in'ikas yok
Nur-u ilham dahi âyine-i kalbe girmiyor

Halil, içtiğin zehrabe-i seyyiat-ı hata elverir
Rah-i helâki bırak, necata doğru yol gidiyor."

Bu mısraların devamında Halil İbrahim not defterine şunları da kaydetmiş:

"Şarablarda mest olan gece yarısı uyanabilir
Fakat sâkînin mest ettiği kimse gözlerini mahşer sabahı açar.

Âyat-ı tabiîdir ilham-ı tabiat
Bir ism-i celâl olsa gerek, nağme-i tabiat.

Abdülhak Hamid

Bir bardak suda koparılan Eskişehir dâvâsı, zamanın gazetelerinde şöyle yer almıştı:

Akşam, 9 Mayıs 1935 Perşembe

Isparta hadisesi tahkikatı:

Isparta: İçişleri Bakanı Şükrü Kaya yanında Jandarma Umum Kumandanı General Kâzım olduğu halde buraya gelmiş. Vekil, Said Kürdî hadisesi hakkında validen izahat aldı ve gereken emirleri verdi.

Bay Şükrü Kaya öğleden sonra Said Kürdî'nin evvelâ ikamete memur edilmiş olduğu Eğirdir'e gitmiş, akşam üzeri dönmüştür.

Hadisenin esası ne?

Son tarikatçılık hadisesinin reisi olduğu anlaşılan Said Kürdî peygamberlik lâkâbına kinaye olarak Ümmî âlim lâkâbını takınmıştı.

Bediüzzaman, Seyh Said isyanı zamanında Eğirdir'in Barla nahiyesine ikamete memur edilmiş, üç ay evvel mürit toplamaya başlamış, umumî harbten beri Isparta'da kalmış olan üç Kürt, kendisine mürit olmuştur. Bu üç Kürdün teşvikiyle Sivaslı bir mütekait, üç-dört yobaz Said Kürdî'ye devama başlamışlardır.

"Said Kürdî ile arkadaşları Eskişehir'e gönderilmişlerdir."

Akşam, 10 Mayıs 1935

Milâs'ta sekiz tarikatçı tevkif olundu:

Said Kürdî ile otuz mürtecinin mahkemeleri Eskişehir'de yapılacak.

Milâs'ta bir kişinin Isparta'da tarikatçılık yapmak isteyen Said Kürdî ile muhaberesi anlaşılmış ve yapılan aramada bu adama gelen mektuplar ve risalelerde Milâs'ta yedi kişinin adı geçmiş olmasından ötürü bu sekiz kişi adliyece tevkif edilerek Isparta'ya gönderilmiştir.

İçişleri Bakanı Şükrü Kaya Isparta muhabirimize şu beyanatta bulunmuştur:

925 Şeyh Said isyanı münasebetiyle Isparta'ya naklolunan ve kendisine Bediüzzaman adını takan Said Kürdî dini siyasete âlet yaparak irticaî propagandalara girişmiş ve birtakım saf adamları kandırarak doğru yoldan şaşırtmaya çalıştığı anlaşılmıştır. Adliye hadiseye el koyarak Said Kürdî ve muhtelif yerlerde kandırabildiği otuz kadar mürteci tevkif edilmiştir. Temyiz mahkemesinin kararlarıyla mahkeme Eskişehir'de yapılacaktır.

Genel emniyet idaresindeki sicile nazaran Said Kürdî 31 Mart irticaına karışmış ve Şark vilâyetindeki irticaî Kürt hareketlerinde faaliyetten geri durmadığından Isparta'ya naklolunmuştur. Anlaşılıyor ki, Bediüzzaman otuz senelik bir mürteci olup, irşad edecek vatandaş aramaktadır. Şimdiye kadar elde edilen mâlûmata göre, hadise mahdut ehemmiyetli bir zabıta vak'asından ibarettir ve halk arasında hiçbir tesiri olmamıştır.

Vak'a Halil İbrahim isminde bir âlimin Said Kürdî ile mektuplaşması ve mektubuna marangoz, kahveci ve saatçı çırağı gibi şuursuz ümmî yedi kişiden selâm yazması ve hanesinde kitap bulundurmasından ibaret.

"Hadiseyi ortaya çıkaran müdde-i umumî Mustafa'dır."

Tan, 11 Mayıs 1935

"Dinar: Camii hatibi Hasan ve Mehmed Zekâi Eskişehir hapsine gönderildi."

Tan, 13 Mayıs 1935

İrtica şebekesini hazırlayanlar:

"Bediüzzaman'la beraber Şükrü ve Bâki isminde iki Nur talebesi Isparta hapsinden Eskişehir'e gönderilirken."

Tan, 7 Mayıs 1935 Salı

"İrtica şebekesinde yeni suçlular.Ve alâkadar olarak Bursa'da on kişi sorguya çekildi."

Tan, 8 Mayıs 1935 Çarşamba

Bir mürteci ifade verirken öldü.

Bursa'da Isparta'da yeni tevkifler yapıldı. Otuz mevkuf var.

Bediüzzaman ve arkadaşları 29 Nisan'dan beri mevkufturlar. Antalya Müftüsü Çil Ahmed tevkif edilenler arasında.

"Isparta'da ifade veren bir binbaşı ölmüştür."

Tan, 6 Mayıs 1935 Pazartesi

Antalya'da dört kişi yakalanarak Isparta'ya gönderildi.

"Said Kürdî'nin mektuplaştıkları Müftü Ahmed Hamdi ve Aşçı Hasan yakalanmıştır. Aşçı Antalya'da, Müftü Korkuteli'de tevkif edilmiştir. Rejim aleyhine baş kaldırmışlardır."

Tan, 5 Mayıs 1935

İrtica hazırlayan bir şebeke tutuldu. Suçlular Isparta'ya gönderildi.

İrtica şebekesi, Kürt isyanında istiklal mahkemesi tarafından Isparta'ya sürülen Şeyh Bediüzzaman Said Kurdî tarafından kurulmuştur. Said Kurdî Aydın, Milâs Eğirdir, Bolvadin ve sair yerlerde bir irtica şebekesi meydana getirmiştir. Orada bulunan muhabirleri ile daimî muhabereye girişmiştir. Şeyh bir takım risaleler neşretmiştir. "Antalya zabıta ve adliyesinin uyanıklığı bütün menfur teşebbüsün önüne sed çekmiştir. Bir ip ucu elde eden Antalya adliyesi derhal şifre ile Milâs adliyesini keyfiyetten haberdar etmiştir. Milâs zabıtası 26 Nisan'da işe başlamıştır. Ve 27 Nisan'da tahkikatı bitirmiştir. Milâs'ta sekiz kişi tevkif edilmiştir.

"Çöllüoğlu Hanı sahibi Halil İbrahim, İnce Mehmed, Manifaturacı Mehmed, Saatçı Hafız Mehmed, Marangoz Halil İbrahim, Hatip Hüseyin İbrahim, Molla Hüseyin, Kaputçu Mustafa, Milâslı Şefik, Tahsildar Ali Rıza 3 Nisan'da Muğla hapishanesinden ısparta adliyesine gönderilmiştir."

Halil İbrahim'in müdafaası

Asîl Nur talebisi Halil İbrahim Çöllüoğlu, Denizli'de mahkemede şu müdafaayı yapmıştı:

Efendim.

Şu kısa ifademin zapta geçmesini rica eylerim.

Eskişehir hadisesinden evvel elime geçen ve o vak'ada çoğu alınmış ve geri kalan birkaç tanesini çok ısrarlarla Ahmed Feyzi'nin aldığı, bende kalıp bu defa elinize geçen 'On Dokuzuncu Mektup' namındaki mucizat-ı Peygamberîden bahis. Risale-i Nur'larda cemiyet ve tarikata ait bir tek harf bile iddianamelerde kayda geçmemiştir. Çünkü böyle bir şey yoktur. Dinimi öğrenmek ve imanımı takviye ile ahlâkımı düzeltmek hususunda çok istifade ettiğim ve evvelce hesabı verilmiş bu eserlerin yüzünden mahkemeye sevk olunuyor ve hayat-ı içtimaiyemdeki mevkiim sarsılıp maddî çok zararlara uğruyorum.

Ben ahlâkı ve iyiliği sever, ilmî ve dinî ve ahlakî eserler okur ve kendi halinde geçinir dindar bir insanım. Elhamdülillah, hiçbir ahlâksızlık ve kimseye tecavüz ve incitmek yüzünden bin münazaamı hükûmet kaydetmemiştir. Bu gibi dürüstlüğe vesile olan ve ehl-i vukufun, hâşâ,cemiyetçi ve tarikatçı namı taktığı Risale-i Nur mizanlarına medyun-u şükran olduğumu bilâtereddüt açıkça söylemekle müftehirim.

Muhterem heyet-i hakime: Şurada şahit bir dindar, İslâm sıfatıyla ve Türk kanının iktizası sebebiyle derim ki: Risale-i Nur tarikat değil ki, tasavvuf

olsun. Dünyevî bir gayesi kaydedilmiyor ki, cemiyet olsun. Belki, siyasî ihtiraslardan men eden bir hakikat-ı ilmiyedir. Ve bir heyet-i ilmiye tedkik ederse anlaşılır ki: Şimdiye kadar yazılan eserlerin fevkindedir. Ezcümle, haklarında ehl-i vukufun bir tek harf bile kaydetmediği ''Yirmi Beşinci Söz' Kur'ân'ın Kelâmullah olduğunu kat'î isbat eder. Ve'Onuncu Söz' ve 'Yirmi Dokuzuncu Söz' melâike ve ahiretin vücudunu kör gözlere gösterecek derecede ispat ve tavzihi ve bunlara mümasil 'Otuz İkinci' ve diğerleri hakaik-ı İlâhiye ve kevmiyeyi öyle vâzıf bir surette serd ve beyan eyler ki, en büyük âlim ve bir feylesof ve benim gibi bir ibtidaî tahsilli kimseler dahi onlardan çok müstefid olur ve hattâ bin senelik çok itirazlara maruz kalan Sevr ve Hut meselesini akıllara hayret verecek derecede isbat ve izah eyler. Eğer bu gibi ilmi ve dinî eserleri okuyup, dinini ve imanını takviye etmek bir cezayı müstels-zim ise, maaliftihar kabul ediyorum. Ölüm cezaevinde var. Memlekette, aile kucağında da var olduğuna çok vâkıalarla herkes gibi ben de şahid ve kaniim.

Eğer kanun-u adalet hakkımızda tam tecellî ederse, vesile olanlara,'Allah sizden razı olsun' derim.

MEHMED BABACAN

Mehmed Babacan 1801 yılında Isparta'da doğdu. Terzilik yaptığı için, "Terzi" lakabıyla anılmaktadır.

"O ulvî halleri anlatamam"

Üstad Bediüzzaman'ı ilk defa 1934 senesinde Isparta hapishanesinin penceresinde görmüştüm. Hapishanenin penceresinden bana selâm vermişti. Daha sonra Eskişehir hapishanesine giderken de mübarek şahsiyetini yakından görmüştüm. O zaman ellerini kelepçeleyerek kamyonlara bindirilmişlerdi. Topladıkları 120 Nur Talebesini dokuzu kamyonla Eskişehir'e sevketmişlerdi.

O günlerde Binbaşı Âsım Bey muhakeme olurken, âniden düşüp ölmüştü. Hacı Mülazım isimli bir zat vardı. Cenazesiyle o zat ilgilenmişti. Isparta Ulu cami cenaze namazını kıldık. Cenazesinde beş-altı kişiydik. Cenaze namazından sonra binbaşı Âsım Bey'i Isparta'daki Alaeddin mezarlığına defnettik.

Jandarma karakolunun üst katından Üstadı alıp mahkemeye götürüyorlardı. O zaman ellerini öpmek istemiştim, ama maalesef öpemedim, sadece yakından görebilmek saadetine erdim. Maalesef bu büyük şahsiyetin mahiyetini tam anlayamadık.

Üstad Bediüzzaman'la bir kaç kere seyahatlerimiz de olmuştu. 1950'lerden sonra Eskişehir Yıldız Oteli'nden alarak Isparta'ya getirmiştim. Daha sonra 1952 başlarında İstanbul'da açılan Gençlik Rehberi mahkemesi için İstanbul'a giderken ben de Üstada refakat etmiştim. Kendilerini Sirkeci'deki Akşehir Palas Oteli'ne indirmiştim. Kendileri otele inince, "Sen, biraz git de İstanbul'u gez' demişti.

Eskişehir Yıldız Otelinden alıp Isparta'ya getirmek için Urgancı Hilmi ile birlikte gitmiştik. Yıldız Otelinde akşamdan sonra gördüğümde bambaşka bir ibadet halindeydi. O ulvî halleri anlatabilmem mümkün değil, akşamdan sonra odasına girdiğimde bana rahatsız ettiğim için çok kızmıştı.

***

Üstad Hazretlerini İsmet Gülcügil'in arabasıyla İstanbul'a götürmüştüm. Üstad ismini sorduğunda şoförümüz 'İsmet' deyince, Üstad 'Bırak şu pis

herifi, senin ismin Mâsum olsun bundan sonra' demişti. Ayrıca yolda İsmet Gülcügil'in arabayı durdurarak sigara içmesine de kızdı. 'Gel sigarayı burada iç, beklemeyelim, gençken ben de sigara içtim' demişti. Yine Üstad Hazretleriyle bir gün Findos köyüne gitmiştik. Üstad namazdan sonra bana 'Fatiha ile namaz tamamdır' dedi.

Otobüs tutarak beraberce Isparta-Gölcük'e gitmiştik. Yolda otobüs bozulup da durunca Üstad Aşçı Ali'nin motosikletine binerek yola devam etmişti. üstad Gölcük'ü çok severdi. Oradaki İlâhî güzelliğe hayrandı. Oranın güzelliğini saatlerce seyredip, tefekkür ederdi. Bir defasında: 'Bu mübarek göle günde altı damla Cennetten iniyor. Bu damlalar bu mübarek şehir Isparta'yı ihya ediyor' demişti.

Üstad Bediüzzaman'ın Urfa'daki kabrini parçalayıp da mübarek naaşını Isparta'ya getirip gömdükleri 27 Mayıs ihtilalinden sonraki günlerde bizleri hep toplayıp 99 gün nezaret altında tutmuşlardı.

"Üstada Isparta'da ev kiraladım"

1950 senelerinden sonra Isparta'da Fitnat Hanım'ın kocası ölünce evinin bir kısmını Üstad için kiralamıştık. üstadı Nur Talebelerinden Nuri Benli'nin otelinden bir fayton tutarak Fitnat Hanımdan kiraladığımız eve getirdik. Üstad, Fitnat Hanımın ismine hayret etti. Bu nasıl bir isim diye hayretini belirtti. Fitnat Hanım da, Üstad için bana 'Mehmed Efendi bu zat kimdir?' diye sorunca ben de kendisine şu cevabı vermiştim.

Bu zat Bediüzzaman'dır. Hazret-i Peygamberin merkadini getirip senin evine koydular. Bu zat onun torunudur.

FÂZIL DOYRAN

1894'de Selanik'in Doyran kazasında doğdu. 1986'da vefat etti. Balkan Harbinde Aydın'a geldi. Aydın Vali Kaleminde ve Isparta Tümeninde muhasebecilik yaptı. 1926-1937 yıllarında Isparta'da kaldı.

25 Temmuz 1934 ile 25 Nisan 1935 arasında tam dokuz ay Isparta'da kalan Bediüzzaman'ı üç defa ziyaret edip görüşmüştü. Isparta'da Hüsrev Altınbaşak'ın komşusu olan Fâzıl Doyran, onun vasıtasıyla Bediüzzaman'la tanışmış ve Nur Risalelerini güzel yazısıyla yazmıştı. Yazılarının sonunda Bedizüzzaman'ın yaptığı ve Refet Barutçu'nun yazdığı dualar bulunmaktadır.

Selânikli Fâzıl Doyran, Bediüzzaman'ı sevgiyle, hürmetle ve rahmetlerle anlatıyordu. Bu sohbet esnasında heyecandan rahatsızlanmış, ondan bahsedince "Dayanamıyor, heyecanlanıyorum, çarpıntı geliyor" diyerek, rahatlamak için hap almıştı.

"Odasında Kur'ân-ı Kerimden başka kitap yoktu"

Komşuları olan Nur talebelerine kabak tatlısı yapan hanımı ise, kocasına sofî, kendisine ise safî diyerek hatıraları zevkle takip ediyordu.

Şahidi olduğu günleri bize şöyle anlatıyordu:

Ben Isparta'da Hüsrev Altınbaşak ile komşuydum. Beni ilk defa Bediüzzaman'a Hüsrev götürdü. 1934'de dokuz-on ay kadar Isparta'da kalan Bediüzzaman'a üç defa gittim. Kendileri Bağlar'da oturuyordu. Daha önceleri camide cemaatten, 'Barla'da büyük ve muhterem bir zat var' diye medhini duymuştum.

Yanında daima talebeleri, Refet Barutçu, Hüsrev Altınbaşak gibi zatlar duruyorlardı. Benim memur olduğumu bilmişti. 'Galiba memursunuz?' demişti. Odasında Kur'ân-ı Kerîmden başka bir kitap yoktu. Hüsrev Altınbaşak beni 'Güzel yazısı var' diye tanıtmıştı. Kapısında ve civarda daima polisler bekliyorlardı. Bunlardan Dündar isimli bir polisle komşuyduk. Bana, 'Ben nöbetçi olunca gel' derdi. Dündar nöbetçiyken hep Üstadı ziyaret ederdim. Bana kolaylık ve müsamaha gösterirdi. Nöbetçi olduğu zaman, 'Bugün ben oradayım, eğer istersen gel' derdi. Ben de cesaret alarak giderdim. O zamanlar ziyaretine meb'uslar da gelirdi. Daha sonra

benim hakkımda soruşturma yapmışlar. Isparta'daki tümende muhasebe işlerine bakıyordum. Beni Tümen Komutanı Rüştü Paşadan sordular, 'Bu nasıl adam?' diye. Çünkü Bediüzzaman'a gidip geldiğimi, Risale-i Nur'lardan yazdığımı biliyorlardı. Rüştü Paşa, 'Benim muhasebecimdir, temiz ve dindar bir zattır. Herkes gazete okuyor, bu ise dinî kitapları okuyor' diye beni müdafaa etmişti.

"Röntgen gibi içinizi bilirdi"

Üstad Bediüzzaman çok heybetli bir zattı. Şu anda bahsederken bile çok heyecanlanıyorum. Sanki burada, yanımızda canlanıyor. Röntgen gibi içinizi, dışınızı bilirdi. Daima ibadet ve tefekkürle meşguldü. Söke'den bir kilo kadar bal gelmişti. 'Bunu bir Ramazan yersiniz' diye Hüsrev'e vermişti.

Üstaddan himmet ve dua istemiştim. 'Merak etme, ben arkandayım' diyerek iki boynumdan öpmüştü. Ben de ellerinden öpmüştüm.

Yazdığım risalelere yaptığı duaları yüzbaşı Refet Barutçu yazıların sonuna yazmıştı.

Sözler'den ve Lem'alar'dan yazmıştım. Yazılarımın sonuna 'yazan' mânâsında 'Münşî Fâzıl' diye yazmıştım.

"O yıllarda yeni yazılan İktisat ve Ramazan risalelerini de yazmıştım."

ABDULLAH LÜTFİ ÖZERDEM (1881-1974)

Esnaf Şeyhi Âsım Efendinin torunu olan Saatçı Lütfi, Mehmed Âkif Efendinin oğluydu.

Üstad Bediüzzaman'ın Ispartalı ilk talebelerindendi. 1935 yılında Üstadıyla birlikte Eskişehir Hapishanesinde yattı. Üç defa evlenen Lütfi Efendinin dokuz evlâdı olmuştu. İzmir'de vefat etmiştir.

Eskişehir Hapishanesindeyken kayıtlardaki hüviyeti şöyle geçmektedir: "Cami-i atik Mahallesinden: Saatçı Lütfi."

Barla Lâhikası'nın muhtelif kısımlarında imzası ve ayrıca bir de mektubu vardır.

Arşivimizdeki üstadın el yazısı notlarından birisinde ise şunları okumaktayız:

"Kardaşım Lütfi'nin On Üçüncü Söz'üne bak, bana bir nüsha yaz. Kur'ân lâfzında tevafuku muhafaza et. Lütfi başka risaleleri yazsın. Evvel demiştim ki, o yazsın. Şimdi sen bu On Üçüncü Söz'ü yazsan daha iyi olur."

AŞÇI HÜSEYİN ZEVKİ USTA (1874-1967)

İstibdat devrinin Eskişehir'e topladığı yüz yirmi masum Nur talebelerinden dört tanesi de Antalyalıydı. Bu merhum zatları şöyle sıralayabiliriz:

Müftü Çil Ahmed Hamdi Efendi,

Tongal Hafız Mehmed Efendi,

Tapucu Ali Rıza Efendi,

Aşçı Hüseyin Zevki Usta.

Zevki Usta daha önceleri, müteaddit defalar Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret edip, ellerini öpüp, dualarını almıştı. Isparta'da Yüzbaşı Refet Barutçu ile görüşmeleri olmuştu. Milâslı Halil ibrahim Çöllüoğlu ile mektuplaşıyor ve haberleşiyordu. Eskişehir hapis hadisesi de, bu mektuplaşmalar esnasında Antalya emniyetinin vaziyeti öğrenip, şifreyle Milâs'a durumu bildirmesiyle meydana gelmişti. Bu mektuplarda isimleri geçenleri toplayıp tevkif ederek Eskişehir hapsine doldurmuşlardı. Hadise, Antalya, Milâs mektuplarından başlayıp, Isparta, Aydın, İstanbul, Yalova ve Van'a kadar uzanmıştı.

Eskişehir hapsinde Üstad Bediüzzaman, Aşçı Hüseyin Zevki Ustaya çok iltifat ediyor, cesaret ve mertliğinden dolayı tebrik ederek, bir çakı bıçağı hediye ediyordu. Nur risalelerinde de sadakat ve cesaretini Hüsrev Altınbaşak ve Halil İbrahim Çöllüoğlu'nun isimleriyle birlikte zikretmektedir.

Yemen illerinde askerlik yapan Aşçı Hüseyin Zevki Usta 1967 yılında vefat ettiği zaman doksan dört yaşlarında bulunuyordu. Antalya'da Hüseyin Usta'nın evlâtlarına "Zevkliler" denmektedir.

NURİ BENLİ (1889-1963)

Bediüzzaman'ın eski talebelerindendir. Bir eli sakat olduğu için "Çolak Nuri" dedikleri Nuri Benli Isparta'daki Saray Palas Otelinde, Üstadı ziyarete gelenlere mihmandarlık yapmıştı.

1943'de Üstadla birlikte Denizli Hapishanesinde yatmıştı. 1889'da doğmuş, 1963 Ağustos ayında vefat etmişti.

ŞÜKRÜ İÇHAN

Vefatı: 1966

Şükrü Efendinin ismi Sikke-i Tasdik-i Gaybî'de Süleyman Rüştü Çakın'ın fıkrasında geçmektedir. Şükrü Efendi Eskişehir hapsi öncesinde on ay kadar Isparta'da kalan Bediüzzaman'a iki evini tahsis eden zattır. 2 Eylül 1966'da vefat eden Şükrü Efendiden Kastamonu Lahikası'ndaki bir mektupta bahsedilmektedir. Bu mektubun başında Üstad şunları ifade etmektedir:

"Isparta'da, Risale-i Nur'un ders ve neşrine iki köşkünü bir zaman tahsis eden kardeşimiz Şükrü Efendinin iki genç evlâdının vefatı, beni müteessir etti."

AYŞE UZUNOĞLU

1934 yazında, Bediüzzaman Said Nursî, Isparta Valisi Mehmed Fevzi Daldal'ın yazılı bir emri üzerine, Barla'dan alınarak Isparta'ya getirilmişti. Şükrü Efendi ismindeki bir adamın ahşap evinde, bir müddet de talebelerinden Yüzbaşı Refet Barutçu'nun kaldığı Ayşe Uzunoğlu'nun bahçeler içindeki evinde kaldı.

Ayşe Uzunoğlu, evinde kiracı olarak oturan Bediüzzaman'ı rahmet ve şükranla anmaktadır:

"Uçtu gitti elimizden"

O bir kuyrukluyıldızdı, uçtu gitti elimizden, bir daha doğmaz. Buradan giderken, Arap Fadime diye bir kadın vardı, onunla da helalleşmişti. Bahçesinden atla habersiz geçtiğini söyleyerek helâl etmesini söylemişti.

"O günlerde Bediüzzaman sıkı bir kontrol altındaydı. Yanına kimse yaklaştırılmıyordu. Deli veya derviş denilen Mehmed Gülırmak, zarurî işlerine bakıyordu."

MEHMED GEZGİÇ (Seyrânî)

Onuncu Lem'a ve Seyranî

Esas ismi Mehmed Gezgiç olan bu zat 1896'da Isparta'da doğmuştur."Onuncu Lem'a" olan "Şefkat Tokatları" risalesinde ismi ve bahsi geçmekte, yediği tokat anlatılmaktadır.

Şefkat tokatları yiyenlerin sekizincisi olarak bahsedilen Seyrani Isparta'nın Gülcü Mahallesinde oturur ve orada terzilik yapardı. Bir ara Seyrani ismindeki camide iki yıl kadar imamlık yapmıştı. Âlim ve fâzıl bir Nur talebesi olan Mehmed Gezgiç'in Seyrani lakabı imamlık yaptığı camiden dolayı kendisine verilmiştir.

Risale-i Nurları yazarak Nur hizmetlerinde bulunmuştur.

Bir merak saikasıyla Rumların terk ettikleri gömülü altın hazinelerini bulmak için uğraşmaya başlamıştı. Bunun için de cinlerle irtibat kurmaya çalışmıştı. Bu hususta Hazret-i Üstada da bazı sualler sormuştu. Fakat Üstad daha evvelleri de, aynı mevzuda uğraşmaması için kendisini ikaz ederek suallerine cevap vermemişti. Kendisi ise yine cinlerle uğraşarak altın bulma işine devam etmişti. Sonra durumu adliyeye intikal etmiş ve bir sene kadar hapis yatmıştı.

Üstad Bediüzzaman bu meseleyi "Onuncu Lem'a"da Seyrani'nin yediği tokatın sonunda şöyle ifade buyurmaktadır:

"Seyrani bir şefkat tokadını yedi. Bir seneye karib, bir halvet hânede (yani hapiste) bekledi."

Şefkat tokadına sebep olan Mehmed Seyrani'nin Üstad'a Mektubu

Üstad Bediüzzaman Barla hayatında, Kur'an-ı Kerim'in tevafuk mucizesine dair çalışmalar yapıyordu. Bu meseleyi Isparta'daki Nur talebelerine de bildirerek, onlarla istişare yapıyordu.

Meseleye alakalı olarak Isparta Nur talebelerinden Mehmed Seyranî Üstada şu mektubu yazmıştı.

Bismihî Tealâ azze ve celle Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü fi külli ânin elfü elfü merratin

Çok muhterem üstadımız,

Tevafuklu ve haşiyeli bir Kur'an-ı Kerim yazılması hususundaki fikir ve kanaatımızın iş'arına dair telakki ettiğimiz emr-i âlilerine imtisâlen fikir ve kanaatimi bervech-i âti zîrde arz eylerim, şöyle ki:

Fakir, mahlasımdan anlaşılacağı üzere seyrine müştak olduğum cihetle nakış ve suretinden ibaret olan tevafukata fazla bir kıymet ve ehemmiyet vermemekteyim. Çünkü, bir kelimenin, satırın baş veya ortasında bulunmasında ne mahzur olabilir? Aslında, yani Levh-i Mahfuzda mevcut olduğu halde, kâğıt üzerinde tevafukat bulunmaması Kur'an-ı Hakimin hiçbir vecihle kıymetine halel vermez. Ve bu tevafukatın maddî ve manevî bir nef'i mevcut olduğunu bilmiyorum.

Haşiye meselesine gelince: Haşiyeye yazılacak şeyler Sözler'de olduğu gibi âyât-ı Kur'aniyenin, ihtiraat-ı hâzıra-ı medeniyete göre tefsir ve tatbikinden ibaretse, bu cihet, yeri geldikçe Sözler'de izah edilmiş ve esasen, bu âyâtı fenn-i hâzır icadatına tatbikan tefsir, herkes tarafından yapılabileceği cihetle, fazla bir kıymeti haiz olmayacak ve herkes birer defa okumakla iktifa edecektir. Sözler'deki 'Allahu nûrussemâvati velard' ilaahir, 'Kutile ashabü'l-uhdud' ilâahir... âyetlerinin tefsirleri olan elektrik tesisatı ve şimendifer bu kabildendir. Fakat, istiyorum ki, Kur'an-ı Hakim'in yüksek maani-i celile ve esrar-ı hafiyesi üzerinde birer parça perde kaldırılarak henüz ihtirâ edilmemiş ve belki bir kaç yüz sene sonra ihtiraı mümkün fünundan bahsedilsin.

"Velâ ratbin velâ yabisin' ilaahir... 'Ve yahluku mâlâ ta'lemûn' âyât-ı celileri bize ilm-i cifir ve ilm-i cerr-i eskâl vs gibi ulum-u mensiye-i mektumeden başka nice yüzbin fününun Kur'an-ı Hakimde münderiç olduğunu beyan buyurduğuna göre, Kur'an-ı Azimü'l-Bürhan'ın projektörüyle bütün dünya milletlerinin gözlerini kamaştırıp sulandırmak ve ister istemez yönlerini Kur'an-ı Hakime çevirmek için esrar-ı hafaya-yı Kur'aniye'den bazıları açık edilecekse haşiye yapmak doğru, ve illâ fuzuli emek ve zahmet olacağından, bundan sarf-ı nazarla bu asra layık ve uygun bir şekilde müstakil bir ilm-i kelâm yazılarak her gün biraz daha tersin edilmekte olan dinsizlik kalesinin kökünden sökülüp atılması daha muvafık-ı maslahat olacağını arz ve beyân eder ve bilvesile ellerinizden öperek, fikir ve kanaatımda ayağımın kaydığı nükat hakkında tenvir ve ihtar-ı mürşidanelerini niyaz eylerim efendim."

Terzi Mehmed SEYRANÎ

Terzi Mehmed Seyranî" şeklindeki imzasını okuduğumuz bu zat, bir dua arayarak, okuyup hazine bulmak isteyen bir kimsedir. Onuncu Lem'adaki şefkat tokatları risalesinin sekizinci tokattaki şu bahsi de okuyunca Seyrani Efendi'nin şefkat tokadını daha iyi anlamaktayız:

"Seyranî'dir. Bu zat, Hüsrev gibi Nura müştak ve dirayetli bir talebemdi. Esrar-ı Kur'aniyenin bir anahtarı ve ilm-i cifrin mühim bir miftahı olan tevâfukata dair Isparta'daki talebelerin fikirlerini istimzaç ettim. Ondan başkaları, kemal-i şevk ile iştirak ettiler. O zat başka bir fikirde ve başka bir merakta bulunduğu için, iştirak etmemekle beraber, beni de katî bildiğim hakikattan vaz geçirmek istedi. Cidden bana dokunmuş bir mektup yazdı. "Eyvah! Dedim, bu talebemi kaybettim!' Çendan fikrini tenvir etmek istedim. Başka bir mânâ daha karıştı. Bir şefkat tokadını yedi. Bir seneye karib bir halvethânede (yani hapiste) bekledi."

Nur Üstadı dinlemeyip, hatta muhalefet ederek, üstadın katî bildiği tevafuk meselesinden vazgeçirmeye çalışan, defineci Seyranî Efendi, bu yaptığı işten dolayı şefkat tokadını yiyerek, yakalanıp bir sene hapiste yatıyor.

ABDÜLMECİD PERİHANOĞLU (1878-1962)

Barla Lahikası'nda Nuh Bey, Molla Abdülmecid, Molla Hamid diye yazılmış olan bir mektupta geçen Vanlı Nur talebelerinden Abdülmecid Perihanoğlu, Şâhitler'in Dilinden İsmail Perihanoğlu'nun babasıdır. 1935 Eskişehir hapis ve hadisesinde isimleri bulunan Vanlı üç Nur talebesindendir.

Abdülmecid Perihanoğlu, Üstaddan iki yıl sonra, 1962 de seksen dört yaşındayken vefat etti.

BEKİR YANIKSAZ

1927 senesinde Isparta'da doğdu. 1935'te Bediüzzaman ve Nur Talebeleri'nin zulmen elleri bağlanarak Eskişehir hapishanesine götürülüşünü Isparta'da masum gözyaşlarıyla, bir çocuk olarak seyretmişti.

"Üstad hayatımı kurtardı"

Adım Bekir Yanıksaz. 1927 Isparta doğumluyum. Üstadı ilk hatırladığım 1935 senesi içinde eski adı Tekke mahallesi, yeni adı Turan mahallesinde oturuyorduk. Üstad Hazretleri ise, yanımızdaki mahalle olan Yayla mahallesinde İntibahçı Şükrü Bey'in evinde oturur ve at üzerinde bizim mahalleden geçerken, kendisini görürdüm.

Yine o yıllar ağabeyim bir suçtan cezaevine düşmüştü. O zamanlar tutuklulara yemek, cezaevince verilmezdi. Biz de ağabeyime yemeğini dışardan götürürdük. Ben küçük olduğumdan ağabeyimin yemeğini kontrol edildikten sonra, içeri kadar götürürdüm.

Bir gün yine yemeğini içeri götürdüğümde,. Üstad Hazretleri de cezaevinde idi. Yalnız Üstad mahkumlardan ayrı olarak üst katta sarığı ve cübbesi ve elinde tesbihi gezerken, bana doğru ellerini dua, biraz sonra da tekbir getirir tarza getirerek dua etmemizi ve namaz kılmamızı işaret etmişti. Cezaevi ile mahkeye yakın olduğundan, duruşma günü iki sıra asker, cezaevi ile mahkeme arasında dizilir, halk yaklaştırılmaz, jandarmalar arasında mahkemeye Üstad çıkarılırdı. Sonra da Eskişehir'e gönderilmişti.

Ben delikanlı yıllarımda fabrikada çalışırken, yine bir gece vardiyesinden sonra sabah eve giderken, İstasyon caddesinde güneş Sav köyü tarafından yeni kızarıyor, yıl 1951. Kimsecikler yok. Aniden Üstad ile yine sarıklı ve cübbeli karşılaştık . Ben hemen durdum. Tabii o anda bütün vücudum ter içinde kaldı. Selâm verdim, selâmımı aldı. Eğridir tarafına doğru yalnız gidiyordu. Ben eve doğru yürümeye başladığımdan sanki Üstad ensemden tutacakmış gibi heyecanlanıyordum.

***

Son olarak da 1959 yılında bir bahar günü Isparta'nın en güzel mesire yeri olan Ayazma'ya dört arkadaşımla gittim. Allah günahlarımızı affetsin,

içki malzemeleri ve yiyecekleri serdik, içiyorduk. O sırada üstadın arabası geldi, bizi gördüler. Biraz suya uzakta durup acele ile talebesi indi, elinde şimdi hatırlamayacağım bir kapla su doldurmaya giderken, ben arkadaşlara, 'Arkadaş, Üstadı değil Türkiye, dünya tanıyor, ben gidip soracağım, halim ne olacak?' diye kalkıp giderken, Üstadın talebeleri tabii bana mani olarak, gitmememi, yaklaşmamamı söylerken, o sırada birden Üstadın arkadaki camı açıldı ve ben arabanın yanına yaklaştığımda, Üstad arabanın arkasında yatıyor, üzerinde de yorganı vardı, gerçekten hasta idi. Ben kendilerine 'Üstadım, benim halim ne olacak? dediğimde 'iyi olacak iyi' dedi ve araba bizim oradan uzaklaştı.

Allah razı olsun, gerçekten iyi oldu. Şükür, namazıma başladığım gibi, hac farizamı da yerine getirdim.

Risale-i Nurlar; Üstad Hazretlerinin dua ve himmetiyle bizleri kurtardı.

Çok şükür Allah'a, evlatlarım da doğru yolda.

"Allah Üstad'ın mekânını ve makamını nur eylesin. Sayesinde maddî manevî nur içinde ömrümüz geçmektedir."

KEMAL TANER

Kemal Taner Eskişehir hapsinin, Şâhitler'in Dilinden birisidir.

Mücevherler ve balonlar"

Kemal Taner o günlerde sanık olarak değil, stajyer avukat olarak bulunuyormuş. Ankara Hukuk Fakültesinde talebe iken Eskişehir adliyesinde de avukatlık stajı yapıyormuş.

O yıllarda Hukukta talebe olanlar aynı zamanda staj da yapabilirlerdi.

Kemal Taner, gerek mahkemeye, gerekse hapishaneye rahatlıkla girip çıkıyordu.

Hapishanede Bediüzzaman'la aralarında geçen bir konuşmayı bize şu şekilde nakletti:

Hapishaneye yanına görüşmeye gitmiştim. Namazı yeni kılmış, tesbih çekiyordu. Elini öptükten sonra kendilerine dedim ki: 'Efendim, size birçok keramet gösterir, diyorlar. Halbuki ben sizden herhangi bir harika hal görmedim. Eğer böyle bir şey gösteriyorsanız, bana da gösterin, meselâ şu elinizdeki tesbih kendi kendine yürüsün.'

Bediüzzaman tebessüm etti. Bana temsilî şu hikâyeyi anlattı:

Bir adamın çok sevdiği, sevimli, sevgili bir tek oğlu varmış. Adam bu kıymetli yavrusuna, çok değerli bir hediye almak için, kuyumcu dükkânına götürmüş, Çok çeşitli elmas ve mücevherattan hangisini beğenir ve isterse oğluna alacakmış.

Mücevherat dükkânında, kuyumcu adam, dükkânı süslemek için; tavana, çok çeşitli renklerde, kırmızı, yeşil, mavi, mor, pembe, sarı her renkte büyük balonlar asmış. Çocuk dükkâna girince mütemadiyen tavandaki balonlara bakarak, 'Baba ben bu balonlardan isterim' diye tutturmuş, başlamış ağlamaya. Adam, 'Oğlum, ben sana çok pahalı ve kıymetli, elmas, mücevher alacağım' diyormuş, Çocuk ise, 'Ben balon isterim' diye ağlayıp duruyormuş. Bu misali bana anlatan Bediüzzaman, sözlerine devamla:

Ben Kur'ân'ın elmas ve mücevherat dükkânının bekçisiyim, dellalıyım. Ben baloncu değilim. Benim dükkânımda, benim pazarımda, Kur'ân'ın

ebedi ve ölümsüz elmasları var. Ben bunlarla meşgulüm. Ben Kur'ân nurunu ilân ediyorum, balonculuk yapmıyorum' dedi.

"Bediüzzaman'ın ne demek istediğini anlamıştım, yaptığım hareketten dolayı mahçup olmuştum."

POSTACI KÂMİL

1985 kışında serhad şehri Edirne'de Postacı Kâmil isimli yetmiş yaşlarında bir ihtiyar, heyecanla, korka korka, 1935'de şahit olup yaşadığı hadiseleri şöyle anlatıyordu:

"Eskişehir hapishanesindeki vazifem"

1935 yılında Eskişehir'de jandarma olarak vatanî vazifemi yapıyordum. Vazife taksiminde bana hapishane düşmüştü. Bu vazifeye devam ederken, âni bir haberle sarsıldım: 'İdamlıklar gelecekmiş, hem de bunlar hocalarmış!' Bu heyecanlı haberle, merakla beklemeye başladık. Birkaç gün sonra Hoca Efendi (Bediüzzaman) geldi. Arkasından da talebeleri olan diğer hocaları getirmişlerdi.

O tarihlerde temyiz mahkemesi Eskişehir'deydi. Beni oraya çağırarak, muhbir olarak hapishanede çalışmamı emretmişlerdi. 'Biz sana orada serbest hareket etme imkânı veririz' demişlerdi. 'Sen bize, bu hocaların gayelerini, maksatlarını, neler yaptıklarını, neler yapabileceklerini bildirirsin!' diyerek vazifemi söylemişlerdi. O sırada benim adam öldürmek suçundan sabıkam vardı. Daha önceden de biraz hapis yatmıştım. İçerde yatanlardan bir kısmı beni tanıyorlardı. Tanıyanlar 'O, jandarma Kâmil!' diye söylemeye başladıkları zaman bana karşı şüpheler yönelmeye başlamışsa da, ben aldırış etmedim ve sakin olmaya çalıştım. İşlediğim suç için yattığımı söylemiş, bu durumu çeşitli vesilelerle belirterek, bana olan şüpheleri izale etmeye çalışmıştım.

Eskişehir hapishanesinde herkes birbiriyle kaynaşmıştı. Büyük bir samimiyet vardı. Hep birlikte namaz kılınıyor, Kur'ân'lar okunuyor ve dualar yapılıyordu.

Sibyan koğuşunu Üstad Bediüzzaman için boşaltmışlar ve onu oraya koymuşlardı. Nur talebeleri ise, hocalarından ayrı yerlerde yatıyorlardı. Üstadın kaldığı sibyan koğuşu genişçeydi, burada tek başına kalıyordu. Üstadın aleyhinde bize çok telkinat yapılmıştı. Biz de ister istemez o tesir altındaydık.

Bir gün giderek ellerine sarılıp öptüm. Bir pir-i fâniydi, zayıftı, saçları uzundu, yanlardan sarkıyordu. Sakalı, traş olmadığından, biraz uzamıştı.

Gösterdiğim samimiyet üzerine beni kucaklayarak bağrına bastı. Ben de çok duygulanmıştım, ağlamaya başladım. Bana hayatından, hatıralarından anlatmaya başlamıştı. Kafkas cephesinde gönüllü alay kumandanlığı yaptığını, yaralanıp esir düştüğünü, Rusya'da esaret günlerini, esaretten firar ederek vatana döndüğünü, ordunun tavsiyesiyle büyük bir İslâm topluluğuna kendisinin de âzâ olarak alındığını anlatmıştı. Hakikaten duruşundaki heybetten kahraman bir zat olduğu anlaşılıyordu. Devr-i âlemin değişmesiyle Isparta'nın Barla nahiyesine sürüldüğünü, buralarda kimseyle alakâdar olmadığını, hiç bir gazeteyi bile okumadığını, sadece Kur'ân'a yöneldiğini ve tefsir ederek Risale-i Nur ismiyle eserler yazdığını ve bu eserlerle uğraştığını anlatmıştı.

"Eserlerimden vazgeçmem"

Üstad, 'Ben sadece Risale-i Nurları isterim, bu eserlerimden vazgeçmem' diyordu. Bu veciz konuşmadan ben de çok duygulanmış ve heyecanlanmıştım. Böyle büyük bir zata yapılan haksızlıktan dolayı çok üzülmüştüm. 'Neden bu ihtiyar zatla bu kadar uğraşıyorlar?' diye hayret ve merak içinde kalmıştım. Fakat bu durumu kimseye belli etmeden yine temaslarıma devam ediyordum. Yine bir görüşmemizde Hoca Efendi elinin iki parmağıyla alnımı sildi ve şu tavsiyelerde bulunmaya başladı: 'Tevbe istiğfar et, altmış kişiye yemek yedir ve diyetini öde.' Bu da hayret edilecek bir hadiseydi. Adam öldürdüğümü ben söylememiştim, ama o keramet haliyle bu durumumu da bilmişti. Evet, bu zat büyük bir veliydi.

Ben bu arada imtiyazlı olduğumdan, devamlı dışarı ile irtibatlıydım. Bu durumu pek belli etmiyordum, çünkü her hapishanede dışarıdaki işlere yardımcı olan mahkûmlar olur.

"Hocanın talebelerinin koğuşunda kalıyordum, ister istemez onlarla haşir neşir olmuştum. Daracık odada, başka bir şey bile düşünmek mümkün olmuyordu. Burada güzel sohbetler oluyor, namazlar kılınıyor, Kur'ân ve kasideler okunuyordu. Benimle kendi arkadaşları gibi samimî oluyorlardı, biraz da şüphe ediyorlardı. Bir hatıra defterime birçoklarının imzalarını, adreslerini ve şiir gibi çeşitli şeyler yazdırmıştım."

Ne kadar da olsa, çeşitli İslâmî meseleler karşısında hocaların yanında cahil kalıyordum. Kendilerine hep sualler soruyordum. Yeni yeni birçok İslâmî mesele öğreniyordum. Bu masum insanların devletle, devleti yıkmakla ve kötü meselelerle alâkası yoktu. Hepsi de pırıl pırıl, samimi Müslümanlardı. Tek meseleleri Allah'ın huzuruna tertemiz ve pak çıkmaktı;

haram lokma yememekti; dünyada yaptıklarının hesabını verebilmekti. Ben de onlardan aldığım derslerle namaza başlamıştım. Az biliyordum, hocalar bana yardım ediyorlardı. Bana namaz kılmayı ve birçok duaları öğretmişlerdi. Küçük defterime hem dualar yazıyordum, hem de isimlerini ve memleketlerini yazdırıyordum. Bu defteri aziz bir hatıra olarak elli senedir saklamaktayım. Bu arada dışarı ile devam eden irtibatımda, mahkeme üyelerine 'Bunların sizin söylediğiniz gibi, menfi, kötü işlerle alakâları yoktur; devletle bir meseleleri yoktur' diye söylemiştim. 'Bunlar Allah'a nasıl hesap vereceklerinin korkusundalar, başka bir şeyden korkmuyorlar' diye mahkemeye rapor vermiştim. Yine, yeni girdiğim sıralarda Hoca Efendi talebelerine mektup yazarak, benim zararsız biri olduğumu, kendilerine hiçbir zarar vermeyeceğimi bildirmişti. Ben de kendilerine, 'Benim yanımda lütfen gizli meselelerinizi konuşmayın' demiştim, böylece anlaşmıştık.

Hapishane mescit olmuştu

O karanlık hapishane koğuşu Kur'ân nurlarıyla parlıyordu. Sabah namazlarına kalkılıyor, herkes cüzlerini alıyor, hatimler başlıyordu. Sabah namazından sonra da hatim duası yapılıyordu. Güzel sesli bir hoca ise, ara-sıra kaside çekerdi. Bizleri mestederdi. Biraz aradan sonra tekrar hatimlere başlanırdı. Her gün bir kaç defa hatim yapılırdı O temiz insanlar, o hatimler, o dualar sayesinde kurtulmuşlardı. O günler güzel günlerdi. Hep cemaatle namazlar kılınır ve dualar yapılırdı. Hapishane bir mescit şeklini almıştı. Ah, keşke ben de onlar gibi olabilseydim! Eskişehir hapsinde şahit olduğum bir husus daha var ki, elli yıldır hâlâ hatırımdadır; Hoca Efendiye hep rahmetler ve dualar okurum. Bizler karnımızı tıka basa doyururduk. Fakat Hoca Hazretleri çay ve birkaç zeytinle günlerini geçirirdi. Onda Allah'ın inayeti vardı, fakat bu büyük zatın kadrini bilemedik.

"Elli yıl evvel Nur talebelerinin hapishanede defterime yazdıkları duaları hep okuyorum. onlardan vefat edenlere rahmetler niyaz ediyorum."

ŞÜKRÜ ŞAHİNLER

"Bir Nur talebesinin gözünü muayene eden göz doktorunu da hapse koydular"

Şükrü Şahinler hatıralarını şöyle anlatıyor:

Bir ticari iş dolayısıyla Milas'ta H.ibrahim Çöllüoğlu ile tanışmıştım. Daha sonra bana bir mektup göndermiş ve cevap istemişti. Bu gönderdiğimiz cevap, bizi de Nur talebelerine katıp, Esktişehir hapishanesine yollamaya kâfi geldi. Bediüzzaman'ın böylece Eskişehir'de görüp ziyaret etmek nasip olmuştu.

Aydın'da göz doktoru Şevket Gözaçan vardı. Bu adamcağız Bediüzzaman'ın bir talebesini tedavi ettiği için Üstad üç beş satırlık bir teşekkür mektubu yazmış. Bu sebepten Şevket Bey'i de Eskişehir hapishanesine getirdiler.

"Yine Bediüzzaman'ın talebelerinden Ahmed Feyzi Kul, Barla'ya bir mektup yazmış, mektubun altına da 'Aydın Müftüsü' diye imza atmış, Eskişehir hapsi olayı patlayınca, tabiî Aydın Müftüsünü de, bir alâkası olmadığı halde Eskişehir'e getirdiler."

"Müftü Mustafa Efendi de bizimle birlikte aylarca yattı. Eskişehir hapsi, böyle garipliklerin ve karışıklıkların biraraya geldiği yerdi."

İSMAİL DOYUK

1927'de Bursa'da doğdu. Evlâd-ı fatihadandır, Üsküp göçmenlerindendir. İslâm mecmuasında mesul müdürlük de yapmış, bir Nur talebesidir.

"Üstadı Sebilürreşad'dan duydum"

İsmail Doyuk'un, Üstad Bediüzzaman'a olan mensubiyetini sohbetlerimiz sırasında, Mehmed Fırıncı Ağabeyden duyardım. Çalışmalarım sırasında Kıbrıs Nur Talebelerinden Hizber Hikmetağalar'ın merhum Âtıf Ural ile birlikte yazdıkları mektuplarını ve imzalarını görmüştüm.

Bir Bursa gezimiz sırasında, Doyuk'un yuvasına misafir olduk. Anlatmaya başladı:

1947 yıllarında Üstadı duymuş ve eserlerini aramıştım. Daha sonra Balıkesir'e öğretmen olduğum zaman Nur'ları okunurken dinlemiştim. Üstadı Sebilürreşaad'dan da görüp okuyordum. Kemal Ural'la beraber Ankara'da askerlik yapmıştım. Ayrıca Ahmed Atak (Hatiboğlu) ile de Ankara'da tanışmıştım.

Nur câmiası ile ilk temaslarım böyle başlamıştı.

1952 yazında Eskişehir Yıldız Otelinde üstadı ilk defa ziyaret edip elini öptüm. Vakit sabah namazından sonraydı. Bana dua etti, ders verdi. Üzerimde yedek subay elbisesi vardı. Sonra Bursa'ya yerleştim.

1952'de nöbetçi olmadığım günlerde Akşehir Palas ve Reşadiye Otellerine devam ediyordum. Üç yüzbaşımız vardı. Bunlar bana tedbirli ve temkinli olmamı, takip altında olduğumu söylemişlerdi. Bunun üzerine, Üstadın ziyaretlerini sivil olarak devam etmeye başlamıştım. Gençlik Renberi mahkemesinin ikinci celsesi Şubat 1952'de olmuştu. Ben de mahkemeyi takip ettim. Büyük kalabalık vardı. Ahmet Atak da oradaydı. Atak'la Üstadın koluna girdik. O zaman adliyeye bugünkü Sirkeci Postanesinin sol kapısından girilip çıkılıyordu.

Necip Fazıl'ın Üstadı ziyareti

"Akşehir Palas'a gitmiştim. Mehmed Fırıncı 'Yukarıda Necip Fazıl var, o çıksın, biz girelim' dedi. Necip Fazıl çıkınca biz yukarıya, Üstadın odasına

çıktık. Üstad, Mehmed Fırıncı'yı sorarak, yağla undan bahsetti. Yeşildirek'te olan Mehmed Fırıncı'ya haber verdim."

Hatıranın burasında Mehmed Fırıncı şunları ilâve etti:

"Yağla unu götürmüştüm üstada, üstad 'Bizim memlekette yağla unu kavururlar, sen de öyle yap' dedi. Ben de ondan yaptım. Sonra Üstad sevinçle Abdurrahman'ın tarihçesini ve üzerindeki resmi gösterdi, görüp görmediğimi sordu. Ben de ilk defa görüyordum."

Sandık sandık kitap

Yine İsmail Doyuk devam etti:

Mustafa Sungur, Samsun mahkûmiyeti sırasında eşyalarını Ankara'da bana bırakmıştı.

"Demiryollarında vazife yaparken Isparta'dan sandık sandık kitaplar hep bana gelirdi. O zamanlar Mamak'ta oturuyorduk. Gelen kitapları, mektupları, hizmet malzemelerini kullanırdık. Daha sonraki senelerde Üstadı Isparta ve Emirdağ'ında da ziyaret etmiştim.."

MUHİTTİN KESKİN

"Bediüzzaman İslâmı önce nefsinde yaşayan bir muhterem zattı"

Bediüzzaman" denilince hemen herkeste bir duraklama ve bir düşünce oluyor. Dalıyor eskilere, yakın maziye... Rengi değişiyor insanın. Zihnine bir şeyler geliyor.

Ben hemen herkeste görülen, değişik ölçüde tezahür eden bir haldir. Avukat Muhittin Beyde de bu durumu gördük.

Bediüzzaman'la ilgili bir hatıranızın varlığını işittik" der demez, koltuğuna yerleşti, hafif, fakat heyecan dolu bir sesle anlatmaya başladı:

Gözleri, gözleri çok keskin. Çekici ve tesir altına alıcı bir çift göz. Çıkık, pembemsi, elmacık kemiklerinin üzerine nâzeninâne oturan o gözler Bediüzzaman Hazretlerinin dıştan, fitrî en can alıcı noktası idi.

Kendileriyle görüşmemiz olmadı. Maalesef sohbetinde de bulunamadık. Sadece yoldan geçerken birkaç defa görmüşlüğüm var, o kadar.

Malumunuz evliyaullah, veliyullah zat-ı muhteremler birbirlerini ziyaret ederler. İzzet-i ikramda bulunurlar.

Muttalıb'da Hacı Hilmi Efendi vardı. Süleyman Hilmi Tunahan Efendinin talebesidir. Çok büyük ve mübarek bir zattı. Allah makamını cennet, kabrini pür nur eylesin. Bizim ev de Muttalib Caddesindedir. Bediüzzaman Hazretleri, Hacı ;Hilmi Efendiyi ziyarete giderken bizim evin önünden geçerdi. Kendilerini daha önce hiç görmemiştim. Görmediğim halde Bediüzzaman'ı görünce hemen tanıdım. Yine o Isparta plâkalı, al renkli arabasıyla geçiyordu. Arabanın daima arka koltuğunda otururdu. Çok çekici bir gözü vardı. Tesiri altına girmemek mümkün değildi.

Bediüzzaman Hazretleri, İslâmı, önce nefsinde yaşayan ve sonra anlatan bir muhterem zattı. Kendileri dâima İslâmî kıyafette bulunurdu. Uzun cübbesi, beyaz sarığı içerisinde daha başka görünüyordu.

Kendilerini gördüğümde seksen küsur yaşlarında idi. Bu görüşme 1953 senesinden sonraki seneler olsa gerek. Yaşlıydı, haliyle üşüyordu. Evinde ince bir yorgana sarılırdı. Bediüzzaman Hazretlerinin gerçi kendisi yaşlı idi, fakat gözleri gençti. Çok keskin bir bakışı vardı.

"Üstadın kokusunu duyuyorum"

Onun sohbetinde bulunmamakla büyük bir nimeti kaçırdığımın farkını maalesef geç anladım. Fakat buna da şükür.

Eskişehir'de onu görenler çoktur. Burada bir kahveci Murad vardır. Çok mübarek birisidir.'Üstadın kokusunu duyuyorum, üstad geliyor, siz duymuyor musunuz?' derdi. Gerçekten dediği doğru çıkar, biraz sonra Üstad gelirdi. Bediüzzaman Hazretleriyle ilgili Murad Günaydın'ın çok hatıraları vardır.

Bir de burada doktor Münir Derman vardı. Bediüzzaman Hazretlerinin sık sık ziyaretinde bulunuyordu. Bir defasında buradan bir taksi kiralayarak Emirdağı'na giderler. Vardıklarında taksiciyi de beraberlerinde götürürler. Biraz sohbetten sonra namaz vakti girdiğinde Bediüzzaman Hazretleri taksiciye;

Sen abdestsizsin. Git abdest al' der.

"Taksici hayret eder: 'Kimse bilmiyordu benim abdestsiz olduğumu' demiş. Daha sonraki ziyaretlerde taksici hep abdestli gitmiş."

AZİZ TAYYAR

"Gözlerinde alevler oynaşıyordu"

Bediüzzaman'ı Söğüt'te gördüm. O zaman ben de gençtim. Benim babamın dedesi Hasan, Bilecik, Eskişehir, Balıkesir ve Kütahya bölgesinin beyi imiş . Onun için beni çok iyi biliyorlar. Bozüyüklü Aziz Dayı dedin mi herkes tanır. Ayrıca babam Hasan, ölmeden önce Bediüzzaman'ı üç kere görmüş. Bir kez Barla'da, iki kez de Isparta'da. Ölmeden önce bana 'Sen de Bediüzzaman'ı gör oğlum' dedi.

Aradan zaman geçti. Bir de baktım ki Bediüzzaman Said Nursî Söğüt'e gelmiş. Nur talebeleri oraya akın ettiler.

İçimde çok garip bir heyecan vardı. Ne demek, Bediüzzaman'ı görecektim. Nihayet onu görebilme bahtiyarlığına nail oldum. Allah'a çok şükürler olsun. Yıl, zannedersem 1955 veya 1956 Eylül'ü idi.

Bediüzzaman, iman hakikatlarından bahsediyordu. çok heybetli bakışları vardı. İnsan ona baktığı zaman, insanı dünya âleminden çekip alıyordu. Gözlerinden kıvılcımlar, alevler oynaşıyordu sanki."En azılı haydutlar bile onun önünde süt liman kesilirdi. O konuşurken hem dinliyor, hem de seyrediyordum. Devamlı ona bakıyordum. Bakışımı o da farkederek bana baktı. Konuşmasını bitirdi ve sağ elinin işaret parmağını bana doğru uzatarak yanındakilere:

Kim bu?' diye sordu.

"Beni tanıyanlar ona babamdan bahsetti. 'Hasan Beyin oğlu' dediler. 'Koca Hasan Beyin torunu oluyor."

"Bediüzzaman o zaman gözlerini bana dikti. Gözlerimi ayıramıyordum. Kalbim deli gibi atıyordu. Açıkçasını söylemek gerekirse korkuyordum. Fakat neden bilmiyorum, yerimden kalktım. Yanına yaklaştım ve elini öptüm. Birden korkum gitti. Yüreğime bir hafiflik, bir serinlik geldi. Bediüzzaman Hazretleri bana 'Hasan oğlu, Hasan Bey torunu' derdi."

Bediüzzaman şaşaalı giyinmezdi. Üstündeki elbiseleri eski, ama son derece temizdi. Sarığının rengi son derece beyazdı. öyle ki tâ uzaklardan bile dikkati çekiyordu. O kadar temizdi ki herkes ona Hoca Efendi derdi.

M. Kemal, İnönü, F. Çakmak, K. Karabekir ve Bediüzzaman

Bediüzzaman'a en büyük düşman ismet inönü idi. Ben Urfa'nın Suruç ilçesinde askerlik yapıyordum. Askerlikte çok büyük başarılar gösterdim. 1936'yı 1937'ye bağlayan yıllarda Adana-Halep Demiryolu hattının kuzey tarafında Türkler, güney tarafında Fransızlar vardı. Fransızlar rahat durmuyordu. Bir gün ben nöbetçi iken bir haber geldi: Mustafa Kemal, inönü ve Fevzi Çakmak ile birlikte 12 kişi Suruç'a gelecekmiş, Aradan zaman geçti, uzaklardan bir toz bulutu yükseldi. Bunlar Mustafa Kemal ve arkadaşları idiler. Suruç'a girdiler. O zaman Atatürk ve İnönü ile konuştum.Üst görevlilerim onlara benim yaptığım kahramanlıkları anlatmıştı. İsmet inönü bana takdirname vermişti. Hâlâ duruyor. Bir gün söz Nurculardan açıldı. O zaman ben de vardım, fakat konuşmaya iştirak etmedim. İnönü bir yerde dedi ki:

Said-i Kürdi ve cemaati şu Adana-Halep demiryolunun ötesindeki Fransızlardan daha tehlikelidir.'

"Son derece Nurculara düşman ve Rusya'nın sistemine hayrandı. Büyük adamlar içinde Bediüzzaman'ı takdir eden iki kişi vardı zaten: Biri Fevzi Çakmak, diğeri de Kâzım Karabekir Paşaydı. Kâzım Karabekir Paşa'nın hayranlığı daha başkaydı. Özellikle Bediüzzaman'ın keçekülahlılar ile birlikte Ruslara karşı savaşmasını takdir ederdi. Said Nursi'yi görmeyi çok istiyordu. Görebildi mi bilmem, inşaallah görmüştür."

Üstad Kazım Karabekir hakkında bir mektubunda şöyle diyordu:

"Ben ehl-i siyasetin her nevi taziplerine karşı (Hasbünallahi ve nime'l-vekil) deyip sabır ve tahammüle karar vermişim. Kâzım Karabekir ile eskiden münasebetim vardı. Acaba o münasebetin sebebi olan merdane mesleğini muhafaza ediyor mu? Eğer eskisi gibi ise ve nurlara zararı yoksa ve nura faideleri muhtemel ise ve dost ise, benim selamımı ona tebliğ edebilirsiniz."

Said Nursi

Emirdağ Lahikası 1: 176

HACI YAŞAR ZEYDAN

"Dünya ile alakamı kesmek istiyorum"

O kabir ziyaretini istemiyordu' diyerek başladı anlatmaya H. Yaşar... 'Evet istemiyordu o. Devam eden kötü âdetlerden de çok sıkılıyordu. 'Ben dünya ile alakamı kesmek istiyorum. Tüccar değilim, falan değilim. Benim kabrimi iki talebemden başkası bilmeyecek. Şarkta garbda olsa okunan Fatiha gelir bulur' derdi. Üstad bunu vefatından iki ay evvel söylemişti.

"Vefatını duyduğumda bana anlattıklarını hatırladım"

Bir gün ikinci vakti vefatını duyduk. Hemen Abdülvahid Tabakçı ve bir arkadaş daha olmak üzere Emirdağ'ına vardık. Oradan da Konya'ya gittik. Isparta'dan gelenlerle buluştuk. Halıcı Sabri'yi de alarak Urfa'ya akşama ancak varabildik. Naaşınınn defnedildiğini teessürler öğrendik.

İki ay sonra Kurban Bayramının arkasından kabrini ziyarete gittim. İki bayram arası Halilürrahman Dergâhı, Bediüzzaman Dergâhı olmuştu.

Orada düşündüm, kendisinin kabrinin bilinmeyeceği ile ilgili sözlerini...

Dönüşümden birkaç ay sonra bir gece telefon acı acı çaldı. Ahizeden teyzemin kocası:

Yaşar dedi, 'Üstad Hazretlerinin kabrini bu gece götürüyorlar. Burada sıkıyönetim ilan edildi' dedi.

Urfa'ya gidip bir daha ziyaret edeyim diyordum. Düşünceme meşhur vaiz H.Abdullah Toprak'a açtım:

İlk defnedilen yerdedir. Cesed nereye giderse gitsin, ruh orada bâkidir" dedi.

"Gittim, ziyaretinde bulundum. Hatta orada bana Bediüzzaman-ı Hemedânî'nin kabrini de gösterdiler."

H.ÖMER BİÇER

1918'de Eskişehir'de doğdu. Eskişehir'deki İstanbul Otelinin sahibidir.

"Hizmetinizi kabul ettim"

Bediüzzaman Hazretleri Emirdağ'da bulunduğu sıralarda ismini duyardım.Ancak ben o zamanlar siyasetle fazlaca meşgul olduğumdan, fırsat bulup ziyaret edemedim.

Onun âhirzamanda beklenen şahıs olup olmadığı hususunda tereddüdüm vardı. Bir gün, rüyamda kapı şiddetle vuruldu. Kapıyı açtığımda, başında sarığı ve sırtında cübbesi olduğu halde Üstad Hazretlerini gördüm. 'Buyurun Üstadım, buyurun efendim' dedim. İçeriye girdiler ve hemen duaya başladılar. Ben, 'Üstadım, şöyle sedire buyurun' dedim. O ise, 'Hayır ben buraya oturacağım' dedi ve âni bir hareketle bulunduğu yere oturdu.

Uyandığımda kan-ter içerisinde sırıl sıklam idim. Aklım başıma geldi. Kendi kendime, 'Hey Ömer, sen koca Üstadı ziyarete gitmezsin. Ama o senin yanına gelir. Ayıp, utanmıyor musun?' dedim.

Emirdağ'a iner inmez, doğru Mehmed Çalışkan'ın evine gittim. Bana yakın alâka gösterdiler. Ceylân Çalışkan, Üstadı ziyaret edebilmem için müsaade istemeye gitti. Döndüğünde, Üstadın o gün çok işi olduğunu ve ziyarete kabul edemeyeceğini söyledi. Çok üzülmüştüm.

Ertesi gün Çalışkanlar hanedanından birisi vefat etmişti. Hep beraber kabristanda idi. Ceylân koşarak geldi.

"Baba baba!"

"Ne var, Ceylân?"

"Üstadımız Eskişehir'e gidiyor. Ömer Ağabey Eskişehir yoluna inerse, Üstadımızı görebilir."

Hemen koşarak yola indik ve beklemeye başladık. Geriden taksi görünmüştü. Ben elimdeki fötr şapkayı nereye saklayacağım endişesiyle kıvırıp dururken Ceylân seslendi:

"Eğer araba durursa Üstadın yanına varırsın. Yoksa yolun ortasında durma!"

Araba tam önümüzde durdu. Ben heyecanla koşarak Üstadın elini öptüm. O da benim başımı okşayarak 'Kabul ettim' dedi. Artık dünyalar benim olmuştu. Bu arada Ceylân söze karıştı:

"Üstadım, Ömer Ağabey, Dahiliye Vekâletine sizin hakkınızda, polislerin mâni olduğu hususunu duyurmak için bir arzuhal ile giden ağabeyimizdir."

Bunun üzerine Üstad, 'Kardeşim, sizin bu hizmetinizi Risale-i Nur'a bir sene ihlâsla yapılmış hizmet olarak kabul ediyorum' dedi.

Sanki dünyalar bana bağışlanmıştı. O mütevazı hizmetim, bir sene ihlâsla yapılmış hizmet şeklinde kabul edilmişti. O sevinçle memleketime döndüm. Kendimi Nur hizmetine vermiştim. Durmadan yazıyor, okuyor ve anlatıyordum.

"Risale-i Nur'ların resmen neşri düşünülüyordu"

Bir gün Tahirî Mutlu ve Rüştü Çakın Eskişehir'e geldiler. Ankara'ya gideceklerdi. O sıralarda, hükümetin Risale-i Nur'u resmen neşredeceği; Adnan Menderes, Celâl Yardımcısı ve Tevkif İleri'nin bu hizmete yardımcı olacakları söyleniyordu.

Âtıf Ural ve Isparta neb'usu Tahsin Tola'nın bu hizmetle Ankara'da bizzat alâkadar oldukları belirtiliyordu.

Ankara'ya gittiğimde, Mustafa Türkmenoğlu ile beraber Demokrat Parti Genel Merkezine gittik. Genel Sekreter Halil İbrahim Beye Lem'alar'ı verdik."Lem'alar'ı memnuniyetle kabul eden Halil İbrahim bey, 'Bu eseri çoluk çocuğumla okuyacağım ve okutacağım' dedi ve ilave etti: 'Size Risale-i Nur'ların basılmasına altı ton kâğıt tahsis ettik. onu alın.'

Bilindiği gibi, malum kimselerin mümânaatıyla bu hizmet tahakkuk edemedi.

Adnan Menderes'i karşılama

Üstad Eskişehir'de bir eve yerleşmek istediğini ifade etmişti. O sıralarda Başvekil Adnan Menderes de İngiltere'de bir uçak kazası geçirmişti. Menderes'in İngiltere'den gelip, Eskişehir yoluyla Ankara'ya geçeceği haberi geldi. O akşam Âtıf, Şuayb, Mehmed Çalışkan ve ben, manifaturacı Halil İbrahim Deliceli'nin evinde kalmıştık. Üstad Hazretleri de geceyi saatçı Muhiddin'in ağabeyi Şükrü Yürüten'in evinde geçiriyordu. Yatsıdan sonra kimseyi kabul etmediği için ziyaretine gidemedik.,

Ertesi sabah Adnan Menderes'i karşılamak maksadıyla istasyona gittik. Baktık ki, Ceylân da Üstadın arabasıyla orada idi. Ceylân'ın kendi başına

hareket etmesi mümkün değildi. Üstad Hazretleri kendisini temsilen Adnan Menderes'i karşılamaya onu göndermişti.

Nur talebeleri nâmına Adnan Beye geçmiş olsun makamında bir ziyarette bulunmak istedik. Abdülvahid Tabakçı ile birlikte gittiğimizde, özel kalem müdürü Ahmet Salih Korur bizi karşıladı ve Adnan Beyin istirahat ettiğini, rahatsız etmenin uygun olmayacağını ve selâmlarımızı ve âfiyet temennilerimizi kendisine ulaştıracağını söyledi.

"Üstad Abdülvahid Tabakçı'nın evinde kalıyordu"

Üstadın Şükrü Yürüten'in evinde kalmasından sonra anladık ki, o gerçekten münasip bir evde kalmak istiyor. Hemen ev aramaya başladık. Bu arada Abdülvahid Tabakçı, 'Ben evimin ikinci katını Üstada tahsis ederim. Ücret falan da istemem. Eğer kendi rızaları varsa, lütfen aracı olun' dedi.

Hüsnü Bayram ve Mustafa Acet vasıtasıyla, Üstad Hazretlerinin razı olduğunu öğrendik. Eve yerleşen Üstadın Abdülvahid Tabakçı'ya birkaç altın lira verip, 'Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzalığından kalan paramdan veriyorum' dediğini duymuştuk.

Üstadın müteaddit defalar, bu ev için 'Benim evimdir' dediğini duyduk. Orada kaldığı süre içinde kendilerine su getirerek, sobasını yakarak hizmet etmeye çalıştım.

Eskişehir zelzelesi

Üstad son zamanlarda, Kanlıpınar sırtlarına kadar gelir, oradan geri dönerdi. Bunun sebebini, bilâhare meydana gelen Eskişehir zelzelesine bağlıyoruz.

Bir akşam Halil Deliceli'nin evinde toplanmış, çaylarımızı içip risale okuyacaktık. Birden zelzele başladı ve ortalık toz duman oldu. Bir gün sonra Üstad Hazretleri Eskişehir'e gelmiş ve şöyle demişti:

"Erzincan zelzelesinden daha büyük idi. Fakat mânevî bir el zelzeleye mâni oldu. Elhamdüllilah, fazla bir zayiat olmadı."

"Üstadı son ziyaretim"

Üstadın yanına gittiğimde evin polisler tarafından sarılmış olduğunu gördüm. Polisler kendisinin Eskişehir'e uğramamasını ve Emirdağ yoluyla gitmesini istiyorlardı. Üstada yapılan bu keyfi muameleyi anlatıp, mâni olunmasını temin maksadıyla Ankara'ya gittik. Hasan Polatkan ve diğer meb'uslara durumu bildirecektik. Ancak Hasan Polatkan'ın meclis

konuşması dolayısıyla görüşmemiz mümkün olmadı. Halil Akyüz gibi meb'uslarla görüşüp, meseleyi aktardık.

"Benimle görüşeceğinize Risale-i Nur okuyun"

Üstadı vefatına yakın zamanlarda pek ziyaret edemedim. Rahatsız etmemem mülâhazası ve biraz da benim çekingenliğimle görüşmemiz kabil olmadı. Zaten kendileri sık sık 'Benimle görüşeceğinize Risale-i Nur'u okuyun. Benimle görüşmekten on derece daha fazla fayda temin eder' derdi.

Yıldız Otelinde kaldığı sıralarda Hacı Şuayb Efendi üstadı ziyarete gitmiş. Üstad kendisine, 'Gel kardaşım, duydum ki memuriyete girmişsin, iyi etmemişsin' demiş.

"O sıralar 1957 seçimleri yaklaşmıştı. Hacı Şuayb Efendi encümen âzası olmuştu. Üstad bunu münasip görmemişti. Şuayb Efendi Üstada şöyle der: 'Efendim, siz ve Risale-i Nur bizi siyasetten kat'iyetle menediyor. Peki, siyâsî sahada ne yapacağız?"

Üstad, 'Kardaşım, Halk Parti dine karşıdır. Demokrat da lâkayd. Fakat Halk partisi kolu keser, Demokrat Partisi ise parmağı. Kolun gitmesini önlemek için, parmağın gitmesine razı olacağız' buyurur.

Üstadın vefatının tesiri

"Üstadımızın vefatı, bende çok hazin bir tesir bırakmıştı. Gazetelerde acı haberi görünce, bir türlü inanamadım. Hemen kardeşlerin yanına gittim, sordum. Üzgün üzgün 'Evet!' dediler. Dünya başıma yıkılmıştı. Akşama doğru da Urfa'dan acı haberle dolu telgraf geldi. Şükrü Yürüten, Abdülvahid Tabakçı, Hacı Şuayb cenaze merasimine gittiler. Neylersin, mukadder âkıbet.... Allah ondan ebeden razı olsun."

Ömer Biçer 23 Mart tarihli hatıra defterinde, Üstadın vefatıyla ilgili olarak şu cümleleri kaydetmişti:

23-25 Mart 1960

"25 Ramazan-ı Şerif âlem-i islâmın biricik nuru, Hz. Üstad arefenin sinesine kendisini vermek tecellisi ile alakâdar idi. Son demlerini yaşıyordu. Saatler geçiyor; yanında Zübeyir, Bayram, Hüsnü ve Abdullah kardeşler nöbetle Üstada hizmet ediyorlar. O koca varlığı kaybetmeye hiç razı olamıyorlar. Kıymetli Üstad son vedâ nefeslerini alıyor. İşte, gece de durmadan geçiyor. Saat 3 oluyor. Kardeşler sahur yemeğinde, nöbet Bayram Kardeşe gelmiş. Boynuna sarılıp emaneti Hakk'a teslim ediyor.

Zavallı Bayram kardeş 'Üstad rahatlaştı' diye, tam 6 saat uyuyor diye kıyamıyorlar. Ve ancak saat 9'da vefatı anlaşılıyor."

HASAN OKUR

1933'de Nevşehir'in Nar kasabasında doğdu. Uzun yıllar orduda astsubay olarak çalıştıktan sonra, Diyanet İşleri Teftiş Kurulunda vazife yaptı. Yirmi sekiz yıllık çalışmadan sonra emekli oldu.

Risale-i Nur'ları ilk tanıyışım

1953 yılında Ankara Hacıbayram semtinde bir sohbet esnasında 'Bediüzzaman isminde büyük bir âlimin 12 cilt Kur'ân-ı Kerim tefsiri var' denildiğini işittim. O günden sonra, bu isme karşı kalbimde hayranlık, hürmet ve muhabbet hissetmeye başladım. Lâkin yaptığım araştırmalarda, bu nâm ile bir tefsirin varlığını bilen yoktu.

1955 yılının sonunda Ankara Muhabere Ana Tamir Fabrikasında telsiz teknisyeni astsubay olarak yine göreve başlamıştım. Halen İstanbul'da bulunan Hüseyin Kileci isminde bir asker, bana Eşref Edip merhumun küçük tarihçesini ve Gençlik Rehberi'ni verdi. Cumartesi, Pazar Tarihçeyi bitirdim. Rehberi de yarı ettim. Risale-i Nur'un mahiyetini ve dâvânın ulviyetini hissetmeye başladım. Ruhumun tercümanı göz yaşlarım oluyordu. Ertesi gece rüyamda Üstadım Hazretlerini memleketteki evimize teşrif etmiş gördüm. Elini öptüm.

Albay Hulusi Beyle tanışıyorum

Bundan üç ay sonra Sözler'in ilk nâşiri merhum Âtıf Ural ve Mustafa Sungur Ağabeyle tanıştım. Artık Risale-i Nur'u gece gündüz demeyip okuyor, yeni matbaadan çıkan eserin tashih ve formalarının kırılmasına yardımcı oluyor, imanî meselelerin ince ve derin nüktelerini arkadaşlarla sabahlara kadar müzakere ediyorduk. 1957 yılında Eskişehir'e radar cihazının elektronik beyin aksamını tamire görevli gitmiştim. Emekli Albay Hulûsi Yahyagil, havacı astsubay oğlunu ziyarete gelmişti. 12 gün onun İşârâtü'l-îcaz ve Mektubat'tan yaptığı derslerde bulundum.

"Üstadla karşılaşmamız"

Bir akşam ders bitmek üzereydi. Üstad Hazretlerinin şoförü Mahmud Çalışkan geldi. 'Yarın Üstad Eskişehir'e gelecek' dedi ve aynı arabayla Hulûsi Ağabeyi aldı, götürdü.

O gece sabahı zor yaptım. Tamirini bitirdiğimiz cihazlar yolumuz üzerinde olması cihetiyle, askerî jiple Kanlıpınar'ın ötesinde çok sisli bir havada Üstadı karşıladık. Araba tam durmadan indiğim için hendeğe yuvarlandım. Bu arada inen sivil arkadaşlar Üstadın elini öpüyorlardı. Onların askerî bir vasıtadan evvel inmesi ve resmî olarak benim sonraya kalmam, üstadımın kader cihetiyle ne kadar inayet altında ve kalb-i mübareklerinin rahmet-i İlâhiye tarafından nasıl serin tutulduğuna büyük bir delildir. Işıkla Üstadın arabasına durması için işaret verilmişti. Vasıtalar tam karşılıklı yolun kenarında duruyordu. Aman yâ Rabbî! Üstada yaklaşıyordum. O nasıl bakıştı öyle? Heybetli bakışlar karşısında irkilmemek ne mümkündü? Gözlerinin içinde, güneş batarken ufukta bıraktığı sarı ışıklar gibi şûlelerin lemean ettiğini görüyordum. Kendisine yaklaştığım zaman tebessüm ediyordu. Mübarek ellerini üç kere öptüm, yüzümü avuçlarının arasına aldı, 'Mâşaallah' dedi. Nasıl haber aldığımızı sordu.

12 gündür Hulûsi Ağabeyin Mektubat'tan ders yapmasını dinliyorduk. Bayram Ağabey geldi, o haber verdi' dedim. Mahmut'u Bayram diye söylüyordum Tebessüm ettiler. 'Seni Risale-i Nur'a talebe olarak kabul ediyorum. Risale-i Nur'u nerede duyarsan orada dinle' dediler.

Bu arada Üstadın elinin üzerine epeyce kan bulaşmış olduğunu ikimiz de gördük. Üstad kana çok dikkatli baktı. Neden ileri geldiğini anlamaya çalışıyordu. Meğer benim başparmağımdan bulaşmış. Ben farkında değildim. Başparmağımın ortası yarılmış olduğunu tespit ettik. Nasıl olduğunu sordu. Ben de araba tam durmadan indiğim için hendeğe yuvarlandığımı söyledim. Tekrar başımı okşadı ve yürüdü. Arabasında merhum Zübeyir Ağabey de vardı.

Sütçü İbrahim Dede

Üstad önde, biz arkada Eskişehir'in dışına kadar geldik. Orada da Üstadı karşıladılar. Onlar arasında Muttalip Köyünde bulunan Nakşi Şeyhi Hacı Efendinin 80 yaşlarında bir müridi olan Sütçü İbrahim Dede de vardı. Üstadın eline sarıldığı zaman, Üstad onun elini öpmeye iyice eğildi. Bu hali, Üstadın tevazuda emsalsizliğinin büyük bir delili idi. Fakat o zât buna imkân vermedi ve Üstadın elini öptü, bizler de tekrar öptük. Yediye tamamlamak kasdıyla, dört defa üst üste de burada öptüğümü hatırlıyorum. Yıldız Oteline geldiler. Daha önce bize işaretle geçmemizi emir verdikleri için, benim jipi orada bir sokağa bırakıp otelin önüne gelmiştim. Hulûsi

Ağabey de oradaydı. Bizleri, dua eder gibi ve arka arkaya doğru ellerini döşüne açıp kapayarak selâmlayıp otele girdiler.

Üstaddan ayrılıp alaydaki pansiyona geldiğim zaman elimde olmayarak hicran ateşiyle yandığımı hissettim. Üstaddan istimdat eyledim ve kalbimi gerisin geri bana iade etmesini Cenab-ı Haktan dua ve niyazla istedim. Sonra o hal benden geçti. Halbuki Üstad Hazretlerini ziyaretim sırasında neşeli ve gülmekte idim. Aslında Üstad böylesi meşreplerden hoşlanırmış.

"Üstadı Isparta'da ziyaretim"

Üstadı üç arkadaşla beraber, 1959'da ziyaret ettik.

Birisi Nevşehirli Memduh Özçelik diğeri Niğdeli merhum şoför Bahaddin Efendi idi. Bizleri kabulü sırasında Üstad, bitkin ve çok hasta idi. Mübarek ellerini öpüp oturduk. Merhum Zübeyir Ağabey, Üstadın ağzına kulağını dayamak suretiyle söylediklerini bize aktarıyordu. 'Siz Risale-i Nur'un has şakirdleri olarak kabul ediyorum. Benim hastalığımı ehl-i dünyaya duyurmayın' diyordu ve gözleri yaşlı idi.

Biz Ekim 1959 başlarında ziyaret etmiştik ki, bundan üç ay sonra Aralık sonunda Üstad Ankara'ya teşrif ettiler. Denizciler Caddesindeki Beyrut Palas'ta kendilerine tahsis edilen üçüncü kattaki güneybatıya nâzır odaya yerleştiler. Yanıbaşındaki odada hizmetindeki ağabeyler kalıyordu. Türkiye'nin Diyarbakır, izmir gibi uzak yerlerinde Risale-i Nur'a hizmeti sebkat eden pek çok Nur talebesi ve Ankara'da haber alanlar, ziyaretine koşuyorlardı. Biz iki astsubay, kendilerine yakın bir odayı, müşteri sıfatıyla kiralamış bulunuyorduk. İkinci katta bulunan Birinci Şube Emniyet ekipleri, ziyarete olan tehacümü ara sıra önlüyorlardı. Hattâ emniyetin ekip başı Komiser Abdülkadir Bey bana hitaben, 'Biz sizin kim olduğunuzu biliyoruz. Madem siz Nur talebesisiniz, öyleyse buranın işlerini size emanet ediyoruz. Bizim vazifemiz güvenliği sağlamaktır. Bu hususta bize yardımcı olabilirsiniz, rasgele kişileri içeri almayın' demişti.

"Üstad benim bardağımdan çay içti"

Üstad Ankara'ya gelirken kendisini Gölbaşı'da karşılamıştık. Ve orada Memduh Özçelik ve üç astsubay arkadaşla beraber ellerini öpmüştük. Üstad gece olunca l,5 saat istirahata çekildi. Zübeyir Ağabey 'l saat sonra uyandırın, zira Üstad l,5 saatten fazla yatmaz' dedi. Öyle yaptık, üstad sabah erkenden kahvaltı yaptı. Çay içmesi ve teberrüken saklamak için benim evden getirdiğim çay bardağı ile çay içtiler. Altı tane bardaktan tek bardaktı.

Tevafuk ki, üstadın alışık olduğu ve daima çay içtiği bardağın aynısı olduğu için bununla çay verebiliriz', dediler. Şimdi üstadın çay içtiği o bardağı, içerisinde 2-3 tane limon çekirdeği ile beraber ambalajlı olarak muhafaza ediyorum. Ayrıca talebelerine verdiği tayinat paralarından eski l liralık ile bir de 25 kuruşu hatıra olarak bulundurmaktayım.

"Ben bir hiçim"

Sabah olmuştu. topluca ziyaretini yaptık. Mustafa Sungur Ağabey, beni Üstada göstererek, 'Efendim, bu kardeşimiz ve arkadaşları Nevşehir'e dershane-i Nuriye açmışlar' der demez, Üstad tebessüm ederek ve sağ elinin şahadet parmağını bana doğru uzatarak, 'Kardeşim, senin bana karşı çok fazla hüsn-ü zannın var' dedikten sonra, elleriyle sağlı sollu cübbesinin iki yakasını tutarak, arka topuklarını kaldırıp, ayaklarının ön parmak uçlarına doğru dikilip, tekrar düz basarak, sevincinden hem çırpınıyor, hem de 'İşte bak, ben bir hiçim. işte bak, ben bir hiçim' diye nazarları Nur Külliyatına çeviriyordu. O esnada Üstadın benim kendisine olan aşırı hüsn-ü zannımı tadile çalıştığı hatırıma geldi.

"Günde en az bir sayfa Risale-i Nur okumalı"

Sonra bir elini omzuma, diğer elini Mühendis Kemal Ural'ın yüzüne koydu. Bu arada Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinin ehemmiyetini ifade ile, 'Günde en az bir sahife Risale-i Nur okuyarak âlem-i İslâmda hâsıl olan şirket-i mâneviye sevabına dahil olmalı' diyordu. Bu cümleden olarak, bu hakikatı idrak edeli, günlük telâşe ile unutup yatsam dahi, yatağımdan kalkıp Üstadımın ilim ve marifetullah cihetiyle verdiği bir tetebbu virdi olarak kabul ettiğim dersimi, Alah'tan ciddî bir mâni olmazsa okuyorum. Ve bu ehemmiyetli noktayı bazan sorulduğunda nazara vermeyi hizmete taalluk eden bir vazife biliyorum.

O gün öğleye doğru Üstad İstanbul'a gitmek için kapıdan dışarı çıktılar. Sol elini omzuma koydular. Koluna girdim ve otelin merdivenlerinden indirip arabasına yerleştirdim, yorganınım dizlerine ve döşüne doğru sardım. Dr. Tahsin Tola, Said Özdemir ve iki arkadaşla hemen bir taksiye atladık. Son sür'atle giden Üstadımızı, Ankara'dan 50 km dışarıya kadar emniyet bakımından uğurlarken, asıl emniyetle görevli polis ekibi, bizim arabamızı durdurdu. Üstad uzaklaşana kadar bekledikten sonra Ankara'ya döndük.

"Üstadın ikinci defa Ankara'ya teşrifleri"

Üstad Hazretleri ikinci defa Ankara'ya teşrif ettiler. Tahminen 28-29 Aralık 1959'da. Bu arada kendisini pek çok siyasî ve idarî bürokrat ile sayısız Nur talebeleri ve üstada muhabbet ve hürmetleri olan ehl-i iman ziyaret ettiler.

Biz yine sabahlara kadar kapısının önünde idik. Bu defa Zübeyir Ağabey, 'Üstad çok yorgun, iki saat ancak yatar. Beni 1,5 saat uyuduktan sonra uyandırın' dedi. Kendisini gece 2.5'da uyandırdık. Hakikaten Üstad, o saatte odasında hareket halinde idi.

"Üstadı merdivenlerden ben indirdim"

Burada mühim bir hususu arz etmek isterim. ertesi gün sabah olmuştu. Üstad yine gitmek için hazırlanıyordu. Biz 48 saat kapısının önünde nöbet tuttuğumuz halde, üstad çıkmadan kapısının önü, Üstadın koluna girmek ve onu taşımak maksadıyla bazı zevat tarafından rekabete tutulmuştu. Biz bu hali görünce, oraya sırf ihlâsa zarar gelmemesi için terk ettik. Nihayet Üstad kapıdan çıktı. Üst katta merdivenlerin başına kadar geldi ve orada durdu, iki tarafına bakınarak 'Beni geçen sefer merdivenlerden birisi indirmişti. O kimdi? O beni çok iyi indirmişti' dedi. Bu arada ben yaklaştım, baktım, Üstad ısrar ediyordu. 'Bendim efendim' dedim. Yine ellerini omuzuma koydu. Her türlü iddiadan beri olan muhterem ihlâs abidesi Tahsin Tola Ağabey kolundan çıktı. Said Beyle biz, zemin katın salonuna kadar indirdik.

"İbrahim Cânan'ın çektiği fotoğraf"

Bu arada Üstadla ikimizin omuzu başına, başını yaklaştırarak 'Ne olursun ağabey, biraz da ben taşıyayım' diye ısrarla talepte bulunan zât Tarihçe'deki fotoğrafta, elinde sepet olan Ilgazlı şoför Hulûsi kardeşimizdi. Baktım, Üstadım bu durumdan rahatsız olacaklar, yavaşça kolundan çıktım, o girdi. Ben gazetecilerin dışarıda herhangi bir toplu hücumuna karşı vaziyet almak üzere, otelin kapısından Üstadı rahatsız etmemek için iki büklüm tam çıkıyordum ki, halen Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dekanı olan Prof. Dr. İbrahim Cânan, elinde fotoğraf makinesiyle o fotoğrafı çekti. Üstad sağ eliyle 'Çekmeyin' mânâsında, yukarıdan aşağıya havayı kesti.

Tarihçe-i Hayat'ta yer alan bu fotoğrafın çekiliş ânı, 30 aralık 1959 Cumartesi, sabah saat 08 sıraları olarak hatırlıyorum. Üstad, o gün İstanbul'a gittiler. Hep gelip gitmelerinde kendilerini Ankara'daki Nur talebeleri fevkâlade bir tezahüratla karşılayıp uğurladılar. Ankara'ya gelirken ve giderken sayısız gazeteci topluluğu alâka göstermesine rağmen,

Nur talebelerinin maddî ve manevî çemberinden yaklaşmak imkânını asla bulamadılar.

Üstadla olan kısa hatıralarımı, ebedü'l-âbâdda daimi sümbüllendirmesini rahmet-i İlaâhiyeden niyaz ediyorum.

"Mâlûm olduğu gibi Üstad Hazretleri bu tarihten üç ay sonra vefat ettiler. Urfa'ya cenaze namazına iştirak etmek için gittiğimiz halde yetişmek nasip olmadı. Ancak kabrinin üzerine cenaze namazı kılabildik.

"Allah Celle Celâluhû kendilerinden ebediyyen razı olsun. Âmin."

EMİN ÇAYIRLI (ÇAYCI EMİN BEY)

Emin Bey, Şark aşiret beylerinden. Kastamonu'da Bediüzzaman'a hizmet etmişti. 1943'de Denizli'de dokuz ay mevkuf kaldı. O da diğer Nur talebeleri gibi berâat etti. 1967 yılında Van'da bir trafik kazasında yanarak şehid oldu.

Aziz şehid Emin Bey

Memleketi olan Van'da ona Yemen Bey diyorlar. Üstad'ı Emin Bey olarak değiştirmişti. ismini. Nur talebeleri de Çaycı Emin Ağabey demekteydiler.

Doğu Anadoludan sürgün olarak Kastamonu'ya gönderilmişti. Nasrullah Camiinin şadırvanında bir çay ocağı kurarak çaycılık yapıyordu.

Emin Beyin Kastamonu'ya gelişinin üzerinden on yıl kadar geçmişti. Yıllar ne çabuk geçiyordu? Ama bu çabuk geçen yılları , bir de vatanından ayrı düşmüş olan gurbetzedelere sormak gerekti.

Emin Bey bitmeyen gurbet yıllarını sayıp duruyordu.

Yıl: 1936

Nasrullah Şadırvanına, ilk defa gördüğü yaşlı bir insan gelmişti. Bir bekçinin doldurduğu testinin başında nezaret ediyordu. Kıyafeti bir hocayı andırıyordu. Sarıklı, cübbeli.. Kastamonu'da, bir Osmanlı Şeyhülislâmın heybetiyle, fütursuz dolaşıyordu, hem de 1936 yılında.

Emin Bey ihtiyarsız olarak kalktı, doğru yanına yaklaşarak selâm verdi.

"Sen nerelisin kurban?"

"Beni takip ediyorlar, bana yaklaşma, sana zararım dokunur."

İşte bu hasbilik, bu samimiyet, Emin Beyin gönlünü tutuşturmaya yetmişti.

Nasıl tekrar görüşebilir, diye çırpınıp duruyordu.

İsterseniz gelin buradan itibaren Emin Beyin kendi ağzından dinleyelim:

"Üstad'ın yatağını satın aldım"

Kendisini sordum soruşturdum. Çarşı Polis Karakolunda kalıyormuş. Arasıra bir bekçi ve poliste birlikte Kastamonu Kalesine çıkıyormuş.

Bir gün bir polis gelip beni çağırdı... Polisle birlikte kaleye çıktık. Kendileri oradaydı. Polise dedi:

"Kardeşim, bu benim hemşehrimdir. Sen bir-iki dakika bizden ayrıl, ben onunla biraz konuşacağım."

Polis yanımdan ayrılınca, durumun acı acı anlattı. Sıhhatinin iyi olmadığını, bir kaç defa zehirlediklerini söyledi.

Şeker, çay gibi ufak tefek alacaklarını bir vasıtayla kendisine ulaştırmamı bildirdi. 'Benim yanıma kimseyi bırakmıyorlar. Ben komisere söyleyeceğim, yatağımı birisine satacağım. Yalnız arada bir vasıta olsun ki, ara sıra sen gel, bir şeyler lâzım oldukça, hem onu alırsın, hem de bu yatak meselesini hallederiz' dedi. Bana üç tane sarı altın verdi. 'Bunlar Harb-i Umumîden kaldı. Uzun yıllar saklıyorum. Bunları yanına al, bozdurursun, bana lâzım olanları bununla alırsın' dedi. Ben de durumumun iyi olduğunu söyleyince, 'Kat'iyyen karşılıksız bir şey kabul etmem' dedi.

Altınları alarak birisini çarşıda bozdurdum. Ertesi gün komiser beni çağırdı. 'Bu Hoca Efendi yatağını satmak istiyor, sen bunun yatağını alır mısın?' dedi. Ben de alacağımı söyleyince, 'Sen bununla nereden tanışıyorsun?' dedi. Ben de, 'Hemşehrimdir, tanışırız' dedim.

Yatağı alacağımı söyleyince karakolun üst katına, kaldığı yere çıktık. Yatağa baktım. Yirmi beş lira kıymet biçtik. Yatağı tekrar kendisine kiraladım. Ne kadar yatarsa, o kadar para verecekti. Bu vasıtayla, her gün yatağın kirasını almak için karakola gidip geliyordum. İhtiyaçlarını böylece temin ediyordum.

"Üstada eziyet eden komiserin akibeti"

Nuri isminde bir komiser vardı. Zaman zaman Üstad'a eziyet ediyor, üç günde bir gelip odasını arayıp tarıyordu. Bir gün bu komiser çok şiddetli hasta olmuş; kafası, kulağı ağrımış. Ne yapsalar ağrı ve ızdırap dinmemiş. Sonra komiserin kayınpederi,.'Sen Bediüzzaman'a eziyet ediyordun, bu sebepten bu hastalık başına geldi' diyor. Adam gelip Üstad'dan özür diledi, iyileşmesi için dua etmesini rica etti.

Sonra komiser beni çağırarak, bana dedi ki: 'Bundan sonra sen Bediüzzaman'ın hizmetini göreceksin, kimse sana karışmayacak. Sen istediğin zaman gelip, yanına çıkabilirsin'.

Ben rahatlıkla üstad'ın yanına gidip geliyordum. Başka kimseyi yanaştırmıyorlardı.

Havalar iyi olduğu günlerde, beraber dağlara giderdik. Akşamları kitapları tashih ederdi. Her gün ikindiden sonra kapısını kilitlerdi. Kastamonu'nun kışı şiddetli geçerdi. Bazı günler odasındaki yer tahtalarının arasına kırağı yağmış gibi olurdu. Küçük bir sobası vardı. Odayı pek iyi ısıtmazdı. Bekçi ile bir mangal ve bir de tahta kürsü aldırmış, yorganı kürsünün üzerine atarak, içindeki mangalla bu şekilde ısınıyordu. Komiser bir müddet sonra yine rahatsız etmeye başlamıştı. Bir gün odasını ararken, adam elini yorganın altına, kürsünün içine sokmuş. Adamın eli ateş dolu mangalın içine girmiş. Eli yanan komiser mahçup olmuş. Üstad kendisine demiş ki:

Senin ismin Hâfız Nuri'dir, Risale-i Nur'un ismi de Nur'dur. Bu sana tokattır. Dikkat et bir daha bana ilişme!'

Bu komiser Nuri'nin başına çok musibetler ve hastalıklar geldi. Kendisini tutup Ankara'ya götürüyorlardı. Fakat doktorlar bir türlü teşhis koyamıyorlardı. Kastamonu'ya dönünce hastalık yine aynı şiddette başlıyordu. Ankara'ya kaç defa gitti geldi.

Nihayet annesi ve ailesi kendisine, 'Sen Bediüzzaman'a çok eziyet ettin, onun bedduasına uğradın. Onunla helalleşmen, ondan özür dilemen lâzım' diyorlar. 'Bir daha onun kitaplarına, derslerine karışma' diye kendisini ikaz ediyorlar.

Ailece gelip Üstad'dan özür dilediler, affetmesini, hakkını helâl etmesini istediler.

Üstad onlara:

Ben ona bir şey yapmadım. O Kur'ân'ın tokadını yedi' dedi. Haşir Risalesi'ni onlara verdi. Hâfız Nuri'nin kitabı okumasını söyledi.

Kaybolan çoraplar

Yine bir gün, Üstad'ın yanına gittiğimde kaybolan çorabını arıyordu. Ben de kendisine yardım ettim. Bana dedi ki:

Kardeşim ben çoraplarımı her yerde aradım, hattâ (gülerek) dedi, kibrit kutusunun içini bile aradım! Bazı meczup evliyalar var, bana yardım edecekleri yerde, benimle ekleşiyorlar. Halbuki bu ızdırapların, bu şiddetli takiplerin altında bana yardım etmeleri lâzımken, bana yardım etmiyorlar, bilâkis, böyle maniler çıkararak, benimle ekleşiyorlar. Bu Halk Partisinin şiddetinde bana niçin yardım etmiyorlar?' Gülümseyerek, 'Beş yüz bonknot (lira) tazminat vermezlerse kabul etmem' dedi.

Tebessüm ederek kalktı, abdest alıp namaza durdu. Sonra duasını yaptı. Daha sonra, soba deliğine bakıyordu. Çorabın ucu, sobanın borusunun yanından çıkmış sarkmıştı. Meğer fareler çorabı alıp sobanın içinden götürmüşler, soba deliğine bırakmışlardı. Üstad, 'Bunda bir hikmet-i İlâhi var' dedi.

Meğer daha önce Risale-i Nur'un bazı parçalarını soba deliğine saklamış. Fakat zamanla oraya koyduğu hatırından çıkmış. Nur'un parçalarını oradan alarak başka, daha emin bir yere sakladık. Az sonra kapı çaldı, polis jandarma ve bekçiler içeri doldular. Her tarafı didik didik aradılar, fakat bir şey bulamayınca zabıt tutarak çıkıp gittiler.

Bu fare ve arama meselesini kendisi daha sonra kaleme aldı.

"Üstadın ibadeti"

Üstad, çıkıp dağa giderken hemen peşine polis ve bekçiler düşerdi, dağda ne yapacak diye... Dağda oturur, ibadet eder, eserlerini yazar, tashih eder ve dönerdi.

Sabahları erkenden evine gidip sobasını yakardım. Yine böyle bir gün gitmiştim. Çok soğuk bir gündü, farkına varmadan sabah ezanından iki saat önce gitmiştim. Seccadenin üzerinde ibadet ediyordu. Mum ışığında, seherin soğuğunda, hazin bir sesle dua ediyor, için için yalvarıyordu. Ben heyecan içerisinde tam bir buçuk saat ayakta bekledim. Bu ulvî hali titreyerek, ürpererek seyrettim.

Nihayet ezan sesleri uzaklardan gelmeye başladı. Ama o zamanki malûm Türkçe ezan sesleri... Dönüp bana dedi:

Emin, sen çok büyük bir hata ettin! Kasem ederim, yemin ederim ki, benim bir vaktim vardır, o vakitte melâike de gelse, kati bir surette kabul etmem. Sen çok yanlış ettin. Bir daha böyle hareket etme, bu kadar erken gelme, ezan okunmayınca gelme!' dedi.,

Efendim affet, kusura bakma! Ay ışığı dolayısıyla vakti bilemedim. Erken gelmişim. Bir daha ezandan önce gelmem' dedim.

"Üstadın Kutb-u Âzamla konuşması"

Bir gün beraber ikindi namazını kıldık. Namazdan sonra tesbihatta iken:

Kambur, ben mi haklıyım, yoksa sen mi haklısın?' diye birisine hitap ediyordu.

Ben yine bir çok zamanlar olduğu gibi, hayretler içindeydim. Odasında benimle kendisinden başka kimse yoktu. Benim merakımı görünce, meseleyi şu şekilde izah etti:

Onuncu Söz, haşir ve âhiret hakkındadır. Ben o eseri bir vakitler Barla'da yazıyordum (1926 senesi). Baktım o günlerde bir İslâm düşmanı, ıslahı gayr-i-kabil... Arifeye bir kaç gün vardı. Ben beddua ettim. Benim bedduama karşılık bütün Hicaz velileri ve Hicaz'daki Kutb-u A'zam ise, onun ıslahı için dua ediyorlardı. Benim bedduam ferdî kaldığı için iade edildi. Aradan uzun seneler geçti. Baktım, bu sene (1938-1939senesi) bana nihayet hak verdiler. Ben halbuki bunun ıslahının gayr-i kabil olduğunu biliyordum. Onlar nihayet bu sene başladılar beddua etmeye. Benim konuştuğum Kutb-u A'zam'dır; Mekke-i Mükerreme'dedir. Bütün Hicaz'la birlikte beddua etmeye başladı. Bana hak verdi. Ben de ona hitap ettim.'

Üstad'la bu sohbetimizin üzerinden çok az bir zaman geçti; bütün Anadolu'da yer yer şiddetli zelzeleler başladı.

Erzincan yerle bir olmuştu.(26 Aralık 1939). Uzunköprü şiddetli sallanmıştı. Bütün Türkiye korku içinde kalmıştı.

Bu hâdiselere Mehmed Feyzi kardeşim de aynen şahittir.

Üstadın yerine evrad okuyanlar

Üstad, zaman zaman çok şiddetli hastalıklar geçiriyordu. Benimle Mehmed Feyzi yanında kalmıştık. Ateşler içinde yanıyordu. Sonra biraz yatağa uzandı. Bayılmış kalmıştı. Biz de biraz yattık. Sonra uyandığımda bir dua, bir münacat ve niyaz sesleri geliyordu. Hazin bir seda odayı kaplamıştı. Ben, Allah Allah dedim. Üstad çok şiddetli hastaydı, bu okuyan kim acaba?

Feyzi kardeşime seslendim: 'Acaba bu okuyan kimdir?' diye. Feyzi Efendi, 'Sus, katiyyen sesini çıkarma' dedi. Ben kalkarak Üstad'ın yanına vardım. Aynen yattığı gibi baygın vaziyette uyuyordu. Sonra o ses kesildi. Sabaha bir saat kala yine her zamanki gibi kalktı, giyindi, abdest aldı Seccadenin başına geçti... Dua, ibadet... Cevşen... Kur'an'la başbaşa..

Sonra bize dedi:

Ben Cenab-ı Hakka şükrediyorum. Ben evradımı, vird ve dualarımı tamamlayamamıştım. Birisi benim evradımı tamamladı.'

Şahit Emin Bey, konuşmalarının burasında diyor ki:

Ben ve Mehmed Feyzi kardeşim hayretler içinde kalmıştık. Üstad'dan gördüğüm bu hal, imanım gibi gerçektir. Bir kelime hilaf yoktur.'

Üstad, sabahleyin, 'Allah'a şükür hastalığım geçti. Beni zehirlediler. Bir meyve vermişlerdi bana... Beni onunla zehirlediler' dedi. Bu rahatsızlığı on-on beş gün kadar devam etti.

"Üstadın dağda olduğunu haber verenler"

Sık sık dağa, kıra gitmek onun vazgeçilmez âdetlerindendi. Hancı Mehmed isimli bir zat, her zaman kendisine bir at verirdi. Dağa atla gidip gelirdi.

Yine böyle bir gidişte, Mehmed Feyzi kardeşimize de haber gönderiyor, gelip bana yetişsin diye...

^Dağda birisi bir yiyecek vermiş. Onunla zehirlemişler, orada hastalanıp düşmüş. At oradan ayrılıp dönüp şehre gelmiş.

Tam o sırada Mehmet Feyzi kardeşimizin kapısı vuruluyor. 'Efendi Hazretleri seni çağırıyor!' diye sesleniyorlar. Feyzi kardeşimiz kapıya bakınca, hiç kimseyi göremiyor. Bu hal tam üç defa devam ediyor. Üçünde de hiç kimseyi göremeyen Mehmed Feyzi Efendi, kalkıp atın kaldığı hana geliyor, bakıyor ki at içeride, fakat Üstad yok.

Mehmet Feyzi hemen dağa gidiyor. Üstad'ı yolda yarı baygın vaziyette buluyor. Bu arada Üstad biraz gözünü açıyor; ancak; 'Feyzi kardeşim beni zehirlediler. Biri tanıdığım adamdı, beni o zehirledi' diyebiliyordu.

Mehmet Feyzi Üstad'ı alıp, tekrar atla eve getiriyor. Günlerce hasta yattı. 'cevşen'in tesiriyle, Allah'a şükür, zehirleri tesir etmedi bana! Sadece kulağımda ağırlık yapıyor' diyordu.

Bediüzzaman'ı hangi vilayete göndermişlerse, oraya, onunla devamlı uğraşacak, ona eziyet ve sıkıntı verecek bir valiyi de peşinden gönderiyorlardı. Avni Doğan da işte bu Cumhuriyet valilerinden biriydi.

Avni Doğan'ın zulümleri

Risaleleri, mektupları kömürlüğe, odunların altına saklıyorduk. Bir gün, gelen mektupların hepsini ele geçirmişlerdi. Eve baskın yaptılar; her tarafımızı aradılar, taradılar, Hattâ o kadar ki, saatin kapaklarını bile açıp baktılar. Mehmed Fey'zi'yi, kardeşim Bahri'yi ve beni karakola götürüp epey sıkıştırdılar: 'Siz gizli cemiyet kuruyorsunuz. Kimlerle haberleşiyorsunuz?' diye sıkıştırdılar. Bizleri ayrı ayrı odalara hapsettiler.

Müdür Bey, Risale-i Nur'un hakikatları dünya değil, âhirete bakar. İsterseniz size biraz okuyayım' dedi. İman, Kur'ân hakikatlarından başladı okumaya, müdür biraz dinledi. Sonra hiddetle: 'Siz beni de zehirleyeceksiniz' diye dinlemek istemedi.

Sonra evlerimizdeki aramalarda benim sandıkta biraz paralarım vardı. Bu paralar üzerinde çok durdular. Bizi bu yüzden sıkıştırdılar. Bilhassa Vali Avni Doğan 'Bu paraları nereden buldun? Bu paralar gizli teşkilâtın paralarıdır' diyordu.

Memleketimden geldiğim zaman, bu kadar param vardı. Ben on-on beş nüfusa bakarım. Bu kadar nüfusun elbette, iki bin lira parası olur' dedim.

Daha sonra 'Benim maddî durumumu isterseniz. Ahlat Kaymakamlığından sorun' dedim. Bizi mahçup ederek, hiç bir suç aleti ve suçluluk delili bulamayınca, devamlı bu iki bin lira para üzerinde durdular.

"Avni Doğan daha önceleri de Üstad'la çok uğraşırdı. Sık sık evine baskınlar düzenlerdi. Bir defasında da yine tevhide dair yazdığı bir risalesini alıp gitti. Onun bir suretini bir daha alamadık."

İSMAİL TUNÇDOĞAN

1903'de Karadeniz Ereğli'sinde dünyaya geldi. Aslen Harputlu bir aileye mensuptur. Ailesi Mühendisoğulları lâkabıyla bilinmektedir. 1933'de Maltepe Küçük Zabit Mektebini bitirdi. 1954'de emekli oldu. 1943'de Bediüzzaman'ı Kastamonu'dan Ankara'ya, oradan da Isparta'ya getiren jandarma astsubayıdır.

"Üstadı Isparta'ya götürmekle vazifelendirildim"

Maltepe Küçük Zabit Mektebini 1933'de bitirip mezun olmuştum. Çeşitli yerlerde, bu arada Dersim'de vazife yaptıktan sonra, Kastamonu'ya karakol kumandanı olarak tayin edilmiştik.

Mithat Altıok orada vali idi. Ben kendisini daha önceleri Düzce'de hükûmet doktoru iken tanıyordum.

Beni çağıran Vali Bey,'Burada Bediüzzaman isminde bir hoca var. Bu zâtı incitmeden alıp Isparta'ya götüreceksiniz' dedi. Sabahleyin, yanında Safvet isimli bir polis memuruyla otobüse geldiler. Hoca efendi, Safvet'ten çok rahatsız oluyordu. Daha önceleri de bu adam kendisini taciz edermiş.

Çankırı üzerinden Ankara'ya geliyorduk. Bir yerde namaz için mola verdik. Safvet'in gelmesini istemiyordu. Hattâ, 'Bu bizimle gelirse ben gitmem' dedi.

Üstadın Vali Nevzat Tandoğan'la görüşmesi

Ankara'ya geldiğimizde Samanpazarı'nda bir otele indik. İki yataklı bir oda bulduk. Hoca, 'Ben ibadet ederim, yalnız kalmak istiyorum' dedi.

Az sonra bir komiser geldi, Hoca ile görüşmek istedi. 'Vali seni istiyor, kalk gidelim' diye, biraz kaba ve saygısızca hareket etti.

Hoca 'Gitmem, ben ona dargınım' deyince, komiser Hocaya karşı tedbirsizce hareket etti. Daha sonra başka bir komiser geldi. Karadenizli olan bu zât Hocaya hürmet etti, elini öptü.

Yine Hoca, 'Ben ona dargınım, sen ona selâm söyle, ben gelmeyeceğim' dedi.

Ben, 'Hocam, gidelim' dedim. 'Neden dargınsınız Efendim?' diye sordum.

Senin aklın ermez,' diye cevap verdi.

Ben, 'Burada reisicumhur, başvekil, onlardan sonra Vali Nevzat Tandoğan gelir, gidelim hocam' dedim.

Bu teklifimi Hoca Efendi kabul etti. Bir fayton tutarak vilâyete gittik. Vali ile eskiden Milis Teşkilâtı zamanından tanıştıklarını söyledi. Vilâyette vali ile görüştükten sonra, elinde bir kasket ile dışarıya çıktı. Vali kendisini yolcu etti. Valinin arabası ile tekrar otele döndük.

Vali, Hoca efendiye 'Merak etme, istasyona emir verdim. Kompartımanda sana yer hazırlattım' dedi.

"İftarı birlikte yaptık"

Otele döndüğümüzde Osman isimli bir talebesi kendini bekliyordu. Ondan yoğurt istedi. Akşamleyin beraberce iftar ettik. Hoca akşam namazını kıldı. Daha sonra otelde imam oldu, beraberce teravih namazını kıldık. Bir gece yattık. Sabahleyin bir faytonla istasyona geldik. Polisler, bineceğimiz yeri gösterdiler. Tren yolculuğu esnasında kendisini Isparta'dan tanıyan bir zât ziyaretine geldi.

Isparta'ya indiğimizde mahşerî bir kalabalık Hoca efendiyi karşılamaya gelmişti. Kendisini bir araba ile hapishaneye götürdük. Yollarda araba paralarını, meselâ yirmi beş kuruş, elli kuruş gibi, hep ben veriyordum. Ben adliyede iken bir gardiyan geldi 'Hoca seni istiyor' dedi. Ben de, 'Buradan para almak için bekliyorum, parayı alınca gelirim' dedim.

Daha sonra bir başka gardiyan daha geldi. 'Acele Hoca seni istiyor' dedi. Ben hemen hapishaneye gittim. Tabancamı başka bir gardiyana teslim ettim. İkinci katta Hoca efendinin yanına çıktım. Büyükçe bir semaver kaynıyordu. Hoca efendi oturuyordu. Bana doğru parmağını uzatarak;

Gafil, paracıklarım gitti diye niye üzülüyorsun? Bu paraları vermek sana nasip oldu. Benim cüzdanım bile yok ki, sana para vereyim' dedi. Sonra beni bırakmadı, iftara alıkoydu. Yine davetlisi olarak beraberce iftar ettik, namaz kıldık. Karşısında bir zât diz üstü oturuyordu. Hapishane müdürüymüş. 'Müdür Bey bir telefon et, tren ne zaman kalkacak?' dedi. Müdür Bey, trenin saat on ikide kalkacağını söyledi.

Ayrılırken elini öptüm, bana dualar etti. 'Bana hizmetin çok oldu, hakkını helâl et' dedi. 'Eline aldığın altın olsun' diye bana dualar etti.

"Bilhassa trene giderken birçokları Hocayı görmek istiyorlardı. Kiminle görüşse, beş dakikada Müslüman ederdi. Gâvur gelse Müslüman olarak çıkardı yanından. Gözleriyle insanı kendine raptediyordu."

SELAHADDİN ÇELEBİ

Nazif Çelebi'nin oğlu olan Selahaddin Çelebi 1913 doğumludur. Uzun yıllar Nur Risalelerine fedakârâne hizmet etmiştir. Nur'un mektuplarında isminden ve hizmetlerinden bahisler vardır. İnebolu eşrafından olan Selahaddin Çelebi, 9 Ocak 1977'de vefat etmiştir.

"Ben bu zâtı tanırım"

1936 senesinde Kastamonu'daki 131. Alaydan terhis olduğum zaman, Bediüzzaman isminde âlim bir zatın sürgün olarak geldiğini işitmiştim. Kendisi bir karakol karşısında yapayalnız yaşıyormuş. Kendisinin yüzünden zarar görmemesi için kimse ile görüşmüyormuş.

İnebolu'ya geldiğimde, merhum pederim Ahmed Nazif Çelebi'ye anlattım. Babam:

Ben bu zâtı tanırım, 1908 Meşrutiyetinden sonra yanında bir hey'etle İnebolu'ya gelmişti. İnebolu'nun meşhur âlimi Hacı Ziya Efendi ile birlikte şehirdeki camileri gezmişti. Şadırvanda abdest alırken yüzlerce insan toplanmış, hürmet ve sevgi ile kendilerini seyrediyordu. Ziya Efendi halka 'Ayıptır, çekilin' deyince, hey'etten bir zat: 'Bırakın baksınlar. Bu zat bakılacak bir zattır" dedi. Yahya Paşa Camiinde namaz kıldılar. Vapura uğurlarken caddenin iki tarafına dizilen halkı, elini kalbinin üzerine getirerek selâmlamıştı. İstanbul gazetelerinde de yazılarını okudum. 'Yarın Kastamonu'ya gidip ziyaret edeceğim' dedi.

"Nur Risaleleri İnebolu'ya böyle girdi"

Babam Kastamonu'ya gitti ve geldi. Beraberlerinde 4. Şua olan Âyet-i Hasbiye Risalesini getirdi. Bu risaleyi yazdı, bana verdi. Üstadı, nerede ve nasıl görebileceğimi tarif ederek, beni Kastamonu'ya yolladı. Kastamonu'ya geldiğimde Nasrullah Camiinin avlusunda çayhane işleten şarklı Küresin Aşiretinin Beyi olan Emin (Çayırlı) Beyi ve H. Tahirî'nin oğlu Ahmed Kuzu'yu aradım. Onlar vasıtasıyla Üstad'ı ziyaret edecektim. Ahmed Kuzu'nun oğlu Selâhaddin'le birlikte, kaldığı eve gittik. Evde yoktu. 'Karadağ'a çıkmıştır, haydi seni götüreyim' dedi. Selâhaddin küçük olduğundan 'Sen zahmet etme, tarif et, ben bulurum' dedim. Kastamonu yakınlarında bir saatlik mesafede yürüyerek dağa çıktım. Karadağ'da ufak

bir tepenin zirvesinde bir ağacın altında beyazlar giyinmiş bir zat namaz kılıyordu. İçimden 'Her halde bu zattır' dedim. Selâm verdikten sonra, başı ile oturmamı işaret etti. Diz çöktüm, duasına 'Amin' dedim. İnsanlığın ve İslâm dünyasının huzur ve selâmeti, dünyevî ve uhrevî saadeti için hazin bir sada ile niyaz ediyordu. Bilâhare getirdiğim kitabı verdim. 'Sen hoş geldin kardeşim, bu risalenin tashihatını yapayım' dedi. Tashih işi yarım saat sürdü. Bu esnada ilk defa gördüğüm Hoca Efendiye dikkat ediyordum Dikkatle tashihat yapıyor, kelimedeki noksanlıkları harf ve noktalara kadar düzeltiyordu. 'Sen de yazı biliyor musun?' dedi. Bir cümle yazdırdı.

Maşaallah... Keçeli güzel yazıyorsun, sana bir risale vereceğim, yazar mısın?" dedi. 'Memnuniyetle' deyince, birden dokuza kadar Küçük Sözler'i verdi. Yazacağımı ifade ettim. Babama da ayrıca 11. ve 12. Sözleri gönderdi. 'Eğer arzu ederse yazsın ve bana tashihe göndersin. Eserler aynen yazılmalıdır' dedi. Müsaade isteyerek huzurundan ayrıldım.

İşte Nur Risalelerinin İnebolu'ya girişi böyle oldu. Bu tarihten sonra İnebolu'da yüzlerce parmak Nurları yazmaya başladı.

Nazif'ler, İbrahim'ler, İzzet'ler, Osman'lar, Salih'ler, Ömer'lerin kalemleri, beş sene boyunca matbaa tesisleri gibi işledi. Kastamonu İnebolu arasında Nur Postacıları da teşekkül etmişti. Nurlar İnebolu limanından Anadolu'ya sevkediliyordu.Bu postacılığı Recep Dilek, Ahmed Köroğlu ve Değirmencioğlu yapıyorladı.

Teksir makinası

Bu şekilde hizmetler fasılasız yürürken İstanbul'da bir ticarethanede teksir makinası gördüm. Bu makinanın bir dakikada yüz sahife bastığını öğrenince hemen makinayı satın alarak İnebolu'ya getirdim. İlk defa Nurlardan Yedinci Şua, "Kâinat Seyyahının Müşahadeleri" olan Âyetül-Kübra Risalesini teksirle çoğalttık. İlk nüshayı Üstad'a götürdüğüm zaman fevkâlade memnun oldu. Eserin sonuna hissiyatını şu cümlelerle ifade etti:

"Ya Rabbi! bir kalemle beş yüz nüsha yazan Nazif Çelebi ve mübarek yardımcılarını Cennetü'l-Firdevste mes'ûd kıl."

"Aradığınız nedir?"

1942yılında Kars Gümrük Muhafaza Teşkilâtına intisap etmiştim. Altı ay sonra kurs için Ankara'da İnhisarlar Vekâletinin (Tekel Bakanlığı) üst katı Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı Teşkilâtına tahsis edilmişti. Bir gün kursta iken, 'Sizi Genel Komutan Lütfi Karapınar Paşa istiyor' dediler. Bu

esnada hatırıma ilk gelen şey, Ankara'da Risale-i Nur'un vekâletten vekâlete elden ele dolaşmasıydı. O tehlikeli zamanda Askerî Şura azasından rahmetli Yümni Bey, Şurânın resmi toplantısı bittikten sonra Risale-i Nur okuyordu. Herhalde bir general beni Karapınar Paşa'ya haber verdi, zannıyla odasına gittim. Paşanın yüzü sertti. Vaziyetin vehametini anladım. Masasının önündeki koltukta yakasındaki rozette istiklâl yazılı birisi oturuyordu. Arkasında da ayakta bir subay hazır ol vaziyetinde bekliyordu. Rozetli şahıs bana 'Üzerinde ne varsa çıkar' dedi. Ben de üzerimde ne varsa hepsini çıkardım. Bunlardan not defterimi aldılar, para çantamı ve diğer eşyalarımı geri verdiler. 'Bizimle beraber gelecek, ' diye Paşa'dan müsaade aldılar. Çalıştığım odaya gittik. Masamdan da çantamı aldılar. Oradan da geceleri kaldığım Ulus'taki Cihan Oteline gittik. Hususi odamda arama yaptılar, fakat bir şey bulamadılar. bana hiçbir şey söylemiyorlardı. 'Aradığınız nedir? Söylerseniz belki yardımcı olurum' dedim. 'Risale-i Nur ismindeki kitapları arıyoruz' dediler. 'Söyleseydiniz size verirdim. Hiç yorulmazdınız. Bunlar imanî ve İslâmî eserlerdir, gardroptadır. Fakat siz görmediniz' dedim. Tekrar açtılar, elbiselerin arkasından otuz kadar eser çıkardılar.

"İftira mı edeyim?"

Kitaplarla beraber 1. Şubeye, Hacı Bayram Camiinin karşısındaki, şimdi yıkılmış olan pasaport binası olan yere geldik. Mahallinde tutulan zabıtta 'kendi göstermesi üzerine' eserler bulunmuştur, kaydını yazdırttım. 1. Şube Müdürü'nün nezareti altında, iki gün, iki gece ifademi aldılar. Bir kaç kere tercüme-i halimi, Risale-i Nur'daki hizmetimin harfiyyen yazılmasını, kimlerle temas ettiğimi ve eserleri okuyanların kimler olduğunu sordular. Yerli, yersiz suallerine verdiğim cevaplarla bir türlü tatmin olmuyorlardı. Hacı Bayram Camiine namaz vakitleri giden cemaata bakmam ve bunlardan kimlere kitap vermişsem göstermem için cam kenarına iki polisle birlikte oturttular. 'Ankara halkının günahına girmem, birine mutlaka iftira mı edeyim?' dedim. Not defterimdeki isimlerin kime ait olduğunu sordular. 'Hacı Bayram Camiine gelen bir kaç kişinindir. Fakat bunların adreslerini bilmiyorum. Ancak camiye geldiklerinde tanıyabilirim' dedim. Hacı Bayram Camii karşısında kitapçılık yapan Muhsin Bey vardı. O vakit orada güzel bir yazıhanesi vardı. Müteahhitlik yapıyordu. Onun yazıhanesinde bazı şahıslara kitap verdiğimden ismi Muhsin diye zapta geçirilmişti. Muhsin Beyi getirdiler. 'Bu çoluk çocuk sahibi, bırakın bu zatı. Bunun Risale-i Nur'dan haberi bile yok. Yalnız bu adamın yazıhanesinde bir-iki zatla görüştüm. Camiye giderken, imanî Risalelerden verdim' dedim.

Bir de o civarda, ufak bir caminin imamı vardı. Saçları, kaşlar sarı, çok müttakî, mübarek bir insandı. Onun da ismi geçtiğinden bir hayli zavallıyı dövmüşler ve sıkıştırmışlardı. Bunu da bilâhare öğrendim.

"Selahaddin korkma"

Üçüncü gün çift aynalı bir odaya girdik. Büyük boy hususi yapılmış, tahminen, elli-yetmiş santimetre kare ebadında, ciltli bir defteri, albüm yapmışlardı. Türkiye'deki din adamlarının sağ, sol, profil ve cepheden görünüşlü üç resmi ve altlarında da tercüme-i halleri yazılı idi. Bu albümde tanıdıklarımı söylememi istediler. Yanımdaki memur sayfaları çeviriyordu. Abdülhakim Arvasi'nin resmini göstererek: 'Bu da tevkif edildi' dedi. Ben de: "Tanıyorum, âlim bir zattır. Bayezit camiinde dersini dinlemiştim' dedim. Bu defa bir başkasını gösterdi: 'Evet... bu da Hacı Süleyman Efendidir. "Tanımıyorum. Fatih'te oturuyor' dedim. 'Bu da tevkif edildi. Biri Bursa'ya, diğeri Kütahya'ya sevkedildi' deyince Fatih'te evinde ziyaret ettiğim Hacı Süleyman Efendi olduğunu anladım. Sünnet-i seniyyeyi tatbik eden takvâ bir zattı. Bana Arapça yazılı, çerçeveli, dört-beş satırlı bir levhayı okuyup tercüme etmişti. Bana, 'Kur'ân'a kasem ederim ki, ben Mehdiye asker olacağım, ondan sonra öleceğim' demişti. Seksenin üzerindeki bu yaşlı zatın 'asker olacağım' demesi beni o zaman güldürmüştü. Tevkifini ve sürgüne gönderildiğini öğrenince, içimden 'O yaştaki insan ancak bu şekilde asker olabilir. Arzusu yerini buldu' dedim. Bir kaç hafta sonra da mübarek hocanın vefat haberi geldi. Bu sırada Komiser Naci Bey telâşla geldi. 'Sürpriz,' diye bağırdı.

Bediüzzaman Hoca Efendiyi Kastamonu'dan getirmişler. Geceyi Çankırıkapı'da bir otelde geçirmiş. Otelde müstahdem yerine polisler geçmiş. Hizmetine de garson kıyafetinde bir komiser vermişler' dedi.

Bir müddet sonra 1. Şube Müdürünün odasına beni çağırdılar. İçeri girdim. Üstad oturuyordu. Derhal elini öptüm. Çok hararetli olan elini bırakamadım. Şiddetli hasta ve yorgundu. Buna rağmen Müdüre hitaben:

Bunlar bu vatanın fedakâr, imanlı evlâtlarıdır. Bunlar emniyet ve asayişi ihlâl etmez. Bilâkis muhafaza ederler' dedi. Bana dönerek, 'korkmayınız' dedi.

Üstad'ı tekrar otele götürdüler. Ertesi sabah beni iki polis refakatinde vilayete götürürken, ileride kalabalık bir grupla Üstad'ı da vilayete götürüyorlardı. 50 metre geriden, biz de onları takip ediyorduk.

Daha sonra alt kata inerken, orada evraklar tanzim edildi. Üstad'ın yanında dört beş jandarma ve birkaç polis vardı. Hükümet binasının çıkış kapısında durdular.

Kıyafeti her zaman olduğu gibi millî ve yerli kıyafetti. Sağ omzunda muhafaza torbası içinde bir Kur'ân-ı Kerim, sol omzunda rule yapılmış bir namaz seccadesi, ona bağlı bir ibrik. Tarih kitaplarında görülen akıncı yiğitlerinin muharip kıyafetini, İsmet İnönü devrinde Ankara'da canlandıran bir tablo gibi görünüyordu. Üst kattan bir kaç tane daha memur geldi. Polis ve jandarmalara Denizli'ye götürmeleri için evraklarını verdiler. Bu esnada Üstad ellerini kaldırarak:

Selahaddin korkma! Selahaddin korkma! Selahaddin korkma! diye bağırıyordu. Sonra hareket ettiler. Ben yanına yaklaşmak istedim, fakat on beş yirmi metre mesafeden daha yakına bırakmadılar. Orada biriken halk da bu mesafeyi doldurmuştu. Üstad'ın da beni görmesi imkânsızdı. Üstad'ı 70 yaşındaki hasta halinde o mübarek Ramazan'ın çok sıcak gününde istasyona kadar yaya olarak götürdüler.

"Bu eserler imânî ve İslâmîdir"

Öğleden sonra, Vali Nevzat Tandoğan'ın belediyede bizi beklediğini bildirdiler. Hemen belediyeye götürüldük. İçeri girerken merdivende genç bir hanımla karşılaştık. 'Siz de mi polissiniz?' diye sordum. Hanım 'Hayır ben felsefe hocasıyım. Bediüzzaman'a bayram tebriği yazmıştım' dedi. Arkamızdaki polisler, 'Konuşmayın ' diye bizi ikaz ettiler.

Belediyede başkan odasına evvelâ felsefe hocasını çağırdılar. 20 dakika sonra o çıktı. 'Beni serbest bıraktılar. Allah yardımcın olsun' dedi ve gitti.

Kapıda 1. Şube Müdürü bekliyordu. Emniyet Umum Müdürü Şinasi Bey kapıyı açtı ve bana 'gel' diye seslendi. İçeri girdiğimde Vali Nevzat Tandoğan koltukta oturuyordu. On dakika kadar beni tepeden tırnağa sözdü.

Şinasi, elektrikleri söndür!' dedi. Bir dakika sonra, tekrar, 'aç' dedi. Başını iki tarafa sallayarak, gözlüğünü çıkardı, tek camıyla baktı, ayağa kalktı: 'Yanıma gel' dedi. Omzumdan tuttu. 'Nasıl olur, sen Cumhuriyet çocuğusun. Böyle kimsenin peşine takılırsın? Bunun gayelerini bilmez misin?' dedi.

Ben de cevaben, Vali Bey'e şunları söyledim:

1936 senesinden beri Kastamonu'da ziyaretine giderim. Eserlerinden okudum ve neşrine çalıştım. Bu eserler imanî ve İslâmîdir. Siyasî ve menfi milliyetçilik yoktur. Milletimizin ve devletimizin aleyhinde en ufak bir

kelime görseydim ve kendisinden menfi bir düşünceyi hissetseydim, ihbar eder ve herkesten önce ben düşman kesilirdim. Tamamıyla yanlış bir kanaate sahipsiniz. Eserleri imanîdir. Kur'ân-ı Azimüşşanın bazı âyetlerinin tefsirlerinden ibarettir. Kastamonu'da herkes ziyaret ediyor. Polis karakolunun karşısında bir evde oturuyor. Polisler her gün giren çıkanı görüyorlar.'

Kim Kastamonu Valisi?' dedi.

Mithat Altıok' dedim.

Şinasi, ne hayvanlar var' dedi. Tekrar bana hitaben :

Madem ki eserleri imanîdir diyorsun, mahkemeye verileceksiniz, orada tetkiki yapılır, orada söylersin' dedi.

Kapıda bekleyen l. Şube Müdürüne mahkemeye sevk edilmemi söyledi.

"İnebolu'ya sevkediliyorum"

Hava kararmış, iftar vakti çoktan geçmişti. Bizi iki polis refakatinde mahkemeye sevkettiler. Gece saat 12'ye kadar mahkeme salonunda bekledik. Nöbetçi hakim, savcılığa, tevkifim için gelen telgrafı, gündüz Savcı Kemâl Bora'ya vermiş. Nereye koyduğunu bulamayan Savcı Muavini, evine telefonla sorduktan sonra, telgraf bulundu ve nihayet mahkemeye alındık.

TCK'nun 163'üncü maddesi mucibinde tevkifime karar verildi. Bir vasıta tutarak, polisle beraber, tevkif müzekkeresi elimizde gece 1.30'da Cebeci Cezaevinin karantina koğuşuna alındım.

Bir hafta sonra Zonguldak yoluyla İnebolu'ya sevkedildim. Refakatimde iki jandarma vardı. Trende siyasî mücrim diye hususî kompartıman açılmıştı.

İnebolu'ya çıktığımda, jandarma komutanlığı beni polise teslim etti.

Bu esnada babam da tevkif edilmişti. Emniyet dairesinde iki gün kaldım. Said ismindeki savcı, Ankara'daki ifadelerimi tekrar ettirdi. Beni bu imanî ve İslâmî eserlerden soğutmak için, iki gün, iki gece uğraştı.

Beden ruhsuz ayakta durur mu? Ekmeksiz ve susuz yaşanır mı?' deyince: 'Peki cezaevinde ekmek ve su ile bedenini yaşat' dedi.

İnebolu Cezaevine girdik. Hapishanede diğer İnebolu'lu Nur Talebeleri ile bir araya geldik. Onların isimleri şöyle idi. Pederim Ahmed Nazif Çelebi, İbrahim Fakazlı, Ziya Dilek, Büyük İbrahim, Gülcü Hüseyin, izzet

Turgut, Ahmed Köroğlu, Zühtü İşeri, Ömer Gedikoğlu, Halil Enercan, Ahmed Şaşmaz.

Denizli'ye sevkiyat

İnebolu Cezaevininin alt katındaki koğuşta bir arada idik. Ramazan-ı Şerifin sevinci ile, o mübarek günlerin kıymetinden istifadeye çalışıyorduk. İhlâsla ibadet yapılıyordu. On bir kişi aramızda cüzler taksim ederek, günde bir hatim indiriyorduk. Hac farizasını ifâ ederken vefat eden Hacı Halil Enercan, ayrıca üç günde bir hatim yapıyordu. Bir ikindi namazında imam olan rahmetli Telyeli İzzet Turgut'u biz ümmi zannediyorduk. Namazı müteakip bir mürakabe yaptı. Bilâhare başını kaldırarak, 'Arkadaşlar şimdi rical-i gayb hazeratı geldiler. Ellerinde yeşil bir sancak vardı. Sancakta 'İnnâ fetahnâ leke fethan mübinâ' âyet-i kerimesi yazılı idi. Bir de âbide diktiler. Üzerinde keza 'İnnâ fetahnâ leke fethan mübinâ' âyet-i kerimesi yazılı idi. Ziya Beye hitaben, 'biz sizi muhafaza edeceğiz, hiç korkmayın' dediler.

Arkadaşlar İzzet Turgut'u gülerek dinlediler. Ve 'İçimizde bir de evliya varmış' diye şakalaştılar.

Ziya Dilek, 'Bunlar, henüz murakabeyi bilmiyorlar, sen ne için sırrı ifşa ettin' deyince, 'Ben onları, olgunlaşmış zannettim. Fakat yanılmışım. Şimdi ben bu ifşa etmenin cezasını çekerim' dedi.

İki saat sonra döndüğünde, boğazını göstererek 'Jandarma kumandanı boğazımı sıktı ve jandarma koğuşunun altına bir kömür dolabına hapsetti. Orada ayakta durmanın imkânı yoktu. İki kat, iki büklüm orada kaldım. Beni çıkardıktan sonra, 'Siz Almanlarla muhabere ediyormuşsunuz, söyle bakalım, alıcı-verici radyonuz nerede?' diye mübarek Telyeli İzzet'i işkence ile dövmüşlerdi.

Fakat haddizatında manevî gözü açık olan İzzet, hakikaten manevî radyo idi.

İzzet Turgut ara sıra yaptığı murakabelerde Ziya Beye: 'Daha buradayız, gideceğimiz zaman ben size haber veririm' diyordu.

Denizli'ye sevk emri gelmeden bir gün evvel: 'Yarın gidiyoruz, hazır olun. Fakat merak etmeyiniz. Beraat edip geleceğiz' dedi. Ertesi gün Anafarta vapuru ile İstanbul-İzmir vapuruna aktarma edilerek İzmir'e ve İzmir'den trenle Denizli'ye hareket ettik.

Denizli'de trenden çıktığımız zaman bizi karşılayan halk teessür içinde, sakin bir halde selâmladılar. Etrafımızı saranlardan bazıları 'Sizin başınızda

öyle bir Hoca Efendi var ki; sorgu hakimi sual sormadan sorularına cevap verdi. Sizlerin hiç bir kabahatiniz yoktur, merak etmeyin. Beraat edeceksiniz' diyorlardı.

Denizli Cezaevi yeni yapılmıştı. Şehir harici yeşil saha içinde, beton, havasız koğuşları ile, ufak mazgal deliği gibi cam pencerede sık demir parmaklığıyla, Malta zindanına benzer, rutubetli bir bina idi.

İlk geceyi binanın müştemilatında beş kişinin barınamayacağı bir yerde geçirdik. Gece uyumak için yatak sermemize rağmen imkân olmadı. Yatakların üzerine oturmakla, tilki uykusuna daldık. Bu bize bir nevi işkence idi. Kapımız da kilitlendi. Bizim yegâne tesellimiz, Üstadımızın o binada bulunması idi.

Bir gün sonra Ağır Ceza koğuşunun bir odasını İnebolu, Kastamonu ve İstanbul'dan gelen Nur Talebelerine tahsis ettiler. Üstad kibrit kutusu içinde bir kağıda 'Hoş geldiniz' diye bir pusula yazarak mahkûmlardan meydancı Âdem Ağa ile gönderdi.

"Hapishane medrese oldu"

Kısa zamanda cezaevindeki bütün ağır cezalılar yaptıklarına nedamet ederek, tevbe istiğfar ettiler. Üstadın girdiği günden itibaren guslederek beş vakit muntazaman kılmaya başlamışlardı. Hapishanenin elebaşısı (cezaevi tabiri ile 'dayısı') olan Beylerbeyi Süleyman Hünkâr'a:

Siz ne gördünüz ki, kısa zamanda Hoca Efendiye karşı bu kadar saygı gösteriyorsunuz? Fırsat buldukça elini öpmeye koşuyorsunuz?' dediğinde 'Ben buraya adam yaralamaktan sekiz aya mahkûm olarak geldim. Bir gece rüyamda bir hoca efendi,'Süleyman sen iyisin, fakat çok mağrursun ve nefsine güveniyorsun, yakında bunun cezasını çekeceksin' dedi. Hakikaten çok geçmeden, hapishanede bir kavga olmuştu. Kavgada bir mahkûm ölmüştü. Bu hâdiseden sonra ben de 24 seneye mahkûm olmuştum. Bediüzzaman cezaevine gelince, bu Zatın rüyamda gördüğüm Hoca Efendi olduğunu anlamıştım. Zaten Hoca Efendi de gelir gelmez mektup yazarak, 'Burası bir hapishane değil, Medrese-i Yusufiyedir. İçindekiler birer zebani değil, birer müdür ve idarecidir. Bugünden itibaren gusledip, tevbekâr olarak içki, kumar gibi şeyleri katiyyen terk edeceksiniz' diyordu.

Bunun için kendisine son derece hürmet ediyoruz. Aksi halde, manevî tokatını yiyeceğimizi biliyoruz. Bizim koğuş komşuları olan ağır cezalıların hepsi, Nur Talebelerinden elif cüz'ünden başlayarak Kur'ân'ı

hatmetmişlerdir. İstanbul'un meşhur hocalarından takva sahibi Gönenli Mehmed Efendi'den ders almaya başlayan Mehmed ismindeki dört adam katili Kur'ân'ı hatmetmiş ve 'Veddüha'dan aşağısına kadar ezberleyerek, imtihanı kazanmış bulunduğundan, mahkûmlara imamlık yaptığını gözümüzle gördük.

Çok geçmeden bütün katiller rüyalarını anlatmaya başlamışlardı. Göz yaşları dökerek, yaptıklarına bir defa pişman olduklarını söylemişlerdi. 'Biz Allah ve Peygamberi bilmiyorduk. Bize o yol gösterdiği için, başta Hoca Efendiye ve sizlere binlerce teşekkür ederiz diyorlardı. Biz beraat edip çıkarken çok acı göz yaşları dökmüşlerdi. Üstad kendilerine hitaben: 'Merak etmeyin, bundan sonra yeni bir hükümet iş başına gelecek ve af ilân edecek, o zaman çıkacaksınız' demişti.

Denizli Hapishanesinde, tavan beton olduğu halde, incecik yağmur gibi tahtakurusu ve sivrisinek dökülüyordu. Sık sık süpürür ve dökerdik. Koğuştaki mahkûm ağır cezalılar, şikâyet ederlerdi: 'Adam öldürdük, ama şimdi, sivrisineği dahi öldüremiyoruz' diyorlardı.

Cezaevi Müdürü Şevki Bey bizi diğer koğuştaki kardeşlerimizle görüştürmedi. Ancak mahkemeye giderken görüşebildik 70 kişilik bir kafile önde, Üstad her seferde başka bir kişiyle kelepçelenirdi. Etrafımızda süngülü otuzdan fazla jandarma bulunurdu. Denizli'nin âlicenap ve misafirperver halkı geçtiğimiz yolların iki sırasını doldurur, göz yaşlarıyla sevgilerini, teessürlerini, başlarıyla da selâmlarını bildirirlerdi. Cezaevi yolunda eski bir mezarlık vardı. Üstad buradan gelirken ve giderken fatiha okumadan geçmezdi.

İstanbul ulemâsından Gönenli Mehmed Efendi, Seyyid Şefik Arvasî, Şemseddin Yeşil, Emin Uzun, Mustafa Hemadan ile hep bir koğuşta idi. Bediüzzaman Hazretlerini sabah namazında camide gördüklerinin rivayeti yayılınca, (Hâdise için bk: Tarihçe-i Hayat, 193) bu konuşmaları ihbar telâkki ederek, kendisini iç koridorlardaki bir münferide hapsetmişlerdi. Müdafaasını yazdırmak için Müdür Şevki beyden beni istemişti. Burası bir insanın yaşayamayacağı, kadar havasız, kapalı bir hücre idi. Bir yatak zor sığmıştı. Mum ışığı ile âdeta bir mağarayı andırıyordu. Ankara'da, altı bakanlığa göndermek üzere dilekçe hazırlanmıştı. Bunları Üstad söyledi, ben yazdım. O tarihlerde Denizli'nin elektriği çok fersizdi. Gündüz cereyan verilmezdi. Geceleri de 12'den sonra kesilirdi. Bir saat söyledi, yazdım. Bitkin olarak huzurundan ayrıldım. İnsan vücudu o rutubete dayanamazdı.

"Beraet kararı ve çıkış

Son mahkemede merhum Hâkim Ali Rıza (Balaban) ve diğer hâkimler olayda suç unsuru olmadığını, kararın okunacağını ve ayağa kalkmamızı söylediler. Başta Üstad olmak üzere hepimizin beraetine oy birliği ile karar verilmişti. Daha önceleri Gönenli Mehmed Efendi ile izzet Turgut, bir rüyasında beraetimizi, diğeri murakabede dokuz ay on gün hitamında beraetimizi müjdelemişlerdi.

Mahkemeden çıkınca halkın tezahüratları, 'yaşasın adalet' nidaları ve alkışları ile cezaevine geldik. Eşyalarımızı dışarıya çıkardık ve denklerin üzerinde İbrahim Fakazlı oturuyordu. Çarşıdan faytonla geliyor, sıraya giriyorlardı. Birinci faytona Üstad ikinci faytona Fevzi Pamukçu binmişti. Bu esnada Doğu tarafından ağaçlar arasından bir süvari geliyordu ki, ağaçlar arasından süratle geçmek akıl almadığından şaşkına döndük. Süvari tam Üstad'ın faytonunun sol arkasından aniden durdu. Atından indi, Üstadımızın karşısında askerce sert bir selâm verdi. Birkaç kelime söyledi, elini öptü ve yine sert bir selâmla mahmuzlarını şaklattı. Ve atına binerek aynı istikamette aynı şekilde süratle uzaklaştı. İbrahim Fakazlı ile bu hâdiseyi hiç bir zaman çözemedik. Üstad'a sormaya da cesaret edemedik.

Üstad, Delikli Çınar namıyla anılan semtte bir otele yerleşti. Diğer arkadaşlarımızı Denizlililer evlerine götürdüler. Nefis yemeklerle ikramda bulunmuşlardı. Nur Talebeleri trene binmeden evvel, Denizli halkının içlerinden seçtiği Mustafa Bey (Hafız Mustafa Koçkaya) ismindeki zat, elinde bir mendil para ile gelmiş, talebelere dağıtmak istemişti. Fakat hiç kimse bu paraları kabul etmedi. Eşyalarımızı trene yüklerken birçok tüccar ve mevki sahibi zatlar yardımcı olmuşlardı.

Otelde Üstadın hizmetinde iki gün kaldım. Her gün beş yüzün üzerinde ziyaretçi geliyordu. Rusya'da esir iken arkadaşı olan emekli bir subay da gelmişti. Yaşlı gözlerle Üstad'la kucaklaştılar, esaret günlerini yad ettiler.

Üstadın ağaçtan olan yemek kaşığının sapı kırılmış ince bir çivi ile perçin yapmışlardı. Ben çarşıdan güzel bir kaşık aldım. Ağaç kaşığı da çöp sepetine attım. Akşam yemeğini götürdüğümüzde ağaç kaşığını aradı.

Efendim, eskimiş ve kırılmıştı, çöp sepetine attım, deyince:

'Benim otuz senelik arkadaşımdı. Onun kıymetini paha biçilir mi? Derhal bul ve getir' dedi Hemen çöp sepetine koştum. Bereket versin bir yağlı

kâğıda sarmıştım. Aynen duruyordu. Aldım ve suda kaynattıktan sonra hemen getirdim.

Denizli Hapishanesinin sıkıntı, meşakkat, rutubet, ve betonunun insan kanını bir sünger gibi emmesine dayanamayan İslâmköylü Hafız Ali (Ergün) hastalandı ve vefat etti.

Çok zayıf ve nahifti, Allah yolunda, gurbet hapishanesinde şehid olmuştu. Kıymetli bir Nur talebesi idi.

Hapishaneden beraet edip tahliyemizde, Üstadımızın ilk işi Denizli'nin yeşillikler içindeki kabristanına gitmek oldu. Hafız Ali'nin kabri başında Kur'ân okundu. Üstad hazin bir dua yaptı. Elini semaya kaldırdı. 'Bu şehid bir yıldızdır' dedi. O sırada gayr-i ihtiyarî başımızı kaldırdığımızda, semada ışıl ışıl bir yıldız parlıyordu.

Denizli'den sonra Üstad'ı Emirdağ'a göndermişlerdi. Senede bir defa Emirdağ'a ziyaretine giderdim. Orada daimi jandarma ve bekçiler tarassud ederler ve devriye gezerlerdi.

Afyon mahkemesi de beraet kararı veriyor

1948 senesinde bu defa Üstad ve Nur Talebelerini Afyon Hapishanesine koymuşlardı. Cezaevi müdürü ve kâtibi oranın gestapo şefi idi. Bizi yeni tevkif etmişlerdi. Üstad'la görüşmek istedik. Cezaevi müdürlüğüne müracaat ettik. Savcılıktan müsaade alın dediler. Bu defa kâtibi, 'Ben savcı mavcı tanımam. Burası benden sorulur' diye cahilâne ve mağrurâne konuştu. Bizi görüştürmediler. Ancak uzakta üst koğuşun penceresinden Üstadımız göründü. İki eliyle şefkatle, tebessümle bizi selâmladı. Eliyle hemen gitmemizi, durmamamızı işaret etti.

Afyon Hapishanesinde yine baba-oğul beraberdik. Orada yeni ve nurani simalarla karşılaştık. Bunlardan, Ceylanlar, Sungurlar ve Ziverler unutulmaz kahramanlardı. Bunlar Anadolumuzun yetiştirdiği örnek gençlerdi.

Afyon hapsi de uzun aylardan sonra yine tahliye ve beraetle neticelendi. Mahkemenin sonunda Üstad talebelerine hitaben: 'İçinizde Ankara'ya gidecek olan varsa, Diyanet Riyasetine uğrasın. Orada Risale-i Nur'a sahip çıksınlar' dedi.

Diyanet işleri riyasetinde

İnebolu'ya gitmek için Ankara'ya uğradım. doğru Diyanet İşlerine çıktım. Özel Kalem Müdürü ile konuşurken, içeri Diyanet İşleri Reisi Şerafettin

Yaltkaya girdi. Kendilerine Afyon Cezaevinden beraet ederek çıktığımı söyledim. Nur Risalelerinin neşredilmesini talep ettim. Üstad'ın arzu ve selâmlarını aynen tebliğ ettim. Yaltkaya cevaben: 'Diyanet Riyaseti Kur'ân ve hadisten başka hiç bir eserle ilgilenmez' dedi. Ben de, 'Elçiye zeval olmaz' dedim ve hayret içinde oradan ayrıldım. Halbuki ben, başkanlığı sırasında, Ahmet Hamdi Akseki'yi de ziyaret etmiştim. Yanında meşhur Nafiz Paşa vardı. Orada Üstad Bediüzzaman'dan bahis açılınca Akseki, 'Üstad bu asrın dehrîsidir. Hayatı, eserleri, Kur'ân ve hadis çerçevesi içinde bulunmaktadır... Onda menfî milliyetçilik ve ırkçılık yoktur. Kendisi İslâm milliyetçisidir. Türk milletinin de bu kudsî milliyetin bayraktarı olduğunu ifade etmektedir' demiştir. Akseki'nin bu beyanı üzerine Nafiz Paşa da Üstad'ı 31 Mart hâdiselerinden beri tanıdığını, o isyanda yaptığı çok tesirli konuşmalarla avcı taburlarını itaata getirdiğini söylemişti.

"Ayasofya tekrar cami olacaktır"

Üstad'ı ziyaretimin birinde Ayasofya hakkında düşüncelerini sormuştum. 'Keçeli, keçeli' diye güldü. Sonra birden ciddileşerek 'Ayasofya, Hristiyanlığın, İslâmiyete devir ve tesliminin bir âbidesidir. Bunun için kilise iken cami olmuştur. Elbette tekrar camiye çevrilecektir' dedi.

Sonraki yıllarda Salih Yeşil'le, Konyalı Sabri Halıcı arasında aşere-i mübeşere arasındaki hâdiseler ve harblerle ilgili lbir münakaşa çıkmıştı. Ben de bu münakaşaya şahid olmuştum. Bu münazarayı dinlediğimi söyleyince, birden Üstad kaşlarını çattı. Çok üzüldü, Salih Yeşil'e hitaben bir mektup yazarak benimle gönderdi. Bu mektup daha sonra Emirdağ Lâhikalarında neşredildi. (Bkz.Emirdağ Lâhikası, cilt 1, s.202)

"Tek hayatlı olanlar meydanıma çıkmasın"

İnebolu ve Kastamonu'nun yakın tarihimizde, vatanımızın hayatî davalarında çok ehemmiyetli mevkileri ve hizmetleri olmuştur.

Millî Mücadelede işgal altındaki İstanbul'dan kaçırılan silâhlar İnebolu limanıyla Anadolu içlerine sevkediliyordu. O tarihlerde inebolu-Kastamonu karayolu, Anadolu'nun en modern ve güzel yollarından birisi idi.

Millî şâirimiz Mehmed Akif Bey de o karanlık günlerde Kastamonu Nasrullah Camiinde yaptığı ateşli konuşmalarla, karanlıkta ilk ışıkları yakanlardan birisi olarak tarihe geçiyordu.

Birinci Cihan Harbi günlerinde Enver Paşa ve arkadaşları da herhangi bir tehlike anında ilk mukavemet mihraklarını bu kadim Müslüman Türk

topraklarında kurmayı düşünmüştü. Bu sebepten Mehmed Akif ve Said Nursî gibi, din ve maneviyat şahsiyetleriyle bu konuları görüşmüştü.

Neticede; İnebolu limanından Anadolu'ya geçirilen silâhlarla, Millî Mücadele başlamış, müstevli düşman orduları, Anadolu'nun bağrında tepelenmişti.

Zaferden sonra, Milli Mücadeleyi başaran kudsî ruh ve mânâya ihanet edilmişti. Bunun neticesi Anadolu'da din ve maneviyat buhranı başlamıştı. Yazdığı İstiklâl Marşını yarım yüzyıl ayakta söylediğimiz Mehmed Akif gibi bir çok mümtaz şahsiyetler muğber bir zat olarak vatanı terketmişlerdi. Hamdi Yazır gibi müfessir 25 yıl, tâ vefatına kadar evinden dışarı çıkmamıştı. Sesini çıkartanlar veya çıkartmak isteyenler ise, son nefeslerini darağaçlarında vermişlerdi. İskilipli Atıf Hoca gibi, Esad Hoca gibi.... Bu hengâme ve bu astmosferden devrilmeyen, yıkılmayan, çökmeyen kalmamıştı. Yine bunların istisnası, yarım yüzyıllık Cumhuriyetimizin içinde bir muhteşem insanla karşılaştık.

İki hayatım var, biri dünyevî, diğeri uhrevî her ikisini de elime almışım, icab ettiği zaman her ikisini de fedâ etmeye hazırım. Tek hayatlı olanlar meydanıma çıkmasın' diyen Said Nursî...

Millî Mücadelenin mübarek şehri, İnebolu, ve Kastamonu'dan, 1944' de eserlerini vatan sathına yayıyordu.

Millî Mücadelenin silâhlarını İnebolu'dan sevkedenlerin torunları, bu defa da aynı liman şehrinde teksir makinesiyle neşriyata başlamışlardı. Nurları Anadolu'nun içlerine yayıyorlardı.

"Bin kalemli bir kâtip"

Nur risaleleri, yazılmaya başlandığı 1926 yılından tam 18 yıl sonra teksir makinasına intikal etmişti. Artık Nurlar "İnebolu baskısı" ismini almıştı.

Teksir makinesi İnebolu'da çalışmaya başlayınca Nur'un fedâkar kâtiplerinden bazıları artık hizmet edemeyiz endişesiyle rahatsız olmuştu. Halbuki bunların altın kalemleri, ebediyyen nesillerin şükranına vesile olacaktı. Yıllarca evinden çıkmadan matbaa gibi Nurları yazanlar, muhteşem Nur mabedinin inşasında temel ve esas olmuşlardı. Bunlar hiç bir zaman unutulmazlardı ve unutulmadılar.

Bediüzzaman'ın ifadesiyle: "Isparta kahramanlarına" yetişmek ve onlar gibi olmanın bazı şartları vardı. Çünkü onların yetiştirdiği "Her talebe bir matbaa olmuş, iman tekniğe meydan okumuştu."

Bu yılmaz ve yorulmaz yazıcıların, iman ve İslâm dâvâsı yolunda sarfettikleri mürekkep, mahşerde şehitlerin kanlarıyla müsavi olacağı müjdeleniyordu.

Bütün bu gerçekler müvacehesinde Üstad Said Nursi inebolu'dan yükselen bir teksir neşriyatıyla bayram ediyor ve meseleyi bu şekilde değerlendiriyordu:

Bir adi mektubum için 'kim yazmış?' diye sekiz defa bana resmen sıkıntı ve eziyet verildiği aynı zamanda, sekizyüz sahifeyi 1500 nüshaya ve bir milyon sahifelere çıkaran o makine elbette gaybdan imdadımıza gelmiş Nurcu ve bin kalemli bir kâtiptir..

"Bir zaman, bir memlekete şimendifer geldiği zaman, arabacılar telaş edip dediler: 'Bizim san'atımız bozuldu. 'Halbuki şimendiferin gelmesiyle memlekette faaliyet çoğaldığından, faytonculuğa iki kat ziyade ihtiyaç olmuş. inşaallah onun gibi Nur yazıcıları değil tevakkuf, belki daha ziyade yazı ile defter-i a'mâllerine hasenat kaydedecekler.."

HİLMİ SEMÂ ERKAL (Kastamonulu Küçük Şeyhlerin Hilmi)

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Kastamonu'da kaldığı senelerde, (1936-1941) Kur'ân nurlarına doğru pervaneler gibi koşan Çaycı Emin, Mehmed Feyzi, Sadık Bey gibi hakikat kahramanlarından biri de Küçük Şeyhlerin Hilmi veya Hilmi Bey namındaki bir iman irfan yolcusuydu.

Bu zatın ismi, Nurların lâhikalarının muhtelif yerlerinde sitayişler ve dualarla zikredilmektedir.

Emirdağ mektuplarının birinci cildinde bu nur kahramanının bahsini Üstadın mübarek kaleminden şöyle okumaktayız:

"Kastamonu'da, sekiz sene mübarek mahdumu ve merhum refikasıyla Risale-i Nura fevkalâde bir sadakatle çalışan ve kalemiyle Risale-i Nura çok hizmet eden ve çoklarını Nur dairesine getiren ve hapishanede (1943 Denizli) kendi gibi kahramanlardan olan Sadık Beye; hem istirahatıma, hem Nur şakirdlerinin tesanüdüne ehemmiyetli hizmet eden ve Feyzi ve Emin ve İhsan ve Ahmedler gibi has kardeşlerimizle; yine Kastamonu'da Nurlara hizmet eden 'Küçük Şeyh' namında Hilmi Bey bana mektubunda, Nurcu olan refikasının vefatını bildiriyor. O merhume hakkında medar-ı şükrandır ki, bir iki aydır dualarımda 'Zehralar' dediğim vakit, 'Hacerler' de derdim; içimde, o merhumeyi de niyet ediyordum. Vefatını bilmiyordum. Cenab-ı Hak, ona binler rahmet eylesin ve akrabasına sabr-ı cemil ihsan etsin. Âmin!"

Halk Partisinin dini yıkmak için çalıştığı karanlık günlerde Kastamonu gibi aziz vatanımızın mübarek bir beldesinde de yol açma, park yapma gibi bahanelerle türbeleri, mübarek dergâhları, tekkeleri ve mescitleri yıkarak, tahrip etmek rezaletlerinin işlendiği günlerdi.

Atalarının, mübarek merkatlerini mutlak surette yıkmayı kararlaştırmışlardı. O uğursuz günlerin Kastamonu valisi, bedbahtlar kafilesinde Avni Doğan isimli adamdı. Bütün uğraşmalara ve didinmelere rağmen bu yıkım işine mani olamayan asil şeyhlerin mensubu Hilmi Bey, Avni Doğan'ı öldürmeye karar vermişti.

Bütün plânlarını ve hazırlıklarını yapan Hilmi Bey, silâhını da temin ettikten sonra, günün birinde dalgın ve düşünceli bir halde Araba Pazarı semtindeki Çarşı Polis Karakolu'nun karşısındaki altı odunluk, üstü iki küçük odalı bulunan Nur Üstad'ın kaldığı menzilin önünden geçiyordu.

Tahmidiye duası Hilmi Beyi kurtardı

Bu esnada pencereden camı tıkırdatan Üstad Bediüzzaman'a Hilmi Bey başını kaldırarak cam sesinin geldiği pencereye baktı. Penceredeki Nur Üstad, ince uzun parmaklarıyla işaret ederek, Küçük Şeyhlerin Hilmi Bey'i şefkat dolu sinesine basmak için çağırıyordu. Kafasındaki karışık problemlerle, bu davete uymak için dönen Hilmi Bey, "Bu ihtiyar Hoca Efendi de acaba ne istiyor, bana ne diyecek?" diyerek düşüne düşüne ahsap evin merdivenlerini çıkmıştı.

Üstad Bediüzzaman, Hilmi Beyin eline Tahmidiye Duasını vererek kendisine bu duadan bir tane yazmasını istemişti. Kendisini yukarıya çağıran Üstadın, bu kadar kolay bir isteği olduğunu gören Hilmi Bey daha da şaşırmıştı. Bu kudsî dualar mecmuasını alır almaz hemen o gece yazmaya başlamıştı. Saatlerce Tahmidiyeyi yazan Hilmi Bey, duayı yazıp bitirdiği zaman değil adam öldürmek, bir karıncaya bile ayak basamaz bir hale gelmişti.

Artık Hilmi Bey melekler gibi şefkatli haliyle zalim valiyi öldürmekten vazgeçmişti. Üstadın dağıttığı Kur'ân hakikatlarının nuruna kendisi de bir pervane olmuştu.

Kendisi gibi asil hanedan mensuplarını, bu arada Plevne Kahramanı Sadık Paşanın torunu Sadık Beyi de nur kervanına dahil etmişti. Kastamuno'nun bu bahtiyarlar kafilesi dokuz ay Denizli hapishanesinde, Nurlu Üstadın çorbalarını kendi elleriyle pişirmek saadetine ermişlerdi.

Üstad Bediüzzaman, Kastamonu'da bulunduğu zamanlarda bahar, yaz mevsimlerinde Karadağ'a ve Hacı İbrahim Dağlarına çıkardı. Hilmi Bey Karadağ yakınlarında bulunan Tepelice köyünden gelerek Üstada hizmet eder, talebelik yapardı.

Bir gün Karadağ'da bir türlü buluşamazlar. Birbirlerini aradıkları halde mülakat gecikir. Karşılaştıkları zaman Üstad Hilmi Bey'e: "Kardaşım, insanın yemeğe, içmeye ihtiyacı olduğu gibi, konuşmaya da, sohbete de ihtiyacı vardır. Sen nerelerdesin?" demişti.

Bu çalışma ve araştırmalarımı yaparken bana her zaman yardım edenlerden Kastomunu'dan vefalı Ağabeyim Ümit Gültekin 7 Temmuz 1982 tarihli mektubunda şunları ifade ediyordu:

Ümit Gültekin'in mektubu

Aziz mücahid kardeşim.

Mektubunuzu aldım. Hizmetlerinizi tebrik ediyoruz. Bazı şeyler soruyorsunuz. Merhum Hilmi Efendi'nin büyük oğlu ile görüştüm. Hatalı ve noksan kısımlar şöyle:

Evvelâ: Rahmetli Hilmi Efendinin baba ve dededen kalma lâkabları 'Seme', 'Semâ' imiş. Yani 'gök' mânâsında... 'Semâlar, veya Semâgiller' diye yâd edilirlermiş. Dolayısıyla, Hilmi Efendinin ismi Hilmi Semâ olarak kullanılırmış. Bilahare soyadı kanunu çıktıktan sonra, ailece Erkal soyadını almışlar. Kendileri 1960'ın başlarında 69 yaşında iken vefat etmiş. Yazdığınız gibi kendisinin Tepelice köyünden olduğu, 'Küçük Şeyhlerin Hilmi' dendiği doğrudur. Ayrıca, kendisi Kastamonu'da bugün Halk Eğitim Merkezinin bulunduğu yerde bulunan, altı kıraathane, üstü otel olan bir binayı kiracı olarak işletmiş olması dünyevî meşguliyetleri arasındadır. Allah rahmet eylesin.

Kardeşim,

"Belki işine yarar diye bir iki şey daha yazıyorum. Şöyle ki: Üstad kastamonu'da iken İslâmiyet aleyhinde Avni Doğan isimli bir vali 28.9.1936-19.8.1940 tarihleri arasında 3 sene, 9 ay, 21 gün valilik yapmış. Üstad ve Nur Talebelerine çok zulmetmiş. Ondan sonra Mithat Altıok isimli ve kısmen mutedil ve Üstadımıza hürmetkâr davranın bir vali tayin edilmiş. Kendisi CHP müfettişliğinden Kastamonu Valiliğine getirilmiş. 27.8.1940-19.3.1947 tarihleri arasında 7 sene 22 gün Kastamonu Valiliği yapmış."

Bu isimsiz, resimsiz nur kahramanı Hilmi Beyin mezar taşında ise şunları okumaktayız:

Hüvel Baki

Hilmi Erkal

Ceddim Küçük Şeyh

Yalvarıyor sana burada yatan.

Yarlığa beni ey Ulu Yaratan.

Girmiştim ben de tam yetmiş yaşıma.

Sen de Fatiha oku gel başıma.

Ölümü 27 Ocak 1960."

Hilmi Bey babası Ahmed Şükrü Efendi, babası Şeyh Mustafa Efendi de ölünce posta oturduğu için kendilerine Küçük Şeyhler denilmişti. Hilmi Bey böyle bir ailenin mensubu olarak çağımızın ulu sultanı Üstad Bediüzzaman'ın davetine koşanlardan olduğu için, Üstad bu zata çok dualar ediyor, bu isim hürmetine aynı isimdeki bazı zalimleri de affediyordu.

Bunlardan Halk Partisinin dahiliye vekili ve daha sonraları genel sekreterlerden Hilmi Uran'a, Üstad Bediüzzaman şöyle hitap ediyordu.

"Hilmi Bey! Tâliin var. Ben hapiste ve burada iken hakkımda seni merhametsiz gördüm. Ne vakit hiddet ettim, bedduaya niyet ettim, Hilmi Bey namında benim bir kardeşim ve Nurun has bir şakirdini her vakit hayırlı duamda ismiyle zikrettiğimden, sana beddua niyet ederken, bu hayırlı duaya mazhar Hilmi Bey ismi âdeta şefaatçi oldu, beni men etti; ben de, o niyetten vaz geçtim, senin beni tâzip eden memurlarından gelen eziyete tahammül edip, o bedduadan vazgeçtim."

Hilmi Uran kimdir?

Bodrum'un Eskiçeşme mahallesinde 1886 senesinde doğdu. 1908'de mülkiye mektebini bitirdi. Çeşitli kaymakamlıklarda bulundu. İsmet İnönü'nün üç defa, birincisi, Refik Saydam'ın 7 Temmuz 1942 günkü ölümü ile, ikincisi 1946 seçimlerinden sonra Şükrü Saraçoğlu'nun çekilmesiyle, üçüncüsü Hasan Saka'nın 21 Ocak 1949'da istifa ile boşalan başbakanlık makamı tekliflerini reddeden bir siyaset adamıydı. Üç defa başbakanlığı reddettikten, nafia, dahiliye, adliye vekilliğini ifâ ettiği CHP'nin 1950'de mağlubiyeti üzerine direnmedi, çok sevdiği ve divanının büyük bölümünü ezberden bildiği hakim Şeyhülislâm Yahya Efendi'nin,

Hangi gündür ki, anın aharı akşam olmaz?" mısrâını düşünerek İstanbul-Pendik'deki evine çekildi ve hatıralarını yazmaya başladı.

1957 senesinde 71 yaşında Pendik'te öldü.

MEHMED FEYZİ PAMUKÇU

1912'de Kastamonu'da doğdu. İlim ve takva sahibi bir zattır. Bediüzzaman'a altı yıl hizmet etti. 1943 Denizli, 1948 Afyon'da Bediüzzaman'la birlikte tevkuf bulundu. 1990 yılında Hakkın rahmetine kavuştu..

Anadolu'yu aydınlatanlar

Çok şükür bu mübarek topraklarda aziz insanlar hâlâ yaşamaktadırlar. Anadolu'nun her yanında bu maneviyat erlerini görmek ve onları ziyaret etmek, bunalan ruhlara hayat vermektedir.

Vatan köşelerini, her gezişimde bu hakikatı kalbimin her zerresiyle duymaktayım.

Anadolu'yu aydınlatanlar" dün olduğu gibi bugün de aydınlatmaktadırlar. Ümidimiz ve inancımız odur ki, bu maneviyat kandilleri kıyamete kadar nurunu bu şehit topraklarından eksiltmeyeceklerdir.

Yüzyılların sinesine yerleşen bu nur çırağları, bu İslâm milletinin karanlık yollarına ışık serpmektedirler.

Bin yıl evvel Anadolu’yu İslâm’a vatan yapan onlardı.

Ulu gazilere yol gösteren onlardı.

Geçtikleri yerleri mamurelerle donatan onlardı.

Kurşun kubbeleri merdiven yaparak Hakka kanat açanlar onlardı.

Nurdan minarelerle Allah'ın şanını ilân edenler onlardı.

Onlar, erenler, ermişler, kendilerini Hakka vermişler, bu ülkenin tapusu oldular, yapısı oldular.

1975 ilkbaharında bazı arkadaşlarla, şevk ve sevinç içerisinde memleketimizin zümrüt ormanlarından geçerek bu şehrimize gidiyorduk. Daha evvelki seneler de aynı gaye, aynı maksat için üç defa yine gitmiştik Kastamonu'ya...

Her defasında Nasrullah Camiinin şadırvanlarında abdest alırken, aynı yerde abdest alıp, namaz kılan, sekiz senesini bu menfâda, bu gurbette, bu sürgünde, bu şehirde geçiren asrımızın Üstadını düşünürdüm. Yüksek

kalesi, sakin cadde ve sokaklarıyla Kastamonu küçük bir Anadolu beldesidir.

Üç Feyzi'den biri: Mehmed Feyzi Pamukçu

Sizlere bu menzilden tanıtmak istediğim mübarek şahsiyet ise, Hacı Mehmed Feyzi Pamukçu Efendi'dir.

Uzun boylu, nuranî çehreli, ak sakalı ile Mehmed Feyzi Efendi Nur Risalelerine hizmet eden, Bediüzzaman'a gönül veren, ehl-i ilim ehl-i takva bir zattır.

Nur manzumesinde Ahmedler vardır. Mehmetler vardır, Sabriler vardır, Tahiriler vardır, Feyziler vardır,

Bu Feyzilerden birisi de Mehmed Feyzi'dir.

Ahmet Feyzi Kul

Hasan Feyzi Yüreğil.

Mehmet Feyzi Pamukçu.

1912 yılında Kastamonu'da doğan Mehmed Feyzi Efendi, 1943'de Denizli, 1948'de Afyonkarahisar hapishanelerinde Üstad'ı ile birlikte bulunmuştu.

Risale-i Nur ve Bediüzzaman hakkında Türk Hakiminin Millet Adına Verdiği Kararlar-Ehl-i Vukuf Raporları ismi altında 1962 senesinde Avukat Bekir Berk'in neşrettiği kitabın 'Kaziye-i Muhakeme Denizli Ağır Ceza Mahkemesi' başlığı altında verilen bir beraat kararında kimliği şöyle takdim ediliyordu.

"Kastamonu Müderris Atabey köyünden İzzet oğlu 1328 doğumlu 6.10.1943'den beri mevkuf, sabıkasız Mehmed Feyzi Pamukçu."

Kendilerini muhtelif tarihlerdeki ziyaretlerimin sonuncusu 13 Nisan 1975 tarihinde olmuştu.

Bediüzzaman'la olan beraberliğinin hatıralarını mezkûr tarihin gecesinde geç saatlere kadar anlatmıştı. Bu notlara göre muhterem Mehmed Feyzi Pamukçu hatıralarını şöyle anlatmaya başlamıştı:

Beni Nurlara celbeden 32. Söz olmuştu.

İlk defa 1937 senesinde İstanbul'da Kastamonulu bir adam 'Kastamonu'ya bir hoca geldi' diye Üstaddan bahsetmişti. Daha sonraları Kastamonu'ya geldikten bir sene kadar geçmişti ki, Üstadı tanımak şerefine erdim. Beni nurlara celbeden Otuz İkinci Söz olmuştu. Daha evvel Arapça bildiğim için

Hizbü'n-Nurî'yi vermişti. Otuz İkinci Söz'ü okuduğum zaman yattığımda bir rüya görmüştüm. Büyük bir şose, hava ise sümbülî, alakaranlık. Kalabalık insanlar. Bu asrın vazifeli şahsiyeti geliyor. Ekin biçildiği zaman çıkan tırpan sesi işitiyorum. Hışırtı devam ediyordu. Daha sonraki senelerde Üstad'la beraber tevkif edilip Denizli'ye gittiğimiz zaman aynen o yolu orada gördüm. Nazif Çelebi'deki Üstad'ın abası rüyadaki aynı aba idi...

"Üstadın bir kerametini gözlerimle gördüm"

Denizli hapishanesinde mahkemeye gidip gelişlerimizi hatırladım.

İkişer kişi halinde kelepçe takarlardı. Her duruşmada çeşitli arkadaşlarla kelepçelenirdik. Bir gün beni Üstad'la beraber bağladılar. Mahkemeye gidiyorduk. Tam kabristanın yanından geçerken Üstad Fatiha diyerek okumaya başladı. Kelepçe, zincirli ve asma kilitliydi. Yan gözümle Üstad'a baktım. Fatihayı okuduktan sonra ellerini yüzüne sürdü. Elimiz beraber bağlı olduğu halde benim elim kalkmadı. Bunu Üstad'ın bir kerameti olarak bizzat müşahede ettim.

"Üstad, herkesi kendi mertebesine hizmete sevk ve idare ederdi"

Üstad kimini medh ü sena ile, kimini takdirle, kimini de takbihle idare etmişti. İşte bu idarecilik bir kemal alâmetidir. Herkesi kendi mertebesinde idare ederdi.

İkinci Cihan Harbinde İstanbul'da yedi ay kadar ihtiyat askerliği yaptım. Fatih'te bulunmuştuk. Terhis olduktan sonra orada kalmak istiyordum. Kardeşiniz Tahsin (Aydın) bana mektup yazmıştı. Üstad mektubun altına şu notu kaydetmişti:

Feyzi kardaşım, İstanbul Eski Said'i bilir. Yeni Said'in kardaşı Feyzi'yi aldatıp kendine çekmesin. Senin orada kalmana Risale-i Nur razı değil!... " Bu notu kırmızı kalemle, yeni bir uçla yazmıştı, kendi hattıydı.

"Üstad Fevzi'yi Feyzi yapmıştı"

Üstad'la beraber bulunduğumuz yılların hatıraları hülasaten şöyledir:

Eskiden ismim Mehmet Fevzi idi. Üstad, 'Mehmet Feyzi olsun' dedi ve öyle oldu.

"Üstad, dağda hastalanmıştı"

Bir gün dışarıdan bir kadın, 'Hoca Efendi seni çağırıyor' diye bana bildiriyordu. Uykudan kalkarak kapıya baktığımda kimsecikler yoktu. Hemen kalkıp evine gittim. Fakat evde kimsecikler yoktu. Arkadaşlarla

dağa gitmiş. Ben de dağa gittim. Üstad beni görünce, 'Nereden çıktın sen?' dedi. Ben de 'Siz çağırtmışsınız' dedim. 'Hayır ben çağırtmadım', dedi. Dağda hastalanmıştı. Ata binerek eve getirdik.

"Yolda atın üzerinde bile Risale tashih ederdi"

Mektupları ve risaleleri dağda veya evde tebyiz ederdim bazan da kendi ağzından yazardım. Atla dağa giderken yolda bile boş durmazdı. Siyah bir atı vardı, hayvanın üzerinde eserler tashih edeceği zaman dizginini tutmadığımız halde at kendiliğinden dururdu.

"Kırda namaz kılıyorduk. Namaz esnasında yanımıza iki camus geldi. İki-üç metre kadar yaklaştılar. Ben kortum ve telaşlandım. Namazdan sonra Üstad bana: 'Senin telaşın benim namazımı da teşviş etti' dedi."

Üstad Bediüzzaman'la bulunduğu günleri hasretle anan Mehmed Feyzi Efendi, hatıralarını anlatırken dertleniyor:

Demler o demler, zaman o zaman idi..." diyerek Bediüzzaman'la geçen mesut zamanlarını hasret hisleriyle anıyordu.

"Arabî-Türkî kendi eserlerinin tamamını Üstad'a okudum"

Arabî ve Türkî kendi eserleri olan Risale-i Nurların tamamını kendisine baştan sona okudum. işte ben bununla iftihar ederim.

Asiye Hanım (Mülazımoğlu), dedesi Küçük Aşık'ın Mevlânâ Halid Hazretlerinden aldığı cübbeyi getirmişti. Cübbeyi yıkadım, suyunu kabristana döktüm. Hayatta iftihar ettiğim bir husus da budur.

Nurları köşe bucak saklardık. Beşinci Şua'yı kömürlerin içine saklamıştık. Tevhid Risalesinin ilk müsveddesini ise Vali Avni Doğan aldı.

"Üstad'a en ziyade Avni Doğan eziyet ederdi"

Üstad'a en ziyade sıkıntı veren Avni Doğan'dı. Vali Mithat onun kadar eziyet etmemişti. Mithat Altıok, İttihad ve Terakki fırkasında kâtipmiş. Üstad'ı o zamanlardan tanıyordu. Belediye Reisinin evinde Üstadla görüşmek istedi, fakat Üstad görüşmeyi kabul etmedi.

"Fevzi, Kaza-i İlâhidir"

Denizli hapsinden sonra, yeşille beyaz karışımı bir sarık sarmıştı. Pencereden bana şöyle seslenmişti :

"Fevzi kaza-i İlâhidir..."

Kastamonu'dan ayrılırken müddeiumumilikte (savcılıkta) ikindi namazını kılarak çıkmıştı. Giderken 'Allah’a ısmarladık' diye başlayan bir mektup

yazmıştı.

Polis müdürü, Şükrü Bey diye bir zattı. Mithat Altıok on dokuz gün ifadem alınırken yanımda bulundu.

İfadem alınırken Üstad'ı kastederek, 'Akşam evinde kırk baklava tepsisi vardı' diyorlardı. Ben de 'Yalan söylemeyin' diye cevap verdim.

Bir yerde şöyle bir not bulmuşlardı:

İstanbul'dan kitap geldi, kerameti gözüktü!' Bu kitapları kim getirdi diye çok sorup sıkıştırdılar.

Bir akşam başkomiser gelip beni çağırdı.

Ne yaptınız?' diye sordu.

Ne yapacağız? Yatsı namazını kıldık...'

Kim geldi?'

Bilmiyorum, karanlıktı' diye cevap verdim.

Ezanı kim okudu?'

Ben okudum.'

Bu ifadelerden sonra, rahmetli Emin Bey'e söyledim: 'Ben böyle dedim, şayet sana da sorarlarsa sen de böyle, söyle', dedim.

Arapça mı okudun?' diye sordular. 'Evet' demiştim. 'Bunun suçu yoktur. Kendi evimde, kapalı yerde istediğim şekilde okurum.'

Emin Bey ne sordularsa hepsini biliyorum, diye cevap vermiş.

Emin Bey'i, 'Yalan söylüyorsun' diye tokatlamışlar.

"Çaycı Emin'in büyük bir ihlas ve sadakatı vardı"

Çaycı Emin Bey, ümmî olduğu halde öyle bir sadakat gösterdi ki kemal-i ihlâs sahibiydi. Yüksek bir meziyeti vardı... Benden üstündü.

İfadelerimiz alınırken kamış kalemle, demir uçlarla çeşitli yazılar yazdırdılar. Tâ ki ellerindeki kitapları kimin yazdığını tesbit edebilmek için...

Vali Avni Doğan, alıp götürdüğü Risalenin aslını bir daha vermedi. Dosyamızın kalınlığı yerden bir sandalye yüksekliğinde olmuştu.

"Üstad istidasını geri almıştı"

Denizli'de Mahkeme Reisi Ali Rıza Bey (Balaban) kademe kademe anfi gibi sıralar yaptırmıştı.

Üstad hastalığını ileri sürerek 'mahkemeye gelemeyeceğim' diye istida vermişti. Sonra mahkemenin müsbet halini görünce 'İstidamı reddediyorum!' dedi. Reis: 'Ey Said Efendi, istidayı geri mi alıyorsun?' diye tebessümle mukabele etti.

Bir celsede müddeiumumi Üstad'ın oturuşuna itiraz etti. 'Mahkemenin nizamını bozuyor' dedi.

Ali rıza Efendi ise, 'Doğru oturunuz' deyince; Üstad 'hastayım' diye cevap verdi.

Reis, müddeiumumiye dönerek: 'Hastaymış ne yapalım? dedi. Sonra da 'Siz gidin istirahat edin' diye bir gardiyanla Üstad'ı gönderdiler.

"Bediüzzaman ve talebeleri hapishaneyi mektebe çevirdiler"

Denizli'de, müddeiumuminin muavini adliye vekiline telgraf çekmiş: 'Bediüzzaman ve talebeleri hapishaneyi bir mektebe çevirdiler!' diye.

Üstad, 'Hapishanenin mektep olmasından memnun olunsun' diyordu.

Beylerbeyi Süleyman hapisten nasıl kaçmıştı?

Hapishanede Beylerbeyli Süleyman Hünkar ve arkadaşları kaçmak istiyorlardı. Süleyman: 'Deve bile olsa ben yine buradan kaçırırım' diyordu. Üstada, 'hoca ammi' diye hitap ederdi. Daha sonraki senelerde (1948) biz Afyon hapsindeyken Süleyman hapisten kaçarak Kastamonu'ya Sadık Bey'in yanına gelmiş, bizleri aramış sormuş. Sadık Bey, 'Nasıl kaçtın' deyince: 'Üstadın Esmâ-yı Hüsnâ manzumesini Feyzi Efendi yazmıştı, onu muska yaparak kaçtım!' diye cevap vermiş.

İdamlıklar nurlarla imanlarını kurtarmışlardı

Hapishanede mahkûmlar bize dualar yazdırmak istiyorlardı. Delâil-i şerifi yazmıştım. Ağır cezalılardan İbrahim bunu muska yaparak kaçmak istiyordu. Ben de 'Böyle şeylerle kaçılmaz. Eğer kaçılsaydı biz kendimiz kaçarız!" diye latife yollu cevap vermiştim. Daha sonra İbrahim'i idam ettiler. Bir çok mahkûmları kötü vaziyetten kurtarmıştık. Pislikten, kötü hayattan Kur'ân okuyarak, Nurları okuyarak kurtuldular.

Bazılarını Kur'ân okurken, bazılarını tesbihat yaparken, bazılarını ise namazdan alıp götürdüler, idam ettiler. Kumardan ve diğer fenalıklardan alıp götürselerdi, ne olurdu biçarelerin hali?

Üstad' yeni yazı ile Risaleleri yazın' deyince, bazıları itiraz ettiler. Sadık Bey ise, sadakatle, 'Üstad ne derse o olsun' diyordu.

"Nurcu ismini ilk defa Afyon'da duydum"

Denizli'den sonra ise, 1948 senesinde Üstadla birlikte ilk defa bizi Afyon hapishanesine gönderdiler. Gece vakti tevkif ettiler. O zamana karşı Nurcu ismini duymamıştım. İlk defa Nurcu tabirini Afyon'da duydum.

"Afyon'da hepimizi bir nezaret odasına koymuşlardı. Üstad bizleri, talebelerine göstererek: 'Bu on Said kadar hizmet etmiştir. Şu yüz Said kadar hizmet etmiştir!' diye iltifat ediyordu."

MEHMED MÜNİP YALAZ

Kastamonu Belediyesinde uzun seneler hizmet etti. Bediüzzaman'ı 1937'de Kastamonu'da tanıdı.

Belediye başkâtipliğinden encümen azalığına

Yaşlı muhatabım, uzun seneler Kastamonu Belediyesinde çeşitli vazifelerde bulunmuş bir kimseydi.

Belediye bakâtipliğinden, encümen azalığına kadar uzanan hizmet seneleri vardı. Bizim alâkadar olduğumuz, bu hizmet döneminin bilhassa 1936'dan 1943'e kadar uzanan zaman şeridi idi.

Bu iki mezkûr tarihin arası, Bediüzzaman Said Nursî'nin Kastamonu'daki gurbet ve hicret yıllarıdır.

İstanbul'un Bostancı semtinde sakin, emekli köşesinde hatıralarını şu şekilde anlatıyordu:

"Belediye, Üstad'a yardıma karar vermişti"

1937 senesinde Bediüzzaman Efendiye kış mevsiminde odun ve tahta parçaları gibi yakacaklar gönderiyordum. O senelerde belediye reisi olan Adil Yücebıyık, Bediüzzaman'a yardım için encümene teklif etti. Ben de encümenin tabii azasıydım. Encümen, ayda dokuz lira yardım yapılmasını karar altına aldı. Bu yardımın kendisine tebliğ vazifesini de bana verdiler. Bu vazifeyle Araba Pazarı'ndaki evine gittim. Karyolada oturuyordu. Mehmed Feyzi Efendi de kâtipliğini yapıyordu.

Selamlaşmayı müteakip Bediüzzaman :

Hoş geldin hemşerim!' dedi.

Ben de :

Hoş bulduk' diyerek hemen mevzuya girdim:

Efendim Hazretleri, size belediyeden ayda dokuz lira maaş bağladılar. Bu durumu size bildirmem için beni memur ettiler.'

Bediüzzaman bu teklifime aynen şu cevabı verdi :

Hemşerim, ben Kastamonu'da ikamete memurum. Kastamonuluların misafiriyim. Belediye reisleri, beldenin reisleridir. Dışardan gelen

misafirlere bakmak da belediyenin vazifeleri arasındadır. Bu paralarda tüyü bitmemiş yetimlerin hakkı vardır. Be bu parayı alamam. Fakat kaldığım ev misafirhane kabul edilirse, ben de misafir olduğuma göre, bu paranın içinden sadece üç lirasını ödediğim kira bedeli olarak kabul edebilirim. Bahri Efendi'yi mutemet yapalım, o bu işi takip eder, ev sahibine her ay üç lira kira bedelini götürüp verir.

"Vedalaşmaya gittim"

Münip Yalaz hatıralarını o günlerin ve o senelerin canlılığı içinde anlatıyordu:

1940 senesinde Ankara'ya memuriyetimi naklettirmek istiyordum. Vedalaşmaya gitmiştim. Bana dua etti. 'Hayırlısı ise olsun' demişti.

On-on beş gün kadar ziyaretine gidememiştim. Bu vaziyetten de üzülüyordum. Evimiz Hisarardı semtindeydi. Köprüden geçince Bediüzzaman'la karşılaştım. Tam Keserci Osman'ın evinin önünde, at üzerinde dağdan geliyordu. Koşarak elini öptüm. Vallahi şu anlatacağım aynen vuku buldu:

"Niçin üzülüyorsun, sen benim gönlümdesin, her zaman gelirsin. Niye üzülüyorsun, niçin hayıflanıyorsun?"

Bediüzzaman böyle konuşunca şaşırdım kaldım.

"Bediüzzaman'ın verdiği eserleri Vali muavinine vermiştim"

Bana okumam için Eskişehir müdafaalarıyla, bir de kardeşinin oğlunun hazırladığı kendi tarihçesini vermişti. Vali muavini Bediüzzaman'ı çok merak ediyordu. Bu eserleri benden o istemişti. Verdim. Onda kaldı. Abidin Beyin, sonra vali olarak başka bir yere tayini çıktı. Kastamonu'dan ayrılıp gitti.

"Ona ilişenler hep cezasını gördü"

Ona ilişenler hep musibetlere uğradılar. Bir polis vardı, Hâfız'dı. Bediüzzaman'ı takip eder, taciz ederdi. Sonunda hastalanarak öldü gitti. Elyakut köyünden olan bu Hâfız, Bediüzzaman'a yaptıklarının tokatını yedi.

Onun en büyük meziyeti affetmek, bağışlamaktı.

Onunla uğraşanlardan polis Safvet'i de, Vali Mithat Altıok kumar oynarken bastırdı. Safvet de rezil, kepaze oldu. Buna mukabil Bahri Çavuş isimli bir zat Bediüzzaman'a hizmet eder, iyilik ederdi. O da daha sonraki senelerde çok iyi günler gördü.

Yine bu ibret hikâyelerinden birisi de, Bediüzzaman'ın mezarının nakil edildiği zaman Urfa valisi olan Necdet Yalçın, daha sonraki senelerde müfettiş iken Antalya'da içkiden öldü gitti. Bediüzzaman'ın dostları ise hep mesut oldular. İyi günler gördüler.

"O kadar çağırdım, niye duymadın"

Kastamonu yakınlarındaki Tepelice köyünden, Küçük şeyplerin Hilmi Bey(Erkal) Hacı İbrahim dağında bekçi idi. Bediüzzaman dağa çıktığı bir gün, 'Hilmi!... Hilmi!..' diye kendisini çağırıyor, fakat Hilmi Bey nedense duymuyor. O sırada ormanda çok şiddetli bir fırtına başlıyor. Hilmi Bey az sonra çıkageliyor. Fırtınanın şiddetinden Hilmi Bey telâş ve heyecanla Bediüzzaman'a sığınıyor. Bediüzzaman ise: 'O kadar çağırdım niçin duymadın?' diye Hilmi Beye serzenişte bulunuyor.

"Gönülden isteyerek göndermeyince"

Bir kadın, bir çocukla Bediüzzaman'a at gönderiyordu. O da atla dağlara çıkıyordu. Bir gün kadın, içinden atı göndermek istemiyor. Çocukla atı gönderdiği zaman, Bediüzzaman atı kabul etmiyor. Bir daha da o atla dağa gitmiyor.

"Belediye reisiyle ziyaretine gitmiştik"

Belediye reisimiz Adil Bey'in babası vefat etmişti. Rüyasında babasını görmüştü. Bana Bediüzzaman'a yardım etmek istediğini söyledi. Beraberce gittik. Belediye Reisi Adil Bey, diye takdim ettim. Bediüzzaman: 'Rüyamda Kuddusî Beyi (Kuddusî Akay) Adil Bey'in hem eniştesi, hem de dayı çocuklarıdır zâbit elbiseleriyle gördüm' dedi.

Adil Bey, yirmi beş lirayı Bediüzzaman'a hediye olarak vermek istedi. Bediüzzaman teşekkür ederek kabul etmedi. Adil Bey çok ısrar etti. Fakat Bediüzzaman teşekkür ederek kabul etmedi Çok fazla ısrarları üzerine Bediüzzaman yirmi beş liranın bir lirasını aldı. Kendisinin bezden ağzı büzmeli bir kesesi vardı. Kesesini açarak bir lira çıkardı ve Adil Bey'e hatıra olarak verdi.

"Vali Muavini Feridun Çayır'ın Babası Üstad'ın dostu imiş"

Kastamonu vali muavinlerinden Feridun Çayır'ın babası büyük bir âlimmiş. Babası ile Bediüzzaman eskiden tanışırlarmış, dost ve ahbaplarmış. Feridun Bey'i arzusu üzerine Bediüzzaman'a götürmüştüm.

Bediüzzaman ona:

Evinize geldiğim zaman, bana kapıyı açan siz değil miydiniz?' dedi.

"Aradan seneler geçmiş, belki rıkk-elli sene geçmiş. İzmir'de, çeşitli yerlerde memurluk yapmış, vali muavinliği yapmış, buna rağmen ilk girişte, tanışmazdan evvel Bediüzzaman hemen hatırladı."

ARAÇLI DELİ MÜMİN (MEYDANÎ)

Efsaneler çok uzak zamanlara doğru uzayıp gitmektedir.

Gas-Tumanna devrinden, Kastın nedir Moni'ye, oralardan Kastamoni, nihayet bu asırda Kastamonu...

Bizim bahsini edeceğimiz efsane değil gerçektir, hikâye değil hakikattır.

Bu kadim Anadolu beldesinin bir düzine ilçesi var. Bu ilçelerden birisi de Araç ismi ile söylenmektedir.

Mümin...

Deli Mümin...

Mümin Meydanî..

Araçlı Deli Mümin...

Mümin... ne güzel bir isim. İnanmış, iman etmiş, Müslüman bir kişi..

Fakat bizim Mümin, ismiyle pek müsemma değil..

Eşkiyalık, soygunculuk. Bunlar yetmiyormuş gibi bir kaç tane adam öldürmüş.

iri yarı, çam yarması gibi, heybetli bir eşkiya...

Kumar, içki Araçlı Deli Mümin'in günlük hayatının gayet normal işleri...

Korkusuz, cesur bir insan. Bütün kötülüklerine, şerli işlerine rağmen, mert bir yüreğe sahip Araçlı Deli Mümin. Yiğit ve cesur bir insan.

Kastamonu efelerinden bir namlı efedir Deli Mümin...

Kastamonu ve civarı halkı Araçlı Deli Mümin'in şerrinden bizar olmuşlardı.

Herkes ondan şikâyetçi, herkes ondan rahatsızdı.

Araçlı Deli Mümin'in esamesinin okunduğu yıllarda Kastamonu'da bir Ulu Sultan yaşıyordu.

Bu gönüller Sultanı, kalplerde yaşıyordu. Vicdan ve gönüllere hakim olmuştu. Mektebini, medresesini gönüller üzerine kurmuştu.

Çamurdakileri tutup, temiz iklimlere götürüyordu. Vicdanların, imanların yangınında masumları kurtarmak için kendisini feda ediyordu, ateşlerin

içine atıyordu.

Vazifesi bu idi.

Dünyaya gözlerini açtığı anda bu yüceler yücesi vazifenin şuuru ile doğmuştu sanki.

Kastamun'daki gurbet günlerinde de, nice düşkünleri, düşmüşleri kurtarıyordu. Şefkatli eli herkese uzatıyordu.

Bu yangından, bu kızıl alevlerden kimleri kurtarmamıştı ki?

Elbette günün birinde bu şefkatli el, Araçlı Deli Mümin'in de imdadına ulaşacaktı.

imanların kurtarıcısı, Sultan'ın ulu himmeti Araçlı Deli Mümin'in de gönlünü sarmıştı. Isınıyordu Mümin günden güne, İsminin gerçek müsemmasını bulacaktı Mümin. Çünkü Bedi Sultan, Deli Mümin'e nazar etmişti. Deli Mümin artık Veli Mümin olacaktı. Kastamonu'da Gönüller Sultanının hizmetine bakan Van yaylasının Yemen Bey'i de, bu hizmetin şerefi ile Emin Bey olmuştu.

Seher vakitleri kalkar. Üstad'ının mütevazı evine gider, sobasını yakar, evini süpürür, hizmetlerini görürdü Emin Bey..

Yine böyle bir yüce hizmetin zevkiyle, bir seher vakti kalkmış gelmişti. Kapıyı açacaktı. Fakat karanlıkta kapı önünde bir karartı gördü. Az daha yaklaşınca bu karartının bir insan olduğunu farketti. Biraz daha yaklaşıp, baktı Emin Bey.

Hayret hayret içindeydi Emin Bey...

Kapıda yatan, iki büklüm olmuş vaziyette, kıvranmış, uyuyanın Araçlı Deli Mümin olduğunu anlamıştı.

Yine gözleri şimşek şimşek Emin Bey hayretler içinde kolundan tutup ayağa kaldırdığı Mümin'e soruyordu:

Sen ne arıyorsun burada?

Niçin geldin buraya?

Yine mi çok içtin?

"Kimin kapısında kimin eşiğinde olduğunu biliyor musun?"

Araçlı Deli Mümin nerede, hangi makam ve mevkide olduğunun şuurunu taşıyordu. Hangi eşiğe yüz sürdüğünü biliyordu. Ulu dergâhın idraki içindeydi.

Araçlı Deli Mümin inleyen, yalvaran bir sesle konuşuyordu:

Ben tevbe ettim!

Bana dua edin!

"Beni de talebeliğe kabul edin!..."

Emin Bey eski tabirimizle, umurdîde bir kimseydi. Çok görmüş ve geçirmişti. Bu sebepten hâdiseyi hemen Üstad'ının katına ulaştırdı.

Gönüller Sultanı :

Beni kardaşım" diyerek Araçlı Mümin'i de almıştı yüce katına. Kabul etmişti. Mümin'i ulu kapıya..

Kurtulmuştu Araçlı Deli Mümin. İçkiden, kumardan, cinayetlerden elini eteğini çekmişti artık o. Çünkü Mümin'di artık. Kurtarmıştı Mümin'i yangınlardan, mübarek el..

Gönüllerin Fatihi, milyonlarca Mümin'i kurtardığı gibi Araçlı Deli Mümin'i de kurtarmıştı. Kendisine talebe olarak kabul etmişti: Nur Talebesi....

İBRAHİM MIRMIR

1905'de İnebolu'da doğdu. Bediüzzaman'ı Kastamonu'da tanıdı. 1943'de Denizli'de Bediüzzaman'la birlikte hapis yattı. 1977'de Mekke'de vefat etti.

"İnebolu'nun gül bahçelerinde dolaşıyorduk"

Ak saçları gibi palabıyıkları da ağarmıştı. Yetmiş yaşlarında olmasına rağmen, yaşını pek göstermiyordu. Doğum tarihini sorduğumuzda 1905 yılını söyledi.

Sorduğumuz meseleleri pek cevaplandırmıyordu. Sadece gözlerinin içi gülüyordu.

Şu İnebolu, ne mübarek bir vatan parçasıydı. Bahar çiçeklerinin vatan sathını sardığı bir mevsimde, genç üniversiteli arkadaşlarımla İnebolu'nun gül bahçelerinde dolaşıyorduk.

Bu seyahat ve ziyarette İnebolu'nun ak saçlı, genç ruhlu Nur Talebeleri ile beraber olmanın mutluluğuna ermiştik. Nur Risalelerinin o ebedî kuruluş reçetelerini tatbik edip, Anadolu'nun sinesine kök salan, o bahtiyar Nur Talebeleriyle dostluk ve arkadaşlık ettin mi, işte o zaman mutlusun, mesut ve bahtiyarsın!

Bu mutluluk ile kanatlanmıştık arkadaşlarımızla..

Bu bahtiyarlıkla Ilgaz dağlarını bir turna gibi aşmıştık.

Bu mesut iklimlerin insanlarıyla sarmaş dolaş olmuştuk.

İnebolu Nur Talebeleri bizi kırk yıllık ahbap gibi karşılayıp ağırlamışlardı.

Denizli hapsinde Bediüzzaman'a yâr olan, İnebolu, yâranı, yıllarca sonra bizleri bağrına basmışlardı.

Bunlardan Çelebiler, Fakazlılar, Gülcüler, Ziya Dilek Beyler, Burgazlar, Salih Efendiler ve Büyük İbrahim gibi nur simalı, aydınlık çehreler..

"Büyük İbrahim ismini nasıl almıştı?"

Büyük İbrahim Mırmır Efendiye niçin "Büyük İbrahim" dendiğini sorduk.

Sade ve sakin şunları söyledi:

"Denizli hapsinde Üstad Hazretleriyle birlikte yatmıştık. Bir mahkeme dönüşü Üstad bana, 'Sen Büyük İbrahimsin' dedi. Fakazlı İbrahim Efendiye de Küçük İbrahim isimlerini verdi."

O günlerden bugünlere bir çok şeyler anlatmak istiyordu. Ama anlatamıyordu. Gönülden konuşuyordu, kalpten anlatmak istiyordu.

Gülen gözlerinden neredeyse yaşlar boşanacaktı. Bu esnada tatlı dille, hoş sohbet Ziya Dilek Bey söze karışıyordu.

Büyük İbrahim'e: "Sus, sen anlatma, şimdi ben konuşacağım, sen benim anlattıklarımı tasdik edeceksin. Sen sadece dinle, anlattıklarımın doğru olup olmadığını söyle, tasdik veya tekzip et.." dedi.

Büyük İbrahim, gülen gözlerle, "Peki.... peki..." diye kabul etti, kendisine yapılan teklifi.

Kalın ak bıyıklarının altından gülüyor, yetmiş yaşındaki o mübarek gözleri ışıl ışıl parlıyordu. Güldükçe gençleşiyordu o temiz ve saf kalpli Nur Talebesi.

Biz ise bu saf insanın konuşmasını istiyorduk. Ne olursa olsun birazcık da kendisinin anlatmasını istiyorduk. Israrımızı cevapsız bırakmadı. Nur'un mübarek talebesi...

Üstad'la ilk tanışması

1937 yıllarındaydı zannediyorum. Kastamonu'da bir hayvan alma işimiz vardı. Onu mesele yaparak gittim. İlk gittiğim gece bir otelde yattım. Sabahleyin Nasrullah Camii şadırvanında kahvecilik yapan Emin Efendi'nin yanına gittim. Beni Üstad'ın yanına götürmesini söyledim. Cevaben, 'Seydi Hafız var, onunla beraber gidersiniz' dedi. Onun olmadığını söyleyerek, 'hemen gideceğim' dedim.

Üstad'ın yanına gittiğimde kitaplarıyla meşgul oluyordu. Risale tashih ediyordu. Yanına varınca Nazif Çelebi'yi sordu. 'Nazif ne yapıyor? Kitap vereceğim sana götürür müsün?' dedi. Ben de götürebileceğimi söyledim. Kalktı, kitapları aldı, bir çimento torbasına koydu. 'Bunları Nazif Efendiye götür' dedi.

"Denizli hapsine gittiğimizde de bana Büyük İbrahim ismini verdi."

Bunları anlattıktan sonra yine gülen gözlerle bakıyor ve susuyordu.

Üstad'a hakaret eden bakkalın başına gelenler

O susarken bizim tatlı sohbetli Ziya Dilek bey hiç susar mıydı?

Bakın size bunun işini anlatayım" diye başladı yine söze...

Denizli Hapishanesinde bakkaldan bir alış-veriş yapmış. Bakkal kendisine kızmış 'Siz zaten doğru dürüst bir kimse olsaydınız buraya düşmezdiniz' diye hakaret âmiz konuşmalarda bulunmuş. Koğuşa üzgün ve mahzun bir şekilde gelen İbrahim Efendi başından geçeni anlattı. Şimdi ben dua yapacağım, siz de âmin deyin, diye bizim de duaya iştirak etmemizi söyledi. Ellerini açtı, başladı yalvarmaya:

Yarabbi, sen bu adamı da bizim yanımıza getir!'

Yaptığı duaya biz de can u gönülden âmin diyorduk.

Bir gün sonra bakal bir olaydan sonra, tevkif edilerek hapishaneye yanımıza gönderildi. Biz henüz bir şey demeye, bize yaptığı hakaretlerden dolayı buraya düştüğünü söylemeye fırsat bile kalmadan emir gelmişti Üstad'dan:

"Sakın, o adama bir şey demeyin, karışmayın!"

Büyük İbrahim, bu anlatılanlara gülen gözlerle iştirak ediyor, baştaki anlaşma üzerine evet diye başını sallayarak kabul ediyor, teyit ve tasdik ediyor.

Büyük İbrahim (Mırmır) hacca gitmişti.

17 Kasım 1977 günü Mekke'de, Nur şehrinde mübarek ruhunu sahibine teslim etmişti.

DADAYLI HALİT BEY (Halit Akmansü)

Atâ Kulaksızoğlu'nun anlattıkları:

Mustafa Runyun Hoca, 1952'de İstanbul'da bulunan Bediüzzaman'ı Kastamonulu tüccarlardan Atâ Kulaksızoğlu ile ziyarete gittiklerini anlatmıştı. Bu bilgiler üzerine Atâ Kulaksızoğlu'nu Göztepe'deki evinde ziyaret edip, görüşüp hatıralarını dinlemiştim. Atâ Kulaksızoğlu bize şu bilgileri vermişti:

Babam Kastamonu'nun kazası Devrekârani'de müderristi. Rahmetli babam H. Osman Kulaksızoğlu 1974 yılında 92 yaşında vefat etti. Üstad kendisine 'Seni medrese nâmına kabul ediyorum' demişti. 1937 yılında askerlik yaptıktan sonra dükkân açtım. Harput'a pamuk almak için gitmiştim. 1938 idi. Elazığ'da, Kastamonulu olduğumu öğrenince bana hürmet ediyorlar, 'Efendi Hazretleri sizin memleketinizde' diye sevgi ve alâka gösteriyorlardı. Elazığ dönüşü Çaycı Emin Bey vasıtasıyla Üstadı ziyaret edip ellerini öptük.

Kastamonu Müftüsü Hazım Efendi, hoca Tevfik Efendi ve babam, Hüsnü Ballı'nın evine davete gitmişlerdi. Araba Pazarı semtinde karakolun önünden geçerken müftü, Üstad için ''Zavallı âlim, adamcağız bir mumla karanlıkta burada oturuyor' diye bahsedince babam 'Bediüzzaman burada mı? Yarın ben ziyaretine giderim' diyor, 'Bediüzzaman altı aydır burada, yanına gidip de başına iş açma' diyorlar.

Hacı Tahir'in Hafızı nâmında dindar bir zat vardı. Ona müracaat ettik. 'Delâlet buyur, babamı Üstada götür' dedik. Arkadan, kale kapısı tarafından gittik. Üstad, babamı sarıklı görünce çok sevindi. 'Sen benim kardaşımsın, bütün dualarımda seni hissedar edeceğim' diye buyurdu.

Sonra babam bir kilim aldı, odasına serdik. Kat'iyyen kabul etmedi. Sonra, emanettir, deyince sesini çıkartmadı. Daha sonraki senelerde Ramazan ayında evi bastılar. Aradılar, taradılar, 'İrticaya âit bir şey bulunamadı' diye rapor tuttular. Bizim Devrekâni'deki evi de aradılar. Bizde sadece İslâm yazısı ile yazılmış eserler vardı. Onlara da dokunmadılar.

Babam zaptı imzalamak istemişti. Denizli'ye giderken kilimi Üstad iâde etmişti. Babam yemek götürmüştü, sahura kadar Üstadla sohbet etmişlerdi.

Daha sonraki senelerde Üstad İstanbul'da iken, 1952'de Mithat Çallı ile Fatih'teki Reşadiye Otelinde Üstadın ziyaretine gittik. Arabamızı Üstada verdik, şoförle İstanbul'un muhtelif semtlerini gezdiler...

Bir ara babam Emirdağ'a Üstadın ziyaretine gitmişti. Üstad babamla İstanbul'a kayısı reçeli göndermiş, 'Ahbaplarınızla taksim edersiniz' diye söylemiş. Fatih Başimamı Hafız Ömer Efendi, Ömer Nasuhî Efendi, Seyyid Şefik Efendi, Mithat Çallı ve Dadaylı Halit Beyi (Akmansü) babam dâvet etti. Babam Üstadın selâmlarını bildirdi. Reçeli taksim ederek dağıttı. Birer parça teberrüken yediler.

Üstad babama çok alâka ve iltifat ediyor: 'Altı aydır bir hoca gelip beni ziyaret etmedi. Seni kardeş kabul ettim' diyor.

Bir Kadir Gecesi, teberrüken Mevlâna Halid Hazretlerinin cübbesini giydiriyor.

"Kastamonu'da Dadaylı Halit Bey (Akmansü), Araba pazarı semtinde Üstada yakın bir evde oturuyordu."

Dadaylı Halit Beyin Dr. Ziya Göğem'e mektubu

Daha sonraki zamanda Atâ Kulaksızoğlu'nun verdiği bilgi ve tarif üzerine Dadaylı Halit Beyin yeğeni Dr. Ziya Göğem'in hanımını ve çocuklarını ziyaret ettim.

İstiklâl harbimizin muzaffer kumandanlarından olan Kurmay Albay Halit Akmansü hakkında kıymetli hâtıralar alarak tesbit ettik.

Halit Bey, Ankara'daki Dr. Ziya Göğem'e yazdığı 24 Aralık 1948 tarihli mektubunda şunları ifade ediyordu:

Emekli öğretmen Hasan Beyi tanırsın. Onun büyük oğlu Dr. Hakkı Beyi de bilirsiniz. Hakkı Bey Sivas'ta doktordu. Bu tanışma sebebiyle Faik Bey mektubunda Hakkı Beyin mevkufen Ankara'ya sevk edildiğini bildiriyor. Babasının siyasî bir hadisesi buna sebep olmuş diyor. Aldığım malûmata göre, hadise şudur: Bediüzzaman Said Nursi Kastamonu'da dört seneden fazla ikamete memuren bulundu. O zamandan beri Emirdağ'da oturmaktaydı. Son zamanlarda serbest geziyordu. Aldığım malûmata göre, dinî propaganda yapması yüzünden yine hükümetçe tevkif edilmiş. Afyon'da muhakeme altına alınmış. Bazı taraftarları da tevkif olunmuş.

Evinde araştırma yapmışlar. Bazı evrak ve mektuplar almışlar. Bunun neticesi olarak.

Bediüzzaman Bitlislidir. Birinci Cihan Harbinde bir Milis alayına kumanda ederek Ruslara muharebe etmiş, yaralanmış, esir düşmüş, fıtraten gayet zekî, eski medrese tahsilini on iki sene yerine üç senede ikmal etmiştir. Dinî malûmatı gayet geniştir. Londra'daki Anglikan Kilisesinin suallerine cevap vermiştir. Gayet müttaki, zâhid, âbid, mücahit, fevkalâde cesaret-i medeniye sahibi bir zâttır. Riyazet-i bedeniye ile, ibadetle, dinî risaleler yazmakla, irşadatla ömrünü geçirir. Türklerin Gandi'si denebilir. Şâfiü'l-mezheptir..

"Hasan ve Hakkı Beyler de kurtulurlar. Fakat biraz üzüntü çekerler. Tolstoy demiş ki: 'Bir üniversiteli hapishanede yatmadıkça üniversiteyi ikmal etmiş olmaz. ' Biz orasına makam-ı Yusuf deriz. Karabekir Paşa yüzünden ben de burada bir gece mevkuf kalmış, siyasî birinci şubede isticvap edilmiştim... Bu izahatı verdikten sonra sizden ricam, Dr. Hakkı bey hakkında göz kulak olmanızdır. Hakkı, elmas gibi bir çocuktur. Babasının saflığı yüzünden bir kahra uğraması onu ye'se düşürür..... Kendinize sûizan davet etmemek üzere, elden geldiği kadar Hakkı Beyin halâsına himmet sarf etmenizi yüksek vicdanınızdan beklerim. Meclis açık olsaydı, bazı tanıdık mebuslara..."

İstiklâl Harbinin muzaffer kumandanı Halit Akmansü, yeğeni Dr. Ziya Göğem'e yazdığı l Nisan 1948 tarihini taşıyan mektubunda ise şunları ifade ediyordu.

Bediüzzaman şeyhlik iddiasında değildir. Nur risalelerinin birinde, 'Şimdi iman tehlikededir, tarikatla iştigal etme zamanı değildir. İmanı kurtarmaya çalışalım' der. Bütün risalelerinde buna göre yazı yazar. Bu da ispat eder ki, Hasan Beyin tarikatçılıktan maznun olmasına ihtimal verilemez. Oğulları neden tevkif edildi. bilemiyorum. Gerek Hakkı, gerek Hüsnü vatanperver, halûk âkıl gençlerdir. Babalarına çok mütîdirler.... O gençlerin bu hasletine binaen, babalarına imtisâlen onunla muhabereye tevessül etmiş olmaları da hatıra gelir.

"Bediüzzaman yetmiş altı yaşlarında, ihtiyar, riyazet-i bedeniye ile yaşar bir zâttır. On parası, silâhlı bir aşireti yoktur. Ondan bir darbe-i hükümet beklenemez. Fakat ne diyelim. Bizde devlet idaresinde vehim ve vesvese hükümran, İnkilâplar da bu vehim, zulmü davet eder. Bunun için âkılâne hareket etmeli, şu ve bu propagandaya, hissiyata kapılmamalı. En sâlimi,

siyasetle iştigal etmemeli.... Yalnız, tahsiline sekte vereceğinden Hüsnü'ye, istikbaline bir sû-i zan tehlikesi sürüleceğinden Hakkıya acıyorum. Sizce de başka bir teşebbüse, alâkaya lüzum yoktur. Ankara'da siyasî cereyan çoktur. Siyasî temaslardan çekininiz. Kendi vazifeniz ve güzel mesleğinizle meşgul olunuz..."

Dadaylı Halit kimdir?

Yunan Başkumandanı General Trikopis ve ikinci Kolordu Kumandanı General Dijennis ile On Üçüncü Tümen Kumandanı Albay Vandelis'le 391 subay, 4385 eri esir alan Beşinci Kafkas Tümenimizin komutanı, Erkân-ı Harp Miralayı (Kurmay Albay) rahmetli Halit Akmansü.

Halit Bey 1884'de Kastamonu'nun Daday ilçesinin Kelebek köyünde doğdu. Halit Bey, baba soyu olarak Hatip İsâ oğullarındandı. Annesi, Daday merkez kazasında Evniye medresesinin sahibi, devrinin tanınmış din ve ilim üstadlarından müderris Hüseyin Vehbi Efendinin kızı Necibe Hanımdı.

Kastamonu Askerî Rüştiyesi ve Bursa İdadîsinden sonra 1903-1906' Mühendishane-i Berr-i Hümâyunu başarı ile bitirdi. 1906'da sınıfının ikincisi olarak, mülâzım olarak orduya katıldı. 1909'da kurmaylık ihtisasını başarı ile yaptı. 25 yaşında Kurma Yüzbaşı rütbesi ile Havran isyanı, Kerek ayaklanması gibi o tarihlerde imparatorluğumuzun başlıca dertli bölgelerinde hizmet gördü. Birinci Dünya Harbinde, Kanal seferinde, Irak cephesinde, Selmânıpak muharebelerinde, Altıncı Ordu Harekât Şubesi Müdürü olarak vazifesini başarı ile yaptı. 1918 Temmuz'unda Almanya'ya gitti. Dönüşünde Altıncı Ordu Kurmay Başkanı olmuştu. Müterakede On Üçüncü Kolordu Erkân-ı Harbiye Reisi olarak, millî mücadelenin en buhranlı ve tehlikeli hadiselerinden Ali Galip ihâneti ile, İntellijans Servisinin ünlü kişisi Binbaşı Noıell'in tahriklerini tasfiye eden cesareti, himmetli Halit Bey gösterdi. İstiklâl Savaşımızın ilk senelerinde hayatî değeri olan ve teknisyen kadrosu tamamen yabancılardan ibaret şömendöferleri 'Demiryolları Umum Müdürü' olarak başarı ile idare etti. Daha sonra bu vazifeye ve Nafia Vekâletine gelen rahmetli Behiç Erkin, hâtıralarında Halit Bey için 'Hiçbirimiz onun yaptığını yapamazdık' diyor.

Sakarya'da üçüncü, Büyük Taarruzda Beşinci Kafkas Tümenleri komutanı olarak, cephenin en tehlikeli mihraklarında dövüştü.

Zaferden sonra Halit Bey, memleketi olan Kastamonu'dan milletvekili seçilerek siyâsi hayata girdi.

Halit Beyin politika faaliyeti, müstakil, hür fikirli, temel meselelerde kanaat sahibi bir insanın mert, cesur, pervâsız tecellîleriyle doludur. Demokrasiyi, cumhuriyetle beraber kurmak fikrinin tatbik arzusu olan ve çatısında millî mücadele öncülerinin büyük kısmını toplayan Terakkîperver Cumhuriyet Fırkasına Halit Bey de katıldı. Fırkanın mahkeme kararıyla kapatılma hadisesinin de etkisi ile olacak, benimsediği yoldan gayrısında o günlerini politikasını bulamama idraki içinde 16 Ocak 1929'da isteği ile askerden ayrıldı. Kadıköy'deki evine çekildi. Henüz 45 yaşındaydı.

"10 Şubat 1854'e 69 yaşında hayata gözlerini kapadı."

Dr. Bnb. Hakkı Güranlı Bey

İstiklâl harbinde Yunan Başkumandanı Trikopis'i esir eden Dadaylı Halit Akmansü ve Devrekânili Atâ Kulaksızoğlu'nun Bediüzzaman'la alâkalı hatıralarında ismi ve bahsi geçen, 1948'de Afyon hapsinde bulunan Dr. Bnb. Hakkı Güranlı Beyefendi ile ilgili olarak Rahmi Erdem bize şu mektubu yazmış bulunmaktadır:

Muhterem Necmettin Bey,

28 Aralık 1981 tarihli Yeni Nesil'de yayınlanan,'Röportaj-Araştırma ve İnceleme' yazısında, Türk ordusunun kahraman subaylardan Dadaylı Halit Akmansü'nün mektuplarında bahsi geçen Dr. Hakkı Güranlı ismini görünce hayalim 1960 yıllarını ister istemez gitti. Yirmi iki senedir aramızda olmayan isimsiz bir Nur talebesine vesile-i rahmet olması ümidiyle bu mektubu size yazmayı vazife telâkki ettim.

Dr. Bnb. operatör Hakkı Güranlı beyle 1960 senesinde Çorlu'da Kolordu Askerî Hastahanesinde tanışmak nasip oldu. Ben o sene V.Kolordu da vatanî vazifemi ifa ediyordum. ankara'dan Salih Özcan haber göndermiş. 'Dr. Hakkı Bey Çorlu'ya tayin oldu, onunla tanışın' diye.

Bir gün mesai saatinin bitiminde servis arabasıyla şehre avdetimizde, muayenehanesine giderken yolda karşılayıp tanıştık. Fevkalade mütevazi, halim selim, kibar bir zâttı. Büyük bir yakınlık ve muhabbetle bizi karşıladı. Hemen geçmişten, hatıralardan bahsettik. Babasının emekli bir öğretmen olduğunu, Hazret-i Üstadın Kastamonu'daki ikameti esnasında ona intisabı ve Nur'lara hizmeti olduğunu, kendisinin askerî Tıbbıyide son sınıfta okurken, Mülkiye mektebinde okuyan kardeşi ile birlikte Hazret-i Üstada bir sevgi ve bağlılık mektubu yazdıklarını, bu mektup üzerine Afyon Mahkemesine sevk edildiklerini, ilk sorgularından sonra Allah'ın lütfu

üzerine serbest bırakıldıklarını ifade eden Dr. Bnb. Hakkı Beyle, mukayyed askerlik şeraiti içinde, hastalık münasebetiyle iki-üç defa görüşebildim.

"Yalnız hastanede hastalarıyla harika bir şefkat-i İslâmiye ile ilgilendiğini müşahede ettiğim ve hattâ geceleri âcil hallerde kendisine müracaat eden sivil hastalarına dahi askerî hastanenin ameliyathanesini açıp gerekli tıbbî müdahâle ile onların hayatlarının kurtulmalarına büyük bir nezaketle vesile olan Dr. Hakkı Güranlı Beyin, terhisimizden tahminen bir ay sonra 1960 yılının Haziran veya Temmuz aylarında Çorlu'dan bana postalanan bir mahallî gazetede Çorlu-İstanbul yolunda çocukları ile birlikte bir trafik kazasında Allah'ın rahmetine kavuştuğunu ve Çorlu'luların büyük bir alâkası ile son vazifelerini ifa ettiklerini büyük bir teessürle okumuştum. Ruhuna binler Fatiha'lar."

TAHSİN AYDIN (1917-1981)

1917'de Siirt'in Tillo nahiyesinde doğdu. Peygamber Efendimizin amcası Hz. Abbas'ın neslinden gelen Fakirullah'ın torunudur. Sultan Memduh'un oğlu Nur Hamza dedesidir. Babası eski Siirt meb'usu Şeyh Nasreddin'in oğlu Şeyh Tevfik'tir. Şark sürgünlerinden olarak Kastamonu'da bulunurken, Bediüzzaman'ı tanıyıp hizmetinde bulunmuştu.

Kastamonu Lâhikası'nın 18. sayfasında ismi geçmektedir. 1981'de Urfa'da vefat etmiştir. Görüşmemiz mülakat tarzında oldu.

Marifetnâme'nin yazarı İbrahim Hakkı'nın müridi. Tillo'da medfun Fakirullah lHazretlerinin evlâtlarından oluyorsunuz. Tillo'dan Kastamonu'ya niçin gitmiştiniz?

Aile ve akrabalarımızla bizi 1938 yılında Kastamonu'ya sürgün olarak göndermişlerdi.

Kastamonu'nun hangi mahalle ve semtinde kalıyordunuz?

Kastamonu'nun Hepkebirler Mahallesinde oturduk.

Üstad Bediüzzaman'la nerede tanıştınız?

Evine ziyaretine gitmiştim. Elini öpmek şerefine erdikten sonra, her gün yanına hizmetine koştum.

Üstad Bediüzzaman nerede ve nasıl bir yerde oturuyordu?

Kira ile, karakolun karşısındaki bir evde oturuyordu. Bizim gibi o da göz altında bulunduruluyordu. Hemen her gün ikindi namazından evvel gider, beraber namaz kılardık. Akşama kadar kalırdım. Bazan yemek yediğim de olurdu. Bir kere ikindi namazından sonra kalkmıştım. Feyzi ve Emin de vardı. Oturmamızı söyledi. Bize ikramlarda bulundu. Bize tereyağı çıkarttı. Kastamonu'nun kabağı meşhurdur. Kabak çıkarttı. Somun ekmeği getirdi. Yemeği üçe böldü, bir tahta masanın üzerinde Kur'a çekti. 'Haydi başlayın' dedi. Birlikte yedik. Baktık, kapı çalındı. Emin'e 'Git kapıyı aç dedi.birisi, elinde iki ekmek, biraz kabak,birazda tereyağı ile geldi. Üstad bize, Bakın, işte sizin burada rızkınız var. Bunlar size geliyor" dedi. "Siz Nur hizmetinde bulunduğunuz için buradan istihkak geldi" diye buyurdu.

Hizmetinde bulunan talebelerden isimler verir misiniz?

Mehmed Feyzi, Emin, Hilmi ve Taşköprülü Sadık. Ayrıca civardan gelenler de olurdu. İnebolu'dan bir çok kimseler, bu arada baba-oğul Çelebi'ler vardı: Selâhaddin ve Nazif Çelebi.

Üstadın hizmetinde bulunurken risale de yazdınız mı?

Çok yazı yazdık. Bazan tashih işlerinde çalışırdım. Bazan kendi söyler, biz de yazardık. Çalışırken bize çay ikram ederdi. Üstadın evi tahtaydı. Bazan evindeki bir deliğin ağzına fare gelirdi. "Bak, yemek istiyor" diye, ne yiyorsa, ondan bir parça da farenin deliğinin yanına kordu, fare onları yerdi. Ne yerse fareye de illâ ikram ederdi, "Bu bana ders veriyor" derdi.

Üstada gittiğiniz zaman bir şeyler görüyor muydunuz? İkramda bulunuyor muydunuz?

Üstad hiç hediye kabul etmiyordu. Bir defasında biraz rahatsız olmuştu. Evde memleketimizin meşhur yemeklerinden perdeli pilav yaptırdım. Gördüğünde "Bu nedir? Sen benim hiç hediye kabul etmediğimi bilmiyor musun?" deyince, "Efendim, bu Fakirullah Hazretlerinin hediyesidir" diye cevap verdim. O zaman "Keçeli, keçeli" diyerek yemeği kabul etmişti. "Fakirullah olunca ben geri çeviremem" demişti. Bu yemekten bir hafta sonra bana: "Yahu, bu yemek çok hoştur, bir hafta kadar bana yetti" demişti.

Kastamonu Belediye Reisi sık sık Üstadı ziyaret ediyordu. Vali Mithat Altıok da Üstadla görüşmek istemişti. Fakat Üstad onu kabul etmedi, 'Ben validen bir şey istemiyorum' diyordu.

Belediye Reisiyle sık sık görüşürdü. Belediye Reisi Nur talebelerini de severdi.

Üstadın yanına gelen, şapkayla içeri girmezdi. Biz de usûlen külâhla giderdik. Bir gün külâhımı evde unutmuştum. Yanına başı açık girmiştim. Yedek bir sarığı vardı, onu başıma koydu ve öylece birlikte namazı kıldık. Bir kere de Mevlânâ Halid Hazretlerinin cübbesini bana giydirdi. "Bunu bana hapishane müdürünün hanımı Asiye hediye etti" diyordu. Kastamonu hapishanesinin müdürü Tahir Bey, Mevlâna Halid'in talebelerinden Küçük Âşık Mehmed'in torunlarından Asiye Hanım'ın kocasıydı.

Kastamonu'da Üstad Bediüzzaman'ın kaldığı evin az ilerisinde, İstiklâl Harbi kahramanlarından, Yunan kumandanını esir alan, Kurmay Albay Dadaylı Halid Beyin (Akmansü) evi vardı. Halid Beyin kızı ise fabrikatör Hamdi Beyin hanımıydı. Bu hanım yanında bir başka hanımla birlikte Üstadın ziyaretine gelmişlerdi. Halid Beyin kızı da Üstada bir tabak

muhallebi getirmişti. Ayrıca bir zarfın içinde babasının gönderdiği bir miktar para vardı. Paranın miktarını bilmiyorum. Üstad bana hitaben, "Benim dişlerim düşmüş, iyice anlatamıyorum, sen arada vasıta ol ve anlat" demişti.

Halid Beyin kızı, "Talebelerine vermek üzere bir miktar para ayırmışım" dedi. Üstad ise, "Hanım kızım, evet, Halid Bey benim ahiret kardeşimdir, kahraman askerlerdendir. Fakat para almak bizim âdetimiz değildir. Bizim bu âdetimiz bozulmasın, buna sen sebep olma!" diyerek, paraları almadı ve kabul etmedi. Halid Beyin kızı çok ısrar etti. Bunun üzerine Üstad, "Bak hanım kızım, Halid Beyin hatırı için bu tatlıyı kabul ediyorum. Fakat parayı kabul edemem. Bu âdetim değildir. Bu âdetimizi bozmaya sen sebep olma" diyerek Halid Beye tekrar tekrar selâm gönderdi.

Şevket Bey ve Ahmed Hamdi Akseki

Kastamonu'da Üstadın komşusu Şevket isminde bir zat vardı. Bu zat Üstadın komşusu olmakla beraber, hiç Üstadın ziyaretine gelmemişti. Kendisi tüccardı. Görüşmemizde şunları anlattı:

"İstanbul'a iş için gittiğim zaman, tatil için Yalova'ya da gitmiştim. Yalova'daki bir otelde çok kalabalık ziyaretçilerin gelip gittikleri bir oda dikkatimi çekmişti. Sorduğumda bana Aksekili Ahmed Hamdi Efendi olduğunu söylemişlerdi. Ben de ziyaretine gittim. Elini öptüğümde nereli olduğumu sordu. Ben de 'Kastamonuluyum' dedim. Bana hemen yer göstererek oturttu. Ziyaretçiler azalınca bana, 'Kastamonu'da bir zat vardır, seni onunla hiç görüştün mü?' deyince hiç görüşmediğimi söyledim. Komşumuz olduğunu, fakat hiç görüşmediğimi söyledim. Hamdi Efendi bana 'Hata etmişsin, hata etmişsin' diye sitemler etti. Benim, Bediüzzaman'ın komşusu olduğum halde hiç ziyaretine gitmediğime teessüfler ederek, Üstadı çok medh ü sena etmişti. Ben Aksekili'den bu dersi alınca, Kastamonu'da doğru Tahsin Aydın'a gittim ve beni Bediüzzaman'a hemen götürmesini rica etmiştim."

***

Tahsin Aydın, tüccar Şevket Beyi alıp Üstadın evine götürmüş, ziyaret etmişler, ellerini öpmüşler.

Tahsin Aydın, Üstadın ziyaretine gelenler arasında Ayasofya Camiinde Üstadın vaazını dinlemiş olan Nusret isimli bir zâtın da bulunduğunu

anlatıyordu. Bu zat da Ayasofya Camiinde Bediüzzaman'ın yaptığı konuşmanın çok muhteşem olduğunu söylemişti.

NADİR BAYSAL

1926' da Bitlis'in Mutki kazasında doğdu. Buban aşiretine mensuptu. Eskiden Medrese usûlü yapılan Arapça tahsil gördü. Cumhuriyetin ilk senelerinde şapkaya muhalefet gerekçesiyle, aşiretçe, Bediüzzaman'ın da gözaltında bulunduğu Kastamonu'ya sürgün edildi. Bediüzzaman'ın eskiden oturduğu eve ailece yerleştirildi. O zaman on iki-on üç yaşlarında bir çocuk olduğundan, şüphelenilmediği için Bediüzzaman'a sık sık uğruyordu. Günlük ihtiyaçlarına yardım ediyordu. Nadir Baysal hatıralarını şöyle anlatıyor:

"Üstadın hizmetine çocuk olarak başladım"

Kastamonu'ya 1939 senesinde nefyedildik. Gittiğimizde Üstad Kastamonu'da idi. Mayıs ve Haziran ayı sonları idi. Ben o zaman 12 yaşlarında idim. Oraya ilk vardığımızda Çaycı Emin ile tanıştık. Kastamonu'ya muhacir olarak gittiğimiz için, başta Üstad olmak üzere, Çaycı Emin ve diğer Ağabeyler bize sahip çıktılar ve hâmimiz oldular. Bir-iki ay çarşı içinde kirada kaldık. Üstad Kastamonu'ya geldiğinde ilk ikamet ettiği ev münhal idi. Çaycı Emin, evin boş olduğunu hatırlatmasıyla ve Üstadın tavsiyesi üzerine bu eve yerleştik.Dokuz sene kirasız olarak Üstadın bu ilk evinde mukim olma şerefine nail olduk. Bu ev mahalle kenarında sakin bir yerde kaldığı için uygun görülmeyerek, Üstadı karakolun karşısında kolayca gözlenebilmesi için başka bir yere ikamete mecbur etmişlerdi.

Babam Üstadın yanına sık sık giderdi. Babam ona 'şeyh' diye hitap ederdi. Fakat Üstad 'Ben şeyh değilim, hocayım' diyerek hitabı tashih ederdi. Babam bize 'Bu Molla-i Meşhurdur. Çok değerli bir zattır' diyordu. Babam bunu daha evvelden mi, Kastamonu'ya geldikten sonra mı öğrendi bilemiyorum.

Çaycı Emin'in yanında çırak olarak çalışıyordum. Çocuk olduğum için şüphe çekmediğimden, Üstadın yanına sık sık gider, mektup atma, çamaşır yıkama, ekmek götürme gibi hizmetleri görürdüm, mektupları gayet rahatlıkla postalardım. Dışardan gelen Üstadın bazı ziyaretçilerini, dikkati çekmeyecek şekilde mahalle arasından, Topçu Camiinin yolundan

dolaştırarak, Üstadla görüşmelerine zemin hazırlardık. Mezkûr yoldan gittiğimizde karakola görünmek mevzubahis olmazdı. Çaycı Emin ile Mehmet Feyzi Ağabeyler devamlı Üstadla görüştükleri için ünsiyet peyda ettiklerinden, pek müdahale edilmiyordu. Fakat bunların ve benim gibi çocukların haricinde Üstadın yanına gitmek kat'iyyen mümkün değildi.

Bir defasında Üstadın yanına uğradığımda ikindi namazını bitirip duada bulunurken ben de iştirak ettim ve birlikte dua ettik. Kapıyı açma usûlünü bildiğim için Üstadın içeri girdiğimden haberi yoktu.

Yine o tarihlerde Fahri Enis adında bir muhacir Kastamonu'ya nefyedilmişti. Bu muhacire ücret karşılığında su taşırdım. Suyu getirdiğim çeşme, Üstadın evinden 100-150 metre, Fahri Beyin evinden de 2-3 km'lik uzaklıkta idi. Bir ağacın iki ucuna takılmış iki tenekeyi su ile doldurup omzumda götürürken, Üstadın evinin önünden geçiyordum. Ben Belediyenin önüne çıktığımda Üstadın evi görünürdü. Gözüm daima pencerede kalırdı. Tam pencerenin önünden geçerken Üstad başını çıkarır, hal-hatır sorardı. Üstad bu halime çok acırdı. Ben de Üstadı görme hevesiyle yorgunluğumu kaybolmuş hissediyordum. Bir-iki defa da çeşme başında bizzat kendisini ibrikle su doldururken gördüm.

Ağabeyim Bişar da daima Üstadın yanına gider, gelirdi. Tabii ki o benden büyük olduğu için idrak seviyesi daha yüksek idi. Ağabeyim askere giderken tekrar yanına uğradı. Üstad kendisine 'Namazını devamlı kıl. Ben sana dua ederim. İnşaallah sıkıntı çekmezsin' diye teminatta bulundu. 1941 senesine isabet ediyordu. O sıralarda kıtlığı andıracak bir vaziyet vardı. Ağabeyim Zonguldak'ta askerlik yaptı. Bu kıtlığa rağmen, ağabeyim hiç sıkıntı çekmemiş ve alayda nişancı olarak sevilmişti.

Ağabeyim terhis olup geldiğinde Üstadın ziyaretine gitti. Üstad kendisini salonda karşıladı ve kucakladı. O an için üç tane misafiri vardı Üstadın. Misafirlere 'Bu benim hemşehrimdir, askerden geliyor' dedi. Üstad misafirlerle sohbet ediyordu. Mevzuun ne üzere olduğunu bilmiyorum. Üstad birden bire karşısındaki rafta Kur'ân'ı göstererek 'Benim yanıma bunun için gelen baş ve göz üzerine; başka maksatlarla kimse gelmesin. Ben muskacı ve şu-bu değilim' dedi. Adamlar da kalkıp gitti.

"Boynu büküklerin hâmisi idi"

Ağabeyimin ifadesine göre, bir gün komşumuz komiser emeklisi Süleyman 'Evimize su sızıyor' diye resmî şikâyette bulunmuş, Güya sızma bizim oturduğumuz evden oluyormuş. Ben bunun üzerine meseleyi Üstada

anlatmak için gittim. Gittiğimde Üstad beni kapı önünde karşıladı. Ben meseleyi kendisine anlatınca 'Zaten senin telâşlı olarak geldiğini anladım. Sen git, mahalle muhtarı Çarıkçı İhsan Efendiye söyle, yanıma gelsin' dedi. Ben de İhsan Efendiye söyledim. 'Başüstüne' diyerek Üstadın yanına gitti. üstad kendisine tenbihde bulundu. 'Söyle Süleyman'a, bunlara karışmasın.' İhsan Efendi de Süleyman'ın yanına giderek, 'Sen bu adamlara karışma' diyerek tenbihte bulundu. Oradan bize gelerek 'Siz rahatınıza bakın. Kimse size dokunamaz. Ne müşkilâtınız olursa ben buradayım' deyip bize tesellî verdi. Neticede keşif de geldi. Haksız da Süleyman oldu. Bunu şimdi anlıyorum ki, Üstadın duasına mazhar olduk. Ve anladım ki, Üstadın şefkati muazzam bir derecede idi. Daima düşkün ve boynu büküklerin hâmisi idi.

Üstadın sîret ve sureti

Üstad Kastamonu'da olduğu müddetçe daima evde kalırdı. Yalnız Cuma veya Pazar günleri Kastamonu'nun kuzeybatısına düşen Karaçamlığa doğru gezmeye giderdi. Bu âdetini hemen hemen her hafta tekrar ederdi. Giyinişi pek sade idi. Bezden bir gömlek, şaldan bir pantolon. Pantolonun yünden olma ihtimali kuvvetli idi. O zamanki tahminime göre, boyu l.70 civarında idi. Bakışı gayet mütevaziydi. Nuranî, buğday rengi bir simaya sahipti. Bakarken insanın iç âlemine huzur doldururdu. Şefkat ve merhamet menbaıydı.

İkamet ettiği ev Araba Pazarı civarında, karakolun karşısına düşüyordu. İki katlı olan evin alt katı odunluktu. Tahta merdivenle salona çıkılırdı. Salonun merdiven tarafı açıktı. Salon kapısının arkasından mandalla ip takılıydı. Kapı açma usûlünü bilmeyenler kapıyı çaldıklarından, Üstad isterse kapıyı açardı. Ama biz açma usûlünü bildiğimiz için, çalmadan içeri girerdik. Oda tahminen 3x3 büyüklüğünde idi. Hatırladığım kadarıyla, bir kilim seriliydi. Herhalde bir de sedir vardı. Gördüğüm tarihlerde tahminimce 60-65 yaşları civarında idi. Saçları tamamen beyaz, yüzü sakalsız ve daima traşlıydı. Başında sarı renkte olduğuna kuvvetle ihtimal verdiğim bir sarığı hayal-meyal hatırlıyorum. Ekseriya haşlanmış yumurta ile geçinir, et gıdasının yumurtada mevcut olduğunu söylerdi.

"Üstada hizmetimin bereketi"

Benim akranlarımın kötü yollarda olduğu ve bu çeşit hareketlerin meziyet sayıldığı o zamanki Kastamonu'da, benim, bu sû-i ahlâka girmediğimin tek sebebinin Üstad Hazretlerinin duası olduğunu derk ettim.

Bu duanın feyziyle idi ki, askerlik döneminde oruç yasak edilmesine rağmen, bir gün dahi orucumu yemedim. Üstadın duasına mazhar olduğumdan, Cenab-ı Hhak bölük yüzbaşıma beni sevdirmişti. Bana müsamahakâr davranırdı.

Dikkat çekmeyecek şekilde yapılması gereken bir iş bana verilirdi. Ben de seve seve yapardım. Bir gün kahvede Mehmet Feyzi, Çaycı Emin ve hatırlayamadığım bir kişi oturuyorlardı. Beni çağırdılar, 'Git, hanın yanında bir dükkân var. Eskiden kalma sarı kâğıtlar bulunur. Al, gel' dedi. Ben de ne için istediklerini bilmediğim o kağıtları alarak getirdim.

Denizli hâdisesi

1943 senesi Ramazan ayı idi. Üstadın evine doğru gidiyordum. Kunduracılar çarşısında onu fayton içerisinde, yine başında sarık, Adliyeye doğru götürdüklerini gördüm. Çaycı Emin, Mehmet Feyzi ve toplam 22 kişi olmak üzere cezaevinde 15 gün kaldılar. Üstad içeride kalmadı. Polis nezaretinde eve döndü. On beş gün sonra hepsini Denizli Mahkemesine naklettiler. O zaman öyle bir korku havası ortalığı istilâ etmişti ki, Üstadla görüşenlere sanki bir suç işlemişler gibi bakılır olmuştu. Bazıları evinden çıkamaz hale gelmişti.

O zaman Ramazan ayı, hatırladığım kadarıyla, Eylül ayında idi. Ertesi sene Mart veya Nisan aylarında ben Nasrullah Camii karşısındaki Çaycı Emin'in yazlık kahvesinde çalışıyordum. Hava serin olduğu için ocağı yakmıştım. Müşteri seyrekti. Baktım birisi camiin karşısındaki levhalara dikkatle bakıyor, elinde de birşeyler yazıyordu. Sonra geldi, oturdu. 'Bu Çaycı Emin'in kahvesi midir?' sorusuna 'Evet' diye cevap verdim. 'Emingili bırakacaklar. Duydunuz mu?' dedi. Ben de inanmamış gibi, 'Bunlar şimdiye kadar idamlık idiler' dedim. O da 'Ben ve üç arkadaşımla birlikte hükûmet tarafından bunların kitaplarını üç ay zarfında geceli-gündüzlü eh-i vukuf olarak tetkik ettik. Eserlerinde hiçbir suç unsuru olmadığına rapor verdik. Yakında beraat olacaklar. İnşaallah' dedi. Hatırladığım kadarıyla, adı Yusuf idi. Bir hafta sonra gelen mektupta hakikaten müzakereye kaldıklarını ve yakında beraat edeceklerini bildiriyorlardı. Aynen öyle de oldu.

O zaman Mehmed Feyzi'den hatırımda kaldığına göre, altı çuval eser götürdüler. Yine hatırımda kaldığına göre, o zaman Denizli maznunları altmış üç kişiydi. Kastamonu ve civarından 23 kişiydi. Bunlar 63 kişiye dahil idiler. Beraatten sonra Kastamonulular Üstadın tekrar Kastamonu'ya gelmesini istediler.

"Komiser Üstadı takipten vazgeçti"

Kastamonuda-Üstadın kaldığı zaman-iki valinin devresine rastladım. ilki Avni Doğan olacak herhalde. Üstadla aralarında bazı haller olmuşsa da, ben onları hatırlayıp ifade edemiyorum. İkincisi de, Mithat Altıok devresiydi. O zaman taharrî memuru Saffet Bey, Üstadı en çok takip edenlerdendi.

Bir gün Valinin siyasi komiseri Avni Bey kahveye geldi, oturdu. Kahve içerken Çaycı Emin'e dönerek gülümser bir tavırla başından geçenleri anlatmaya başladı. 'Bu gece başıma bir hal geldi. Ben Hocanın kitaplarını veyahut herhangi bir halini suç üzere yakalama plânını yatağımda düşünüyordum. O anda farkına vardım ki, karnım acaip şişti, nerede ise patlayacaktım. Bunun neticesi hareketimin yanlış olduğunu anladım ve dönüş yaptım. Hemen karnımın şişliği indi. 'Bunları Valinin siyasi Komiseri Avni Bey bizzat anlatırken, ben de bizzat dinledim. Bundan sonra samimiyetini ifade etti.

Yine iki polis Üstadı çok rahatsız ediyorlardı. Bunların ikisi de meçhul bir hastalığa yakanarak Ankara'ya tedavi için gönderildiler. Dönüşlerinde Kastamonu hudutlarında Ilgaz Dağı mıntıkasına yaklaşınca tekrar o hastalık kendilerinde belirmeye başlamış. Bu polislerin âkibetinin ne olduğunu bilemiyorum.

"Kastamonu hiddete geldi"

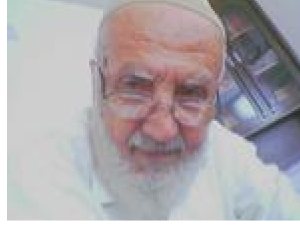
Üstad Kastamonu'dan ayrılırken takvim yaprakları 1943 senesini gösteriyordu. Üstadın gidişinden bir müddet sonra zelzele olayları başladı. Kaleden taş yuvarlanarak düşen bir evin içinde yedi kişi öldü. Tosya kazasında 600-700 kişi hayatını kaybetti.

Üstadın yeğeni Fuat

Üstadın kardeşi Abdülmecid'in oğlu Fuat'ı Üstad çağırarak Kastamonu'ya getirtti. 15 gün kadar yanında alıkoydu. Bu on beş gün müddetinde ben Üstadın yeğeniyle mütemadiyen görüşür ve kendisini alarak kahveye getirirdim. Kastamonu'yu gezdirirdim. Yeğeni o zaman lisede okuyordu. Fuat, 'Amcam okumama razı değil' diyordu. Sebebini ise açıklamadı. On beş gün kaldıktan sonra Üstad izin verdi, ikamet ettiği yer olan Ürgüp'e gitti.

"Hatırladıklarım bunlardır. Mübalağa ve fazla söz söylemekten Allah'a sığınırım."

ABDULLAH YEĞİN

Abdullah Yeğin, henüz bir ortaokul talebesi iken Bediüzzaman Said Nursî'yi ziyaret edip elini öpmüş ve talebesi olmuştu. Bediüzzaman ona "Nurcuların Abisi" diye iltifat ederdi.

Bediüzzaman'ı Kastamonu'ya 1936 senesinde sevketmişlerdi.

Onun bütün hayatı boyunca kaderin sevki ile gezdirildiğini görüyoruz. O, sıla ile gurbeti kendi gönlünde birleştirmişti. Bu sebepten dolayı nereye sürülmüşse, orayı da bir vatan parçası olması dolayısıyla hoş karşılıyordu.

Kastamonu'da 1943 yılına kadar kaldı. Bu yıllarda İnebolu, Taşköprü, Daday ve Araç gibi kazalardan İslâmiyeti öğrenmek isteyenler, ecdadına, an'anelerine bağlı insanlar Bediüzzaman'ın etrafında halkalandılar. İşte o tarihlerde Abdullah Yeğin de, henüz küçük bir talebe iken, bu fedakârlar kadrosuna dahil oldu.

Bediüzzaman'ın mektuplarında "Araçlı Abdullah" diye ismi geçer.

Nur Risalelerini okumaktan dolayı başından geçen hâdiseler roman çapındadır. Bu hatıralar belki bizim yapamadığımız böyle bir çalışmayı da kapı açar ümidindeyim. Onun kadar mahkeme huzuruna çıkmış çok az kimse vardır. Nur davaları sebebiyle Urfa, Gaziantep, Ankara ve Adana hapishanelerinde aylarca yatmış, davaların hepsi de beraat ile neticelenmiştir.

Uzun yılların çalışma ve araştırmalarının neticesi olarak "Yeni Lügat" isimli kıymetli bir de eseri vardır.

İlk görüşme

Abdullah Yeğin hatıralarını kendisi kaleme aldı. Şöyle anlattı:

Kastamonu Lisesi, orta kısım ikinci sınıftayım. (1940-1941), Üstad'ın kiraladığı evin sahibinin ve bize gelen zatların sitayişle bahsetmeleri

üzerine bende onu görmek ve ziyaret etmek arzusuuyandı. Onun hakkında duyduklarım, büyük bir zat olduğu, hediye kabul etmediği ve herkesi ziyaretine almadığı şeklinde idi.

Bir gün okulda teneffüs esnasında sıra arkadaşım Rıfat'a bu konuyu açtım. 'Burada çok kıymetli bir hoca varmış' deyince arkadaşım, 'Ben onu tanırım, evi bizim evin karşısındadır. Çok iyi bir kimsedir. Beraber seninle gidelim. Ben bazan ona gidiyorum' dedi.

Münasip bir vakitte birlikte gittik.

Kapıyı çaldık. Kapı açıldı. Yukarı çıkarak sağdaki ilk kapıdan odasına girdik. Evvelâ Rıfat, sonra ben elini öpüp oturduk. Karyola gibi yüksek bir divanın üstüne oturmuş, dizlerine yorganı çekmiş, geriye doğru yaslanmıştı. Elinde bir kitap vardı. Saçları kulaklarının hizasına kadar gelmişti. İnce gözlüğünün üzerinden bize bakarak, 'Sefâ geldiniz' dedi. Arkadaşımdan beni sordu. O da 'Benim mektep arkadaşımdır' diye beni tanıttı. İsmimi sordu. Çok iltifat etti. İslâmiyetten, imanın güzelliğinden, ölümden, âhiretten bahsetti. Bir müddet sonra yanından ayrıldık

"Çok mütevazi idi"

Başka bir gün yine ziyaretine gitmiştim. Çok mütevazi, çok engin gönüllü bir insandı.

Tevazuundan dolayı bana öyle geliyordu ki, çok şey bilmiyor. Çünkü hep bizim bildiğimiz şeyleri anlatıyordu.

Allah'ın birliğinden, insanın serbest, başıboş olmadığından, zamanın tehlikelerinden anlatırdı.

Onun tevazuu, mahviyeti, alçakgönüllü oluşu, sevgi ve alakası bizi kendisine bağlamıştı.

Zaman zaman diğer bazı arkadaşları da alıp ona götürürdüm. Çeşitli suallerimize güzel güzel cevaplar verirdi.

Mektepte bir kısım muallimlerden edindiğim din aleyhindeki menfi fikirler, ancak Üstad'ın yanına gidince zail olurdu. Ümit ve şevkle ayrılırdık yanından.

"Muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyor"

Yine bir ziyaretimde şöyle bir sual sormuştum:

"Muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyor. Bize Hâlıkımızı tanıttır."

Bu mevzuda uzun uzun izahlarda bulundu. Bu sualimizin cevabı ne zaman yazıldı, iyice hatırlamıyorum. Yanına gittiğimde Ayetü'l-Kübrâ'dan, Küçük Sözler'den Mehmed Feyzi Pamukçu okur, biz de defterlerimize yeni yazıyla yazardık.

Ekseriyetle kâtipliğini Mehmed Feyzi Efendi yapardı.

Kastamonu civarında Karadağ ve Hacı İbrahimdağı denilen yerlere bazan pazar ve tatil günlerinde müteaddit defalar Üstad'la birlikte giderdik. Üç dört kişi kırda, ayet'ül-Kübrâ'dan ve Sözler'den okurduk. Bazan iki Risaleyi karşılaştırır, tashih ederdi. İmanî, İslâmî mevzularda konuşmalar ve sohbetler olurdu.

"Bediüzzaman Hoca'nın yanına kimler gitti?"

Bir gün mektepte coğrafya dersinde idik. Coğrafya hocası, 'O mürteci Bediüzzaman denilen Hoca'nın yanına kimler gitti?" diye sınıfta sordu. Altı kişi parmak kaldırdık. Neden, niçin gittiğimizi sordu. Üstad'ın inkılâp düşmanı olduğunu, Atatürk'ü sevmediğini söyledi. Bizi inzibat meclisi denilen disiplin kuruluna sevketti.

Disiplin kurulunda çeşitli sualler soruldu. Yazılı-cevaplı ifadelerimiz alındı. Neticede Suat isimli arkadaşımıza ve bana altı gün mektepten tard cezası, diğer arkadaşlara da ihtar, tekdir gibi cezalar verdiler.

Verdiğimiz ifadelerde dinimizi öğrenmek için gittiğimizi, kimse aleyhinde bir konuşma olmadığını, dindar olduğumuzu, ibadet etmeyi sevdiğimizi söyledik. Bu hâdiseden birkaç gün sonra kaldığım evi polisler bastılar. İnceden inceye arama yaptılar. Bir şey bulumadılar.

Üstad'ın evinde bana ait bir defter ve ismim bulunduğu için Denizli savcısı telgrafla evimizin aranmasını istemiş.

Emniyette ifadem alındı. Başımdan geçenleri olduğu gibi anlattım. Savcı: 'Müftü var, birçok hocalar var. Niçin onların yanına gitmiyorsunuz?' dedi. Ben de müftüyü tanımadığımı söyledim.

Urfa yılları

Askerlik yıllarımız hariç Urfa'da sekiz sene kaldım.

Üstad, hayatının son yıllarında gezmeye başlamıştı.Biz, mutlaka Urfa'ya da gelir diye bekliyorduk. Hattâ davet etmiştik. Gazetelerden seyahatlarını takip ediyorduk. Vefatından bir iki ay önce Isparta'ya gitmiştim. Ziyaretimde:

Üstadım! 'Urfa'ya geleceğim dediniz' gelemediniz. Oradaki yatak vesair eşyalarınız ne olacak?' demiştim.

Sen ne yaparsan yap, seni vekil ediyorum' dedi.

Ben de 'Satarım' dedim. 'Sen bilirsin' gibi cevaplar vermişti. Artık ben Urfa'ya geleceğinin ümidini kaybediyordum. Belki de gelemeyecek diye düşünüyordum.

"Üstad geldi"

O sırada Üstadımız çok seyahat ediyordu. Lehinde, aleyhinde yazılar gazetelerde çıktığı gün, gazeteleri takip ediyorduk. Kadıoğlu Camii hücresinde kalıyordum. Hüsnü kardeşim ve Zübeyir Ağabey Üstadımızın yanında idi. Abdülkadir Badıllı da askere gitmişti. Onun için yalnızdım. Gelen giden ziyaretçiler, Risale-i Nur isteyenler oluyordu. Bir Pazartesi günü, öğle yakındı. Abdest alırken hararetle birisi geldi. 'Üstad geldi, Üstad geldi' diye acele söyledi. Ben ayaklarımı yıkarken Zübeyir Ağabey acele ile dış kapıdan içeri girdi. Telaşla Üstad geldi. 'Acele gel' diye beni çağırdı. Acele ile ayaklarımı yıkadım. Hemen beraber koştuk. Sabri Küçük, 'En iyi otel, İpek Palas otelidir' demişti. Taksiye bindik, o tarafa gittik. Takside Üstadımızın halini, zafiyet ve halsizliğini görünce, çok perişan olmuştum. Âdeta ağlamak istiyordum. Daha evvelki görüşmelerimizde sık sık bize diyordu: 'Bana bağlanmayanız. Risale-i Nur'a bağlanınız. Ben aciz bir insanım, kusurlarım var. Risale-i Nur, Kur'ân'ın malıdır, ona bağlıdır. O size yeter. Ben de sizin gibi bir ferdim. Beni büyük bir zattır diye tanımayınız. Risale-i Nur'da konuşan delil ve bürhan, hakikattır.' İşte bu sözlerin mânâsını düşünüyorum. Şaşkın bir halde idim. Üstad'la konuşmadığımız için üzgün olduğum gibi hastalığının şiddetini de görüyor, müteessir oluyordum. 'Bana bağlanmayınız' sözlerini düşünüyordum. Hemen Üstadımız geldi, diye seviniyor, hem de hastalığının şiddetinden çok müteessir oluyordum.

Üstad çok rahatsızdı. Ayakta duramayacak bir halde idi. iki koluna girerek İpek Palas Oteline çıktık. Bu esnada gelen polisler Üstad'ın kim olduğunu soruyordu. Biz de cevap veriyorduk.

"Küfür ölmüştür"

Salı sabahı, yani gelişinden bir gün sonra rahatlar ve iyileşir gibi olmuştu. Yanına girdiğimde bana hitaben, 'Hiç merak etme! Küfür ölmüştür. Bundan sonra bir şeyler yapamazlar!' diyordu. Elimi bırakmak istemiyor, Urfa'nın

ehemmiyetinden bahisle Urfa'lıların İslâmiyete olan hizmetlerinden anlatıyordu. Urfa'nın Türk, Arap, Kürd gibi Müslüman kardeşleri birleştirmeye vesile olacağından bahsediyordu. Gelen ziyaretçilere de çok alâka ve iltifat ediyordu. Yüzlerce Urfa'lı otele gelip, ziyaret edip elini öpüyorlardı.

Polisler, zabıta müdürleri, çeşitli memurlar, gruplar halinde ziyaretine geliyorlardı. Otelin etrafı mahşerî bir kalabalıkla kuşatılmıştı. Üstad polislere hitaben: 'Biz sizlerin yardımcısıyız. Biz de emniyet ve asayişe hizmet ediyoruz' diyordu.

"Hastayım, Urfa'dan ayrılamam"

Gelen memurlar, Üstad'ın Urfa'yı terketmesini istiyorlardı. Yukarıdan gelen emri tebliğ ediyorlardı. Üstad, onlara cevaben:

Siz görüyorsunuz, ben hastayım. Belki de buraya ölmek için geldim. Bu vaziyette ben yola gidemem. Biz birbirimizin yardımcısıyız. Risale-i Nur ve talebeleri daima emniyet ve asayişe hizmet etmişlerdir. Biz ehl-i dünyanın işlerine karışmıyoruz. Benim halimi şimdi görüyorsunuz. Siz benim namıma gidin, çalışın, ben buradan gidemem' diyordu. Polisler gittikten sonra halkın eşrafı ve Demokrat Parti ileri gelenleri otele girerek üstad'ın durumu ile çok yakından ilgilendiler. 'Biz Üstad'ı hiç bir yere vermeyiz' diyerek vermemek için çalışacaklarını söyleyip ayrıldılar.

Başvekil Adnan Merderes'e telgraflar çekildi. Senelerden beri imana hizmet eden, bütün ömrünü İslâmiyete vakfeden, daima milletimizin selâmetine çalışan ve dua eden, doksanlık bir İslâm mücahidinin Urfa'dan gitmesini istemek, neden icap etsin?Müfsitlerin, memleket ve din düşmanlarının iğfaline hükümetin, iktidarın vesile olmaması, âhir ömründe bu zatın serbest nefes almasına mani olunmaması için telgraflar çekilmesini, civar vilâyetlerdeki kardeşlerimize telefon ve telgrafla bildiriyorduk. Urfa'lıların müracaatlarıyla hükümet doktoru ve sıhhat müdürü gibi zatlar Üstad'ı muayeneye geldiler ve hastalığını gördüler. Katiyyen ve asla bu zat böyle yola çıkamaz, diye kararlarını verdiler. Salı günü halk ve hükümet arasında adeta bir hâdise çıkacak gibi idi. Urfa'lılar: 'Biz Üstadımızı bırakmayacağız' diyorlar ve hükümet ise Üstadımızın gitmesinin tekrar tekrar Ankara'dan Dahiliye Vekâletinden bildirildiğini söylüyorlardı. Urfa Demokrat Parti Başkanı merhum Mehmed Hatipoğlu celâlet ve şecaatla 'Üstadımızı vermeyeceğiz' diye çalışması binlerce tebriklere şayestedir. Nihayet o gün mücadele ile geçti. Hattâ Üstadımızın

geldiği arabayı Hüsnü Bayram kardeşimizden polisler teslim aldılar. Anahtarlarını alıp, 'Yarın sizi yola çıkaracağız' diye hazırlıkta bulunmalarını söylediler.

"Üstad vefat etmişti"

Üstadımızın başında sıra ile nöbet bekliyorduk. Otelci bize çok yardımda bulunuyordu. Kolaylık gösteriyordu. 'Benim misafirime polisler nasıl karışır, misafir olan böyle bir zatı nasıl rahatsız edebilir? Bunu kanun da kabul etmez, insanlık da' diyerek İslâmî şecaat ve cesaretini gösteriyordu. Gece geç vakte kadar Urfa'lı çok kimseler Üstadımızı ziyaret ettiler. Üstadımız hararetle onları okşuyor, vedalaşıyordu. Üstadımızın vefat edeceği hatırımıza geliyor ve fakat hizmetinin bitmediğini düşünerek aklımız kabul etmiyordu. Fakat bir kaç ay önce Isparta'daki ziyaretimde, 'Ben Risale-i Nur neşroluncaya kadar bir ömür istiyorum. Ondan sonra bana lüzum kalmamıştır. Benim vazifemi Risale-i Nur yapar' şeklinde konuşmuş idi. Fakat biz bunları düşünecek halde değildik. Gece saat üç sıralarında ben postahaneye merhum Adnan Menderes'e yıldırım telgrafı çekmeye gittim. Telgarafta 'Doksan senelik ömrünü dinine, milletine hizmet için vakfeden kahraman-ı İslâm, Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin bunca sene çektiği zulüm ve işkence yetmiyormuş gibi, bir de kendi memleketinde misafirliğine dahi müsaade edilmiyor. Bu zulmün müsebbipleri hesap vermeyecekler mi?' gibi ifadeler vardı. Merhum Adnan Menderes, o zaman İstanbul Pera Palas Otelinde misafir idi. Ben postahaneden otele geldim. Bazı kardeşlerimiz Üstadımızın yanındaki başka bir odada idiler. Üstadımızın yanında Bayram Yüksel kardeşimiz bekliyordu. Ben de bir bakayım diye gittim. Bayram kardeşimiz bir kenarda, Üstadımızın odasında dua ediyordu. Bana gürültü etmeyelim, diye işaret etti. Fısıltı ile bana dedi ki: 'Üstadımız uyudu, Şimdi çok rahat, gürültü etmeyelim, uyanmasın. 'Ben yaklaştım. Nabızlarına baktım, atmıyordu. Nefes alışına dikkat ettim. 'Kardeşim! Nefes aldığını hissetmiyorum.' Bayram kardeş de, 'Üstadımız bayıldı. Eskiden de bir defa böyle olmuştu' dedi. Sonra Zübeyr Ağabey geldi. O da Üstadımızın bayıldığına ve uyuduğuna inanıyordu. Vefatını kabul etmiyorduk. Halbuki Üstadımız (Allah ondan ebediyen razı olsun) saat 03:00 sıralarında derin derin nefes alarak yatarken, Bayram kardeşimiz onun başucunda bekliyormuş. Üstadımız hafif doğrularak Bayram kardeşimize sarılır gibi yaparak uzanmış ve sakin bir hale geldiğinden Bayram kardeş, Üstadımız bayıldı zannederek etrafını örtmüş. 'Rahat etsin inşaallah iyi olur' diye bekliyormuş

Biz hepimiz üzüntü ve ızdırap içinde sabahı bekledik. Namazdan sonra Urfa'lı Kurrâ Hafız Mehmed Efendi geldi. Üstadımızı ziyaret etmek istiyordu. Bir gün evvel ziyaret etmek için, zannedersem Mahmud Hasırcı ile beraber göndermiştim. 'Gelsin diye haber verilmişti. Üstadımızın kapısını açtık. Üstadımızın yüzünü açarak gösterdik. Mehmed Efendi 'İnnâ Lillah ve innâ İleyhi Râciûn' diyerek mağfiret duasında bulundu. 'Niye haber vermiyorsunuz?' dedi ve gitti.

"Her tarafa haber saldık"

Biz her tarafa, kardeşlerimize telefon veya telgrafla Üstadımızın vefat haberini bildirmeye başladık. Sabahleyin saat sekiz sıralarında bir Albayla, Emniyet Müdürü otele geldiler. Bize sert sert: 'Ne duruyorsunuz? Gitmeyecek misiniz?' diye çıkıştılar. Hemen bizden evvel otelci: 'Gitmeyecekler, boşuna uğraşmayın. Üstad vefat etmiştir' diye onlara cevap verdi. Onlar da süratle dönüp gittiler. Ağlamak istiyorduk. Gözyaşları, hıçkırıklar boğazımızda düğümleniyordu. Fakat gelen telefon, sorulan şeylere cevap vermek zorunda idik.

Üstadımızın kabrinin Dergâhta olmasına karar verildi. Çarşamba ve Perşembe günleri Üstadımızın naaşı yıkanarak bekletildi. Urfa Valisi Urfa'da bulunmuyordu. Perşembe günü akşam üzeri Vali Bey, bizlerle görüşerek, fazla bekletilemeyeceğini ve imkân kalmadığını söyledi. 'Bu mübarek Cuma gecesi onu kabre koyalım' diyordu.

"Herkes Urfa'daydı"

Nihayet biz de o gece Kadir Gecesi olması ihtimali, Ramazan'ın yirmi beşinci Cuma gecesi olması ve Urfa'ya çok Nur Talebesinin gelmesi gibi sebeplerle ister istemez, kabre konulmasına taraftar olduk. Diğer vilâyetlerden 'Üstadımızın namazına biz de yetişelim' diyerek, telefon ve telgraflar geliyordu. Dergâhta Üstadımızın gasli için tedbirler alındı. Otelden Dergâha kadar kalabalık ve sokaklar almayacak derecede izdiham içerisinde Üstadımızın tabutu eller üzerinde götürüldü. Sanki bütün dünya Urfa'ya toplanmış gibi bir hal vardı. Urfa'nın eski hocalarından ve Üstadımıza çok hürmet ve sevgisi bulunan Molla Hamid Efendi ve daha birkaç hoca ve imamlar da Üstadımızın yıkanmasında hazır bulundular. Nihayet oradan alıp Ulu Cami'ye namaz kılınması için on binlerin elleri ve başı üstünde götürülmüştü. Caminin içindeki sol taraftaki bir odada akşama kadar bekletildi. Perşembe gecesi tabutu caminin içine alınarak hatimler indirildi. Sabahlara kadar dualar edildi.

Muhteşem bir cenaze namazı

Perşembe günü ikindi namazını müteakib Ulu Camiin avlusunda cenaze namazı kılındı. Her taraf, meydanlar ve binaların üzerleri dahi insanlarla dolu idi. Ekseri Nur Talebeleri, Urfa'lılar ve hariçten gelenler, Vali, Belediye Reisi, hep namaz da hazır idiler. Mübarek tabutu tekrar eller üzerinde, askerler, polisler yardımıyla ve iştirakiyle Halil-ür-Rahman Dergâhına götürdük. Gerek Üstadımızı Halil İbrahim Dergâhına götürürken, gerekse çıkartırken senelerce Üstadımızın hizmetinde bulunmuş Zübeyr, Bayram, Hüsnü birbirlerine kolkola vermişler, adeta kendilerini kaybetmişler, ağlıyorlar, 'Ah Üstadımız' diye feryad ediyorlardı. Ben bir zaman onlara demiştim: 'Kardeşim, kendinize gelin, biz Üstadımızın fani şahsına bağlı değiliz.' Merhum Ceylân kardeşimiz de buna cevaben dedi ki: 'Sen ne konuşuyorsun, Üstadımız her şeyiyle Kur'ân'ındır, İslâmındır' diye cevap verdiler... O gün adeta kıyamet kopmuş gibi bir hal vardı. Yağmur yağıyordu. Sema ağlıyordu...

Etraftan bütün bizi tanıyan kardeşlerimiz, 'Nur Talebeleri başınız sağ olsun' diyorlardı. Senelerce evvel Üstadımızın bana hitaben: 'Sana başın sağ olsun diyecekler, keçeli keçeli' dediğinin mânâsını o acı günde anlamıştım. Hayatımda böyle bir manzara ve bir hal ile karşılaşmamıştım. Böyle bir vefat hâdisesini görmemiştim. Üstadımızın senelerce evvel 'Ben de Urfa'ya geleceğim' demesi bu şekilde hiç beklemediğimiz bir tarzda tecelli etmişti. Bütün Urfa'lılar bizimle alâkadar oluyorlar, acılarımızı paylaşıyorlar ve bizleri teselli etmeye çalışıyorlardı. Bütün gelen misafirleri kurbanlar keserek memnun ediyorlardı. Ziyafetlerle, İslâmî kardeşliği yaşayışlarıyla temsil ediyorlardı. Ulu Camiin önünde müteaddit kazanlar konulmuş, yemekler pişirilmişti.

Hükümetin evhamı

Üstadımızın Urfa'ya gelişi hükümeti ve bilhassa muarızları evhama düşürmüştü. Üstadımızın kabrinin çok mübarek bir yerde bulunması, ziyaretçilerin her taraftan gelmesi, hususan etraf köylerden ahalinin kabri ziyaret edip,yüzlerini kabre sürmeleri gibi halleri ve aynı zamanda Şafii Mezhebinde cenaze namazının kabre karşı durarak da, mevta kabirde iken de kılınabildiğinden, Üstadımızın cenaze namazına yetişemeyen Şafiîlerin kabre namaz kılmaları zulmetli münevverler arasında su-i zanna sebep oluyordu.

Gelenlerden bazıları şişelere Dergâhın suyundan dolduruyorlar, kabrin üzerine koyup dua ettikten sonra hastalarına şifa olsundiye içiriyorlardı. Yine bir kısmı Üstadımızın kabrinin üzerine şeker koyuyor ve onu hastasına götürüyordu. Bazıları da hatıra olarak, kabrin toprağını ceplerine koyup götürüyorlardı. Baktık ki kabirde toprak kalmıyor, beton ile üzerini sıvamak mecburiyeti hasıl oldu.

Üstad sağlığında müdemadiyen mezarının gizli kalması için Cenab-ı Hak'tan niyazda bulunurdu. Bunun sebebi kendisine sorulduğunda, 'Bu insanlar mezar ziyaretinin usulünü bilmiyorlar, mezarda yatan makbul kulları vesile ederek Cenab-ı Hakkın dergâhına el açacaklarken, tehlikeli bir şekilde mezarda yatanlardan dilekte bulunuyorlar. Hayatta rahat yüzü göremedim, mezarımda rahatsız edilmemek için Rabbimden mezarımın gizli kalmasını niyaz ediyorum' derdi. Gerçekten de mezarının bir kaç ay Urfa'da kalması esnasında bu arzunun ne kadar isabetli olduğu açıkça anlaşılmıştı.

27 Mayıs'çıların tutumu

Ziyarete gelenlerin ekserisi 'Talebelerini göreceğiz' diye bizlerle görüşmeden gitmiyorlardı. Bu hal ehl-i dünyanın işine gelmezdi. Çünkü o havalide kuvvetli bir dinî cereyan daima ilerleyerek Risale-i Nur daha çok inkişaf edecek, dinsizlerin plânları târ ü mar olacaktı. 27 Mayıs'tan sonra da kaç gün ziyaretçiler devam etti. Türkiye'nin her tarafında bulunan talebeleri yer yer bazı vilâyetlerde, kazalarda ve köylerde sırf Allah rızası için halka Risale-i Nur'u okuyarak ders dinlettiriyorlardı. İmandan gelen bir fedakârlıkla Kur'ân-ı Kerim'in hakikatlarının öğretilmesine, tahkiki imana vesile olmaya çalışıyorlardı. 27 Mayıs'tan bir kaç gün sonra dinsizlerin ifsadı neticesinde Urfa'daki tanınmış Risale-i Nur Talebelerine karşı hükümet harekete geçti. Zaten ordu idareyi ele almıştı. On beş-yirmi kadar, Urfa ve civarındaki Nur Talebelerinden bir kısmımızı topladılar ve jandarma merkez kumandanlığına götürdüler. İhtilâl olalı bir-iki gün olmuştu. Bir kaç gün orada beklettikten sonra, sıra ile ifademizi almaya çağırdılar. İki binbaşı, bir kaç asker bizi tekrar tekrar çağırarak, muhtelif sualler sordular.

Jandarma karakolunda ilk ifademde çok şüphelendiklerini binbaşı soruyor, ben de cevap veriyordum. Binbaşının hakaret ve tehditlerini unutmuş vaziyetteyim. En çok üzerinde durduğu nokta, 'Niçin Urfa'da duruyorsun? İaşeni nasıl temin ediyorsun? Neden izinsiz camilerde ders

okuyorsun?' sualleriydi. Sonra Zübeyr Ağabeyin de ifadesi alındı. Ondan sonra sıra ile hepimiz hakim üsteğmenin yanına esas ifademiz için gönderdiler. Hakim üsteğmen insaflı ve adaletliydi. Sandalye verdi, oturduk ve bir arkadaş gibi ifademizi aldı. Biraz konuştuktan sonra, 'Sizi yanlış anlatıyorlar, bizim bildiğimiz gibi değilmişsiniz. Sizin suçunuz yoktur. Siyasiler işi karıştırıyor. Hükümete, askeriye hakim olduğu için böyle oluyor' diye konuşmuştu. O gün ifadelerimizi aldıktan sonra hepimizi serbest bıraktılar.

"Her haliyle müstesna idi"

Üstadımız lisan-ı hali gibi lisan-ı kali de bedi olduğundan onu gören hayretle ona bakardı. Çünkü kıyafeti, hali, hareketi kimseye benzemiyordu. Onun için onun şemâili hiç hatırımdan çıkmaz. İlk gördüğüm zaman ortaokulda olduğum halde kıyafeti bende öyle bir tesir bırakmıştı ki, ecnebi kılığını bir şiar-ı medeniyet telâkki eden Avrupa mukallitlerine karşı içimde bir nefret hasıl olmuştu.

Hattâ önceleri Kürtlere karşı bir soğukluk vardı. Bizde Kürtlere hakaret ederler, elekçilere, çingenelere de Kürt derlerdi. Üstad'ı gördükten ve onun samimî, şefkatli, âlicenap, îmanlı, merhametli tavır ve sözlerini dinledikten sonra, fakirlere, Kürt denilen kimselere, îman, cihad ve din kardeşlerimize bir muhabbet, bir hürmet hasıl oldu. Eskiden konuşmak istemediğim, o kılık kıyafeti bize benzemeyen kimselere karşı içimden bir sevgi hasıl olmuştu. Zulmün şiddetli devrinde (1940 senelerinde), polisten, jandarmadan halkın çok çekindiği zamanlarda aynı eski kılık kıyafetiyle sert ve dik adımlarla polis nezaretinden vali konağına doğru gidişini ve etraftan halkın ona hayretle bakışını, ürpererek seyredişini hiç unutmam.

O zaman ben ve bir kaç arkadaşım Kastamonu Lisesi bahçesinde idik. İmanı, inancı, yüzünden, her halinden okunan bu vatan evlâdı, haliyle, tavrıyla müstevlilerin medeniyet namına telkin ettikleri sahtekâr zihniyete azimle karşı duruyordu. Bu hali ben o zaman düşünemiyordum, fakat içimden dinsizlere, din aleyhindekilere karşı bir nefret hasıl olmuştu. Üstad'ımın lisân-ı hâli bana bu dersi verdiği gibi, onun daima Allah'a iman, âhirete iman, Kur'ân'ın kudsiyeti, dinsizleri sevmemek, onlara taraftar olmamak halini telkin etmesi de unutamadığım hallerindendi. Onun lisan-ı hali dindarlığın şerafetini ilân ediyor, zihinlere nakşediyordu.

"Yazdıklarını yaşıyordu"

Ben Üstad'ımın yanına şunun için gitmiştim: Kimseden hediye almazmış. Yaşayışını gördüm, hakikaten fakirdi. Odasının birinde bir kilim ve bir kaç tane bezden seccade vardı. Gerisi ise tam takır, boştu. Halkın eşrafı ve zengin kimseleri ona bir şey getirseler, o çok lâtif bir surette onu reddederdi. Kimseyi de gücendirmek istemezdi. Mutlaka bir karşılık vermeden bir eşya almaz ve yemezdi. Hakikaten yazdığı derslerdeki hali yaşıyordu. Konuşmaları hep Risale-i Nur'du. O derslerin tekrarı gibiydi. Onun için ben dikkatsizlik eder ve bazen da sözlerine aldırış etmezdim. Bu yazılıdır, ben bunu okurum ve biliyorum zannı ile hareket ederdim. Bu gafletimi de unutmuyordum..

Kastamonu'da iken işim olmadığından ziyaretine giderdim. Ve bazen odun kırmak, suyunu getirmek gibi hizmetlerini yapmak isterdim. Onun kimsesiz haletine, fakirliğine merhameten yapmak isterdim. Bunu sonradan hatırlıyorum.

Emirdağ'da bana: 'Ben şimdi eski Abdullah'ımı kaybetmişim. Eski Abdullah yok' derdi. Çünkü ben o zaman Üstad büyük bir zattır. Âhirzamanda gelen bir ıslahatçıdır, diyerek, ona daha başka hürmetle hizmet etmek isterdim. O bunları hissetmişti ve bana böyle derdi. 'Ben kendime hürmet istemiyorum, bana bağlanmayınız. Risale-i Nur'a bağlanınız. O Kur'ân'ın dersidir.'

"Allah rızası için çalışmayı ders verirdi"

Bir gün bir iş için iki elim önde birbirini tutar durumda, farkında olmadan hürmetkârâne bir tavırda Üstad'ın önünde durmuştum. O beni şiddetle azarladı, 'Ben hürmet istemiyorum' diye hiddet etmişti..

Bununla beraber sırf rıza-ı İlâhiyi hedef ittihaz etmemizi daima telkin ederdi. Bir kaç üniversiteli arkadaşla Emirdağ'a ziyarete gittiğimizde, bize şu şekilde tenbihatta bulunmuştu:

Kardeşim dünyada benden bir menfaat ümit ederseniz veya âhirette bir şey bekliyorsanız, benim yanımda duramazsınız. Benden hiçbir şey beklemeyiniz. Ben de âciz kusurlu bir insanım. Sırf Allah rızası için düşünüyorsanız sizi kabul ederim...'

"Hediye kabul etmiyorduk"

Yanında, hizmetinde kaldığımız müddetçe otuz kuruş tayinat parasından başka da bir şey vermiyordu. Kimseden hediye kabul edemiyorduk. Bazan otuz kuruşa bir kilo un alır ve un çorbası yapardık. Bir Kurban Bayramı'nda

komşumuz Cafer Ağa kurban kesmişti. Israr etti, "Et getireceğim, kabul edin' diye.... Ben içimden Üstad gücenir diye kabul etmek istemedim. Fakat kalben kabul etsem ne olur, bu bayramdır, diye düşünüyordum. Bir müddet sonra Cafer Ağa, Üstad'ı gördü ve beni şikâyet etti. Kurban payı veriyorum, almıyor diye. Daha evvel Üstad, benim kalbimi okumuş ki, 'Sana bayramda et kabul etmene müsaade ediyorum' demişti. Bu durum beni hem çok mahçup etmiş, hem de sevindirmişti.

"Ben Muallim Mustafa Sungur"

Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde üçüncü sınıfa derste iken birisinin beni aradığını haber verdiler. Hemen çıkarak kapıya gittim. Köylü kıyafetinde genç bir arkadaştı.

O kendisini 'Ben Muallim Mustafa Sungur' diye tanıttı. 'Üstadımızın yanından geliyorum' dedi ve beni kucakladı. Ben mahcup oldum, âdeta, ona sarılmak istemiyordum. Âlemin gözü önünde öyle köylü kıyafetli birisi ile sarılmak onuruma dokunuyordu. Fakat onun samimî anlatışları, fedailik durumu, Risale-i Nur'a olan sevgisi, bağlılığı bana çok tesir etmişti.

Bunu nakletmekteki maksadım şudur: Risale-i Nur ve Üstad, insana samimî bir halet kazandırıyor. Mütevazi, enaniyetsiz, gurur ve kibirden âzade, kendini beğenmeyen, samimî, açık kalbiyle Cenab-ı Hakka mütevvecih olmuş, dünyanın en hayırlı vechesine dönmüş bir halet kazandırıyordu. Bu hal Üstad'da daha ulvî bir tevazu halinde görünüyordu. Hangi Nur Talebesiyle karşılaşsam, bu halet az çok belliydi. Hakiki ve ciddi bir samimiyet insanı sarıyordu. Onun için Üstadımızı ilk gördüğümde, onun tevazuu bana çok tesir etmişti. Hattâ 'Kitap yazabilir mi, Arapça bilir mi?' diye Feyzi Efendiden sormuştum.

"Risale-i Nur kimdir?'

Üstadımız kendisinden bahsetmezdi. Risale-i Nur'u methederdi. Ben de çocukluktan olacak, bu Hocanın bahsettiği Risale-i Nur kimdir? diye düşünürdüm. Bir gün Feyzi Efendi'ye sormuştum: 'Bu Risale-i Nur kimdir?' O da bana aynı odada kitap mütalaası ile meşgul olan Üstad'ımızı göstererek, 'Efendi, Efendi' demişti. Ben de taaccüple bakmıştım. O zaman demiştim; 'Peki Efendim, kitap yazabilir mi? Arapça bilirmi?' ilâ ahir... Üstad'ımızın, insanın en yakın dostu, en fedakâr kardeşi, en samimî arkadaşı gibi hareketleri ister istemez insanı kendisine bağlıyormuş. Fakat o kendisine değil, Kur'ân hakikatlarına, Risale-i Nur'a bağlanmamızı temine çalışıyordu.

Ankara'da iken, her şeyi bırakıp Üstad'ımızın yanına gitmek istiyordum. Fakat düşünüyordum. Babam harçlık göndermezse, bir menfaat beklemeden, kimseden bir şey almadan nasıl yaşarım diye cesaretim kırılıyor. Üstadın kalbimizden geçenleri bildiğine, çok zaman cevap verdiğine veya tevafukla bu gibi şeylerin nasıl halledildiğine misal olarak şu hâdiseyi zikrediyorum:

Emirdağ'a geldiğimde bir kitap açtı, bir sahifeyi gösterdi ve 'Okuyabilir misin?' dedi. Kitap, Kur'ân yazısı ile yazılmıştı. 'Yavaş yavaş okurum' dedim. Zora zora kitabı okudum. Orada talebe-i ulûm'un rızkına bereket düşer meâlinde mühim bir ders vardı. Okuyup bitirdikten sonra, 'Dersini aldın mı?' dedi. Ben de Ankara'da o fikrimi hatırladım 'Aldım Üstad'ım' dedim.

"Şimdiki talebelerim daha fedakârdır"

Bir gün fedakârlıktan bahsederken demişti:

Benim şimdiki talebelerim, Ruslarla harbederken benimle Şark'ta kendini ateşe atan fedâilerden daha fedakârdırlar. Çünkü, bütün ömrünü feda etmek kolay değildir. Bir anda insan kendini ateşe atsa, şehit olur gider. Devamlı surette sadakatla, fedakârlık ise, öyle kolay değildir. Onun için benim bu zamandaki talebelerim Eski Said'in talebelerinden daha fedakârdırlar. Ne vakit Şark'ta bu sır inkişaf etse, benim hemşehrilerim dine büyük hizmet ederler' demişti.

İslâm olanlardan kimsenin aleyhinde konuşmamızı istemezdi. Hattâ iyi biliyorum. Müslümanların reisidir diye, Mısır Devlet Başkanı Abdünnasır'ın aleyhinde konuşturmazdı. ingilizlere karşı sertçe ve cesurca karşı geldi diye onu da takdir ederdi.

"Çok muktesitti"

Üstad'ımız muktesit olduğu gibi, bizi de iktisatlı harekete alıştırıyordu. Bir defa soğukta kömür yak diye mangalı gösterdi. Ben her zaman yaktığımız kömürlerden bir-iki avuç fazla kömür koyarak yakmıştım. Şiddetle azarladı ve 'Bu fazla, israftır; ahmaklık etme' diye fazla kömürü aldırmıştı.

Her gün veya gün aşırı bir çanak yoğurt aldırırdı. Topraktan bir çanak 25 kuruşaydı. Ağzı örtülü gelmezse ondan yemiyordu. Hem ekmekten bir avucu ile ne kadar koparabilirse o kadar yerdi. Bazan onu da yiyemiyordu. Ekmek fırından ve kapalı yerden alınırdı. Açıktaki ekmekten aldırmaz ve

ondan yemezdi. Bir bez torba içerisinde çarşıdan gelir ve daima kapalı kalırdı. Yemeği yalnız başına yemek isterdi. Yemek yerken görsek, yemeğinin belki yarısını bize veriyordu.

Farkında olmadan yemek yerken içeri girsek, hemen 'Midenin kerameti var' der ve biraz olsun yemeğinden verirdi.

1953 seneleri zannederim, Çamlıca'da köşkü bulunan Barla'lı eski talebelerinden bir zat Üstad'ı oraya davet etti. Üstad o gün benimle gitmişti. Yanımızda bir de şoför vardı. Çamlıca'ya vardık. Bir kaç zat da oraya gelmişlerdi.

Öğle vakti yemek geldi. Fevkalâde bir ziyafet vardı. Üstad'ımız hane sahibine fevkalâde memnuniyetini söyledi ve sofraya oturmadı. 'Ben rahatsızım, midem rahatsız oluyor, bana bir parça ayırın, verin' diyerek bizden ayrı bir ağacın altına giderek sadece bir kap yemekten bir parça yemişti. 'Bunu padişah ziyafeti olarak kabul ediyorum' diye ev sahibi zata iltifat etti. Sonra arabada gelirken bana iktisattan ve böyle ziyafetlerin zararlarından ve su-i istimal edildiğinden, din hizmeti mukabilinde karşılık almanın zararlarından, bu gibi zevkli, dünyevî ahvalin faniliğinden bahsederek tenbihatta bulunmuştu.

Zaten Üstad'ımız daima iki vakit yemek yerdi. Bir kuşluk vakti, bir de ikindiden sonra. Bir kap yemekten fazla yediğini pek bilemiyorum.

"Vefakârdı, kimseyi incitmezdi"

Üstad'ımız hiç kimseyi incitmek, istemediği gibi, eski sadık dostlarını da hiç unutmaz, onları hatırlarsa göz yaşı dökerdi. Onun şefkatini ve dostlarına sadakatını bilmeyen azdır.

Üstad'ımız, yanına gelen meşhur kimselerden kim olsa onlara iltifat eder, onları kendi haliyle kabul ederek, iyi cihetlerinden bahsederek kendine müteveccih hizmetlere az çok teşvike çalışırdı.

Emirdağ'da Samsun Mahkemesi için rapor almak icap etmişti. Oranın hükümet tabibini halk mason biliyordu. Hem de bu doktor Üstad'ın aleyhinde idi. Rapor vermesi, de ihtimalden değildi. Öyle iken, Üstad onun müracaatını kabul etti ve doktoru eve davet ettik. Üstad'ımız yatıyordu. Doktor geldi. Onunla bir müddet yalnız görüştü. Sonradan duyduğumuza göre ona Üstad'ımız başına neler geldiğini, esas gayesinin ne olduğunu anlatmış. Hakikaten hasta olduğundan, rapor alması lâzım geldiğini söylüyor ve diyor ki, 'Sen bana rapor verme, Eskişehir'e havale et, sana bir

zarar gelmesin' diyor. Ve Hüccetü'z-Zehrâ kitabını vererek namaz kılmasını tavsiye ediyor. Doktor evden çıkarken, 'Biz Hoca Efendi'yi bilememişiz, hakikaten tanıyamamışız, şimdi namaz kılmak ile de borçlandım' diyerek gitmişti.

Hülâsa

Hülâsa, Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî kendisi için değil, dünyada rahat etmek için değil, hırka, fırka için de değil, imanı kurtarmak, imana musallat olan mikropları, vesveseleri tasfiye için çalışıyor, birlik beraberlik istiyor, ittihadı bozacak hallerden, ihtilaf çıkaracak mevzulardan çekiniyordu. Onun için sırf mü'minler arasındaki müşterek düsturları ele alarak onları vuzuha kavuşturuyor, teferruatla meşgul olmuyordu. 'Elbette her şeyden evvel, imanımızı taklidden tahkike çevirip kuvvetlendirmeliyiz' diyerek, âhirzaman fitnesinden mü'minlerin salimen kurtulmasını niyaz ediyor, ona çalışıyordu. Onun için hep aynı mevzuları başka başka cepheden ders veriyordu. Talebelerini mümkün mertebe başka mevzulardan şahsî çekişmelerden men edip, Kur'ân'a dair her hizmeti alkışlıyordu. Risale-i Nur'a hizmeti her hizmetten üstün tutması bunun içindi.

Şahsî kusurlara bakmıyordu. Bir şahsı, İslâmî cereyana ve Nurculuğa dost yapmaya kıymet veriyordu.

Üstad'ımızın son günlerinde, vefatından bir iki ay önce idi. Tenezzülen beni Urfa'ya yolcu etmek için Afyon Çay nahiyesine doğru arabada gidiyorduk. Ben Üstad'ımıza Diyarbakır'dan ve orada hizmet eden ağabeyden bahsettim, onu ziyaret edeceğimi söyledim.

Üstad, 'Yok,Urfa oradan ileridir. Gitmeye lüzum yok!' diye bana iltifatla mukabele etti. Sonra da Hüsrev Ağabeyden bahsederek onu ziyaret etmeyi istemiştim. Yine Üstad'ımız ona da lüzum olmadığını, Risale-i Nur var, size kâfidir, diyerek reddediyordu.

"Başka bir şey, bir fikir sormak istiyorsan, işte Zübeyir' diye yanındaki Zübeyr Ağabeyi gösteriyordu. Fakat o anda başka birisi de olsa idi Sungur, Ceylân gibi onları da gösterir ve onlara da havale edebilirdi."

Abdullah Yeğin'in bu hatıraları, görüp işittikleri sadece bir kısmıdır. Elbette otuz beş yıllık hatıralar bu kadar olamaz. Bir bahr-ı ummân küçücük su testisine sığar mı?

HATİCE YILDIZ

Hatice Yıldız (1904-1982) Urfalı polis memuru Şükrü Yıldız'ın hanımıydı. Kastamonu'da polis karakolunun karşısında oturan Bediüzzaman'a talebe olarak hizmet etmişti. Üstad'ın çamaşırlarını yıkamak, yemek pişirmek gibi hizmetlerde bulunmuştu. Zaman zaman yanındaki kızı Emine (Bozbayındır) ve oğlu Bekir Yıldız'la birlikte Üstad'ı ziyaretine giderdi.

"Seni ihbar eden kendisi zarar eder"

Şükrü Yıldız Kastamonu'da komiser olarak karakolda vazifeliydi. Hanımının Üstad'a yaptığı bu hizmetleri hoş karşılar ve kabul derdi. Hanımı Bediüzzaman'ın talebesi olduğu için, bu komiserin de defalarca evi aranmış ve kendisine çok zarar vermişlerdi.

Nizip'teki evinde annesinin yıkayıp, yamadığı eşyaları bugünlere kadar saklayan kızı Emine Hanım bunları muhafaza etmemiz için bize teslim etmişti.

Bekir Yıldız ise Üstad'ın kendisinin gözlerine iltifat ve alâka gösterdiğini, gözlerinde çok mânâların bulunduğunu ifade ettiğini anlatıyordu.

Komiser Şükrü Yıldız'a Bediüzzaman Hazretlerinin "Vazifeni yap, Allah'a tevekkül et, seni ihbar eden, kendisi zarara uğrar" dediğini kızları anlatmaktadırlar.

İBRAHİM FAKAZLI

Risale-i Nur'da "Küçük İbrahim" şeklinde bahsedilen İbrahim Fakazlı 1328 (1912) tarihinde İnebolu'da dünyaya geldi. Hz. Üstadı ilk defa 1940'da Kastamonu'da ziyaret etti.

İbrahim Fakazlı Ağabeyin hâtıralarını mülakat tarzında kaydetmiştik.

Üstad Bediüzzaman Hazretlerini ilk defa nerede, nasıl ve kiminle beraber ziyaret ettiniz?

İkinci Cihan Savaşında ihtiyat askeri iken bir gece rüyamda karargâh çadırında oturuyorduk. O sırada askerler bana dediler ki: "Peygamber Efendimiz (a.s.m.) karargâhımıza geldi." Bu haberi duyar duymaz "Neden şimdiye kadar haberim olmadı?" diye çadırların arasından koşarak, hem hüngür hüngür ağlıyor, hemde arıyordum. Birden karşımdan geldiklerini gördüm. Boyu uzuna yakında 30-40 yaşlarında yiğit bir kahraman görüntüsündeydi. Belinde yerlere değen bir kılıç, başında o zamana kadar hiç görmediğim uzun bir sarık, ayağında normal bir şalvar, üzerinde göğsü açık bir gömlek, çok nuranî, sakalsız, bıyıklı bir zat. Ağlayarak kendimi ayaklarına attım. Bir taraftan ellerini ve ayaklarını öpüyor, bir taraftan da, "Haberinizi ancak şimdi aldım, bizi af buyurun" diyerek yalvarırken uyandım.

Yanımda yatan arkadaşım Selahaddin Çelebi ağladığımı anlamıştı. Bu rüyayı arkadaşlara anlattım. Onlarda o günkü şartlar içinde rüyamı terhis müjdesi olarak tabir ettiler.

Terhis olduktan sonra İnebolu'da Ahmed Nazif merhumun vermiş olduğu Onuncu Söz'ü yazarak Gülcü Hüseyin Efendi ile beraber Kastamonu'ya Üstadımızın ziyaretine gittik. Çaycı Emin Efendi bizi Hz. Üstadın evine götürdü. Fakat eve varmadan evi ve kapısını uzaktan göstererek kendisi geriye döndü.

Sağı solu iyice kontrolden geçirdik. Çünkü evin tam karşısında polis karakolu bulunuyordu. Kapıya yaklaştık, dışarı sarkan ipi çektik ve kapı açıldı. Ev eski bir yapıydı, yukarıya tahta merdivenle çıkılıyordu. Yukarı çıktık, birkaç adım atarak bir odanın kapısına geldik.Kapı açıktı. Gülcü

Hüseyin Usta önden girdi, ben de arkadan girdim. Üstad Hazretleri bizi görür görmez, birkaç tahtadan yapılmış ve üzerine ince bir şilte gibi basit bir yatak konmuş olan divanın üzerinde bir yay gibi fırlayarak ayağa kalktı. Hüseyin Efendinin, Üstadın ellerini ve ayaklarını öptüğünü fark etmedim. Zira ben Üstadımızı görür görmez, askerde gördüğüm rüya gözümün önüne geldi. Rüyada Peygamber Efendimizi aynı sarık, aynı kıyafet ve aynı endam ve nuraniyet içinde görmüştüm. Bunun için şaşkın ve perişan bir halde ağlayarak Üstadın mübarek ayaklarına kapanmışım, "Ancak gelebildim" diyemiyordum. Mübarek elleriyle başımı kaldırdı ve bizi karşısına, yerdeki bir mindere oturttu.

Rahmetli Mehmet Feyzi Efendi de bir dizini dikmiş bir risaleyi tebyiz ediyormuş, Bize hitaben kapının her zaman ipi içeride çekili olduğu halde, bir tevafuk olarak o anda ipi dışarıya bıraktığını, bizim gelmemizin de bir tevafuk eseri olduğunu, Risale-i Nurun imanları kurtaran bir Nur olduğunu ve Risale-i Nurun şahs-ı mânevîsinin on iki tarikatın temsilcisi olduğunu anlattı.

Üstadı ziyaret etmek için İnebolu'dan Kastamonu'ya tahminen kaç defa gittiniz?

Denizli hâdisesi 1943'te meydana geldi. O tarihe kadar, o zamanki vasıta ve imkânlar içinde hiçbir fırsatı kaçırmadan Üstadın ziyaretine gidiyorduk. Fakat sayısını bilmiyorum.

Denizli hapsine nasıl gönderildiniz?

Denizli hadisesinden evvel Hz. Üstad, hemen her mektubunda veya ziyaretlerimiz esnasında durumun çok sıkı olduğunu, devamlı bir kontrol ve baskı altında tutulduğunu, her an bir hadisenin çıkabileceğini, bunun içinde ihtiyata riayet edilmesinin gerektiğini söylüyordu. Bir tedbir olarak, lâzım olmayan risalelerin ortadan kaldırılıp parça parça saklanmasını tavsiye ediyordu.

Dersleri, geceleri evlerde yapıyorduk. Ayrı ayrı sokaklardan teker teker giderek biraraya geliyorduk. Gazyağı karaborsa olduğundan zorlukla ele geçirebiliyorduk. Bunun için geceleyin hizmetleri çok zahmetle götürüyorduk. Maddi durumlarımız ise zayıftı.

Ramazan-ı Şerifin 19'uncu günü bir Pazar sabahı saat 7-8 sıralarında kapının önüne birkaç jandarma, iki polisle birlikte mahalle muhtarı geldiler ve "Evi arayacağız" dediler.

Biz o zaman yeni ve tamamen acemi olduğumuzdan hiçbir şey sormadan hemen kapıyı açtık. Hep beraber içeri daldılar. Jandarmalar evin etrafını sarmıştı. Ben birkaç aydır dikkatli ve ihtiyatlı hareket ediyordum. Külliyatı takım halinde Isparta'dan getirmiştik. Kendi yazdıklarımızla beraber kitapların çoğunu gizliyorduk. Evin her tarafını didik didik aradılar, dört-beş adetten fazla kitap bulamadılar. Kitapların hepsi bir teneke içinde idi, üzerine de bir hamur tenekesi konmuştu. Kitaplar önlerinde olduğu halde Cenab-ı Hak onlara el sürdürmedi, göstermedi.

"Evden bir şeyler kaçırılıyor"

Birkaç aylık bir çocuğum vardı. Bu arama sırasında evin altı üstüne getirildiğinden annesinin sinirleri bozulmuştu. Bir pencere kenarına kapanmış duruyordu. Çocuk ise altını kirletmiş ağlıyordu. Kadıncağız şaşkınlık içinde pencereyi açarak çocuğun kirli bezlerini bahçeye atmıştı. Tetikte bekleyen jandarmalar koşuşmuşlar, "Evden bir şeyler kaçırılıyor" diye atılan şeyi kapıvermişler. Fakat üstleri başları pislik içinde kalmıştı. Bu hali daha sonra komşular anlattılar.

Evi aradıktan sonra "Dükkâna gideceğiz" dediler. Giyindim, beni aralarına aldılar, çarşıya geldik. Baktım ki, çarşının her köşesinde bir silâhlı jandarma duruyor. Dükkânı açtım, içeriye doluştular. Her tarafı aradılar. Yazdığım risaleleri, mektupları ve saireyi basit bir şekilde gizlemiş olduğum halde hiçbir şey bulamadılar. Birkaç isim tesbit ettiler, çekmecedeki parayı saydılar. O zaman bin kuruş çok paraydı. Çekmeceyi kırmızı mumla mühürlediler.

Bu baskının yalnız bana yapıldığını sanıyordum. Sonradan öğrendiğime göre, bütün kardeşlerin evlerini basmışlar. Baskını aynı anda icra edebilmek için Kastamonu'dan polis takviyesi istemişler. Akşama yakın bütün kardeşler polis karakolunda toplanmış olduk.

O gece sabaha kadar soruşturma devam etti. Kâh dayak, kâh tehdit, kâh hakaret... Haysiyet kırıcı her türlü metodu kullandılar. Meselâ, savcı ve komiser beni ayrı ayrı odalarda sorguya çekmişlerdi. Savcı ağzımdan çıkan herkelimenin altından bizi perişan edecek ince ince mânâlar çıkararak bizden pişmanlık bekliyordu. "Kürt hükümeti kuracakmışız, halifeyi getirecekmişiz" gibi suçlamalar.... Ayrıca çoluk çocuğumuzun sürünerek ayaklar altında kalacağını söyleyerek tehditler ediyordu.

Oradan komiserin odasına getiriliyor, orada falaka ve sopa ziyafetine çekiliyorduk. O kadar tazyiklere rağmen ne söylesek para etmiyordu:

"Yaptığımız bir şey varsa, o da şu kitapları okumak ve yazmaktır. Bütün faaliyetimiz bundan ibaret" deyip susuyoruz. Ogece sahur topları atılırken karakola yemekler, gazozlar, çaylar kahveler gelip gidiyordu. Birara komiser elindeki kalın jopu masaya vurarak, "Sizin gizli âletleriniz varmış; telsizleriniz, şifreleriniz nerede?" diyor, üzerime geliyordu. Şöyle bir doğruldum, "Biz dün gece sahurdan beri bir şey yiyip içmedik. Şimdi yine sahurluk yemeden yarınki oruca niyet edeceğiz, milletinize ve vatandaşınıza bu kadar yabancı mısınız?" demiştim.

Hücumat-ı Sitte ve altıok

O gece merhum Dursun ismindeki kardeşimizden Hücümat-ı Sitteyi sormuşlar. Onlar bu kitabı âltıok"a hücum anlamışlar ve sabaha kadar zavallıyı "sitte" diye falakadan geçirmişler. 20 gün, belki bir ay kadar ayağının üzerine basamadı. Koltuk değnekleri ile hükümet doktoruna çıktığı halde, doktor bir bahane bularak muayene yapmadı ve rapor vermedi.

Karakolda 24 saat ayrı ayrı oda ve hücrelerde sorguya çekildik. Sonra 15'imizi tevkif ederek bir odaya doldurdular. Ayrıca devamlı sûrette göz altında tuttular. Ne konuşsak, ne yapsak hepsini Ankara'ya bildiriyorlarmış. Ramazan-ı Şerif ayı içinde olduğumuzdan nasıl namaz kılmamızdan, nasıl oruç tutmamıza ve nasıl tesbihat yapışımıza varıncaya kadar hepsi rapor ediliyormuş. Üç ay kadar İnebolu Cezaevinde kaldık.

Sonra Dahiliye Vekili Hilmi Uran İnebolu'ya geldi. Bu kadar "vatan hâini" inebolu'dan nasıl çıkar diye merak etmiş. Dosyalarımızı incelemiş, bize de uzaktan bakmıştı. Yeni baştan bir komisyon kurdular, azılı bir masonu başkan yaptılar. Yeniden ifadelerimiz aldılar. Kitap yazanları ve kitaplarda ismi geçenleri ayırarak 13 kişi tesbit ettiler. Diğer dosyaları muameleden kaldırdılar.

Bu arada özel olarak hazırladıkları adamlar ve kadınlar vasıtasıyla kahvelerde, sokaklarda ve evlerde bizim "vatan haini, Kürtçü ve Hû'cu" olduğumuzu, sürgüne gönderileceğimizi, sınırdışı edileceğimizi veya idam olacağımızı halka duyurarak bizimle alâkaları kesmeye çalışmışlar. Çoluk çocuğumuz sokağa çıkamaz olmuş, birçoğu da hastalıklara yakalanmıştı.

Bir gece geldiler, ellerimizi urganla birbirimize bağlayarak jandarma süngüleri altında bir vapura bindirdiler. İki gün sonra İstanbul'a vardık. Vapurda serbest bırakmışlardı. Bir gece de İstanbul'da rıhtımda yattık. Fakat serbest idik. Camiye ve tanıdıklarımızın yanına kadar gitmemize müsaade ettiler.

"İbrahim kardeşim korkma"

Ertesi gün İzmir'e hareket eden vapurla İzmir'e vardık. Bir gece otelde yine serbest yattık. Bir gün sonra trenle Denizli'ye gittik. Orada savcılık kanalıyla Denizli Hapishanesine vardık. Hapishane kapısında jandarma ve gardiyanlar bizi tekrar sıkı bir aramadan geçirdiler. Koridor kapısından birer birer içeriye yürümemizi söylediler. Benim önümde giden bir kardeş sağ tarafta biraz bekledi. Ben de arkasındaydım. Demir parmaklıklı bir kapı gözüme ilişti. Etraf zifiri karanlık, bir de ne göreyim: Üstad. Hemen demirlerin arasından mübarek ellerine sarıldım ve öpmeye koyuldum: "İbrahim, kardeşim korkma! Hiç merak etme, korkma!" diye teselli ediyordu.

Ağlayarak ayrılmak mecburiyetinde kaldım. Zira kapı tarafından çalışan düdükle yürümemi istiyorlardı. 20 metre kadar ilerledim, karanlık koridorun sol tarafında önümde giden arkadaş bir kapının önünde durmuştu. Demir parmaklıklı kapının arkasında benzi sararmış bir zat duruyordu. Uzun boylu, başı açık, üzerinde pamuklu, dikişli, açık rengi solmuş uzun bir hırka. Veysel Karani'yi andıran bu zat, o arkadaşa, "Kardaşım, karşımızda küfr-ü mutlak var" diyordu. Bir ara bu zat benim karşımda da aynı cümleyi tekrar etmişti. Tüylerim diken diken oldu. "Karşımızda küfr-ü mutlak var." Birden bana canlılık geldi. O anda kendimi küfr-ü mutlak karşısında lâkayd bir şahıs olarak değil; küfre razı olmamış, ona karşı cephe almış bir mücahid gibi gördüm. Çok sevindim. Parmaklık içinde bize bakan bir kardeşimize "Bu zat kimdir" diye sordum. "Hafız Ali" cevabını verince, senelerden beri gıyabında son derece hüsn-ü zan beslediğimiz, sevip saydığımız müsbarek Hafız Ali Ağabeyimiz olduğunu öğrenip yolumuza devam ettim.

Daha ileride duran bir gardiyan beni yüksek duvarlarla çevrilmiş bir arsaya, oradan da harabe bir banyo dairesine koydu. Daha sonra gelen kardeşlerle orada bekledik. Akşamleyin o ufacık banyolukta İstanbul ekibi Seyyid Şefik, Gönenli Mehmed Efendi, Şemseddin Yeşil vesaire... Mehmet Migenli, Hilmi, Sadık Beyler, Mehmet Tevfik Yakamercan, Kastamonu mangası da 20 kişiden fazla idik. Üzerimize kapıyı dışarıdan kilitlediler. Üst üste ancak ayakta duruyor bir halde orada kaldık. Sabah olunca her türlü ihtiyacımızı temin ediyorlardı. Gecede bir kaç kere def-i hacet icap eden yaşlı arkadaşlar için boş bir teneke vermişlerdi. Onunla idare ediyorlardı.

Böylece bir hafta kadar orada kaldık. Sonra bizi daha büyükçe bir barakaya aldılar. Orada da su ve hela yoktu.

Bir gün başsavcı ve yardımcısı gelerek bizim barakaya girmişlerdi."Şemseddin Yeşil kim?" diye seslendiler. O da, "Benim" dedi veayağa kalktı. Şemseddin Hoca o sırada bir yemek hazırlıyordu. Savcı onun önüne vardı, fakat her nedense yemek kabının içine bastı ve yemek devrildi. "Sen misin Şemseddin Yeşil?" dedi. O da "Evet benim" dedi. O akşam Şemseddin Hocayı gayr-ı mevkuf çıkardılar. Meğerse Yeşil soy isimli Reisi cumhur başkâtibi bir akrabası varmış. Onun iltimasıyla gayr-ı mevkuf yapmışlar. Daha sonra mahkemelere dışarıdan iştirak etti.

"Yardım yapamamaktan üzülüyordu"

Denizli Hapsinden tahliye olduktan sonra nerede kaldınız?

Denizli'den tahliye olduğumuz gün ikindi namazını Hz. Üstad ile beraber Ahmed Çavuşun hanında kıldık. Üstad bize, "Beklemeyin, hemen gidin" demişti. Benim de fakir ve garip bir köylümüz olan İzzet Turgut Efendiyi memlekete götürmem lâzımdı. Bu kardeşimizin mutlaka benimle gitmesi lâzımdı. Zira ne paradan anlardı, ne kimseden beş kuruş isterdi. O akşam trene binip gitmemiz gerekiyordu. Fakat İzzet Efendi için bilet parası bulmam gerekiyordu. Bunun için bazı kardeşlere müracaat ettim. Oraya buraya koşarken bir arkadaş bana, "Seni Âtıf Ağabey arıyor, Ahmed Çavuşun kahvesinde" dedi. Ben de Âtıf Ağabeye "Allah'a ısmarladık" diyecektim. Bizler içeride iken kendisine emanet edilen bazı maddi yardımlardan gönderir, ben de bizim koğuştaki fakirlere dağıtırdım.

Gittim, kahvede bir zat ile oturuyor; selâmdan sonra bana, "Bak, bu ağabey fakir Nur şakirdlerine yardım ediyor. Senin de tanıdığın böyle kimse varsa söyle" "Ben de bizim İzzet Efendi için koşuyorum çok iyi oldu" deyince, bu zat masanın üzerinde kocaman bir mendilin bağlı olan uçlarını çözdü, açtı. Mendilin içi demet demet parayla doluydu. Bir demet aldı, bana uzattı. İçinde kaç lira olduğunu sordum. Yüz adet bir liralık banknot olduğunu söyledi. O zaman bu yüz kuruşla 15 tane somun ekmeği alınıyordu. Demeti saydım, içinden 36 lira aldım, gerisini kendisine uzattım. Fakat almadı. Benim almam için rica etti, yalvardı. Ben de dedim: "Bu parayı ben de emaneten alıyorum. Bakın, benim cebimde 36 liram var, bana İnebolu'ya kadar yol parası ve harçlık olarak kâfidir. Sizden ancak İzzet kardeşimiz için 36 lira alabilirim, yoksa hiçbirisini almam." Çok üzüldü, fakat sonunda razı oldu, "Daha başka fakirler varsa gönder" dedi.

Ben artık kimseye bakamadım, ancak trene yetişebildik. Tren akşam namazı vakti hareket edecekti. Baktım ki o zat elinde para bohçası, istasyonda dolaşıyor ve istediği gibi bağış yapamadığı için ağlıyordu.

Kardeşlerim, bu bir evliya menakibi değil; benim bizzat içinde bulunduğum ve Nur şakirtleri içinde cereyan eden bir gınay-ı kalbî hadisesi ve onların ihlâslarının son derece dikkate değer bir nümûnesidir. Zira herbiri fakr-ı hal içindeydi, tren parası olmayanlar o uzak yerlere yürüyerek gittiler.

***

İslâmköylü Hafız Ali Efendi merhumla koğuşlarımız ayrı olduğundan fazla bir bilgim yok. Son derece muttaki bir zattı. Denizli meyvesi olan Meyve Risalesini yirmiye yakın yazmış ve hasta olup hastaneye kaldırılmış ve orada şehid olmuştu. Allah şefaatlarından ayırmasın. Âmin!

Hasan Feyzi ile beraber

Hasan Feyzi efendi ile nasıl tanıştınız?

Denizli hapsinde iken bir gün, ambalaj kâğıdı şeklindeki bir mektubu bizim koğuşa dışarıdan getirdiler; Arapça bir mektuptu. Arapça bilen hocalarımızdan Seyyid Şefik Efendiye "Okuyun" diye verdik. Mektubu okumaya başladı:

Esselâmü Aleyküm yâ müdriken lizâlikel'z-zamân" ibaresiyle başlamış olması bizim dikkatimizi çekti. Mektubun altında Hasan Feyzi imzası vardı. Bu ismi hiç duymamıştık. Bu saygı ve sevgi ve temennilerle dolu mektubun Üstad Hazretlerine yazıldığına hükmettik. Mektubu Üstad Hazretlerine ulaştırmak için gönderdik.

Bu zat mahkeme günlerinde yolda, cadde üzerinde bir kenarda durur ve bize selâm verirdi. Her zaman aynı zatı geçerken orada görürdük. Tahliyeden bir sene sonra, temyiz mahkemesi beraat kararını tasdik edip kitaplarımızın iadesine karar verince, İnebolu namına kitapları mahkemeden geri almak için kardeşler beni gönderdiler.

Denizli'ye geldiğim gün çok şiddetli bir yağmur vardı. Delikli Çınar semtinde bir meydanlığın ortasında şemsiye elinde Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyi görerek elini öptüm ve kendisine, "Hz. Üstada gideceğim, bir emriniz var mı?" dedim.

Çok selâmlarımı söyleyiniz, bize dua etsin" derken gözlerinden yaşlar akıyordu. O akşam bir arkadaşa rastladım ve beni Hasan Feyzi Ağabeyin

evine götürdü. O gece, Üstad Hazretleri için yazmış olduğu "Boyun bâla gözün şehlâ" diye başlayan manzumeyi bir yığın kâğıtlar arasından bulup çıkardığı bir lise defterinden okudu, bana yazdırdı. O gece sabaha kadar onları tesbit ettik ve mahkemeden kitapları alarak postahane vasıtasıyla İnebolu'ya gönderdim.

Ben de Hasan Feyzi Ağabeyin mektuplarını ve manzumesini alarak Emirdağı'na müteveccihen hareket ettim. Üstad Hazretlerinin huzuruna vardım, emanetleri, Hasan Feyzi Ağabeyin ve Hâkim Ali Rıza Beyin selâmlarıyla beraber teslim ettim.

Bizim mahkememiz devam ederken, zabıt kâtiplerinden birisi mahkeme riyasetinde bulunan kitapları birer birer Hasan Feyzi Efendi'ye götürerek okuttururmuş. Bu suretle mahrem ve gayr-ı mahrem bütün mahkemedeki eserleri Hasan Feyzi Ağabeyimiz okumuş. O Arapça mektubu da o suretle yazıp hapishaneye sokmuşlar.

"Bir Ermeni Üstadı zehirlemişti"

Üstad Hazretlerini Emirdağ, Isparta ve İstanbul'da ziyaret etmiş miydiniz?

Ben Hz. Üstadı müteaddit defalar Emirdağ'ında ziyaret ettiğim gibi, bir defasında Üstad, bendenizi lütfederek bir gece evinde misafir etmişti. O gece Zübeyir kardeşimle beraberdik. Üstad dolabından ekmek çıkardı, kesti, kavanozdan da bir miktar bal çıkardı. Balı ekmeğe sürerek ağzıma koydu. O geceyi ve o ziyafeti hayatımın en büyük ve unutulmaz mes'ud bir ânı olarak biliyorum.

Üstad, bendenizi bir gün Isparta'daki evinde de misafir etmişti. Orada Ceylan ve Zübeyir ve diğer iki kardeşimle beraber bulunmuştuk.

İstanbul'da Sirkeci'de Akşehir Palas Otelinin en üst katında Üstadın odasının karşısında bir hafta kadar kalmış ve hizmetinde bulunmuştum. Hatta bir gece yarısı Zübeyir, Muhsin, Ziya kardeşleri Süleymaniye'ye istirahat etmeleri için göndermiş, nöbeti devralmıştım. O gece saat l veya 2 raddelerinde kapım açıldı. Baktım ki Üstad Hazretleri, Çok şiddetli bir halde, "Çabuk, otel müdürünü bana çağır" dedi. Ben hemen aşağıya koştum, nöbetçiyi uyandırdım. Birkaç sandalyeyi birleştirip üstünde uyuyan Ziya kardeşi gördüm, o da uyandı ve yukarı çıktık.

Hz. Üstadın yemek kapı pencerenin dışında imiş, içine zehir atmışlar. Üstad yemekten yemiş, zehirli olduğunu anlamıştı. Komşu odalarda

yatanların tahkikatını yaptırıyordu. Otelci işin içinden çıkamamıştı. Fakat Hz. Üstad, iki yan odalarda yatan yolcuların ifadelerini alarak içlerinden Ermeni Taşnak militanını bizzat tesbit etmişti. Bu adamın su-i kasdı yapmak üzere Edirne'den geldiğini, gece yarısı otele gelip yandaki odanın penceresinden Üstadın tabağına zehir attığını, Hz. Üstada itiraf edip af dilediğini gözümüzle gördük.

"Üstad beni yolcu etti"

Üstadı en son nerede ziyaret ettiniz?

En son ziyaretim Emirdağ'ında olmuştu. Bizim bu ziyaretlerimiz mutlaka bir hizmet ve bir vazife vesilesi ile olurdu. Kitap alır, kitap verirdik. Ondan sonra bir daha yüzyüze gelemedik. Bu sefer Üstad beni yanından ayırmadan "Seni Eskişehir'e kadar ben götüreceğim, selâmetleyeceğim" dedi ve Eskişehir'e giden arabadan Ceylan'a yer ayırttırdı. Üstad, zübeyir ve Ceylan beraberce Eskişehir'e gittik. Yıldız Otelinin üst katında bir odaya çıktık. Orada Üstada pek çok misafir geldi. Üstad, benimle musafaha ederek ve pek çok müjde ve dualarda bulunarak salavatladı. Ben ise ellerini, ayaklarını öperek ve nasıl ayrılacağımın perişanlığı içinde hıçkırıklarla ağlıyordum. Şimdi anlıyorum ki, elveda için beni Eskişehir'e kadar götürmüş ve bir daha görüşmeye muvaffak olamamıştım.

Risale-i Nuru tanıdıktan sonra kaç adet Risaleyi el yazısı ile yazarak çoğalttınız?

Benim yazım o kadar güzel değildi. Birçok Risale yazmıştım. Meselâ Birinci Söz'den Dokuzuncu Söz'e kadar olan kısmı beş yüz nüsha yazmışımdır. Fakat bu yazdıklarımın adedini ve neler olduğunu bilmiyorum, yanımda da yoklar. Zira biz o sıralarda yazdıklarımızı Üstad Hazretlerine gönderiyor yahut götürüyorduk. Meselâ, Asâ-yı Musa ve Zülfikar'ı yazdık, Üstad Hazretlerine verdik. Üstaddan mektuplar, lâhika ve zeyiller geliyordu. Biz de yazıp çoğaltarak halka dağıtıyorduk. Şimdi elimde ancak Denizli ve Afyon hapsinin Nurlarından bir kısmı mevcud ve Yirmiyedinci Mektup ve lâhika ve zeyilleri..

Üstad Hazretleri İnebolu'ya niçin, ne zaman, nasıl "Küçük Isparta" demişti?

Üstad Hazretleri neşriyata çok ehemmiyet verirdi. İnebolu'da el ile risalelerin yazılması ve pekçok neşriyata vesile olması ve hiçbir yerde yokken ilk defa teksir makinesinin inebolu'da olması Üstadı çok memnun

etmişti. Isparta kelimesi Risale-i Nurun neşriyatında bir alem, yani Risale-i Nur neşriyatının özü ve çekirdeği olduğundan bu faaliyeti "Küçük Isparta" diye mübarek Üstad taltif etmiştir telakki ediyorum.

Kastamonu kazaları içinde Risale-i Nur neden en çok İnebolu'da yayıldı?

Bu sualin zahir cevabını Ahmet Nazif Ağabeyimizin İnebolulu olması ve İnebolu'da bulunması olarak söyleyebilirm. Mânen de-Allahu âlem-İnebolu Risale-i Nura her yerden daha çok muhtaç olduğundan lütf-ü Hakla buna mazhar olmuş. Ahmet Nazif Ağabeyimizde kitabet, bağlılık tarif edilecek gibi değildi. Cenab-ı Erhamürrahimin ona âlem-i saadette ecir ve hasenatını ihsan buyursun. Sevgili Üstadımızın şefaatine nail eylesin.

"Zalimler için yaşasın cehennem!"

Afyon hâdisesi nasıl meydana geldi?

1950'den evvel uzun seneler süregelen buhranlı bir devirde Risale-i Nur neşriyatı gerek el yazması ve gerekse teksir makinası ile son derece sür'atli devam ediyordu. Bu arada memlekette bir de yeni yeni dalgalanmaya başlayan Demokrat Parti hâdisesi vardı. İktidar bu muhalefeti önleme bahanesi altında türlü türlü baskılar icat ediyordu. O günkü idarecilerin evhamlarını tahrik ederek anarşiyi teşvik ile ortalığı bulandırmak isteyen gizli din düşmanları, Nur talebeleri ve muhterem Üstadımızın aleyhine jurnaller tertipliyor ve zulümler sahneliyorlardı.

Bu korkunç yaşantılar içinde meselâ, bir Başvekil 163'üncü maddenin daha şümûllü ve daha çok cezalı şekle sokulması müzakerelerinde bu kanun ve maddelerin şiddetlendirilmesini muhalefet aleyhine değil, doğrudan doğruya Said Nursî ve talebelerinin hakkında tatbik edilmesini Millet Meclisi kürsüsünde söylüyordu.

İşte böyle karanlık, boğucu ve maddî-manevî ıztıraplı günlerde bir haber aldık ki, Haz. Üstad ve Nur talebelerini tevkif etmişler ve Afyon hapsine koymuşlar. Ve yine haber aldık ki, Kastamonu'dan Mehmed Feyzi Efendiyi de tevkif edip hapse koymuşlar. Bu acı haberleri aldıkça son derece müteessir oluyorduk;

İnebolu'da aynı baskı ve kâbuslu hava her gün dozunu arttırıyor, baskılar yapılıyor, işleri ve evlerimiz aranıyor ve olanca şiddetiyle tedhişler sürdürülüyordu. Asıl hedef, İslâmiyet ve hizmet-i Kur'âniyenin durdurulması ve söndürülmesiydi. Neden ezân-ı Muhammedî okutulmuyordu, neden Kur'ân yasaktı, neden hac yasaktı?

O günlerde Afyon'dan aldığımız bir haberde yüze yakın din kardeşimizin nâhak yere birtakım bahanelerle hapse atıldığını, evlad u iyallerinin perişan olduğunu, ocaklarının söndürüldüğünü ve çeşitli işkencelere maruz bırakıldıklarını düşünerek yemekten, içmekten ve uyumaktan kesilmiştim. O heyecan içinde 5-10 sayfalık mektuplar yazarak hapisteki kardeşlerimize ve ağabeylerimize teselliler yazıyor ve onların kırılmış kalblerini tamir ve bu zulümlere uğramalarına sebep olan Risale-i Nur neşriyatının kudsiyetini, buasırda yapılan cihadın en makbul bir cihat olduğunu; mademki siyasî bir faaliyetimiz yoktur, Risale-i Nur lâik idareye ilişmiyor ve Risale-i Nur Kur'ân'ın mânevî tefsiridir. Binaenaleyh idareciler de Risale-i Nur talebelerine ilişmemelidir; eğer ilişirlerse bu bir zulümdür. Öyleyse "Zalimler için yaşasın Cehennem deriz" meâlinde yazıp gönderdiğim mektupların tamamı hapishane kapısında ele geçmiş.

Ayrıca İnebolu'dan Afyon'a giderek hapishane kapı ve pencerelerinden görüşüp oradakilere yardıma çalışırken beni tesbit etmişler. Dinleyici olarak bulunduğum bir mahkeme, gizli celsede tevkifime karar vermiş ve bu kararı telgrafla İnebolu'ya bildirmişti. İşte bu mahkeme celsesi 17 Ağustos 1948 Perşembe günü olmuştu.

Yeni Camide esrarlı görüşme

İlk defa nerede ve nasıl tevkif edilmiştiniz?

1948 senesinin Eylül ayının ilk haftalarında idi. Afyon'da, o günlerdeki Risale-i Nur mahkemelerinin bir celsesinde dinleyici olarak bulunup bir hafta kadarda Afyon'da kardeşlerin hizmetlerini ifadan sonra İnebolu'ya avdet etmek üzere İstanbul'a gelmiştim. Merhum Hüseyin Gülcü kardeşimizle karşılaştım ve tevkif edildiğimi öğrendim.

Derhal yatmış olduğum otelden ayrıldım. Zira eşkâlimi bildirerek veya inebolu'dan beni tanıyan taharriler İstanbul'a gelebilir düşüncesiyle oteli terk ettim. Ve Afyon'a gelip teslim olmaya karar verdim. O sırada İstanbul'da bulunan İnebolu'lu Salih Uğurtan ve Gülcü Hüseyin kardeşimizle son bir defa daha görüşmek üzere Eminönü'nde Yeni Cami'de ikindi namazını müezzin mahfilinin altında kılarak oradan ayrılacağız diye randevulaşmıştık. İkindi namazında orada buluştuk.

Bir de İstanbul'lu Emin isminde bir kardeşimiz vardı. Dört kişi olmuştuk. Cemaat dağıldı, biz dört kişi müezzin mahfilinin altında oturup sohbet ediyorduk. Durumu değerlendiriyorduk. Salih Efendiİstanbul'da kalıyordu. Rahmetli Hüseyin Efendi inebolu'ya dönecekti. inebolu'da en büyüğü 6-7

yaşlarında 4 çocuğum ve hastalıklı ailem ve ihtiyar babam vardı. Onların durumlarını konuşuyorduk. Zaten Gülcü Hüseyin Efendinin evinde kiracı idim. Ailem, çocuklarım ve babam üzülmesinler diye tevkifimin duyurulmamasını konuşuyorduk.

Camide kimse yoktu. Bazen bir-iki kişi gelerek arkada vakit namazını kılıp gidiyorlardı. Bu sırada camiin Eminönü kapı perdesi ses çıkararak açılıp kapandı. Benim yüzüm biraz o tarafa dönüktü. O günlerde yanımdan geçen herkese bir şüpheyle bakıyordum. Sivil polislerden çok şeyler çekmiştim. Sair zamanlarda dahi bizi takip ederler, gittiğimiz yerlere giderler, yoktan bahanelerle arama yaparlar, karakola kaldırırlardı. Onun için bende böyle bir alışkanlık olmuştu.

Bu kapı perdesinin sesi camide yankı yapınca biz hepimiz kapıya doğru baktık. İçeriye, elinde pabucu, bir kolunun altında siyah bir çanta, başı açık, 35-40 yaşlarında esmerce, uzun boylu, sakalsız, bıyıklı, hâki renkli elbiseli, nuranî bir zat girdi. Üç adım kadar yaklaştı ve durdu. Hatırımda kaldığına göre şöyle selâm verdi: "Esselâmü aleyküm ey bu kâinatın tedbirinde irade sahibi olan ve benim o zatın kapısında köpeği olduğum üç büyük kutbundan ferdiyet makamı kendisine verilen o zat-ı akdesin mensupları" diyerek yüksek sesle bizlere hitâp etti. Biz gayr-ı ihtiyarî bir halde, "Ve aleykümüsselâm ve rahmetüllahi ve berekatühü" dedik ve birbirimize bakıştık. Gözlerimizle bu "Kim acaba?" der gibiydik, fakat kimsede bir yakınlık alâmeti yoktu.

Bu zat bir adım daha yaklaştı, daha beliğ ve uzunca bir tarifle tekrar selâm verdi. Biz yine aynen cevapladık. Fakat benim kafam karışıktı. Evvela, "Bir taharri olabir" dedim. Çünkü o sıralar her gittiğimiz yerde emniyet mensupları bizi tanırdı. Zaman zaman bu çeşit tartışmalar da olurdu. Ama bu ikinci selâmda değişik bir hava esti, kafam da karıştı. Bu defa geldi, müezzin mahfilinin mermerlerine dayandı. Üçüncü defa aynı selâmın daha beliğini ifade etti. Bizim hayret bakışlarımız altında kemâl-i edep ve ciddiyetle şöyle söyledi:

Suriye, Arabistan ve Mısır'ı gezdim. Mısır'ın Kölemenleri dahi o benim kapısında köpeği olduğum ve kâinatın tedbirinde kendilerine kudret ve vazife verilen üç büyük kutb-u âzamdan me'muriyet-i kübra ve ferdiyet makamının sahibi olan o zat-ı akdesin adı anılırken ayağa kalkıp feryad ediyorlar" diyerek yüksek sesle bir hatip gibi konuştu, sonra "Hepimiz benim gözüme bakınız" dedi.

Tabii biz susuyor ve neticenin nereye varacağını bekliyorduk; donmuş kalmıştık, kımıldamıyorduk. Dördümüz de bu zatın gözüne bakmaya başladık. Hatırımda kaldığı kadarıyla baş tarafta Gülcü Hüseyin, onun yanında Salih Efendi ben vardım, en sonda da Emin kardeş vardı.

Bu zat başta Hüseyin Efendiye doğru parmağıyla işaret ederek "Sen değil" dedi. Üçüncü şahıs bendim. Sonra bana parmağıyla işaret ederek "sen" dedi, "o benim kapısında köpeği olduğum... Sen, o zatın yanına gideceksin" diyerek çantasını açtı ve içinde bir gazoz şişesi kadar büyüklükte beyaz ve içi dolu bir şişeyi çıkararak bana uzattı, "Bunu iç" dedi.

"Bu adam bizi nasıl teşhis etti?"

Bu hâdise karşısında hepimiz hayrete düştük. "Bu adam kimdi ve bizi nasıl teşhis etti, beni nereden bildi? Bu şişede ne vardı?" Bu meçhuller benim kafamdan yıldırım hızıyla geçerken, "Bu zatı teşhis hususunda bu anda ne yapabiliriz?" diye bir çare arıyorduk. Bu arada kendisine teslim olmaktan başka da yapılabilecek bir şey kalmadığını anlamıştım. Ama yine de bir fikre sahip olmak için onu konuşturmak maksadıyla şöyle konuşmaya başladım:

"Efendim, mesele anlaşılmıştır. Biz her hal ü kârda ihtiyat içindeyiz. Ama şimdi bu ihtiyatın hiçbir lüzumu kalmadı. Ve biz size tamamen teslim olduk. Lütfen buyurun aramıza gelin, sohbet edelim, oturalım."

Şimdi hemen gitmeliyim. Çok mühim vazifelerim var. Siz hemen bu suyu için" diyerek şişeyi bana verdi. Ben şişeyi aldım. Ama yine de onun bir ifadesini anlamak için, "Kabul hepimiz içeceğiz" dedim.

Olmaz, sen içeceksin. Zira sen o benim kapısında köpeği bulunduğum zatı göreceksin ve yanına gideceksin" diye ısrar etti.

Peki, ama bir meseleyi öğrenmek istiyorum. Siz bizi teşhis ettiniz; tamam. Ancak, biliyorsunuz, bizim derslerimizde ve hayatımızda uhuvvet esastır. Madem ki makam ve mertebe yoktur, öyle ise bana verdiğiniz bu hediye, o zat-ı mübarekin huzuruna gideceğim ve onu göreceğim için bana bahşedilen bir mübarek ikramdır. Ben ise bu ikrama onun sebebiyle mazhar oluyorum. Öyle ise bu mübarek zat bizleri kardeş eylemiş. o uhuvvetin hukukuna riayet ederek bu ikramı hepimiz paylaşmalıyız" dedim.

Peki, öyle ise olsun" diye müsaade etti. Ben de "Bismillah" dedim, şişenin mantar kapağını açarak bir kısmını içtim. Yanımdahepimiz bu sudan

içtik. Bu bir zemzem-i şerifdi. Teşekkür ettik. Sonunda şişeyi iade ettim.

Bu defa bana hitaben, "Sen beni yarın öğle namazını müteakip şu ilerideki direğin dibinde bekle. Sana otuz senedir kendisine verilmek üzere yanımda emanet olarak duran o kapısında köpeği olduğum zata göndereceğim" dedi.

Ben de "Efendim, ben halen mevkuf bulunuyorum. Beni arıyorlar, ben bu akşam derhal 8.00 treniyle hareket edeceğim" dedim.

Bu defa bir Besmele-i Şerif çekerek bir âyet-i kerime okudu ve şöyle dedi: "Kâinatta hiçbir hadise yoktur ki, Onun izin ve iradesiyle olmasın. Sen Kur'ân-ı Hakimin himayesi altındasın, korkma, sana hiçbir şey yapamazlar"deyince, "Peki" dedim.

Derhal geldiği yerden çıktı, gitti. Sonra kardeşlerle birbirimize sarıldık. Hayretler içinde kalarak biraz daha oturduk ve akşam hareket etmekten vazgeçip rahmetli Hüseyin Efendinin Üsküdar'daki fakir ve ihtiyar ablasının evine gidip geceyi orada geçirmeyi ihtiyata muvafık bulduk. Aziz Mahmud Hüdai Hazretlerinin komşusu olan o fakirhanede sabaha kadar misafir olduk. Okuduk, sohbet ettik. Sabah herkes işine gitti, Hüseyin Efendi de İnebolu'ya dönmek üzere hep beraber oradan ayrıldık.

Ben öğle namazında Eminönü Yeni Cami'ye gittim. Namazdan sonra o zatın tarif ettiği sütunun dibine oturdum. Biraz sonra tekrar çıkageldi. Bana bir Hicaz tesbihi ile bir misvak verdi. Bir de o anda kaydedemediğim Arapça isimli bir şey söyledi "Onu vereceğim, zira elinden alacaklar" dedi ve bana çok dualar etti. Aynı kelâmları söyleyerek Hz. Üstada selâmlar gönderdi, sonra da ayrıldı gitti. Ben de o gün akşam treniyle Afyon'a hareket ettim. Bir kuş gibiydim, nereye bastığımı, nasıl gittiğimi bilmiyorum.

"Savcı ile yüz yüze gelince"

Ne İnebolu, ne çoluk çocuk, ne para hiçbir şey hatırıma gelmiyordu. Ayağımda yamalı bir pantolon, sırtımda eski bir ceket, başım açık, sepet elimde, lal ve hayran gidiyorum. Trende yer bulmak, oturmak şöyle dursun, ayakta duracak yer bile yok. Fakat Afyon'a nasıl vardığımı bilmiyorum. Acaip hâdiseler ve rüyalar peşpeşe, ayazlı bir şafak vakti Afyon'a vardım.

Atlı arabayla sabah namazına erişirim diye şehirdeki ber-mutad bir hana indim. Namazdan sonra hemen hapishaneye gittim. Kardeşlere bir pusula yazarak "Bir şey istiyorsanız kapıda bekliyorum" dedim. Böylece üç gün

Afyon'da dışarıda yapılacak hizmetleri gördüm. 10 Eylül Cuma günü sabahı sepetimi elime alarak savcının kapısına vardım, kapıyı vurdum. İçeriden daktilo sesleri geliyordu. Bir ses "Gir!" dedi ve girdim.

"Efendim benim ismim İbrahim Fakazlı."

Neee!" dedi.

"İbrahim Fakazlı."

Hani evrak, hani jandarma" diye çıkıştı.

"Efendim, kapınızda jandarma ve polis yok."

"Be adam," dedi. "Ben sana kapıdaki polisi, jandarmayı sormuyorum: seni İnebolu'dan getiren zabıtayı soruyorum"

Zile bastı, bir jandarma ile kapıcı geldi. Onlara bağırıp çağırdı: "Nereye gitmişler, bu sanığı bırakıp da" diye.

Baktım zavallılar fena oluyor.

O sırada yere atılmış vaziyette duran Risale-i Nurları göstererek, "Âlim ve hâfızmışsın, bu Kur'ân tefsirleri olan Risale-i Nurları böyle nasıl yerlere attın, Allah'tan korkmadın mı?" dedim.

Birden "Sus!" diye bağırdı: "Arayın şu herifi!" dedi.

"Bir kasketin başına gelenler"

Oradakiler üzerimi aramaya koyuldular, ceketimin düğmesini açtılar, koltuğumun altında bir kasket vardı, hemen yere düştü. Memur yerden aldı, gösterdi: "Efendim, bu hiç giyilmemiş bir kasket" dedi.

Ben bu kasketi savcılığa gelmeden önce 100 kuruş vererek çarşıdan yeni almıştım. Zira mevkuf kardeşlerimizden dinlemiştim. Bazı kardeşleri, "Siz neden şapka giymiyorsunuz? Bunlar şapka düşmanı, falanın düşmanı" diye çok dövmüşler, zulmetmişler. Ben de Denizli'de Hz. Üstadın elinde böyle bir kasketi görüyordum. Mahkemeye giderken eline alır ve mahkemede tahta sıranın üzerine koyarak üzerine otururdu. Ben de onu hatırladım ve lüzumsuz zulme uğramayayım diye alıp koltuğumun altına koyarak ceketimi iliklemiştim.

"Bak, bu da kurnaz, hem kasketi var, hem de giymiyor" dedi ve beni bir perdenin arkasına çekerek "Gel buraya" dedi. Baktım ki, yüzlerce havlu, beyaz bez, âbani, sarık yığın halinde duruyor. Bunlar, Isparta, Barla ve civarlarından gelen o mübarek ihtiyar kardeşlerimizin başlarını soğuktan korumak için taktıkları çeşitli atkı ve sargılardı. Bu bana çok dokundu:

"Mustantık Bey" dedim, "Siz, hem âlim, hem de hâfız olduğunuzu söylediniz. Bu Kur'ân tefsirlerini ve bu kaşkolları vesile yaparak zavallılara zulmettiniz."

O esnada jandarmayı kelepçeye göndermişti. O da geldi, kelepçe elinde, bekliyordu. "Gerek devletime, gerekse kıymetli Mehmetçiğime eziyet olmasın ve lüzumsuz masraflar olmasın diye o kadar uzak mesafeden buraya kendi kendime geldim. Şurada yüz yüz elli metre mesafedeki hapishaneye kadar iki jandarma nezaretinde ve kelepçe takarak göndermeniz ayrıca çok büyük bir zulümdür. Bunu bildiğiniz halde yapıyorsunuz. Elbette sizden Mahkeme-i Kübrâda bunlar sorulacak" dememle birlikte, "Kâtib, yaz. Bütün dediklerini zapta geçir" dedi. Kâtip hepsini yazdı. Bana da "Şurayı, şurayı imza et" dedi. Ben de gülerek imzamı attım.

Akabinde ellerimi arkama kelepçelediler. Sepeti de aradılar: "Bir parça ekmek, peynir, üzüm, bir tane çorap, bir de tesbih ve misvak, Bunlarda bir şey yok" dediler. Sepeti jandarma aldı ve beni hapishaneye gönderdiler.

"Ben zaten bekliyordum"

Hapse girerken yine aradılar, küçük bir çakım vardı. "Bu adam öldürür, alın" dediler, aldılar ve beni misafirhane dediğimiz altıncı koğuşa koydular. 5-10 dakika sonra Ceylan'ların bulunduğu koğuş teneffüse çıktı. Kapının zincirli aralığından dışarıda gezenleri görüyordum. Ceylan benim geldiğimi haber almıştı. Geldi ve arkasını kapıya dayadı. O şekilde konuşmaya başladık. "Ben zaten bekliyordum" dedi.

Ceylan, "Merhaba Ağabey, hoşgeldin" diye mukabele etti. Ceylan'ın yüzü bahçeye dönüktü. Benim en büyük arzum emanetleri Hz. Üstada ulaştırmaktı. İstanbul'da Yeni Cami'de geçen hâdiseyi bir kâğıda tamamen yazdım ve kapı aralığından Ceylan'ın arkadan bağladığı eline birer birer verdim. Arkasından hafifçe kulağına anlattım. O da bana yüzünü dönmeden içerideki durumu anlattı, emanetleri Hz. Üstada ulaştıracağını söyledi.

Bizim koğuşta zavallı bir ihtiyar vardı. Çok fakirdi. Bir gece baktım, başına bir çul sarmış. Sebebini sordum. "Başım çok üşüyor" dedi. Savcılığa gelirken aldığım kasketi bu ihtiyar adama vermeyi düşündüm. Gece olunca kasketin önündeki siperi çıkardım. götürüp verdim. Adam sevindi, dua etti. Siperi de götürüp helanın deliğine tıktım.

O gece bir rüya gördüm. Rüyamda, elimde kalın bir kitap var, kapağın üzerinde de sülüs bir hatla "küfr-ü mutlak" yazılmış.

Önümde de bir soba var. O kitabı götürüp sobaya attım. sonra uyandım, "Allah hayırlara tebdil etsin" dedim. Bu rüyayı da unutamam. Hâlâ düşünüyorum. O ihtiyar adam, kasket, soba ve küfr-ü mutlak arasında nasıl bir irtibat var?

Ben oradan gün ışığını beklerdim. Havanın sükünetli ve gecenin karanlığında Hz. Üstadın inleyen sesiyle evradını okuduğunu duyabiliyordum. Bu hazin sese öyle alışmıştım ki, duymazsam üzülürdüm. Üstad, bazan da pencerenin kenarındaki duvar çıkıntısı üzerine seccadesini serer, oraya otururdu. Ben de kimsenin dikkatini çekmeden onu seyretmeye çalışırdım. o mübarek de bizi bahçede teneffüste dolaşırken seyreder, bize iltifatlar ederdi.

Bazan nöbetçinin gafletinden istifade ederek gizlice Üstadın bulunduğu koğuşa çıkar, elini öper, bazı hizmetlerini görürdüm. Fakat bazan da yakalanır, falakaya yatırılır, cezalandırılırdım. Üstadla en rahat görüşme mahkemeye giderken olurdu. Mahkeme salonunda etrafına halka olur, kendisini dinlerdik.

"Üstad sırtıma basarak çıktı"

Bir defasında öğleden sonra bir celse için bizi mahkemeye sevketmişlerdi. Nedense, "Hâkim henüz gelmemiş" diye bizi boş bir odaya kilitlediler. Oda büyüktü, fakat öyle pisti ki, yerlere basmak dahi mümkün değildi. Yalnız bir kişinin namaz kılabileceği genişlikte çok tozlu bir pencere kenarı vardı. Kardeşler temizlediler. Tahirî Ağabey de boynundaki uzun ve geniş kaşkolunu oraya serdi. Böylece Hz. Üstada namaz kılacak kadar bir yer hazırlandı. Hz. Üstad pencerenin kenarına geldi, fakat pencere yerden 60-70 santim yükseklikteydi. Üstadın üzerine basıp oraya çıkabilmesi için sandalye ve sandık gibi bir şey arandı, fakat yoktu. Ben hemen sırtıma basarak oraya çıkması için Üstadın önüne yattım. Herkesin şaşkın bakışları arasında Hz. Üstad gülümseyerek enseme "keçeli, keçeli" diyerek vurdu ve sırtıma basarak çıktı. Namazını orada kıldı. Sonra da başkaları kılacaktı. Fakat mahkemeden çağırdılar. Sonra namazı kaza ettik. O günkü heyecanımı hâlâ hissediyorum ve unutamıyorum. Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun diyorum.

Orada tahminen 20 kişi vardık. Hatırımda kalan isimler: Tahirî Ağabey, Hüsrev Ağabey, Ceylan, Hıfzı, Bayram, Mehmed Feyzi, Ahmed Fevyzi,

Zübeyir Gündüzalp, Nazif Çelebi ve Selâhaddin.

Çok soğuk bir kış günüydü. Öyle ki, camlar 15-20 gün buzdan tül perde haline gelmişti. Hz. Üstadın koğuşuna gidip bir teneffüs miktarı orada kalmayı istemiştim. Bunun için şöyle bir çare düşün"Ya erhammerahimîn! Bu salavatı okuyanı Şefiül'l-Müznibîn-in şefaatine mazhar eyle. Âmin, âmin."

"Ya erhammerahimin! Bahâî'deki hakaik-i kudsiyenin hürmetine bu nüshanın sahibi İbrahim'i ve Kâtibi Mustafa'yı Cennette mes'ut eyle. Âmin, âmin, âmin."

"Yâ erhamerrahimin! İsm-i Âzamın hürmetine ve bu defterdeki isimlerini ve hakikatların hakkına bunu yazan Mustafa'yı ve okuyan İbrahim'i Cennetü'l Firdevste saâdet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin."

"Ya erhamerrâhimîn! İsm-i Âzamın hürmetine ve ism-i Hafîz hakkına bu nüshayı yazan İbrahim'i Zalimlerin ve Şeytanların Şerlerinden muhafaza eyle. Âmin, Âmin, Âmin..."

Allah'ım! Ya erhamerrahimîn! Cevşen'deki isimlerin ve İsm-i Âzamın hürmetine bu mûnacatı yazanı ve yazdıranı ve okuyan ve İbrahim'i ve Mustafa'yı Cennetü'l-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin, âmin, âmin." düm. Koğuşa teneffüse çıkıp saati doldurduktan sonra içeri girerken umumî helâya girecektim. Teneffüs sırası diğer koğuşa gelince Üstadın kapısı açılacak, oradaki mahpuslar teneffüse çıkacak, ben de helâdan çıkıp o koğuşa geçecektim. Böylece bir saat kadar Üstadın yanında durabilirdim. Tekrar bizim koğuş teneffüse çıkıncaya kadar yine helada kalıp bizim koğuşa geçecektim. Bunu ne pahasına olursa olsun bazan yapardık.

Yine böyle yapmak istemiştim. Bizim koğuş içeri girerken ben helaya girdim. Bu esnada Üstadın koğuşu da açılmış, mahpuslar dışarı çıkıyordu. Ben helanın kapısına geldim. Fakat soğuktan her taraf dona kesmişti. Helanın kapısı kapanmıyordu. Ayak üzerinde durmak bile mümkün değildi. Kapının aralığından bir el gördüm. Kapıyı tutuyor ve dışarıya çıkmaya çalışıyordu. Bu el Hz. Üstadın eliydi. Ben, "Efendim, efendim ben tutayım elinizi, ibriğinizi bana verin" diye seslendim.

Üstad, "İbrahim sen misin?" dedi ve tebessüm ederek elimden tuttu, dışarı çıktık, beraber koğuşa gittik. O günkü heyecanımı da unutamıyorum.

Risale-i Nur nasıl telif edilmişse öyle neşrolsun

Hapishanede Risale-i Nur yazdınız mı?

Afyon hapsinde El-Hüccetü'z-Zehrâ'yı birkaç defa yazdım. Bir defasında da Kastamonu'ya giden birisiyle gönderdim. Bir tane de babama hatıra olmak üzere çok itina ile yazmıştım. Bunu Hz. Üstada tashih için gönderdim. Hz. Üstad tashih etmiş ve öyle muazzam bir dua yazmıştı ki, görenler hayran oldular. Ben de hapisten sonra babama takdim ettim. Babam çok memnun oldu, ağladı; fakat şimdi o kitap nerededir, bilmiyorum.

Ayrıca Afyon hapishanesinde Cevşenü'l-Kebir ve diğer Evradı yazmıştım. Bir tane de Emirdağlı Mustafa Acet yeni öğrendiği o güzel hattı ile bir Cevşenü'l-Kebir, bir de Evrad-ı Kudsiye yazmış, bazı kısımların tashihini yaparak bana hediye etmişti. Daha sonra teberrüken Mehmed Feyzi ve Hasan Feyzi Ağabeylerin yazdıkları Hülâsatü'l-Hülâsa ve sair Evradları ilave ederek Hz. Üstada tashih ettirdim. Hz. Üstad mübarek bir dua yazarak bana iade etti.

Ahmed Feyzi Ağabeyle 2 ay kadar bir koğuşta yattık. Bir defasında Ahmet Feyzi, Hz. Üstada bir pusula yazarak, "Üstadım ben Gençlik Rehberini bugünkü gençliğin anlayabileceği şekilde lügatsız Türkçe olarak yazıp neşretmek istiyorum, müsaade eder misiniz?" diye sordu.

Hz. Üstad da "Kardeşim Ahmed Feyzi, sen öyle bir risale yazarsan kendi imzanı at veya lügatlarını haşiyesinde kısaca Türkçeye çevir, yine imzanı at" demişti. Bu ifadeleriyle Üstad Hazretleri, Risale-i Nur nasıl telif edilmişse öyle neşrolunmasını anlatmak istemişti.

Hz. Üstadın kendi elyazması olan, El-Hüccetü'z-Zehrâ'da yer alan Fatiha'nın tefsir kısmını Hz. Üstad, Ceylan'a vermiş, Ceylan da, "Teberrüken sana getirdim" dedi ve bana verdi. Ben de alıp öptüm, başıma koydum ve itina ile muhafaza ettim. Tahliyeden sonra İstanbul'a gittiğimde o gün için en güzel bir cilt ile ciltlettim ve İnebolu'da onu canımdan kıymetli olarak sakladım.

Sonra bir mahkeme sebebiyle İnebolu'ya gelip fakirhanemde misafir olan Bekir Berk kardeşimiz onu gördü ve kendi müzesinde muhafaza etme ve "Hizmet-i Nuriyede çok büyük hizmetlere vesile olacak" diye ısrarla benden istedi. Ben de "Hizmete medar olur" niyetiyle hiçbir şeyimi esirgemezdim ve verdim. Seneler geçti; baskınlar, musadereler ve imhalar.... Bekir Berk hapse girince kayboldu. Çok aradım, sordum; bilen olmadı.

Yıllar sonra Mehmed Emin Birinci ve Mehmed Fırıncı kardeşlerin elinde hakikaten bir hizmete medar olmak için çıkarılmış iken gördüm. Dünyalar benim oldu. Çok sevindim, kayıp olmamış. O kıymetli kardeşlerim onu muhafaza etmişler. Kalbim rahat etti.

Afyon hapsindeki hapis müddeti ne kadardı?

Tarihler, hapishanede yazdığım evrak defterinde yazılı. Afyon hapsine girmeden evvel İnebolu'dan ayrıldığım tarih: 17 Ağustos 1948 Perşembe. Hapishaneye girdiğim tarih: 10 Eylül 1948 Cuma, Afyon hapsinden çıktığım tarih: 9 Mart 1949. Bu hesaba göre hapiste 6 ay kalmışım.

Avukat olarak kimlere vekâlet verdiniz?

İlk defa Ahmed Bey isminde bir avukat fahri olarak vekâletimi almıştı. Sonra bir baro reisi-ismini Halil zannediyorum-almıştı. Başka hatırlamıyorum.

Hapishanede günlük hayat

Afyon hapishanesinde Üstad ve Nur talebeleri günlük zaruri ihtiyaçlarını nasıl karşılardı?

Hapishaneye birkaç çamaşırdan başka bir eşya ile girmemiştim. Rahmetli Hüsrev Ağabey bana bir minder göndermişti. O minderin üzerinde yatardım. Bir de üstüme örtecek bir şey vardı. Daima elbisemle yatar kalkardım. Banyo için bir teneke suyu bulabilirsemonunla banyo yapardım. Bazen dışarıdan yardım yaparlardı. Kimler yapardı bilmiyorum, o yardımlar para, yiyecek gibi şeyler olurdu ve onları teberrük diyerek almamız için Üstad Hazretleri gönderirdi.

Bizim koğuş, ikinci koğuş zemin kat idi, tabanı taş idi. İçi 20-25 metre uzunluğunda ve 8-10/ metre genişlikte idi. Koğuşta, kapıları içeride 3 adet hela vardı. Banyomuzu da o helalarda yapardık. Bizim koğuşun mevcudu bazen 70-80 kadar kişi olurdu. Koğuş başkanı olan ağır cezalı mahkum Hasan Ağa, aynı zamanda berberlik yapardı ve Üstadı da o traş ederdi. Benden para almazdı. Akşamları birer tayın dağıtırlardı ve parasını alırlardı. Fakirlik mazbatası verenlerden almazlardı. Benim param yoktu. Bana "fakirlik mazbatası getir" dediler. Ben de İnebolu'ya yazdım, fakat gelmedi. Hapisten çıktıktan sonra inebolu'da benden tahsil ettiler.

Mübarek Kandil Gecelerinde, bayramlarda ve Muharrem ayında hapishaneye aşure ve tatlı gibi yiyecekler gelirdi. Hz. Üstad onları teberrük

diyerek alıp yememizi tavsiye ederdi. Dışarıdan nohut, börülce, fasulye ve bulgur gibi şeyler az gelirdi.

Hapishane içinde boş gaz tenekelerinden ufak mangal yaparlar ve satarlardı. Beş kuruş verip bir tane de ben almıştım. Onda kömürle çorba pişirirdim. Bir defasında teneffüs esnasında mangalı bahçede unutmuştum. Beni kapı altı dedikleri başgardiyanın dairesine çağırdılar. O dairenin üstünde Hz. Üstadın bulunduğu koğuş vardı. Üstadı tek başına bıraktıkları 70 kişilik bu koğuşun 40 kadar camgöz penceresi vardı. Bunların ancak 15 tanesinde cam takılıydı, diğer pencerelerin camı hep kırıktı.

"Projektör gibi iki göz bana bakıyor"

Orada bana mangalımı gösterdiler. Bu mangal "Senin mi?" dediler. Mangal benimdi. Zalim bir gardiyan vardı. Beni döğmek için elini kaldırdı. O gün bir şenlik günü idi. Kalbimden diyordum ki: "Bugün bunların şenlik günü, çalgılar çalıp horon tepip oynuyorlar, şarkılar söylüyorlar. Eğer bende zerre kadar bir iman varsa bugün benim de bu zalimlerin zulmüne uğramamam lâzımdır ve hakkımdır; bakalım bana nasıl azap edecekler?" diye düşünerek oraya gitmiştim. O gardiyan bana tokadını şiddetlice vuracak diye bekliyordum. Ve iyi vursun diyerek boynumu bir tarafa eğmiştim. O anda gözüm üst katın sarmaşıklı penceresine denk geldi. Birde ne göreyim, sarmaşıkların arkasından projektör gibi iki göz bana bakıyor, ben de ona bakıyordum. Ben tokadı unutmuştum. Zira bu göz Hz. Üstadın gözleriydi. Birden başgardiyanın sesi gürledi: "Vurma, bırak." Zalim gardiyanın uzun kolu aşağı indi. Ve bana "Al mangalı git" dediler. Bu hadise beni günlerce yatağımda ağlattı. Ve nurlu bakış o zalim gardiyanın kolunu döndürmüş hareketsiz bırakmıştı.

"İbrahim, hasta mısın?"

Hz. Üstad bizi teneffüste orta bahçe dedikleri yerde gezerken de seyrederdi. Bir defa ben Üstadın penceresi karşısında güneşleniyordum.Yakam açıktı, boynumdan da fanilamın yakası görünüyordu. Hz. Üstad pencereye geldi, bir pusula attı. Oradakiler pusulayı aldılar, bana verdiler. Üstad, pusulada şöyle diyordu: "İbrahim sen hasta mısın, boynunda ne var? Seni üzgün görüyorum."

Bir defasında yine bahçede Ceylan, Halil ve bir kardeşimizle beraberdik. Üstad üçümüze bir pusula attı. Pusulada şunlar yazılıydı: "Kardeşlerim, gezin dolaşın, neşeli olun. " Bana öyle gelirdi ki, sanki annemin yanındayım ve bana şefkatle sahip oluyor ve beni hiç gözünden ayırmıyor.

"Üstadı zehirlediler"

Biz Hz. Üstadı pencerede görmezsek, "Neden görmüyoruz?" diye çok üzülürdük. Ne pahasına olursa olsun, bir fırsatını bulun yanına çıkmayı gözlerdik. Kışın son derece soğuk bir gününde Üstadın yanına gizlice çıkmıştım. Hz. Üstad çok hasta idi. Bana elini uzattı, "Tut" dedi. Ben de tuttum ve öptüm. Ateşler içindeydi, elim sıcağına tahammül edemiyordu. "İbrahim çok hastayım. Artık öleceğim, siz varsınız diye teselli buluyorum" derken Ceylan da geldi. Aynı şeyleri ona da tekrarladı. Biz şaşkın bir halde ağlıyorduk. Üstad Hazretleri de ağlıyordu. "Ne yapalım?" diye çaresizlik içinde Ceylan'la birbirimize sarıldık, ağlaştık, helalleştik. Üstad bize çok dua etti ve sonra bizi gönderdi. Dönüşte kardeşlere meseleyi anlattık, çok dualar ettik. Cevşenler okuduk. Sonradan anladık ki, Üstadı zehirlemişler.

Kış mevsimi.Her taraf donmuş Afyon'un çevreyle irtibatı kesilmiş demiryolu kapanmıştı. 15-20 gün şehre yiyecek, yakacak gelmemiş, sular akmıyordu. Hz. Üstadın pencereleri kırık dökük, döşeme tahtaları aralıklı, ısınmak mümkün değil. O gün Hz. Üstadı önünde bir gaz tanesi,. içinde bir miktar mangal kömürü, bir çaydanlık, çift battaniye altında iki kat olmuş halde gördüm.

Üstadın koğuşunun karşısında bir koğuş daha vardı ki, o koğuştaki pencerenin camları yeniden takılmış, kapıları tamir ettirilmişti. Koğuşun içinde dökme soba, sıcak hamam gibi banyo suları akıyor. Bu koğuşta komünizmden müebbet hapse mahkûm birgenç ve bir kadına tecavüz etmiş bir doktor, bir de siyasî mahkûm vardı. Bunlar imtiyazlı mahkûmlardı. Dışarıdan yardımları gelir; hatta komünist gecelerinde dışarıda gezdiklerini söylerlerdi.

"Soğuktan donuyorduk"

Altı kadar koğuş vardı. Her koğuşta Nur talebeleri bulunuyordu. İdareye, savcılığa "Soğuktan donuyoruz, Üstadımız artık dayanamıyor, kömür, yakacak, soba..." şeklinde yazılar yazıldı. Fakat hiçbir netice vermedi. Bu meseleden halk da haberdar olmuştu. Halk "mahpuslar donuyor" diye duymuşlar ve ileri gelenler zorlamışlar. Sonunda istasyonda kalmış olan bir kamyon kadar maden kömürü jandarmaların nezareti altında torbalarla ağır cezalı mahkûmlara taşıttırılıp hapishane bahçesine getirildi. Herkese birer teneke verdiler. Ama bu defa o kömürü yakacak ne soba vardı, ne de mangal. Bunun için kömür hiçbir işe yaramadı. Sonunda Mustafa Osman kardeş bir kağıt üzerine saçtan yapılmış ızgaralı bir kömür sobasının

krokisini çizerek kendisi adına aldırttı. O sırada Üstadı o geniş ve camları kırık koğuştan aldılar, 5. koğuşa verdiler. Güya Üstada acıdılar. Halbuki bu koğuş yankesicilik ve hırsızlık suçlarından mahkûm olan serserilerin bulunduğu kalabalık bir koğuştu. Ta ki, Hz. Üstad, alışık olmadığı bu gürültülü yerde daha çok inlesin.

"Mahkûmların Üstada saygısı"

Bizim koğuşla ikinci koğuşa aynı kapıdan girilirdi. Biz kendi hissemize düşen kömürleri Hz. Üstada hediye ediyorduk. Mustafa Osman da yaptırdığı sobayı Üstada hediye etmişti. Üstadı aldıkları 5. koğuşta Nadir Hoca diye bir mahkûm vardı. Oraya bakıyordu. Hemen koğuşun bir kısmını battaniyelerle bölerek Üstad Hazretleri için bir oda yapmış, içine de sobayı kurmuş. Üstadı oraya almış ve sobayı yakmışlar. Mahkûmlar Üstadı rahatsız etmemek için hiç ses seda çıkarmıyorlarmış. Diğer koğuşlar, gardiyan ve müdür odaları soğuktan donmuş bir halde iken, Üstadın bulunduğu koğuş hamam gibi sıcık olmuş bir cennete dönmüştü. Mahkûmlar Üstada hizmet için yarışa girmişler ve namaz kılmaya başlamışlardı.

İşte el-Hüccetü'z-Zehrâ böyle bir hava içinde yazılmaya başlandı.

Gaz tenekesinden mangal

Yiyecek ve içeceğinizi nasıl temin ediyordunuz?

Hapishanede Üstadımızın yemeğinin altıncı koğuştan geldiğini görürdüm. Bu hususta hatırımda kalan birşey yok. Bizim koğuştan Taşköprülü Sadık Bey bu hizmeti üzerine almıştı. 6. koğuşta Mehmed Feyzi, Ceylan, Halil ve Hüsrev Beyler vardı. Onlar gönderirlerdi. Hz. Üstadın bu gibi hizmetlerini yapacak bir talebesini yanına müsaade etmiyorlardı. Bir gardiyan tayin etmişlerdi. Hz. Üstad ona pek itimat etmezdi. Ekmek her zaman idare tarafından dağıtılırdı. Bu ekmek askeriyenin tayını gibiydi. Fakat Hz. Üstad bu tayını yemezdi. Bu tedbire rağmen yine de Üstadı zehirlendiği çok olurdu.

Bizler da gaz tenekesinden yapılmış mangallarla ısınırdık. Benim ufak bir tencerem vardı. Dışarıdan tarhana, bulgur geldiğinde o tencerede pişirirdim. Bir gazoz şişem vardı. Onunla da yağ getirtirdim. O yağı evvela tencerede yakar, dumanı çıkınca tarhanayı koyar, su ile karıştırır ve pişirirdim. Zira o yağ yanmadan yenmezdi. Afyon yağı imiş. Zeytinyağı yok derlerdi. Bu ameliye koğuş içinde olduğundan 70-80 kişinin yemeği

hep böyle pişerdi. İlk defa o koğuşa beni koydular. ilk günü, hele ilk saatler boğuluyorum sandım. Buna helaların da kokusu karışınca dayanılmaz oluyordu. "Bu gece muhakkak ölürüm" demiştim. Bu pis havayı koklaya koklaya iki-üç gün içinde alıştım ve bir daha böyle koku ve bunaltı duymadım.

Koğuşun bir tane penceresi vardı. Onu da açtırmazlardı. Zaten bu hapishane Ortaçağdan kalma bir zindandı. Bazen dışarıdan teberrük yufka ve kuru yiyecekler de gelirdi. Diğer mahkûmlar Afyon'lu olduklarından her zaman yiyecek ve temiz çamaşırları gelirdi. Lâkin bizim kardeşler uzak yerlerden geldiklerinden ayda bir ziyaretçileri ya olur, ya olmazdı. Onlar da hep fakir köylülerdi. Getirdikleri şeyler nohut, fasülye, bulgur, tarhana gibi kuru yiyeceklerdi.

"Tahiri Ağabey'in başına gelenler"

Bir hâdiseyi de anlatayım: Bir kış günü sabahı 7.30'da bizi mahkemeye götürmek için kapı önüne çıkardılar. Tahiri Ağabeyin başı, yüzü sarılı idi. O sırada Hz. Üstadı da çıkardılar. Üstad, Tahiri Ağabeyle kelepçelenmek istedi. Tahiri Ağabeyi çağırdılar. Tahiri Ağabey Üstadın yanına gelince Üstad ona bir şey söyledi. O da başını yüzünü açtı. Hepimiz ona bakıyorduk. Bir de ne görelim: Tahiri Ağabeyin yüzüne felç gelmiş, ağız ve gözler bir tarafa kaymış. Gözlerinin içi kıp kırmızı kan. Korkunç bir hal almıştı. Ona Üstad "Geçmiş olsun" dedi ve eliyle Tahiri Ağabeyin yüzünü okşadı, "Geçecek" dedi. Tahiri Ağabey yine yüzünü sardı ve mahkemeye öyle gittik.

Bir ara fırsatını bularak kendisi ile aynı koğuşta yatan Mustafa Osman'a Tahiri Ağabeyin bu hale nasıl geldiğini sordum.

Şöyle anlattı: "Tahiri Ağabey kendisine verilen yeşil sebze ve saireyi yemiyor. Kendi mıntıkasından gelen teberrük kuru şeyleri yiyor ve her zaman da oruçludur. Vücudunda kan dolaşımı olmuyor. Bu hadise bu gece oldu" dedi. Lakin 15 gün sonra biz, mahkemeye giderken yine merakla Tahiri Ağabeyin halini hatırını sordum, bana yüzünü açtı; baktım ki tamamen iyi olmuş. Gözleri ve ağzı yerine gelerek normal bir hale gelmişti. Bu arada şunu da zikretmek lâzım ki, en ziyade yoğurt gibi taze şeyler Çalışkanlara getirilirdi. Çalışkanlar kalabalıktı. Osman, Mehmed, Hasan, Ceylan, Halil Çalışkanlar... Bu kardeşlerin yoğurt ve ayranını çok içmiştik. Ruhları şâd olsun.

"Ben Nurcu değilim"

Afyon Hapishanesinde kaç Nur talebesi vardı?

Ben hapishaneye Eylül ayında girdim. Benden evvelki bir dönemde hapisten 15-20 kişi tahliye edilmişti. Benim bulunduğum zaman 30-35 kadar Nur talebesi olduğunu tahmin ediyorum. Ben hapiste iken bazı Nur talebeleri yine tahliye edildi. Bu arada yeni gelenler oldu. Mesela Ahmed Nazif, Selahattin Çelebi, Hüseyin Tabancalı geldiler.

Bu arada şunu da söylemeliyim: Benim yanıma Ahmed Feyzi Efendi'yi verdiler. Bu sırada Fevzi Halıcı, Mustafa Ramazan ve isimlerini hatırlayamadığım 5-6 genç üniversiteliler de geldiler. Bunlar az kaldılar. Bu sırada aramıza öyle fikirler yaydılarki, kim "Ben Nurcu değilim" diye savcılığa bir dilekçe verse tahliyesi mümkündü. Bu üniversiteli kardeşlerin de o sene imtihanlarına az bir zaman kalmıştı. İmtihana giremezlerse tahsilleri yanacaktı. Bunlar böyle bir dilekçe yazarak tahliye oldular.

Ben Nurcu değilim" diye dilekçe yazanları serbest bırakmalarının asıl sebebi, üstad tarafından onların kandırıldığını etrafa yaymaktı. Bunu yayıyorlardı ki, herkes böyle yapsın.

"Üstadı son ziyaretim"

Üstadı son olarak nerede gördünüz?

Ben Hz. Üstadı son olarak bir yaz günü Emirdağ'da gördüm. Yine bir hizmet vesilesiyle ziyaretine gitmiştim. Yanında rahmetli Zübeyir kardeş ve Ceylan vardı. Beni o akşam evine misafir ettiler ve sabah kahvaltısı ettirdi. Kendi mübarek eliyle ağzıma siyah ekmekle dolaptan kavanozdan çıkardığı bal yedirdi ve o gün sabah postası arabasından 3 kişilik yer ayırttı. Parasını kendi verdi ve "Seni uğurlayacağım" dedi. Ve posta minibüsünde beraber Eskişehir'e uğurlayacağım" dedi. Ve posta minibüsünde beraber Eskişehir'e kadar geldik. Yıldız Otelinde odasına çıktık. Beni oradan salavatladı.

O gün sanki ruhum cesedimden ayrılmıştı. Nereye bastığımı, ne yaptığımı bilmiyordum. Annemden, babamdan görmediğim bir şefkat, bir samimiyet, bir arkadaşlık; tarifi mümkün olmayan bir zevk ve lezzet havası içinde idim. Gözlerim yaşlı, ruhum sevinçli idi.

Ondan sonra ne kadar zaman geçtiğini hatırlayamıyorum. Hz. Üstadın Urfa'ya hareket ettiğini duyduk. Bir sabah 7.30 ajansında Menderes'in radyodan Hz. Üstad'ın vefat haberini verdiğini duyduk. İnebolu'da bir minibüs kiraladık. Başta Ahmet Nazif Ağabey olarak rahmetli Hacı Dursun Efendiyi de alarak Ankara üzerinden Urfa'ya Cuma gecesi ulaşabildik. Hz.

Üstad defnedilmişti. Biz yolda Üstadın geçtiği yerlerde Üstaddan haberler soruyor ve son hızla devam ediyorduk. Urfa'ya yaklaşırken tank birliklerine rastladık. Bu tanklar herhangi bir hâdise olur diye Urfa'yı kuşatmışlardı. Urfa'da bütün dükkânlar kapanmış, halk sokaklara dökülmüştü. Cenaze namazını 150 bin kişi kılmış. Yalnız o gece mezar başında masum 7-8 yaşlarında yavrular 500 hatim indirmiş. Bütün Urfalılar gelen misafirleri evlerine taşıyorlardı. Halilürrahman hınca hınç dolup taşıyordu.

***

Hz. Üstad bir Chaırollet araba ile gidiyormuş. Arkasından ona en hızlı arabalar bile yetişemiyormuş. Urfa'da Mehmet Bey isminde bir otel sahibi Hz. Üstadı otelinin bir odasında misafir etmiş. Fakat zâbitler, Üstadı otelden almak istemişler, fakat otelci vermemiş. İçişleri Bakanlığı ise, "Ölüsünü veya dirisini geldiği yere götürün!" diye sıkı emir vermiş. Ancak binlerce Urfalı Başvekile telgraf çekerek, "Biz Hz. Üstadı vermeyiz" demişler ve sabaha kadar otelin etrafını doldurmuşlar. Ankara'dan emir bekliyorlarmış. Sabahleyin Adnan Menderes, Üstadın vefat haberini kendi ağzından duyurmuş.

***

"İhlâs ve meşveretle bu hizmet yürüyecek"

Cuma günü Abdullah Yeğin'in kaldığı medresede çeşitli vilayetlerden gelen Ağabeyler toplandılar, "Bir meşveret yapalım" dediler. "Vefat neticesi olarak ne yapmak lazım?"

Bir kısmı "Bir başkan seçelim. Aynen Üstad gibi mektupları ile irşad etsin, yönetsin" dedi. Bir kısmı, "Vazife taksimi yapılsın" teklifinde bulundu. Bu hal bir saat kadar devam etti. Başta Tahiri Ağabey, Ahmet Nazif, Mustafa Sungur, Mustafa Osman ve Zübeyir olmak üzere şu fikri ortaya koydular: "Risale-i Nur umum İslâmın malıdır. Hz. Üstad nasıl neşretmişse, aynen her Nur talebesi gayr-ı siyasî, ihlâsla ve meşveretle bu hizmeti yürütecektir. Risale-i Nur müvacehesinde, ihlâs, uhuvvet, meşveret dairesinde hareket edilecektir. Böyle dernek başkanı, aza yoktur. Bu iş bitti" denildi.

Herkes bunu kabul etti. Civardaki büyük camide Mustafa Sungur, Risale-i Nurun ve Hz. Üstadın beyanlarını herkese mükemmel bir şekilde açıkladı ve mesele aydınlandı. Biz de o akşam oradan avdet için hareket ettik. Ankara üzerinden İnebolu'ya geldik.

MEHMED TEVFİK YAKAMERCAN

1896'da Kastamonu'nun Küre mahallesinde dünyaya geldi. 15 Şubat 1965'de İstanbul'da Ramazan Bayramından bir hafta sonra vefat etti ve Sahrayıcedit kabristanına defnedildi.

Mehmed Tevfik Yakamercan, Bediüzzaman'ın Kastamonulu talebe, dost ve hizmetkârlarından bir zâttır. Güzel yazısıyla, kâtip olarak Üstada muhatap olmuş, 1943'de Denizli'de hapishanede yatmıştı.

Mehmed Tevfik Yakamercan'ın dedesi Salih Efendi, Sultan Mahmud devrinde Yeniçeri ağalığına kadar yükselmiş. Sultan kendisine mükâfat ve taltif olarak elleriyle iki yakası mercanla kaplanmış bir hırka giydirmiş. Bu sebepten, Mehmed Tevfik Efendi kendisine Yakamercan'ı soy isim olarak almış.

Böyle asil ve neslen Osmanlı mensubu bir zat, Kastamonu'da Halk Partisinin kara günlerinde zincirlerleelleri bağlanarak, bir arabanın koltuk aralarında Denizli hapishanesine yollanmıştı.

Kendisi Kastamonu'da Ağa İmareti veya Yakup Ağa Camiinde imamlık yapardı. Kurrâ hafızdı. 1943'de Denizli hapsinden beraat edip tahliye olduktan sonra İstanbul'a gelip yerleşmişti. İstanbul Müftülüğünde Mushafları Tetkik Heyeti reisliğinde bulunmuştu.

Kısa boylu, sakallı ve âlim bir zat olan Yakamercan, neşeli bir halde tatlı sedasıyla Kur'ân okurdu.

Kastamonu'da evleri Bediüzzaman'a yakındı. Hafız ve hattat olan hanımı ise Erenköy'de "Hoca Anne" diyerek anılırdı. Üstadın çamaşırlarını yıkardı. Hanımlarla birlikte ziyaretine de gittiklerini anlatan "Hoca Anne," çamaşırların çok temiz olduğunu, mis gibi koktuğunu ifade ediyordu.

Yakamercan'ın iki buçuk yaşındaki oğlu Zekâi vefat ettiği zaman Üstad kendisine "Çocuk Taziyenamesi"ni göndermişti.

Eski, kara ve karanlık günlerin dertli bir mensubu olan M. Tevfik Yakamercan'ın oğlu Ömer ise Üstadı son defa, 1952'de İstanbul'da Akşehir Palas otelinde ziyaret etmişti.

Table of Contents